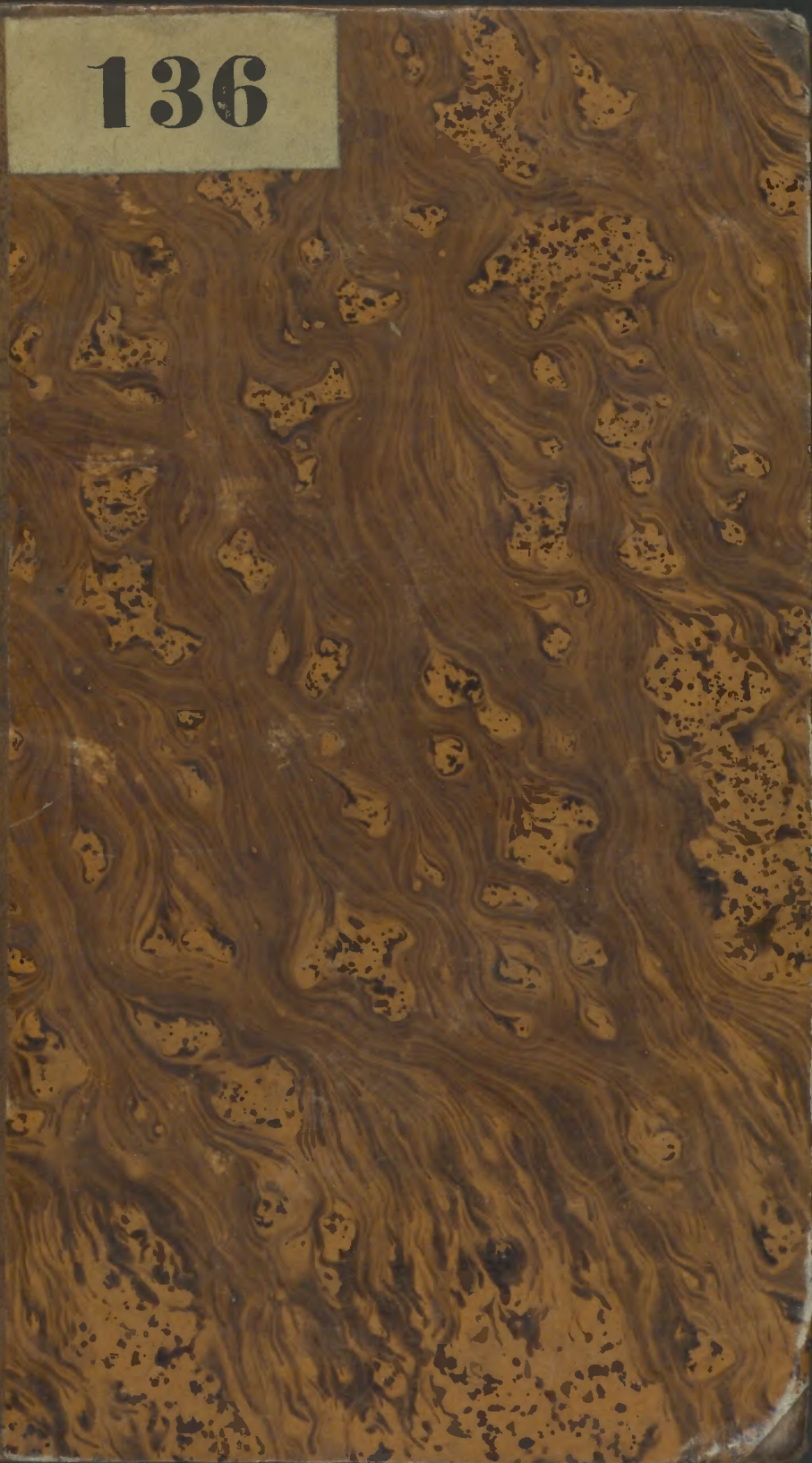
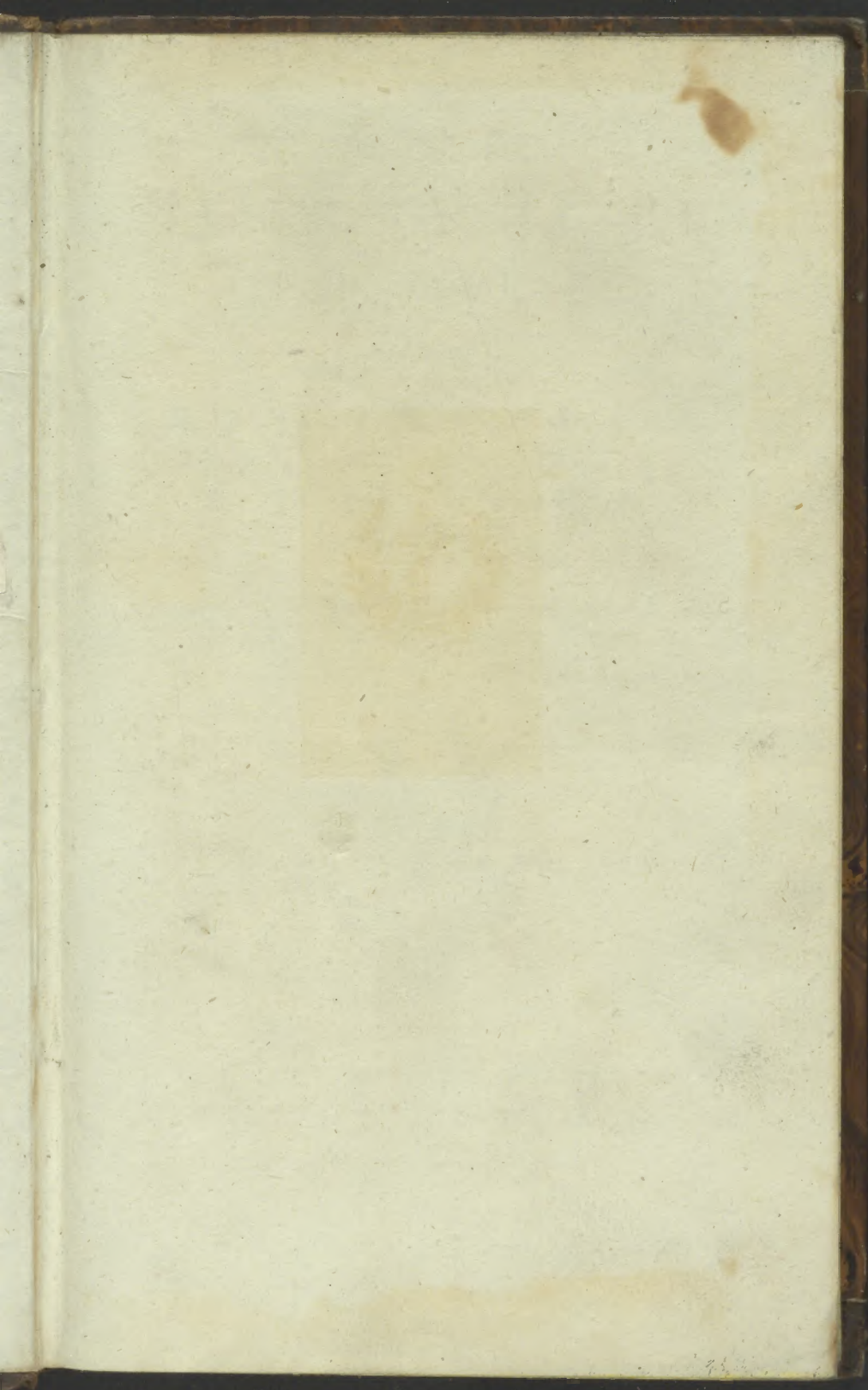

136

479

Ե Ր Ի Յ

ԱՆԻՍԻԹՈՒՎ ԼԸՀՐՆ

ՄԻԻՃԻԻՐԻԹԻԿԻՐԻՆ

ՔԻԹԵՊԻՆ

Լիսանի Լըմէնիտէն թէրճիւմէ օլունտու
Թիւրք լիսանինէ՝ Քիւթահէալը Վ .
Հ. Սսեփաննոս Մարաց Վէթել
Վարդապետտէն :

Պսսմա օլունտու Միւթարը փէտէրէրին ալէսէվի պաշ
Բահայի՝ Ֆազիլէթի Ըճատուր Վիպտ Լըմիածին
Ըրբիւպիսկոպոսուն հմրի իլէ :

1818.

ռմկէ :

Փ Ե Յ Ի Թ Ը Հ Տ Ի Պ Լ Զ Տ Լ

Միւթարը-տնայրն պսսմահանիւն պիլ :

1840

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

1840

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1840

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1840

1840

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

ՔԻՆԱՆԻ ԻՎԱՆԻ

(Պրոյան քրիստիան քարտաշարըմըզա :

Չիւն հայրը միւտտէթտէն պերի, մահճուպ միլէթիւ միզ Լորմէնի թայիֆասը թիւրլիւ քաղալէլլէ՝ աթալարը մըզըն էյալէթլէրինտէն տէտիրկին օրուպ (եանի Հայաստան տան) տիար պէ տիար կէզինիպ ըրահաթ թէմէքիւն օրաճար մէմլէքէթ արամաք հալէսիլլէ, հէր պիլրի պիր սէմ թէ եայրը պ սատէճէ կէզինմէ զայրէթինտէ օլմայլա չօք եէրլէրտէ քէնտի աթալարընըն տիլլէրին քայրպ էտիպ՝ թիւրք լիսանին տիւշ օլտուլար . վէ պու սէպէպտէն ըուհանի քիթապլար օբուլուպ՝ քէնտի ամիլլէրին Ալլահ էմրի իւզէրէ տիւզէտիպ՝ վէ Ալլահ քօրքուսու ալթընտա թէրպիլլէ օլմատան պազը պալլէր մէհրում քալտուլար :

Լաքին համո ու սէնա օլտուն Պարթիւսալէանըն լուծֆու քէրէմինէ, քի կինէ միլէթիմիզտէ տինտար վէ զահիտ քիմնէլէր հիշ էքսիքսիզ պուլունմասը էճիլտէն, հայճա պիլմէյէն քրիստիան քարտաշարըմըզ ըուհանի քիթապլարըն իլմինէ աշնա օլմատան փէք մէհրում օլմասընլար տէյիւ, պազը քիթապլարը թիւրք լիսանինէ թէրճիւմէ էթտիրիպ պասմահանէնին մասրուֆին տախի քէնտի քէսէլլէրինտէն քայրըրյօրլար : Նիճէ կէօրիւնիւր պու ազիզ պիքիր Վալիտէմիզլին միւճիւզէթլէրի ըրիպէթինտէ . քի տէֆա տէֆա Կերապ. իբրահայրըմըզ ըրիճա վէ նիազ էտիպ՝ թիւրք լիսանընա թէրճիւմէ էթտիրիպ պասրումասը իլին մախուս Պուրսատա, Լահիրիւտէ, Քիլթահ-ետա, վէ սայրը քասապալարտա, վէ քէօյլէրտէ, հայճա պիլլէն քարտաշարըմըզըն նատիր պուլունմասը իլին . անլէրին ըուհանի ֆէյտալէրինէ զաստ իտէրէք տիլէտիլլէր տախի նէ քատար քի բապիլ իսէ՝ քապա թիւրքճէ օլտուն, քի օբույան վէ տինէյէն քարտաշարըն ֆիքրինէ օսանճ կէլիպ՝ եօրուլմասընլար :

Վէ պու արդէրի իւզէրէ իղին օլմասընտա՝ խօշ պիղիմ թիւրք լիսանընըն սարֆ մարիֆէթինէ աշնալըղմըղ օլմատըղը էծիլտէն՝ իղտիտարըմըղըն զայըֆըղըն պիւրէրէք սատէճէ պէօյիւլիւն էմրինէ իթայէթսիղ օլմամըք իշին. աղիղ պիւրիւր Վալիտէթուլլահն մէտարինէ միւնթաղիւր օլարաք՝ շուրու էտիպ թէմամինէ նէրիշտիրտիք: Վաքին շուքի նիճէ պալատէ հալիւիղի իֆատէ էյլէտիք. անըն իշին պուռտա նէ քատար զալատ քի պուլուռուր սա՝ անի պիղտէն պիլիպ՝ ամֆ պուլուրմանըղ նիալի արզումիղտէն տիր. վէնէ քատար բուհանի նասիհաթ վէ խայիր իպրէթլէրտէն հիսսէ ալըսանըղ օնու աղիղ Վալիտէթուլլահն նարտըմընտան պիլիպ՝ անըն քէրէմինէ մէմուռն օլմա իշին. պիր Հայր մեր. վէ պիր Ողջմէն քեղ. տէմէնիլ ճայիլ ու մինասիպ կէօրիւնիւր՝ քայրը սիղ պիլմ:

Իմաի պու արատէ քէլիմաթը քըստաճա գաթ էթմէ միգին սէպէպի՝ չիւն պու մէզպուր քիթապը էվիլէլի իթալեան քիթապլարընտան տէշիրիպ՝ պիղիմ նուր մքեան Հ. Օսթարիա ըահիպին լիսանի էրմէնիէ թէրճիւմէ էտիպ՝ պասմայէ վէրտիյնտէ՝ անըն էվիլէլի քէլամլարը պիղիմ՝ նիլէթիմիգէ միւթապըղը կէլմէսիլլէ, խտէմէտիք պիր տէ պիղ թէքըարլամաք օ սէօհպէթլէրի. վէ նիճէ կէօրիւրսիւնիւղ օնուտա, պուռտան սօնրա մալիւմ օլա:

բնականացաւ արեւ : Սէ պոստիւստիւս Ետտիպոս (տէր) խոստովանեալ
 անհաւատ Եհզելէր իշխան անկէրէ՝ աղիւզ պիտի Սալեպիւ-
 թո-լուհուն ի պատիւ իրաւաւորութեան մեղիւնդիւրմեյե, զի պոստիւստիւս
 իշխան ճանաչեալ էյլէպիտ անկէրէր յաւանք ի մահու ինքնեւ Ետտիպոս
 ինչոս ելեմեյե օհոս : Սէ ներկայեալ արեւելիպիտ, զի խոստովանեալ
 Բաբելոնացի էյլէպիտ պոստիւստիւս մահուցիւ ի իմացիւ թէրին սո-
 նունտա քառուք մէյլէրտէն Եվզէլ,) Պիլիպի հայր Լուիս-
 անդրաս՝ Բաբելոնի Պիտիպիտեան, բոհանի զի Փաղէ-
 անիւ իմանէ զի զեպիտ ի պատիւ իրաւոր աղիւզ պիտի Սալեպիւ-
 թո-լուհոս զի պոստիւստիւս էյլէպիտ արեւելիւն ի իմացիւ ի
 Զարացոյց ապաշխարութե : Սէ իմանալի հայր Պապուս
 Բաբելոնի Բաբելոն . Եհզել իմանէ իմանէ զի աղիւզ Ե-
 պիտի . զի օհոս ի մահու Ետտիպիտ, հեղինակ զաղիւզ անհաւատեալ
 Ետտիպիտ ճեմալեան խոստովանեալ Լուիս զհեղինակ : (Սէ
 Ետտիպիտ արեւելիւն հեղինակ ի իմացիւ սաղիւզ ի իմացիւ ան-
 ճի զի օհոս ի իմացիւ օհոս պոստիւստիւս) : (զի պիտի տէ-
 տիլիմիլ կիպի սոնլարնտա .) Սէ պոստիւստիւս Ետտիպիտ ի
 Ետտիպիտ Լուիսան իմանալի զի իմացիւ խոստովանեալ Լուիս
 Ետտիպիտ իմանալի իմացիւ Ետտիպիտ Ետտիպիտ . ներքէն զի օհոս
 Ետտիպիտ իմանալի իմացիւ Ետտիպիտ Ետտիպիտ :

Մուխթասարիձէ մէտհ ազիզ պիքեր Ս. Եղե- տէթուղասհն իւզերինէ :

(Օնրա պէյան օրու՝ յի օ րոտը վառաւ, (Եանի Տըշուրը)
տընիւ Մուխթասարիձէ վէ լա-թուրը Կէօթի-լէ-ր վէ Եայ-
ուրուր պիք :

Բուհուլ քուծա խիւֆարդ Մուհա կիւֆթար էտիպ
հազրէթի Սողոմնուն աղվըլա ազիզ պիքեր Ս. Եղետէթու-
լահ իչին, լաթին թէրծիւմսինէ կէօթէ պէօյլէ տէր.
Եա մայր գիւղէյի սերոյ. Ենն շնորհ ան ճանապարհի և
ճըշարսուն. Ենն ան յոյս Եննայ և դըրսէ. որ պէս գրա-
նէ. գրանէ պէտան, և ընդդանի պիքիւն ՚ի ՏԻ՛Է՝ և որս պայ-
ժառայուցանենն պէս, պէտան յա-թիւնախանս սարսոյն. Սիրաք,
Ի՛՞. 24: Եանի, Պէն վալէպէ Կէ-պէ և յա-հապէլէ. պէնի
Իլէ լա-թ ճէ-մէ Եօլս վէ Կէրչէլէյէ. պէնի Են ճէ-մէ ու-
հա-հապէլէ վէ յա-վէլէ, պէնի պուրան, պուրս-ը Եօթի-
վէ Եննայլս ալըր Մուհարան. վէ օնրա յի շէֆափանարսը-
լար պէնի, Եղեպի Եօթի-սաղանրսլար: Պու հաղիգաթ քէլամս
պարզ պուծիւլու Բեռնարդս օլ բուհուլ քուծսուն
տույ էթմէսիլէ տէտի ազիզ պիքեր Ս. Եղետէթուլահ.
Պու ճիհանպէ հիւ յիմայէ լա-թ Կէօթի-լէ-պ Եայլսու.
Եյի յի Եվէլ հապէլէիին. պէպէ հիւ-թիլէ պէ-
պէ շէրիֆիպէն Կէ-մէյիճէլ. քէլամ, Դ. մէվլուտ թա-
պիրինտէ: Սի սայրը և երտէ սէօյլէր. Բապէ յի-րապ
Եյլսի, յի ճէ-մէ Եյլսիլէ պէլ Պիթիին վառաւ-մէյիլէ ալսա-
լէր: (Յուն իչին ազիզ փէտէրէր վէ ճիւմէ բուհապան-
լէր պիր աղղղտան սէօյլէրէր, քի ազիզ Պիքիլին վիսա-

Թաթկայէ վերիտիւնէ՝ վէ վերիւրէր Բապար Բլաշն
լուծֆլարը ինձիւ շէրիֆին իպտիտասընտան պաշանըպ
Թա շինտիյէտէք նիձէ պէյան տըր պու տէրէր, Յովհան-
նէս Կարապետտէ, վէ ծնուն վալիտէսի սրբուհի Լոլիսա-
րեթտէ ծնար քի եէնի նամուտա Բլաշն իւր լուծֆ-
լարըն ալըպ քապուլ էտէն օլտուլար: Օլրա աէրէր, աճէպ
նէ՛ զէման ալտըլար ծնար օ լուծֆլարը. ճէվապ վերիւրէր,
օլտէմ՝ հաչան քի ճիւմէտէն աղիւ Պիքիր կիթտի ծնարա
կէօրմէք իչին. զիրա նէ զէման, էշիթալիլէսէ ծնուն սէլա-
մընըն սէտարն, օլ սահաթ Յովհաննէս Կարապետ փաք-
լանտը ասիլէ կիւնահընտան, եանի (սկզընական կիւնահտան)
վէ տօլտու Բլաշն լուծֆլարըլա վէ փէյդամպէրիք
նուրուլա լմանտը Վսու աղիւ Պիքիրին ըահմիտէ. վէ
պէճիտէ քըլտը ծնա. վէ անըն վալիտէսի տալի թօլտու
րուհուլ քուտս իլէ. նիձէ եազար աւետարանիչ: Վէ
պունուն իչին սէյլէր Թէոփիլատոս: Վս Բլաշնըլ լուծֆ-
լարընըն վէ ալիլիլէր իւր լուծֆին աղիւ Պիքիրին սէ-
րասընըն վէ ալիլիլէր լուծֆին, շէյլէ թի աղիւ Վս
Խան իլիլիլէր լուծֆին, թի ծնարն սնար ճիւմէ լուծֆ-
լար աղիլ ճէնիլ աղիւ Վալիլիլէն լուծֆին լուծֆին
ճէ՛ օլտուլար: Վէ Թէքրար սէյլէր: Ճէսարէլէ եպիլիմ
թիլիլէ. վէ Կանի հէվարիսալար Էօսար շէրիֆ սէլիլէսար,
(Էանի սէ վիլիլիլէսար) Բուհուլ քապուլ աղիւ
պիլիլ Վալիլիլէսարըն Էօսարըլ քապուլ էլիլիլէ
թի օրտա ծնարըլ աղիլիլ (նիձէ նար շտէր աւետարա-
նիչ,) վէ Կանի եպիլիլ ծնար իլին. վէ նապիլիլէսար
աղիլիլ թիլիլէ, թի լայիլ պուլուսալար Բլաշն լուծֆ-
լարըն:

2. Օլրա օ Բլաշն քէրէմէրինին խաղէ հա-
նասըտըր, վէ մէհամէթ անապ. պունուն իչին օ սէօղըն
իւզէրինէ քի սէյլէտի Բուտաշէս փատիշահ Լաթմերէ.
Լաթմէ ինարիլիլէս Գիլէն ի վէս Լաթմարիլիլէ Խայ Կայ ճէլ.
եանի Լայիլ փատիշահըլըն Էօսարընտա Կարիլիլէն, վէրիլ-
իս սանա: Սէլիլիլէն աղիլ լուծֆին րուհպան սէյ-
լէր քէնտի քանունի քիթապլարընըն մուգաթիլիլէսիտէ
քի Բլաշն փատիշահըլըն իս Կայ օլտուլար. եանի Կարիլիլէ
փատիշահըլըն, վէ մէհամէթ փատիշահըլըն: Խայիլ Կարիլիլէ
փատիշահըլըն Կիլիլ, վէրիլ սէլիլիլ Գիլիլիլ Վս սնա՝

[illegible]

ձեռն-մոխու ակադեմիայի օրոք պիտի մետհերինին օքե-
լավարնտա :

4. Սէ տախի օ Ղլաճտան ճէմի մէօճտաճ քիմնէ-
լէրէ նարտըմճը վէ միւին օլմա իչին թային օլմաճ տուր
զիրա օ սէօզիւն իւզէրինէ՝ քի Ղլաճ սէօյլէտի Լճալը
եարաթմասրնտա Լրտացու նմա օգնական նմա նմա . եանի .
իպէլէմ անէ Եարաթմճը օնա մէնէնա . սթ Բեռնարդոս սէօյ-
լէր վէ անընլա սայլը ճէմի րուհպանլէր , նէ ղէման քի մեր-
համէթքեանի Ղլաճ միւրօտ էլլէտի քէնտինին պիր էվլա-
տըլա Լգամըն դապահաթլարընա տէրմոն էթմէք՝ քի սէ-
պէպ օլտու պիզլմտէ օ դապահաթըն ալթընա տիւլմէմի-
զէ , վէլտի օնա եանի քէնտի էվլատընա օնուն ազիզ պիրի
Սախաէսին տախի եարտըմճը . էօյլէ քի տիւնեանըն մէ-
թանէթ պուլուպ՝ այաղա քալըմասը անըն վէրան օլմասընա
մէնէնտ օլտուն . վէնիճէ պիրատէմին վէ պիր քարընըն , եանի
Լգամըն վէ Լճանըն վիսաթաթիլլէ , քալըպ օլան ինսան միւ-
լէթի , պիրատէմին . եանի Էն Վնուն . վէ պիր քարընըն , եանի
ճիւմէտէն ազիզ պիրի Սարիամըն միտաթաթիլլէ խէլաս
օլտուն : ()՝ եանի Վն քուրթարըն օլտուն վէ պու՝ եանի
ճիւմէտէն ազիզ Պիքիր օնա եարտըմճը օլտուն . օնուն
իչին սէօյլէր Ուկոն կարդինար . Պո՝ Եարաթմճալը թուան-
ը Լաալէմալը Վնա , ի Եարաթմ էթմին օնա իւլաա էթմէյէ
էնտան միլլէթին : Օիրա էվվէլ եարտըմճը օլտու տէր-
լէր՝ րուհանի մահսուլլէրլէ օլմասըլա , Վնուն օնտան
թէն ալմասընա լայիք վէ միւստիպ պօլունմասընտա : Ի .
քինճի՝ միւ տէմի Լապպիէ պիզլմ իչին եալվարմասըլա՝ նէ
քատար քի տիւնեատայտը : Սէ իւչիւնճիւ՝ քէնտինին
իպիւլ վահիտինին էօմիւն կէօնիւլ իստիտաթիլլէ՝ քուր-
պան սունմասըլա Ղլաճա պիզլմ խէլասըմըլ իչին : Սէ
պունուն իչին Սիքարդոս րուհպան Վուհուն կէմիսինէ
պէնզէտիր օնու . վէ տէր , պիւնէանն պէրեատընա դայ Ե-
լուրայ ճիւլէնի , օնաք ի պո՝ Էթիպէն պրալը պրալը ,
եանի օնլար քի ազիզ Սախաթթուլաճըն քէօրկէտի ալթըն-
տա տէլիտիրլէր : Պունուն իչին նէ քապար քի կէօ-
րիւսէք պիզի տիւնա տէրեասընտա տալլալանըլ , Փէ-
րեատ էտէլիմ ճիւմէտէն ազիզ Պիքիրէ , տէմէյէ . Սալմէ
Սալմէն Դուրթուր պիզի . ղէրա էրաէ դայ օլոյօրալ . նիճէ
հէվարիունլար Վնա Փէրեատ էթտիրլէր : Սէ պունուն իչին

սէօյլէր սբ Զերոնիմոս աղիղ պիքիր Սարիտէթուրաճա՝
 Լա՛ աղիղ Պիտէր էյէր Էն-դէնպէն պրաքրաւն պիղն. զի-
 ճ արեւնաւ Լէրէ. և Եւրալը պիղն ճանդարւղ. վէ զրիւ-
 պիտն Լէրն հայալէրն:

5. Օէրէ Լլաճտան սօնրա՝ օ տուր պիղէ
 Հանրա՝ Սուլթան, վէ Էսիրկէլիճի անա՝ ճիւմէսինէ. զիրա
 քուտրէթքանի լծանրը լծալեա Հալրէթլէրի, առիւման-
 լիլէրին սըրասընտան եօքարը միւրթէփի էյլէլիպ օթուրթ-
 տու օնու քէնտի օղունուն սաղընտա. վէ թաճալըպ օ-
 նու կէօյէ վէ Եէրէ Հէօքիւմտար Սուլթան էյլէտի. պու-
 նուն սապիթլիյինէ նիտա էյլէր մութուլու Գրիգոր նարի-
 կացի. քէլամ. ճ. Սիւպ Էպիթի՛ ասիա աղիղ Սուլթի-
 լուլա, Ենասիւրպէն Փէրիշաէ. ճիւմանի կէօյիւլիւ Քէր-
 պի. ասիւմալը Սուլթան: Սէ պու Հագկա, քի փատի-
 շահլար փատիշահճէ՝ Քոնուն Սարիտէսի օլմարըլա. լայ-
 ըղընճա տէնիլ. վէ քէնտիսի տէ ճիւմէ մալիւքարըն
 Սուլթանը տրը. նիճէ սէօյլէր սբ Լլաճնաս, էյէր Էնպի
 զի քօղրա Պիտիւրպէն Գարիշահ լաւ, վէ Սարիտէսի զի քօղր-
 քու օնու, հագիգէլ Էն-դէրէ հանր Սուլթան քու: Օնուն
 իչին Լլաճտան սօնրա նուրտէն խալք օլան ասիլէրիին
 ճէմիսի օնու իղզէթլէլիպ սէճտէ քըլարըլա. վէ պու օ-
 նուն իչին, քի օտուր կէօյիւ վէ Եէրի Էարստան Լլաճն
 Սարիտէսի. վէ քէմալի մերթէպէ Հիւքիւմաթը վար տրը,
 Լլաճտան Հէր նէ քի խտէրսէ ալմայէ. զիրա քուտրէթ-
 քանի Լլաճ քէնտի զարպի բուվէթլիլէ նէ քատար Էթ-
 մէյէ քատըրքսա, տէր բուճպանլէրտէն պիլի. օ քատար
 քատիլ տիլ վէ օ Էթմէյէ քէնտի շիֆայէթի վիսաթաթլիլէ:
 Օիրա նասը քի պէօյիւք իտի տիւնեատէ օնուն անալըք
 Հէօք միւ քէնտի Լլաճ օղընուն իղզէրինէ օ քատար քի,
 լծա միւթիճ օլուրտու օնա Հէր խուսուստա. նիճէ սէօյլէր
 աւետարանիլ. քի էր նի հաղանիւ, Եանի. Քիւլէն Էպի օն-
 լալա. պոնճուլայըն վէ շիմտի կէօյլէրտէ աղիւ տիր օ-
 նուն քուտրէթի Հէր նէքի տիլէրսէ օնտան պիղիւմ իչին
 Լարին պու պիղիւմ Սուլթանըմը՝ առալէթ Սուլթանը
 տէլիլ տիր. իլլէ մէրհամէթ Սուլթանը տրը. վէ Հէր խու-
 սուստա լծաթը վէ քէրէմիլ. նիճէ սբ Գրիգոր Լարիկացի,
 նիտա էյլէր տէմէլիլէ. Լայլիլէ պօլուշ հաղըլալա գալի
 գարի օլմաշ. Լալիլալա Էն-դէրէ պոնտար օլմաշ աղիւ

Սպիտակաշորի: օ մէտ՝ քէլամարնտա: Սէ տայլմ
խտեր էլըք էթմէք էհտաճ վէ աճընաճաք բիմէլերէ. վէ
Թագուհի խմի տախի՝ օնու կէօստերի տեր պէօյլիք Մւ-
պերտոս. քերէմի վէ էսիրկէմէքլըլի վարտըր ֆաքիրլերէ վէ
զաւալը քիմէլերէ: (Նուն իչին վէ պէօյլիք Վրիգոր
սէօյլեր. Նէ քապար Բըլէֆէ վէ փոք արը աղէլդ արիւր
Ս'երէմ. օ քապար Մալլէ վէ շերէմէ արիւր լէօպէ իսպիլ
Ֆար էպէն ինտարէլերէ: Լչէր քի փութփէրէսթ
Տիտոս փատիշահ քէնտիսի իչին տէտիյսէ, քատըր տէյի-
լէմ պէնտէն պիրիսի պիր շէյ խտէլինճէզ՝ օնու քերէմսիզ
պօշ կէօնտէրմէյէ, զիրա Ֆարդ արը փաթիշալարա արիւր
աղլանա ինտէլերէ պօշ ինտարէլէմէ, տէրսի. եա նէ քա-
տար տահա զիտտէ պիզիմ ճիւմէտէն աղիզ Պիքիր Սու-
թանըմը քի պիւթիւն խայըր քերէմ վէ մէրհամթ էհ-
լի տիր, քի պօշ կէօնտէրմէսէ կերէք տիր օնլարը՝ հեր
նէ քի տիլերսէ օնտան: Լչէլէյիսէ սըղընլարմ պէօյլէ էհլի
քերէմ վէ քատիր Թագուհիմիզէ ճէմի ըուհանի իքտիզա-
լէրիմիզտէ, վէ ումուտումուզ քօյալմ օնա. վէ իթիքաթ
էտէլիմ, էօք քի սալթ քատիր տիր, վէ իլլէ քերէմ ա-
նասը կիպի խտէր էլըք էթմէյէ պիզէ:

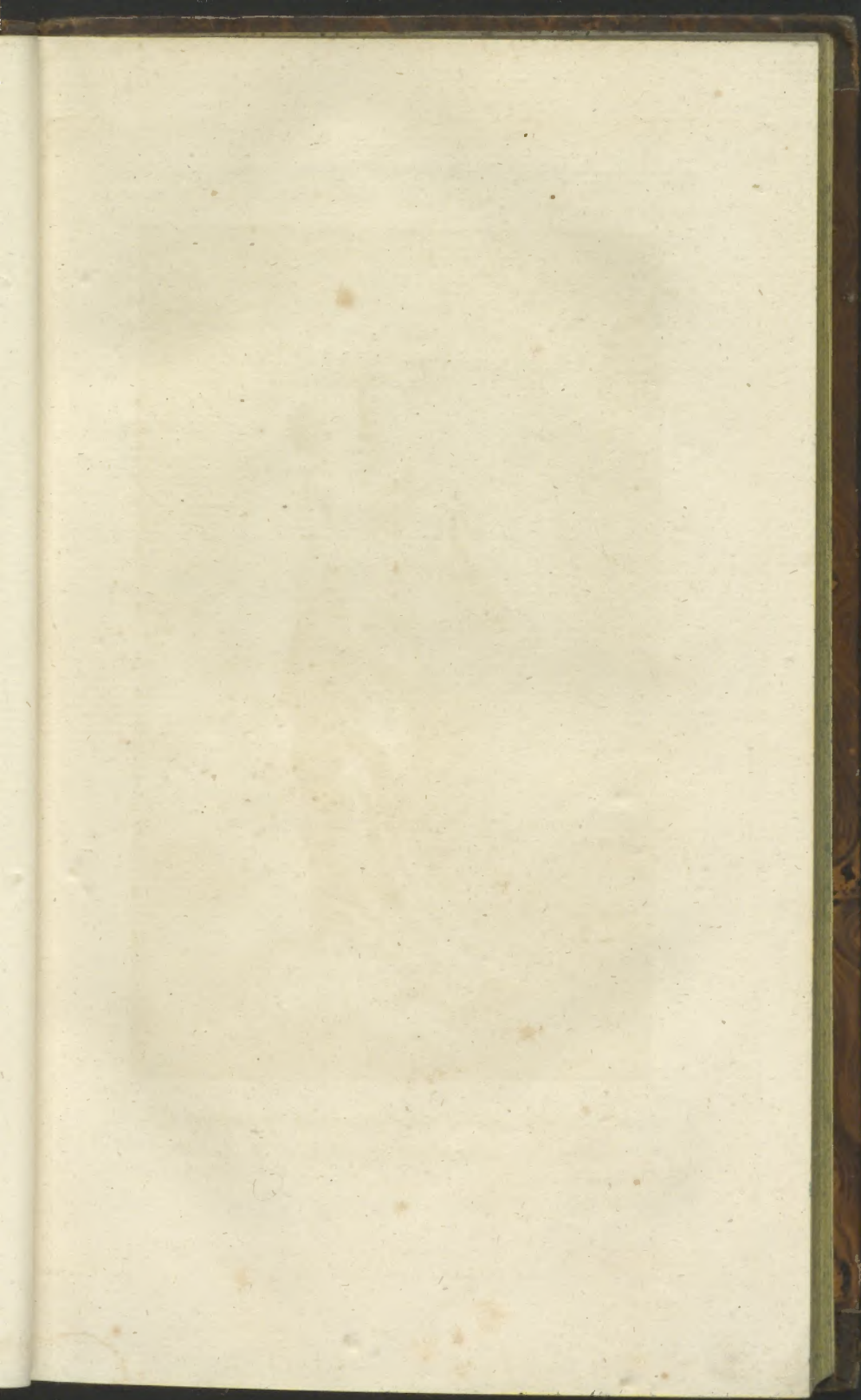
6. Սէ չին օնուն պիզէ պէօյլէ անալըք քերէմի
վարտըր, վէ ըուհանի Վալիտէմիզ տիր, քի էօյրէտիր պիզէ
վալիտէմիզ սթ քիլլէսէ. օ տայմա նիտա էլլեր օնու աղիզ
Վալիտէ. վէ նասիհաթ իտէր պիզէ սըղըմա իչին օնա
էօզ վահիտ Վալիտէմիզ հիսապ, պունուն կիպի. Սայր օ՛
առնէլլէ լոսոյն. վէ սայըր: Սէ պու քարոզուն ճէվապլէ-
րինտէ տէյիլ սալթ պիր քերէրէ, իլլէ՝ չօք քերէրէ սէօյլեր
օնա. աղիզ Վալիտէ շիֆայէթ էլլէ պիզիմ իչին Րապպիէ:
Սէ հագիդէթ օ պիզիմ ըուհանի Վալիտէմիզ տիր. զերէ
օ սէօղին իւզէրինէ քի ծնա- զարէն է-ր զուրբանիլ. ե
էք ի խո-ր, եանի պօղուրպո- շէնիլ իլլ էլլապըն. վէ քօրա-
նասա-րա, պունու թէվսիր էտէն սէօյլեր քի. Լչէր Շա-
աղիլ արիւր Ս'երէմէն իլլ էլլապը օլլապա, արիւր օնա
սայրը էլլալլապ արիւր օլլապա. վէ պո- իլլալլէ շէնիլ
արը ի աղիլ Պիքիլին սայրը ճիւմանի էլլապը էօք պո- Րի-
պան խոթ. էօյլէ ինէ Ֆարդ արը ի սայրը ըուհանի էլլալլ-
ապը օլլա իլլէ, ի անլէր պիլ ճիւմէմիլլ: (Նուն իչին
վէ սթ Ըմրոսիսոս երգ երգոյուն պու քէլամընն իւզէրինէ

հարձակոյն չուէն արպիւտ ցէպիւն ցարէնոյ՝ փոխեալ շահաշահանաւ :
Եւանի . սենին բահինս այնի իւրիւն չեկէյնէլ չառնանիշ պարտ
պատշ Երզնէն ինչպի . տէր . Փարսաւաւ ապիւր Պիտրիւնս բահինսպէ
ՎԻ՜ն Եփենիւնիւր պիւր լիւն պարտաւ լտեմնաի օրդոս . զոսին
որենիւր պարտաւ Երզնէն , զիւրս օ պարտաւ չառնանիւր ճիւնէ
սէպիւր չառնէլ ինչպի չի օնապատ անա օրդոս ապիւր Պիտրիւն ի
լիւնիւնիւր : Պոռնու սապիւթ էլլէտի Վ՜ն Եփենիւնիւր . քէն
տիսի խաչն իւզէրինտէ նէ զէման . քի տէտի խօսաննէս
տաւա յայտ չո , Եանի , իշուէ սենին անան , վէ Վալիտէսինէ ,
տաւա որպիւն չո Եանի , իշուէ սենին օրդոս : Վէ պոռնու
իւզէրինէ սէօյլէր սիւ Ռեռնարդոս Եփ չի Եալիւնիւր խօ
հաննիւն , վէ պալիւ ճիւնէլ չիւրիւնիւնիւր տալիս անապարտ ապիւր
պիտրիւն Սիւրիւն . վէ ճիւնիւն տալիւ ըտհանի Ելլալիւնիւր պար
լար : Վէ չիւն պիւրիւր բուհանի անամիւրդոր , օնուս իշին
սէվէր պիւրիւր քալպի քէրէմ մուհապէթիւն ճիւմանի անա
միւրդտան զիւտ : Եայ քի նէ քաւտար մութուրու տուրլար
օնլար , քի պէօյլէ քալպի քէրէմ վէ քուտրէթքանի անա
նէն կէօզէթիւնիւր պիւրնտա տուրուրլար : Նիւնէ քի Վա
լիւթ մարգարէ , Փարագա աղիւր պիւրիւր Սիւրիւն տալիս
տիւննատա տիւրիւրէն , տիւրիւրի Վլլաշտան խէլասլըք . ճէ
տիւնէ Եթմէյէ քէնտի վիճուտին օնուս Եվաթիւրդէն , վէ
տէր իտի . Սիւրիւր պարիւր ապիւնիւր չո : Եանի . Եալիւն սենին
հալարիւնիւր Ելլալիւր : Պոռնուս իւզէրինէ սէօյլէր մութ
ուրու խօստիւն . չիւն հալարիւնիւր Ելլալիւր . վէ ճէ
վապ էտէր . այն , որ տալիս . տալիս իւն ապիւնիւր Տիւ
նէն , օնու , չի պէրի . իշուէ պարտաւ լտեմնաի խօսաննիւր
պիտրիւր : Նիւնիւն քիւր քաւտի տիւր քաւտիւնի տէր Վիլարմի
նոս , պէօյլէ Եվաթիւր պիւրիւր Սիւրիւնիւր քուճարնտա .
օնտան սօնրա քի սաքընարաք տուրուրլար օնտա լիւնիւր
բուհ տիւնիւնիւրտան քուրթուրմայ իշին : Նիւնիւր իսէ ճէմի
տարըքարըրդտա վէ պէլլէրիւրիւր պիւրիւր խալիւր քէրէմ
Վալիտէմիւր սըլլէնալմ ֆէրիտա Եթմէյէ . սաքըն պիւրիւր ,
նա պիւրիւր անամիւր աղիւր Վալիտէթուրա . վէ սիւ Վիւ
գոր Վարեկացիւր տէրիւր . Չիւն սենին Երզնէն նիւր
չէֆայիւնիւնիւնիւր Եփուս չառնանիւնիւր սիւրիւնիւր . պարտ
տալիս պարտաւ քէրէմիւնիւր , վէ սեն ապիւր խալիւնիւր
չառնէլ միւնիւնիւր խալիւնիւր , վէ իւզէլիւնիւր նապարտ
Եթմէյէն ալլիւնիւր պարտաւ : Օրդոս հալիւնիւր ալլիւր չիւ
լիւն Եթմէյէն , պարիւր Եալիւնիւր միւնիւր սենիւր չի

չաւն վէ ինչոնեմ ի պէս Եւրաշտաւ : () մէտհինն քէլամ-
լարընտա :

7. Չիւնքի օ պիգէ անատըր, օնուն իչին սէվեր
պիգի անալըք մուհապեթիյլէ : Սէ նիճէ Սողոմոնուն աղ-
ղըյլա սէօյլէր . լատին թէրճիւմէսինէ կէօրէ . Եւ հայր գե-
ղէյլի սիրոյ . Սիրաք . ի՜ն . 24 . եանի, պէն անա իւնգէլ իո-
հապէլէ : Օ իրա պիլիւր քի քէնտի իպնիւլ համիտինն քա-
նընըն փահասըյլ . մէսէյա՝ պիր անա նէ գէման կէօրիւր-
սէ պիր քէօյլէի իպիլիալէր վէ աղիմ սըքլէթլէր չէքմէիլի-
սաթըն ալընմըլ քէնտի սէվկիւլիւ էվլատընտան, փէք սէվեր
օնու վէ ճիւմլէ էյլլէքլէրի իստէր օնա . քէզայիք վէ աղիւղ
Պիքիւր կէօրմէյլէ քէնտի իպնիւլ համիտի պիգի քէնտինէ
քուլ էտինմէ իչին աճը իսկէնճէլէրլէ իպիլիա չէքտի . վէ
օթուլ իւչ սէնէ սըքլէթ չէքտի . օնուն իչին փէք սէվեր
պիլիւ . վէ ճիւմլէ էյլլէքլէրի իստէր պիլիւ : Պոնուն իչին
սէօյլէր մուլուլու Բեռնարդոս . () գէտաբ արպուլէր պիլիւ
էյլիւլէր էպիւ՝ վէ լուլ-թըք վէրմէյլէ, պիլիւ իստիւլէյլէ քապուր
օպուլ-լու-հապան էթլու-ն . նէ իչին չի քալլի չէրէմ անա արա .
վէ սէվեր պիլիւ՝ իէօրմէյլէ, չի չէնտի էվլատըր օ քապաք սէվի
պիլիւ, վէ օնուն սէմալ չէքտի, պիլիւ իչին Լա էօրմէպիւ
վէրպի օնա : Իմտի էյեր քի աղիւղ Պիքիւր կիւնահքեար
քրիստիանլարը տախի սէվերսէ, քէնտի էվլատընըն քանը
փահասը օլմալարը իչին, ես նէ քատար տահաղիտսէսէվ
սէ կէրէք օնլարը, անլէր քի սէվերլէր քէնտիսին . վէ տայ-
լմ իպատէթլէրլէ սըղընըրլար օնա : Հայ քի նէ քատար
քօլայլը՝ պուլունուր տէր պէօյիւք Լէբնարդոս, ճիւմլէտէն
աղիւղ Պիքիւր անլէրէ, օնլար քի սէվերլէր օնու . վէ սահիհ
պուլունլար անի քէնտիլէրէ մուհապէթ իլէ վէ քէրէմլէ
տօլու : Եւ իճէ սէօյլէր Սողոմոնուն աղղըյլա . Եւ որս սէ-
րէնն գէս, սիրէ . առակ . ը . 17 . եանի . Պէնն սէվէնլէրի
պէնտի սէվէրլէ : Եւլլէիսէ վէ պիլիւ՝ քալպի քէրէմ անա
կիպի սէվէրլմ օնու . վէ էհմալ էթմէյլիւմ, վէ եախթ
ար էթմէյլիւմ տիլէմէյլէ օնտան պիլիւմ էքտիզալէրիմիլ :
Իլլէ տէյլիւմ սը Բեռնարդոսուլա . Սէնինն Եւրաշտա պիլիւ-
րիւ սէնինն օպուլ-նա Եւ իստիւլէն անապ էօյլէ չի հապէլիւլիւ
քապաք էթլու պիլիւ, պիւր օ սէնինն վէրլիւլէ պիլիւ : Սէ էն-
ճամի, պէօյլէ աղիւմ վէ քուտրէթքեանի վալիտէ Սուլթա-
նըն իսաքի փայլինն տիւշիւս, տէյլիւմ սը Պօնապէնդուր տայիլէ .

Եւս ահայտ Սաղմանն սեննն աահալելոյնն սրտարը կարելն
 զաւրան. թի սենն կեօրելոյ կեօղելոյնն պէնն. վէ որդառայա-
 սենն պէնն պանա. զէրա պէնն պանա շաղննա, պայլն թիւնն
 թիւնն կարելն. վէ պայն կարելն. զաթնն սաղմ հապնելննն շապար
 օրըննն պաւրայն զաւրարը խայնն տաւն իւնննն վէ կարելն
 հայալնն շապնն օրնն իւնն : (Մա լպիր էլէսին պիրն օլ քէն
 տիրն անըն պիր էվաար էֆէնտիրն Նս Վր. անէ քէնտիր
 վաղտեսիլն եաքըըը համտ ու սենն, վէ Թաղիմ էպետիր
 էպէտ . Լ. փն :

Ռշմարիտ օրինակ սրանչեւդործ պատկերի Մ. Բ.
 աննի՝ որ յեկեղեցին Ոսթոնտա 'ի Հռոմ:

ՈՒՆԻՏԵԹՈՒՆԼԸ

ԵՐԻՐ ՊԻՔԻՐ

ՄԵՐԻՆՄԸՆ

ԻԹՏԻՅԻ

ՄԻՒՃԻՒՐԻՆԻՐ

ՄԻՒՃԻՒՐԻՆԻՐ

Մի անգամ ասելով, թե միայն ինչն օրն իսկական
հեղինակն էր, թե միայն ինչն օրն իսկական

Սիւնտրա էյալէթինտէ Ուլմի շէհրինէ եաքըն սուրբ
Փերտինսուռն ժանաստըրնտա Կանալարիա արքեպսոս կեա-
հիճէ պուլունմասըյա՝ նաքլ էյլէտի օրահիպլէրէ, վէ
տէտի: Իշէթտիմ սարլ Ղուծսուշէրիֆտէ տողմուշ պիր
ազիզ քիմնէտէն, քի սէյլէրտի. օլ թարաֆլարտա ա-
մէնասը կոյս Լճածինէ չօք իպատէթքեարլարն պու էյի
մէօհաստլարը վարտըր, քի Սարիամըն ազիզ իսինին իզ-
զէթինէ, (քի անլէրին լիսանընճէ տէնիր՝ Սուրէա). սէյ-
լէրլէրտի պաւ պէշ պապ սաղմուլարը, քի իւք եազըլարը
հէճէլէր Սուրէա իսին, վէ պուլնա տըրլար: Իսիտիտաքի
Սէճապոսպէ տէյն իճ զՏէ: Իքինճիսի Լա թէզ Տէր համբար
պաշտ իճ: Իւշիւնճիւսիւ Լապո ծառայէ բոս, (քի անլէրտէ
A

ր եաղըլա պաշանը): Տէօրտիւնճիւսիւ՝ Դ Նէպուէ Խոմ:
 Պէշնճիսի՝ ԼՃ սըրբէայ Դէ: Սէ հէր սաղմոսլարըն սո-
 Նունտա՝ պիր Ոլըշն քեզ Սարիամ տէրլէրտի: Սէ ազիզ
 եպիսկոպոս զայրէթ վերիպ՝ նասիհաթլատը օլ րահիպլէրի
 պու մինվալ իւզէրէ իզզէթլէմէյէ ամենասը կոյո Սա-
 րիամը: Իման օլ րահիպլէրտէն չօքլարը քապուլ էթտիլէր
 ճանը կէօնիւլտէն պու տի վալարը սէջլէմէյէ. վէ հէփ-
 սինտէն զիատէ (Յոսկիոն նամ պիր րահիպ՝ օ մանասորըն
 պաշ փափազընըն ճիսիմանի քարընտաշըլտը: Սէ չին
 ֆազիլամէլ, վէ փաք, վէ իպատէթքետար քիմնէ իտիվա-
 լիտէթուլահ ազիզ պիքիրէ, չօք հաշ էթտի պու տիւ-
 վա թէրպիլէսին, վէպաշատը թէզլարի քուլանմաղա: Իման
 հէր կին կէճէ տիւվասը թէքմիլ օրտուքտան սօնղրա սէջ-
 լէրտի օ պէշ սաղմոսլարը պէշ Ոլըշն քեզ Սարիամ ըա՝
 նը կոյսուն ազիզ իամինէ իքրամէն: Պու տիւվա փէրվէր-
 տէսինտէ չօք սէնէլէր կէշտիքտէն սօնղրա զուհուր էթտի,
 քի նը Լճըրէաս առաքեալըն նախատօնակ կէճէսի, Դաս
 էֆէնտիմիղին 1176. սէնէսինտէ, քալքտըլար ճիւմլէ րա-
 հիպլէր եարը կէճէ՝ սէջլէմէյէ կէճէ տիւվասըն, (եանի
 գիշերային ժամ), վէ իշտէ (Յոսկիոն րահիպ քիլիսէտէ
 տէլիտի, քի հիշ սըրատան էյսիլմէլտի, վէ տայմա օ պիր
 րահիպլէրտէն էվվէլ կիտէրտի օրայա: Պաշ փափաղ
 պունա թաճիւպ քալըպ՝ ֆէսֆէսէյէ վարտը, պէլքի (Յոս-
 կիոնա պիր հաստալք զուհուր էթմիշ օլա: Իման տիւվա թէք-
 միլ օլունճա, պաշ փափաղ էլինտէ ըշքք կիթտի օնուն
 ժտասընա, վուրտու քափուսուն՝ աշսըն տէյիւ: Հաշան ճու-
 ղապ վէրմէտիյսէ, քէնտիսի աշտը, վէ կիրտի իշէրի: Սէ կէօր-
 տիւ, քի էօլմիւշտիւ քարընտաշը ազիզ (Յոսկիոն. վէ
 աղըլամաք իստէրքէն, պիր աղիմ հէյրան օլմաք կէլտի օնա:
 զիրա կէօրտիւ թաղէ քըրմըզը կիւլէր էջլէ քըշ էյամինտէ
 աշըլմըշ օնուն էօլմիւշ չէհրէսինտէ: Սէ տահա զիստէ
 եաքլաշըպ էօլիյէ՝ կէօրտիւ, քի պէշ թանէ իտի օ կիւլ-
 լէր՝ հէփսի տէ կիւզէլ հայրան օլաճաք նէսին: () կիւլ-
 լէրին պիրի էօլիւնին աղըլնտա պիթմիշտի, վէ կիւզէլ
 իտի օ պիլլէրինտէն, իքիսի կէօզլէրինտէ պիթմիշտի, վէ
 օ պիր իքիսի քուլաքլարընտա պիթմիշտի: Սէ տահա զիա-
 տէ հայրան օլաճաշ, օլուտու, քի օ պէշ կիւլլէ-
 րին եափրաքլարընտա կէօրտիւ իրի եաղըլա եաղըլմըշ-
 ալ պու պէշ եաղըլարը Սափա իսմինին, պատէհու հէր

պիրիսին իւզերինտէ օ սեօյլէմէյէ մէօհտաւո ետինտիյի սաղ-
մաւարըն իւք խանէլէրի: Օրա օ աղզընտա պիթէն կիւլին
եափաբլարընտա եազըմըշտը պու խանէ. Ս'էծադուսդ
անյն իս ԿՏԻ և ցնծադուս հագի իս յԵԺ Կրիկ իս. եանի,
վապէն էյլէյէ նէլէն Բապուլի, վէ շալ օլտու րոհն խեւա-
պիճիս Բլաւա: () կիւլին եափաբլարըն իւզերինտէ՝
քի սաղ կէօզիւնտէ պիթմիշտի՝ եաղըլըտը պու խանէ. Բ-
աւ շալ ՏԻ հաւթարյէ պաշ իս, ոյ բնալէաղ Ես 'է յերկնս.
Եանի, Ես Բապուլի կէօզիւնտէ բապուլս սանա, իս կէօյլէրու
սանին օլտու սան: Բազալիք վէ անէր կիւլէրին իւզերին-
տէ եազըմըշտը օ պիր սաղմաւարըն իւք խանէլէրի: Պաշ
փափաղ ճէմի պու նէսնէլէրի կէօրիւնճէզ՝ հայրան օլտա՝
մէհման քալտը. վէ խապէր էթտի օ պիր րահպալէրէ՝ կէլիպ
կէօրմէյէ, վէ համտու-սէնա վէրմէյէ Բլաւա: Ս'է սնալար ճէմ
օլտա՝ կէլիլէր կիրտիլէր էօլիւնիւն օտասընա, վէ պու միւճիւ-
ղէթի կէօրիւպ՝ շաշտըլար, վէ քօրքտուլար, վէ ճէսա-
րէթ էտէմէտիլէր էօլիւնիւն աղիլ թէնինէ եանաշըպ՝ քալ-
տըմաղա օրատան: Պատէհու սապահլան խապէր էթտի-
լէր Ովէր շէհրինին եպսունա ճէմի պու շէյ իշին: Հոջան
իշիթտիյսէ եպիսկոպոս, էլլէրին կէօյէ քալտըլա՝ շիւրիւր-
լէր վէրիտի Խաա էֆէմմիմիդէ՝ քէնտի աղիլ վալիտէսինէ
իպատէթքեար օլանը պէօյլէ իհթիշամպօր տէյիւ: Պա-
տէհու պիրիքտիրտի ճիւմէ քէնտի քիլիսէսինին փափաղա-
րըն, վէ եպիսկոպոսուղունա միւթալիք ուրուպալար կիլի-
նիպ՝ կիթտի թիւրլիւ կիւննիւքլէր, պուհուլար, վէ պա-
րաթլարլա օ մանաստըրա, վէ կիրտի էօլիւնիւն օտասընա,
վէ օլ միւճիւղէթլի կիւլէրի կէօրիւպ՝ աղլար վէ հայրան
օլտարու: () նտան սօնղրա էլին կէօթիւրիւպ՝ աղզընտա
պիթէն կիւլիւ ալտը, էօյլէ թաղէ, եումուշաք, վէ կիլ զէլ,
կիւլ աղաճընտան հէնիլ քօիմուշ կիպի. վէ քօտու
օնու պիլ թէմիլ պիլօր քապ իշինէ, վէ էմր էթտի քօ-
մաղա օնու քիլիսէնին պէօյիւք միւհապընըն իւզերինէ՝ ճէ-
միւթ կէօրիւպ՝ քր Կոյսուէ միւճիւղէթլինէ հաթըր նշան օլ-
մա իշին: Ս'է օլ քալան տէօրթ կիւլէր՝ կէօզէրիստէն,
քր լաբլարընտան տէշիրինճէզ, աքապինճէ ըրէնքլէրին
տէօրիւպ՝ սօլտուլար: Պատէհու քալտըրտըլար օնտան էօլիւ-
նիւն թէնին, վէ աղիւմ զիննէթ իլէ կէօթիւրալիւլէր մա-
նաստըրըն քիլիսէսինէ, վէ քր Եծաճիւնին միւհապընըն էօյ-
իւնէ կէօմտիւլէր. զիրա լալիք կէօրմէտիլէր պաշա եերէ

կեամբյէ ազիղ պիքիին իպատեթքսարնն քէնտի մորհա-
պըրն էօրինտէն քայրը : Աէ Լլաճ քէնտի ազիղ բուլու
Շոսկինուն շէհատեթինն չօք միւծիւզեթլէր էթտի օնուն
մէզլարն տան :

Պա- հիւայէթի նաւը եփէր Սարմաս նէլարուն բնայէթլէ-
րինտէ նոյէթ . 30 : Աէ Տալուրուն՝ Օրադի օրինայ պէնիլէն
շէնտի թիւապընն 2 . պապընտա : Աէ յնէտն հայր Լալաանդ-
րոս Ղեկապէտն ճիւր՝ 3 . լապիլ՝ 4 : Աէ օրի յնէտն հայր
Ղարլա Ռալլէտն՝ ճիւր՝ 5 . Եօրիւնիլ 39 :

Մէջիլէ :

Նասը պու հիքեպէթտէ կէօրտիւք , քի միւծիւզեթլի
Սարլաճ իսմին կիւլէր իւզերինտէ եազըմըշ , քէլալիք
սայրը տէֆա կէօրինտիւ միւծիւզեթլի եազըմըշ զամպա-
լար իւզերինտէ , վէ կեահիճէ եասէմի չիւէթլէր իւզերին-
տէ , նիճէ կէօրինտիւ Պալալը նք Պաանչիկոս կազըն-
տան Ռարուտեանց Ղեկոս րահպտէ . զիւր Եօրտի քաէն
սօնզրա աղզընտա պիթտի իւշ կիւզէլ եասէմի չիւէթ ֆի-
տանը , օնլարն եափաբլարընտա եազըմըշտը պու միւ-
ծիւզեթլի ատ՝ Սարլաճ : Պու իսմի նք Լճաճիին իպա-
տէթքսար քուլարընտան չօքլարը օլ քապար աչք ըլապէթ-
տիլէր , քի տէյիլ եալընըզ իւտթէրինն վիլինտիլէրի խո-
խանըն իւզերինն նաբըշլարլարտը , տաթի Լոզին նքոն
տույ էթմէսիլէ՝ օնուն եազըլարըն թիւրիւ պահմէթ չէթէ-
րէք քէնտի թէնլէրինն պասարլարտը : Իմտի՝ էյէլ քի պիղ
պու թարզա օնուն իսմինի պիզէ տամղալամայա ճէսարէթ
էտէմէզէք , պարի օնու պիզիմ քալլիլիկտէ մուհապէթ
եազըմըշլա օլուլմուշ թաշըլարմ . վէ տայիմա աղզըմըզտա
թուլմալմ՝ օնու մէթ էթմէյլէ , վէ պիզէ իմտաթ չա-
ղըմայալ : Օլիւա նք Ռեռնարդըտուն տէմէսինն կէօրէ .
Ուրէ , որ իւրայ թէրեռտնիւրմէ պանուն Սարլաճ , Եփ-
գաանն պզնուն՝ նք . եանի , Ռիսէ Եօրտը , քի Սարլաճն
իսմին օրտաանն , վէ օնուն եապարըն պոլմալմ : (Սուն
իշին՝ էյէր փէք քասապէթտէ , վէ պէլատա , վէ սայր
տէրթլէրտէ օլուրապ՝ օրուլարմ օնուն իսմին . զիւր
օ տուր պիզիմ ումոտումուզ , վէ քալլի՝ ճան քուրթա-
րալմըզ , հէր լուլմֆի քէրէմէրէ տօլու , նասը քի
պիզիմ շարականտա սէօյլէնիւ . Սարլաճ քապար . ընդ ու-

նորան Էօնեարիւն շնորհաց, Խարիսն յաւայ հասարակուէ,
ընթացին առաջի դարոյնս անյառաջաց: (Նոռն իջին վէ
պիղ տայինմ տիւնէլիմ՝ օնա նիւնվայէր, վէ տիւնքէրէ,
օնունլա լայլք օլալմ Եերիշմէյէ Թիւքէնմէզ Էօմիւրէ.
Լմին:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Ի Բ:

Պէտքն օլառ շէյնանն իւսպէտէյն՝ յեր բարւ Ողջն իւզ
Սնրիւմ Կէմէսինիւ:

Պիր տիւնէլի վար ըտր, քէնտի պաշնա չէքիւմիշ պիր
Եանա՝ Եալննըլմա տուրուրտու, փէք զիատէ իպատէթ-
քեար, ուսու, Էտէպի, վէ զաճիտ, (իւ բարեպաշտ).
լալին չօք պէօն, վէ տիւնէլի մէշնէֆինէ կէօրէ՝ Տեր շէյն
քօլալմա ինանրուր: Իմտի՝ լային շէյնթան օնուն Թէօվէ-
քէլլիյին կէօրիւպ՝ ճաճտ էյլէտի օնու ալտաթմայա. օնուն
իջին պաշապտը նուրանի ֆէրիշթէ (իւ Տրեշտակ) քըյաֆէ-
Թիւտէ կէօրիւնմէյէ օնա չօք քէրրէ՝ քէնտի օտապընտա
իպատէթ Էտէրքէն, վէ Թէսէլլի Էթմէյէ օնու, վէ սէշյ-
լէշմէք օնուն լա բուհանի սէօհպէթլէր իւզէրէ. վէ օ քա-
տար չալըշտը, Թաքի օնուն քալպինէ քէնտին պէյնմէք
մարազն քէօքլէնտիրտի: Սէ տաճա զիատէ քալլիլէնտիր-
մէք իջին օնու մաղրուլլուքտա, կէօրիւնիւրտիւ օնա Տեր
կիւն, վէ տէրտի. պիլէսին Լլաշըն հալալըղը, զիրա պու սէ-
մայի զիարէթլէր՝ սանա քի օլըյօրլար, սէնին աղիւմ ֆազլի ա-
մէլլէրինին, վէ բուհանիճէ կէջինմէնին մէյվէսի, վէ իւ-
ճիւրէթի տիրլէր: Սէ սէֆիլ քարը՝ շէյնթանն պու միսիլլի
սէօզլէրինէ ալտանըպ՝ զանն Էտէրտի քէնտիսին նամտար նը
կիյսլարըն պիրտի: Սէ հիշ քիմսէյէ աչըպ՝ պէյ-
ան Էթմէղտի պու միսիլլի կէօրիւնիւշիւ՝ նէ խոստովանա-
հայրընա, վէ նէ սայրը քիմսէյէ: Լալին պիր կիւն քաղալա
խոստովանահայրընն օնա սիւվալ Էթմէսինտէ, քիքը զըմ՝
նասըլ սըն, աճէպ հօշնութմու սուն Եալննըլ կէ չինմէն
իլլին. ճուղապ Էթտի. Էվէթ՝ պապա, զիատէ մէմնուն Էմ.
վէ նիճէ մէմնուն օլմայըմ, չին Լլաշ Թէսէլլի Էտէր
պէնի Տեր կիւն սէմայի զիարէթլէ: (Ու տէմ խոստովանա-

Հայրը ֆէսֆէսէյէ վարդա, օլմայա քի պիր շէյթանի քեա-
զիպլը վաքի օլմուշ օլուն օնա, թէքրար սիւվալ էթտի
վէ տէտի. նաթլ էյլէ պանա քըզըմ, քի նէ սեմայի
զհարէթէր տիր, քի սեյլէյօրսուն: Աէ օլ քարը տէ-
տի. պիլէսին պապա, կէյա քի հէր կիւն պէնիմ իպատէ-
թիմտէ կէօրիւնիր Մլաշըն մէլայըղը վէ սահաթլարլա
սեյլէշիր պէնիմէ տօսթանէ, վէ չօք քէրրէ տէտի պանա
(սեօզիւմէ ամֆէ էտէսին պապա), պու կէօրիւնիւշէր՝ քի
սանա օլույօրլար՝ սէնին ֆազլի ամէլէրինին իւծիւրէթի
տիրլէր: Հաշան պունու իշիթտիյսէ խոստովանա-
հայր, բուհանի նէսնէլէրէ չօք վուքուֆ քիմնէ օլմասըյա՝
թանըտը, քի օ կէօրիւնիւշէր շէյթանի տիրլէր. օնուն
իշին պաշտօր նասիհաթ վէրմէյէ օնա՝ էյլէ կէօրիւնիւշ-
լէրէ եէր վէրմէմէյ իշին: Աէ պու սէֆիլ տիշէ՛ղին մաղ-
րուլտէքտան ֆիրրի քեօրլանըպ՝ ինանմաղըր խոստովանա-
հայրն սեօզլէրինէ, վէ տէտի. նիճէ օլա պիլիր, քի մէ-
լայըղըն կէօրիւնմէլէրի շէյթանի օլուն. չուքի պէն
օնուն աղղընտան հիշ պիր սեօզ իշիթմէտիմ, քի օնտա
կիւնահ քօրուսու օլուն: () Լ տէմ խոստովանահայրը օնու
շէյթան շէրինտէն հզատ էթմէ իշին՝ պու ֆէնտի պուլ-
տու, վէ տէտի օնա. քըզըմ՝ եարըն հաշան կէօրիւնիւրսէ
սանա օ մէլայըք, եալվար օնա լիճա էտէրէք, քի նիազ էյ-
լէսին քէնտի սուլթանը նը կոյս Սարիամա՝ քիրազի օլտուն սա-
նա կէլիպ կէօրիւնմէյէ, վէ նէ ղէման կէօրիւնիւրսէ սանա նը
կոյս, սէն տիղ չէօքիւպ՝ սէլամլա օնու տէմէյլէ. Ուլայն չէպ
Սարիամ, լէ շուրհօք, Տօ լնդ չէպ: Իմտի՝ էյէր օ կէօրիւ-
նէն սթ կոյս՝ սէնին սէլամլամանտան կիւճէնիպ՝ ֆըթըր-
տանմաղսա, էմին օլ, քի շէյթան շէրինտէն ալտանմա-
մըշըն: Աէ էյէր կիւճէնիպ՝ քայըպ օլուրսա, պահիհ պիլ,
քի ալտանիւրշ սըն շէյթանտան: Աէ սօնրաթ թէքրար թէմ-
պիհլէտի օլ քարօյը պէյլէ էթմէյէ. վէ օ լազի օլուպ՝
տէտի. քօրքոմա պապա, քի շիւփհէսիղ թէքմիլ էտէրիմ
սէնին էմիլին: Պատէհու իքինճի կիւնտէ քարընըն ատէ-
թինճէ իպատէթինին վաքար կէլտիյսէ, իշաէկէօրիւնտիւ օնա
շէյթան մէլայիք քըյաֆէթինտէ. վէ օլ քարը պաշտօր
իէք եալվարդա՝ լիճա էթմէյէ օնա, վէ տէտի նիազ էաէ-
րիմ սանա՝ եա Մլաշըն մէլայըղը՝ պանա պու քէրէմի
էթմէյէ, քի ալաշըն վալտէսի նը կոյս Սարիամը կէօս-
տէրէսին պանա: Հաշան պունու իշիթտիյսէ շէյթան, ղէհլէ

քիւշ օլտու վէ թիւրիւ պահանէլէր կէթիրտի, քի քարը քէնտի տիլէյինտէն վազ կէլին. լաքին միւնքիւն օլմատը, պուսուկն իչին ըբրար էթտի օնա, քի եալըն պու սահաթ-տու սէնին տիլէյին թէքմիլ էտէյիմ: Լըթէսի կիւն լային շէյթան, կիւզէլ, նուրանի, վէ միւքէլէֆ սուլթան. քըյա-ֆէթիկնէ կիրիպ՝ կէօրիւնտիւ օնա, վէ քէնտիսին՝ մայր ԸՅ օլմաք կէօստէրիտի: Ա է օլ քարը հաչան կէօրտիյսէ օնու, խոստովանահայրըն նասիհաթընա կէօրէ՝ աքապինճէ օնուէ էօնիւնէ տիղ շէքիւպ, տէտի. Ուլէյն իւշ Սալիմ, լէ շիւքօթ, Տէ լիւթ իւշ: Ա է լային շէյթան՝ հաչան իշիթ-տիյսէ ամենասը Սալիմ իսմինի՝ տէրաքէպ երջարըմտան վուրույմուշ հիսապ՝ պիր մէքրուֆ քօքոգլու թիւթիկնէ տէշիշիլիպ՝ կէօրիւնմէղ օլտու. լաքին սէֆիլ քարըյա զա-րար վէրմէտէն օլմատը. զիրա քէնտիսին քօվուլմասըն-տա՝ էօյլէ պիր քօրքուլու կիւրիւլթիւ գէլլէլէ էթտի քի, սէֆիլ քարը շէտիթ քօրքուսուկտան զայ աքր տիվանէ օլ-տու. վէ նէ էտիպ՝ նէ սէօյլէտիյին պիլմէզտի. կիւճպէլա-ալթը այտան սօնրա՝ չօք քիմնէլէրին տիւվասը վէ տիլէք-լէլիլէ՝ աքը պաշընա կէլտի:

Պոստ-նաղ էտիլ Կիւսարիս՝ իւնաթ արամթանու-խան իլիսապ. Է. պոպ. 7: Ա է հայր Ըղէսանիւրսու Սիւսանիւն-ճիւլա. Խ. լապիւր. 7: Ա է Սալիմ-ալալը հայր Սիւլթանու Խ. Կայսուն իւճիւլէլիւրիկին իլիսապ. Է. իւճիւլէլ. 57:

Սէյլէ:

Լմտի՝ լային շէյթան նէ քըտար իբրահիմընպ՝ հաղգ էթ-մէզսէ պու մէլայիքանէ սէլամիլամտան, օլ քատար շաղ օլտուր ամենասը Կոյս օնտան, վէ զիատէ մաքպուլ տուր օնա. չիւն օնուկա զերր էտէրիղ օլ մութուր սահաթը, քի օնտա օլտու վալիտէթուլահ, (ֆ Սայր ԸՅ.) համիլէ օլմայլա Քէլամուլահը, քի քէնտի ճէմի ազիմիլէրիկինին իւք պաշլայըշը վէ պուշղարը տըր: Լաքին պու իլլէթիլսէ-լամիլամար, քի օնուկա կիւնտէ չօք քէրրէ սէլամիլարը վալիտէթուլահը, պիլլէ մէվ ֆիլէթիլ օլմասը իչին՝ պօրչ-լուլուղ սէօյլէմէյէ օնու իպատէթքիսարըղլս վէ տիքթաթ իլէ. զիրա սը Կոյս պիլլիմ աղջըմըղն զահմէթիկնէ պաք-մաղ, իլա քալպիմիղին արղուսինէ պաքար: Ա է պուս-տան մատէ պօրչուլուղ սէօյլէմէյէ օնու ճան փալըղըլա,

վէ թէ միզ երեւէ իւն, վէ տուտաբարձմիզ ֆէնա սեօզ-
լերտէն սաքլամայլա. նիճէ քի սեօյլէր Ուկոն կարգինալ.
Լալէ հապշլէ կաթն առ իոյն, և ողորմել գնա, պարտ է
հեղ հոլ իւր հրեշտակ. եանի՛ եյեր խաբէրա՛նն զՍոյսա
Ետաշտաթ, վէ օնոս սելախաթաթ, ֆարզ արբ ոտնա մէլայն
կէլի օյնաթ: Իմտի՛ պիզ պունուն իշին նէ էթսէք կերէք.
աճէպ պօրչոմոյուզ զՍոյսու սելամխաթան կերի
տուրմաղա, քի մէլայնք կիպի տէյիլ իզ. հաշա՛ սիւմիւ,
զերա օ էօյլէ պիր խայլըր քերէմ տիր, քի ֆարաղա կիւ-
նահքեսուր ըսաք, պիղիմ սելամխաթանըզա տախի շաղանըր.
Փաթաթ շու իի՛ կիւնահա վէ տիւննանըն պօչ վէ մէֆասըլ
շէյլերինէ արղումուզ օյնասըն:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Ի Գ:

Պիւր արդ Ողնոյն հեղ Սաթիւմ սեօյլէմէյլէ՛ հոմիւն-լաոս շէյ-
լաննն ելէնալէն, հէ օնոս հիւլաք ելմէք խաբէրաթ:

Պիր տիւնեալի մէշրէֆ առէմին աշըրը կիւզէլ, վէ մե-
նէնտսիզ պիր քըզը վար ըտը, վէ պու տտէմ ինսանլար
մապէյնինտէ փայէ պուլմաք վէ պէօյիւք առ քաղանմաք ի-
շին, տէյիլ քի քըզը եալընըզ քէնտի հալխաթնա պըրա-
քըրտը, վէ տախի զօր էտէրտի օնա կիլինիպ՝ տօնանմայա,
վէ պէօյլէ մյտանլարտա վէ սայրըլարըն էվէրինտէ կէզ-
մէյէ: Վէ քըզըն անասըր րուհանի վէ աքըլը տիշէհի օլմայ-
լա՛ մյա էտէրտի օնու կիլինիպ՝ քուշանըպ տըշարըլար-
աա կէզմէտէն, օլմայա քի ալանաթն հովարտա քիմ-
սէլէրտէն: Վէ ճէմի քէմիքլէրտէն քըզ էմին քալ-
սըն տէյի էօյլէթմի օնա Ողնոյն հեղ Սաթիւմ. վէ նասի-
հաթմատը օնու հէր կիւն սեօյլէմէյէ, վէ խուտուսա քէնտի
տէրթլէրինտէ, մէօհնէթլէրինտէ, Ողնոյն հեղ Սաթիւմլա,
ամենաթք Սոյսու իմաատընա սըղընմայ իշին: Վէ քըզ
քապուլ էթտի վալտէսինին նասիհաթըն, վէ չէր կիւն
Ողնոյն հեղ Սաթիւմ սեօյլէրտի: Լաթին տահա կէնճ օլմայ-
լա՛ պապասընըն սեօզին զիտտէ տիւնէրտի, նէքի՛ զահիտ
վալտէսինին: Օնուն իշին տօնանըպ՝ թիւրլիւ թիւրլիւ,
վէ էտէպսիզ տիշէհի տիւզկիւնլիւքլէրիլէ՛ կիտէրտի օյուն-

լարա, վէ հօրա թէփմէլերէ, վէ սայրը մէֆա եւրէրինէ, վէ չօքլարընը քէնտինէ շապան ետերտի մէնէնտսիզ կիւզէլիլէ, իմտի՝ նասըլքի ինանըլը՝ տահա քէնտի պաքիրայլըն քայրը պէմէմիշտի, պիր կիւն տափէթ օլունտու պաղը քէնտի տօստլարընտան պիր էփէ. օրատա սահաթլարըլա օյնայըպ՝ հօրա թէփմէլէ երքէրլէր վէ տիշէհլիլէրլէ, փէք եօրուլտու, վէ սէլ կիպի թէր տէօքէրտի: Վատէհու պիրազ րահաթլանմայ իշին՝ կիթտի օյնատըղը էփին պահճէսինէ կիրտի, վէ ծնտա պիր աղտճ քուլպինտէ չայիր իւզէրինէ եան կէլտի ուլումայ իշին: Աէ պիրազ ուլքույա վարընճաղ, իշտէ շէյթան կէլիպ՝ ծնուն եանընտա տուրտու քօրքուլու, վէ զուտուզ քըյաֆէթ իլէ. վէ սյաղըլլա տիւրթտիւ ծնուն պէօյրինէ, վէ տէտի ծնա. քալք եօքարը, վէ կէլ պէնիմէ, զիրա սէն պէնիմ սին: Աէֆիլ քըզըղազ օյանըպ՝ կէօրինճէ շէյթանը օլ թէճափուզ քըլըքտա, փէք քօրքտու, վէ կէրի ետերտի ծնու, վէ պիլէ կիթմէք իստէմէլտի ծնունլա: Ապին շէյթան զօրաքի էլինտէն տութուպ՝ քալտըրտը ծնու, վէ էճալէ ալլապ՝ կէօթիւրիւյօրտու ծնու հափայա: () Լ տէմ քըզ ֆիքրինէ կէթիրիպ անասընըն նատիհաթըն՝ պաշլատը եիւյսէք սէտալլա ֆիրեազ էտիպ՝ տէմէյէ. Ողջյն Քէլ Սաթիա լէ շնորհօ, վէ սայրը: Ային շէյթան իշտինճէզ օ քէլամը, էօքքէսինտէն զուտուրուպ՝ տէտի. նալլէթ օլսուն սէնին վալիտէն տիշէհլիլէր իշինտէ, քի էօյլէթտի սանա պու տիւվա քէլամըն. ծնու էյէք տէմիշ օլմասայտըն, պէնիմ տիւշմանըմ՝ վալիտէթուլահը սանա իմտատ չաղըրմասայտըն, պէն Ղլահտուն ալտըղըմ հէօքմէ կէօրէ, կէօթիւրէճէյտիմ սէնի ճէհէննէմէ, վէ պուճու տէլիպ՝ քօյուվէրտի ծնու, վէ կէօրինմէզ օլտու: Աէ քըզ քօրքուսունտան տիւշտիւ օրատա էօրիւշ կիպի. վէ սօնրա աքլը պաշընա կէլիպ՝ շիւքիւր էտերտի լաֆէնտիմիզէ, վէ ծնուն աղիզ վալիտէսինէ: Աէ օլ կիւնտէն պաշլայըպ սօնունատաք՝ չըքարտը իւզէրինտէն տիշէհլիլէրին ֆանի տիւզկիւնլիւքլէրին, վէ քեամիլ ուրուպալար կիլինտի, վէ զեատէ իպատէթքեար օլտու ճիւմլէտէն աղիզ պիքիր Սալիտէթուլահա, վէ քէնտի էփինտէ պաշկաճա տուրուրտու էօմիւ իշինտէ, վէ էտէպ երքեանըլա ալէմէ խայիր իպլէթ իտի քէնտի էօլիւմիւ կիւնինէտէք:

Ս Ի Խ Ն Ի Խ . Օ . Է . Թ . Դ :

«Պէր պաղք պաղկէլ չիմէ՝ ախնասք՝ Ապոստոն ժառանգութենան
աւակաղկէլէ՝ պէտնարի՝ կնանկաբանստն, վէ ինչա պոստոն :

Սի հայր 'Դոմինիկոսուն վաքտընտա՝ պէջիւկ Սպանիա-
նըն Սարակուզա շէհրինտէ՝ պիր Պետրոս նամ հէօրիւմտար
քիմնէ վար ըտը . լաքին զալլամ՝, պէնամուս, զէնտօստ, վէ
պիր Լլաճաւզ կիպի ատէմ'իտի . վէ սը հայր 'Դոմինիկոսուն
աքրապատըշտը, վէ ծնուն նէ հիյէթտէ օլտուղուն փէք
թանըրտը պու սը հայր : Դամի՝ պիր կիւն հաջան պու մէզ-
պուր սը հայր քիլիսէտէ հաղըր ըտը չըքմապա մէմպերէ,
վէ վաղ էթմէյէ ճէմիհաթա Լլաճըն քելամլարըն, կէօր-
սիւ՝ քի պու Պետրոս պէյ կիրտի քիլիսէյէ չօք չուհատար-
լար ըլա՝ քուշատըմըշ հիսապսըզ չօք շէյթանլարլա :
Սէ մէմպերէ չօքըպ՝ պաշլատը ազիմ ատալէթ զայրէթի
իլէ սէօյէմէյէ կիւնահարըն մէքրուֆուղուն իշին, վէ ճէ-
հէնէմին սիսսէթէրինին էօրֆիլիւ օլմասը իշին, վէ ծնա
կիւնահքնար, վէ զալլամ քիմնէլէրին իսքեան օլաճաքըրը
իշին . ումա պու շէտիթ քարող թէսիր էթմէտի Պետրոս
պէլին թաշ քէսիլիշ իւրէյինէ, իլէ տիրէնմիշ տուրու-
տու քէնտի վալլամլընտա : Դամի պիրազ կիւնէրտէն
սօնրա՝ թէլըրար պու սը հայր մէմպերէ չօքըպ վաղ էտեր-
քէն ճէմիհաթա ալլահըն քելամլարըն, կէօրսիւ՝ քի չօք
չուհատարլար ըլա Պետրոս պէյ քիլիսէյէ կիրմէյէ կէլիյօր-
տու, վէ ալի միսլի՝ էվէլքի կիպի հիսապսըզ շէյթանլէր
քուշաթմըշտը չար էթրաֆըն : Սէ սը հայր ծնուն տէօ-
նիւպ թէօպէյէ կէլմէսին արզուլամայ ըլա, պաշլատը Լէ-
լաճա եալլարըպ՝ տէմէյէ : Լճ քէրէմքեանի Լլաճըմ Յի
սէն՝ քի կէլիին տիւննայէ՝ տալէթ էթմէյէ տէյիլ սա-
տըքըրը, իլէ՝ կիւնահքնարլարը թէօպէյէ . նիազ էտէ-
րիմ՝ էթ պու քէրէմի, քի պու հիսապսըզ ճէմիհաթըն
չօքըլուղու, քի տուրույօրլար պունտա տիլնէմէյէ պէնիմ
քելամլարըմը, կէօրսիւնլէր պու զալլամ պէլին ճանընըն նէ
թիւրիւ սէֆիլ հիյէթտէ օլտուղուն՝ քի իշտէ կիրիյօր
քիլիսէյէ : Սի հայրըն նիաղըն իշիթտի Լլաճ, վէ իշտէ
Պետրոս պէյ կիրիյօրտու քիլիսէյէ, վէ պիւթիւն ճէմիհաթ

կէօրտիւկեր օնու, տէյիլքի օ Էվէլքի չէհրէսի քրտաֆէթին-
տէ, նիճէ քի կէօրմիւշտիւկեր իլէրքի կիւնլէրտէ, իլլէ՝ տէյ-
իլլիմիշտի պէթ, վէ քօրքուլու էճայիպ ճէհէննէմ զէ-
պանիսի քրտաֆէթինէ, վէ հիսապսըզ շէյմանլէրին չօր-
լուղունտան քուշանմըշտը չար էթրաֆը քի պու Բանա օ
Բանա չէքէրլէրտի օնու. վէ քիլիսէ տօլտու ճէհէննէմ
զէպանիլէրին մէքրուֆ քօրքուսու, վէ թիւթիւնիւլլէ :
() Նուն իլլին ճէմիհաթ զիստէ քօրքուսի՝ թիւթիւնիւլլէր,
վէ Եայղարայ ըլա ֆիրեատ էտէրլէրտի, Տը ողորմեա՝
Տը ողորմեա. վէ քօրքուլարունտան խաչ չըքարըլարտը
Եիւզլէրինէ. վէ չօրլարը քիլիսէտէն չըքրպ՝ քաշարար
ըտը : Սէ պէյ շաշըպ՝ թաճիւպ քալըրտը, քի քէնտիսէ
նէ օլմուշ, քի օնտան ճէմիհաթլար պէյլլէ քօրքուսի՝ քա-
շարլարտը. վէ քէնտի հըզմէթքեարլարունտան պիրինէ սի-
վալ կիթսի, նէ տիր պու՝ քի ճէմիհաթ պէնտէն իքրահ
էտիպ՝ քաշըյօրլար : Սէ հըզմէթքեարլար Էվիլլ Եիւ-
զիւնէ խաչ չըքարըպ՝ տէր օնա. Էֆէնտիմ, Բէն պիլզիմ
աղլամըզ տէյիլլին. իլլէ պիր պէթ քիմնէ պիւթիւն ճէ-
հէննէմ զէպանիլէրինտէն քուշանմըշ էթրաֆըն. վէ օ-
նուն իլլին ճիւմլէսի քաշըյօրլար սէնտէն : () Նտան սօնրա
պու պէյ կէօրտիւ, քի քէնտի Էհլի քիլիսէտէ տուրույօր-
տու տիշէհլիլէրին իլլինտէ, վէ պաշլատը օնա կիթմէյէ,
պէլքի օ չէքիմմէլ քէնտիսէն. վէ Էհլի շամաթա վէ
ֆիրեատ էտէրէք՝ Եիւզիմնէ խաչ չըքարըպ՝ տէտի. կէրի տուր,
կէրի տուր, Եաքլաշիմ պանա : Սէ պունու հիքնայէթ է-
տէն տէր, քի իւչ Խաշաթ սիւրտիւ պու էճայիպ սէյիր :
() Է տէմ Պետրոս պէյ այլտը քէնտի իլլէտիկի զալմ-
ըքլարըն սէրհօշլուղունտան, վէ աքլը պաշնա կէլիպ՝ տէ-
տի քէնտի քէնտիսէ. Եազըք պէնիմ սէֆիլիկիմէ, նէ
տէրէճէ մէքրուֆլուղա Եէթիլիլլիմ քի՝ պէնիմ հըզմէթ-
քեարլարըմ, վէ քէնտի Էհլիմ պիլլէ, պէնտէն իքրահ
աղնըպ՝ քաշըյօրլար. Էյլլէյ իսէ մալիմ քի՝ պունլար պէ-
նի տէյիլ ինսան, իլլէ՝ պիր ճէհէննէմ սուրէթլի Էտտէր
կէօրիւյօրլար. պունու սէյլէր, հէմ աղլար, հէմ ահի-
լար էտէրտի : Սէ նը հայր Ղաուֆիկիս Եիւսէք սէտալլա
չաղըրըպ՝ զայրէթ վէրտի ճէմիհաթա, քօրքմայըն քարտաշ-
լար՝ տէյլէրէք : Սէ օնտան սօնրա քէնտի պաքտաշը Եղ-
քայր Նիւննարաօսուն Էլլիլլէ՝ Պետրոս պէյէ նը լիյոսուն պիր
թէզալիհին կէօնտէրտի, վէ տէտի. պիլլէսին, քի հէր նէ-

րէլէ կիտէրսէն, ճէհէննէմ զԼաւնիլէրի սէնիլէ տիրէր, օւրաւը իշտէ ճիւմէսի կէօրիւյօրլար, եալընը սէն կէօր-
մէյօրսաւն. հօյլէյ իսէ՝ Հաք թապաւատան տիլէ՝ քի սէ-
նիւ կէօղիւնիւ տէ աշարն, վէ սէն տախի կէօրէսին ծալարը.
վէ շինտէն սօնորա թէօպէքեարըղա լայըք ամէլ իշէ. վէ
պունու եթմէյէ քատըր օլման իշին, ալ պու թէգպիհի,
վէ սէյլէ պունու հէր կիւն իսպատէթ իլէ նք կոյա Լճաճիսէ
սըղընարաք. շին եալընը օ քատըր տըր սաղալթմայա
սէնի ճէմի ճանընըն եարալարընտան, էյէր իստէրսէն, քի
ճէհէննէմ սէնի տիրի տիրի եուտմասըն, քի օնուն զէպա-
նիլէրի եթրաֆըն քուշաթմըշ տուլույօրլար: Քատուլ
էթտի պէյ աղիղ թէգպիհի մուհապէթլէ, վէ սորք հալ-
ըն նասիհտմըն՝ աղիմ մէմնունիէթլէ, վէ օ մահէլտէ պքն-
պի ճէ աշարտը օնուն կէօղիւնի, վէ կէօրտիւ շէթմանընըն
քէօմմիսի. քի. քէնտի եթրաֆըն քուշաթմըշ տուլուլար-
տը. վէ պաշաւտը աճը կէօղ եաշըյա ապամայա քէնտի
կիւնահարընա: Վէ օնտան սօնորա կիտիլ՝ տիւշտիւ նք հալ-
ըն ալալըրընա, վէ թէքմիլ փիւշմանըքա վէ կէօղ եա-
շըյա մուքրիլ օլտու օնա ճիւմէ համաքէթէրին, վէ կիւ-
նահարըն վէ խօշուղ ուլա քապուլ էթտի աղըր ապաշա-
րանքարը քի քօտու օնա նք հալը ճնուն կիւնահարընըն
պէյի. քիւնիւնէ կէօրէ, վէ արճալում հալտը: Վէ սօնորա
օլ նք հալըն նասիհտմընտ կէօրէ համենամը վարդարմըն
եղըպրուիւնա եազըլտը. վէ սէյլէրտի օնու հէր կիւն ա-
ղիմ իպատէթ իլէ եղըպրուիւն ախէր քարտաշարըյա:
Վէ կիւն կիւնտէն օլ քատար տօլտու Լլահըն լուծֆույ-
լա, վէ մաքգուլ օլտու աղիղ Պիքիթէ քէնտինին իպատէթ-
քեալըղըյա, քի պիր կիւն քիլիսէտէ աղիղ Պիքիլ կէօս-
տէրտի օնու ճէմի ճէմահաթըն կէօղիւնէ՝ կիւլէրտէն վէ
շիւէկէրտէն տիւղիւլմիւշ իւշ կիւլէլ թաճար ըլա տօնա-
մըշ: Վէ նիւշլէ՝ օք քի էվմէլ պիւլթին մէմէքէթին
ֆէնա իպրէթիննէ սէպէպ խտի, սօնրա էյի վէ խալըր
իպրէթ օլտու ճիւմէսիննէ: Վէ տախի օնուն էօլէճէի
կիւնտէ կէօրիւնտիւ օնա ճիւմէտէն աղիղ Պիքիլ քէնտի
Լլահ էվատըյա, վէ օնուն ճանըն ալըպ կէօթիւրտիւ կէօ-
լէր ճէննէթինին տէօվէթիննէ:

տի՝ արիզ օլտու, քի նք հայր Ղումինիկոս կէտի օ շէ-
հիրէ, վէ վազ էտէրտի օնլարա Ղլահըն քէլամլարըն սը-
ճաք՝ մուհապէթլէ, վէ օնուն մէթին վազ էթմէսի
պիւթին շէհիրտէ շայ օլտու: Պու խապէր օլ մէզ-
պուր տիշէհլինին քուլաղընա տախի տիւշտիւ, վէ օլ
տախի խտէտի կիտիպ տիյնէմէք օնուն քարողուն, եօք
քի Ղլահըն քէլամլարըն իշիթմէք հապէսի իշին, իլէ
արայրճըրք ֆիքրիլէ թէփրէնմէսի իշին: Պատէհու պիր
կիւն կիտիպ՝ իշիտիլքէն նք հայր Ղումինիկոսուն քարողուն,
Ղլահըն քէլամլարը պունուն իւրէյինէ թէսիր էտիպ՝
քէնտի ճանլըն նէ հիյէթտէ սէֆիլլիյի տիւշիւնիւպ՝ պտշ-
լատը աճը կէօզ եաշըյլա աղլամայա: Պունուն իշին քա-
րող պիւթինճէ՝ կիթտի աղիզ քարողիւէ, վէ օնուն այաք-
լարընա տիւշտիւ, վէ տիլէտի օնտան՝ քի թէնէզիւլ էլլէ-
տին օնուն կիւնահլարընըն իթրաֆին իշիթմէյէ: վէ նք՝
հայր աղիմ կէօնիւլ խտէքլիկիլլէ իշիթտի օնուն պէջ-
իւք, վէ մէքրուֆ կիւնահլարըն. վէ օնա իլազըմ օլան
նասիհէթլէրին վէրիպ՝ վէ աղըր ապաշխարանք քօտուք-
տան սօնդրա, արձակում վէրտի օնա: Պատէհու թաթլը
քէլամ ըլա նասիհէթլէյիպ ղայրէթ վէրտի օնա, տայիմա
սըղընմայա աղիզ պիքիր Սարիամըն քէրէմինէ՝ օնուն վար-
դարանըն սէջլէմէյ իլէ, քի օնունլա քատիր օլտուն օ
մարազտան քուրթուլմաղա: Բապուլ էթտի խննդիկտէ
օնուն էջիւթլէրին, վէ պաշլատը հէր կիւն աղլալպ՝
փիւշման օլմաք, վէ աղիզ Պիքիրին վարդարանըն սէջլէ-
մէյէ, վէ կէրի տուրմայա քէնտի ֆէնա եօլունտան: Լաքին
օլ խայլըն տիւշման օնուն թէօպէքեարլըղըյլա ճանլնտան
տըշարը պրոքալըլպ՝ թէնլինէ եանաշտը՝ պիր սէնէ պիւթին
ճին չարփմասընտա թութմայըլա օնու: Պունու տուլուպ նք
Ղումինիկոս՝ կիթտի օնա, վէ աղօթք ուլա չըքարտը
ճինի օնտան, վէ նասիհէթլէտի քափի տուրմաղա քէնտի
թէօպէքեարլըղնտա, վէ զիատէ սարընմաղա հիյանէթ
եղանըն քեաղիպլիկիտէն. վէ օ քապուլ էթտի ճանը
կէօնիւլտէն: Լաքին օնտա տայմա քալմատը. իլէ ազ վա-
քըթտան սօնդրա կէվէյիպ քէնտի խայրընիէթինտէն՝ տէօն-
տիւ քէլպ միսալի քէնտի քուստուղունա, էփվէլքինտէն
ֆէնա եուվարլանմայ ըլա էվէլքի մուրտաղըղընա: Պու-
նու աղիզ հայր Ղումինիկոս հաչան իշիթտիյտէ՝ զիատէ
քասափէթլէնտի, վէ չափուք կիթտի օնուն էվինէ, վէ

էօյլէ պիր եանըք եիւրեյ իլէ սէօյլէշտի օնունա, թա՛ քի
 թէքրարէն տէօնտիւ քէնտի թէօպէքեա լըղնա, վէ պաշա-
 շոր թէքրար սէօյլէմէյէ աղիզ Պիքիլին թէգպիհաթըն .
 վէ պիր տահա իւստէլէյիպ՝ տէօնմէտի էվէլքի մէքրուֆ-
 լուղունա: Վէ պիր քաշ աղիզ Պիքիլին թէգպիհաթըն
 սէօյլէմէյ իլէ, սէգա օլտու. Լլահտան օնա պէօյլէ պիր
 րիւյա կէօրմէք: Պիր կիւն կէօրիւփտիւ րիւյասընտա՝ ճէհէն-
 նէմ աչըւար օնուն քարշըսընա, վէ կէօրտիւ օնաա, քի էպէտի
 նար իշինտէ պազըլարը թու թուշույօրլարտը, անէր քի պու-
 նուն սէպէպիսէ ճէհէնէմ իսքեան օլմուշարտը: Վէ սօնրա
 կէօրտիւ քի պիր քիթապ աչըւար, վէ օնտա եազըլմըշ-
 տը քէնտի ազիմ կիւնահլարը. վէ իշիթտի պիր սէտա՝ քի
 տեր իտի, էօյլէյիսէ վէ պու զինաքեար քարը թէպիմ օլ-
 տուն պու կիւնահլարը իշին սէօյիւնմէղ նարէ: (Նու
 կէօրիւպ՝ վէ էշիտինճէգ Բենեդիկտէ, պաշատը աղապրպ՝
 թիթըրմէյէ, վէ պէթտուա վէրմէյէ տօղտուղու կիւնէ,
 վէ քէնտի աթալարընա՝ քի զապտարը աթընտա տաք-
 լամատըլար քէնտիսին: Վէ՛ տահա տուրուրքէն պու
 ճան աճըսը սըքլէթինտէ՝ հէյալ օլտու օնա աղիզ հայր
 Ղոմինիկոսու կէօրմէք, քի նասիհէթ վէրիյօրտու սըլթ
 ըւա սըղընըպ տիւշմէյէ աղիզ Սալտէթուլահն եարտը-
 մէնա. վէ օ էօյլէ էտիպ՝ քալի իրրար վէրիտի, շիւփ-
 հէտիզ ապաշխարութի վէ քէնտի վարքըն տօղուլթմայ
 իշին. վէ օնտան սօնրա կէօրտիւ սը Վոյսու, քի՛ քէնտի
 հիյպէթլի շէրահաթմճը օղունուն պաղընա տիւշիւպ, օ-
 նուն թէօպէ իստիսվարը իշին վաքըթ քէրէմ էթմէք տի-
 վէտի. վէ վէրիլտի օնա քէրէմքեանի շէրահաթմճըտան:
 Բենեդիկտէ րիւյասընտան պըլըպ պիհիսապ շիւքիւրլէր
 վէրտի սը Վոյսա, վէ պաշատը քէնտի վիճուտուն փէք սը-
 քը ապաշխարուհա վէրմէյէ. վէ արթըրտը ամենասը կոյս
 Լճաճինէ քէնտի շերմեռանդըղըն, վէ մաքպուլ օլտու օ-
 նուն ինտինտէ: (Նուն իշին վէ ամենասը Վոյս տէյիլ քի
 եալընըզ իշէրի՝ եանի եիւրէյինէ տույ էթմէյ իլէ նա ի՛, էթ-
 վէյիպ թէսէլա էտէրտի օնու. վէ տախի կէօստէրտի օնու
 աչըքտան, եանի աշիքեարէ, պու սօնրաքի կէիճէք Փա-
 սըլտա: Պու Բենեդիկտէ պիր կիւն քիլիսէտէ տուրմուշ
 նը հայր Ղոմինիկոսուն պատարազըն կէօրի յօրտու, կէօզ
 եաղը տէօքէրէք տիրամայր նը աճաճինէ տէտի. Լյ քէ-
 րէմքեանի պաքիթ վալտէ սուլթան հաքիքէթ սէսի

քողարման այժմյա լայիք տեղիլիմ՝ զերա պէն պիւթիւն
 մէքրուֆ ում, վէ ճէհհնէմին սէօյլինմէզ նարինէ լայիք. օ-
 րատա կէօրտիւմ պէնիւմ սէպէպիմէ չօքլարը խքեան օշ-
 մուշ էպէտիւնարէ. լաքին նիճէ սէնին րիճար, ըւա պանա վա-
 քըթ ալտուն էվլտունտան, կիւնահլարըմտան փիւշման օ-
 լուպ՝ թէօպէ իստիւֆար էթմէյէ. քէզալիք նիազ էտե-
 րիմ, կիւնահլարըմն եազըսըն՝ քի կէօրտիւմ անը՝ թէմէլ
 տէն սիլտիւթսին. վէ պանա եօլ կէօստէրէսին, քի օնա
 կիտէյիմ։ Վէ իշտէ կէօրիւնտիւ օնա ամենասթ իշյս, ճէ-
 սարէթէնտիւրտի օնու, վէ վէրտի օնա պէշ թապալահլը
 ալթըն քեահաթլար, վէ տէտի. իշէր լէնթիւ եպէր-
 սէն ճիւլէսն, նէ չի պոս չեաթիւնըլարթոս եազը-
 ճըշ արըլար, արպըլէֆիյէն ալտան. վէ պունու սէօյլէիպ՝
 կէօրիւնմէզ օլտու։ Խմտի՝ իփտիտաքի քեահաթտա, անը
 քի վէրտի օնա ազիզ Պիքիւր, եազըլմըշտը պու քէլամ։
 Տայա պէր էյլէ սէնին կիւնահլարըն, վէ Մըահն Բերահ-
 լէնի՝ չի օնոնլա բահ էյլէպի սոնոս։ Իքինճիսինտէ եազըլմըշտը
 պու քէլամ։ Պոս կիւնահլարըն Բերոս-Ֆըսըսնոս, վէ Ֆիսր
 էյլէ, չի օնոս քաղարընայ ինն Եօլթի- խաշոս Խաշոսլուհ։ Խ-
 չինճիսիւնտէ եազըլմըշտը պու քէլամ։ Թոսիլ կիւնահլա-
 րըն պարթոն, օնոս չի ինստիւր շէսթիւր վէ շէսթիւր րո-
 թի պոս րիսնեաթի Լոս հոսթոսի ճաշէր կիւնահլարէ։ Տէօր-
 տիւճիսիւնտէ եազըլմըշտը պու քէլամ։ Խեյալ էյլէ Մը-
 րահն րիւօյիս էյլէլիէ, օնոս չի էլիւթիւր սոնոս ալիւ չիւ-
 րանեայ րիսնիպէ րոսմա չիւրէ էլիւսիլէ. րիսնիպէր չի օն-
 րոսն Դհրոսմ օրոսյոս քայըլ օլուրար եպէթի։ Վէ պէշինճի-
 սինտէ եազըլմըշտը պու քէլամ։ Խեյալ էյլէ՝ չի նէ քո-
 րար չիւրէլէր սէնին կիւնահլարընտան կիւնէլ՝ վէ ու ին-
 րահլար ինն, վէ պալլար եազընպ րիւր լէս կիւնահլ ինն
 Եօլթիւր վէ քայըլ օլուրար եպէթի։ Վէ սէնին պոս քաղար
 ալիւ րիւօյիս կիւնահլարըն լար, րոսնա ալիւ րոսնոյր-
 սոն, վէ րիւսիլյօր Մըահ սէնին լէօպէ խաթիւֆարնոս։ Պա-
 տէհու պու ալթըն քեահաթլթըլար Նննգիկտէ Եանըն-
 տա սաքլարպ՝ օրուրտու օնլար չօք քէրէ. վէ անլէրի
 տիւշիւնմէ իլէ զայրէթէ. կէլիպ, ամէլ իլէ թէքմիլ էթտի
 օնլարտա եազըլանլարը. վէ էօյլէ պիր ֆաղի ամէլ իլէ
 եաշարտը՝ քի նասըլ էփիլէ ֆէնա իպրէթ իտի շէհիրէ,
 սօնրա ալէմէ իպլըր իպրէթ օլտու. օնտան իպրէթ ալպ՝
 չօքլարը քէնտիւրէրին ֆէնա ամէլէրին տէլիշտիլէր խալըր

ամէլէրէ: Սէ տէվրի զէմանտան սօնրա կէօրիւնտիւ օնա
Վ.Պ. վէ կէօստէրտի օնա քէնտի կիւնա՛հարընըն թէֆ-
տէրին, վէ տէտի. Իշաէ սէնին Կէօստի-լին իէօզ Եաշա-
քը լալէփէմին տլըն նափհալէարընտ իէօրէ քէսիւ Ելփիլէք
պո- Լէֆփէրփէն սէնին իննահարընը. վէ կէօստէրտի օնա
րէսիտ օլմուշ անլէրի: Պունտան սօնրա թէքրար կէօրիւն-
տիւ օնա ազիզ Պիքիթ, վէ թէսէլա Եթտի օնու քէն-
տի կիւնա՛հարընըն աֆ օլմար իշին շիւփհէսիզ տուրմայ-
ա. վէ սըփարըշ Եթտի օնա սըճաքըզ ըա սէզլէմկէ
քէնտի ազիզ վարդարանըն: Սէ օնու թէքիլ Եթտի
մուծըլու թէօպէքնար քարը քէնտի Եօլտիւկի կիւնէ-
տէք. վէ սօնրա ըաճաթլանտը սէլամէթլէ Մլաճտա:

Պաշտոն նալ Երէրլէր Սննիփիլիս վէ Բոսնիսէան ղէն-
տի ղիլտալարընտ: Սէ հայր Վառլա Բոզլէան. Ճիլդ,
Դ. Եօրնիլ. 29:

Մէյվէ:

Սալիտէթուլաճ ազիզ Պիքիթին պու պէշ նափհաթլա-
ըն քապուլ Ետէլմ պիզ տէ, պնի տիրի թէմպիճ քէ-
լամը կիպի՝ վէրիլմիշ պիզէ վալիտէ սուլթանտան. վէ
ճաճտ Ետէլմ ճանը կէօնիւլտէն ամէլէ կէթիրմէյէ անլէրի:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ . Ի Թ . Օ .:

Պիր զալմ պէյպափէ տլէզ Պիքիթին լարդարանըն սէօյլէմ իլէ
չօք լուլֆլար պուրդոս օնպան, վէ չօք Կէրլէրփէն բուր-
լուրդոս:

Լըփոնսս նամ պիր զալմ զապիտ՝ սլաք ֆէյլիլի քիմ-
սէ, քի եալընըզ ատըա քրիստիան ըտը, վէ Մլաճը պիւ-
թին ունուլթմուշտու. վէ հիսապսըզ քէմիլք Ետէրտի:
Սէ պունուլ զէվճէսի պիր պէյլատէ քըզըյալ. քի օ քէնտի
քօճասընտան պէթէր իտի քէմիլքէրլէ. վէ սէպէպ իտի
քօճասընըն Եթտիլի զուլումքնարըքլարա: Պու զէվճէ
Մլաճտան քազէպլէնիպ կէօզլէրի Եմմա օլտու, վէ տու-
րուրտու քէօր քարանըքտա օ քապաճաթլարընճէզսը
իշին, քի օնլարա Եհլինի նափհաթլարտը կիւնա՛հարա: Սէ
քաղէպլէտի Մլաճ օ զալմ պէյլատէյի տէ, զիրա

պիւծիւն հիւքիւ երտիյի եերլէրի վիւյէթլէրի տիւշմա-
նընա ալտըրթտը, իմտի հէր շէյտէն մէհրում օլուպ քո-
վււտու չըքտը, վէ կիթտի պէնամուլ քարըսըյա քէնտի-
նէ սընօրտաշ պիր պէյին վիւյէթլէրի: Պատէհու վա-
քըթլուտան սօնրա, օրայա կէլտի լլահընիա: քընա ղայ-
րէթլէ աղիզ հայր Ղումնիկոս: վէ պաշատը օրտա վազ
էթմէյէ լլահըն քէլամըն: Սէ պիր պէյի.ք եօրթու կիւնիւ
վազ էտէրքէն պիր շէհիրտէ՝ օնտայըտը վէ լլիփոնսոս իշխան.
սք հայր զիւտէ շաքարաքը քէլամլարա աղիզ վարդա-
րանըն քիֆահէթլէ՝ վէ իզգէթէ լլայք օլմասը իլին սէյ-
լէտի. վէ տտիտի տէտի, քի չօքլայը ճիւմլէտէն աղիզ Պի-
քիրին վարդարանըն սէյլէմէյէ եէնտիլէր քէնտիլէրինին
տիւշմանլարըն. վէ քաղանտըար քայըպ էթտիլէրի տէսվ-
լէթի փայլէրին: Պու սէօղէրտէն թէփրէնիպ լլիփոնսոս
իշխան՝ վազ պիթտիքտէն սօնրա՝ կիթտի նք հայր Ղու-
մնիկոսա, վէ եաղըտը աղիզ վարդարանըն եղբայրութի-
ունա, վէ պաշատը հէր կիւն պիտէր վարդարան սէյլէմէյ-
է վալիտէթ ուլլահ աղիզ պիքիրին իզգէթինէ: Սէ պու
միւհտաթտա պիր սէնէ պիւծիւն տուրտու, վէ լլահտան
չօք քէրէմլէր ալտը. զիւս տէյիլ քի եաղընը կիւնահ-
լարընտան փիւշման օլուպ Ֆէնա ամլէրինտէն կէրիտուր-
տու, վէ տտիտի պիր սէնէ թէքմիլ օլտուղու կիւնտէ, պա-
տարագ պիթտիքտէն սօնրա տահա քիլիսէտէ տուրուպ քէն-
տի պաշնա իպատէթքեսարըղլա աղիզ վարդարանը սէյ-
լէրքէն, իշտէ օրատա կէօրիւնտիւ օնա աղիզ Պիքիւ շէմ
փարլայը շըլ քըյաֆէթլէ քէնտի լլահ էվլատը քուճա-
ղընտա. վէ սէլամ վէրիպ թաթլըղլա, տէտի օնա. չիւն-
քի սէն պիւծիւն սէնէ հիւ քաթ էթմէյիպ՝ հէր կիւն
սէյլէտին պանա իզգէթ՝ պէնիմ վարդարանըն, իշտէ
կէլտիմ սէնին իւճիւրէթին էտա էթմէյէ սանա՝ վէ հարտըմ
էթմէյէ սանա սէնին իքտիպլարընտա. լաքին էվլա պոնու
պիլէսին՝ քի սէնին ճիւմլէ քէօթիւ ամլէրինին աֆլըղըն
ալտըմ պու պէնիմ լլահ էվլատընտան. վէ սօնրա պիլէ-
սին, քի էյէր շինտէն սօնրա պաշատըղըն խայր ամլէրիտէ
քատիմ քալըրասն՝ իքրար էտէրիմ էյլէ պէյի.ք պէյի.ք
էյլիլէրէր էթմէյէ սանա, քի սէնին Ֆիքրինտէն տաթի կէշ-
միշ օլմասըն: Սէ պու սէօղէրտէն սօնրա՝ էլին ուզա-
տըպ՝ օնա պիր կիւզէլ զիւքըյմէթ վարդարան վէրտի, վէ
տէտի. ալ տու վարդարանը, վէ սաքլա տայլմ սէնին

իւզերինտէ. վէ էմին օլ, քի շինտէն սօնրա սանա քարշք քէմլըք էտէմէզլէր սէնին տիւշմանլարն. իլլա սէն պուշուն ուլա եէնէսին օնլարը: Պուշուն սէջլէիս՝ թէսպիւհաթ էյլէտի օնու, վէ կէօրիւնմէզ օլտու: Ալփոնսոս իշխան ազիզ Պիքիրին օնա էթտիլի պու ճէմի քէրէմլէրէ զիատէ թաճիպ քալտը: վէ եէրէ տիւշիւս՝ շիւքիւր վէրիրտի օնա: Վէ սօնրա քալքըպ չքար քիլիսէտէն, վէ չափուկ կիթտի սէվինճ իլէ քէնտի էվինէ՝ վէ նաքլ էթտի իւրէյինն շաղըզլըյա՝ քնօր վէ տէրթլի քէնտի զէվճէսինէ եէրլի եէրինճէ ճիւմլէսին, նէ քի զուհուր օլտույսա օնա օ կիւն: Վէ զէվճէսի եօք քի սալթ ինանմատր օնուն սէօղէրինէ, վէ տախի մասկարա էտէրտի օնու: () Լ տէմ Ալփոնսոս իշխան ազիզ Պիքիրտէն քէնտինէ վէրիլէն վարդարանը չքարըպ, տէտի օնա. իշտէ ամենասք իյոյսուն պանա վէրտիլի վարդարան, վէ վէրտի օնու օնուն տէստինէ: Վէ զէվճէսի ալըպ օ սք վարդարանը, նաքլ քէնտի կէօղէրինէ եաքլաշտրտըյսա՝ աքապինճէ աշըտը օնուն կէօղէրի՝ վէ եէրէ տիւշիւս շիւքիւր էտէրտի ազիզ Պիքիրէ էյլէ պէջիւք միւճիւզլէթլէրի իշին՝ քի օնա էթտի: Վէ պու օլտուքտան ազ վաքըթ սօնրա՝ Ալփոնսոս իշխան ճիւմլէտէն ազիզ Պաքիրանըն եարտըմըյա քուվլէթլէնիպ՝ ասկէր ճէմ էթտի, վէ ճէնկէ չքար քէնտի տիւշմանլարնա քարշք. վէ եէնիպ քաշքար օնլարը՝ վէ քազանտը թէքրար պիւթիւն քէնտի հէօքմիւ երտիլի էօքթլէրի: Վէ զիատէ թաճուպ քալաճաք պու տուր, քի օ քատար տէյիւշէրտէ ճէնկլէրտէ կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք ասկէրլէրինտէն հիչ պիր քիմնէ նէ էօլտիւ, վէ նէ եարալանտը: Պատէհու օլ մէրթէպէ իպատէթքեար օլտու ճիւմլէտէն ազիզ Պաքիրանըն վարդարանընա, էյլէ քի, քէնտի պայրաքլարը իւզէրինէ չէքտիրտի օնու, վէ մէօհիւրլէրինն իւզէրինէ տախի քաղտըտը. վէ տայըմ իպատէթքեար քալտը ազիզ Պիքիրէ: () քի էօլէճէյի կիւն թէքրար կէօրիւնտիւ օնա քէնտի Ալլահ օղույա, վէ օնուն ճանըն ալըպ՝ կէօթիւրտիւ կէյլէրին ճէննէթլինն սալթա. նաթընա:

Պատահա անոր էրէր Լատարեանս ղենոր ղիւնալանս : Վէ
հայր Ղառաւո ընթէան . ճիւղ . Բ . Եօրենէ . 24 :

Սէյվէ :

Եւ ղէն պու իշխան պիւթիւն պիրսէնէ քալմասըյա քէն-
տի էյի մեօհտատընտա սք վարդարանը սէօյլէմէյլէ , տէյի-
շիլտի քէնտի ֆէնա վէ հայվանի թապիյէթիւտէն , վէ
օլտու ֆազլի ամէլ վէ ազիզ քիմնէ . քէզալիք ընլար քի
պաշարլար պիր խայրը ամէլէ , պօրճլու տուրլար սնտէ տայ-
լմ քալմայա : Օլորա նք իզիդորոսուն տեմէսինէ կէօրէ ,
() Եւ պէնան Գալուօլ օլտու Լըսհա ֆէնա խոյրանի պէօնիւմիւ ,
նէ պէնան պաշառնիւ խոյրապատ պայլմ քալմայա կէօլիւթիւթ-
սէս անթիւնէպէս . եօղ ուսա մարպուլ օլմազ ընա , վէ պու միսիլի
քիմնէլէրի քաշմէր էտէր տեմէյլէ , այա այր անտա շինէլ , ե ոչ
չորայ Կապարէլ : Լանի , պու տարէ Եանիսպա պաշառալ ,
վէ լիւթիւթ էրէմիւթի : Պունճուլայրն՝ ընլար տա քի փիւշման-
լըլա վէ խոստովանանք օլմայա կիւնահլարընտան կէրի
տուրուրլար , ընունլա սանքի Սողոմոան չըքարլար , պօրճ-
լու տուրլար փիւշմանլըքտա տայլմ քալմայա . վէ կէրի
տեօնիւպ պաքմամայա թէքրար կիւնահա , եօղսա՝ այնի
Ղովտունվէվճէսի թուզ քայասը օլուրլար : օլ քի տեօնիւ
Սողոմա պաքմայա , ընուն իշին տուզ քայասընպ տէյիշիլտի :

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ Է Է :

Պիր կէնճ Ենիպ անէլ Պիթիւն Գալուօլանն սէօյլէմէյլէ , ղէն-
որ անլըն վէ ղէն խոյրալանի պէօնիւթ պօղոնլարա ամէլ-
լէրին . վէ ընպան կէօյլէրին ճէնէլիւնէ պէյիշիլտի :

Եւ մանէ Եսլէթիւտէ պիր քիշի զատէ կէնճ Եիլիտ վար ըտը ,
տէվլէթի ճան ըլա վէ թէնլէ անէ . օ քի աթալարը վէ-
ֆաթ օլտուքտան սօնրա , քիթապլար օքուլուպ էյի ամէլէր
էօյրէնմէսին կէրի պըռաքըպ՝ պաշառը կէնճ կիւնտիւզ
ղումար օյուլլարընտա , հօվարտա ըաֆըքլարլա մէշպնէլէր-
տէ վէ սէհիր սէհրալէրտէ Եէյիպ իշմէյլէ . ընլար ըլա թէլէֆ
Ետիպ ճիւմիլէ վարըն՝ Եէթիշտի սօն սէֆիլիլի . ըսթիւ պու
քատար ֆէնա խուլլար իշինտէ , Եալընըզ պօլ Եալիյի
վար ըտը , քի փաք սաքլատը քէնտի պիթիլիլիյի , վէ հի

պօզմատը անը: Խմտի պու կենճին պիր ամուճասը վար ըտը՝
էյի քիմսէ վէ զիատէ ի պատէ թքեար ազիզ Պիքիւէ, օ քի
կէօրմէյլէ քարտաշընըն օղուն էօյլէ քէմ խոյլար-
տա, զիատէ աճըրտըն օնուն իւզէրինէ: պու էճիլտէն պիր
կիւն կիթտի օնա, վէ պաշլատըն սասաճաթլամպա օնու, վէ
տէտի: պաք սէվկիլլու օղլում սէնին քիշի զաւէլլինէ:
վէ վէրմէ քէնտինի զէմմէ: զերա իշտէ հէր եերտէ սէօյլէյ-
օրլար սէնին քէմլլին իշին: վէ կերի տուր նիազ էտէ-
րիմ մէյճանէլէտէն, ղումարլարտան, վէ եօլուզ սէհ-
րայէրտէն, վէ սայիր պունուն կիպի ճաշիլլէքլէրտէն: վէ
Լլաճ քօրքուսուն սաքլա սէնտէ: Ղէվապ վերտի
պու կենճ վէ տէտի՝ պունու տէմէնլէ Լլաճ, իստէրտին
քի պէն թէրքի տիւնեա, եախօթ փափաղ օլայրմ, հաշա՝
օնու էտէմմ: Վէ օնուն աղիմ ամուճասը տէտի օնա,
եօք օղլու էօյլէ տէյիլ: անճաք սէնտէն սատէճէ պիր
շէյ իստէրիմ, օ քի սանա տա փէք քօլայ տրը, եանի՝
հէր կիւն չը կոյս աճածիւնին իղզէթի է օնուն վարդարա-
շընըն իւզ փայընըն պիրին սէօյլէյսին: էյէր անը քի
էտէրտէն, ումուտ իտէրիմ Լլաճա, քի վալիտէթուլլաճա-
զիզ Պիքիւր տիւզէլտիր սէնին ամէլլէրին: վէ սանա չօք պէօյ-
իւք էյիլլէրէր էտէր: Պու ճաշիլ կէնճ ճէվապ էտէր: հէր կիւն
սէօյլէ տէմէնլէ, եանի էօմրիւմ օլտուքճա հէր կիւն տէսէմ
կէպէք, օնու էտէմմ: () Լ տէմ տէտի ամուճասը: քօլքմա
օղլու քօլքմա, էյէր էօմրիւն իշինտէ հէր կիւն էտէ-
մլլաշէն, իստէրիմ սէնտէն, պարի պիր պիւթիւն սէնէ էտէսին:
պու կէնճ քապուլ էթտի ամուճասըն նասիհաթըն, վէ
պաշլատը հէր կիւն պիր փայ վարդարան սէօյլէմէյէ: Հա-
շան պիր սէնէ թէքմիլ օլտու՝ պու կէնճ աղիզ Պիքիւրին
լուծֆուլլա պիր ազ քէնտինէ կէլիպ ամէլլէրին տօղլուլթ-
տու: վէ օնտան սօնրա օյունլարա, վէ սէյրանլարա սանքի
շէքինէրէք կիտէրտի: () Նու կէօրիւպ ամուճասը չօք սէ-
վիտի: վէ թէքրար նասիհաթլայրպ օնու, տիլէտի օնտան,
քի պիր սէնէ տաճա էօյլէ էթսին: Վէ պու կէնճ օնու
տա քապուլ էթտի: վէ իքինճի սէնէտէ պաշլատը հէր
կիւն տաճա զիատէ ի պատէ թքեարըղ ըս տէմէյէ վարդա-
րունը: վէ աղիզ Պիքիւրին լուծֆուլլա Լլաճըն մուհապէ-
թինէ զիատէ ըսքնըպ՝ կերի տուրտու քէնտի պիւթիւն
Ֆէնա Ֆէլիլլէրինտէն: վէ պաշլատը շէհիրին իշինտէ օնուն
էյի առը սէօյլէնիպ չալ օլմայա: () Նու քի կէօրիւպ ամուճ-

ճասը՝ վէ չօք ֆերահլանըպ՝ տէտի օնա, էօյլէ իսէ օղու
պիզիմ իշմիզին թէմէյէթինի վէրէլիմ. եսնի իստէրիմ,
քի պու ի չիւնձիւ սէնէ տախի տէյէսին հէր կիւն պիւ-
թիւն վարդարանն աղիզ Պիքիրին, օնու իտէրսէն, իբրար
էտէրիմ սանա զէվճէլիյէ կէթիրմէյէ պիր քըզ՝ սէնին կի-
պի քիշի զատէ. քի օնուէ ուլա Մլաշնն պէրէքեաթընա մա-
լիւ օյսարն: Վապուլ էթտի օնու տա, վէ տէտի տահա
զիատէ իպատէթքեարըզ ըս նք վարդարանը օ իւչիւնձիւ
սէնէ տախի. վէ Մլաշնն լուծֆուլա տէյիլ սալթ կէրի
տուրտու քէնտինին ճէմի քէմ խուլարընտան, վէ տախի
ճիւմէ ֆազիլէթլէրլէ տօնանըպ, ալէմէ նաղըզ վէ սէվկիւ-
լիւ օլտու: Իւչիւնձիւ երլ տա թէքմիլ օլտուքտա՝ օնուէ
ամուճասը պուլտու քիշի զատէ պիր կիւզէլ քըզ. վէ նը-
շանլատը քէնտի քարտաշընն օղուէնա՝ վէ պիր քաջ
կիւնտէն սօրա էվէրտի օնուէ ուլա: Իմտի օ կիւն քի
պսակէլ օլտու պու կէնձ, վէ քիլիսէտէն տէնիւպ կէլտիլէր
էվէ. վէ տիւյիւն մէճլիսինէ օթուրմալարը եաքըն ըսը պիւ-
թիւն իըսըմ աքրապալարը կէլնին վէ կիւվէյինին. օլ
մահէլտէ պու կէնձ զէքը էյլէտի, քի տահա օ կիւն վար-
դարան սէօյլէմէմիշտի. օնու քի պօրձ էտինմիշ կիպի
հէր կիւն սէօյլէրտի: Իմտի իզին իստէտի քէնտի ամուճա-
սընտան պիր թէվիհտէն օտատա սէօյլէմէյէ օնու, վէ սօն-
րա օթուրմայա մէճլիսէ ճիւմէնի: Վէք մաքպուլ օլտու
ամուճասընա պու սէօզ, վէ տէտի օնա. վէք էյի օղուլ
կիթ սէն վարդարանն սէօյլէ, վէ պիզ սուֆրայա օթուր-
մայըզ թա սէն կէլմէյինձէ: Լիթտի պու կէնձ պիր թէն-
հա օտայա, վէ տիզ չէօթիւպ սէօյլէրտի վարդարանն:
Վէ պիթմէտի եաքլաշըպ սան ողջոյն քեզի տէրքէն, իշտէ
կէօթիւնտիւ օնա աղիզ Պիքիր քէմալի մէլթէպէ նուրա-
նի վէ կիւնէշտէն թիւշան, վէ քէնտի միւքէլէֆ լիպասլա-
րընն իւզէրինտէ իւչ երտըզ նաքըշը տէստիմալ վար
ըտը, աքըմըշ պիրի կէօքսիւնտէն վէ իքսի իսնլարընտան.
օլարըն իւզէրինտէ եաղըմըշտը ալթըն եաղըլարա սք
վարդարանն իւչ փայընն ողջոյն քիզէրի. վէ
տէտի օ իկիտէ. Վէօր թի նինէ հապաուլ օլտու
լաք օլտու ալինն օլտու իւչ երա սէրալա: Երն, վէ
լաքի տիլէրի Եաղմըշ ուրապալարընն իւզէրինէ: Իլաք թի
փառապալարն ալինն պիթիլէյինի, օ ալինն կէլնիմէլէրինն հա-
պալարն, օնու տա օլտու օլտու օլտու հապաուլ օլտու օլտու օլտու

Արեւիկա պէյի, Սպանիանըն Սիկտորիա շէհրինէ օլմա-
սըյ ըլա՝ Տօմինիքան հայր Սարտինոստան էօյիօլէնտի.
Ֆերման իթմէյէ քէնտի ասկերլէրինէ կէրի տէօնմի՝ քէս-
կին զաթլի իլսաբ իլէ, քիւֆիւր իթմէմէյէ Ալիշըն ա-
զիզ իսմինէ՝ վէ օնուն սթլարընա: Օհրա օ էայէրտէ
պու քիւֆիւր՝ վէ նալէթ սոյ քիւֆիւր վար ըս օնուն
ասկերլէրինին իչինտէ, վէ անլէրտէն եայրընշտը մարազ
տախի ճէմաաթըն իչինէ. վէ օլ զահիտ քրիստան պէյ
Ալլահտան քօրքաք քիմնէ իտի, օնուն իչին կէփուլ ըի-
զասը ըլա էթտի օ Ֆերմանը: Իմտի պու շէտիտէրմանէ
տան փոնրա չօք վաքըթ կէշմէտի, քի իքի սօլթաաքէնտի-
լէրինին Ֆէնա մէօհտաղարընա կէօրէ տիշտիւլ օ Ա-
լիշըն իսմինէ քիւֆիւր էթմէ քապահաթընա, է պրա-
պինճէ պէյին Ֆերմանը իւղէրէ թութուլուպ ցնտանա
քօնտուլտը, վէ էօլիւմէ զաթլիլամ օլտուլար: Է տահա
զընտանտա իքէն, քի սապահասը էօլէճէքլէր իւ, էրքէն
կիթտի օնլարա եօրպտա զէքը օլունան հայր Սարտի-
նոս. վէ քուվլէթլի քէլտիլար ըլա նասահալ էտիպ՝
բաղը էյլէտի օնլարը խոստովանանք օլմայա ճլարընըն
քայլպ օլմամասը իչին. վէ սօնրա թէքրար նահաթլա-
թը օնլարը սըղընմայա սթ կոյա Ահմէդինին իմտպնա, վէ
տէմէյէ իպտտէթքնարըղ ըլա օնուն վարդարան. զիրա
տէր էյէր օ միւրատէտէրսէ, քատիր տիր էգատ Թմէյէ սի-
զի էօլիւմտէն. վէ վէրտի օնլարա պիրէր վարարան, վէ
կիթտի: Սէ օլ իքի զաթլիլէրտէն պիրիսի օնն նասա-
հաթլըն պէյէնիպ՝ ալտը վարդարանը, վէ իպտէթքնար-
ըղ ըլա սէօյլէրտի օնու. վէ չօք քէրէ թէքրարըտը: Սէ
օ պիր պյաքտաշը խոստովանահայրըն նասաթլարընա
ինանմայըլա՝ հաճէթ էթմէտի սթ վարդարանը սէփմէյէ: Ար-
թէսի սապահ օլտուքտա չքարտըլտը օ իքի զաթլէրի զըն-
գանտան. վէ մէմլէքէթին առէթինէ կէօրէ էրի պաղը
պինտիրիպ օնլարը աթլարա, վէ չօք հասալտվէ ճէլաթ-
լարա կէօթիւրիւրէր իտի օնլարը էօլտիւրմէյ: Սէ իշտէ
թօլտա օ աթ՝ քի օնա պինիշ իտի: Վարդա-
րանը սէօյլէյէն սօլթատ, գուրթուլտու ճէլաթլարըն է-
լէրինտէն, քի իքի եանընտան՝ աթըն կէմինտու թույօր-
լարտը, վէ պէօլտիւ ճուսհուրու, վէ ցին չէվիք
քուշ միսալի սիւղիւլիւպ քօշարաք քաշտը իթտի: Սէ
Ֆադաղա պէյին սայր ճէլաթլարը վէ հասալար պէսթէ

պինտիշերտի չէվեք ամլարա, քօշտուլար ընուն էնսէսի-
նէ, տուժմայա ընու. լաքին եէթիշէմտիլէր. զիրա օ քօ-
շուպ ուշար ըտը, վէ կէօրինմէզ օլտու ընլարըն կէօ-
ղինէ: Սօնրա քաչկըն ամժ՝ ծիւմէտէն ազիզ Պիքիրին
կէօրինմէզ էլէրինտէն ծըլափուզանըպ՝ եէթիշտի նը Ղո-
մինիկոսուն րաճիպլէրինն քիլիսէսինէ, վէ կիրտի իշէրի
քիլիսէյէ, վէ կիթտի ազիզ վարդարան միրհապընն էօնիւ-
նէ, վէ օրատա տուրտու քալտը, վէ օ զաթիլ սօլթատ
օնուն իւզէրինտէ: (Օ) Լ հիքմէթի կէօրիւպ չօք տիննեպի
քիւմէլէր վէ րաճիպլէր՝ քի ընտա տուրոյօրլարտը վէյա-
տէլէրձէ թաճուպ քալտլար: Պիւազ վաքըթտան սօն-
րա եէթիշտիլէր օրայա պէյին հասասլարը, վէ իստէրլէր
իտի ալմաք օ զաթիլիք սօլթատը, վէ կէօթիւրմէք էօլտիւր-
մէյէ: Լաքին հայր Սնրտինոս վէ սայըր չօքլարը վէ շէհի-
րին ճէմիհաթը քարը տուրտուլար ընլարա, վէ վէրմէտի-
լէր ընու. պունու ազիզ Պիքիր միւծիւզէթլէ քուրթարտը
միւստէհաք տէյիլ տիր զաթլէ տէյերէք: Վէ սօնրա տույ-
ուրտուլար պու հիքմէթի օլ զաճիտ քիլիստին պէյէ. վէ
օ էզատ էսիպ քօյ վէրտի զաթլը էօլիւմտէն: (Օ) Լ տախի
հիսապսըզ հէմտուսէն վէրիպ էփվէլ տիրամայր նը Լոյսա՝
սօնրա հայր Սնրտինոս, պտը նը հայր Ղոմինիկո-
սուն քէշիշիք ուրուպատըն, վէ էօմրինինն էն նիհայէթի-
նէտէք քալտը օ մանաստըրտա եղբայր սըրասընտա: Վէ օ
պիր քիւֆիւրպաղ այաքտաշըն ֆէնա էօլիւմէ էօլտիւ-
տիլէր պէյին ֆէրմանընա կէօրէ: Պու միւծիւզէթտէն օլ
պէյին զէվճէսի Լաւաշըն մուհապէթինն քալիմ օլմասը
իշին էօրինէկ ալըպ, պինլէրձէ սը Լոյսուն վարդարանըն
սաթըն ալտըրըպ՝ տաղըթտը քէնտի զէվճիսին ասիլըլէրինն
իպատէթըքարըզ ըլա սէօյլէմէյէ ընու, կէրի տուրմայա
քատիր օլմա իշին օլ մէքրուֆ քիւֆիւրլէր մէծտատըն-
տան: Հաշտն ընու էթտիլէր իսէ, տէյիլ քի կալընըզ
քուրթուլտուլար օլ ֆէնա մէօհատալարընտան. վէ տախի
օնուն իմտատըր ըլա եէնտիլէր տիւշմանլարըն, քի ընլա-
րա քարը ճէմ օլմուշլարտը ճէնկ էթմէյէ օ կիւնլէրտէ:

Պատմա-հիշատիկ Էսէր Սարգսիսի մասին Մ. Բաբայանի մատենա-
գրության համալրումը. Գլխավոր. 169: Ս. Գրիգորյան. 18:

U'kydte :

ՊԼ սօլթատտան էօյրէնէնլիմ պիղ տէ րուհանի փետեր-
էրիմիզէն նասահաթընա միւթիւհ օլմայը, վէ տայըմ իպա-
տէթ իլէ Լըսհա սըղընմայը, շէօյլէ քի պիղ տէ էզատ օլալըմ
շէլթանըն էլընտէն. նիճէ սէօյլէր մարգարէ. Պաշէցէն առ-
ԼՏ. Խ Գրիւսէցէ պէլ Դ Բառալէն յետայ Լշնառապ. Բարուք
Դ. 21. Լանի Գիւրէապ Եփիսիղ Ըլաւա. վէ խելաս Ելէ-
սին սիլէ պիւշմառալըն էլէլէնիսն զօրառապտն : Օլրա տուա
քու վէ իլէնտիւրիքի պիզի ճէկտէ շէլթանա, թէնէ, վէ
տիւննայա քարշը. նիճէ մայիմ տիւր պու Սիվէստէ, օքի
հաչան էլէրին կերէրտի տուայա, Ենէրտիլէր իօրայէլիլէր
ամալէկի. քէզալիք վէ օնլար քի մուհապէթ իլէ տալարալար
տայըմ իպատէթէ, Ենէրլէր կէօրինմէղ ամալէկի, Եա-
նի շէլթանը, թէնի, վէ տիւննայը :

ሆኑት ጸኑት ዲኒቱ ቤ፡

ԼՍԻՆԻՔ Դրոշմաւորութեան Սեպտեմբր Ինչ Կէնճ
Էրեյի Էօրեմբէն Քաղաքապետ :

Պէտցիւք Սպանիստա Երազոնա փատիշահըղըն մէմէ-
քէթլէրինին պիրինտէ, պիր ասըլ գատէ կէնճ եէլիտ վար
ըտը . օ քէ հէր կիւն ատէթ էտինմիշ իտի հիւ գաթ էթ-
մէսիզ աղիզ Պիքրին փարդարանն սէօյէմէյէ : Պու եյ-
իտ պիր քիշէ զատէ մաֆի միւսէլլիմին զէվճէսինին հիւս-
նիւնէ վուրուլտու, քապաճա՝ շապան օլտու, քի օնուն հիւս-
նիւնէ մէնէտ քըթ պուլունուրտու օլ շէհէրին իշինտէ .
վէ պաշլատը օ զէվճէնին էնսէսինէ տիւշմէյէ . զերա հէր
շէրէյէ կիտէրտիյսէ զէվճէ՝ արտը սըրայտը օնուն . վէ կէճէ
կիւնտիւզ օնուն էվինին եանընտա օյալանըրտը . վէ պու
խուսուսլա օ զէվճէ զէմմ էտիճի քօմշուլարըն տիլինն
տիւշտիւ օ քատար, քի քէնտի զէվճինին գուլաղընտաթ
եէթիշտի մատտէ,վէ օնուն զէվճի քէնտի իթիպարընն քայ-
րէթինտէն ալէֆլէնիվ՝ իտտէտի էօլտիւրմէք օլ պսըլգատէ

եկիտի, լարին շէհիր իշինտէ քօրքտու օնու էթմէյէ, օլ-
մայա, քի քէնտիսինի տէ էօլտիրսիւնէր օլ եկիտին աքրա-
պալարը՝ իմսի պու եօլու թուծտու. քի ալտը կէօթիւր-
տու զէվճէսին շէհիրտէն իւշ սահաթ ըրաք պիր քէնտի
մաղքեանասընա. վէ օրատա կէօթիւրիւպ զէվճէսին պիր
օտայա, քօտու օնուն էօնիւնէ քեահատ վէ միւրէքէպ,
վէ քըլըճըն սըլըրըպ՝ տէտի օնա. չափուկ նէ քի տէրսէմ
եազ, եօքսա էօլտիրիւրիւմ սէնի: Վէ զէվճէսի
քըլըճտան քօրքուպ՝ տէտի օնա, պույուր աղամ,
հազըր ըմ հէր նէ քի պույուրուսան միւթիւհ օլմայա
սանա. վէ եազտըրտը օ կէնճ եկիտէ զէվճէսին քէնտի
իմզասըլ ըւա պու սէօզիւ. Սիւն-օլ օլա սանա սէվիլ-է-է, բէ
պէնիմ պէվճիմ ինիտի պոսնիտան ուստի էէրէ. վէ օնիւր Գու-
լանաք պոք պիսալ զաքիւ. օնուն իշին մէքոն-պոս ալընճա,
էաքիւն ինճէատհաթ պէօթիւրէ չաքոն իշինտին պիւլէ մալէհա-
մաք. վէ օնիւր էվէն պիւլտընըն վէնչաքիւն էօնիւնաքէ
մէքիվէն պոլ-լուրսոն. օնիւր ինչիւն չըրըլ՝ ինչիւն էվէ.
վէ օրատա պէնի պոլ-լուր, հաքիւն ինչիւն էէնչէսին: Վէ պու-
նու օնուն իշին եազտըրտը՝ քի նէ զէման կիտէրսէ օ եկ-
իտ օրայա՝ էօլտիրսիւն օնու: Վէ սօնրա ալըպ քեահատը՝
վէ մէօհիրլէիպ կէօնտէրտի քէնտիսին էմին օտա-
վալըսըլա օ եկիտէ՝ վէրմէյէ օնա քէնտի հանըմընըն
թարաֆընտան. իմտի պու եկիտ ալըպ հանըմըն քեա-
հատըն՝ զիատէ մէսուր օլտու. վէ քէնտի միւրէքէվէ Գու-
րուպալարըն կէյինիպ, վէ քըլըճ քուշանըպ՝ պինտի աթա.
վէ կիւն էնէրէք չըքտը շէհիրտէն օ հանըմըն մալ-
քեանասընա կիթմէյէ: Վէ շէհիրտէն պիրալ ուզայընճա,
հաթըրընա կէլտի՝ քի օ կիւն տահա քէնտի վարդարանըն
սէօյլէմէմիշ իտի. վէ ֆիրրի պասիրէթինտէն վուրուլուպ՝
պաշատը սէօյլէմէյէ օնու, ֆարուգա քէնտի ֆիրրի կիւ-
նահըն արզուսինէ միսլանմիշ ըտը: Այս էճայիպ ֆիրրի պա-
սիրէթ. ինսաֆ էտէրտի սէֆիլ վարդարանը սէօյլէմէտիլի
իշին, վէ ինսաֆ էթմէգտի զինա էթմէյ իշին, քի օնու իշ-
լէմէյէ կիտիյօրտու: Երբի էվէլտէն սէօյլէրտի օնու
իպատէթքեարըղ ըւա, վէ օ կիւն տախի իստէմէտի պըրաք-
մաք, օնուն իշին սէզա պուլունտու աղիւ Վիրիրին ինտինտէ՝
էօլիւմտէն քուրթուլմայա՝ օնա քի կիտիյօրտու. վէ քուր-
թարտը օնու պու թարպ ըւա: Օ իրա տահա կիտէրքէն քէն-
տի եօլունա՝ էէթիշտի օրայա, քի օնտա չօք էօլիւմէ միւս-

տաճարք քիմսէլէր ասըմըշ ըտըլար տար աղաճլարընտան . զիրա օ փատիշաճլըղըն ատէթիյտի, տար աղաճընա սալազ օլան քիմսէլէրի իպրէթի ալէմ իչին պիր պիւթիւն սէնէ ծնտա սալըամաք, վէ սօնրա քալտըմաք վէ կէօմմէք: Իմ տի ասըմըշ քիմսէլէրէ եաքըն կէչէրքէն, պիր սէս էշիթ տի՝ քի տէր իտի, տուր օրատա, վէ իլէրի կիթմէ, իլա տէօն վէ կէլ պուրայա: Տէօնտիւ պու կէնճ եիյիտ պաք մայա, քի քիմ տիր օնու շաղըրան . վէ քիմսէ կէօրէմէյ իւ պասըմըշլարտան քայրը՝ պաշլատըր կիթմէյէ քէնտի եօլունու: Վէ իշտէ օ սէս էվէլքիմտէն իւ քաէք թէքրար շաղըրտը օնու՝ վէ տէտի, աճէպ սանա տէմէյօրմույում՝ տուր օրատա, վէ տաճա իլէրի կիթմէ: () Խատէ շաշտը պու եիյիտ՝ աթտան էնիպ՝ պաշլատըր արամայա՝ քի նէրտէն կէ լիւօր պու սէս . վէ պիրալ եաքլաշպ՝ կէօրտիւ, քի օ ասըմըշ քապաճաթլըլարըն պիրի տաճա սաղ ըտը, վէ աէտի օնա, նիաղ էտէրիմ ալամ, քէս շու ասըտըղըմ իիի: Իպտի տա փէք քօրքտու օ եիյիտ, վէ սօնրա քըլըճ ըա քէս տի իիինի, վէ ասըլան տիւշտիւ եէրէ տիփտիրի . վէ մէմ նուն օլուպ օ եիյիտտէն տէտի օնա, պէն տէ սէնին պու էթտիյին էլիլ իչին իստէրիմ սէնին իլէ կէլմէք: Վէ պու կէնճ տէտի, եօք, պէն եալընըլ կիտէճէյիմ: Վէ օլ տիրիլէն ճիւրիւմ սաճիպի տէտի, էօյլէ տէյիլ . սէն կիտիլ օլտուն, լաքին պիլմէղսին նէրէյէ կիտիլօրտուն . զիրա վի ճուտունուն չէլաք օլմասը Իչին կիտիլօրտուն . պէն տէ իս տէրիմ սէնիւլէ այաքտաճ՝ օլմայա, վէ քէնտի իւզէրիմէ ալմայա սէնին պաշլընա կէլէճէք ճիւմլէ քէմիլքէրի: Թա ճուպ գալտը եիյիտ պունա . վէ ֆէսֆէսէ էտէրտի, քի պէլքի տույմուշ օլտուն օ շէյի . վէ չօք քարշը տուր տուքտան սօնրա վէ օնուն իւզէրինէ սիւրիւպ պըքտըրմա ալնտան եէնկիլիպ պու եիյիտ՝ ըաղի օլտու պիլէսինճէ կէօ թիւրմէյէ օնու, վէ իքիսի պիր աթա պինիպ՝ կիտիպ եէ թիւշտիլէր գէվճէնին մայիքեանասընա . օրատա էպին տու վարընըն փէնչարէսինին էօնիւնտէ պուլտուլար մէրտիվէնի քեաճաթտա կէօստէրտիյինէ կէօրէ: () Նտա էնիպ աթա տան իքիսի տէ, տէտի օ սաճիպի ճիւրիւմ օ եիյիտէ իմաի էյլէն սէն պունտու աիրաղ . վէ պանա վէր պինիշիփ վէ սկուֆեանը, վէ պէն մէրտիվէնտէն չօքըպ կիրէյիմ չէվէ, պաքայրմ օնտա էյէր էօլում թէճիքէսի եօղ ու սա, կէլէյիմ սանա, վէ սօնրա չօք սէն տէ օրայա, վէ նէ

խտերսէն էլլ: Պիւ եղիտ պէյէնտի ծնուն նսասհաթըն .
 վերտի օնս մաւթմէսին քէնտի սկուֆեսաւըն վէ քըրըճըն .
 վէ օ չը քըլլ՝ մըտիվէնտէն եօքալը կիրտի էվէ: Վէ իշտէ
 պու կէնճ եղիտ եշիտիրտի քըրըճսէսի փաթըրտըսըն, իքի
 քիշի պիրի պիրերիլէ ճէնկ էտեր կիպի. վէ օ զէվէնին
 էրքէկիլտի օ յի սահիպի ճիրմիւլէ ճէնկ էտերտի՝ ծնու
 եղիտի զանն էթմէյ իլէ: Վէ սնիյա կէօրտիւ քի փէնչարէ-
 տէն աշաղը պըրտքտըրար էօրիւշ՝ օ սահիպի ճիրիւմ
 քէնտի սյաքսաշըն. վէ օ թէքրար տիրիլիպ՝ տէտի
 պու կէնճէ՝ չափուկպինիպաթ: քաշալը՝ մ պուրաստան. վէ
 իքրտի տէ պինիպաթա՝ կէրի սէօնտիւլէր կէտիքլէրի եօ-
 լա: Վէ եօլտա տէտի օլ սահիպի ճիրիւմ օ կէնճէ.
 կէօրտիւնմիւ՝ նէ քէմիքլէր աղըրլանմըտը սանա. վար
 հիսապսըղ շիւքիւրլէր վէր տիլամայր սթ Վոյսա, քի շիմտի
 ծնուն վարդարանըն սէօյլէտին տայըմ ստէթինէ կէօրէ.
 զիրա էյեր տէմիշ օլմասայտըն՝ իմտի էօլմիւշ օլուրտուն, վէ
 ճէհէննէմէ իսքեան. զիրա օ զէվէնին էրքէյի տուրուպ
 ծնտա, պէքլէյօրտու սէնի էօրիւրմէյէ, նիճէ էօլտիւր-
 տիւ պէնի. էօյլէ իսէ շինտէն օնրա քօրք Մլլահտան, վէ
 պիր տահա կիւնահ իշլէմէ: Պւնու սէօյլէյերէք կէտիլէր
 տարաղաճարընըն մահալինէ. է իքիսի տէ էնիպ աթտան,
 տէտի օ սահիպի ճիրիւմ պու եղիտէ. շիմտի քօ պէնի
 թէքրար աղըրլըղմ եէրէ՝ նէէտէ քի աղըրլըշըտըմ, վէ
 սէն եօլունա կիթ. զիրա սալթսէնի էօլումտէն քուրթար-
 մայ իշին քըեամէ էյլէտի Մլլահ պէնի պիրազ վաքըթ. վէ
 ծնուն տէալիյի կիպի էթտի օ եղիտ: Վէ ծնտան սօնրա
 պու կէնճ ճիրմէ պաշընա կէքն նէսնէլէր իշին թաճուպ
 քալըպ վէ քօրքուպ տէօնտիւլէնտի էվլինէ, վէ շիւքիւրլէր
 վէրիրտի Մլլահա. վէ ուսըանըպ տէյիշտի քէնտի ֆէլլինի
 էլիլէ, վէ Մլլահըն քօրքոսույլա եաշարտը ալէմէ էյի
 իրիթթ օլմայ ըլա: Վէ զէվէնին էրքէյի սապահ օլունճու
 կէօրտիւ, քի փէնչարէնին էօնւնտէ եօղ ուտու էօրիւնիւն
 լէշի, անը քի էօլտիւրիւպ զրաքմըշտը օրայա, զէյատէ
 թաճուպընտը. վէ կէօնտէրի քէնտի հըզմէթքեարըն շէ-
 հիրէ կէօրմէյէ՝ քի նէ սէօպէթ վար օ կէնճ իշին, վէ
 հըզմէթքեար կէլիպ շէհիրէ եօք քի եալընըպ պիր շէյ
 էշիթմէտի օ կէնճ իշին, վլ տալի կէօրտիւ ծնու՝ քի շէ-
 հիրտէ կէզէյօրտու նիճէ տուն վէ էօթէյի կիւն. վէ կէլիպ
 նաքլ էյլէտի քէնտի աղասնա: Վէ օ մէհման քալըպ՝

քյոու քյոու տիւշինիւպ թաճիպ քալըրպ. քի նիճէ սաղ քալտը օ եկիտ 1 արին սօնրա կիղլճէ էշիտիպ օ եկիտին էօյիւմտէն քոյթթուլմասընըն թաղզընը հիսապ սըզ համտ իւսէնա վէրիտի թանկըը լիսայէանեա. վէ օ նուն ճիւմէտէն աղեզ քայիտէսինէ :

[illegible]

Utyłt :

Պու հիբեայեթի էշիթմէիդէ, զօրլանըրդ զզիզ րուհ-
պանարըն օ սեօղիւ հաք րը տէմէյէ, օնլար քի սէյ-
լէրէր. հէր ինիւն ի Կահա Փիթիւն պասիլէիլէ Փիլեաս
հօբիսէ, Վար Կըլ օնպա ինլապաք ուրապա. վէ հէր
իմիւն ի Փիթիւն պասիլէիլէ առաքալէ ելմիշ Կիւր, ճեպա-
սը հալէ լիւրիլի օրոնիւն Կաւր: Վիճէ պու եկիտե
րաստ կէլտի, քի նը վարարանը տէմէյէ ինստֆ էտիպ
պօշլամատըրը իշին, լլապոսն պէօյլէ պիր միւճիւզէթլի
իւլէտըք պուլտու: Սէ կէր պաղըլարընա նէրտէն զու-
հուր էտէր սուքութ էթմի, եախօթ սէյիւնմէք Փիթիւ
պասիլէթլին նուրի, վէ Ֆրեատը տէրսէն, րուհպանլէր
տէրլէր, քի պիր կիւնահա իւլթալէ օրուպ չօք իշլէմէքտէն
զուհուր էտէր, վէ օ կիւնադ քէնտիլնէ իթինճի թապիլէթ
էթմէսինտէն. նիճէ սէյլէյ նը իննանատու. հայփ Կըլ
օնա, ի իննահ լապիլէիլէ ինի օրոնշ ինիպիլինէ:

ሆኑት ጸኑት ዐገረው ሐፊ፡

Լ. Կէլ ջաւելակէն ուլաւ զհնարի յիշ ջաւարաբանանուն շէֆաւելէն
 իւլէ ոյր ոյրաբանանուն հելլէն գլեանէն զիւրի ոյր ոյրաբան-
 արան ի զարման :

«Իբրեպէթ հետէր մօլմըուէ Լ. լանոս, քի պիր տէպլէթ-
լի պէյին Յովհաննա իսկիտէ պիր կիւզէ քըզը վար
ըտը: Պու պէյ քէնտի վարըըն օղուլարընա պըրաքմայ
իչին, սԷ Բենետիկոս կարպընտան մարապետլէրին մա-
նաստըընա քօտու քէնտի լըզըն՝ թէրքի տիւնեա մա-
րապետ օլմայ իչին: Լաքին օ մանաստըըն մարապետլէրի-

նին օ էմնալերտէ տրշարը շրքմանայ իչին քիլթն անհա-
տար ակթընտա օյմատրղընտան, վէ քէնտիլթնին էսկէ
ատէթի կանուխարընտան սօվույուպ, պտկապիլը շէ էթմ-
լերտի, նէքի կէյինիպ տօնանմաք, վէ քատէսիլթերի եւ-
րէ կիթմէք, վէ տիւնեալիլթերէ օմուրուպ քալքմաք
օյուղարտա, հօրալարտա, վէ փննասիպիլ աշնալը քլարտա ա-
լէմէ կիւնահ էնկէլէ. քի օնլարը նէ խոտոփանահայրլար
վէ վաղ էտէնլեր նիղամա կէթիլթէ պիլտիլէր: Այնի պու
հօվհաննա կիրիպ օնլարըն մանաստրընա՝ թուլթու
օնլարըն եօլուն. վէ իշտէ պաշաւարտա տիւնեալիլթեր
պրք սրք կիտիպ կէլմէյէ օնա, փէշկէշէր, վէ մու-
հապպէթ նամէլէրի: Լաքին օնուն խոտոփանահայրը
կէօրմէ իլէ օնուն մէշրէֆիլին թաթլըլըն. վէ տահա կիւ-
նահա քալք զյմատան տօղրու եօլա կէթիլթէք ու-
մուտուլ ուլապիլթ քէրէ սիվալ էթտի վէ տէտիլ քը-
ղմ նասըլ բուհանի թաթիմ էտէրսին. աճէպ վնլիտէթ-
ուլահ աղիլ Ալքիլին վարդարանըն պաղը քէրէ սէյ-
լէրսիլթին, եօրսա եօրսու: Շէվապ վերտի էօրէնտիյ-
իմ թալիմ պու տուր, եանի՝ եալըլըլթտան քաշմէք,
ինասնլար ըլա կէօրիլշիպ տօսալաշմէք, պիլ աղ
տուվալ էթմէք, տայմա կէյինիպ բուշալըպ տօնանմաք.
ալրլէթլէրտէն քաշմաք, վէ թէն բօլալըլըն սէվմէք.
ղերա պէօյլէ էօրէնտիմ տիւն մարապեալթտան: Աէ
օ սէօղ իչին, քի վալիտէթուլահ աղլը Ալքիլին վար-
դարանըն սէօյլէմէյէ. պիլէսին հալը, քի օնուն ատընը
տա էշիթմէմիշ իմ շիմտիլթէք: Հաշն էշիթտի խո-
տփանահայրը պու սէօղիլ զիմտէ քատէթէթլէնտի կէօ-
մէյ իլէ, քի օ ասըլատէ թան քայըպ օլանաղ ըրք. օնուն
իչին ամենասէ Կոյսուն պիլ վարդարանըն վէտիլ օնա: վէ
էօրէթտի սէօյլէմէնին թարղըն. վէ թաթլըլըն նասա-
հաթլատը օնու հէր կիւն սէօյլէմէյէ վալիտէթուլահ սէ
Կոյսուն իրքամի մուհապպէթիլէ, քի օնուն շիֆայէ թիլէ պէլ-
քի քայըպ էտիծի եօլըն իլէլալ օլա: Բապուլ էթտի
հօվհաննա վարդարանըն վէ պաշաւտը հէր կիւն սէօյլէմէյէ
զնու: Ուէ պու ամենասէ Կոյսուն իպատէթքալթընտա
քալմասըլա՝ չօք վաթթիմ կէշմէտի, քի օնուն շիֆայէ թիլթէ վէ
Լիւահն լուլթօլա պաշաւտը քէնտի եօլուն տէլիմէյէ.
օիրա պիլ եանա պըրաքըր մէֆասըլ կէյինիպ բուշալըպ

ուծանմանըն. վէ վիճուողուն զահմեթերէ վերտի. կերի տուրտու տիննամիլեր իլէ քօնուշմատան. վէ պէօյլէ խալըր ամէլլերտէ թէքմիլ էթմէյ իլէ քէնտի թէրճուպա սէնէ-սին, էթտի օ կրօնուն ուխտունու: Լաքին իշտէ պաշատը-լար զուլմ էտիպ սիթէմէմէյէ օնու, կերէք քէնտի պաք-տաշը կուսանքլար, չունքի օնուն ամէլի օ պիրլէրինին ա-մէլլերինէ քարշըստը. վէ կերէք տիննամիլլեր, քի քա-շարտը օնլարտան երլանլարտան կիպի: Չօք չալըշտը-լար կերի տուրտուրմայա օնու էօյլէ փաք ամէլտէն. լաքին պիր շէյ էթմէյէ քատիր օլամատըլար. զիրա տպըմ սա-տըք քալտը Լլաշա, վէ քէնտի նիյէթինտէ քավի: Սէ թիւրլիւ թիւրլիւ սիթէմիլ սէօզէր իլէ սիթէմիլ-լերտի օնու քէնտի պաքտաշարը մարապետէյ. լաքին օ ճէմի պու տերթլերինտէ սրղընըտը ճիւմէնին թէսէլ-լասը ազիզ Պիքիրէ, վէ օնուն կարտըմըն տիլեր իտի: Սէ քէրէմքեանի սուրը Կոյա քօք քի եալընըզ թէսէլլա էտէրտի օնու իչէրտէն, վէ տալիս իստէտի պիր քէրրէ տըշարտան տա կէօստէրմէյէ օնա քէնտի մուհապպէթին. վէ պէօյլէ օլտու: Օիրա պիր կիւն Յովհաննա տուա էտէլքէն գուճաղընա պիր քեահաթ-իւշաիւ կէօյտէն. քի օնուն էլքապը պէօյլէ եաղըլմըշտը. Սաթիւմ լալիւթի-ուլլա Յովհաննա չըպտ սէրամ: Սէ մէքտուպուն տէ-րունինտէ օլան մէֆումու քէլամ պուլլուտու: Շ'անկա էյլէ հէք կիւն սէօյլէմէյէ իպարիւթէտարըզ քապէնի լարարտա-նըմք. ուպտ գոսք ինտանտըն իէօրիւշիւպ չօնուշմատան պան. չալ ոգշ գոսքտան. վէ չալարք օպտանտան էլքալի պօնալիւ լիւճիլլէլլէրին, վէ օնլարտ հապապէլէ իպ-պիւթէտարըզա Բիւտալի պապիլլէրլին չօ Վհնուն վէ օնուն ճիւլարլին: Սէ էյէք պոնոն էպէրտէն, լուլմ պսուրտոն պէնիմ էվլարլիւտան, լալէն պէ էտարլիմ օլուրտամ սանտ պոյլա: Յովհաննա զիւտէ շազ օլտու վալիտէթուլլա-հըն, զուլ մէքտուպինէ. վէ օքտըրտու օնու չօք քէրրէ. էօփէրտի թէքրար վէ թէքրար, էօյլէ քի կէօզ կաշըսլա ըսլատըրտը օնու. վէ ճահտ էտէրտի օնտա զիքք օլանլարըն ճիւմէսին թէքմիլ էթմէյէ: Իմտի պիրազ վա-քըթտան սօնրա սը Բեննտիկոնս վալքընըն արքասը զիւրէթէ կէլտի օ մանաստըրըն մարապետլէրինէ. վէ հա-շան կէօրտիւ օնլարլին էօլուլ Տէրապէթլերին, վէ ճէ-մի նամուսլարտան վէ կանունլարտան տըշարը չէք-

մայարն, զիստէ քանէվէթլէնտի. վէ չալըչըրտը օնլարը տօղըու եօլա կէթիւրմէյէ. լարին օնլար մէմէքէթին զապիթլէրին վէ պէջիւք պյանլարն քէնտիլէրինէ որքա վէ եարտըմճը տուծմայլա, կիրմէզլէրտի օնուն քօտուղօւ կանուն ալթընա: (Նուն իչին պիւ պաշ փափազ կէճէնին պիրինտէ թասսալանըպ տուպյա տուրուրքէն, կէօրտիւ, քի Յովհաննա պաքիրանըն օտասընտա սք Լճաճին տուրույօրտու քուշանմըշ սուրըլարտան, վէ Ֆէրիշթէ ասկէրլէրինտէն, վէ քօվարտը շէյթանլարը՝ օնլար քի իչէրի կիրմէք իստէրլէրտի. վէ շէյթանլար հաչան կիրէմէզլէրտի օնա, կիտէրլէրտի պաշկա մարապետլէրին օտալարնա. վէ թիւրլիւ թիւրլիւ մուրտար երանլար չայանլար քըյաֆէթի իլէ կիրէրլէրտի օնլարն աղըզլարնա: Պաշ փափազ պունու կէօրիւպ, զիստէ քօրքտու. վէ էրթէսի սապահ չաղըրըպ Յովհաննա աիքիւրի նաքլ էթաի օ կէօրտիւյիւնիւ. վէ փուքուֆ օլտու օնտան, քի պունուն իչին կիրէմէզլէրտի շէյթանլար օնուն օտասընա, զիրա օ կէճէնին օ վաքտընտա սէօյլէրտի տիրամայր սք Կոյսուն վարդարանըն: Սօնրա միւշափէրէ էտիպ պաշ փափազ, սաթըն ալար պիրէր թանէ կիւզէլ վարդարանլար օ մարապետլէրին սայըսընա կէօրէ. վէ վէրտի օնլարա. վէ նասահաթլատը օնլարը հէր կիւն տէմէյէ օնու ազիզ Պիքիրին իքրամընա. զիրա պէլքի օնուն շիֆայէթիլլէ տօղըու եօլա կէլէլէր Յովհաննա կիպի: (Նու քի էթաիլէրտէ, կէլտիլէր քէնտի կարգլարնըն տօղըու եօլունա տանտասք Կոյսուն եարտըմըյա՝ օ քատար, քի նասըլ էվլէլ շէհիրէ ֆէնա իպրէթ իտիլէր, օնտան սօնրա էյի իպրէթ վէ թաթըլ փաքըլք քըքուտու օլտուլար:

Պոստոս նասըլ էտէր հայր Լընտա քէ լարդարան ղիթապընտա: Սէ վէնէպիլլէ Լընտա: Սէ հայր Լընտապընտ ղիթապընտ. ճիւղ. Է. Լապըլ. 13: Սէ հայր Պոստոս Էնթէտան. ճիւղ. Է. Էօրիւնի. 15:

Մէյվէ.

Լմտի՛նէ զաման պիզ տէ մուծլուղու Յովհաննա պաքիրա կիպի կէրի տուրուրտաք տիւննեո ղէվքլէրինտէն Ընաչըն

մու հասարակ թիի չեն, կերէք շաղկոնմորդ վէ զէվէի-միզ քոյրդ
է թմեցիդ . իլըս քը խեղճարտոսուն սեօզունէ կեօրէ, րէյի-
չենցիւ լենսէն ծանա, վէ սեպէ լէրէրտեն լենսիւ պոսիւթ
փրէլէ: Սէ պեօյլէ իւրի շաղկոն վէք պեօյի ք տիւր տըշար
Չանի վէ օղլէթ վերիճի շաղկոնմորտան, օնլար քի դիտակ
աղբուրանտըրլար, վէ սիյասէթլէրլէր ինքի ֆէրաշլանտը-
րլար: Սէ էյեր կեօյնիւմիզէ կերի տոճըմանը տիւնիա
սէվինճլէրիւտեն պաղը քերէ պիւրաղ քաօթիւթ վէ-
րիսէ Գիզէ, օ պիւր չէյ տէյիլ տիւր, չին թէզ կէլէր Ծիւա-
սիպ Վճուռ շաղկոնմորտեն սեօյլէմիքի սեօզլէրէ: Գա-
տիմ պոսիւթ ումիթ այլ գաթիւտ պէսից ղէդ. Ես-
բան լեցին սերս յէր: Լանի սիւ շեմի քառաթէլլէրիւնիւ: Լաշի
Լէրաք կեօրէյն սիւթ. վէ շաղ օղուսլար սիւթ քառաթէրիւնիւ:

ՄԻԻՃԻԻՉԻԹ. ԺԼ:

Իււ չազ քառաթէր հիւթլէլէ կեօրէրիւք պէզ պիւր Սա-
րիւմը. օ պո կեօրէրիւ օնլարը ղէմիւթլէրէն Էօլէմ լե-
միւթի:

Լճանսի կոյսուն էթտիյի սիւճիւզէթիւ էյիլէրէրն իւն-
տէ, օնլարը քի ալտըլար ինսաթիլը օնոնճարդարանըն իպա-
տէթքնարող ըլա սեօյլէմիլէ, հիլքնայէթ օյունուր վէ
պու, քը վարդարանըն գանձլարըն տէօրտիւնճիւ քիթա-
ալընտա. միւճիւզէթ. 17: Վի քասապանըն պիւրիստէ անպ
պապա պիւր իււ թըզ քարտաշար վար ըտը. պունլար սեօզ
պիւլիլիլէ տիւննատան ղէքիլիպ, փէշկէշ էթտիլէր ահա
ըլա քէնսի պաթիւրալըլարըն Վլահա՝ վէ օնուս վալիտէսի
սը կոյս Վճաթիւն. վէ պէրապէր տուրուլարտը քէնտի
պապալարըն խանէսիստէ: Սէ օլտու, քի պիւր սէնէ-օֆլան
ծնուեղունուսն Էթթուսուս կիտիպ քէնտի կիւնպլարըն
խոստովանանք օլտուլարսա, օնլարըն խոստովանալար
քի ֆազլի սմէլ քիմէլտի, պունլարը թափթլլէլ ըլա նա-
սահաթլարտը Վճուսն ծնուեղունուսն քըրք կիւն սօնրա կէլէ-
ճէք տէրընտաս Էթթուսուս էյի հազըրլըք կէօրմիլէ. օ քի
տալի տէլիլի Վճաթիւնի փաթլըք Էթթուսու: Սէ թիւ-
լիւ րուհանի տուալէր փէրվէրաէլէրիւնիւ իւնէ պունու
տա քօտու, քի քըրք կիւն թա Էթթուլարտը սեօյլէսիւ-
լէր պիւթիւն ալիզ Վիլէրիւ վարդարանըն հէր կիւնալէ օն-

լարա պատը բուհանի նաճաճաթլար վերտիկնտէ պու մութ-
տէ իւստիւնէ, մապէյնէ կէմիւտի Վաղմոնուն երգ երգօցտա
եաղարդէ օ քէլամը, իս հոգ հանութեցից քոյ իբրի պնոյ
ինպրիկի քանի՛ վէ սէնին որոտարարարըն յօռնոս ոսեղաթէն
քօռնոս իսկ: Վէ պու սեօզիւ թէվսիյ էլլէտի օնլարա՝ քի
ազիզ Պիքիրէ հէքմէթի ուրուպա քէնտի իպատէթքեար
քուլարընն տուալարը տըլլար, վէ քօքուսու մու-
հապպէթ տիւ, քի օնուելա տուա էտէրէր օնա: Վէ սօնրա
տէտի: էօյլէյիսէ սիզ տէ քըզլարըմ, հազըրլսյընը պու
քըրք կիւնէրտէ կիւզէլ ուրուպալար ազիզ Պիքիրէ, սիզին
իպատէթի տուալարընըլա, օնու քի էտէրսէնիզ լալը-
ղնտ կէօրէ, ամենաթ Վոյստա կէյտիբիւր սիզէ պու սիւն-
եաւտ ճորհքլար ուրուպալարըն, վէ էօթէտէ՝ սալթաթաթ
լիպածլարըն: Վէօյլէ նասաճաթլար օնլար խոստովանա-
հայլարը: վէ էօյլէ էթտիլէր օնլար տա: լաքին նաթը
քի եաշտա պարապար տէյիլտիլէր, քէզալք օնլարըն
իպատէթքեարըլարը տա պարապար օլմատը: Օ իրա պէօյ-
ի, քըզ քարտաշը ազիմ իպատէթքեարըլ ըլա հէր
կիւն սէօյլէրտի, տիւշիւնմէյլէ՝ քի օնուելա ամենաթ Վոյսա
միւնէվէր, վէ շէֆաֆը լիպտա եափաճաղ տըր: լաքինճի
քըզ քարտաշը տափի էտէրտի էօյլէ, լաքին պէօյիլիւն-
քի կիտի օ քատար մուհապպէթ իլէ տէյիլտի: Վէ իւշիւն-
ճի, սիւ էտէրտի կէօնիւլիւ կէօնիւլիւզ, վէ պազը քէրիէ
պօշ պարքմալա: իմտի տէրընտաւըն տըրիֆէ արշամը, պու
իւշ քըզ քարտաշար պիւր օտաւտա հէրքէշ քէնտի եաթա-
ղընտա ոչուրքէն, իշտէ կէօրիւնտիւ օնլարա ազիզ Պիքիր,
վէ էքի սը մարտիրոս կոյսլար լէկնէս, վէ Վատարինէ եա-
նընտա պէրապէր: շէֆաֆը ուրուպալար Վէյինմիշէր, լա-
քին ամենաթ Վոյստա կէյինտիլի ուրուպալար զիատէ միւքէլ-
լէֆ վէ կիւզէլ իտիլէր, վէ պիւթիւն ալթըն եաղըրար ըլա տէօ-
շէնիշ, քի ողջն իւշ Վաթիս՝ պաղլարլար ըալէ՝ Վէ ազիզ Պի-
քիւ եաղլաշըպ պէօյիւք քըզ քարտաշըն եաթաղընա,
տէտի օնա՝ սէլամ սանու քըզըմ, մէմօնն էմ սէնտէն՝
քի կէյտիւտին պանա պու կիւզէլ ուրուպալար, ողջն իւշ
Վաթիս՝ իպատէթքեարըլ ըլա սէօյլէմէն իլէ պանա:
վէ պոննու տէյիզ՝ վէ քէնտի օրհնութիւն վէրիպ, կէօրիւֆ-
միզ օլտու: Վէ օ իքի քըզ քարտաշար, ազիզ Պիքիր
քէնտիլէրինէ պիւր շէյ սէօյլէմտիլի իշին պաղլարըն
սանքի քըսկանըպ քատէֆէթլէնմէյէ օնա, զէլա հէշ պիւր

շէյ՝ սէօյլէմէտի ծնւորա աղիզ Պիքիր: Լաբին իշաէ պիր
սաՀաթ սօնրա թէքրար կէօրինտիւ ամենասը Լոյս եալը-
նըզ. վէ պայաղը սալթանաթսրզ ուրուպայըւ, եա ալթըն
տէօշէմէտիզ. վէ եաքլաշըպ իքինճի քըզ քարտաշըն եա-
թաղընա՝ տէտի. սէլամ վէրիրիմ սանա տա քըզըմ. վէ մէմ-
նուն էմ սէնտէն, պանա իքրամէն ճիւմլէ էթտիքլէրինէ:
Վէ պու պաքիրանըն սիւվալ էթմէսինտէ ամենասը Լոյսա,
քի նի չին պանա պէօյլէ պայաղը ուրուպալարլա կէօրին-
տիւն, վէ քըզ քարտաշըմա միւքէլէՖ ուրուպալար ըւ.
տէտի ծնա աղիզ Պիքիր. զիրա սէն պէնի սէլամատըղընտա
իպատէթքեարլըղըն աղ ըտը քըզ քարտաշընտան. ծնուն
իչին պէօյլէ ուրուպա կէյտիրտին պանա: Վէ պու պա-
քիրա ութանըպ տէտի. նիաղ էտէրիմ սանա սը կոյս
տիրուհի՝ աՖ էյլէ պանա, վէ սապր էյլէ, քի կէլէճէք
սէնէ պէն տէ կէյտիրէյիմ սանա էօյլէ ուրուպա՝ նասըլ քի
պու սէնէ կիյտիրտի սանա քըզ քարտաշըմ: Վէ տէտի
աղիզ Պիքիր, փէք էյի, նասըլ քի տէսին էօյլէ օլտուն. վէ
կէօրինմէզ օլտու: Թէքրար պիր սաՀաթ սօնրա կէօրին-
տիւ պիր քապա վէ սերթ խարար կէյինմիշ. վէ եաքլաշըպ
իւչիննճիւ քըզ քարտաշըն եաթաղընա՝ տէտի. մէմնուն էմ
սէնտէն տէ, քի պէնի պէօյլէ կէյտիրտին: Վէ օլ պաքիրա
ութանըպ եիւրէյի ալթ իւստ օլարաք տէտի. եա ճիւմլէտէն
էՏիթիշամլը սուլթան, կէօրտիւմ օ կիւզէլ ուրուպալար՝
քի քըզ քարտաշարըմ եափտըլար սանա. վէ պէն եափ
տըմ սանա պու էթնա՝ վէ սերթ ուրուպայը. ծնուն իչին լայըք
տէյիլ տիր, քի մէմնուն օլասըն պէնտէն. լաքին եալվարըրըմ,
պու տէՖա աՖ պույուր՝ վէ պէքլէ քի կէլէն սէնէ
պէն տէ եափայըմ սանա էօյլէ ուրուպա, նիճէ պու սէնէ
եափտը պէօյիւք քըզ քարտաշըմ: Վէ տէտի աղիզ Պի-
քիր, էյի տիր օլտուն՝ նասըլ քի տէտին, վէ կէօրինմէզ
օլտու: Էաշան սապաՏ օլտու, քի տէրընտաա եօրթու-
սույտու, կիթտիլէյ պու իւշ քըզ քարտաշար քիլիսէյէ,
վէ նաթլ էթտիլէր պունու քէնտի խոստովանաՀայրլարընա.
օ տա մէվնտի զիատէ. վէ էօյիւտէտի իքի կիւճիւկլէրի
կէրի պըրաքմայա քէնտիլէրին հաճաթսրզ վէ պէզկին-
լիքէրին, վէ իըզմէթ իթմլէ ամենասը Լոյսա աղիմ մու-
հապպէթ իլէ, քէնտիլէրին պէօյիւք քըզ քարտաշը կիպի:
Վ՝ օնրա էրթէսի երլ տէքըմտաա եօրթուսու եաքլաշըքտա,
պաշաալար իւշ քըզ քարտաշար եօրթուտան քըլք կին

էվփէլ Թիւրքիւ տուալար էթմէյէ ամենասը Վոյսա, վէ տէ-
մէյէ հէր կիւն ազիմ իպատէթքեարլը ըլա ընուն վարդա-
բանըն : Տէրընտաա եօրթուսունուն էվփէլքի կէճէսի կէլ-
տիյինտէ, իւչ քըզ քարտաշար տախի քէնտիլէրին օտա-
սընտա պէրապէր աուատաա տուրուրքէն, կէօրիւնտիւ ըն-
լարա ազիզ Պիքիր կէյինմիշ ազիմ իհթիշամը ուրուպալար
ինճի վէ ճէվահիր թաշար ըլա տէօշէնմիշ, վէ եալընըզ
սուլթանլար սուլթանընա մինասիպ մէնտուհ լիպաւար :
վէ քօտու իւչ քըզ քարտաշարըն պաշընա պիրէր աղըր փա-
հա թաճ, վէ տէտի . պու թաճլար րէհին օլսունլար սիզե
պէնիմ օղլունուն ճէննէթինէ, քի եարըն օրայա կիրէ-
սինիզ . վէ պունու տէյիպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու : Վէ սապահ
ըլա կիթտիլէր քէնտի խոստովանահայրլարընա քիլի-
սէյէ, վէ նաթլ էթտիլէր, նասլ քի կէօրիւնտիւ ընլարա օ
կէճէ ամենասը Վոյս, վէ պաշարընա թաճ քօտու . վէ
օնլարա իքրար էթտի, օ կիւն օնլարը քէնտի էվլա-
տընըն ճէննէթինէ տալէթ էթմէյէ : Հաշան էշիթտի
պունու խոստովանահայր, զիատէ սէվինտի . վէ եալվարտը
օնլարա աղնմայա քէնտիսին տէ, նէ զէման քէնտիլէրին
սէմալի կիւվէյիսինին ճէննէթինտէ օլուրլարսա . վէ սըր-
բուլթի վէրաթթէն սօնրա օնլարա՝ կէօնտէրտի օնլարը
քէնտիլէրին էվինէ : Վէ էվտէ պիրազ եէմէք եէտիքաէն
սօնրա, ազիմ իպատէթքեարլը ըլա պէքէքէրէտի աշիզ
Պիքիրին իքրարընըն թէքմիլ օլմասընա : Վէ կիւն արշամ
օլունճա, իւչիւ տէ տուատաա տուրուր իքէն կէօրիւնտիւ
օնլարա ամենասը Վոյս քուշանմըշէթրաֆը հիսապսըզ հրեշ-
տակլարտան . վէ իքի կոյալար տախի օնլար ըլա էվփէլքի
կիպի Լէնէս վէ կատարինէ . օնլարա էմի էյէտի ամենա-
սը Վոյս կէյտիրմէյէ իւչ մուլթուլու քըզ քարտաշարա շէ-
ֆաֆը ուրուպալար նաքըշանմըշ էնվայէն թիւրքիւ զամ-
պաթլար վէ կիւլէր չիչէքէրի իլէ, օնլարըն պաքիրալըքլա-
րընա վէ սը վարդարանա իպատէթքեար օլմալարընա նշան :
Վէ ազիզ ֆէրիշթէլէր պաշաարլար թաթըլ ալազ ըլա օ-
բույուպ տէմէյէ . կէլ Բաննէ կէլնի, վէ ալ Լաճը . օնա թէ
հարըլլապը սանա Լէլաճ հալէպիպէն : Վէ տահա օնլար եր-
գել էտէրքէն իւչ քըզ քարտաշար տախի պիրի պիր արտը
սըրա թաթըլը ըլա թէսլիմ էթտիլէր քէնտի ճանլարըն,
օնլարը սլըպ կէօթիւրտիւ ամենասը կոյս հրեշտակլարըն
եղգել էթմէսիյէ էպէտի շաղըղա :

սերիյտեճինէ, վէ հվլէկտի Վրանատա շէհրինին պիր
պէղտտէսի իղէ աղիմ աղային զինեմեղէ. վէ իքիստէ
պիրի պիրինտէն հաշուեմ օլուպ' եւք տիլ եւք ճէհատ վէ
ֆէահլըղա կէշինիրէրտի: Լաքին տիննա ֆէրահլըղ
ֆտնի վէ թէմլսիղ օլմասը իշն, չօք վաքըմ կէմէտի.
զիրա փաղուպիլէր կէլիպ քուշամտրար Վրանատա շէհ-
րին, վէ օ պէյզատէ Լուցիա: Հանըմըն գէվճի օնլար ըւա
ճէնկ էթմէսինտէ էօլտիւ ճէնկտէ. վէ Լուցիա լմէզվարի
տուլ քալտը վէ համրէ: Ա' է պուշտան սօնրա պիր կիւն
պու քալքըպ պիր քաշ հըտըմլարըյա շէհրտէն սըշարը
քէնտի չիվթիլինէ կիտէրքէն, ըրաստ կէլտի օնա մաղու-
պիլէր շէթէճիլէրինին պիր քէօմէսի, օնլար քի կասըր էթ-
ալիլէր օնու, վէ կէօթիւրիւպ քէնտիլէրին պին պաշտը-
նա թէտլմէ էթտիլէր: Պու պին պաշը պուպատըշ, վէ
զինաքեար քիտնէ' նէ ղէման կէօթիւրտիյսէ օնու քէնտի
Սաղըրպ վիլպէթինէ, զօլլարտը օնու մաւրտարըղա. վէ
հաշան պիրթիւրիւ օնտա արատըղն պուլմասըյա, տէ-
իշտի մուհապպէթին տիւշմանըղա, վէ եալթաքլանմասըն
զօրպալըղա. վէ քօտու օնու էվին աշաղը խրղմէթլէրինէ,
եանի օտարտը սիւփիւրմէյէ, եէմէք' վէ մաւրտարըք
քապտորն եպքամայա, օմնըղայա օտղն թաշըմայա,
վէ սայրը աշաղը խրղմէթլէրէ: Պու սէֆիլ հանըմ աղիմ
խըզմէթ էտէրտի ճիւմէսինէ ալաք կէծիւլիւլիւյլէ պիր
հալպըք միսալը, հիւ պիր շէյ ալմաղտը, նէքի աղար
սիթէմ վէ քէօթէքլէր հէր կիւն. վէ հիւ մըհամէթ էթ-
մէզլէրտի օւա, ֆարաղա կէօրիւրէրտի համիլէլիլին: Ա' է
պաշկա հիւ պիր սիփէրի եսղ ուտու պու քատարսըրլէթ-
լէրինտէ. նէքի սը Լ' ծամինէ սըղընըպ օնու վարդարանըն
սէջլէմէտէն քայրը, վէ եալվարըրտը օնա իմատա եէ-
թիշմէյէ քէնտինէ: Հաշան համիլէլիլինին տօրուզ
այլարը թէթիլ օլտու. տութտու օնու մէվիւտ աղը-
սը. վէ ըրաստ կէլտի Վն էֆէնտիմիղին ծնուճղունուն կէ-
ճէսինէ. վէ պաշկա թէնհա եւրի օլմատըղնտան,
շէթիլպ կիրտի քէնտի աշատընն տալարարընն ախորընա
աղիլ Պիքիր միսալի. վէ օրատա աղըրարընն պրթ-
աղընտա, վէ քէնտիսի վուքու ֆ օլմատըղնտան տտէթ-
ճէ շարէսինէ, պաշկա պիր շէյ էթմէգտի, աղէզ Պիքիրին
փաղիւլմըն սէօյլէմէմէն քայրը, վէ օփունուպ օնա եմը
փաղմաքտան' թաքի տօղուրտուն: Ա' է իշտէ քաֆիլ կէզ

րիւնտիւ ընա օրատա ամենասք Կոյս կիւնէշտէն շէֆաֆլը . վէ միւնէվվէր էյլէտի ախրըր կէճէ քարանըղընտան . վէ ընուն աղըրարընլըն աճըսըն միւլայըմլաթաւ վէ եարտըմ էթտի չոճուղուն ըրաճաթ տօղըրմայա . քի անը քէնտի ազիզ էլլէրիլէ քալտըրըպ՝ ֆուքարէճէ քունտալլայըպ՝ քօտու սաման իւզէրիւնէ : Սուլուլու չոճուք , ընա քի վալիաէթուլլաճ էպէ օլտու : Վէ չիւն Լլաճըն լութֆու տէնիղին ինճիլէրի կիպի տիրլէր , ընլար քի Տիչ եալընըղ տէյիլ տիրլէր : Իշտէ էնտի կէօյտէն • ախրըա էֆէնտիմիզ Յն Քն տա Տիսապըղ ֆէրիլթէլէր քէօմէսի իլէ . կէյ ինմիշ Տայրապետական զգեստլէր իլէ . վէ քէնտի էլլիլէ վաֆթիլ էյլէտի օլ ղնւթուլու մաճսումու , վէ քէնտի սպիզ վալիտէսինն իղէթինէ ատընը Սարիանոս քօտու . վէ ճիւմէտէն աղիլ Պէքիւր կիքամայր օլտու ալմայ ըլա ընու ազիզ աւաղանտան : Վէ Տաչան թէքմիլ օլտուլար վաֆթիլ զիննէթլէրի , սըմարլատը Լֆէնտիմիլ Լուցիա Տանըմա , տայըմ քապի քալմայա սէվմէտէ վէ խըզմէթ էթմէտէ քէնտի սէվլիլու վալիտէսինն . ընուն Տաթիւր իչին տէր օլույօրլար սանա պու քէրէմլէր : Վէ ամենասք Կոյս մաճսումու քէնտի վալիտէսինն վէրմէյլէ , տէտի ընա . էյ ռէվլիլիւմ , ալ օղուլճըղազըն , վէ պէսլէ ընու պէնիմ մուճապպէթիմտէ . վէ էօյլէ էթ՝ քի ընուն ամէլի ույսուն քէնտի ատընա . պէն տէ սանա վէ ընա տայըմ եարտըմճը օլայըմ : Վէ պուռտան սօնրա կէօրիւնմէզ օլտու ճիւմէսի : Վէ Լուցիա Տանըմ էօյլէ պիր սէվլինիպ թէսէլլա օլտու . քի քէնտի եստըրըղըն մութուլու եասըրըք չաղըրտը . քի ընուն սէպէսլինն օլտուլար ընա պու քէրէմլէր : Վէ Տաթտէն աշըրը շիւքիւրլէր վէրտի Լլաճա , վէ օղու Սարիանոս քօյուպ օթլարըն իւզէրիւնէ , զանն էտէրտի քէնտի նի Բէթլէճէմտէ , ազիզ Պէքիւրին քէնտի Լլաճ էվաալըն տօղըրմասը Տիսապ : Լուցիանըն տօղըրմասընն խապէրի եէթիլտի քէնտի պառպատըշ աղասընն քուլաղընա , • քի Տաչան էշիթտի՝ քի էվին ախրընտա տօղըրմուշտու էվաալըն՝ Լլաճ էֆէնտիմիլ ընուն իւրէյին եումուշաթ . թասըլլա , էմի էյլէտի Լուցիայա օրատա ըրաճաթ տուրուպ քալմայա՝ նէ քատար քի խտէրսէ . վէ Տէր կիւն մաւճասըն կէճտէրիւրտի ախրըա , վէ սայըր իքտիզալարըն քայըրըրտը : Իթտի տօղըրտուղունուն քըղքընճը կիւն թէքիլ օլունճա , քի տէրընտա եօրթուտայտու , սուպաճ

տան կեօրինտիւ օնա Վֆենտիմիլտէն ըէտուլ օլունմուշ
 պիր ֆէրիշթէ, վէ տէտի օնա. պիլ Հանըմ, քի պու կիւն
 ֆարղ տըր սանա տիշէհլի քրիստիանալըն առէթինէ
 կէօրէ փաթլանմաք վէ օրհնութի ալմաք քիլիստէ: Աէ
 լուցիանըն ճէվապ էթմէսինտէ օնա, քի քապիլսիղ տըր
 պու շէյ օլմասը. զերա պու մաղըրպարըն վիւլայէթինտէ նէ
 քրիստիան փափազը վար, վէ նէ Մլահըն հէյքէլի. տէտի
 հրեշտակ. հաճէթ տէյիլ, քալք սէն, վէ քօրքմա. ալ
 չօճուղուն քուճաղընա, վէ թուլթ շու մոմու էլլինտէ. վէ
 կէլ էնսէմ սըրա: Աէ օ միւթիւհ օլուպ օլ ֆէրիշթէյէ, ալ
 տըր չօճուղուն քուճաղընա, վէ կիտէրտի օնուն էնսէսինէ,
 վէ իշտէ վարտըլար պիր միւքէլէֆ քիլիստէյէ. քի կէօրիւ
 նիւրտիւ եստըլըն. օ քի հաքըքէթ տէյիլ իտի՝ իլա կէօս
 տէրիշ: Աէ օնուն պէօյի.ք միհրապընտա ազիղ Պիքիր
 տուրույօրտու. վէ օ չաղըրար լուցիայը կէլիպ դասըն քա
 ֆիսինէ եարըն տուրմայա. օրհնուի ալմույ իշին: () օրա
 տա տուրուրքէն թէքըրար կէօրիւնտիւ Վն էֆենտիմիլ փա
 փազ ուրուպարուլա. վէ միհրապա չքքալ պաշաաք պլա
 հանի պատարագը սունմայա, օնտա հրեշտակըր իքի նանա
 պէօյիւնիպ՝ պատարագըն րուհանի երգլէրին երգլէ էտեր
 լէրտի, վէ սըրասացուի վաքտընտա Վն էֆենտիմիլ չաղըրտը
 լուցիայը միհրապըն էօլիւնէ. վէ շքուտու օնուն իւզէ
 րինէ փաթըք տուասըն քիլիսէ առէթինէ կէօրէ. ալտը
 էլլինտէն մոմուն, վէ ֆազլէլէթի շուրջաւըն փէշին էօփ
 տիւրտիւ օնա: Աէ հաշան պիթտի սլէ պատարագ, տէօն
 տիւ ազիղ Պիքիր լուցիանա, վէ տէտի օնա, իմտի՝ կիտ
 սէվկիւլիւմ, վէ րահանթ օլ. զերա կիւն աքշամ օլմատան
 եասըրըքտան քուրթուլուպ՝ սէնին փէտէրինին խանէսինէ
 տէ պուլունասըն, լաքին սանա էթտիլիմ լութուֆլարը ու
 նուլմա. վէ տայըմ քալ պէնիմ մուհապէթիմտէ. վէ
 սէնին օղուն Սարիանտու պէսլէ պէնիմ էվլատըմ կիպի
 վէ ճահտ էյլէ սիւտ իլէ՝ թէրպիլէ էթմէյէ օնու պանա իպա
 տէթքեարըղա: Աէ նասըլ քի տէտի աղիպ՝ Պիքիր, էյլէ թէք
 միլ օլտու. զերա օ կիւն աքշամա քարշը հրեշտակարըն
 կէօրիւնմիզ էլլէրիլէ քալքտը գնտան՝ օլ զահիտ հանըմ
 քէնտի էվլատըլա պէրապէր, վէ պուլունտու սլէ Յակըր
 րէտուլըն քիլիսէսինտէ, քէնտի պապասընըն վիւլայէթի
 իլունպոտէլլատա. վէ կիթտի էվէ՝ քէնտի էհլի պէյլթէ
 րինէ, անէր տէ թաճուպլանըպ՝ սէվկիւրլէրտի օնուն ուլալ

օնուն էճայրայ միւձիւզէնի խելայրդունա ետարրը քտուն։
 Սէ Լուցիա հանրա՝ քաղան էօմիւնիւ կէջիւրի քէնտի է-
 զինտէ րուհանի փերվերտէրտէ, վէ քէնտի էյնըքտարը
 աղիզ պիքիւր Թաճիսին մուհապէթինտէ պէ իպատէթ քէնտը-
 լըղենտա։ Սէ օլ տախի պունտն սաղըրդունտ քէնտիսինէ
 էթտիլի լուծթ քէրէմիւրին թէրմիլի թաճունա, թէքար
 կէօրէնտիւ օնա էօրիւմիւ սահաթընտա, վէ պու չք երթ-
 լար կէ պիքտէն սօնրա կիսն տէրքնտաս եօրթուքու կիւն
 նիւնտէ օլտու, վէ տալէթ էյլէտի օնու էպէտի սէվինճէ։

Պունտ հաւը ետէր իպպոդէպոս միւնտն ղէնտի թիւապըն-
 քա։ Սէ հայր Լուցիանայրա պիպոդէթէտն, ճիւր, Բ. Լա-
 ուր, 5. Սէ հայր Գառալա Բաթիւտն, ճիւր, Գ. Էօրէնի-
 ճիւր, Սէ հայր պէքէտի Թէլէթիւր։

Մէյվէ :

Սաւը մուծլու օլտու պու հանրմըն տէրթէրտէն վէ
 մէօհնէթէրտէն խելաւը, պէյլէ օլուր պիղնմի տէ,
 էյէր պիզ տէ հանկը տէրտիւիզ քի օլա սի կոյս Լճա-
 ճին մէրհամէթ անասընա սըղընըրապ, նիճէ էթտի օ։
 Լոյլէ խէ պիզ տէ էօրէնէլիմ օնտան պու իլիւթէնմէ
 վէ կիզի ֆէնտի հէր մէօհնէթէրէ քարշը, եանի էզատ օլմայ
 իշին, տարըմայա կիւճէնմէյէ, վէ թիւրլու թիւրլու տէրման
 արամայա պէտէլ, սըփարըշ էտէլիմ պիլի մէրհամէթ ա-
 նասընա, վէ իֆատէ էտէլիմ քէնտիսէ պիլիմ իքտիզա-
 լարմըղը պիլէմէ իլէ օնուն իմտատըն, վէ շիւփհէսիլ
 պուլուլար հէր քաղալարմըղ մուծլու խելաս օնուն է-
 օրկէմսիլէ, նիճէ սէյլէր եղանկի խունարդոս։

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ Ժ Գ ։

Բազիլի պիլիսին տըղընտան էնըլէր չափասը Էթրէնտիւր-
 տըլը Պիլիլին լաւտարմըն սէյլէմիլիսի։

Պիլի քիշի զատէ պէյլիւք տղանըն գիր թէք պիր էփատը
 վար ըուր, վէ պէսլէր խտի օնու վալիտէթուլաս աղիզ
 Պիքիւրէ իպատէթքենարլըլ ըա, զիրա օնուն շիֆայէթիլէ
 թարըշտը օնու Լլաշտան։ Իմտի պու չօճուք քէնտի
 չաճուրըն մէջքէթինէ կէօրէ, հէր կիւն վէտէրիսին պահ-

ճեսինտէն չիւղիւր տէչիւնի՝ թաճ հափրայ՝ բօր ու-
տու վարտիմուլաս աղիդ Պիքիւրէն ձալաւս ցյաւ թա-
բէթիւնի պաշնա, օ քի քէնտի փետէրինն իպատեթ-
իանէսինտէ իտի: Աէ քննաւ աղիւ՝ իպատեթթաւրըդ
ըա պատկերին էօթիւնի՝ առապա մաւրուրաւ: Աօթ
մաւրաւ օլտու ամենաթ իրյաւ շօճուղգէ պու իշի, վէ օ-
նուն իշին պրոթաթ օնուն թալլիւնէ սփնէստէն իրթա-
լնմաթօսվէ անտէ օրթ հալլնա կիթինճէ պու շօճուր քէն-
տի պօթիպընն փէշիւնէ Էթիւնի աղիդ Պիքիւրէ: Վէ ահա
էշիւտի միւննա շէրիշտսինն կիրմէմէյէ, իլաւ լաշիպ օլ-
մալա: Աէ փետէրի պուճու տալլանճա փարաղը չաթ քա-
ղէֆէթիւնտի, զիւրա պաշիւս փիթ մէրասիօրու եօթ ճաւաւ,
գլլիւն փալլի ամէլ քիլիւն օրմալը իշին, բօյվէթաթէ վատը-
նա աշմալը փէթալ կիթմէյէ: Աիւն քի շօճուր ար-
գոպիթ իշի իարթթիւնն սիթիւն տուրան լաշիպիւրին
կարգընս փիւմէթ, քիթին իշին փէտէրինտէն իղին ալտըյաւ,
կիթիւ օ կարգա գալլա լալլիւր քապուլ Էթիւրիւր օնոս
պէշիւր մաշապուէթ իշէ: Աթմիւնի պու կէնճ կիթալաթիւթ
լաշիպիւր արդալնա, պաշաւալ զփատէ ճանս իշիւնիլլէ
կիւրի փէթիւն թմէյէ օր շէթիւթ իշիւրէսին օնալլին: Աէ
չիւնթի քէնտի օտաթընա աղիդ Պիքիւրէն Դիւլիւր ցյաւ
պիթ սուրէթի մարբաթ, պաշնաթ չէթ կիթալաթիւնտա-
քի ատէթինէ կէօրի, օտալլըն Պիքիւրէն պաշ-
ճեսինտէն քիւլիւր տէշիւրիպ, վէ թաճ հափրայ՝ ամենաթ
իրյաւն պաշնա քօյմալա: Աէ չիւնթի քէնտի պաշճէսի-
նիւն չիւլիւրի աղիդ Պիքիւրէն Կիթիւն թաճ հափիւյա եւ-
թիւնիլ իտի, փիւթիւնի ատէթ քէշիւրիւն օլտալ-
ընա, վէ օնալլըն իրմիլլէ պաշճէթիւրինտէն քիւլիւր տէ-
շիւրիպ, թաճ հափարաթ աղիդ Պիքիւրէ: Աէ պու օնալլըն
կանունալընա քարը լաթ, հանի՝ պաշիւրալըն օտաթը-
նա կիթմէթ, պունուն իշին չալլըն շօճու մաշապըրըն
պաշ փալաղը, վէ աղաթալլայ՝ մէն էթիւն ալլըրըն օ-
տալլընա կիթմէյէ: Աէ պու իշ իշին պու եէնի լա-
շիպ զփատէ ալընպ քատէթէթէնմէյէ պաշալաթ, օ քա-
տար՝ քի տիւլիւնէթիւրտէն զօրաւըպ՝ կալիզը արքաթըպ
սիւնալաթէթէնմէյէ: Աէ պաշ փալաղ պունա քատէթէթ
կէօրիւպ, չալլըն քէնտիւն, վէ տէտի: Օլտըլ նէ
օլտու տանա, նիւն քատաթէթ տուրոյթըն, վէ օ
տէտի, սիլէսին պալա, պէն պու կարգ իշիւնէ Տիւսը-

քրմայօրում, նէ սուքուծիւքտան վէ եալնըղըք-
տան, նէ տալըմ փէհրիգտէն, նէ եարը կէճէ քալք-
մատան, վէ նէ քայրը շէյտէն, իլլա եալնըղ պունտան,
քի ազիզ Պիքիթին պաշնա հէր կիւն թաճ եափըպ չի-
շէկլէրտէն՝ քօյամայօրում, նիճէ եափար ըտըմ չօճօք-
լուքտան պաշալըպ թա շիմոկլէտէք. վէ քօրքարըմ, քի
կիւճէնսին պանա ազիզ Պիքիթ: Պաշ փափաղ պունուէշի-
տինճէ զիատէ սէվինտի. վէ պիլտի, րի ընուն քասաֆէթի
ամենասը իյոյսա իղզէթ էթմէք հալէսինտէն կէլիօրտու.
վէ տէտի ընա, Օղուլ, պունա զիատէ Ֆերահ ըմ. լաքին
իստէրիմ էջրէթմէք սանա պիր պաշկա թարզ թաճ եափ-
մաք ազիզ Պիքիթ վալիտէթուլլահա, ընա քի շիմոկլէտէք
եափաղընտան զիատէ հօշանըր: Իմտի իստէրիմ քի հէր
կիւն տէյէսին ընուն իղէթինէ վարդարանըն պիր փայըն,
իանի պէշ հայր մեր վէ էլլի ողջօյն. վէ իթիքաթ էյլէ պանա
օղուլ, քի պունլար տըրլար ազիզ Պիքիթ մաքպուլ կիւլէր
վէ չիչէկլէր, ընլար ըլա թաճլանմաք արզուլէր: Պունլար
ըլա եափ սէն ընա թաճ հէր կիւն. վէ կէօրէսին, քի նէ
քատար հաղ էտեր օ պունտան, վէ էյլիկ էտեր սանա:
Քապուլ էթտի պու եէնի րահիպ պաշ փափաղըն թէմ-
պէհին զիատէ սէվինճ իլէ, վէ պաշատը ճիւմանի չիչէք-
լէրին եէրինէ, հէր կիւն տիղ իւստինէ կէլիպ ազիզ
Պիքիթին սուրէթինին քարշըսընտա՝ աղիմ իպատէթ-
քեարըղ ըլա սէօյլէմէյէ իւշիւնճիւ փայըն վարդարա-
նըն: Սէ օ քատար մաքպուլ օլտու ամենասը իյոյսա, թո՛
քի աղ վաքըթ մապէյնիտէ տօլտուրտու ընու Լլա-
հըն լուծֆիլլէ. վէ մանաստըրըն իչինտէ Ֆաղլի ամէլ-
լէրէ այնա վէ խայրը հէրաքէթլէրէ էյի իպրէթ օլտու: Սէ
նէ զէման եաշ քէմալըն պուլուպ ասէմ օլտույսա, էվիլէլ-
քի պաշ փափաղ էօլտիւ. վէ ընու քօտուլար մանաս-
տըրա պաշ փափաղ: Իմտի պու պաշ փափաղ օլտուքտան
սօնրա, րաստ կէլտի, քի պիր կիւն քէնտի րահիպլէրին-
տէն պիրիլլէ կիտէրքէն մանաստըրըն իքտիզասը իչին պիր
եէրէ, վէ կէչէրտի պիր օրմանտան, իրըսըղար կէօրիւպ
օնլարը՝ տիւշտիւլէր էնսէլէրինէ օյմայա օնլարը: (Ը
տէմ կիտէրքէն աղաճլարըն իչինտէն, զիքը էյլէտի պաշ
փափաղ, քի օ կիւն տահա տէմմիշտի սը իյոյսուն վար-
դարանըն. եօլտան պիր եանա չէքիլիպ՝ պիր աղաճըն տի-
պինտէ տիղ իւստինէ կէլիպ՝ պաշատը վարդարանըն սէյ-

լէմէյէ : Սէ օ խըրսըղար, քի օնուն էնսէսինտէ տուր-
րուլար ըտը՝ կէօրիւրլէրտի պու միւճիւղէթի, զիրա պաշ-
փափաղա եաքըն իճթիշամը կիւղէլ պիր սուլթան տուր-
մուշ տէշիրտի կիւլէրի, օնլար քի պաշ փափաղըն աղ-
զընտան չըքըպ՝ տիւշէրլէրտի եէրէ. վէ օ կիւլէր իլէ պիր
թաճ եափարտը : Տախի կէօրիւրլէրտի, քի կիւլէր պէյ-
աղ ըտըլար. շու քի՝ օնտա պիրի քըրմըղետը. վէ սօն-
րա կէօրտիւլէր, քի օ սուլթան նէ զէման եափըպ պի-
թիրտիյսէ օ թաճը, քօտու օնու քէնտի պաշընա. վէ
սօնրա շէմս միսալի փարալըպ, չըքտը կէօյէ, վէ կէօրիւնմէղ
օլտու : Պունա զիատէ թաճուպ քալըպ քօրքտուլար խըր-
սըղար. վէ նէ զէման պաշ փափաղ տոււտան քալքտը,
եաքլաշտըլար օնա, վէ եալթարըլարտը օնա տէմէյէ օնլարա,
քի քիմ իտի օ միւճթիշամը սուլթան, քի օնուն եանըն-
տա տուրուպ՝ վէ աղզընտան չըքան կիւլէրի տէշիրտի
թաճ եափըյօրտու. վէ սօնրա օ թաճը պաշընա քօյուպ
ուշուպ՝ կիթտի կէօյլէրէ : Շէվապ էթտի, վէ տէտի պաշ
փափաղ՝ պու միսլի նէմնէլէրտէն պիր շէյ պիլմէմ. վէ
քիմնէ կէօրմէմիշիմ. իլա սատէ պունու պիլլիրիմ.
քի օլ տէմ պէն իպատէթէ տուրմուշտում, վէ սէօյլէյ-
օրտում ազիզ Պիքիրին վարդարանըն : () Ը զէման աղ-
նատըլար ճիւմլէտի, քի օ սուլթան սը կօյա Բճաճին իտի.
պէյաղ վէ քըրմըղ կիւլէր ողլօյն քեղ Սարիամ, վէ Հայր
մեր իտիլէր, օնլար քի տիւղէրլէր վարդարանը : Պու միււ
ճիւղէթտէն օ խըրսըղար թէօպէյէ կէլիպ, աֆ տի-
լէտիլէր րահիպլէրտէն, քի օնլարը սօյմար նիլէթինտէ
իտիլէր. վէ նիլէթ քօտուլար քրիստիանճա եաշամայա,
վէ քէնտիլէրի տէ Հէր կիւն սը վարդարանը սէօյլէմէյէ,
չիւնքի կէօրտիւլէր, քի օ զիատէ մաքպուլ տուր ազիզ
Պիքիրէ. վէ օնլարտան թաճ եափըպ քօյօր քէնտի պաշընա :

Պունա նաչ կալէր Խաղալէնա քէ Բճաճինն Ռեճիւլէլ-
լէրինին օն իլտաղընա : Սէ Հայր Բղէրտուրտտ օրիպուս.
ճիլը. Խ. Բապլը. 17 : Սէ Հայր Սիւլթանա Խաղալէնա քէ
Պոյսան Ռեճիւլէլլէրի. Է. իլտաղընա. Բեճ. 53 :

ԻՆԵՅԷ :

Ի մոի պիղ տէ օլ տէմ թաճ եափարըղ ազիզ Պիքիրէ կիւլ-
լէրտէն, նէ զէման քի սէօյլէրիզ օնուն սը վարդարանըն :

Ֆիւրի քայարսք վէ իպատեճքեարլոյ ըս : խեփ էտե-
լիմ, զիրա օմայս, քի կի լէրտէն թաճ և ասմանըդ պետէ,
օնա թիւքն թաճ և ասմանըդ վէ պու օլ տէմ օլուր, նի-
ճէ ռուհանդէրտէն՝ պիրի պէջլեր, Նէ դէման քի քէպի
կիւնաչէրտէ օմայ ըս վէ ճանըմըն խէլասը իշին
հաճէ թիւղ տերսէք օնուն վարդարանըն : Սէ օմայ քի
իշ իւզերինտէ օլու պ սէջլերլէր օնուն վարդարանըն, իճէք
միլ օլուր օնլարտա մարդարէնին սէօղիւ, քի տէր, լա-
ղոլ-բէս այս պրէմաճէ պարտէ պէ, և սիրտ իւզէրի
հետապէտը մէլսէի են յինն : Լաւի՛ պո ճէմաճէրտա-
լարը լա իւզէլէր պէնի : Վէ ասլալէրի իշ ուսա վէ օլ-
լը պըրլար պէնտէն : Լաքին պունտա քուքարէլէր վէ տիշէ-
լիլէր մապէյինէ պէթիւմէսինլէր քէնտի քուքարէլէրլին՝
տէմէյ իլէ : օնոլն իշին իշ իւզերինտէ տէրիլ սր վարդա-
րանը, զիրա վարդարանը և օր տալ : Օլորա պէջլէ քիւ-
տէլէրի իշտէ տիւսինլէր պարպոսալար կէրէք շէրաճաթ կիւ-
քիւնտէ, օնլար քի հէր իշլէրին պիր և անա պըրսքը պէ տա
էտէրլէր քէնտի նամաղարըն, զիպտէ Ֆիւրի քօմայ ըս :
Սէ պու կէրէք ար վէ րեղալէթ տիր կէվէլ վէ սօղուք
քրիստիանլարտ :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ե Թ Դ Դ :

Թովմաս նամ պիր պէյլարտէյ ռուքնալուր տալ Պէլի շէ-
րանըն քէնտէլէրլինն :

Մ ելքօն օլու Թովմաս հոմալը քիշիզարէ՛ Ֆէթր-
րիտա պէյլ՝ զիտա իպատեճքեար ըտը արիլ Պիւրի վալի-
տէթուլաճա : վէ հէր կիւն սէջլէրտի օնուն վարդարա-
նըն, վէ ժամերգութիւրլին զիտա իպատեճքեարլոյ ըս :
Լաքին էօյլէ իքէն պու քէնա քէնաճա օյնամաք մարազը
վար ըտը : Սէ քարազա տայլո՛ւ քայլալ էտէրտի չօր աճճէ
օյունտա, լաքին կէրի տուրմաճը օնտան, թա քի քայլալ
էթտի սանքի ճիւմէ քէնտի վարդըն : (Նուննիշին պիր կէճէ
հաշան կէլտի էվէ զիտա տիւշիւնճէլը վէ քասէթէթ, զիրա
օ կիւն փէք չօր աճճէ քայլալ էթմիշտի օյունտա : վէ պաշ-
լաճը նալէթլէմէյէ օյունտ : վէ քէնտի թալէ հօղլիլինի, վէ
Լալաճաճան շէրվալէնմէյէ : վէ փէք տիւշիւնճէտէ տուրտի-
օրտու : Սէ իշտէ շէյթան օնուն տոստու պիր պէյլատէ :

նին քըյաֆէթինէ կիրիւ՝ կէճէ իլէ կէյտի օնա . վէ սէ-
լամ վէրիւ օնա, տէտի . նէ օլտու սանա, նիչին պէջլէ
մախսուլիա վէ քասէֆէթ տուրույօրսուն աղամ . թաշ-
մին էտերիմ , քի պիր շէյ քայլու էթտին օյունաա , վէ
օնուն իլին պէջլէ քասէվէթսին : Շէվապ էթտի
քիլի զատէ լուփմաս , վէ տէտի . պէլի տօստում , պու տուր
սէպէպի , լաքին եաղըք պէնիմ շաշկընլըղմա , վէ նիլէ-
թիմտէ քավի տուրմատըղմա , քի չօք քերրէ նիլէթ էթ-
տիմ օյուն քեաշատըն պիր տաշա էլիմէ ալմամայա , վէ
լաքին ֆէնա ալըշմամ իլին կէլի տուրմատում օնտան
վէ թանըմատը օնուն շէյթան օլտուղուն : () Ետմ տէ-
տի օնա տօստ քըյաֆէթինտէ օլան շէյթան . էջլէ պլթ
իւստ օլմա աղամ . ֆարաղա պու տէֆա քայլու էթտին ,
լաքին պաշկա տէֆա քաղանա պիլիբսին , վէ պուճաթանա
տէ պէնիմ քարըղըմ սէնին տիր . չիւլթի էյի պի-
լիբսին , քի սէվէրիմ սէնի քէմալի գալպտէն իմտի կէլ
կիտէրիմ պէնիմ էվիմէ , վէ օնտա պուլուրսուն քայ-
լու էթտիլին : Պունու էշիթտիքտէ պու պէյզատէ զէյատէ
սէվիտի , վէ կէճէ իլէ քալքըպ կիթտի օնուլա պիր պաշ-
ճէյէ օնուն սարայընտա , օնուն քի տուվարընա եաքըն
ճիբերիս տէնիլէն ըրմաք աքար ըտթ օնու քի շէյթան քէն-
տի միւլթիւ կէօստէրիտի : Սէ կէօրտիւ օնտա պէյզատէ չօք
զիատէ վարըք էճայիւ սըրայըլա տէօշէնմիշ՝ եանի եըղըն
եըղըն ալթըն վէ կիւմիւշ աճճէլէր , վէ սայըսը ճէվաշիր
թաշար . քէղալիք իւզիւքլէր՝ վէ կէրտանլըքլար՝
պիլէզիբլէր՝ վէ քիւփէլէր տօնանմըշ թիւրլիւ թիւրլիւ ճէ-
վաշիր թաշար ըլա . վէ սայիր զիլ քըյմէթ արզուլէնէճէք
մալլար : Զաշան կէօրտիւ օնու պէյզատէ ֆէրաշըղ ըլա
աօլտու . վէ ֆիբր էթմէզտի՝ քի շէյթանը՝ ֆէնտի
օլա . վէ իստերտի էլին ուզատմաք օ խազնէլէրէ ,
վէ ալմայա օնարը , լաքին շէյթան օնուն էլին քարըլայըպ
էվէթլէմէ տէտի . վէ օնուն ճէպինտէն պիր չըղաշըր էշիթ-
միլ իլէ տէտի՝ նէ սէս տիլ օ . պէյզատէ էլին ճէպինէ կէ-
թիւրիւպ , տէտի՝ ազիլ վալիտէթուլաշըն վարդարանը
տըր : () Ետմ շէյթան եիւյսէք սէս իլէ կիւլէրէք տէտի .
տէվէթլի մէյեր սէն տիշէշլի մարապնտմիսին . պէջլէ սէ-
նին պէջիւլլէյիւնէ եաքըշմայաճաք տիշէշլէյ միւթալիք
շէյ քուլանլօրսուն . էջլէ իսէ պըրոք շունու էօնիւն-
տէքի ըրմաղա : Պու ուօղիւն իւզէրինէ պիր աղ թուստ

լանըստ օլ պէյղատէ՝ էնճամընտա պըրաքտը վարդա-
րանը ըրմաղա: Սէ շէյթան տէտի՝ իշտէ շիմտի տիշէհի-
լիք մէշրէֆին կէրի պըրաքտը՝ ստամ օլտուն: Սէ սօնրա
շէյթան էլինի ուզաղա պէյղատէնին օ պիր ճէպինէ՝ տէ-
տիս վէ պու նէ՝ տիր աղամ, քի թաշըյորսուն իւրքինտէ
վէ տէտի պէյղատէ ո՛հ վիէք աօրուճու տուն հէյ քալաճաճ
վէ օլաճաք՝ աղիզ վալիտէթուլլահն ժամագիլքի տիր:
Ոլտէմ շէյթան տէտի օնա, մէյէր պու երէքիւ տէ թաշըյոր-
սուն երէգէրինտէ աղամ. պէն պիլմէզտիմ շիմտիյէտէք,
քի վափազ, եաիօթ րահիպ օլմաք իստերսին. պըրաք օ-
նու տա ըրմաղա. քի թէքմիլ պէյ, վէ մէրտ էրէէկ օլա-
որնա եօք քի ետըր էրէէկ ետըր զայըֆ՝ տիշէհի կիպի: Նշէր
պուրաք տըր էտէրսէն. օլտէմ պիզիմ պիրիպիրիմիլլէ էսկի
պուստուղու մուզ թէքմիլ վէ քալի օլուր: Պունու հաչան
էշէթտի օ պէյղատէ, աղիզ Պիքիրին տուէ թմաքի իլէ
օնա, քի մէրհամէթէ կէլիպ՝ միւնէվիէր շէյթի օնու.
Թանըտը, շէյթանըն տուզաղը օլտուղուն, վէ օ տօսթ
ասըլ շէյթան. վէ պաշլասը թիթրէյիպ աղլամայա: Սէ
օնտան սօնրա տիզ իւստիւնէ կէլիպ տիլէր իտի Ղլաշտան
վէ ամենասթ Ղոյստան կիւնահլարընըն աֆընը՝ քի
իշէտի աղիզ Պիքիրին վարդարանըն ըրմաղա պըրաքմայ ըլա.
վէ անիտէ քայըպ օլտու շէյթան. վէ եօզ օլտու սարայ
վէ ճէմի ալթըն ճէվահիր վարըղը, վէ նէքի վար ըսա օնտա:
Սէ պուլունտու պէյղատէ պիր թանըմատըղը պահճէտէ,
վէ պիլմէզտի նէրտէ օլտուղուն. վէ նէրէյէ կիտէճէյին.
վէ կէօքսիւնիւ վուրուպ աճը աճը աղլարտը: Սէ իշտէ կէօյ-
տէն աղիմ պիր նուր տօղտու. վէ Ղլահն ֆէրիշտէսի
կէօրիւնտիւ օնա կիւզէլ ելիլա քըյաֆէթինտէ, վէսիթէմ
լէտի օնու իշէտիյի քէմիլքէր իշին. վէ սօնրա տէտի,
հաթսըղ շիֆիւրէր վէր աղիզ Պիքիր վալիտէթուլլահն, քի
պըրաքմատը սէնի շէյթանտան պիլթիւն պիլթիւն ալտա-
նըպ՝ քայըպ օլմայա. վէ պու օնուն իշին, զիրա օնա իպա-
տէթըրար ըտըն. վէ պիլէսին՝ քի օ կէօնտէրտի պէնի կէօ-
թիւրմիյէ սէնի էվինէ. վէ էօմրիւնիւն կիւնլէրի տէ ազ
քալտը, վէ օնա կէօրէ հազըր օլ էօլմէյէ: Սէ պունու տէյ-
իպ՝ չըքարտը օնու պահճէտէն. վէ երէգիւնտէն
տօղան նուրուն շաֆըլլա կէօթիւրտիւ օնու էվինէ. վէ
քափուլար քէնափնտէն աշըլտըար իշէրի կիրմիյէ օնա-
րա. վէ սօնրա կէօրիւնմէզ օլտու: Սէ նասըլ քի սէօյլէտի

հրեշտակ, էօյլէ թէքմիլ օլտու. զերա • կէճէ հաստալանն, տը օ պէյզատէ, վէ էրլէ էսի կիւն աղիմ փիւշմանլըղ ըլա մուք-րիր օլտու ճէմի քէնտի շիւնահլարըն. վէ ալտը աղիզ հաղորդուլթիու. վէ պիր քաշ կիւնլերտէն սօնրա ըրահալթ-լանտը Լիւահտա՝ թմ սօն նէֆէսինէտէք աղիզ Պիքիթ վալիտէթուլահը խմտատա չաղըրմայ ըլա քէնալնէ:

Պուհա նաշլէպէք հայր Սարալէտն քէնտի թիւապընա • պապ. 16: Սէ հայր գաւալա Ռալէտն. ճիւլա. 35. Էօրթիլէ 35:

Սէյվէ *

Պու միսի պիւլիւծիւլիւքլերի վէ տիւանէճէ կիւմանլերի էթտիլիր շէյթման տախի չօք տիւնեա սէվէնլերէ, օնլաք քի տիւանէ օլուպ՝ տէրլէր, նիճէ եազար Սօղոմն. Եւայ լայէլէսպա 'ի Բարալէն՝ որ խան. Եւ լայէլէսպա ա-րարաձան զէսղէալ իբի 'ի խանլէն. Բարալէս լայէլէս պալիւսպա՝ միւլլէ-լաաաաաալ իցէն. յա՛ տիւլիւսպա իշտալ ուրաաաալէն Բարալ. զէ այս է Բարալն Բար, Եւ այն մէծալ. Խմաստ. 2. 6. Եւանի. Լիլլէն սեֆա Էպիլլէն պիւնեա լայ-լէլարընա. զէ Էյլլէնիլ կէլլէնլէն խիւլաաաա ըլա չօնա-լաաաա ինլի. պիւլլէն իլլէլէր իլլէ Լաճաաաալ՝ նիլլէ թի սօլ-խալլէլարըն. Էէր Էէրպէ պապաաաալ զէմլիլիլլէ Էրալլէն. զէրա պա-պաաաա պիլլէն լայլլէլ, զէ պա-լալլէլիլլէ: Սէ պու նէսնլէր շէյթմանըն, թէնիւն, վէ տիւնեանըն պիւլիւծիւ-լիւլիւ օլմասըն իբրար օլուրար ճէհէննէմտէ քեաֆիլլէր քէնտիլլերի, տէմկ իլլէ. ալլէն մուրլէպա 'ի ճաաաաաալլէն ճլապաաալլէ. Եւ լայն ողալլէլլէ ոչ լաաաաաաաա զէլ. Եւ ալլէլալլէն պապաաալլէն ոչ ճապէպաա 'ի Բիլ. Խմաստ. 5. 6. Եւանի, Էօյլէյ իսէ պիլ Էաաաաաա իլլէլլէլլէ Էօլաաաաա. զէ մէրհաաաա ճաաաաա միւնլլէլլէր Էյլլէլլէ պիլլէ. զէ ապալլէլլէ իննէլլէն պապաաաա պիլլէ: Եւայլլէ իսէ սղընալլա՝ աղիզ Պիքիթէ՝ քի պու միսի եանըլլէրաաաա լէլաաա էյ-լէլլէ պիլլէ տէ. վէ քըլալլաաաա պիլլէ սօղըլլաաա Էօլ-լալլէն:

የተገኘው ፊት ተቀርቶ

Տիւնէսէն ապա Պիտի սէնտինէն խոսքիւնէն ալ Քոստանտին չօճալուն ապա լալիւն ալ շէնտինն :

աբա ըսաւ . քեցյուն պիտինտէ պիր . քեցյուն . քարը վար ըտը՝
ըրդէհէլ, վէ փէք իպատէթքեսար աղիզ Պիքիր վայիտէթ-
ուլլահա . վէ սանքի հէր կիւն սէցլէրտի ծնուն վարդա-
րանըն աղիւմ իպատէթքեսարըզ ըսա՝ վէ տիւէ պայիս օլ-
մայաճար ամէլ իլէ կէշիւիրտի : Խմտի պիր կիւն զուհուր
էթտի, քի պու . քէնտի զէվճինէ եէմէք կէօթիլ րէճէյ
իտի չիվթիլէյ՝ քի օրատա րէնչպէրիկ էտէրտի, վէ ու-
ղալ ըտը էվլինտէն իքի սահաթ մլքտարը : Սէ քուճաղըն
տա իքի եւաշնտա պիր օղու վար ըտը, հէք քիմ-
սէսի եօղ ուղուն, քի ծնա սրվարըշ էտէյիտի ծնու, քօ-
տու . չօճուղու պէշիլինէ, վէ ուլուլթտու . վէ սօնրա տուպայ
տուրուպ աղիզ Պիքիր վայիտէթուլլահա, քէնտի ատէթ
էտէնտիյի տուվալէրին թէքմիլ էթտի . վէ սրվարըշ էթ-
տի . քէնտի օղուն ճնա տօլու իթիքաթ ըսա, վէ տէտի .
եա սք Ղճաճին, պիրիսին՝ քի քիմնէմ եօք, քի ծնա
սրվարըշ էտէյիմ օղումու . ծնուն իշին սանա սրվարըշ է-
տէրիմ ծնու, վէ նիազ էտէրիմ սանա սաքլամայա ծնու հէր
քէմ քազալարտան : Պու նիաղք էյլէյիպ՝ վէ օղուն եալը-
նըզ պըրաքըպ էվտէ՝ չըքտը կիթտի չիվթիլէյ եէմէք կէօ-
թիլրմէյէ քէնտի զէվճինէ : Սէ տահա եարը եօլա վարմա-
տան իշտէ քէնտի քօմշուսոնուն էվլինէ եանկըն տիւ-
շիւպ, եաքտը ծնու . վէ ծնտան կէշտի աթէշ պու սէ-
ֆիլ զէվճէնին էվլինէ, վէ եաքտը ծնու տա պիւթիւն :
Սէ պու եանկընըն իւզէրինէ . քեցյուլէր վայնաստ վէ կիւ-
րիւլթիւ էտէրքէն, խապէր եէթիշտի չիվթիլէյ պու զէվճին
վէ զէվճէնին քուլաքլարընա, քի էվլինիլ եանտը : Սէ
օնլար ալթ իւստ օլուպ՝ չափուք սէյիրթիլէր քեցյէ . վէ
պուլտուլար քէնտի էվլէրին պիւթիւն քիւլ օլմուշ . վէ
պաշլաւտըրա աղայըրպ ֆիղան էլմմէյէ սաճմայըլա էվլ-
րինին վէ մալարընըն պիւթիւն զայըընա, վէ խուսուսա
քէնտիլէրինին էվլատընըն հէլաք օլմասը իշին, քի ծնտա
պէշիկտէ քալըր : Սօնրա պաշլատը օ սէֆիլ զէվճէ,
սանքի շէքվա էթմմէյէ աղիզ Պիքիրտէն վէ տէմէյէ, եա սք
Ղճաճին թէքմիլ իթիքաթ ըսա ստնտ սրվարըշ էթմէտիմ :

մի պէնիմ պիր էվատումը . վէ սէն նիճէ մէրհամեթ տնասը սըն, խուսուսա օնլորա, քի սանա ումուտուլա վէ իթիպամլա՝ ուղընըլար, պէօյէ պըրաքտըն պէնիմ էվատումը քայլըպ օլմայա : Վէ պւնտան սօնրա պաշատըլար Խանկընըն վէրաճսն քաղմայա, քի պէլքի եւքընտընըն ալթընտա պուլարար քէնտիլէրին էվատընըն քէմիքլէրին . վէ իշտէ պուլտուլար պէշիլի Խանմամըշ հէր թաքըմըլա, վէ օնուն իշինտէ չօճուղու՝ սաղ, վէ քըրմըզը եիւզէր իլէ թաթըլ ույքուտա Խոյօր, Խանկընտան՝ վէ իւստիւնէ տիւշէն Խանըք տիւրէքլատէն զարարըզ սաքլանմըշ : Վէ օնուն պէօյէ աճայիպ միւծիւղէթ իլէ խէլասէթինէ հէրեան օղուպ, պաշատըլար սէվինմէյէ, վէ եիւքսէք սէտայ ըլա շիւքիւրլէր վէրմէյէ Լփէնտիմիզէ վէ օնուն աղիզ վալիտէսինէ :

Պաշտաւ Էրեայելէ Էպէր հայր Սեղմանու Խանդուտար ապիւ
Պիւրիւն Դեմիւլէլէրինին, Է. Էիւտայ. Դեմիւլէլէ. 12 :

Մէյվէ :

Պու զէվճէ միսպի պիզ տէ պըրաքալըմ պիզիմ ճէմի քայլըլարըմըզ Լփէնտիմիզէ . վէ սըղընսըլմ օնա, նիճէ մարգարէ նասահամլար պիզի տէմէյէ . Ընկա՝ Ն ՏԵ ըլ հոգա չոյ, Է նա իւրայիլէ դէպ . Լանի՝ պըրա՝ Սադիպէ սէնին յայլուարն, վէ օ պէսլէր սէնին . վէ Պետրոս առաքեալ սէօյէր . զամ հոգա յէր ընիւցէր՝ Ն նա, զէ նա Է որ հոգայ վէ յէր . Լանի՝ ճիւլէ Բառանըզ պըրա՝ ըն օնա, զէրա օ Գոր՝ չի յայլըր սէնին իշին : Լաքին էյէր Լալահ քէնտի լուծփինի կէճիքտիրիսէ, վէ Խաթաթ պաշլա սուլա պըրաքըրսա, Թէշէքկէ էթմէյէլիմ պու զէվճէ կիպի . Օ իրա օ տէյիլ քի պիզէ Խալընըզ Փայտա էթմէզ, իլլա զարար տա Էտէր . զիրա շէքվալէնմէ իշին, սըքլէթ ըրահամ պուլմաղ, իլլէ՝ տահա զիատէ արթար . վէ իւճրէթէ լայլըք օլմաղ, իլլէ՝ քաղէպէ . օնուն իշին սէօյէր Պօղոս առաքեալ . Օ զմ ինչ Գործեցէր Խանի՝ հէր իշին Էրեայելէ իշինին :

ՄԻՒՆԻՍԹԵՐ. Ժ.Օ.:

Պիւ Կանադէա քաղաք լեւոյնէ կեպի ազգ Պիւրիթիս ողջի
 զիւ Սարաթեն հէր կեան սեօղեմէյ ին:

Քրանսա էյ լեթինտէ, Դոմամարտոն, Եախտ Տորմանս
 տէ իլէն շէհրտէ, պիր քեաֆիր վէ հովարտա ատեմ
 վար ըտը. օ քի քէնտի նամուս իւզէրէ օլան, զահիտ վէ
 ուսլու էհին պօշայրպ՝ էտէպսիզ վէ պեթնամ պիր զէվճէ
 ալտը. վէ օնուլա զինա կիւնահարրնտտ տուրուտու:
 Վէ օ զահիտ զէվճէ պուիշէ զիտտէ կիւճէնիպ՝ տայրմ նա
 լեթէր իտի քօճատընը վէ օնու զանիէ քարքըն. վէ
 տայրմ արպէտէ էտէրտի օնլար ըլա. խուսուսա զանիէ
 իլէ, օնա քաչ տէֆա քի ըրաստ կէլիրտիյսէ՝ պիւլէրճէ
 սիթէմ սեօղէր իլէ հօլարտը օնու: Վէ տահա պունա
 քանահամ էթմիյիւ, տայրմ կիտէր իտի ազիզ Պիւրի
 վարտէթուլահ թիլիսէսինէ՝ վէ օնու միւժիլզէթլի պստիկե
 ինին հուզուրինտէ Եալվարրտը օնա աճը կէօզ Եաշըլա՝
 օ պինամուս զանիէտէն ինթիզամ ալըպ՝ լայրղնա կէօրէ
 ճէզատըն թերթիպ էթմէյէ: Վէ օ նալէթ զանիէնին քէնտի
 հէր ֆէնա ամէլլէրինին իշինտէ՝ պիր պու կլլէյի վար
 ըտը. քի հէր կիւն կիտէրտի տիրամայր սէ Վոյտուն օ
 քիլիսէսինէ, վէ օնա տուայար տուրուտու. վէ
 սայր տուալէր պիլլաթիյինտէն, սեօլէրտի օնա սատէճէ ող
 ջոյն քեզ Սարիամը. վէ պու սիւրտիւ թամամ պիր սէնէ:
 Վէ պիր սէնէտէն սօնրա, օ կէճէ, քի պտընլանընը Էֆէն
 տիվիլին սէ Հարութիու զատիկ կիւնիւ, կէօրին
 տիւ ազիզ Պիւրի քէրլամլի քըյաֆէթլէ սուչտուզ
 վէ տերթլի զէվճէյէ, վէ թէսէլա կլլէտի օնու զէվճին
 տէն օնա օլան զալըմըք իշին: Վէ պու զէվճէ կէօրինճէ
 ազիզ Պիւրի՝ պաշլատը քէնտի մէօհտատընա կէօրէ տէ
 մէյէ պէջլէ: Ինթիզամ ատալէթի, ատալէթ իտէրիւ
 սէնտէն Եա ազիզ Պիւրի վարտէթուլահ. վէ նէտիր՝ քի
 սաղ պըրպըյօրտուն օ նալէթ զանիէի: Վէ ազիզ Պիւրի
 ճէվապ վէրտի, վէ տէտի: () ապալէլ շէրահլէն սէն
 զէվճէ տէնտէն տէյիլ, իլա սայրլանիտուն որիլէ, ի Էլէնն.
 զէրա տէն քաղաք տէյիլ Էլէնն: (պունու տէտի, Եօք քի
 էթմէյէ քատըր տէլիտի, իլէ օ սեօզ իլէ իտէրտի քա
 ղանմար օ զալիլէյի, նիճէ պէյան օլուր Եազաճարլարըմտան):

Լճիկ Պիքիւրին պու ճէվապնա գէվճէ Թաճուպ քալըպ՝ տէտի օնա. ևս Պիքիւր վալտէթուլաս՝ սէն նիճէ քատըր սըն Լլաստան սօնրա քիւլիւ նէսնէյէ. տէրսին՝ քի քատըր տէլիլիմ՝ օ զանիէտէն ինթիքամ ալմայա : Սէ քիմ տիր օ քապահաթ սահապը՝ քի քարը տուրա պիլսին սանա : Սէ սք Լլայ տէտի. պուսու հաք սէօյլէրսին գէվճէ, տաս՝ օնուն իչն քապը պէլիլէ օ քապահաթլըպ պիւ շէյ էլիւնէյէ, պիւս օ հէր կէն սէրալապ պէնի պիւնյա, քի օ պուս պիւտի մապուս պուս. ձէ պէն իապէմ, քի պիւ քէնիք օլաուն էիլ քիսէյէ. օ քի պէնի իւլէլլէր օ սէլա իլէ. վէ պուսու սէօյլէրպ կէօրիւնմէղ օլուս : Սէ պու գէվճէ իւրեասընտան պըլըպ, վէ քուտուրուպ օ զանիէյէ քարը վէ նէվսանիէթինտէն քեօրլանըպ՝ շաշկընճա զանն էթտի՝ քի օ զանիէ աղիկ Պիքիւրէ տէ պիր պիւլիւ էթմիշ օլա, վէ օնուն իլին տիր՝ քի օնա պիր շէյ էթմէյէ քատըր տէլիլ : Խմտի սապահ օլունճա կիթտի քիլիսէյէ, քէնտի տուալարլըն սէօյլէրպ՝ վէ պատարազ կէօրիւպ՝ քիլիսէտէն չըքար. քէն էվէ կիթմէյէ, կէօրտիւ՝ քի քէնտի տիւլմանը օ զանիէ քարըսընա չըքալը, վէ կիրիօրտու քիլիսէյէ : Սէ հօրքէսինտէն ալէֆլէնիպ՝ պաշլատը եիւքսէք սէս իլէ հիւ սապըզ ճօմահաթըն իլինտէ օ զանիէ իլէ քապիւ կտիպ՝ չօք աղըր լէզալէթ սէօզլէրի սէօյլէմէյէ օնա : Սէ զանիէ ութանըպ՝ վէ քըզարըպ՝ ճէվապ վէրէմէզտի : Լէթիշտիլէր օրայա քիլիսէնին փափաղարը, վէ պզարլատըր օ տէրթլի գէվճէյի՝ վէ տէտիլէր օնա, նէ իստէրսին պու գէվճէտէն, վէ ութանմազմըսչն պէօյլէ աղիկ եէրտէ վէ աղիկ կիւնտէ պու քատար ճօմահաթա Ֆէնա իապէթ վէրմէյէ : Սէ օ քուտուրմուշ գէվճէ ալէմ էշիւտէրէր տէտի. պու նալէթ ճատը տէլիլ քի սալթ պէնիմ գէվճիմի պիւլիւլէյիպ՝ քապըր պէնտէն, վէ տալի աղիկ Պիքիւր վալտէթուլասը պիւլիւլէմիշ տիր. վէ քիսն իլին հէր լէզալէթլէլայք տըր : Սէ փափաղար տէտիլէր օնա. սուս օլ էյ շաշկըն վէ ութանմազ, վէ էօյլէ քիւլիւր սէօզ սէօյլէմէ աղիկ Պիքիւրէ քարը : Սէ պու գէվճէ տէտի. աղիկ փտտէրլէր պէն շաշկըն տէլիլիմ, վէ քիւլիւր սէօյլէմէմ, իլլա տիլնէյին պանա նէ՝ ըրաստ կէլտի պու կէճէ, վէ օնա կէօրէ շէրահաթ քէսին : Կէօրիւնտիւ պանա պու կէճէ աղիկ Պիքիւր՝ վէ պու զանիէ իլին ինթիքամ տիլէտէլիմտէ օնապն. տէտի աղիկ Պիքիւր, պէնտէն տիլէ-

մէ օնու՝ իլլէ սայրըսընտան. զիրա պէն պիր շէյ էտէ-
մէմ օնա: Սէ թէքըսը սիվալ էթտիյիմաէ աղիզ Պիքիրէ,
քի նիշին պիր շէյ էտէմէզսին պունա, տէտի պանա, զիրա
օ հեր կին սէլամլար պէնի սէլամ ըլա, քի պանա
զիատէ մաքպուլ տուր: Իմտի նէ տէրսինիզ աղիզ փէ-
տէրլէր, պու պիյի ճիւլի: ք տէյիլմի տիր. վէ պու ճա-
տը վէ պիյի ճիւլ տէյիլմի: Սէ փափազըսը սիվալ էթտի-
լէր օ զանիէյէ, վէ տէտիլէր. սաճիհմի տիր պունուն սէյ-
լտիլի. վէ նէ սէլամ ըլա սէլամլայօրսուն աղիզ Պիքի-
րի. վէ օ տէտի, ողջոյն քեզ Սարիամ տըր, քի օնունլա
հեր կին սէլամլարմ օնու: Սէ օնլար իքիսինին սէօ-
զինէ հէյրան սլուպ, նասահաթլատըլար օ տէրտիզ զէվ-
ճէյի, վէ կէօնտէրտիլէր: Սէ զանիյէ հաչան էշիթտի. քի
ապիզ Պիքիր պիր ողջոյն քեզ Սարիամ իշին իստէ-
մմիշ քազէպլէմէք քէնտինի, վէ քէնտինին հազ իւզերէ
հեր թիւրլի: քազէպլէ լայրք օլտուղուն պիլիթ իտի. օնտա աղ-
լամայա պաշլատը, վէ չափուք կիտիպ աղիզ Պիքիր վա-
լիտէթուլահըն պատկերինին էօնիւնէ տիւշտիւ, վէ աճը
կէօզ եաշըլլա տիլէտի Ղլահտան, վէ աղիզ Պիքիրտէն
քէնտի կիւնահալարնըն մաղֆիթլաթըն. վէ օնտա սլէմին
էօնիւնտէ Ղլահա վէ սք իշյսահաճտէլլէտի տայրմ փաք-
լըլա: Սէ օնտան սօնրա մայրապետ ուրուպասը կէյիլիպ,
սաքին օլտու պիր ֆուքարէ օտատա զընտանտա կիպի եա-
փըմըշ օ քիլիսէյէ եաքըն. վէ տուրտու ճէմի էօմիւլ-
նին կիւնէրինտէ. եասը աղլամատա, վէ սըքը թէօ-
պէ աւմլինտէ՝ թա քի ըրահաթլանտը էֆէնտիմիզ Վի-
տա: Սէ օ սուլսուղ պօշանմըշ զէվճէ իշին. վէ օնուն
զէվճի իշին պու շէյլէրտէն սօնրա պիր շէյ եազմազար
հիքեսյէթ էտէյլէր:

Պաւնոն նաղը Էտէր հայր փիլէպպոս լապէան շէնգի շիւա-
պընրա: Սէ հայր Ղաւալա Բալէտան, ճիւլ. Է. Էօքինէյ:
32: Սէ հայր Սիլվանոս Խաւաթուլը ապէզ Պիքիրն Ռա-
ճիւլէլէլէրնին. Բ. շիւապընրա. Բալէտէլ. 39:

Սէյվէ:

Իմտի տէմլի տիր օ տէրթլի տիշէհլէյէ. եա զէվճէ, սէն
զանն էտէյօրտուն, քի գաւաըր տէյիլտի աղիզ Պիքիր ին-

Թիզամ ալմայա. էօյլէ տէյիլ, իլլա գատըր ըտը, լաքին
իստէմէտի ինսանձա ինթիքամ ալմաք, եանի տըշարտան
էօլիւմ. քաղէպիյլէ եալընըզ քաղէպլէմէք. իլլա պու թար-
զը պիր եանա պըրաքըպ' ինթիքամ ալտը օ զանիէ տէն տէյիլ
ատալէթլէ, իլլէ քերէմ վէ մէրհամէթլէ, օնու կիւնահատան
կէրի տուրտուրմաղ ըլա. զիրա պու պիր պաշկա թարզ
ինթիքամ տըր, պունու եալընըզ Մլլահ քատըր տըր
էթմէյէ, վէ օնուն քուտուրէթիյլէ քէնտի վալիտէսի.
չիւնքի առաքեալըն քալլինձէ, 'Սա մայն մէձն է ողոյ-
նուլէ. (չիես. 2. 'Նանի' եալընըզ օ պէօյիւս պիւ-
մէրհամէթլէ: Սէ նիձէ քէնտիսի չօք քէրրէ չօք շէյ ետէր,
քի պիզէ զթմ պիր շէյ կէօրիւնիւր, պէօյլէ փէշկէշ էյլէ-
տի քէնտի իւյիւթլէնմիշէրինին հէրաքէթլէրինէտէ էօյլէ
պիր քուվլէթի օլմաք' քի օնտան քէմիլիյէ մուգապէլէ էյ-
լլէ չըքսըն. վէ ածըրըղա մուգապէլէ' թաթըր տէշերիլսին.
'Օ'իրա հաչան կիւնահաքեար քէնտի կիւնահալըր իւզէրինէ
տօղըու շէրահաթմ էթմէ իլլէ աղլարսու, օ աղլամատա
ֆերահըք պուլուր, եօք քի քասապէթմ. փէհհիզ սաք-
լամասընտա' քուվլէթմ. չալըշմասընտա' ըրահաթմըք.
վէ տէրթիլէրինտէ' թէսէլլա. նիձէ սէօյլէր առաքեալ.
'Յ'ըթմա' պիարանտա, յայնթմա' գօրանտա, 'Նանի' նէ պէ-
նան պալիֆլէնիլսին. օլ պէն չուվլէթլէնիլսին:

ՄԻԻՃԻԻՕԻԹ. ԺԻ:

Պիր չաւանայ էլինէ տըլպ պապըրապըրն վէ իշերիւնին
Թաքթաքըն' օնտըր չէ ոճըսալ պինսիլէր չըսարըշարպը,
իլլաթի լա' ժալիպէլուլլա՞ն օլ Սոյսուն տպէլ էվլինէ. վէ օն-
պա եօրիւս տպէլ էօլէթիլէ:

2-րդին՝ պու միւճիւզէթլէր օլտուլար, աղիզ վալիտէթ-
ուլլահ աղիզ էվլինէ զեարէթմէ կիթմէտէ, պունուն իչին
պու միւճիւզէթի նաթլ էթմէզտէն էվլէլ եազալըմ, քի
նիձէ օնուն աղիզ էվլի տէյիշիլտի աշաղը Վալիլեա 'Սա-
զարէթինտէն իթալիա թարաֆլարընա: Խմտի տիւնեալ
եիւզիւնտէ պիֆտահընտան պէրի օլման ճէմի աղիզ եէրլէր
վէ աղիզ էվլէր իչինտէ, սէրպէստ տէյէ պիլիլիլ, քիէն
աղիզն ամենասթ Սոյսուն էվի տիր, եանի օ կիւնիւլ վէ
ֆօ: գարն եափըր էվ աշաղը Վալիլեա 'Սազարէթինտէ:

օնտա քի տօղտու վէ պէսլէնտի աղիզ Պիքիր վայիտէթ-
 ուլլահ. վէ օնտա հրեշտակըն միւծիւտէսիլէ համիլէ օլ-
 տու Վէլամուլլահ, վէ օնտա տուրտու օլ Վէլամուլլահ,
 քի աղիզէր աղիզն տիր, քէնտի աղիզ վայիտէսիլէ օթուզ
 սէնէ մըքտարը: Սէ օնուն իչին ծիւմէ աղիզ էվէր ի-
 չինտէ էն աղիզի պու տուր. վէ պու տէնիլտի մարտու իսմ
 իլէ, աղիզ էվ. վէ զիարէթ եէրի օլտու ծիւմէ քրիստիան-
 լարա՝ տէյիլ եալընը շիմտի, իլլա հէմ աղիզ քրիստիան
 տինինին պիւթիւն տիննայա վաւը եայլումայա պաշ-
 լատըքտան պէրի: Սէ էվվէլքի էսնպէրտէ քրիստիանլար
 կիւն տօղուտան վէ կիւն պաթըտան զիարէթէ կիտէրլէրտի
 Վաղարէթէ, զէվճլէր, վէ՝ զէվճլէր, տէվէթիլլէր վէ
 ֆուքարէլէր, փատիշահլար վէ հիւքիւմտարլար՝ խու-
 սուսա կիւնտօղու թարափլարընտան. վէ ալէմէ մալիմ իտի
 խա էֆէնտիմիզին աղիզ գերեզմանը կիպի: լաքին Նէ զա-
 ման քի օսմանիլլար պիւթիւն զսպտ էթտիլէր Վալիլեպը
 վէ օնուն էթրաֆ էյալէթլէրինի, գալտրոտըլար օնտան
 սանլիլ պիւթիւն քրիստիանլէրի, օլ տէմ Վլլահտա իս-
 տէմէտի, քի քէնտի վալիտէսինին աղիզ էվի քալըն օ
 թարափլարտա իքրամըղըրքտա: Պունուն իչին լէֆէն-
 տիմիզին 1298. օէնէսինտէ քալտըրթտը օ աղիզ էվի
 թէմէլլնտէն ֆէրիշթէլէր էլիլլէ Վաղարէթտէ՝ վէ կէ-
 թիւրտիւպ քօտուրթտու Տալմացիատա պիր թէփէ իւ-
 զէրինէ: Օնու քաֆիլ կէօրիւպ քրիստիանլար, եօք
 քի սատէճէ հէրեան օլտուլար, վէ տախի թանըտըլար
 աղիզ Պիքիր վայիտէթուլլահն աղիզ էվի օլտուղուն,
 չինլի օնլարտան չօլլարը կիթմիշլէր իտի Վաղարէթէ
 օնուն զիարէթինէ. վէ տախի տուրույօրլարտը օնտա քրիստի-
 ան պէլլէրտէն վիշկէշ օլան սուրէթլէր, վէ հէտիլլէր, քի
 օնլարը էվէլտէն կէօրմիւշլէրտի: Սէ պու միւծիւզէթին
 չաւ օլմասընտա. չօլլարը ուզաք մէմէթէթլէրտէն կէ-
 լիլլէրտի Տալմացիայա օնուն զիարէթինէ: Ձիւնքի Վէ-
 լահ իտերտի քէնտի աղիզ վայիտէսինին էվին զիատէ իհ-
 տիշամանտըրմաք, օնուն իչին իւչ սէնէ վէ եէտի այ-
 տան սօնրա թէքրար հրեշտակլար էլի իլէ քալտըրտըպ օ աղիզ
 էվի Տալմացիատան, վէ կէչիլպ Սէնէտիկ քէօրֆէզլն-
 տէն, վէ Հօրկիւնտօն շէհրինէն պիր օրմանընտա թէ-
 մէքիւնլէտի, քի Մըօնա էյալէթլնտէ տիր՝ պէշիննի
 կէղէսաինտա փափըն կիւնլէրինտէ: Օրատա տուր:

տու օ աղիզ էվ սէքիզ այ. վէ չօքլարը կիտերլերտի օ նուն զիարէթինն : Լաքին օ թարաֆլարըն խըտըզարը կէ-
լէն զիարէթձիլերէ չօք քէտեր վէրիպ, սոյմալարը վէ չօք-
լարըն էօլտիւրմէրի իչին, թէքրար տէլիչլտի օ աղիզ
էվ օրատան. վէ քօնուլտու օ շէհիլին պիր թէփէձիլինտէ
տէօրա այ միքտարը. վէ օրատա զիատէ արթմը զիարէթ-
ձիլերին սըճաբլըղը : Լաքին օ թէփէ իքի քարտաշարըն
ըտը, վէ իքիսի տէ չալըչըրտը քէնտինն զապթ էթմէյէ
աղիզ էվէ կէլէն Տէտիլէրէրի վէ փէշկէշէրի. վէ աղ ար-
պէտէ եօզ ուտու օնլարըն մապէյինտէ. օնուն իչին
թէքրար տէլիչլտի օրատան. վէ կիթտի պիր քր աթըմը
ուզաք՝ Լօրէտին տիվան էօլունտա սաքին օլտու. քի
պիր աղ ուզաք տըր Լադրիա տէնիլտէն : () րատա տու-
րուր շիմտիլէտալ չիչ թէփէնմէսիզ, իզգէթ իքրամ վէ
իճթիշամլանըպ՝ ճէմի քրիստիան միլէթլերինտէն : Վէ
Լալաճ պունուն իչին չօք քէրրէ էյլէտի օ միւճիւզէթլի
տէլիլիլմիսին պու աղիզ էվլին, շէօյլէ քի օնունլա քրիստիան-
լարը քապիլէնտիքսին իթիգաթ էթմէյէ, քի օտուր քէնտի
փալիտէսինն աղիզ էվի : Վէ օ կիւնտէն պաշալըպ՝ շիմ-
տիլէ քատար Տիսապսըզ միւճիւզէթլեր էյլէտի Լալաճ
օնտա՝ քէնտի փալիտէսինն աղիզ էվլինի իճթիշամլանտըր-
մալա, քի չօք միւճիւզէթլերտէն պազըլարըն եազալըմ պու-
քիթապտա :

Յուն, 1513. սէնէսինտէ, օնունճու Վեոնդ փափըն
ժաքաընտա, Տօլմալիալը ամենասը Արցաա իպաատէթքեար
պիր փափազ, կէմիլլէ զիարէթէ կիտերքէն Լօրէտոյա՝ վա-
լիտէթուլաճ աղիզ Վիքիլին էվլինէ, պառապարըզ զուր-
սանալար թուլթուպ պունու՝ կէթիլրտիւլէր Տուրացցօյ-
ա եապըր : Եմտի պունլար քէնտի մէսէպլէրինն տէօն-
տիւրմք իստէմէյ իլէ օնու, քի սօնրա էօյիւնտիւլէր,
քի պիր Փըռէնկ փափազը քազանմըշար. պաշալարար
թիւրլու սէօղլէր իլէ էօյիւտլէմէյէ օնու քէնտի տինլէրինէ
տէօնմէյէ, պազըքէրրէ քօքքուտուլար ըտը էօլտիւրմէյէ, վէ
կեաճիճէ փէշկէշէր իքրարը իլէ սուլունճա կիտերլէր իտի :
Լաքին սը քաճանայ քէնտի տինինտէ քափի տուրուրտու՝
վէ քօքքմազար օնլարըն թէթ պիրինտէն. վէ քօյըմ իքի

տատա չաղըրըտը քէնտինէ ազիզ Պիքիի, տէմէյ իլէ
 իմտատ էյլէ պսնա եւ ազիզ պիքի Սէրիէմ : Սէ պառ-
 պառըշարըն օնա սիվալ էթմէլէրինտէ, քի Նիչին պուքա-
 տար չօք ալըրըն աղըլնա Սէրիէմ իսմինի. ճէվապ
 վէրտի, վէ տէտի. զերա օ եաղըլըշ վէ պասմա օյմուշ
 տուր քալպիմտէ, վէ իչ թաքըմլարմտա : () լտէմ գէվք-
 լէնմէյ իլէ տէտիլէր օնա. շիմտի պաքալըմ տօղըռմա
 Թէօյլէրսին՝ եօքսա եալանմը : Պունու տէյիպ թուլթուլար
 օնու՝ վէ եայտըլար եէր իւղէրինէ, վէ պաղլատըլար օ-
 նուն էլէրին վէ պաքարըն, վէ քըլըճլա եարտըլար քալնըն
 եօքարտան աշաղը, վէ չօքարըպ պըռաքտըլար տըշարը աճըր-
 սըզըզը ըլա պիւթիւն օնուն իչ թաքըմլարըն, եանի՝
 եիւրէյին, ճիլէրին, պաղըրսաքլարըն, վէ սայիր ճիւմէսին, վէ
 օնուն կէօզիւ էօնիւնէ քօյուպ, մասկարա էտէրէք տէ-
 տիլէր՝ իշտէ սէնին թաքըմլարըն, օնլար իչին տէտին՝ քի
 եաղըմըշարը օնլարտա Սէրիէմ իսմի. ալ օնլարը, վէ կիթ
 օնուն էվինէ զիարէթին թէքմիլ էթմէյէ, էյէր կիթմէյէ
 քուտրէթին վար ըսա. վէ իշտէ սէնի էգատ քօյ վէրի-
 րիլ, վէ էլէրինին պաքլարընըն պաղըն չէօզտիլէր.
 վէ քէնտիլէրի պիւր եանա կիթտիլէր. զանն էթմէյ իլէ՝
 քի թաղիքէտէն էօլիւր : Ն Մ Մ լլաճըն, վէ օնուն վալիտէ
 սուլթանընըն միւճիւղէթիլէրինէ. չաք թաալեանըն Տէքմէ-
 թիլլէ էօլմէյիպ՝ սաղ քալար, վէ քալքտը եէրտէն, վէ
 իչ թաքըմլարըն էլէրինէ ալըպ՝ պաշլատը կիթմէյէ վալիտէթ-
 ուլաճըն ազիզ էվինէ. վէ իշ օ, քի օրատան ազիզ էվէ
 չօք կիւնլիւք եօլ ուտու : Սէ Նիճէ սէօյլէտիք Մլաճըն
 Տէքմէթիլլէ եիւրէքսիլ վէ քուտուր թաքըմըզ, վէ պիր
 շէյ եէմէսիլ օ ուզաք եօլտա սաղ քալըպ՝ սէյիրտէրէք
 կիտէրտի : Սէ Տանիլը քէօյէ վէ շէճիրէ եէթիշիրտի իօէ,
 քօշարտը օրայա ճօլտաճաթ կէդրմէյէ օնու, վէ թա-
 ճուպ քալըլլարտը Մլաճըն միւճիւղէթիլին իւղէրինէ,
 վէ ազիզ քրիստիեան տինինին ուղըռնա տիրի մարտիրոս
 կիպի չօք իքրամ էտէրլէրտի օնա : Սէ սիւվալ էտէնլէրէ
 Նասըլ օլտուղըն, Նաքլ էտէրտի օլտուղը կիպի զիատէ
 ալչաք կէօնիւլիւ վէ փաք իւրէյ իլէ, Մլաճա շիւ քիւր
 վէրմէյ իլէ, վէ ազիզ Պիքի վալիտէթ ուլաճա : Նճաճմընտէ չօք
 խրայէթիլէրտէն կէլմիլլէն, վէ չաւ օլմալլա Տէր եէրլէրէ պու
 քալիւմ միւճիւղէթիլին Նալը, եէթիշտի վալիտէթ ուլաճա Պաքի-
 րաճըն աղիզ էվինէ Սօրէտօտա. վէ օնտա շիւքիւրլէր վէրտի

ամենայն Վրդա, վէ օնուն Մլաճ օղունա, քի օ քատար
կիւնլէրտէ սաղ սաբլտոր օնու, թաքի եկեմիշտիրտի օրայա
քէնտի աճտըն լմէմիւրէթմէյէ. վէ չօք քէրրէ պուս էթտի
կիւր կէօզ եաշըյա ազիզ էվին օնլարտան պասարան
տապանըն, քէզալէր օնլարն սաբին օլմասը իլէ թէմիզ-
լէնէն տուվարլարըն: Վէ սօնրա նարլ էյլէտի փափաղարա վէ
ազիզ էվին խըզմէ թինէ թայըն օլանլարա՝ Վ. օնուն ազիզ
տինին ինքեւար էթմէմէսի իչին, պառպարըշարտան քարնընըն
թարըմլարըն չըքարմա քաղասը զուհուր էթմէսին: Վէ օստէր-
տի օնլարա քարնընըն թարըմլարըն, քի խտար իչինէ
քօմալ ուտու, վէ հիչ Ֆէնա քօքուսուզ տուրույօրտու.
կէօստէրտի վէ քէնտի քարնըն, քի եարըմըշ վէ պօշ ուտու
հէփսինտէն: () Նու կէօրտիւքլէրի կիպի, մէհման քալտըլար
վէ հէյրան օլուրլարտը Մլաճըն միւճիւզէթմէրինին իւզէ-
րինէ: Վէ ազիզ քահանայ նաբլ էյլէտիքտէն սօնրա ճիւնի-
սին, խոստովանահայր իստէտի. վէ չօք կէօզ եաշըյա խէ-
թալարըն խոստովանանք օլուպ ազիզ էվտէ սրբութի ալար.
վէ օրատա տիրամայր սը Վրդաուն պատկերինին հուղուրինտէ
թէսլմ էյլէտի ըրահաթ քէնտի ճանըն. վէ կէօմտիւլէր
թէնին օ քիլիսէտէ ազիւմ իքրամ իլէ:

Պառնու հիւնայէլէ ետէր Սեաթիւս ասլա էմլէ ունիսա իլիմէ
թիւնաղմիս: Վէ հայր Մլաճստանդիս օլիսաղեւտն, ճիւր.
տ. լապիւ. 18: Վէ հայր Սեպմանու խանաբուլարը ասլա Պե-
թիլին Պաճիւղէլէ թիւնաղմիս:

Մէյվէ:

Պու ազիզ քահանայ միսալի վէրէլմ պիզ տէ Մլաճա,
էյեր տըշարըքին տէյլ իսէ, պարի իչ եիւրէյիմիլի, եանի
պիզլմմաճապպէթիմիզին իստէյին վէ արղուսուն. քի օնուն-
լա եալընըլ սէվէլմ Մլաճը հէր շէյաէն իւստիւն, նիճէ
քէնտիսի տէ պուլուրուր պիզէ տէմէյլէ. Սիլէպէա զՏԴ
Լճ քո յոմ սրպի բոմէ, ե յոմ յանյնէ բոմէ, ե յոմ պը-
րուէ բոմէ: Լանի՛ Սիվէպին սէնին սահիպ Մլաճըն, ճէմի
բալլանպէն, վէ ճէմի վէճալլանպէն, վէ՛ ճէմի բոմլլանպէն:
() Նա քի տույ էտէր պիղի տախի զաթի քանուն. զլրա
Ֆիլիսատ էտէր օ, քի հէր քէս քէմալի վիճուտիլլէ սէվ-
սին օնու, օ քի քէնտինի պիւթիւն վար էթմիշ տիր, զիրա

կէր պիտի քիմսէ թապկէ թիւղէրէ փետերին սէվէրսէ, ծնտան քի թէնինն եալընը պիտի փարշասըն ալըը տըր, նէ բատար տահա զիատէ պորճու տուր Լլահը սէվմէյէ, քի ճանըն վէ թէնին եզբտան վար էյէտի, նիճէ սէյլէր առաքինութեց քի թապընտա :

Մ Ի Ե Տ Ի Ե Օ Լ Ի Թ . Ժ Բ . :

Պէր ֆառարէ շինէ աղէպ Պիտիին թաճիպէնըն իմաստ պուրառ շինիինն, զէ քաղաքընն ֆառարէնիինն :

Յ Ե ֆէնտիմիզին. 1579. սէնէսինտէ Ի թապիատա Խօրետօտան էլի սահարթ ուղաք պիտի քէօյտէ, պիտի ֆուքարէ վէ հիւտտիէրէս թիմսէ սաքին օլուրտու : Պու ատէմին չօք քըզ էվաթարը վար ըտը. ֆարաղա ծնար տա քէնտի ախաբարը կի պի փէք ֆուքարէ խիլէր, լաքին փէք էտէպի վէ ազիզ Պիտիէ իպատէթբեար ըտըար : Իմտի պիտի կիւն պու ատէմին քըզարը կէօրիպ քէնտիլէրին փէ աւերին չօք քասավէթ իշինտէ կէշինմէ իշին, պու քըզար միւլայիմ վէ թաթը սէօղէր իլէ պապալարընն ֆիքրինէ պըրաքտար, պիտիլթէ կիթմէյէ ազիզ Պիտիին էվինէ Խօրետօյա. վէ ծնտա տօքուզ կիւն իպատէթ էտիպ վէ սօնրա խոտտովաննը օլուպ վէ սրբութի ալմայա ազիզ Պիտիին իզգէթինէ. վէ ծնտան եարտըմ տիէմէյէ քէնտիլէրին բուհանի վէ ճիսմանի իքտիզալարընն : Պու էյի ատէմ քէնտի քըզարընն հիւտափէրէս թիմսահարթըն քապուլ էթտի կէնիւլ իստէքիկիլէ. վէ կիթտի Խօրետօյա ազիզ Պիտիին էվինէ. վէ տօքուզ կիւն իպատէթին թէքմիլ էտիպ, խոտտովաննը օլուպ. վէ սրբութի ալմպ, պաշլատը նիտը էթմէյէ ամենասը Կոյտա քերէմ ինայէթ էթմէյէ ծնա, վէ իմտառ էյէմէյէ քէնտիլէրին իքտիզասըն : Լաքին կէօրտիլ քի ազիզ Պիտիտէն պիտի շէյ ալմատը, պաշլատը քասավէթէնիպ աղամայա : Իմտի հաչան քիլիսէտէն տըշարը չըքտը, վէ մէհսուն կէօզ եաշընտա տուրուր ուտու. պուսու օ հարտա կէօրտիլ պիտի խայըր սէվէն զէնիլին պազիրկեան, վէ սիւվաղ էթտի ծնուն քասավէթինն սէպէպին. վէ փոքուք օլտու ծնուն հալինէ վէ իքտիզասըն : Վէ սօնրա ամենա սը Կոյտուն տուլ էթմէսլիլէ բայրէթ վէրտի ծնա, վէ ալար կէօթիւրտիլ ծնա

քէնտի խանէսինէ, վէ միւսպաշիր էթտի օնու ճիւղէ քէնտի
սիւրը վէ իշխէրինին իւզէրինէ. վէ իբրար էթտի օնա քէն-
տի քնաբլորնտան պիր փարչա հիսսէ վէրմէյէ չալըշտըլը-
նա պինայէն : Վէ իշտէ Միւսհըն իհսանըլլա չօք զիստէ
քեար օլտու պիր պուշուք սէնէ մապէյնինտէ, վէ վէքտի
Փաքրըն հիսսէսին. վէ օ քատար ըտը, նէ քատար քի
իւզըմ ըտը քէնտինին վէ քըզլարընըն կէշինմէլէրինէ :
Սօնրա պու ատէմ պազիրկեանտան այրըլըպ վէ
քազանտըղըն պիր չամթայէ քօյուպ՝ եայանճա եօլա
չըքտը քէնտի կէլինէ կիթմէյէ : Վէ եօլտա կէճէնին իւզէրէ
կէլմէսի իշին՝ պիր շէնլէյէ վարտմայըպ, աշըքտա պիր խան
պուլուպ՝ օնտա քօնաղ օլտու. վէ թէսլիմ էթտի քէնտի
չամթասըն խանճըլլա. վէ աքչամ թաամնտան սօնրա, կէ-
ճէ օնտա ուլուտու : Սօնրա սապահչա քնլքըպ իստէտի
չամթասըն խանճըտան, վէ օ, չիւնքի տուլտու՝ քի իշինտէ
չօք աճէն վար ըտը, ինքեար էթտի, քի պէն սէնտէն
չամթա ոլմատըմ սաքլամայա : Օպվալը Փաքրը զիստէ
չալտը վէ պիլմէզտի, քի նէ էթմին օ պէնամուսա, զիրա
պիր չահչար եօղ ուտու օնա չամթասըն վէրմէսի իշին :
(Նուէն իշին քօյու քասէվէթէ տալըպ՝ չըքտը խանտան,
վէ պիրաղ ուզայըպ՝ օթուրտու օնտա պիր աղաճ ալ-
թընաա. վէ աղարտը աճը կէօղ եաշըլլա քէնտի իթիյի իշին.
վէ տիկէրպի Միւսհտան օ զալըմտան ինթիքում ալմայա.
վէ քէնտինէ իմտատա եէթիշմէյէ : Վէ իշտէ պէօյլէ աղ-
լայըպ ֆիրեատ էտէրքէն. կէօրիւնտիւ օնա պիր ատէմ,
վէ սիւվալ էթտի օնա՝ վէ տէտի. նիշին պէօյլէ քասապէթ
վէ ումութսուզ տուրույօրսուն. վէ օ նաքլ էթտի խան-
ճըլըն էթտիյի խայըրսըլըլը, վէ տէտի՝ իշտէ պունոււն
իշին էօիւմէ պերապեր քասապէթ իշինտէյիմ : Վէ տէտի
օ ատէմ օնա, էօյլէ քասապէթ էթմէ. իլլէ՝ կէլ պէնիմէ,
վէ կիտէլիմ շէրահաթա՝ եպըն քէօյտէ. վէ պէն
շահատէթըլի էտերիմ խանճընըն խըրսըլըլընա, վէ սէն ա-
լըրսըն չամթանը աճէսիլլէ, վէ կիտէրսին էպինէ սէվի-
նէրէք : Ֆաքըր սէվինտի զիստէ, վէ պերապեր կիթտի-
լէր շէրահաթա. վէ խանճըտան շէքվա էտիպ, կէթիթիթ-
տիլէր օնու շէրահաթա : Վէ քատընըն թէֆթիշ էթտիյինտէ
եէմին իլէ ինքեար էթտի օ պէնամուս խանճը քէնտի խըրսըլ-
լըլըն, վէ տէտի. էյէր եալան սէօյլէյօրսամ՝ շիմտի պունտա
քափսըն պէնի շէյիման ճան ըլա վէ թէնլէ : () լտէմ օ ատէմ՝

քի ինսան բըյաֆէթինէ կիրմիշ շէյման ըտը, սը Լճա-
ծինտէն կէօնտէրիլմիշ Լլաշըն ինթիքամընա թաղըն խըզ-
մէթքեսար կիպի, տէօնտիւ շէյման բըյաֆէթինէ, վէ
գուճաքլայրպ խանճըյը՝ բըքըրվաք պաղատը օնու, վէ
տէտի Հէփիսի էշիտէրէք, պու պուր խարսպ չի չալը
պու ֆուսալէնին չամլաւան, չի օնապու բարըր ճիւղէ չիւրի
Էապանճը. վէ սուրապը օնու խոնալէն ֆէրան էշիլնիսի:
Սէ սօնրա ճիւմլէսինին էօնիւնտէ քալտըրտը օնու շամաթայ
ըլա հափայտ. վէ իրիսի տէ կէօրիւնմէզ օլտուլար. վէ պէօյ-
լէ քալրպ օլտու սէֆիլ ճան ըլա վէ թէյլէ: Պունու
ճիւմլէսի կէօրիւպ՝ բօքըրուտան զէլիլէնտիլէր, վէ պիլտի-
լէր խանճընըն պէնամուսլուղոն, վէ սօնրա շէրաշաթ էմիլի-
լէ կիթտիլէր օ խանա, վէ պուլտուլար շամաթայը աճճէսիլլէ
պիլլէ օրաուս, ներէտէ քի տէտի շէյման. վէ վերտի-
լէր ֆաքըրա. վէ օ ալըպ օնու, կիթտի քէնտի էփնէ
զիատէ սէփնճիլլէ, վէ նաքը էյլէտի քէնտի հիւտափէ-
րէսթ բըզլարընա, քի նիճէ ազիզ Պիքիլին եարտըրըլա
ազ վաքըրթտա օ քաուար քալանտը. վէ եօլտա նանըլ չալըն-
տըղըն օնուն՝ վէ սը Լճածինին նէ կէօնէ պուլտուլթտու-
ղուն: () Նու էշիտիպ քէնտի բըզլարը շիւքիւրլէր վէր-
տիլէր Լլաշա, վէ արթըրտըլա քէնտի իպատէթքեսար
լըքլարըն ազիզ Պիքիլէ:

Պու նաքը օլտանուր ազիզ լալիլէլուլաշըն էփնին իւ-
ճիւղէլէլիլինին էշիլնիսի: Սէ պաթի հայր Պաուլա բոլլէլու-
պան ճիւլ. Դ. Լօրլինէլ. 2:

Սէյլէ:

Պու կիւզէլ հիքեսյէթ նասաշաթլար պիզի պիւթիւն
Լլաշա վէ օնուն ազիզ վալիտէսինէ սըղընմաղա. չիւնքի
կէօրիւյօրուզ, քի քէզապէթին աթասը շէյմանը պիլլէ
կէրէքիլլէ շաշատէթլըք էթտիլիյօրլար օնլարա սըղընան-
լարըն ֆալըղընա տէլալէթ: Օխրա օ քաուար էյի տիւր
Լլաշ, քի պիզիւմ տիւլմանլարըմըղտան տալի պիլլէ էյլըք
զուհուրէթ էթտիլիլ: Սէ ինսան օնա քարըք պալը քէր-
րէ օլուր քի՝ թա Լլաշըն էթտիլի էյլիքտէն տալի քէմլըք
չըքարըր՝ օնուլա հօլուզ հէրաքէթ էթմէսիլլէ. նիճէ
ըրաուտ կէլտի պէնամուս խանճըյա, քի օնտուն էթիւրիւ
եաղըրը պու հիքեսյէթտէ:

ՄԻՒՒՃԻՒՑԻ Թ. ԺԹ.:

Պէր աստուած էի Կէֆէնէն աղի Պէրիին աս-
ղաւը քէնտի աղը Եարաւարընտան:

Յէֆէնտիմիզին 1584. սէնէսինտէ Կէմիստանըն Կո-
ղնիա տէնիլէն շէհրինտէ պիր պէցիւք արպէտէ զուհուր
էթտի շէհրիլէրին մապէյնիտէ. վէ Յակոբ խմի Վատէն
շէհրինին իշխանը օ ճէնկտէ պուլունուպ իւջ քուրշուն
ուլա վուլուլուպ քօղունտան՝ Եարաւանտը. վէ աղըր
հաստաղը ըլա տիւշտիւ Եաթալա: Ճէրահար Եաթալա-
ղա՝ չօք թիւրիւ իլաճլար վէ թիմարլար Եթտիլէր քուրշուն-
լարը ծնուն թէնինտէն չըքարմայա. լաքին պիր չարէ պու-
լամտըլար, վէ կիւնտէն կիւնէ Եարաւարը աղըպ, իշխան
ճան թէօլիմ էթմէ թէհլէքէսինէ տիւշտիւ: Օլտէմ
պու իշխանըն հաթիրնա կէլիպ աղիզ Պիքիլին Եթտիլի
հաթարզ միւճիւզէթլէրի ծնուն էվինէ կիտէն զիարէթմի
լէրէ Լօրէտօտա, պաշատը աճը կէօզ Եաշըլա աղիզ
Պիքիլին Եարաւարընտա սըղընմաղա. վէ ահա էթտի ծնա,
քի էյէր քէնտիսին օ աղըր Եարաւարընտան սա-
ղալարոսա, ծնուն աղիզ էվինէ զիարէթէ կիթ-
մէյէ Լօրէտօյա քէնտի փայէօրինէ լայըք փէշէշէլլէ:
Լմէնասաթ կոյս իշիթտի ծնուն նիաղըն, վէ սաղաթտը
ծնու օ աղըր Եարաւարընտան, վէ էօլիմ թէհլէքէ-
սինտէն. լաքին օ զաման իստէմտի ծնու թէքմիլ սա-
ղալթմաք, սօնրա զիատէ միւհթէշամիլ էթմէք իշին քէն-
տի լուծթունու: Օիրա ֆարաղա քէնտիլէյինտէն տըշարը
տէօթիւլտիլէր ծնուն թէնինտէն թիւֆէնկ քուրշունլարը,
վէ իշխան արապինճէ քալըրպ Եաթարտան սաղ սէլիմ տու-
ուրտու, լաքին ծնուն քօլու չօլաք քալտը, վէ տօղրու քըմ-
ը ղոտամազտը, իլա օմզուլա կէօթսիւլլէ պէրապէր կէօ-
թիւրիւլտիւ պու Եանապէ օ Եանա: Սօնրա քալըրպ Եալընըզ
սէքիզ չուխաստը ըլա կիթտի թէպտիլ Լօրէտօյա թէք-
միլ էթմէյէ քէնտի ահալընը, վէ տիլէմէյէ աղիզ Պիքիլ-
տէն թէքմիլ սաղըրըն: Եթթիլիպ օրայա՝ կիրտի ապիզ
Պիքիլին էվինէ. վէ զիատէ մէմունն օլուպ՝ շիւքիւրլէր
վէրտի ծնա քէնտիսին էօլիմտէն քուրթարմաւա իշին. վէ
սօնրա աղիզ էվին միւպաշըլլարընա վէրտի քէնտի փէշ-
կէշէլլին՝ քէնտի աստըն պիլտիլմէք իստէմէմլլէ, քի սնլաք

խտերը երտի օնու տույմաք: Ա է օնուն փեշկեշերի պուն-
լար ըտը. եանի պիր թաքըմ աղըր փահա սըրմալը պատա-
րագ ուրուպատը, պիր ալթըն կերտանըք, քի իւզերինտե
պիր զէյքըյմ թ ճեվահիր եաքու թ թաշ վար ըտը. վէ պիր
տեօքմէ ալթըն սըրու թի քապը իքի քարըշ մըքտարը պեօյ-
իւքիւքտէ, տեօքիւքիւշ հերեան օլաճաք մարիֆեթէ,
Ա է սօնրա տուրտու օնտա իքի կիւն, վէ տօլու իթի-
քաթըլա նիսզ էտեր իտի ազիզ Պիքիրտէն քէնտի չօլսք
քօլունուն սաղըղըն: Ա է իշտէ օ կէճէ, քի սապահըրը
Լ Քէնտիմիզին ծնունդ կիւնիւյիւտիւ, վէ իշտան քէնտի քօ-
նաղընտա ույույօրտու, կէօրիւնտիւ օնա ազիզ Պիքիր
պէսը ստտէ ուրուպալարա շէֆաֆը շէմտէն զիտտէ. վէ
պաքըպ օնա քերէմ կէօգիւյլէ, տէտի. Յնա, վէ Է-
շապաւն. վէ պունու սեօյլէյիպ տու թտու օնուն քօլուն-
տան, վէ սաղալթուր սաքաթըղընտան: Իշտան ույքուտան
օյանըպ, վէ կէօրիւպ քէնտիսին պիւթիւն սաղ, մէսրուր
օլտու զիտտէ. վէ չաղըրտը խըղմէթքեարարըն, վէ կէօս-
տէրտի օնլարա սաղալմըշ քօլուն, վէ նաքը էթտի օնլա-
րա, քի նիճէ կէօրիւնտիւ օնա ազիզ Պիքիր, վէ սաղալթ-
աը օնու: Իմտի սապահըրը կիթտի իշտան խըղմէթքեար-
արըրըյա ամենասք Կոյսուն էլլինէ. վէ հաթսըղ շիւքիւրէր
վերիւրէրտի Լ լլահա, վէ օնուն ազիզ վալիտէսինէ: Ա է
ազիզ էվին փուպաշքը եազտը պու ըիվայէթի օլտուղու
կիպի վէ սաքըտըր ազիզ էվին խալնէսինտէ: Պունտան
սօնրա չքտը իշտան օնտան, վէ կիթտի Հոօմայա, ֆա-
զէլլէթի օն իւ չիւնճիւ Իրիգոր փալին այաղընա. վէ նաքը
էթտի օնա ազիզ Պիքիրին միւհէթէշամինէ, վէ պիւթիւն
Հոօմա շէհրինէ ամենասք Կոյսուն էթտի միւճիւզէթի
լու թիլէրինի: Ա է փաթ քապուլ էթտի օնու ազիւմ իքրա-
մի մուհապէթէ. օնուն պեօյիւքիւյիւնին լայըղընա կէօրէ:
Պատէհու քաթիլէնիպ օ իշտան հոօմէական տօղրու
տինէ, քի էվէլ պիրաղ քիլլէնմիշտի լօթրան մաէպին-
տէն. չքտը կիթտի քէնտի վիլայէթինէ. վէ օնտա քէնտի
րայէլէրինտէն չքլարըն գազանտը հոօմէական տօղրու տի-
նէ. քէնտի ֆազլի ամէլէրինին էյիլպրէթիլէ, վէ տաթի
էյրէթմէյի իլէ:

Պունա-նալ Էտեր հայր Տարսիւ Քէնտի Բիւս Կապ:
6: Ա է հայր Վատաշ Բոմէ. Ճիւլ. Դ. Կօրիւնէլ. 30:

Մէյլէ :

Եթէ պու իշխան Ալահաման, վէ ազիզ վալիտէթուլ, լաւատան քէնտի ումուտուն քէսմէտի իւք տէֆա թէքմիլ սաղլըք պուլմատըղը իշին, քէզալըք պիզ տէ հաչան օնլարտան տիլէտիլիմիզի իպտիտասընտա ալմազաք, ումուտ քէսիպ կէվէնմէսէք, վէ իպատէթքեարըղը պրոաքմասաք կէրէք, իլլա՝ պորճուլուզ տայրմ քաւիլ քալըպ, Ալահըն՝ վէ օնուն ալիզ վալիտէսինին մէրհամէթ քափուսուն տիլէնմէսիզ վուրմայա՝ շէօյլէ քի էյեր տօստանէ վէրմէզլէրսէ, պարի զիատէ ըէճամըզ իշին վէրսինլէր տիլէիմիզի. Նիճէ սէօյլէր Վսն էֆէնտիմիզ քէնտի ինճիլէ շէրիա ֆինտէ :

ՄԻԻՃԻԻԹ. Ի :

Եթէնպուս Եպիսկոպոս ապիւ Պիլիքին Ռեճիսկէնլէ իշի հէքէ իւրիւրուրուր քէֆապէլէրին ելէրինպէն :

Իսա էֆէնտիմիզին . 1586 . սէնէսինտէ, փատիշահ ըտը Ինկիլթէրատա ըէֆաղի վէ քեաֆիր Եշիսապէթ սուլթան . վէ զիատէ զուլմ էտէրտի ուղղափառլարա . վէ չալըջորտը ալէմէ եայմաք Լօթրան մէսէպին : Լշիթտի պու, քի Լշգմոնդոս Խոլանտիա եպիսկոպոսու զըթ ըտը օնա զիատէ, օնուն իշին ֆէրման էթտի պիւթիւն քէնտի փատիշահըղնա . օնու տուլթուպ էօլտիւրմէյէ . Պունու տուլուպ Լշգմոնդոս՝ աիրիքտիրտի քէնտի փափազլարըն, վէ քաչտը Աքօցիայա, կիզէնմէյէ օնուն եիւզիւնտէն . լաքին օնտա տա տուլուպ՝ քի սուլթանըն էմրինէ կէօրէ օնուն զապիթլէրի արամատա տըրլար պուլմայա քէնտինի, կիրտի պիթ կէմլէյէ փափազլարըլա պիլէ, քի օնուն գաիրտանը էյի վէ ուղղափառ քիմնէ իտի, վէ սէյիրթտի կէմլէյէ՝ քաչմայա : Վէ սուլթանըն ոէֆազի արայըճըլարը փիւր սիլահ կէմլէյէ կէրիպ՝ արարլարտը թուլմայա օնու էթպայա իտիլէ պիլէ : Իմտի՝ Լշգմոնդոս կիտէրքէն կէմլէյէ քէնտի եօրունա, փափազլարտան պիրիտի կէօրտիւ քէնտի իւրեասընտա, քի ըէֆազիլէրլէ միւճատէլէ էտիլթորտու չօք ինասնլար հուզուրինտէ, անատան տօղմա չըպլաք . վէ զիատէ ուլթանալըղնտա, կէօրտիւ, քի պիր սալթանաթլա

Հանրմ կելիս՝ տուրտու օնուն եանընտա, վէ ուլուպալար-
լա էօրթտիւ օնուն չըպլարըղն: Փափազ ուլքուտան օյա-
նըպ, նաբլ էթտի իւրեասըն լադմեդոս ենթա, վէ սայրը
փափաղարա. Հէփսի տէ պիր մանա վէրտիլեր, քի օ Հա-
նրմ ամենասք լոյս տուր, քի սաքլայաճաք ըտը օնլարը
քէնտի քէրմ քէօրկէսի ալթընտա ըէֆագիլէրին էլէ-
րինտէն: Սօրա իքինճի կիւնտէ՝ քի աղիզ Պիքիլին
ծուռնդունուն փէհրիզ կիւնիւյտիւ, վէ իշտէ քարշօ չըք-
տը օնլարա տրայըճը ըէֆագիլէրին կէմիլէրինտէն պիրի,
օնլար քի քուրսանտ կիպի կէզէրլէրտի տէնիղտէ: Սէ օլ-
տէմ եպս վէ ճէմի էթպայիլէրի տուայ ըլա սըղընտըլար
աղիզ Պիքիլէ, վէ ահտ էթտիլէր օնա, քի էյեր քէնտի-
լէրին քուրթարըսա ըէֆագիլէրին էլէրինտէն՝ օնուն ա-
ղիզ էվինէ զիարէթէ կիթսիլէր լօրէտօյա: լաքին տահա
օնլարա եաքլաշմաղտան էվլէլ տիւշմանլարն կէմիսի, ալտը
զահիտ գափտան եպիսկոպոսու վէ պիլէսինճէ օլանլարը,
վէ սաքլատը օնլարը կէմինին տիպինտէ պիր գարաւըք
պուճաղա: լաթիշիպ օ քնաֆիր ըէֆագի զուրսանթլար
օնլարն իւզէրինէ, տօլտուլար եպիսկոպոսուն կէմիսինէ, վէ
պաշլատըլար արամայա օնու վէ պիլէսինճէ օլանլարը, էվլէլ
կէմինին պէլլի եէրլէրին, սօնրա օրատա պուլամայընճա
օնլարը, ֆէնէրլէր եաքտըլար, վէ էնիպ կէմինին տիպինէ
Հէր քէօլէ պուճաք եէրլէրին, վէ իշտէ պուլտուլար եօ-
քարտա զիքը օլան իւրեա կէօրէն փափաղը, վէ տութուպ
օնու չըքարտըլար այտընըղա. սայրըլարըն տախի արար-
լարտը պուլմա իչին: լաքին աքտպինճէ ճիւմէտէն աղիզ
Պիքիլին եարտըմը եէթիշտի օնլարա պու թարզ. զիրա
ֆարաղա կիրտիլէր տիւշմանլար օ պուճաղա տա, նէրէտէ քի
իտի եպիսկոպոս վէ ճէմի քէնտինինլիլէր, լաքին քէօր
օլուպ՝ կէօրմէտիլէր օնլարը, կէզէրտիլէր օնտա, վէ տօ-
քանըղարտը օնլարա. վէ կէօրմէզէրտի օնլարը. զիրա կիզ-
լէտի օնլարը աղիզ Պիքիլ օնլարն կէօլէրինտէն: Սէ
տէյիլ եալընըզ կէօրմէտիլէր օնլարը՝ օնլար քի պուճաք-
տայ ըտըլար, վէ տախի օնլարը արամատան եօրուլուպ՝ եօ-
քարը չըքարըլար, վէ օ տութտուլարը փափաղը արարլար
ըտը՝ օնու տա պուլամատըլար. զիրա օնու տա սաքլատը ա-
մանասք լոյս օնլարն կէօլէրինտէն: Սէ սէքիզ կիւնտէն
սօնրա օնլարը պուլմատան ումուտլարը քէսիլիպ՝ չըքարըլար
կէմիտէն. վէ կիրտիլէր քէնտիլէրին կէմիսինէ, վէ այրըլպ

կիծ տիկեր: Լաքին եպիսկոպոս վե ճեմի քենտիննքիլեր եիւզե-
րի իւզերինե տիւշուպ՝ հաթարզ շիւքիւրէր վերիլեր-
տի Մլաշա, վե օնուն ազիզ վալիտէսինէ. վե սէքիզ կիւն օ
քարանլըք պուճաքտա տուրտուլար քալարլար: Իմտի՝ ըե-
ֆազի տիւշման ղուքսան թլարըն պիրինին էլլէրինտէն քու-
թուլուպ՝ քենտի եօլլարընա կիտէրքէն, պիր քաչ կիւն-
տէն սօնրա՝ իշտէ օ ըեֆազիլէրին պիր ղիատէ քուտուր-
մուշ կէմիսի տաշա քարշը չըքտը օնլարա. օնլար քի եա-
նաշըպ եպիսկոպոսուն կէմիսինէ՝ տօլտուլար իչէրի, վե
պաշլատըլար էվէլքիլեր կիպի արամայա օնլարը կէմինին
հէր պուճաքլարընտա. պունլար կէմինին եիլքլէրինի տէ
պլթ իւտտ էտէրլէրտի օնլարը պունլայա, ղիւրա սաշիհ պի-
լիլէրտի եպիսկոպոս վե էթպապիսի օ կէմիտէ օլտուլարըն:
Լաքին ազիզ Պիքիլին եարտը մը օ վաքըթ տա եէթիշտի
օնլարա. ղիւրա թէքրար սարլատը օնլարը ըեֆազիլէրին
կէօզլէրինտէն. վե կէօրէմէտիլէր օնլարը՝ ֆարազա արար-
քէն էլլէրի տօքանըտը: (Նուն իչին պունլար տա էվէլ-
քիլէր կիպի ումուտլարըն քէսիպ օնլարը պունլաքտան՝
չըքտըլար կէմիտէն, վե կիրիպ քէնտի կէմիլէրինէ, պորտը-
լար: Սօնրա պիր քաչ կիւնտէն եէթիշտի եպիսկոպոսուն
կէմիսի սէլամէթ լօրէտօյա. քի օրտա ճիւմլէսի կէմիտէն
տըշարը չըքըպ՝ կիրտիլէր ազիզ Պիքիլին էվինէ. վե թէք-
միլ էթ տիլէր քէնտիլէրին ահթարըն, ղիատէ իպատէթ-
քեալլըզ ըլա, իւչ կիւն օնտա քալըպ ազիզ պատարտը էթ-
տիլէր օնտա: Սէ Լօղմոնդոս եպիսկոպոս տայըմ ղիքը օլմա
իչին պու հիքեայէթի եազտը քէնտի էլլիլէ թիրշէ իւզերինէ,
վե քօտու ազիզ Պիքիլին էվինին խազնէլէրինին տօլապընտ:

Պունու նաչը էպիլը հայր Ովլապիոս պուրսէլէան ղենալի հի-
էայէլլէրինին. է. ղիւնապընտա. պապ. 5: Սէ հայր Ղաու-
լու Բոզլէան. ճիլրա Դ. Էօրինէլ. 29:

Ընդմէջ:

Եթէ պու եպիսկոպոս ճաշտ էթմէսլլէ տօղորու տինի
քապի սաքլամայա, լայըք օլտու Մլաշըն պէօյլէ միւժիւ-
զէթլի լութֆունա, քէզալլըք պիզ տէ պօրճուլուզ ղիատէ
ճաշտ ըլա սաքլամայա տօղորու տինիմիղէ. էօյլէ քի պիզ տ-
պուլարմ Մլաշըն, վե օնուն ազիզ վալիտէսինին եարտը-

մըն, վէ տօղրու կիտէլիմ՝ եօքարը Լորուսադիմէ սիլա-
մըզա: Օհրա տօղրու տին ըիւշանըղը օմայրնճա
ինաննն հայաթը քարանդքտա կեզէր՝ վէ եանըլա՝ պիւ-
մեզ եօլուն, քի նէրէյէ կիտէր, նիճէ սեօյէր տինեա-
նըն քուրթարըճըր: որ գնայ ի Խա-պի, ոչ գիտէ յո՛ եր-
ջայ: Եանի, յի՛ յի յաբանըքաա ինքէր, պիւմեզ նէրէյէ ին-
քէր: Սէ առաքեալ տա սեօյէր: առանց հա-տարոյ անհապ
է հաճոյ ընիւ Լ.Յ. Եբր. 11. Եանի պիւնիւլ Լ. Ելահա յադպու-
լ օլմայ մանիւն քիյիլ քիւ: Սէ իշտէ սեպէպի պու տուր,
քի չօք քիմսէլէր Լ. Ելահն վէ ընուն աղիզ վալիտսիսին
ե. արտըմըն ալմալար: զիլա թէքմիլ տինլէրի եօք տուր,
քի ընունլա մազպուլ օլտունլար ընլարա:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Ջ Ի Թ . Ի Վ .

Պիւր ոչո-ւ յիմէ ալիւ Պիւրին մեճիւլէնիլէ ոչո-ւ
ը-լը-նաառն իտարապիւ: վէ սօնրա նաթիւօլը-ւո-ւ ինի ալիւ-
լէնի:

Լ. նապօլու փատիշահըղընտա, թեաաւ տէնիլէն շէ-
հիրտէ, պիր մամէլէճի վէ չօք տէվէթլի քիմսէ վար
ըտը: Պու Լ. Ելահտան քէնտի կիւնահլարընն ճեղապը ինի
վուրուլտու պիր մէքրուֆ ույուզլուղ ուլա, ընտան քի կե-
րէնլէր իբրահ հտիպ քօրքուպ թիթրէրլէրտի: Իմտի հա-
չան քապիլսիզ օլտու ընա հէքիմլէրտէն իլաճ վէ տէրման
պուլմաք, վէ տիւշտի. եաթաղա. պաշլատը աղիզ Պիւրի-
րին իմտաորնա սըղընմայա. ճիւմէ տէրթիլէրին էնճամը
սըղընաճաքլարընա: Իմտի քէնտիսին ընա քէմալի գուպ-
տէն սրիպարը էթտիքտէն սօնրա, վէ օ պէնամուս մա-
մէլէճիլիլիտէն վազ կէչմիլէ ըբրարտան սօնրա, թէք օ ույ-
ուզլուքտան սաղալըն: Հաղըրտը քէնտի իըզմէթքնարլա-
րընն պիրինի, վէ վէրտի ընա պիր քէսէ, քի ինիտէ
եիւզ ալթըն վար ըտը: վէ տէտի, ալ պու ահճէյի, վէ
քիչէլէշ կեթիւր աղիզ Պիւրիլն էվինէ Լօրէտօյա: վէ
եալվար ընտա ընա պանա սաղլըք քէրէմ էթմիյէ: Խըզ-
մէթքեար չափուք աթա պինիպ, կիթտի տիրամայը սէ
կոյտուն աղիզ էվինէ, վէ տունտու օ եիւզ ալթընը, վէ
նիազ էլլէրտի քէնտի աղապընա սաղլըք վէրմէ ինի, վէ
օնրէն նիազը գապուլ օլունտու: Օհրա օ առհա ընապ:

աղիզ Վիքորէ եալվարրըքէն, աքապինճէ սաղալտը օնուն
աղասը ուշուզուզունտան. վէ տիւշտիւլէր քապուք կիպի
օնուն ուշուզուզունուն եարալաղը. նիճէ ըրասա կէլտի
Նիւէման ասորիէ Լորտան ըրմաղընտա: վէ տէյիլ քի եալը
նըզ փաքլանտը օ մարաղտան, իլլա հէմ կիւզէլէնտի
օնուն թէնի: Վէ էօյլէ՝ քի ալէմէ քէնտինն միւճիւզէթլէ
սաղալմասըն պէյան էթմէ իչին, աթա պինիպ, չըքտը է-
վինտէն՝ վէ կէզէրտի շէհրաէ քէնտի տօստլարըլլա: Վէ
կէօրէնլէր հայրան օլուրլարտը, վէ սէվինիլլէրտի օնունլա,
վէ օնուն էհլի պէյթլէրի իլէ: Լաքին շիւփէլէնմլ իլէ պու-
նուն պիր ծանտան տօստու, քի օ քէնտի իքրարընտա տուր-
մազ, վէ վազ կէհմէզ քէնտի ինսաֆսըզ մամէլէճիլլէնտէն,
զիյա էսինիլ տիր օ պէնամուպուքտա, տէտի օնա աղամ.
չիւնքի Լաւհսը Լճաճինն շէֆայէթլլէ սանա պիր թաճուպ
քալաճաք սաղըք քէրէմ էթտի, եալվարըրմ օնուն պէօյ-
լէ էյլլէինէ նամքեօր օլմա. վէ պիր տահա կիւճէնտիր-
մէ օնու. վէ վազ կէչ էօյլէ ինսաֆսըզ մամէլէճիլլէրտէն:
Վէ օ կիւլիւպ մասկարա էտէրէք օնուն էօյլէ նաասհաթըն
տէտի օնա. չօք թէօվէքէլի քիմնէսին քարտաշ. զանն
էտիյօրսուն՝ քի մամէլէճիլլէր պիր պէօյիւք կիւնաճ օլա. զի-
րա էյէր կիւնաճ օլայտը աղիզ Վիքիր տէ էթմէզտի.
օնու. Լաքին էտիյօր, վէ իշտէ շիմտի պէնիմէ էթտի օնու,
զիրա եօք քի մուֆթ սաղալթաը պէնի՝ էյէր քի քէսէ
իլէ եիւզ ալթըն կէօնտէրմիշ օլմասայտըմ, ուշուզու-
ղունտան սաղալմազ ըտըմ. չիւնքի պիլմէզսին՝ նէ իչին սէօյ-
լէրսին: Լաչան էշիթտիլէր տօստու վէ սայրը օնտա
օլանլար օնուն էտէպսիզ հիւրմէթսիզ քիւֆիւր սէօզ-
լէրին՝ զիատէ շէքլէնտիլէր, վէ պաղը աղիզ Վիքորին իզգէթին
սէվէնլէր զիատէ ազարլատըլար օնու օ քիւֆիւր իչին: Վէ
օ տօսթլարընն վէրտիյի սիթէմլէրին իւզէրինէ զիատէ
ալթ իւսթ օլուպ՝ պաշլատը թիթրէմէյէ վէ քէնտի քիպիր
սէօղլէրի իչին ֆիքրի պասրէթինտէն վուրուլուպ՝ քասէ-
վէթլէնմէյէ վէ ֆիքրի պուլանմայա, ֆարազա չաքայ ըլա
«էօյլէմիշ կէօրիւնիւրտիւ օ ճիւմէյի: ()նուն իչին աքլամ
քէնտի էվինէ տէօնտիյիւնտէ զիատէ տիւշիւնճէլի
վէ դասաֆէթլի տուրուրտու. վէ սանքի հիչ պիր շէյ
եէմէյիպ՝ կիթտի եաթաղընա ուշումաղա: Վէ իշտէ եարը
կէճէ, թութտու օնու պիր շէտիտ աղը: վէ պաշլատը
ֆէրեատ էտիս հաղըրմայա էօրֆիւլիւ սէս իլէ: Վ՛օլտու

լար օրայտ զեփճէսի վէ ճէմի եվ ուշաբարը կէօրմէյէ, քի նէ
օլա օ շամաթա: Սէ սիւալ էթտի օնա զեփճէսի, վէ տէտի.
սողամ նէ տիր տէրտին, վէ նիշին չաղըրը յօրտուն, վէ
նէրէն աղըր յօր: Սէ օ տէտի. հէյ վախ, հէյ վախ, իշտէ
էօրիւյօրում. վէ կէլտի պանա եվէլքի ույուզուղում. վէ
քուշամտըրտ պէնի թաամիւլ օրունմաղ աղըրլար. վէ խու-
սուսա պունտա, եանի՝ սաղ պէօյրիւմ քիւհհան աթէշի
կիպի թուլթուշուպ եաքըր յօր պէնի: Սէ զեփճէսի ուղամ-
տը էլին պաքմայա, քի նէ վար օնտա. եա էճայիպ միւծիւ-
զէթի ազիզ Պիքիրին. զիրա իշտէ պուրտու օնտա քէսէյի՝
իշինտէ եիւզ ալթըն ըա, քի օնու ազիզ Պիքիրէ հէտիյէ
կէօնտէրմիշտի. վէ տըշարը չըքարտը: Սէ հաչան կէօր-
տիւյսէ սէֆիլ ատէմ օ քէսէյի՝ թանըտը՝ քի ջուտու
ազիզ Պիքիրին քազէպի, քի օնուիլա, օնուն քիւֆիւրէրի
իշին քէնտի վէրտիյին եիւզիւնէ չարիւր յօրտու. իմտի
ոււմուտու քէսիլիպ ֆէրեատ էտէրէք տէտի, հայը ֆ պէն
սէֆիլէ, քի սիւ Սոյսուն քազէպին քալտըրտըմ իւզէ-
րիմէ, իմտի էյէր քի օ պէնի պըրաքտըյա, սայըր քիմէ
սըղընսամ կէրէք. էօյլէ իսէ քայըր չարէ եօք տուր պէնիմ
իշին. վէ Մլահըն քէրէմի վազ կէլտի պանա, վէ ճէ-
հէննէմէ իսքիւն օլտում: Պունու սէօյլէիւպ իւֆիլտի
մուրտար ճանըն, օնու կէօրիւպ զեփճէսի վէ ճէմի էհլի-
պէյթլէրի՝ քօրքուպ՝ զէլիլ օլտուլար. վէ աղաւրարտը աճը
աճը: Սէ տախի օնուն տօստլարը, քի կիւն եվէլ էշիթ-
միշլէրտի օնուն քիւֆիւրէրին ազիզ վալիտէթուլահա, հա-
չան էշիթտիլէր օնուն քաֆիլ էօլմէսին՝ պիլտիլէր, քի օ ա-
մէնասը Սոյսուն քազէպ վէրիլմիշտի օնա, քէնտի էտէպ-
սիզ քիւֆիւրէրի իշին, քի քիւֆիւր էթմիշտի օնա:

Պահու նաշլէրէր իպպոմէրա Ռաշեան իշտի իթապըն-
ա: Սէ հայը Ըգէս. Գիտապ. ճիւ. Գ. Թապիւր. 14
Սէ հայը Վաւալս Բովէան. ճիւ. Գ. Էօրինէլ. 25:

Ո՛՛՛՛՛՛՛՛

Պու հիքեպէթտէն պիզ տէ քօրքուպ, էվէլէա՝ սաք տու-
րալըմ ազիզ քիթապլարըն սէօզիւրին շարա սէօհպէթիլէ
աղըրմըզա ալմատան. եախօթ նըլարըն ամէլլէրին. զիրա
օլմայա քի հէլաք օլալըմ էպէտի հէլաքըզա՝ պու մա-

մէլէճիին հէլաք օլտուղու կիպի: Ա է իրննճի՝ Մլաճտան
պիվէ օլան էյլքերէրի վէ լուծուփլարը թանըյըպ՝ մէմնուն
օլալըմ. նաարքի սէօյլէր սը Ռեռնարդոս, նախէօրըս
պիւստէ եւէլ պիւր, թի յոսրոսաւոր թէքէմ պոստալն, ճերհամէլէ
չէյն, վէ լուծուփլարը ալաւան: Ա է եալնըղ պու գատար
տէյիլ, վէ մէրհամէթի տէ տէյիշիւր ատալէթ ինթիգամընա.
վէ էյլք քերէմէրին, ճէզայէ. նիճէ մալիմ տիր Լոզեկիա
փատիշահտա, օ քի Մլաճա թէշէքիւր օլմատըլը իչին,
քէնտի տիւշմա՛ը Սննքերիմին ասկերլէրինտէն եիւլ սէք-
սէն պէշ պին քիշի ֆէրիշիմսինն էլլըյէ կէփէրտմէի իչին՝
հաստալանտը էօլիւմէ քատար. նիճէ եազըլըր. Լոսայ. 38:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ. Ի Բ:

Պիւր պէյին ասկերլէրինտէն չօլարը ալիւ Պիքիւրէն յա-
զէպլէնպիլէր, թի օնլար Եաղմալմալ Եաթերլէրի օնուն ալիւ է-
վինն խապնէնն Լօրէպօպա:

Ե թէ զէման պիրինճի Պրանչիսկոս Ուրբինոն պէյի, հոմա-
լըար ըլա ճէնկ էտիպ՝ քէնտի հէօքմ էթտիյի էյալէթլէր
քայըպ էթտի, Եօքէլէնիպ՝ ասկեր ճէմ էյլէտի, վէ պաշլատը
հոմալըլարն սայըր շէհիւրլէրին քէնտին զապտ էթմէյէ:
Խմտի Լօրէպօ Եօքէսինտէ կէզէրքէն քէնտի ասկերլէրի-
լէ. օնուն պին պաշլըլարնտան, վէ ասկերլէրինտէն չօք-
լարը քեաֆիր վէ պէնամուս քիմսէլէր, իստէտիլէր կի-
տիպ Լօրէպօյա՝ ազիզ Պիքիւրին էվինն խազնէլէրին եաղ-
մալամաք: Լաքին Պրանչիսկոս պէյ Մզապաւար օնլարը
օ քէմիլի էթմէմէյէ. վէ տէտի, պիլէսինիզ, քի Եօք քի
եալնըղ պըրաքմալ օիզէ ազիզ Պիքիւր քէնտի էվինն եաղ-
մալամայա, վէ սիզի տէ քըրար, վէ սիզլնէ պիզիմ տէ
ճիւմլէմիզ: Խլա՝ օնլար պէյին սէօզիւն տիյնէմէյիպ՝
քալքտըլար կիթմէյէ օրայա ազիզ էվինն խազնէլէրին եաղ-
մալամայա: Ա է ասկերլէրի իքի օրտոյա պէօլիւպ՝ էվիլէ
իլէրի Եօլլատըլար մէրտ ճէնկճիլէրի, քի կիտիպ՝ օ էյալէ
թին վէ ազիզ էվինն խազնէսինն պէքճիլէրին տարմա տաղըն
էթսինլէր, վէ սայըրլարը օնլարն էնսէսինտէն եալալ
կիտերլէրտի: Խմտի օ մէրտ ճէնկճիլէր քէնտի քուվլէթ-
լէրինէ կիւվէնիպ կիտէրքէն, վէ պիր օրմանտան կէչէրքէն,
իտէ նէթիշտի օնլարա, ճիւմլէտէն ազիզ Պիքիւրին քա-

զէպի. զհրա քարշը չըքտըլար օնլարա հիսապարզ չօքլու-
ղու էօրֆիւլիւ վէ թիթրէյէճէք քուրթլարըն. օնլար քի
քաֆիլ հիւճիւմ էտիպ օնլարըն իւզէրլէրինէ՝ փարալա-
տըլար օնլարը, վէ հզկլէթլէ էօլտիւրտիւլէր: Աէ ազ քիմ-
սէլէր՝ քի քալտըլար օնլարտան, թիթրէյէրէք վէ եարը
էօլիւ չըքրպ կէրի քաչտըլար, վէ եէթիշիպ օ պիր սսկէր-
լէրէ, քի օնլարըն էնսէսինտէն կէլիլէրտի. տէտիլէր
օնլարա, վազ կէչն քարտաշլար, վէ իլէրի կիթմէյին,
զհրա տէյիլ ինսանլար, իլլա՝ էօրֆիւլիւ վէ եավււզ ճանա-
վարլար տըր ազիզ էվին պէքճիլէրի. վէ թիթրէյէրէք նաքլ
էթտիլէր քուրտլարըն ֆասլըն, վէ քէնտիլէրին կէպէրմէ-
լէրին: Ապրին օ պէնամուսլար եօք քի սալթ քօլքմաւը-
լար օնլարըն սէօզլէրինտէն, վէ իւզէրլէրինտէ տուրան
քաղէպտէն, վէ տալսի ղէվքլէնիլէրտի օնլարը ղէվճէ
թապկլէթ՝ քօրքաք տէյի. վէ կէլի տէօնմէտիլէր. իլլա
կիտէրլէրտի քէնտի էօլլարընա: Ապրին հաչան կէօրտիւ-
լէր ուղաքտան ազիզ էվին, տէրաքէպ քաղէպլէնիպ ազիզ
Պիքիրտէն՝ եէրէ չարփըլտըլար, վէ թիթրէյէրէք տիւշ-
տիւլէր օնտա հէփիսի էօլիւ կիպի, վէ սանքիննէֆէս քալմատը
օնլարտա: Աէ պոնտան մատէ կէօյտէն պիր քալըն վէ քա-
րտնըք պուլուտ կէլիպ՝ կիզէտի օնլարըն կէօզիւնտէն
ազիզ էվին էթրաֆլէրիլէ պիլէ. սալըր եէրլէրի աշըր վէ
իւրիւշան պըրաքմայ ըլա միւճիւղէթին պէյան օլմասլընա:
(Ն)լար շաշըրպ՝ թէփրէնմէզ քիւթիւկ կիպի եէրէ տիւշիւպ՝
քէօթիւրիւմճէ տուրուրլարտը: Սօնրա քըրըլտը օն-
լարըն պէնամուս եիւրէքլէրինին սէրթլիլի՝ խուսուտա պին
պաշըլարընըն. վէ թէօպէյէ կէլիպ, տէյիլ քի սատէճէ
քէնտի քէմ նիյէթլէրինտէն կէրի տուրտուլար ազիզ էվին
եաղմալամայա. վէ տալսի նիյէթ էթտիլէր, էյէր եաշայա
պիլիլէսէ, օրպայ հէտիլէլէր կէօթիւրմէյէ: (Ն)լտէմ ազիզ
Պիքիր ինայէթ էտիպ օնլարա՝ վէրտի խիտիտա թաքաթ այ-
աղա քալքմայա. վէ սօնրա պուլուտու քալտըրտը, քի
ազիզ էվին իւզէրինտէ տուրուրտու, վէ օնլար եէրտէն քալ-
քըպ, կիթտիլէր ազիզ էվին կիրտիլէր, վէ ճիւմէտէն ազիզ
Պիքիրին պատկերինին հուզուրինէ տիւշիւպ՝ քէնտիլէրին
դէնամուսլըրլարընա աֆ տիլէտիլէր. վէ օնուռ խաղնէլէ-
րին եաղմալայաճաքլարընա պէտէլ, աղըր փահա հէտիլէ-
լէք վէ փէշկէշլէր վէրտիլէր. վէ սօնրա տէօնիւպ կիթտի-
լէր քէնտիլէրին պէյինէ, վէ նաքլ էթտիլէր օնա,

քենտիկերէ րաստ կէլենի : Ահ օ հէյրան օլուպ Ալլահն միւ-
 ճիւղէթինէ , տէտի օնլարա . տէմէ տիմմի սիգէ օրայա
 կիտիպ՝ ազիզ Պիքերին խաղնէսինէ պիր քէմլիք էթմէմէյէ :
 Ահ սօնրա թէշէքիւր քըլմա իչին քէնտի քալան ասկեր-
 լէրինին վէ պին պաշըլպարնըն խէլապըղը իչին քալքըպ
 կիթտի զիարէթէ աղիզ էվէ՝ ամենասը իյոսուն պյաղընա :
 շիւքիւրէր վէրիպ մէմնուն օլտու օնտան : Ահ սօնրա քէն-
 տի պէյլիյինին կիւմիւշ քըլքճըն հանընտան չըքարըպ , վէ
 իւզէրինտէն ակտէր աղըր փահա սիլահլարըն , ազիզ Պիքերի
 փէշէշէ էտիպ , աստը աղիզ էվին քափուսունուն հանընա .
 օնուն միւճիւղէթլէրինին եէօվիէ զիքր օլմասը իչին : Ահ
 օնտան սօնրա պիւթիւն ասկերլէրին ճէմ էտիպ՝ պըլտը
 լօրէտօ էյալէթինտէն , շէյլէ քի պիր զարար օլմասըն օ
 էյալէթտէ սաքին օլանլարա քէնտի պէնամուս ասկերլէ-
 րինտէն :

Պահա շաղ էպէր Տարուլենուր շէնպի , Բ. Վ. Բ. ի-
 խաղլարընտա : Ահ հայր Պատուս Բոլիէտի . ճիւղ . Բ. է-
 րինէլ 29 :

Ա) էյվէ :

Եյրէնէլիմ պու ասկերլէրին քաղէպինտէն , զիտէ
 սաքընմաք վէ քաչմաք , քիպիրլիքտէն վէ ֆօտուլ սեր-
 պէտալիքտէն , չուն քի Ալլահ քէնտի լուծֆուն եարտըմըն
 քալտըրըր սերպէստ ֆօտուլարտան . նիճէ սէյլէր Յու-
 վիդ , լատին թէրճիւմասընա կէօրէ . Գ . 15 : ՏԷ ոչ Լադուս
 'ի Լադ զապուսնէալան 'ի շէզ . ե նիուն տունիս զնն , որ յու-
 տան յանյիւս , ե պարճին 'ի զօրուլին իւթէտից : Լանի՝ Էո
 Լապիլ Կերի պըրախալ սըն ասիւտ սըղընտալաք , վէ պէթիւմ
 էպէրան շէնպի մէնապիլէրինէ սըղընտալաք , վէ շէնպի
 չաւմիլէրինէ Կիւմիլէրինէ : Օթրա հաշան քալտըրըր
 Ալլահ քէնտի լուծֆուն վէ եարտըմըն . օլտէմ ինտան
 տէյիլ քի օալթ իլէրի կիտէմէզ էյլիքտէ , վէ տափի եուվար-
 լանըր քէմլիլէ . վէ պունուն իչին սէյլէր երանելի Օգոս-
 տինոս . չաւմիլինէ Կիւմիլէրինէ պէօրէր զալիլէյի , ներէպի շէ
 պէրին , էթիլէր , օնտա Տէյա օլտուն . ներէպի շէ օլէնին նիլիլէն
 խաղլար օլտուն , օնտա չալալ օլտըն . նիճէ տէնիլիւր մուլուք
 քիթապընտա , հիստէ Բ . պաղ . 31 :

քայրէջ եթտի, սօնրա ճիւղէտէն ազիզ Պիքիւր իմտատա
 եթիշտի օնա. զիւրա իշտէ կէօրիւնտիւ օնա կիւնէշտէն շէ-
 ֆաֆը զերպապար կէյինմիշ. վէ թէսէլա եթտի օնու՝ վէ
 ազիզ էլէրիլէ եարլաշտը օնուն եարալարընա, վէ սաղալմտը
 օնու ճէմի եարալարընտան. վէ տէսի. իկը, շիֆէն սօնրա
 պիւր ասիա կիւնաւ էլէմէ. վէ ասիւր ճան վէ լէն փաշլըղնապա:
 Վէ պունու տէյիպ, թէսպիհաթ էլլէտի օնու, վէ կեօ-
 րիւնմէզ օլտու: Վէ պու զէվճէ տէրին ուլթուտան օյանըր
 կիպի աքը պաշնա կէլիպ՝ էլլէրիլէ եարալարընըն նշանլա-
 րըն եօրլարտու, վէ խուսուսա պօղազընըն. օնլարը սաղալ-
 մըշ կէօրիւպ սէվնէճինտէն աղլարտը, վէ հաթսըզ շիֆիւր-
 լէր վէրիւրտի Մլահա, վէ օնուն ազիզ վալիտէսինէ, քի
 եթտի օնա պու պէօյիւք լուծֆու, վէ սամքի եօրիւլէր-
 տէն քալքտը: Սօնրա քէնտիսին ուրուպասընտան սօյուլ-
 մուշ, վէ եալընը քանա պէլէնմիշ պիւր կէօմէկ իլէ քալմըշ
 կէօրիւպ. եէրէ տիզ շէօքտիւ, վէ պաշատը նիազ էթմէյէ
 ազիզ Պիքիւրէ՝ մէրհամէթ էթմէյէ, վէ տախի քէնտինէ ու-
 րուպա վէրմէյէ քէնտի չըպաքըղըն էօրթմէյ իշին, վէ տիլէ-
 տիլին ալտը: Օհրա սահա պէօյէ նիազ էտէրքէն ազիզ
 Պիքիւրէ, կէշտիլէր օ իսիզ եէրտէն իքի քաթըրճըլար,
 օնլար քի կէօրիւպ զէվճէյի չըպաք վէ քանա պէօլէնմիշ՝
 թաճիւպ քալըպ՝ սիւլալ էթտիլէր օնա, քի քիմսին սէն,
 նէրտէն կէլիյօրսուն, վէ նէրէյէ կիտիյօրսուն, վէ նէ-
 րաստ կէլտի սանա: Վէ զէվճէ նաքլ էլլէտի օնլարա սը-
 րասըլլա, քէնտի խալըրսըզ հըզմէթքեարընտան պաշնա
 կէլէնի. վէ տախի նաքլ էլլէտի օնլարա ամենասը Սոյսուն
 օնա կէօրիւնիւպ՝ քէնտիսին սաղալմմասըն. վէ կէօստէր-
 տի օնլարա եարալարընըն նշանլարըն, վէ մաքսուս պօ-
 ղազընըն, քի ալթին կէրտանլըք միսալի պօղազընըն էթ-
 րաֆընտա տուրույօրտու, քի էօյլէ պըրաքտը ազիզ Պիքիւր
 միւնիւզէթինէնշան: Պունու օ աթէմէր էշիտիպ զիտտէ հէյ-
 րան օլտուլար. վէ մէրհամէթ էտիպ օնա, պիւր էօկի մալիւթէ
 վէրտիլէր, վէ քաթըրա պինտիւրիպ՝ կէթիւրտիլէր Միքօնա
 շէհէրինէ: Վի օնտա մէրհամէթի քիմսէլէր ֆուզարէճէ
 ուրուպալար վէրտիլէր օնա, օնլար կէյինիւպ կիթտի լօ-
 րէտօյա ճիւղէտէն ազիզ Պիքիւրին էվինէ. վէ քէնտի
 կիւնաշարըն ազիւմ փիւշմանլըլ ըլա մուգրիւր օլտու. վէ
 աշտըն թէքմիլ էլլէտի. քի Մլահա վէ ազիզ վալիտէսինէ աշտ
 էթտի: Վէ սօնրա նաքլ էտէրտի ճիւղէտինէ միւնիւզէթիլ

էյլէին ազիզ Պիքիւրին, քի էթտի օնա, կէօստէրմէ իլէ
եարալարընըն նշանլարըն, վէ խոսնուսն պօղազընըն, քի
տուրուրտու ալթըն կերտանլըք կիպի պօղազընըն էթրա
ֆընտա. օնա հէյրան օլուպ թաճուպ քալըրլատը ճիւմ
լէտի, վէ միւհթէէմ էտէրլէրտի Ալլահը: Վէ թէօպէ
քեար գէվճէ ճիւմլէտէն ազիզ Պիքիւրին միւհապէթիւնէ զիւ
տէ ալթէշլէնիպ, պիր տաշա իստէմէտի տէօնմէք քէնտի
շէհրինէ. վէ օնտա տուրտու քալար օնուն ազիզ էվլինէ
եաքըն ճէմի քէնտի էօմրիւ իշինտէ. վէ տուրուրտու տալըմ
աղլալըպ կէօզ եաշը տէօքմէտէ, վէ խալըր ամէլլէրտէ. վէ
կէշինիւրտի մէրհամէթլիլէրին սատաքասըլլա. վէ ալթմէ էյի
իպրէթ օլտու. վէ սնըրա ամէլ փաքըլըլա ըահաթլուն
տը Վ. Թտա:

Պահառ նաշլ էպէրլէր Ուսթայէլ Հաթիբէտն. վէ Հայր Տոր
օղլէտն չէնտի չիւտալարընդա: Վէ Հայր Ղաւառն Բոլլէտն:
Ճիւլ. Գ. Կօրինի. 38:

Մէյվէ:

Պու հէքեսյէթտէ կէօրիւրիւզ, քի օլտէմ մէրհամէթ
էյլէտի ամենասք Կոյս պու զէվճէյէ, նէ զէման օ ճիւմլէ
մալին քալըպէթտի վէ ֆուքարէ օլտու. օնտան տուլարըզ,
քի Ալլահ տա մէրհամէթ էթմէզ, վէ օ քատար էշիթմէզ
տէվլէթլիլէրէ, նէ քատար քի էշիտիր ֆուքարէլէրէ. նիճէ
մարդարէ տէ սէօլէր, պէնճուլլէ անանիպ լուտա Տէր. Լ
թէ, Էրն Տէրապաւն անանիլ: Լանի, արնշիւնլիլէրին ֆիզանն
էշիլտի Բապլի. եաթօթ, արնշիւնն սիֆէր օլտա Բապլի:
Լշօլլէյիսէ, էյէր իստէրսէք, քի Ալլահ պիզէ տէ մէրհա
մէթ էյլէսին, վէ էշիթսին պիզիւմ նիազըմըզ, պօրճլույուզ
օէվմէյէ սալիհ ֆուքարէլիլի, վէ ճահթ էթմէյէ ֆուքարէ
օլմապ, պարի ճանլա, քի օնունըս գատըր օլալըմ միւթըր
լուրա եթիշմէյէ. օնու քի Վ. Թ վէրիր ֆուքարէլէրէ, տէ
մէ իլէ. Լքանի տղատապ հոգուլ, զէ նիլ արտայուլն էրի
նիլ. Լքանի իսթլու ճանլա ֆուքարէլէրէ, պէրտ օնտալըն պէ
իլէյլէր ճէննիլի:

տինի սաքլամաք քան տէօքէնէ քատար, օնու քի սէն վէ սէ-
նին քարտաշարուն խօրատունը : Սէ ֆարաղա պիղ մա-
ղարտա սաքրնանյար ազ ըզ, լաքին Մլաճա գօլայ տըր
ազ ըա եաշաթմաք չօքուղ ուլա կիպի . վէ ումարըլ սի
Մճածինին շէֆայէթիյլէ եէնմէք օ քատար ազիմ՝ ասկեր-
լէրին չօքուղուն՝ քի սէն արքեպիսկոպոս օլմայլա ուլման-
մայօրսուն օնլարա գըլափուղ օլմայա : Պունու սէօյլէյիւ
Պեղագիոս՝ տէօնտիւ մաղարայա, վէ քաիուլարն քա-
փայըպ, պաշատըլար ճիւմլէ իչէրտէ օլանլար Մլաճա
իպատէթէ տուրմայա, վէ քէնտիլէրին սրիարըլ էթմէյէ
ազիղ Պիքիր վալիտէթուլաճա օրճաք կէօզ եաշըյա :
Տէօնտիւ քեաֆիր արքեպիսկոպոս, մաղըուպիլէրին աս-
կերլէրինէ, վէ նաքլ էյլէտի օնլարա փատիշաճն ճէփապըն,
վէ զօրլարտը օնլարը ճէնկ իլէ եէօրիւյիւշ էթմէյէ օնլա-
րըն իւզէրինէ : () Ըտէմ եէօրիւյիւշ էթտիլէր մաղըուպի-
լէր մաղարայա, վէ պաշատըլար էթմէլ մաղարանըն քա-
փրարըն քըրմայ իչին գըլար վէ թաշար աթմայա : Սէ իշ-
տէ աղիզ Պիքիրին իմտատը եէթիշիւ պէնտի իպատէթ-
քեարլարընա, պաշատըլար օնլարըն աթտըքլարը թաշար
վէ գըլար խըզ ըա կէրի տէօնիւպ մաղըուպիլէր էօլտիւրմէյէ,
վէ օնլարտան չօքարը էօլտիւլէր : () Նու կէօրիւպ օն-
լարըն սէրասկէրի Մլամաննոս, քօքըուպ՝ կէրի տէօնտիւ
սափուլմայա օնտան ասկերլէրիյլէ : Իլլէ Պեղագիոս փատի-
շաճ կէօրտիւ՝ քի Մլաճ ճէնկ էտիյօր օնլար իչին, եիւ-
րէքլէնիւ չքօաը տըշարը քէնտի սիւաճը ալ ասկերլէրիյ-
լէ, վէ ազիղ Պիքիր վալիտէթուլաճը իմտատա չաղըրըպ,
տիւլտիւ մաղըուպիլէրին էննէսինէ, վէ էօլտիւրտիւ օն-
լարտուն օ օլատա իյիրմի պին ասկեր քէնտի սէրասկէրլէ-
րի Մլամաննոս իլէ . վէ օլ քեաֆիր արքեպիսկոպոսու եա-
սըր թուլթուլար : Սէ քալան ասկերլէրի մաղըուպիլէրին
քաշմայա պաշատըլար . եարըսը Մլա ըրմաղընա քաշտը-
լար . վէ ազիղ Պիքիրին միւճիւղէթիյլէ ըրմաք քապարըպ՝
թաշտը քէնտի քըլըլարընա, վէ պօղտու օրատա պուլու-
նան մաղըրպիլէրի : Սէ եարըսը տաղա քաշտըլար, վէ
օնուն թէփէսինէ չքօաըլար . վէ իշտէ պէյիւք զէրզէլէ
օլտու տաղտա, վէ տաղ եարըլըպ եուլտու օնլար : Սէ
պէյիւք քրիստոնեալարտան եալընըզ պին ճան ազիղ Պի-
քիրին էսիւրկէմէսիլլէ, Մլաճ, վէ թէրթիպլէր ճէնկ էթ-
մէյ իլէ օնլար իչին՝ քըրտըլար սէքղէն պին մաղըրպիլէրի,

վէ պիր քիմնէ սաղ քարմատը ընկարտան: Աէ հաշան մաղ-
րըպ զէմնտէ Սիգամարինոս փատիշահըն քուղղընա եէ-
թիշտի պու խապեր, զիւտէ աճըտը զքատար մերտ աւ-
կէրէրինն քայոյ օլմալարը իչին. վէ զանն եթմէ իլէ, քի
Հուրիանոս պէյտէ պիր խըյանէթլիք օլա, քի բըղըշտը-
տը ընու ասկէր կէօնտէրմէյէ Սպանիայա, պաշըն քէստի
օնուն. վէ էօլէն Սպանիա փատիշահընն իքի օղունուն
տախի, քի քէստի աթալարընըն վիլայէթինի քամաղա-
տըլար: Վէ զահիտ Պեղաղիոս փատիշահ, վալիտէթուլահ
սը Սյոսա մէմնուելուղա, վէ ընուն պէջլէ միւճիւկէթլի
եէնմէսինն զիքրինէ՝ օ մաղարատա պիր միւքէլէֆ քիլիսէ
եափտը, վէ ազիզ Պիքիրին իղէթինէ ընուն իսմին չաղը-
տը Ֆէլէի պէլ լալէփէլուլա: Վէ օրատա կէօմիլտի-
օն սէքիզ սէնէ փատիշահըն քէթիքտէն սնարա. վէ չօք
քէրրէ տահա եէնտիքտէն ունրա մաղըրպիլէրի. նիճէ նաթլ
էտէր Ռարոնիոս քէնտի թարիհ քիթապընտա:

Պառնու նաւը երէրէր Ղալաս լուսիննեւան. վէ իարփինար
Ռարոնիոս ղէնտիլէրին լալիս ղիլապարընա. Վէ հայր լիլէ-
հանարոս ղիլապարընան. ճիլա. Թ. Էօրինէլ. 3: Վէ հայր
Ղառուա լուլէնան. ճիլա. Թ. Էօրինէլ. 40:

Սէվէ:

Զիւնքի Հոր միւճիւկինճէ պատիւապէ է վանա Գարգայ
ի լիլէրին. Լանի, ճէնի փիլ ինսանըն էօրի- փիւլեա լա-
զէրինալ. պունուն իչին եէնմէյէ գատըր օլմայա պիլիմ տիւշ-
մանլարմիլ, քի շէյթան, տիւնեա, վէ թէնիմիլ տիրէր,
պօրճիւլալ սըղընմայա ազիզ Պիքիրին եարտըմընա, քի
թէմիլ վէրիլտի Ղաւիթին գուլէսինտէ, ընուն իչին տէ-
նիր. երգ. Դ. 3: Լապար ղառան իտիւալ էն ի նա. Կ
Թ. Էօրինէլ. 40: Լանի պին ղառանլար տարընլարընա
պա. վէ հէր սէրալիլէր օղըրը: Լանի վարտըրլար ազիզ
Պիքիրտէ լութուֆ սիլահլալ հէր թիւրլու պիլգէ քարշը
քալքան ճէնիլէրի, եօքարտա զիքր օլան իւշ տիւշմանլար-
միլոս քարշը: () ընուն իչին եարլարալմ՝ ընա, քի սիլահ-
լանտըրըն պիլգի քէնտի լութլարըլա, էջլէ քի եէնէ
պիլէլիմ պիլգիմ բուհանի ճէնիլիմիլալ:

սասարդ սակերէրին. զիրա Մլաճա պիր տիր չոյ ու-
լա եա ազ ըլա եհնտիրմէք: Աէ պիգէ եարտրմճը ազիզ
Պիրիւրմիլ վար, ծնուն քի փարլըղընն եօրթուսուն եարն
թէքմիլ էտէճէյիլ. վէ օ եհնտիրիր պիգէ շնփճէսիլ
պիգիմ տիւշմանլարմըլը. զիրա ծնուն իչին տիր, քի
սեօյլէր սը գիրք. ու զմէսա պօրայ Լարգէտը. Լանի
ասիւրլէր Լապուս Լիպի յօնուշ պօր. վէ պէն տէ տույիմ
տուա էտէրիմ սիզին իչին քարտաշար: Սօնրա իքին
ճիսի կիւն տէրընտաս, եախօթ ազիզ Պիրիւրն փարլըղընն
եօրթուսունտա. խոստովանանք օլտուլար ճիւմէ քիստի-
ան սակերլէրի, վէ սրբութի ալարար. վէ պաշատըլար
ճէնկ էթմէյէ տինսիզլէրլէ: Լարին պէրլէմէտիլէր, քի
տիւշմանլար էվվէլ եեօրիւյիւշ էթսիւնէր քէնտիլէրինն
իւզէրինէ, իլլա՝ քէնտիլէր ճիւմէսի պիր աղըղտան Փէ-
րեսաւ էտէրէք, եա իՏթիշամը վալիտէ Սուլթանն սէն իմնաս
էյլէ պիգէ, եեօրիւտիլէր տիւշմանլարըն օլտուսու իւզէ-
րինէ: Աէ Տայր Պաղտասար պիր թէփէ պաշընա չէրիւպ
եաղընըճա, տիլ չէօքիւպ՝ վէ էլէրին կէօյլէրէ քալար-
լըպ, պիր ախէր Սնվսէս կիպի նիաղ էտէրաի Մլաճա, վէ
աղըզ պիրի Սէրիէմէ, իմնատ էթմէյէ քրիստիանլարաւ
Հաջան կէօրիւլէր տինսիզլէր քրիստիանլարըն եեօրիւ-
իւշլէրին, վէ ծնլարա եաքլաշմալարն, պաշատըլար օք
աթմայա ծնլարա. վէ ծնլարըն օքլարը պիր կիւր եաղմուր-
լար տամալարը կիպի տէօքիւլիւրլէրաի: Լլլա օլտէմ պաշ-
լտար ճիւմէտէն աղիզ Պէքիրին եալարմը կէօրիւնմէյէ.
զիրա քրիստիանլարտան տէիլ եալընը պիր քիմնէ եա-
րալանմասը ծնլարըն օքլարընտան, վէ տախի քէնտի օք-
լարը կէրի տէօնիւպ՝ էօլտիրիւրլէրաի չօքլարըն տիւշման-
լարտան. ծնլարքի տաղլարտան, քի ծնլարըն իւզէրինտէ տու-
րուրլարտը, տուրը կիպի աշաղը տէօքիւլիւրլէրաի: Պունու
կէօրիւպ քրիստիանլար՝ տաճա զիատէ երւէրլէրինպ՝ պաշ-
լտարը թիւֆնէկէրին պօշալտմայա ծնլարըն իւզէրինէ,
վէ էօլտիրտիւլէր ծնլարըն սանքի եարընըն, օ քատար քի
պիւթիւն տաղըն էթէյի տօլտու էօլէնլէրին լէշլէրիլէ.
Լարին քրիստիանլարտան պիր քիմնէ պիլէ եարալանմասը:
Պու օլան իշլէրին խապարը կիթտի Տայր Պաղտասարա, վէ օ
ղանն էթմէ իլէ՝ քի ճէնկ պիթտի, տուաան քալօրպ,
կէտի քրիստիան սակերլէրինէ ծնլար ըլա սէվլինմէ իչին:
Լարին իշտէ կէօրիւնտիւ տիւշմանլարըն քալան սակերլէ-

րիտեն պիր պէջիւք քեօմէ տաճա, քի եօրիւյիւշ էթ-
տիլէր թէքրար քրիստիանլարն իւզերինէ, վէ էօտիւր-
տիլէր օնլարտան եւտի քիչի: ()Լոճմ Տիաղ սերասկեր
տէտի հայր Պաղտասարա. հայր՝ տէօն տուա էթմէյէ. վէ
օ տէօնիւպ՝ տուպյա տուրտու: Սէ քրիստիանլար թեք-
րար ճիւմէտեն ազիզ Պիքիրի իմտատա չաղբրմա ըւա,
թէքրար քուվէթլէնտիլէր, վէ վուրուպ՝ տարտաղն էթ-
տիլէր տիւշմանլարն օ պէջիւք քեօմէսինի տէ, վէ իշտէ
կիւնտէ պաթտը, զիրա աքչամ ըտը: Սէ օնլարն քա-
լանլարնը քօվարաք կէօթիւրիւրլէրտի էօնլէրի սըռա. քի
սիւհանլարն պըրաքրպ՝ պօրուլար վէ թիւֆէնկէր սէսին-
տէն քօքթուպ՝ կէճէ իլէ քաշարլարտը, վէ քաշարքէն եօ-
քարրտան աշաղը եուվարլանըպ՝ տիւշերլէրտի պիր չուքուր
տէրէյէ պիրի պիրինին իւզերինէ, թաքի տէրէ տօլտու պինլէր-
ճէ էօրիւ լեշէիլլէ. վէ օլտու պիր տիւզօվա. օնլարն իւզէ-
րիտեն եէօրիւմէ իլէ, քօվարլարտը օ տինսիզէին քա-
լանլարնը: Սօնրա պու ճէնկ ֆէթհ օլտուքտա Տիաղ
սերասկեր պօրու չալտըտը օնլարն էնկսէսինէ տիւշմտէն
վազ կէլմէ իչին: Սէ տէօնտիլէր քրիստիան ասկերլէի
քէնտի օրտուլարնա: Սէ ճիւմէսի եիւզ իւստիւնէ քափա-
նըպ՝ համտու սէնա վէրիւրլէրտի Լլաճա, վէ պէջլէ պէջիւք
ֆէթհի ազ ասկերլէ պին պինլէրէ քարշը ազիզ վալիտէ-
իււլաճա սունարլար ըտը. էօյլէ քի տիւշմանլար տա իքրար
օլուպ՝ տէլլէրտի, քի Լլաճն էլի վար ըտը օնտա:
Սէ տախի տէսիր՝ քի ճէնկ վաքտընտա օրատա պիր նուր
չալքը խաչ կէօրիւնտիւ հաւատա: ()Նուս իչին ճիւմէնին
միւսսիպ կէօրմէսիլլէ օ ճէնկ եէրինտէ պիր պէջիւք խաչ
տիքտիլէր, վէ կանոն քօտուլար՝ քի սէնէ պէ սէնէ տէ-
լընտաա եօրթուսուտա, թափօլլա չքսընլար օրայա,
Լլաճա, վէ օնուս ազիւզ Սալիտէսինէ թէշէքիւր քըմա
իլին. վէ օնու պու կիւնէտէք էտէրլէր Սաղականոն շէհ-
րիտէ աքին օլանլար. նէրէտէ քի օթուրուր Վօթթու-
կալ փատիշահն վէքիլի:

Պատմութիւն Հայկական Եկեղեցւոյ Պատմութիւն Եկեղեցւոյ. Գ.
Եկեղեցւոյ: Սէ հայր Լլաճա տալար Եկեղեցւոյ. ճիւղ. Գ.
Եկեղեցւոյ. ԼԼ.

Մէջէ:

Երիճէ պու ազ փորձուկալ անկերի աղիզ Սորուհի սըրու-
լա սիւհաշանդա՝ եհնտիլէր հիսապսըզ տինսիզ ասկերլէրին,
քեզալէք օնլար տա, քի աղիմ մուհապպէթ իլէ գապուլ
էտերլէր Լփէնտիմիզին աղիզ թէնին վէ քաննն, փէք
քօլայ եհնէրլէր, թէնի, տիւնեայը, ճանլարընըն տիւշմա-
նըն. օնուն իշին սէօյլէր նը Ոսկերքրան. նէ դէմն ի լայնի
իւզէիէ իւհա, օլուրուզ Լփէնտիմիզին լէննին, վէ իւ-
ննա, տալտի իսալէ ալէշ իլէսիլ-թէրօ, չքարըզ ճէնիլ
շէյլանա, վէ ճէթ ճանլըլա իւտէրլէ օլտիւրա քարը:
Լօյլէ իսէ էյէր արզուլէրսէք, պիզիմ բուհանի տիւշման-
լարըմըզ ֆէթհ էթմէյէ, մուգայէթ օլալըմ սըք սըք ալ-
մայա Լփէնտիմիզին իսէլաս վէրիճի թէնին վէ քաննն:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Ի Օ :

Ընդ լաւեթիւն-լաւանն իւճիւլէլէլէ, Յիպիւրապա ապա-
նիւլլարն ոլիւ պաշի ֆէլհի:

Ի սա էֆէնտիմիզին. 1585. սէնէսինտէ՝ Լղէքսանդր
փարնէգեան, Սպանիա մէրտ սերասկերինին Յիսանուր-
տա Ընվերսա շէհրին օլանտալը ուեֆաղիլէրին էլինտէն
ալըրղընտա. օլանտալըլար փէք քուտուրտուլար. վէ էր-
թէսի բըշ չօք ասկեր ճէմ էտիպ, չքարըլար ճէնիկ սպա-
նիալըլարա քարը: Վէ Սպանիա ասկերլէրի օլտէմ իքի
օրտոյա պարըմըշտըլար. զիրա օնլարտան չքըլարը քէնտի
սերասկերլէրի Լղէքսանդրոս ուլա Ընվերսատա ըտըլար. վէ
սայրը զիստէ մէրտ ասկերլէրին պէշ պին, պիր Յիրանջիս-
կոս բորադիլեան նամ սերասկեր իլէ, պիր ազ ուզաք ըտը-
լար Ընվերսատան՝ պիր աչքք օվատա. քի օնուն իքի եպ-
նընտան ըրմաքլար կէշէրտի, վէ եիւքսէք խտիլէր օվատան.
զիւրա օվա չուքուր ուտու: Իմտի՝ օլանտալըլարըն պէօյ-
իւք օրտուսու էվիլէլ տիւշտիւ պու պէշ պինլէրին իւշէ-
րինէ, պըրաք ախէր ասկերլէրի, քի չօք չէքտիլիլէրլէ
գուշամըշտըրտը օնլարը. լաքին օ սպանիալը ասկերլէրլէ
ճէնիկ էթմէյէ քօրքուպ. կէճէ իլէ քաֆիլ չօք արիլար ա-
չքա՝ քօյ վէրտիլէր սուլարը օվանըն իշինէ սպանիալըլարը

պօղմա իշին, վէ սուլար թաշնա՝ աօլտուրտուլար օվայր: Վէ Սպահա ասկերլէրի ալթ իստ օլուպ կիւճիլէ օվանըն իշինտէ իւշ լմէփէճիկ պուլուպ՝ օ լմէփէլէրէ ատա հիսապը չօքրպ սիւահարըլլա՝ սաղ քալտըլար: Վէ սու օվա իշինտէ տէնիղ օլուպ՝ նէ պունլար տըշարը չօքա պիլըլէրտի, վէ նէ օլանտալըլար պունլարըն իւզէրինէ կէլէ Դիլըլէրտի: Վէ քըշն շիթտէ լմէլիլինտէն սէփիլ սպանի, ալըլարտան սըբըլուպ չօքրարը՝ էօիւրլէրտի: Վալտըլար պէօլլէ օ ատալարտա իւշ կիւն աճ տուսուլ. վէ էօլիւմէ պէքլէրլէր իտի՝ վէ տայրմ՝ եալվարըլարար աղիղ Պիւ քիլէ քէնտիլէրէ իմուտ էլլէմէյէ. վէ օ էփիթտի օնլարըն նիաղլարըն, վէ քուրթարտը օնլարը էօլիւմէ տէն պու լմարղ ըլա: Իմտի օ իւշ լմէփէ ատալարըն պիւրինտէ, էսկիտէն պիր կիւշճիլկ վէրանէ քալէ վար ըտը, քի օնտա տուրտուրտու Պրանչիսկու սէրասկեր իւշ պին ասկերլէրիլլէ, օնուն սօլթալարընտան պիրի եէրի քաղար քէն պիր իքտիղա իշին. պիր գարըշ քատար քաղընճա՝ պիր պատկերը պուլտու աղիղ Պիքիլին փաղ հալիլէ լիլինին՝ լմալտա իւզէրինէ չէքիլմիշ, զիյատէ իւրիւշան վէ հաս պօյալէրլէ, օ քատար կիւզէլ, քի աղքիտարէ կէօրիւհիւրտիւ, քի ինսան էլլէլլէ չէքիլմէ փշտի. անճաք հրեշտակլարտան. վէ հաղըգալթ իւզէրէ էօյլէյտի: () Եու կէօրիւպ Սպանիա ասկերլէրի, վէ օնլարըն սէրասկերի Պրանչիսկու, զիտտէ սէփնտիլէր, վէ հիւրլքլէրինին հաղընտան աղլարլարտը. վէ պաշաալըլար եսնըք սէաա իլէ չաղըրըպ սէօյլէմէյէ, կէօյլէրին Սուլթաննընա: Լա ճիւմէտէն աղիղ, վէ լէքէսիղ Պիքիլ, սէֆա կէլտին պիլէ եարտըմ էթմէյէ, կէօր վալիտէ Սուլթան, քի նէ տէրլմէրտէ վէ լմէհլքէտէ գուշանմըշ տուրույօրուղ ըէֆաղի ասկերլէրինտէն. նիճէ քի գուշանտը էսկի իւրպիլ Պիրապուլտան. վէ սէն Սոփէստէն զիտտէ պիլէ եարտըմ էթմէյէ գատըր սըն. նիճէ օ քըզըլ տէնիլին սուլարըն տէօնտիւրտիւ լըսըր ասկերլէրինին դօշուլարը իւզէրինէ, նիաղ էտէսիղ. քի սէն տէ պու սուլու ըէֆաղի ասկերլէրինին վէ կէմիլէրինին իւզէրինէ տէօնտիւրէսին. վէ քուրթարաաըն պիլի օլլարըն էլլէրինտէն: Պու նիաղ տուլալէլին աքլամ ըլտ էթտիլէր լմէքմիլ իմանլա, քի սապահըր Ղանկտմիւրերին սէքիզինճի կիւնիւ՝ աղիղ Պիքիլին փաղ հալմէ լիլինին էօրթմաաու ուտու: Վէ իշտէ պիր սօվուր վէ չէ

տիս րիւզկեար չըբար օ կէճէ, վէ տօնտուրուզ՝ քայայա տէճտիւրտիւ պիւթիւն օ օվանըն սուլարըն: () Նու կէօ րիւզ Սպանիա ասկերէրի, երկրէքլէնտիլէր՝ զիւտէօ վէ սիւսհալըն ալըզ՝ եէօրիւյիւշ էթտիլէր տիւշմանլարըն իւզերինէ օ տօնմուշ սուլարըն իւզիւնտէ քարատա կիպի՝ աղիզ Պիքիրին քէնտիլէրինէ ճէնկ եօլտաշլըզ ըւա. քի ծնու իմօտաա չաղըրըրլարտը: Աէ տիւշման ասկերէրի հաջան կէօրտիլէր ծնլարը՝ պաշլատըլար քաշմայա քէնտի կէփլէրիլէ, զիրա յլմայա քի պուզ գուշաթսըն քէնտիլէրին. վէ պուշար եէթիշտիլէր վուրտուլար կէպերթտիլէր ծնլարտան չօքլարըն, վէ սայրըլարըն քօվուզ՝ կէօթիւրիւրլէրաի էօլէրի սըրա: Աէ օ քատար աշիքեարէ կէօրիւնտիւ ամենասի Ղոյսուն միւճիւզէթի, քի ըէֆազի ասկերէրինին օերասկերի՝ տէտի: Բլաճ պու կիւն սպանիօլ օլտու. չիւնքի ծնլար էօլլում քաիուսունտա ըտըլար, տիրիլտիւզ՝ քուվէթլէնտիլտի. վէ ծնլար քի սաղ ըտըլար, քուվէթլէրին քէսիպ՝ հէլաք էլլէտի: Աէ Բլաճըն միւճիւզէթի տաճա զիւտէ պէյան օլմա իւլին, իշտէ հաչան քաշտըլար տիւշմանլարըն ասկերէրի. օ սաճաթ պիր սըճաք րիւզկեար էստի, վէ սուլարըն տօնուն չէօղտիւ: Սօնրա տէճտիւրլէր կէլտիլէր եէնէն Սպանիա ասկերէրի սարլ քէնտի օրտուլլորընա՝ Բնվերսատա քէնտի Բղէքսանդրոս սերասկերլէրինէ. վէ աղում զիննէթ իլէ կէօթիւրիւրլէրտի քէնտի էօնլէրինտէ պուլտուքլարը աղիզ Պիքիրին փաք համիլէլլիյինին միւճիւզէթի պատկերին: Հաչան օրայա եէթիշտիլէր, հաթսըզ շիւքիւրլէր վէրտիլէր Բլաճա վէ ծնուն վալտէտի սիւ Ղոյսա. վէ ծնտա եղբայրութի քուրտուլար ասկերլէրէ. քի տէնիլը աղիզ Պիքիրին փաք համիլէլլիյինին եղբայրուիւ:

Պաշտա նախը եպիւր հայր Փաթիանա սպրապէտն ղէնպի ղիւտա պնրա: Աէ հայր Ղաուլա Բաթիւտն շիւլ. Բ. էօքլէնէ. 2:

Մէյլէ:

Բիճէ հէյրան օլաճաք թարղըս խէլաս էլլէտի Բլաճ քէնտի աղիզ վալտէսինին չէֆալէթիլլէ պու տիւտար ասկերէրի էօլլումտէն. պէօլլէ քուրթարըր ճիւմլէսին, քի օլիւթիւն երկրէքտէն սըղընըլար զնա. վէ էտեր, քի

սաբ լշնաճառի հոյե 'ն սիրոս ան . Լանի' դեշտաւարն Գը-
լըն իրան օնարն եկեղեցիէն . նիճե սեօյէր Ղաւիթ :
Ըղբի պեօյէ քիմսէլէր էշիթսիւէր ճանը կեօնիւտէն
օնուն սեւասըն , քի սեօյէր օլ մարգարէ . Լիւյս որդեւի
ընտրոս ինչ , Ե զերիւղ Տ՞ ուսուցից յեղ . սաղմ . 33 :
Լանի' կէլէն օղուար' էշիտն պոստ , վէ Լըւոճ ուսու-
սան էօյրէպէյիս 'նզէ : Օխոս քիմ քի քօրքար Լըւոճ-
տան , վէ օնուն թեմպէհէրին սաքլար պիւթիւն երեք-
տէն , օնա հիչ պիր քիմ եանաշամաղ , նիճե սեօյէր
Լմաստուն :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Ի Է :

Վրէստիանաւարն Լարգէ տէր եկեղեցի Ե՛ Լմաշիւն
էփայեկէյէ եւր զեկեկէր :

Ի սաեֆէնտիմիլին . 1571 . սէնէսինտէ , քանօնի սուլթան
Սիւլէյմանըն օղու սուլթան Սէլիմի Ստամպուլտա փատի-
շահըղընտա . վէ Պէշտէ Սնքսիմանտո շահինշահն վէ
քըզըլ էլմա թահտընտա պէշինճի Պիոս փափըն , վէնէ-
տիրիւկէրին էլինտէն ալընտը քըպըղ ապստը : Վէ շունքի
եւտ միլէթէր պիւրիւրտի վէնէտիկիւկէրին քէնտի աօ-
նանմա կէմիլէրիլէ կէլէճէքէրին առայը կեօզէթմ իչին .
օ սէպէպէ չափուք տալթանըպ' չըքարըար չօք կէմիլէրէ
վէ հիսապըզ չէքտիրիլէրէ , վէ ասկէրէր իլէ օնլա-
րըն քարըընտա . վէ կէլիպ կիրտիլէր ինէպաքտը տէնիլի-
նին քըյըընտա , քի Սօռանըն սինկին առաւարը իչինտէ ,
Վէֆալօնիսյա եաքըն . վէնէտիկիւկէրէ կէշտ վերմէմէ
իչին քըպըղա կիթմէյէ . վէ վէնէտիքիլէրի եէնինճէ
իթալիայտա եէօրիլիւշ էտէճէքէրտի : Վէնէտիկի-
լէր տէ չըքարըար քէնտի կէմիլէրիլէ օնլարա քարը . վէ
օնլարա եարտըմա կէլտիլէր տախի Սպանիա կէմիլէրի , քի
օնլարըն սերասկէրի նէմնէ շահինշահը պէշինճի Վաուօ-
տուն օղու Յովհաննէս շահատէ իտի : Վէ կէլիպ եէթիշ-
տիլէր պուշար տախի ինէպաքտը իլիմանա . վէ իքի թա-
րաֆտա ճէնկ կէմիլէրին տիզիպ' թապուռ քուռտուլար
քարը պէ քարը ճէնկ էթմէյէ պիրի պիրիլէրի իլէ : Վէ
առաւիլէթէրին ապը ճէնկճի ասկէրէրի եիւզ իյիւմի պիւն
իթիլէր . պըրաք սայըլ հիսապըզ կէմիլէրիլին քար :

մարտը քաղաքը քարըն։ Սէ քրիստիան ասկերէրի սալմ խիրմի պին իտիլէր։ Իմտի հաշան էշիմտիլէր ճիւղէ քրիստիան փատիշահը քարը վէ միլէթի ծնարըն պէջլէ Էօրֆիլիւ գուվլէթ իլէ Եօրֆիլիւ էթմէլէրին ծնարըն իւզէրինէ, զիատէ քօրքուպ սըքլէթ իշինտէ տուրուլարաւ աղըսը թուլմմուշ զէվճէլէր հիսաւը։ վէ չաղըրըլարար Մապպիյէ վէ ծնուն ազիզ վալիտէսինէ խէլաս էթմէյէ ծնարըն ծնարըն էլլէրինտէն։ Սէ նիճէ ազիզ Պիոս փափ տայըմ կէօզ Եաշըյա Ֆիազ Էտէրտի Մլաշա, վէ ծնուն ազիզ վալիտէսինէ ինսյէթ էթմէյէ քրիստիանարըն իւզէրինէ, վէ պըրաքմամայա ծնարըն Եատ միլէթլէրին էլլէրինէ։ Սէ սըգուսինէ Եէթիշտի, զիրաիւրեա զտու ծնա օ վաքըթ, քի ճէնկ Էտէրլէրտի քրիստիանար Եատ միլէթլէէ քարը, վէ ծնտա պէյան օլտու ծնա, քի ազիզ Պլէքիրին Եարտըմըյա քրիստիանար Եէնարիլէր։ Սէ ծնարըն ճէնկի պէյլէ օլտու։ օ սէնէ հոկտեմբերին Եէտինճի կիւնիւ, քի կիրակիտի, հաշան ճիւլլէ քրիստիան վիլայէթլէրինտէ քրիստիանար վալիտէթուլաշըն ազիզ վարդարանըն սէյլլէրլէրտի, վէ թափօրա չըքարըլարտը քրիստիան ասկէրլէրինէ խայըր Էհսան իշին, օ վաքըթ վաւուլտու օ պէյի ք տէնիզ սէֆէրինին իքի թապուլարը պիը պիրինէ։ Սէ թիւֆէնկլէր թիւթիւնիւ պուլուտ կիպի Եըղըրըտը, Ֆարաղա Էվկէլա քրիստիան կէմիլէրինին իւզէրինէ կէլիւրտի իւզէրինէ տիւշմանլարա Ֆայտաը Էստիլինտէն։ Լտքին քաֆիլ թիւզկեար տէյիշիտի զըթընա, վէ օ քալըն թիւթիւնիւ սիւրէրտի Եատ միլէթլէրին կէմիլէրինին իւզէրինէ։ վէ ծնարըն կէօզլէրին քէօլլէտիպ պիլմէզլէրտի նէ Էտէճէքլէրին քէնտի Եափուզ չաշըրտըրլարընտան։ ()տէմ քրիստիան ասկէրլէրի Եէօրֆիլիւ Էտիպ՝ ծնարըն իւզէրինէ քըլըճլարա վէ թիւֆէնկլէրլէ։ քըրտըլար ծնարըն օ քատար չօք քըրկըն, քի թա չօք կիւնլէրէտէք օ տէնիղին սոյու քալա պօյանմըշ կէօրիւնիւրաի։ Սէ ծնարըն պու տէնիզ ճէնկի ալթը սահաթ սիւրտիւ՝ սանքի Էյլէն պաշայըպ՝ սըշամատաք։ Սէ օ տիւշմանլարտան օթուզ պինի Էօլտիլէր, վէ օն պինի Եաւըր օլտուլար, վէ չէքտիլլէրինտէն տօքսանըն տէնիզէ քարկ էթտիլէր, վէ Եիւզ սէքզէնին տուլթուպ՝ Եէսիըր էթտիլէր։ Սէ տասի ալտըլար ծնարտան իւզ օն ալթը չօք պէյի ք թօփլար, վէ ուֆտք թօփլար՝ իքի Եիւզ Էլի Էլ

Թի: Սէ քրիստիան ասկէլլէրինտէն տիւշտիւլէր սալթ
եւտի պին ստէմլէր. լաքին պու տա բուպար էթմէ իլէ
քրիստիան եսաըլլարա, թի տեւար տիւշմախլարն կէմի-
սինտէլտիլէր, վէ քուրթուլտուլար ձէնկին եւպէպիլլէ
աղ շէյ տիբ, զերա օն պէշ պին եսաըլլար ազատ օլտու-
լար օ կիւն օնլարն էլլէրինտէն: Խմտի քրիստիանլարն
պու Փէթճհինն խապէրի չափուք եսըլլաթտա պիւթիւն
Ֆրէնկիստան վիլայէթլէրինէ, ծիւմլէսի Մլլահա շիւքիւր-
լէր վէրիլլէրտի, վէ շաղլք եօրթուսու էտէրլէրտի, վէ պէօյ-
լէ միւծիւզէթլի Փէթճհին իճթիշտմն սունարլարտը
աղիզ Պիթի վալիտէթուլահա՝ թէշքքիւր գըմպայա օնա
Սէ եօթարտա զիբը օլան Պիսա փաթի, վէ օն ի չիւնծի-
Պիթիգոր էմի էթտիլլէր. հոկտեմբերին իլք կիւսիխսինտէ
սթ վարդարանն եօրթուսունուն զիննէթիւն էթմէյէ, օ
եօրթուսուն իսմին տէմէ իլէ. Եթ Միւծիւզէն Փէթհինն Եօյ-
լէ-սա, պէօյլէ միւծիւզէթլի Փէթճհին զիբրինէ: Սէ տա-
խի չօքլարը պու հիքեայէթի եաղանլարտան, պունու տա-
խի եսգալլէր, թի պիւթիւն հոկտեմբեր պընտա՝ վէ կե-
լէն Նոյնմբեր պընտա, օ կիւնլէրտն ծիւմլէ քրիստիան-
լար պէօյիւք սէվլինձ զիննէթիւն էտէրլէրտի պէօյլէ Փէթճ
իչին, վէ իշտէ ծէմի Սէնէտիկ պահճէլլէրինտէ տէ հիսապըզ
կիւլլէր պիթիպ՝ աջըլտըրա պիւր էճալիպ կիւզէլիկլէ, սաւ-
թի վիլայէթին թօփրաղը տա հիսսէտաթ օլուրտուսէվլինէյ-
է, վէ կէօյլէրին սուլթանը աղիզ Պիթիթէ թաճ սուն-
մայա, օնուն տիւշմախլարն եւնմէսի իչին:

Պահանջները հարկի լուծարման համար. Գլխավոր. Ճիշդ. և.
Լուսին. 17:

U'bu'le :

Լլա կերէք կիւլեր, քի ընյարաւ Թաճաւնմարնտա զի
ատէ սէվկիր ազիղ Պկեր, ընուն սք ժարդարանընն սըր
կիւլերի տիր, Հաչան ֆերիր քոյարաք վէ մուհապէթ իլէ
թեյլէրսէք ընու: Աէ պու տուր, քի սէյլէր աուպեալ.
Խաչեյ յառլէս հոգաւ. Խաչեյ յառլէս եւ հօս 1. կորն. 14.
Լսանի, Խապէթլէ պուրայլմ ծուլ լլա. Խապէթլէ պուրայլմ
վէ ֆեր իլէ: «Լիճն սէյլէր սր () գոսալնոս. Փարպոս ողե
զնէ հեւ աւելլէրիսիւն լէք իլալմ պը պըլմըլ իշլէրիկիւր

զնայք լաօին պաճա զխառն խառնելիքս : Օրա տուա
էլ ի տր ինսանտան : Ըլաճա րեսուլ : Վէ կէր քի տիւ
նեա փատիշաշարնա ճաճա էտէրսէք ալիմ, վէ, քիամիւ
էլ ի րեսուլ էլ էմէյէ, նէ քատար տաճա զխառն փատի
շա լար փատիշաճնա, վէ եախօթ ընոն աղիզ վալիտսինե՛
ֆարզ տըր սարընձոլա, քորքոյլա, վէ ալշար կէօնիւլիւ
լիւք իւէ հալըրլամպէ իպատէթ էլ իսին. նիճէ սէյլէնիր
առաքինութեց քիթապընտա :

[illegible][illegible]

Եւ յովհաննէս թիփրեւտիւ Խնկիւղ փատիշահը, քեաֆիր
ատէմ պապապըն վէ քարտաշըն էօլտիւրիւղ՝ փատիշահ
Թահաշընա կէջմիշ խտի, վէ ալէմտէն րէտտ օղւարտու պու-
ննուն. 1210. ահնէսինտէ՝ գուշամթոր ֆրանսատա Պիկ
տապիոն շէհրին: Խմտի ֆարազա պինամուս փատիշահ
չօք քերէէ քօրիւյիւշ էթտի շէհրին իւղէրինէ, վէ չօք
ֆէշնթէր քուրտու օնու ալմայա, լւքին ըրաստ կէլմտի.
զիրա աղիղ Պիքիր կէօղէտիրտի օնու, զիրա շէհրիլէր
օնա չօք իպատէթքեար ըտլար. վէ Ճիւմէսինտէն զիա-
տէ շէհիր վալիտի, քի պիր սալիշ վէ ֆաղլի ամէլ քիմնէ
խտի: Սօնրա զալմ՝ փատիշահ կիլիլէ՛ շէհիր վալիսինին
օտա պաշարըլա քափիլէշտի՝ պէշ եւիւլ ալթըն վէրմէյէ
օնա, էյէր կէճէյլէ շէհրին քափուսուոն աշարսա. էյլէ
քի օլար շէհրէ կիրիպ ալա պիլտինլէր օնու, վէ՝ քա՛վիլ-
լէշտիլէրի կէճէ կէլտի, քի օսպահճար Վի՛ն էֆէնթիսիմի-
զին մէօճմէշամլը յարու թիփրեւտն զատիկ կիւնիւ իւտիւ:
Խմտի՝ օ կէճէ հաջան շէհիր վալիտի քէնտի օտասընտա
ույուրտու, վէ քէնտի ատէթինէ կէօրէ շէհիր քափու-
սուոնուն անահաարըն եատարըն ալթընա քօմուշտու,
քի օնուն իւղէրինտէ ույուլյօրտու, վէ օնու եալընրղ
օտա պաշը պիլիրտի: Խշտէ եարը կէճէ կէլտի օ զալմ՝
օտա պաշը, եալաշմա կիրտի օտալա իչէրի, վէ եանա-
շըպ քէնտի աղասընըն եաթպղընա՝ արարտը էլէրիլէ եաւ-
տըղըն ալթընտա անահաարը, վէ պուլամտը. զի-
րա սաթլատը օնու աղիղ Պիքիր պիր ժիւճիւղէթի

Թարգլա, նասրւ քի եազարըզ աշաղըտա : Եւստը զուլըմ
 թտանըն հեր Թարաֆըն, վէ պուլմատը. վէ սօնրա կիտիւ
 շէհիր գալէսինն տուլտըննա՝ տէտի տիւշման ասկերլէ-
 րինէ, պիր աղ տաճա պէրլէին : Աէ սօնրա տիւշիւնի պ'
 պու եալան ֆէնտի պուլտու . զիրա կիթտի շէհիր վալի-
 սինէ, վէ օյանտըրըպ օնու՝ տէտի . իշտէ Փիլիպպոս Վիրան-
 սա փատիշահընտան պիր մէնզիլ կէլմիշ վէ տէր՝ քի փէք
 իքտիզալը սէօզիւմ վար շէհիր վալիսինէ սէյլէ, էճէք,
 վէ քապիլսիզ տիր սապահատաք պէրլէմէք քի էյէր կէ-
 ճիլիրսէ շէհիրէ զարապ տըր . իմտի քափըլալըն անահ-
 տարըն վէր՝ քի աչալըմ, վէ օնու իշէրի պալըմ : () Ե-
 անըպ շէհիր վալիսի անահտարարը եաստըզըն ալթմիտա
 պուլմատըղը կիպի, ֆիրեատ էթտի վէ տէտի . նէլտէ
 տիրլէր անահտարար . վէ հանկը իսայըն կիրտի պուրոյա՝
 վէ կէթիւրտիւ անահտարարը . իշտէ հէլաքիլէթէ Թէս-
 լիմ օլտուք : Աէ սօնրա տէտի, եա աղըզ Վիքիր վալի-
 տէթուլահ . սանա սըփարըշ էթտիմ պու շէհիրի, վէ
 էօյլէ ույուտուլմ . վէ իշտէ պըրաքտըն պիպի հէլաք օլ-
 մայա : Աէ օլ սահաթ շէհիրին էթրաֆ քալէլէրինէ տա-
 հա մէրտ ճէնկճի կիտլէր պլթըրըպ քէնտիսի կիրտի շըք
 սսկէր իլէ քիլիսէյէ քէնտիլէրին քալըրըճըսը աղըզ Վի-
 քիր վալիտէթուլահա սըփարըշ էթմէյէ վիլայէթի : Աէ
 հաչան օնուն Թաշտան պատկերինն հոգուրլինէ տիւղ
 շէօքիւպ՝ կէօզլէրին պատկերէ քալտըրտըր, կէօրտիւ քի
 շէհիր քափուսուսուն անահտարարը օնուն քօլլարընտան
 ասըլմըշ տուրույօրտու . վէ օլ իշէրտէն սէօյլէմէյլէ օ-
 նուն քալպինէ, վէ ճիւմլէ օնտա օլանլարըն, տէր իտի .
 սիզ պէնի պէրճի քօտունուզ սեզին շէհիրինիլէ, իշտէ
 սպըլատըմ օնուն քափուլարընըն անահտարարըն, քի շէ-
 հիր տիւշմանլարա Թէսլիմ օլմասըն . վէ իշտէ վէրիրիմ
 սիզէ օնլար : Աէ օնլար հաչան կէօրտիւլէր, աղըզ Վի-
 քիրին քէնտիլէրինէ էթտիլի պու աղըմ միւճիլ զէթլի էյ-
 լիլի, հէյրան օլուպ՝ շաղըղ ըլա տօլտուլար : Ապքին տա-
 հա պու քատարլա պիթմէտի աղըզ Վիքիրին միւճիլ զէթ-
 լէրի քէնտի իպատէթքեարլարընա . զիրա օլ քեաֆիլլէրի
 էօյլէ պիր տիլանէլիյէ տիւշիւրտիւ, քի հաչան կէօրտիւլէր
 շէհիր վալիսինն կէօնտէրտիլի ասկերլէրի հիսարըն էթրաֆ
 քալէլէրինէ երղըմարըն . փէք զհատէ ալթ իւստ օլտու-
 լար, վէ օ իւրքիւնտիւտէն շաշըրըպ, վէ քուտուրուպ

պաշտարար քրմը՝ քրմնա էսիրէկէ: Դէտիդ պիտի պիրէրին
քրմայա. վէ պունու կէօրի ղէրտի պէքծիլէր, վէ քալէ առ-
կէրէրի. վէ օլ սահաթ խապէր վէրտիլէր շէհիր վալիսինէ
վէ պիւթիւն շէհիրէ. ընլարտա չըքըպ քալէլէր իւզէրինէ,
կէօրի ղէրտի, քի տիւշմանլար պիրի պիրէրին քրմարար-
տը, վէ թաճիւպանլոյ շաշտըլար: Սէ տիւշման ասկէրէ-
րինին քրմկընը ըրաստ կէլտի շաֆաք սէգքիւմինէ քարշը,
նէ գէման քի կիւնէշ քրմընըգսը տիւննայա եայըմաք
խտէրտի: Սոնրա շէհիր վալիսի, ասկէրէրին ճէմ էտիպ,
աշտը քափըլարը, վէ եօլիյիւշ էթտի քալան տիւշման
ասկէրէրինին իւզէրինէ. գիրա հիսապսըզլարը ընլարտան
էօլիւպ՝ եէր իւզէրինէ եայըմըշլար ըտը: Վէ ազ քիմսէ-
լէր քալըշլար ըտը, ընլարը տա տուլթուլար, վէ գէնճի-
րէ վուրտուլար ճիւմէսին. սոնրա սիւվալ էթտիլէր ընլա-
րա, քի նէ քափկա վէ քալապալըզ ըտը օ, քի սիզին մա-
պէնինիգէ տիւշտիւ, քի քրմտընըզ պիրի պիրինիզի: Սէ
ընլար տէտիլէր. պիզ ճիւմէմիզ կէօրտիք, քի սապահա
եաքըն (նէ վաքըմ քի շէհիր վալիսի քիլիսէտէ տուլայա տու-
րույօրտու վալիտէթուլլահն հուզուրինտէ), շէհիրտէն նուր
կէյիմի միւքէլէֆ պիր սուլթան չըքտը էօրքէ իլէ տօլու,
վէ պիլէսինճէ չօք նըլար ըա. վէ եաքըլազ պիզիմ օր-
տումուլա՝ էյլէ պիր քօրքու վէ թիթրէմէ պըրաբտը նի-
զիմ իշիմիզէ, թա քի սէրսէմէնիպ՝ պաշկա պիր էյլ էթ-
մէք պիլմէզտիք, պիրի պիրիմիզ քրմատան քայրը՝ Նաքը
էթտիլէր տախի քամազըք ֆասըն, նաաը քի օ զալըմ
օտա պաշը թէպիմ էթմէք խտէրտի շէհիրի ընլարըն էլէ-
րինէ: Օլտէմ պիւթիւն շէհիրըլէր միւրտէլէրտէն քալք-
մըշ կիպի, պաշտարար ազիզ զատիկ կիւնին ուզիմ զիւ-
նէթէլէ թէքմիլ էթմէյէ. վէ ալքըշլամայա վէ մէթհ էթ-
մէյէ Նըսըն վէ ընուն ազիզ վալիտէսի միւճիւզէթը պի-
քիր Սէրիէմի: Սէ օ զալըմ օտա պաշը քայալ օլտու. վէ
պուլամատըլար. հիքեայէթ էտէնլէրտէն չօրլարը զանն
էտէրլէր, քի եէր աշըլապ՝ սաղ սաղ եուլթուու ընու:

Պոռնուս նաալ էտէր հայր Սոթիմիլի շէնաթի իլլատարնա. ի
ազիզ վալիպէլլուլան իշին: Սէ հայր Պոռնուս Բալէնտի.
ճիւլ. Բ. Էօրիւնէլ. 19: (Պոռնուս իշին պոռնի Էտըլըք Բո-
րապան օրինակայ պէնէն իլլատարնա:

Մէյլէ :

Պիղիմ տէ տիւշմանլարըմը վար տըր տըշարտան . եանի շէյթանլար՝ վէ խուսուսա տիւնեա , քի քենտի փաշի զէվքի սէֆասըյլա տայըմ շաըշոր իթիրմէյէ պիղի իւէրի խանէմիզտէ տախի քամազըմիզ վար տըր , ու կէջիւնիւն զիւն շէրրէ մէյլէնմէսի : Լշյլէ իսէ զավալը ճանրիւրըն շէհ-րի ումայա , քի դայըպ ուսուն , պորճըյուզ տայմա պէք-լէյիպ՝ յանըք տուրմայա , նիճէ Լշֆէնտիմիզ նասահաթ-լար պիղի տէմէյլէ . որնուն իւյէք յոմ ժամ . իշաի՝ հէր պէմ յանիւք պորտուն . էյլէ քի Տիլէպազ քամազ վէ Ֆէնա մէյ-լիմիզ , վէ տըշարը տիւշմանլարըմը տիւնեա , վէ շէյթան-քէլէփիր ալմայալար պիղի : Լշյէր քի յանըք վէ մուգայ-էթ քիմնէլէր պազը քէրրէ դայըպ ուսուրլարա , եւ նէ ուսա կէրէք Ֆանի տիւնեանըն ույքուսույլա թէմպէլ վէ հաճէթիւզ ուսուրլարա , սայլը պիր շէյ՝ ուսմաշ՝ սալթ աշմաք կուսանլարա զուհուր ուսնտան քայըր :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ . Է . Թ . Ի . Թ . :

Երեւ Պիւիւր Էթն էյլէպի Լշբնա սուլմանը Լաւնապէյի . նուն գէլնիւն լիւր-բախուրը Էէնէճէյի իշն՝ զէր սալլը վէ պիւնիւ Էսպէ սէյլէնէյլէ :

Յուն . 1525 . սէնէսինտէ , նէ զաման քի Սարտիոս Լուտերին մուրտար ուէֆազիլէք մէսէպի եումուրճաք կիպի եայըրպ պօղարտը պիւթիւն Լէմէստանը , վէ քայըր փասիշա չըքլարը , վէ շէմալ թարաֆընըն սաքինէրիւ , նէմիստանտա պիր սէրասիէր թիւրէտի)՝ ննղնր ողլու(ս)ովմաս իսմինտէ , պինամուս վէ Լուտեր ուէֆազիլէյինէ սըքա պիր քիմնէ : Պու ուղղափառլարըն իշնէն նայմաղ իշին ո մէսէ-պի , սէքսէն պին ասիէր ճէմ էյլէտի ուէֆազիլէրտէն , վէ ճէնկէտիպ ուղղափառ պէյլէրէ քարշը՝ վէրան էտէրտի , ըն-լարըն վիլայէթլէրին , վէ չօքլարըն քէնտի մէսէպիսն տէօնտէրիրտի , քիլիսէլէրի նաղմալարտը , խորանլարը վէ-րան էտիրտի , փափազալը վէ րահիպէրի քըրարտը , պա-քիրլարը պօզարտը , վէ հիսապարզ զուլումլար էտէր-տի ուղղափառլարա . վէ ճիւմլէսի պէյիւք քօրքու վէ նաաը կէօզ նաշլարը իշինտէ տուրուրլարտը : Պու եէօ .

ընդհանուր էթնոսի կերպ կիրմէյէ տախի ֆունստատա ուղ-
ղափառ Երէնա պէյլիկինին էյալէթինէ. քի օրանըն պէյի
Լնտոնինոս ուղու՝ զահիտ վէ տինտար քիմնէ, պու տա
պիրիքտիրտին պին քատար ասիէր. վէ չքաթը օնա քար-
չը ձենէ: Պու պէյին զէվճէտի Պօրպօն սոյունտան պիր
քիշի գատէ սուլթան ըտը՝ Հուենատէ իսմինտէ, պու զէվ-
ճէ զնատէ Էհլըզ զահիտ վէ փէք իպատէթքնար ըտը ազիզ
վալիտէթուլահա: Իմտի՝ նէ զէման քի կիթտի ձենիէ
Լնտոնինոս պէյ պունուն զէվճի լուտերեան իւոլմաս
սէրասկերէ քարչը. Հուենատէ հանըմ կէճէ կինտիւզ
տուա էտէրտի Լըլահա, վէ ազիզ Պիքիրէ՝ քէնտի
զէվճինէ գուվվէթ վէրմէյէ ռէֆազիէրէ քարչը: Իմտի
պիր կին ազիզ վալիտէթուլահան պատկերինին հու-
զուրինտէ նէրէ քախանըպ, տէտի. եա կէօյլէրին միւհ-
թէշամլը սուլթանը՝ քէրէմ վէ պաքիրպըք անտաթ
պու Երէնա թօփրաղը, պէնիմ վէ պէնիմ զէվճի-
մին աէյիլ տիր, իլա սէնին տիր՝ վէ սէնին օլուն. իմտի տիւզ
էտէրիմ, պըրսքմա, քի կիրսին պուրպա օ լուտերին
քեաֆիր մէսէպի, վէ քալքսըն սէնին իզգէթին, վէ սէնին
Լըլահ էվաարըն զննէթի. տէօնտէր պիզ տարըղա տիւ-
շէնիէրէ սէնին ազիզ կէօզլէրին. վէ գուվվէթ վէր զէվ-
ճիմէ. զիրա եալընը սէնինէ խէլաս օլա պիլիթիլ տիւշ-
մանլարընըն էլէրինտէն: Սօնրա օլ զահիտ սուլթան
քիլիսէլէրին ծիւմէ փաղարընա էմր էյէտի, քի հէր կին
զննէթ իլէ թափօրա չըքըպ՝ աղայըպ նիաղ էթմսիլէր Լըլա-
հա, վէ օնուն վալիտէսի ազիզ Պիքիրէ, քի խէլաս էթմսին
օնլարը տիւշմանլարըն էլէրինտէն: Ելիթտի ազիզ Պիքիր
• զահիտ սուլթանըն նիաղըն, վէ կէօստէրտի օնա քէնտի
զէվճինէ եարտըմ էտիճէյին պու միւճգէթլէ: () զննէթ-
լի թափօրլարըն կիւնլէլինտէ՝ պիր աքշամ Լանկիսն
շէհրինին սթ Կէորդ մէնշուր քիլիսէնին ձէօմահաթլարը տա-
ղըլարքտան ոտըրա, օնտա պիր գըզ քալտը, անատան
ոտըմա տիլիլ վէ սաղըր. զիրա քիլիսէնին պիր քարանըք
քէօշէսիտէ տաթույօրտու. օնու կէօրմէյիպ քիլիսէնիօ
քախուճուտու՝ քախտը քափըլը օնուն իւզէրինէ, վէ կիթ-
տի, վէ գըզ քալտը իչէրտէ, վէ պու Լըլահըն
էմիլ իլէ օլտու: Իմտի հաչան պու քըզ տուրտու օնտա պիր
աղ վաթըլմ, վէ պաթըր քի քիլիսէյէ հիշ կէլէն կիտէն Էօք,
քալքտըր կիթտի, քիլիսէնին քախըսընա տըշարը չըք խայա,

վէ քափալը գոլուլայ օնու՝ պաշատը վերմայա քափուլու
 չօք քէրրէ վէ ֆիրեատ էթմէյէ, նասըքի շամթա էտեր-
 ւէր տիրիզէր. լաքին քիմէ կօղ ուտու, քի աշայտը.
 սօնրա ումուտու քէտիկայ քստը Գէրտէ. վէ ճուքի տա-
 հա ազիզ Պիքիրին խորանընն մոմարը եանը յօղարտը.
 կիթտի օնուն էօնիւնէ, վէ տիզ չէքիւլ տիւվա էտերտի
 օնա չօք վաքըթ: Սէ իշտէ ազիզ Պիքիր օ քէնտի պատ-
 կէրինտէն փաք վէ տուրու եիւյսէք սէտա ըլա սէյլէտի
 օնա, վէ տէտի ինն Գըլլա՝ սապահ Հաւնապէն սա-
 լանա. վէ սէյլէ օնա պէննի սաքա, քի ֆէրազ վէ ինքնիզ
 տաքաւան. պէրա պիր քաշ իննպէն սօնրա օնուն պէթէ
 ճէ՝ քիր քէնտի պիւշմաւարն: Սէ քապահնճէ գուլաքարը
 աշըլտը օնուն: վէ պաշատը սէյլէմէյէ տիւ՝ քի պիլմէգտի, վէ
 շիւքը էտերտի նը լոյսա միւճիւզէթինին իւզէրինէ, քի
 էթտի օնա: Իմտի՝ հաչան սապահ օլտու, կէլտի քիլիսէնին
 քափըճըքը վէ չօք ճէօմահաթ օնունլա. վէ աշտը քիլիսէնին
 քափըսըն, վէ իշտէ կէօրտիւլէր քըզը, քի կէլիւ իտի սէվի-
 նէրէք օնլարա քարը. վէ տէտի օնլարա. եալլարըրըմ
 սիզէ, կէօթիւրին պէնի սուլթանա, զիրա տէյէճէյիմ վար
 օնա ճիւմէտէն ազիզ Պիքիրին թարաֆընտան: Հէրասն
 օլտուար ճիւմէտի օնուն սէյլէմէսին կէօրիւնճէ, զիրա
 թանըրլարտը օնուն տիրիզ վէ սաղըր օլմասըն, վէ օլ սա-
 հաթ աղըպ կէօթիւրտիւլէր սուլթանա՝ վէ նաքլ էթտիլէր օնա,
 քի պու սնատան տիրիզ վէ սաղըր տօղմուշ ուտու, վէ իշտէ
 ազիզ Պիքիր աշմըշ տըր տիլինի, վէ քուլաքլարընը միւ-
 ճիւզէթ իլէ, վէ սանա պիր տէյէճէյի վար: Սէ գըզ տէտի
 սուլթանա. Թէմպիհ էթտի պանա ազիզ Պիքիր սէյլէմէյէ
 սանա եա սուլթան, քի շաղ օլմասըն. զիրա սէնին զէվճին
 պիր քաշ կիւնտէն սօնրա եէնէճէք տիր քէնտի տիւլման-
 լարն: Հաչան էշիթտի պըւնու օ սուլթան. վէ կէօրտիւ-
 ազիզ Պիքիրին միւճիւզէթին, քի տիրիզ վէ սաղըր գըզը
 սէյլէթմէ իլէ ինանտըրըրտը շիւփհէտիզ քէնտի զէվճինին
 եէնմէսինէ քէնտի տիւլմանլարընը, իթիպաթ էթտի,
 վէ աղամայա պաշատը. վէ եիւզ իւզէրինէ տիւշիւպ,
 շիւքիւլէր վէրիտի ազիզ Պիքիրէ, վէ սօնրա քալքըպ,
 շապըք վէ սէվինճ եօրթուտու էտերտի ճէմի սարալլըլար
 ըլա պիլէ: Լալլըրտը պու միւճիւզէթին խապէրի պիւ-
 թին շէհէրէ, վէ ճիւմէտի սէվինիպ շիւքիւլէր վէրի-
 տի լաւահա, Սէ իշտէ պիր քաշ կիւնտէն սօնրա

միւճտէ խապերի կէտի օրտուտան, քի ազ ասկերի լօրէ-
նարարըն՝ փտիտէթու ըսհ ճնարա սերասկեր օլմայլա,
եէնաիլէր տիւշման ասկերէրին. վէ տարմատաղըն էթտիլէր
ճնարը. զիրա ճնարտան օթու զ ալթը պին ատէմ Եօլտիւր-
տի. լէր, վէ ասկերէրին եասըր տութտուլար. վէ աղ քիմնէլէր,
քի քալտըլար, քօվուպ չը քարտըլար, վէ ալտըլար ճնարըն օր-
տուտուն. վէ քէլէփիլլէ տօլտուլար: Իմտի ճիւվէ Լօ-
րէ առա սաքին օլաւար շիւքիւրլէր վէրիլլէրտի պէօյլէ պիր
միւճի զէթլի փէթհիլին. վէ ահէնիւտէլլէրտի կէօյլէրին
սուլթաննա պու երգի, մահալլէլէ տէ. վէ մէ յոանլարտա,
քի պաշանըր. շաղ օլ պիլի Սէրիւն, չի ճիւլէ. ահփա-
պէլլէրի Գուպըն, վէ սայլըսը:

Պոստա Կիւնայէլէ Էփէր լիթուլ Լարիանա ճէնալի ճիւլապ-
լարընը Բ. ճիւր: Սէ Կայր Պատուա Բուլլէտն. ճիւր. Թ.
Խօրնէլ. 22.

Մէյվէ.

Պոստ շէհրլիլէր միսալի պօրճլույուզ պիզ տէ Լաւհա
սըղընմայա, վէ իմտատա չաղըրմայա օնու պիզիմ ուսհաի
ճէնկլէրիմիզտէ՝ քի թէնէ՝ տիւնեայա՝ վէ շէյթանա
քարշը տըր: Օլրա պու իւշ տիւշմանլարըմը պիզտէ չք
գուվէթլի սիւլէր, վէ պիզէ պիր ալընմազ գայէ կիւպի
կէօրիւնիւրլէր, լարին Լաւհըն եարտըմըյա ալա պիլիլիզ
օնլարը, նիճէ սէօյլէր՝ Լաիթ մարգարէ, Լալ ինդ անցից
ընդ պարիսպ: Լանի՝ Լաւհըմա աշարմ Գուլլէրպէն.
Լանի՝ ճէմի տիւնեատէ օլան պէլալէրտէն:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Լ Ե Թ . Լ :

Կիւլէ Էյալլէլլէնալէ Իմպէրիալէ շէնիլի ալիւ ժաղիլլէտալանն
Պաճիլլէլլէլլէ չալլէտալանն ճէնալի պիւշտըլարընը Գուշալլէ-
մարմարան:

Յոռն, 1610. սէնէսինտէ, եէնի տիւնեատէ Կիւլէ Էյ-
ալլէթլինն Իմպէրիալէ շէհրլին փուլթիլլէթ վէ կոպիտ
հինտիլէր քուշալթըլար, սպանիալը քրիստիալլէր-
տէն արմայա օնու: Կէ քէնտիլէ ին ասկէ լէի բըրլըմալըն
տէյի շէհրլին իւզէրինէ եէօրիւյիւշ էթմէտիլէր ճէնիլ լլէ,
Գ

իլէ՝ տիւշիւնտիւէր ածլոք վէ սուսուզուղլա արմայա ծնու •
 ծնուն իչին թուտուշար ճիւմէ կէչիթ եօլլարն, վէ պը-
 րաքմաղլարտը. քի զահրէ կիրսին շէհիրէ: Վէ ստիւթիւ
 ըրմաղը. քի շէհիրին օրթասընտան կէչերտի. վէ եալընըզ
 ծնտան իչերլէրտի շէհիրլէր սույու, զերա պաշկա սու
 եօղ ուտու. վէ պաշկա եօլա շէվիրտիւր ըրմաղը
 շէհիրին պարըսընա եաքըն: Վէ պէօյլէ ալ վաքըթ իչին-
 տէ պէօյլէք սըքլէթէ տիւշտիւ շէհիր. կերէք սու թարա-
 ֆընտան, վէ կերէք զահրէ. վէ խուսուսա սու թարաֆըն-
 տան. քի չօքլարը սուսուղլուքտան զայըֆլանըպ՝ տիւշմիւշ
 տուրուրլարտը շէհիրին սօքաքլարընտա: Սօնրա շէհիրի-
 լէր պաշլատըլար ճիւմէտի ճանը կէճիւլտէն սըզընմայա
 Վլլահան վէ ճիւմէտէն աղիզ Պիքիրին իմտատընա, վէ
 Վլլահան մերհամէթ իստէմէյէ: ()նուն իչին ազիզ
 Պիքիրին պատկերին. ալըպ՝ թափօրա չըքսըլար ծնուն լի-
 թանինէ տիւվասըն սէօյլէյերէք. վէ կէօթիւրիւղ տիք-
 տիլէր պիր սուսուղլուքուլայա եաքըն, քի չօքտան պերի քու-
 բուսուշ տու: Վէ սօնրա պաշլատըլար աղիմ ֆիրեատ ըլա
 վէ աղլայարաք տիլէմէյէ ազիզ վալիտէթուլահան քէն-
 տիլէրին պէօյլէ տարըքլարընտա իմտատա եէթիլմէյէ. է-
 շիթտի ծնլարըն նիաղլարըն քերէմքեանը աղիզ Պիքիր.
 վէ իշտէ աքիպինճէ չըքտը ծնտա պիր փաք թաթըլ վէ կիւռ
 սու ճիւմէտինին թաճուպքալմասընա. ծնու իչտի սու-
 սուղ ճօմահաթ, Վլլահահաթսըլ շիւքիւրլէր վերմէյէ. օ-
 րատա կէօրմէլիտի չօքլարընըն սյալ ալթընտա չինէնիպ
 քալմասըն ճօմահաթըն սու իչին պիր պիր իւզէրինէ երղըլ-
 մասընտան: Վէ պիր քաչ կիւնտէն սօնրա հաչան էշիթ-
 տիլէր տիւշմանլար՝ քի գուշանանլար շէհիրին իչինտէ
 սու պուլտուլար. ֆարազա կերի տուրմատըլար ծնու գու-
 շաթմատան. վէ լաքին ըրմաք շէհիրին էթրաֆ պարըսընա
 եաքըն աքմայա ծնլարա էնկէլ իտի, ծնուն իչին սույ-
 ու քօյվերտիլէր էվէլքի եօլունա: Վէ հաչան ըրմաք շէ-
 հիրէ կիրտիյսէ. չապըճաք քէսիլտի օ պունարըն աղիզ
 Պիքիրտէն փէշէշ օլան սույու, վէ քույու քալտը էվէլ-
 քի կիպի բուրու. աշիքեարէ պէյան օլմա իչին, քի թաթըլ
 սու զաթի օլմայըպ՝ իւէ ալիզ Պիքիրին միւճէթիլլէ օլ-
 տու: Իմտի ֆարաղա գուշանմըշ շէհիրլէր Վլլահան եար-
 տըմ պուլտուլար սու թարաֆընտան. լաքին զահրէ թարա-
 ֆընտան փէք սըքըլըլարտը, պիրա • տա պիւթիւն էքսիլտի

վէ պիր շէյ քալմատը եկե՛ճէք. օնուն իչին թէքրար պաշլատը-
ւըր նիազ էթմէյէ Բապպիյէ, վէ ազիզ Ալիքիրին իմտատընա
սըղընհայա : () տա ածըյրպ օնլարա՝ պու թարզլա իմտատա
եէթիշտի . նասըլ քի տօյուրտու Բապպի էսիլ էամտէ
եաշուտի ճօմասթհըն վէրմէյէ օնլարա պըլտըրծին եէմէ
իչին : Օյրա օնա քէզալէք քաֆիլ պիր կիւմիւաշ եաղմուկ կի-
պի կէլքի տօլտու թաշտը շէհիրին վէ էթրաֆ պարըլարը-
նըն իւզէքնէ . քէօմէ քէօմէ սոյ սոյ գուշար, իրի ուֆաք,
օնլար քի քէնտիլիքլէրինտէն կէլիպ շէհիրլէրին էլէրինէ
տիւշէլլէրտի , օնլարը տու թուպ՝ եէյիպ՝ Լլաշա վէ օնուն
ազիզ Ալիիտէսինէ տուրմազ շիւքիւրլէր վերիլէրտի :
Սէ պու գուշարըն կէլիպ աշոպ թաշմալարը պիր կիւն տէյիլ
սալթ , իլլա չօք կիւնլէր օլտու : () կոպիտ փուլթփէրէսթլէր՝
կէօրիւպ պէօյլէ թաճուպլու եարտըմ՝ եէթիշմէ-
սին Լլաշտան շէհիրլէրէ՝ փէք զիատէ շաշալլար-
տը . լաքին սէրթլէշիպ՝ քէնտի նիյէթլէրինտէն կէրի տուր-
մազարտը . վէ օնլարը գուշաթմատան վազ կէլմզլէրտի :
Լաքին պիր քաշ կիւնտէն սօնրա հաշան էշիթտիլէր , քի
կէմիլլէրլէ իմտատա կէլլօր Ապանիա սսկէրլէրի օ գուշանան
շէհիրէ , Տըւ-է աթնա-է Խա-նի տէնիլէն շէհիրտէ սաքին
օլանկարտան՝ քօրքտուլար , վէ Իմպէրիազէ շէհիրին սը-
րալըպ՝ կիթտիլէր հէրքէս քէնտի եէրլէրինէ . վէ պէօյլէ
շէհէր գուրթուլտու օնլարըն էլէրինտէն ազիզ Ալիքիրին
միւճիւղէթիլլէ :

Պիւտու-նաշլ Էպէր հայր Լլաշտա Քէնտի Քիլապընդա : Սէ
հայր Դաուլու Բոլլէան . ճիւլ . Գ . Էօրինէլ . 17 :

Սէյվէ :

Իմաի հէր նէմիլ քի վար տըր , Լլաշտան տըր , նիճէ
սէօյլէր Լոսքեալ . Օրնշ ունիս , գըր ոչ էս տաթալ .
Լանի , նէն լար , թի ալմալլըն . պուսուլն իչին տալըմ պօրծ-
լույուլ , պու շէհիրլիլէր միսալի Լլաշա շիւքիւր էթմէյէ ,
վէ՛ն օնա նալքիօր օլմամայա . զիրա Լլաշտա ատէթ տիւր
նալքիօրարտան ալմաք օնու , օնլարա մէճճանէն պաղըշատը-
ղըն . նիճէ սէօյլէր երանելի Պրիգոր . լայըք տէյիլ պիր տալայա ,
օ թի շէ-թիւր Էլմիւլ ալարղընտան Էօլիւրիւ : Սէ իշտէ պու
Փէքրէ չօք վարդապետլէր տէրլէր , քի պուսուլն իչին

չօք քիմնէլէր քէնտի մուքրիր օլտգ-բլարը կիւնաճարա ,
թէքրար տիւշէլէր , օնլար իչին քի արձակում ալտըար ,
զիրա լալըղընա կէօրէ շիւքիւր էթմէտիլէր Ալլահա ,
քէնտիլէլին լլայեք էթմէտի իչին կիւնաճարընըն ա-
ֆընա . օնլարը քի Ալլահ աֆ էլլէտիլտի քահանանըն ար-
ձակումէլլա :

ՄԻՒՒՃԻՒՑ ԷԹ . ԱԼ :

Ազեզ պիւր լալէտիւն—լահըն պարտիւնն էլէ էլէ քիտի-
ան օլտ—լար՝ պիւր իտիւշահ , լէ օնու լալէտիւն , լէ Կիւ-
լէլէն ինձալարը :

Յուն . 1559 . սէնէսինտէ , նէ զէման քի փօրթօգալը
յօնան կարգընտան հայր Աննալվոս հինտիստանտան տէօն-
տիւ , վէ աշաղը էֆրիքիայա կիթտի Մոնոմոտապա տէ-
նիլէն փայթահատ շէհրէ . օրատա սաքին օլան փօրթօ-
գալը պաղիրկէանլարտան փատիշահա նազլ օլունմասըն-
տա , քի պուրայա պիր քիչիզատէ էվատը կէտի , ազիզ
վէ ալիմ քիման . փատիշահ սէվտի օնու . օնուն իչին էվէլ
կէօնտէրտի օնա չօք ալթըն փէշկէշ , վէ պիր քաշ չիվթ
էօքիւզէր , (քի օնլարըն ինտիւնտէ պիր պէօյիւք պաղշիշ
իտի .) վէ պիր քաշ եասըր օնա խըզմէթ էթմէյէ , վէ սայ-
ըր պունլարա միւթալիք նէսնէլէր : Ապրին ազիզ հայր
ալմատը օնլարը . վէ փատիշահա կէրի տէօնտէրիպ տէտի .
պէն պունլար իչին կէլմէտիմ պուրայա , իլլա՝ սիզլէն լիւ-
լալըղընը իչին : (Նու հաճան կէօրտիւ փութփէրէսթ
փատիշահ , զիատէ թաճուպլանտը . զիրա պէօյլէ շէյ կէօր-
մէմիշտի : (Նուն իչին պիր քաշ կիւնտէն սօնրա՝ հայր
Աննալվոս լիւնտօն Այալղոս թէրճիմանը , (զիրա օնլարըն
տիլին պիլմէղտի) , կիթտի սարայա՝ փատիշահը սէլամլա-
մայա . փատիշահ ալտը օնու իչէրի քէնտի օտասընա . վէ
պու՝ քէնտիլէրին օլէնքլէրինէ քարշըյալը . զիրա քիման
կիրէմէղտի փատիշահըն օտասընա , քիմ քի փատիշահ ,
եախօթ փատիշահ ագրապասը տէլիլտի . վէ օթուրթտու
օնու քէնտի թահտընըն պիր եանընա , վէ փատիշահըն
վալիտէսի օ պիր եանընտա , վէ սայրըլարը ալաբ-
տա տուրուրլարտը օտա քափուսուենուն էշիլինէ եաքըն :
(Նտա հայր Աննալվոս փատիշահա պիր ազլ հէտիլէ

սունտու հինտիստանտան կէթիրտիյի շէյլէրտէն. վէ քապուլ էթտի փատիշահ ծնարը ազիմ խօշուղ ուլա, վէ ծնարա մուգապալէ վէրտի ծնա ճէվահէր թաշլար, վէ չօք կիւմիւշ վէ ալթըն քապլար. ծնարը պու ազիղ հայր ալ մայրնձա՝ փատիշահ թաճուալանտը: Այէ պունտան սօնրա չըքտը փատիշահըն եանընտան, վէ կիթտի քէնտի ֆաքըր եերինէ, վէ ծնտա պիւթիւն կիւն տուպա տուրուրտու: Պու ազիղ հայրըն պիլէմինձէ ֆրէնկիստանտան կէթիրմիշ պիր կիւզէլ տիրամայր սք Սոյսուն պատկերի վարլար. վէ քէնտի ֆաքըր օտտընտա պիր խորան եալիւպ քօտու օրպա պատկերի, վէ ծնուն հուզուրինտէ տուրուրտու տուպա. վէ ծնտա սունարտը ազիղ պատարագըն: Եթտի՝ պիր կիւն տուպա տուրուրքէն օ պատկերին հուզուրինտէ, փատիշահ սարալընտան պիր պէյիւք քիմնէ ծնա զիարէթէ կէլտի. վէ կէօրտիւ ծնու, քի տիղ չէօքմիւշտիւ ազիղ Պիքիր վալիտէթուլահըն պատկերինին հուզուրինտէ, վէ չէքիւմիւշ տուրէթի՝ սահիհտէն ֆարկ էթմէյիպ՝ քէնտի ֆիքրինտէ ծնուն հիւմնիւնէ մայրլ օլուպ՝ թաճուալ քալտը. վէ պիր շէյ սէյլէմէտէն տէօնտիւ փատիշահըն սարալընա. վէ տէտի փատիշահա, քի օ եապանձը րահիպի կէօրտիւմ, քի քէնտի օտտընտա ռիր զիատէ հիւսիւտար հանրմ քիշի վարլար, էֆրիքիա զէվձէլէրինէ պէնզէմէզ: Հաչան պունու էշիթտի փատիշահ, զիատէ հալէսէնտի կէօրմիյէ ծնու. ծնուն իշին ֆէրման կէօնտէրտի հայր Սոնսալփոսա՝ կէթիրմիյէ ծնու փատիշահըն սարալընա. վէ հայր Սոնսալփոս օ տնվէթէ սէվէնիպ, վէ պատկերի պիր լաթիֆ պօհճալա սարըպ՝ կէօթիւրտիւ փատիշահա: Եթին պատկերի աչըպ կէօստիւրմէզտէն էվլէլ. պաշլատը ծնարա պէյան էթմէյէ Վէլամ Ուլահըն ինսան օլմասընըն սըրըն, եանի նիձէ հազըթի ատէմ կիւնահ էթմէսիյէ, ճիւմլէ ինսունլարը քէնտիյլէ պիլէ հէլաքիյէթէ պըրսքտը. լաքին Ելահ ինայէթ էյլէյիպ ծնարա, կէօնտէրտի տիւնեպա քէնտի պիր էվլատըն ինսան օլմա իշին, վէ սիասէթ չէքիպ, էօլմէյէ ինսանլարըն խէլասը իշին. վէ պու Ելահ վէ ինսան, Պաքիրէտէն տօղտու փաք սաքլամայլա վալիտէսինին պաքիրլէյին. վէ պու Պաքիրէ տիր, քի կէօրտիւ օ աղա: Պունու սէյլէյիպ՝ տիղ չէօքտիւ՝ վէ աչտը ազիղ պատկերի: Մնու հաչան կէօրտիւյէ փատիշահ պաշլըն էյաի ծնա, վէ ծնուն կիւզէլէյինտէր քալիւրպա,

խտէտի օնու հայրտան պըրաքմայա սարայտա . օ տա պեյլէ պիր ֆըրսանտա պէքլէրտի, կէօնիւլ հօշու-
ղույա պըրաքտը օնտա, վէ կիթտի ումուտ ուլա, քի
շիւփէսիգ աղիզ Պիքիր փատիշահը ավար աղիզ քրիստի-
ան տինինէ, վէ էօյլէ օլտու: Օ կրա օ կէճէ փատիշահ
ույուրքէն կէօրինտիւ օնա աղիզ Պիքիր շէմստէն շէ իաֆ-
լը՝ օ քըյաֆէթլէ, նիճէ քի պատկերտէ իտի. վէ սէօյլէշ-
տի օնուելս էօյլէ պիր տիլ իլէ, քի օնու փատիշահ սողա-
մաղտը, վէ փատիշահ զիտտէ քօրքուզ՝ շաշտը քալտը:
Վէ պու լիւյա պէշ կէճէ պիրի պիր արտը սըրա ըրաստ
կէլտի օնու. վէ օնու հէր կիւն նաքլ էտէրտի վալիտէսինէ
վէ ճիւմիէ սարայլըլարընա. օնլար հէյրան օլուպ թաճուպ
քալըլարտը, վէ իստէլլէրտի տույմաք, քի նէ կէօստէլլը
պու լիւյա: Սօնրա պէշինճի կիւնտէ չաղըրտը փատիշահ
հայր Անսալվուտ, վէ նաքլ էթտի օնա իւրեասըն օլտուղու
կիտի, վէ սօնրա տէտի. հայր պոնա փէք աճըրըմ, քի օ
շէմս կէյիմլի հանըմ տայըմ՝ էօյլէ պիր տիլիլէ սէօյլէր, քի
օնու պէն ալնամայօրում: Շէփապ էթտի հայր, վէ
տէտի. օ կէօյլէրին սուլթանընըն լիսանը՝ փատիշահըմ՝ էօյ-
լէ պիր լիսան տըր, քի օնու քիմսէ աղնայամաղ՝ թաճ
քրիստիան օլմայընճա. պոնու սէօյլէտի վէ կիթտի: Սօն-
րա իքինճի կիւնտէ թէքրար կէօնտէրտի փատիշահ չափուք
չաղըրմայա պապայը սարայա. զիրա տէր՝ իստէրիմ
քրիստիան օլմաք. զիրա օ իքի կիւնտէ ամենասը Այսնուր-
լանտըրմըշտը օնու Ֆիքրինի քրիստիան տինին քապուլ
էթմէյէ: Լշիթտիլի կիպի զիտտէ սէփինտի պապա, վէ
շիւքր վէրտի Լլահա վէ աղիզ Պիքիրէ, վէ չափուք կէ-
տի սարայա. վէ պիր քաչ կիւն էօյրէթտի փատիշահա վէ
օնու վալիտէսնէ քրիստիան տինին. վէ սօնրա վաֆթիլ
էյլէտի օնլարը աղիմ զիննէթլէ. վէ փատիշահըն իսմին
Սեբաստիանոս քօտու, փօրթուգալըլարըն փատիշահընըն
ատը զէրօ օլմա իչին, զիրա օ էօյլէ տէնիրտի. վէ վալի-
տէսինին ատըն Սնրիամ քօտու, չիւնքի տէտի օ նուր-
լանտըրըպ չաղըրտը սիզի քրիստիան տինինէ, ամենասը Այ-
սուն իզէթինէ: Վէ փատիշահ օ կիւն հայր Աոնապլոսա
պաղըլատը եիւզ թանէ էօքիւզ, քի օ օնլարըն մա-
պէյինտէ պիր պէօյիք Տէտիլէ իտի, վէ պապա օնու կէօյ-
նիւն քըրմամաք իչին ալտը օնլարը, լաքին շէհրին Ֆուգարէ-
լէրինէ տաղըթտը ճիւմլէսին: Պոնտան սօնրա Լլահըն

վէ ազիզ Պիքիրին եարտըմըյա ճիւմէ սարայրն իշինտե
օլանլար, վէ տէվէթին ընչալարը քրիստիան տե-
նին քապուլ էթտիլէր. ընթարման իւշ իւզ ճան վաֆթիզ
օլտուլար ազ կիւնլէր մապէյնինտէ փատիլաճ կիպի:
Վէ սօնրա տաիի չօքլարը շէճիրին ծօթաթմ-
լաթրնտան, վէ էյալէթին գապուլ էթտիլէր քրիս-
տիան տինն, վէ վաֆթիզ օլտուլար վէ արթտըլար աք
քիլիսէյէ:

Պունու նալը ետէր հայր Սիկապա կարինէան. իլնապ. Բ.
պապ. 10: Վէ հայր Լ. ղէսաուլար. պիտապն. ճիլը. Գ.
լնապիր. 5:

Մէյվէ:

Նիճէ պու հայր Կոնսալփոս գազանտը տինտիզերտէն
չօքլարն Քնուն տիննէ ազիզ Պիքիրին շէֆայէթիլէ.
քէզալիք պիզ տէ նէ զէման կէօրիւրսէք պիրին պինամուս-
լուքտա վէ ֆէնա ամէլէրտէ. պօրձուլուլ չալըշըպ նա-
սահաթլամայա օնու ազիզ Պիքիր վալիտէթուլահա իպա-
տէթքեարլըղա. նիճէ էթտիլէր պունու չօքլարը սթլարտան
վէ րուհանի քիմնէլէրտէն. վէ օնունլա գազանտըլար ճէ-
լաքիլէթ էվլաթլարն խէլասէթ էվլաթլըղնա: Օիրա
նիճէ սէջլէր սթ Բեռնարտոս. հիշ ինիէ Էօր պապ,
ի պիր հերիէ աղէլ Պիքիրին հոհապպէլէլլէ ալէֆէնիսն, վէ
կերի պեռնիսն հէպի հէլաիլէլ Էօլաքընպան:

ՄԻԻՃԻԻՍԻԹ. Լ.Բ.:

Լ.վէ Պիքիրի կապալէլէլար պիր ինիէ՝ նէշէրի պօպալընպան
ապըլապ, քալիլա-չըլ- Էօլէնպին:

Յուն. 1405. սէնէսինտէ ֆրրանսըզ միլլէթինտէ պիր
կէնճ իյիտ, Սպարնակոն շէճիրնտէ տօղմա Ֆիանսարա-
նըն Հալա շէճիրնտէ տիրամայր սուրբ Կոյսուն
միւճիւղէթի պատկերինէ զիարէթէ կիտերտի: Լօլտալ
ըրաստ կէլտիլէր պու իյիտէ իքի թիւրիւտիւ իրըսը քան-
լը քիմնէլէր, օնլար քի Լըսաճըն քերէմլլէ պու իյիտէ
տէյիլքի սալթ պիր զարար վերմէտիլէր, վէ տաիի օնուն-
լա ալաքտաշ օլուպ կիտերլէրտի՝ նէրէյէ քի օ կիտիլօք

տու: Սէ պիր քաջ կիւնտէն սօնրա Մէսնա շէ Տրինէ վար-
տըլար. օրատա պու իըրսըզլար թանըլու թուծուլտուլար
շէ Տրին զապիտինտէն, վէ զընտանա գօծտուլար. վէ օն-
լարլա սէֆիլ իյիտ տախի: Սէ հաշան թէֆըիլ օլտու-
լարտա, ըրրար էթտիլէր խըրըզլար, քի եօրտա ետի
թանէ կիւմիւշ թէֆիս չալտըք, վէ օնլարը սաթըպ, փա-
հասըն մնալէյնիմիղտէ թաքսիմ էթտիք. վէ իւշիւնճիւ
փալըն պու իյիտէ վէրտիք. վէ տախի պիւ կօլճու սօյ-
տուք, վէ էօլտիւրտիք օնու. վէ պու տախի այաքտաշ
վէ հիսեւտար ըտը պիլէ օնու էօլտիւրմէյէ: Պաւնու էշի-
տիպ շէ Տրին զապիտի, իւշիւնիւտէ զաթլէ վաճիպ կիւ-
րիւպ իլամ էյլէտի պօղազլարընտան սարլմայա աղաճտան:
Պիրեատ էտէրտի սէֆիլ իյիտ, քի պէնիմ օ գապա հաթ-
լարտա մնալալմ եօք տուր. Մլաշըն իսմինէ եէմին էտէր-
տի, վէ սիւ Մճաճինի շահատ թուծարտը՝ լաքին Փայտա
էթմէտի. զերա օ թիւրիւտիլէր թէքիտ էտէլլ'լ'տի քի
պու տա պիլգիմլէ իտի էօլտիւրմէտէ վէ չալտուտա. Փայա-
ղա սօնրա օնլարտան պիլիսի փիւշման օլտու նէ հաք եէրլէ
սուչսուղա իֆտիւրա էթտիլէրի իշին. լաքին Փայտա
օլմաուր, զերա օ պիլի թէքիտ էտէրտի: Լամի խըրսըզլա-
րը աստըքտան սօնրա՝ կէթիւրտիլէր պու սուչսուղ եիլտի
տէ ասմայա. վէ օ հաշան եսքլաշտըյտա տար աղաճ'նա,
եիւյէք սէտա ըլա իմտատա չաղըրտը աղիզ վալիտէ-
թուլաշը: Լամի շէ Տրին զապիտի տէ օնտայտը, օ տա սիւ
թարաֆտան աճըրտը օ իյիտին էօլիւմիւ իւզէրինէ, վէ օ պիւ
թարաֆտան օնու թէսէլա էթմէ իշին սէյրճիլէրէ տէտի,
նիպ էտէրիմ սիղէ, քի պու իյիտ էօլտիւրտէն սօնրա, հէփիւ-
նիզ տէ պուճուճն ճանը իշին պիլէր պատարազ կէօրէսինիզ:
Սէ պու իյիտ տէտի. պէն տէ եալվարըրմ սիղէ քար-
տաշլար պէն տար աղաճընա չըքմազտան էվլէլ պիլէր հայր
մեր վէ պիլէր ողջըն քիզ Սարիամ սէօյլէյին Հալանըն
միւճիւղէթլի վալիտէթուլաշ պատկերինէ, քի պէն օնա
զիյարէթէ կիտէրքէն պու քազէ կէլտի պաշմա. վէ չիւն-
քի պաշա քիմսէմ եօք սուչսուղուլումա թարաֆ չըքա-
ճաք պէնիմ իշին, սըղընըրմ վալիտէթուլաշա, քի եէթիւ-
օին պանա իմտատա: Սէ ճօմաւթ թէքմիլ էթտի օնու
նիաղըն պիլէր հայր մեր վէ պիլէր ողջըն քիզ Սարիամ
սէօյլէմիլ իլէ: Սէ ճէլատ պրաքըպ իփի պօղազընա չէք-
տի տար աղաճընա աստը: Լաքին պու իյիտ եիւզիւմիւն

Մէյլէ :

Նիճէ ռահմ էյլէտի աղիզ Պիբրի պու եկիտէ՛ օնուն սուշուղդեղու իչին . քեզալիբ Ալաճ տա տայրմ ռահմ էյլէր էյի վէ ֆաղլիամէլէրէ . նիճէ սեջլէր մարգարէ . Ողորմութի նք գէւա իմ էլէսցէ . վէ թէքրար սեջլէր . Որպէս գիտայ հայր ի զի որպէս իւրոյ, այնպէս գիտացի Տէր յերկրպաշտ իւր : Լաւնի, օնուն մերհամէլի պիլէ՛մէ իլէսին . նիճէ պուրա ինայէլէ եպիւր յէնայի եմլարարան , եօյլէ ինայէլէ եպիւր Ալաճ յէնայի յարանարան : Եջլէ իսէ՛ պիզ տէ էյէր արդուէրսէք Ալաճն վէ օնուն աղիզ վալիտէսի նին լուծփուն վէ մերհամէլին արմայա, ճահտ էտէլիմ փարլըղըլ վէ ֆաղլի ամէլ իլէ եաշամայա . նիճէ սեջլէր Ալաճ քէնտիսի Լաւմիա մարգարէնին աղըրլա : Ելէն հանպէս պարաւանիւնն յանապէն, իլէն գէւրան իմ էլէսցէ . Լաւնի, էյէր հիւրապէրէսպիլի, ի պէգըլիլէ պիլ, չաարարանն պիլնանն իլէն Դահապէլէնպիլն, աղըրմ իլիլ փաթ օլաւն . վէ էջլէ նէ .քի նիաղ իլէ տիլէրսէն, ալըրսն պէնտէն . վէ նիճէ հէր նէ .քի պէնիմ աղըրմ տան չըքարսա թէքմիլ օլուր, էջլէ սէնին տիլէքլէրին տէ թէքմիլ օլունլար :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ . Լ Գ :

Ի ի պարաւանիւնն եօլէսիլն պարաւանիւնն աղէպ Պիբրին շէֆայէլէլէ

Յուն . 1259 . սէնէսինտէ, Ֆիանտրա էյալէլինին Քաւֆիա շէհրինտէ պիլ ճահիլ եկիտ Վլամինիոս իսմինտէ գէնաճաթլա տուվարձը . պու Պետրոս մանտեան տէնիլէնտէ մի էօլտիւրտիւ կէճէ իլէ էվինն կիտէրքէն շէքիճիլէ վուլուպ օնուն պաշնն էղմէյլէ . վէ քէնտիսի կիզլիճէ քաչըպ քուրթուլտու եօք .քի սալթ կէօղ էօնիւնտէն, վէ տախի ինսանլարն հէր շիփիհէսինտէն : Սէ սապահլա օնուն լէշին եէրտէ պուլուպ պաղըլարը, պաշնն էղլիլիշ վէքանա պէօլէնմիշ, հաքիմ տիվանլնա խապէր վէրտիլէր, վէ անլար փէք սլըր արարար ըտը էօլտիւրէնի, լաքին սահիհին տույմաք միւնքիլն օլմատը : Սալթ վաքթուֆ օլտուլար, քիլուգ կիւն էվէլ Վերվիւս դալէսինին եանընտա կէլիկ շան

խանա եպրն, իբի էհէալ սահիպի ատէմէր պու էօլէն լէ
պիր պէօիւք քապկա էթմիշէր իտի. քի պէրինին իսմի Սատ-
թէօս նեգրեան, վէ օ պիրինին, Նոպհաննէս կարտոնեան :
Պուշար իչին ճիւղէսի թահմին էտէրէրտի, օ էօլէն իչին :
() Նուն իշնապունլա, ըտու թուպ հաքիմէր՝ քօտուլար զըն-
տանա : Աէ օշարը թէֆթիշ էթմէլէրինտէ, օշար աղայ-
արաք տէլէրտի, Բլաս պլիւր, քի օնուն քաննա շէ-
րիք տէլիլիդ : Լաքին հաքիմէր օշարըն սէօղինն ինան-
մայրպ, էմր էթմիլէր ճէլատարա իսկէնձէ վէրմէյէ օշա-
րա, քի տօղըստուն իբրար օշունլար : Լամի իլք իսկէն-
ճէսէ սէօղէրինտէ քապի տուրուպ տիրէնիլէրտի էօյլէ
քէմիլէրտէ սուչումուզ եօք տէլի. լաքին հաչան ար-
թրօտար իսկէնձէլէլի, վէ փէք շէտիթ տայանըմազ էգիլ-
էիլէրէ դօտուլար, տայանմայրպ աղըլարա՝ տէտիլէր,
քի պէլի պիզ էօլտիւրտիւք օ Պէտրոսու, օնուն իչին հա-
քիմէր աքիպինձէ իլամ էթմիլէր էրթէսի իլին էօլսիւրմէյէ,
վէ լիլքարա կէօթիւրտիւլէր զընտանա, վէ պաղատար
շէվտէ պէնձիլէր իլէ : Աէ օշտու քի պունլար մահքէմէ-
սէն չըքըպ զընտանա կիտէրքէն, շէհրտէն իւշ միլտըշա-
րէ Տունըլու տէտիլէրի ետրտէ աղիզ Պիքիր վայիտէթ-
ուլարն քիլիսէսինտէ սքշամ ժամընն չանկարընն սէսի
էշիթտիլէր. վէ օ քիլիսիտէ աղիզ Պիքիրին պիլ միւճիւզէթի
պատկերի վար ըտը : () Է տէմ օշարըն ֆիքիլէրինն պիր
տույ օշուպ՝ սրճաքըք տիւշտիւ օ միւճիւզէթի աղիզ Պի-
քիրէ սըղընմա իչին. վէ հաչան զընտանա քօնտուլար,
պաշտարար եիւսէք սէտայլա կէօղ եաշը տէօրիւպ՝ աղայ-
ըպ ֆիղան էթմէյէ օնա, քի պէյան էթմին քէնտիլէրի-
նին աւշտուգուքարըն. վէ տէրլէրտի, Բլաստան սօնրա՝
նա աղիզ Պիքիր վայիտէթուլաս՝ սէն դատըսըն քուրթար-
մայա պիզի էօլիւմտէն. վէ օ քատար աճըքըլտը օշարըն
ֆիրևատընն սէսի, լաք քի տըշարտա զընտանձը պաշը վէ
ճիւղէ հասալար իշտիպ օշարըն ֆիղանըն՝ եիւրէքէրի
տայանմայրպ՝ աղայլարաք : Աէօյլէ եալվարըրտարտը աղիզ
Պիքիրէ լա եարը կէճէյէտէք. վէ սօնրա եօրուլուպ աղ-
ըպըպ նիազ էթմէտէն՝ օշուտուլար, վէ ուլուրքէն, բիւ-
նալէլինտէ կէօրտիլէր քէնտիլէրինն պաղայլընտան վէ
զընտանտան աղատ, Տունդրիտաս սք աճաթինին քիլիսէսինտէ
վէ նաա չնուն միւճիւզէթի պատկերինին հուզուրինտէ
տուշիտ տուրուլարտը. նիձէ հագիգաթ էօյլէ օշտու, զի-
րա քէնտիլէրի ուլուրքէն ֆէրիշթէլէրին կէօրիւնմազ էլ-

լերիյէ զընտնանտան քալորրայ՝ Տունգրիոտա աղի՞ վաղե-
տէթուրահըն քիլիսէսինին քափուսունտա քօնուլար։
Սէ սապահայ շէմնա կէլիպ քիլիսէսին քափուսուն աշմայ-
ա, պուտու ծնարը քափուսուն էշիլինտէ զինճիրլէր-
լէ պաղը, վէ տէրին ուշքուտա. զիտէ շաշտը, Վէ իշտէ
եղըլտրար օրայա ճօմաաթլար տախի, քի քիլիսէսէ կէ-
լիլէրտի, վէ ճիւմէսի թաճուպ գալըրլարաը, քի քիմ
տիրլէր պուշլար, քի օնտա ուշուշօրլար։ Աօլա զօր է-
տիպ կիւճիւլէ օյանտըրտըլար ծնարը. վէ անլայրպ քիմ
օլտուքլարըն, վէ նասը կէլտիքլէրին օրայա, վէ օնլա-
ըն իստէտիքլէրինէ կէօրէ կէօթիւրտիւլէր օնլարը քի-
լիսէլէ. վէ իշէրի կիրինճէ տիւշտիւլէր զէնճիրլէր օնլարըն
այարլարնտան վէ էլէրինտէն աղիզ Պիքիլին խորանընըն
էօնիւնտէ։ () Նուն իշին կէրէք օնլար, վէ կէրէք ճօմաաթ-
լար պաշաալար բիւսէք սէտայլա համտու սէնա վէրմէյէ
Ըլահա, վէ շիւքիւրլէր էթմէյէ օնուն աղիզ Աալտէսինէ։
Եայրտը պու միւճգէթին խապէրի Վերվիլայատաը, վէ
հաքիմլէրին գուլաքլարընա եէթիշտի, օնլար կիտիպ զըն-
տանա գափուլարը քափալը պուլուպ վէ քիլիթլէրի սաղ՝
վէ քէզալիք տուվարլարը, անլատըլար, քի զօրսքի քաշ
մամըլլարի հաիմոլ տըր զընտանճը պաշը ըտըշվաթլա կէօզ
եռումուպ քօյվէրիշ տիր օնլարը. օնուն իշին օնլարըն եէրի-
նէ զընտանճը պաշըյը քօտուլար. վէ տահա պունուն իւ-
ղէրինէ ֆէսֆէսէ էտիպ տիւշիւնիւրէն, Տունգրիոտա օլան
միւճիւղէթին խապէրի կէլտի մախտուս օնլարա. օնուն
իշին իստէտիլէր կիթմէք օրայա էյիճէ վուքուֆ օլմայ
իշին. վէ կիթտիլէր օնլար ըա պիլէ իքիսիննտէ զէվճէլէրի
վէ սայրը չօքլարը։ Սէ հաչան եէթիշտիլէր օրայա, էշիթ-
տիլէր օնլարըն նէ թարղ քուրթուլմալարըն, պիլտիլէր,
օնլարըն սուշուղուղուն՝ Ըլահ շէհատէթլէր էթմէյ իլէ,
վէ քուրթարտըլար օնլարը հէր ճիւրիւմտէն։ Սէ օնլա-
ըն զէվճէլէրի զիտտէ սէվինճէլէրինտէն քէնտի զէվճէլի-
նին էշատ օլմալարը իշին՝ ուքըլ զայ էօլիւ կիպի սարա-
րըպ տիւշտիւլէր օնտա, վէ նէֆէսլէրի քէտիլտի ալէմ պիր
թասա։ () Նլարըն պիրինին չօք իլաճտան սօրա կիւճ իլէ
ալըլ պաշընա կէլտի, վէ օ պիրի քալտը էշլէ էօլմիւշ կի-
պի իւշ սահաթ. վէ ճիւմէսի սահիհ էօլմիւշ զտնն էթ-
մէյլէ քալտըրպ կէօթիւրտիւլէր օնու աղիզ վալտէթ-
թուլահըն պատկերինին էօնիւնէ։ () Ըտէմ օնուն զէվճի,
շիւ քանալօթի միջիւնիւրէ միջիւնիւրէ միջիւնիւրէ աղ

իչին. զիրա քէնտի իւզէրինէ ամբշտը ինսան ճինսինին
կիննահլանըն, նիճէ սէօյէր Լասաի օնուն իչին. ին անօրէ-
նուլէյ ժողովուրդն ինոյ ի մօզ վարդաւ. Լանի՛ ճօհալէն
պինանաւաւաւաւ իչին էօրէն ընանը օրոտ: (Նոն իչին
Փարզ տըր պիզէ կիննահլանտան զիյատէ քաչմաք, շէօյէ
քի, տիւշմէլիմ Լըլահըն դազէպի ալթընա:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ե Թ . Լ Գ :

Պէր ամբշտ, ին էօրէն զան օրոտնայօրոտն՝ ապա Պիւր լա-
ընիւնաւաւաւաւ ինչնապէս իչին պիւր պիւրաւաւաւ:

Պիւրտարտա, մէզպուր Տունգրիոյա եաքըն Ախտընիա
տէնիլէն նամտար մանաստըր վար ըտը: Իմտի օլտու քի
Յնուն, 1220: սէնէսինտէ, օ մանաստըրն էսկի պաշ
փափազը էօլտիւ. վէ ճէմ օլտուլար րահիպէր պիր պաշ-
կասըն օնուն եէրինէ օթուրթմայա. վէ հէփսինին կէօնիւլ
խօշուղուլա, Յովհաննէս Լալեմեան րահիպի պաշ փափազ-
ըղա մինասիպ կէօրիւպ՝ մանսուպա կէչիւրտիլէր, քի ֆազլի
ամէլ վէ փէք ալիմ քիմնէ իտի: Իլէ րահիպէրին իչինտէ
Թէոդորիկոս նամ պիր րահիպ վար ըտը, օլ քի իհթիշամ
հալէսլի քիմնէ օլմայ ըլա, օնա փէք զըթ կէլտի, զերա
քէնտիսին մինասիպ կէօրիւրտիւ պաշ փափազըղա. վէ մա-
պէնէ շէֆայէթճի տալտի պըռաքմըշտը պու իշ իչին: Սօ-
րա պաշ փափազ օլմասըն աշղուլէմէյլէ, պու քեա ֆիրլի
էթտի. պաշ փափազըն օտա պաշըսըն քէնտի Թարաֆընա
չէքտի. վէ սայըր պիր րահիպ տահա՝ ահճէ վէրմէյլէ օն-
լարա, վէ սայըր պէօյիւք պէօյիւք հէտիլէլէր իքրար
էթմէյլէ, աշտը օնլարա ֆիրրինտէ օլան սըրըն.
քի եէնի պաշ փափազը էօլտիւրմէք՝ իտի, քի եէրինէ
քէնտիսի կէչսին: Սօրա իքինճի կէճէ պաշ փափազ քէնտի
օտասընտա ուլուրքէն, իչէրի կիրտի Թէոդորիկոս քէնտի իքի
պարաւաշարըլըա. վէ ԹուԹուպ պաշ փափազը՝ էլէրին պաշ-
լատըրա: Սէ օքէնտինէ եարտըմճը օրուրտու Տունգրիոյուն
ազիզ վալտէթուլահըն: Սէ սօնրա օ զալըմլար օնոն էա-
Թաղընտան տըշարը չըքարըպ՝ պօղաղընա իմ Թաքըպ՝ Թա-
վանտանաստըլար, վէ օ զալըմ Թէոդորիկոս քէնտիսի օնուն
օմզոււն չըքար, եիւրէնիրտի օնուն իւզէինէ, քի Թէշ
պօղուլուն էօլտիւն: Իմտի՛ էօլտիւ սայմալա էնտիրտի-

լէր օնու թախանտան, վէ բօտուլար քէնտի եաթաղնա,
 վէ իփի պօղաղնտա պրաքմայա. վէ օտաննն քափը-
 սըն քափայլա՝ կիթախէր հէրքէս քէնտի օտալարնա և
 Լաքին օտա պաշը խէփէ եթմէյիլէն, քի օլմայա պու-
 ֆէնա սուշ պիւթիւն քէնտի իւզէրինէ տիւշիւն, վանքտան
 քաշտը, վէ կիտիպ՝ սաքլանտը Տօրնախոն շէհրինտէ:
 Սապահա ռահիպէր քալքըպ, քիլիսէյէ ճէմ՝ օլտուլար
 սապահ ժամնն սէօյլէմէ իշին. վէ սօնրա քէնտի աստէթ-
 լէրինէ կէօրէ եէնի պաշ փափաղն զէնէթլէրին թէքմիլ էթ-
 մէյէ: Աէ հայլը վաքըթ պարտուր, քի կէլմէյօր քիլիսէյ-
 է եէնի պաշ փափաղ, կիթախէր օնուն օտաարնա, վէ
 վուրուլարտը քափուտունա. վէ ճէփապ եօղ ուտու, վէ նէ
 օտա պաշըսը կէօրինիւրտիւ: Սօնրա օտաննն քափուտն
 քըրպ՝ կիրսիլէր իշէրի, վէ պաշ փափաղը էօյլէշ պուլ-
 տուլար եաթաղնտա, վէ իփի պօղաղնտա, Նիւ-
 թինն ռահիպէր շաշտըլար զիւտէ, վէ աղարարտը օ-
 նոնն էօլիւմիւ իւզէրինէ. վէ արարարտը՝ քի քիմ էթ-
 միշ օյապու քէօթիւլէյիւ, վէ պուլամատըլար, լաքին ճիւմ-
 լէսի օտա պաշընն իւզէրինէր գարար քըլտըլար, քի օ էթմիշ
 օլա. քաշմիշ վէ կիզէնմիշ օլմասնտա էօթիւլ և
 վէ օ զալըմ Ռէհդորիկոս տէրտի, քի օ պաշ փափաղ քէն-
 տիսի ումուտ քէսմէքլէյի իշին պօղմուշ քէնտիսին. վէ
 Ալլահըն քաղէպի տիր, քի օնուլա Բապպի եօղ էթտի
 օնուն նէշէրի պաշ փափաղ իշիթլէնմէսին. վէ քէնտիսի
 ուտուլա չալըշըրտը, քի քէնտիսին պաշ փափաղ էթսին-
 լէր: Սօնրա էօլիւյիւ թապուտա գօտուլար, վէ կէօթիւր-
 տիւլէր քիլիսէյէ, վէ խրթայա քըյուպ, ճէմի
 ռահիպէր քէնտի եէրէրինէ վարդպ պաշտարար էլվէլ
 էօլիւնն տիւլալարնն թէքմիլ էթմէյէ, վէ օնուն ճանը ի-
 շին շէրիֆ գուրպան սունմայա. վէ սօնրա կէօլմէյէ: Իմ-
 տի նիշէ քի օնար պատսփապ էտիյօրլարտը, վէ էօլիւնն
 եաննտա օնուն քըզ քանրտաշըննն օլու տուրույօրտու,
 ռահիպլէ թալիպ, օն իւշ եաշընտա Պետրոս նամ պիր ու-
 շաք. օ էշիտիպ չաննն սէսին փափաղ սը ընծալարը եօքա-
 ռը Քալլտըրումսընտա. վէ տօլուպ կէօղ եաշըյա Ֆիրեատ
 էթտի վէ տէտի. եա տայըմ արքայ Նուհմանէա, Նոն է-
 ֆէնտիմ. վէ օնուն սպիկ Քալիտէսի քապուր էթսինլէր սէ-
 նին ճաննը սէլամէթլէյէ: Զէյ միւճգէթէ տաշա օ սէօզ-
 լէր Գէշաղն աղղընտա իքէն, տէրին ույքուտան օյանլա:

կիսի օյանը պարայ Յովհաննէս՝ տէտի ծնա՝ տէրտ էթմէ
սէվիւլիւ օղլում, զիրա պէն սաղմ ազիզ Պիքիին
լուծփուլա: () Եւթմ ուշաք սէվիւլէրէք սէյրտիպ կիթ-
տի րահիպէրէ միւճտէ վէրտի, վէ տէտի. փէտէրէր տիտա-
լէրինիզ րիւշան օլա, զիրա սըքայ Յովհաննէս սաղ տըր,
վէ պէնիմէ սէօյլէտի: Տահիպէր էշիտինձէ մէհման քալ-
տըլար. վէ սէյրթփիլէր կէօրմէյէ էօլիւյիւ, վէ պըլրոն-
լար ծնու, քի տի իլիշ վէ թապուտուն իշինէ տիզ չէօք-
միւշ տիւփա էտէրտի: Սօնրա էնտիրտիլէր թնպուտուն
վէ սէվի ճէրինտէն աղայըպ Լաւաշը թէսպիհ էմիլէթտի,
վէ պու քալա նիձէ օլտըպուն սիւվալ էտէրլէրտի. վէ
նիձէ քալքտը էօփուէ: Սէ օ տէտի կէրչէլ քի պէի փէք
ֆէնա պօղտուլար. լաքին պէն օ վաքըթ Տունգիրտէ ազիզ
Պիքիլ փալիտէթուլաշըն քիլիսէսինտէ տուրուտօրում,
էյէր ծանլա, վէ էյէր թէնլէ պիլմէ. վէ օրատա ծնուն
մեզպաշընտա պատարազ էթտիմ. վէ ծնուն պատկերինին
եղնընա աստըմ իլի, ծնունլա քի պէնի պօղտուլար: Սէ
պու սէօղլուն իւզէրինէ պաղըլարընըն թաճուլպանմաշընտա
իշտէ եէթիշտիլէր Տունգիրտուն ճօմաթլար օրանա օ
կիւն. զիրա եաքըն ըտը, վէ տէրլէրտի, քի կէօրտիք
ծնու պու սապաշ, քի պապարազ էթտի տիրամայր սը Լիւ-
սուն մեզպաշընտա քալէ ծնուն սը պատկերինին եանընա
պիր իլի աստը: Եազ օրտուլար ճիւմէ րահիպէր պէյլէ
պիր Ֆէտղէն ամէլ վէ մահսուլէթիլ քիմսէյի թէքլարէն
գաղանմալարը իշին, քի ծնու գալըպ էթմիլէրտի. վէ օլ
սահաթ օրանա կէթիթիպ ճիւմէ պաշ փալիլղողա միւթալիք
օլանտուրուպարը, վէ սցըր նէսիլէրի թէսպիհաթ էթտի-
լէր պաշփալազ Կիսըլնիյ մանաստըրա: Լիմա լիէոդօրի-
կու գալմ րահիպ, վէ ծնուն իքի պապարազարը զապիտլէր-
տէն տուլթուլուպ, իսկէնձէլէրէ թէսլիմ օրտուլար քէն-
տիլէրին քապահաթլարընա կէօրէ. վէ քէօթիւ էօլիւմլէ
էօլտիլէր: Պատէհու ծնիքի կիւնտէն սօնրա ենի Յովհան-
նէս պաշ փալազ քէնտի պիր քաշ րահիպէրիլէն եալըն
պաք կիթտի Տուգրիէ ազիզ Պիքիլտէն թէշէքիւր քըլ-
մայ իշին. վէ ծնտա գալտը իւշ կիւն. վէ սաքլ էթտի
Ֆիւմլէ ճէմիաթա ծնուն քէնտիլէն էթտիլի միւճիւզէթի:
Սէ տէտի. պէն իմ, քի պէօյլէ պզիմ քէրէմ կէօրտիմ
ծնտան. էօյլէ իսէ սիլ տէ եարտըմ էտինիզ պանա, քի
օնա լայընա կէօրէ շիքիլէր վէրէ պիլէյիմ: Պուստան

սօնրա տէօնտիւ կէլտի քէնտի մանաստորընա, վէ օնու
մինասիպինէ կէօրէ իլէրի կէօթիւրտիւ ազիմ մէթհ իլէ.
վէ օթուզ պիր սէնէտէն սօնրա, ճիւմլէսինին ըիզաւրյա
կէրի տուրտու պաշ փաթաղըքտան, (վէ օնուն եէրինէ
կէշիրտիլէր եօքարտա զիւր օլան քըզ քարտաշընն օղլու-
նու.) վէ կիթտի Տունգրիէ քէնտի քուրթարըճըսը ազիզ
Պիքիր վարիտէթուլահըն քիլիսէսինէ, վէ օնտա եալընըլճա
հէր թիւրլիւ իպատէթքնալըլ ըլա հըզմէթ էտէրտի. վէ
ալթըր սէնէտէն սօնրա օրատա էօլտիւ մահաուլէթլի ամէլ
փաթըղա. վէ կէօմիւլտիւ օնուն մէզպահընըն էօլիւնտէ.
Յօուն. 1258. սէնէսինտէ:

Պունս—հաշը կարէր Տունգրիտաթի տպէզ զալիւրէթուլահըն
ժիւճիւլէթլիլէն ճէմ կալէն. պատ. 21: Սէ և. Աղէս-
ստիւր. քիտպաղիւ. ճիւր. և. էօրիլիլ. 7:

Մէյմէ:

Պու հիքեայէթտէ կէօրմէ իլէ պիզ քըքանչըղըն Ֆէնա
մէյլէսին, չալըշալըմ կէրի տուրուպ ճանը կէօնիւլտէն
իքրահ էթմէյէ քըսկանչըքտան. զիրա օ տուր, քի չօք
էվէրի, վէ վիլայէթլէրի վէրան էթտի. վէ պիւթիւն տիւն-
եայէ պիր եումրուճաք միսալի տիր. նիճէ շէհատէթ-
լիք էտէր Սողոմոն տէմէ իլէ. հախանչո—Բախաւրիւնին Էմոս
հաւ յաշեարհա. Լանի' լաին շէյլտանըն քըքանչըղըլա էօլիւ-
լիրտի րիւնէայէ: Սէ օ սէպէպ օլտու էֆէնտիմիլ Յշ
Քօուն աճը մէհնէթ էօլիւմիւնէ. նիճէ սէջլէր ինճիլի
շէրիֆտէ. քանգի գիպէր, լէ առ հախանչո—հապնէյին զնա
հրէայն: Օլրա պիլիւրի, թի քըսկանչըլա իլին քախաւտալըլ
օնո—չըֆուպըլ: (Նունիլին նիաղ էտէլիմ ազիլ Պիքիրէ,
քի էզատ էյլէսին պիլի պու թիւրիւտիւ մարազասն. վէ
վէրսին պիզէ քարտաշ սէվիճիլիք Փազլի ամէլին:

էքէքէմէք պիքիւրէիսի, քի օնու Ալաշա, վէ օնուն վախտէ-
սի ազիւ Պիքիւրէ փէշէշէ էթտիմ ահա ըլա: () Ետէմ զա-
լմ Տըզմէթքեար քըւրմըն քալտըրդպ՝ սալմ պիւ քէրրէ
վուրմայա քէստի օնուն պաշն, վէ պիւ թարաֆա պըրաքտը,
վէ պիքիւր տիւշտիւ եէրէ, վէ պաշը ուլաքտա տուրուր-
տու. վէ դանը ըրմաք կիպի եայքարտը օտանըն տապանըն:
() Նու կէօրիւպ պինամէս Տըզմէթքեար, քի արզու պէլա-
սըյա գուտուրմուշտու, պըլըպ քէնտինէ կէլտի. վէ
պաշաաը թիթրէմէյէ. վէ հաքիմէր էլինէ տիւշմէմ իշին,
չափուք սէյիրթտի քիլիսէյէ քէնտի ամուճասընա, քի
օ վաքըթ ամուճասը ձայնաւոր պատարագ կէյինէյօրտու,
վէ օնու պիւ պուճաղա չէքիպ՝ խարպիճէ աղնաթտը օնա
օլան քաղալը: () Նու էշիտինճէ փափաղ, զիստէ քօրք-
աու, վէ չիւնքի պատարագը պըրաքամաղտը ճէմի ճէմա-
էթին տըշարտա պէքէմէսի իշին պատարագ կէօրմէ իշին,
տէտի օնա, կիթ՝ սաքլան էվաէ, թաքի պատարագ պիթ-
սին, վէ քէնտի չըքտը տըշարը մեզպաշա պատարագ էթ-
մէյէ: Ա է ընճայաքերութի վաքտընտա, նէ զէման քի քա-
հանայ տէօնտիւ ճէմաաթա օնլարըն փէշէշէլէրին ալմա
իշին, կէօրտիւ օրատա քիլիսէսէ օ պաշը քէսիլէն քըզը,
քի տուրույօրտու քէնտի ալըշտըզը եէրինտէ. վէ զիստէ
թաճուպանտը: Ա է շիֆէլէնիրտի, քի օլմայա, քի կէօ-
զիւնէ էօյլէ պիւ խէյալ օլտուն. լաքին հաչան քըզ տա
եաքլաշտըյա քէնտի փէշէշէլէրին սունմայա, տաշա զիս-
տէ թաճուպ քալտը. պիրա էյի թանըտը, քի օ քէնտիսիյ-
տի: Ա է ճիւմէտէն ազիւ պատարագ պիթտիքտէ, չա-
փուք կիթտի օնուն եանընա. վէ տէտի օնա՝ եա հանըմ,
նի՞ ճէ սաղ տուրույօրտուն պունտա: Ա է տէտի պիքիւր.
նէ՞ սէօյլէյօրտուն, աճէպ պաշըմա կէլէն քաղա իշին պիւր
նէսնէ պիլըրմիսին. վէ տէտի փափաղ, էվէթ՝ փէք էյի պի-
լիւրիմ, զիրա նաքլ էյլէտի պանա օնու՝ քարտաշըմըն օլտու:
() Ետէմ տէտի օնա պիքիւր, չիւնքի վուքուֆ սունսէօյլէյիմ, քի
նի՞ ճէ սաղ տուրույօրտու. նէ զէման քի պաշըմ քէսիլմիշ
եէրէ տիւշալիւշ տուրույօրտում օտամտա ճանըմա կէօրտիւմ,
քի ազիւ Պիքիւր վախտէթուլաշ պիւր ֆէրիշտէ ռէսուլ էյ-
լէտի սէմատէն, քի կէլիպ ուզաքտա տուրան պաշըմը ալ-
տը, վէ թէնիմ իլէ պիլիւշտիրտի. վէ պէն աքիպինճէ տի-
րիլիպ քալքտըմ եէրտէն սաղ սէլիմ, պաշկա պիւր եարա
նըշանըմ օլմայարուք, պու պօղազըմտա էթտէն ալթըն

չըզկըտան քաջոր՝ պէնի տիրիւտէն աղեղ Պիքիր վալիտէթձ
ուլլահըն միւճիւղէթինէ շահատ. քի իշտէ կէօղէրին-
լէ կէօրիւրսին. վէ կէօստէրտի ծնա: Սէ սօնրա չօք
շիւքիւրլէր վէրտիմ աղեղ Պիքիրէ. վէ նէ զէման իշիթտիմ
պատարագ չանընըն սօն նըշանըն, կէլտիմ չափուք պատա-
րագ. կէօրմէյէ: (Նուհաչան էշիթտի էյի փափաղ, վէ կէօր-
տիւ ծնուն պօղազընտա օ էթտէն ալթըն չըզկըյը, շաշտը-
յընտան աղլամայա պաշլատը, վէ սօնրա տէտի պիքիրէ,
իմտի՝ ես հանըմ չիւն պու քատար սէվիյօր սէնի աղեղ
Պիքիր, վէ էթտի սանա պու պէօյիւք քերէմի, նիազ
էտէրիմ սանա, քի սէն տէ ծնուն աշկընա մէրհամէթ է-
տէտի քարտաշըմըն սէֆիլ օլլունա, վէ ալֆ էտէսին ծնա
պու պէօյիւք պիւսմուլուղու, քի էթտի սանա: Ղ'էփապ
վէրտի պիքիր՝ վէ տէտի. ալֆ էտէրիմ ծնա քէմսիլ զալլ
իլէ, վէ պապամա տախի պէյան էթմէմ օլանը, քի
ինթիքամ քայտընտա օլմասըն. լաքին պիլէսին փէտեր, քի
Լլահ՝ վէ ծնուն աղեղ Պիքիր վալիտէսի ալֆ էթմէղէր ծնա,
թա՝ քի լայըղէնա կէօրէ փիւշման օլմաղսա: (Նուհա՝ տէտի
ծնա փափաղ, պուլտա օտամտա սաքլը տըր օ սէֆիլ, էյեր
իստէրսէն կէլսին սէնին հուզուրոնտա կէօրիւնսին. վէ օ տէ
տի. փէք էյի՛ֆէլսին: Սէ իշտէ կէլտի օ եարամազ Տըզմէթքար
թիթրէմէյլէ, վէ տիւշտիւ ծնուն պաղընա, վէ աղլայարաք
ալֆ տիլէտի, վէ տէտի. հանըմ նէ քի պուլուրուսան,
հազըրմ թէքմիլ էթմէյէ, եալընըզ սանա քարըն էթտիլիմ
տայանըլմազ քէմլիլի, նիազ էտէրիմ, ալֆ էտէսին պոնա:
Սէ պիքիր տէտի, պէն սէնտէն պիր շէյ իստէմէմ, իլլէ՝
պուլու տէրիմ եալընըզ. Լլահ՝ վէ աղեղ Պիքիր ալֆ
էթմէղէր սանա, թա՝ քի թէրքի տիւնեա քէշէշ դարի-
քինէ կիրիպ՝ էթտիլին քէմլիլէրէ փիւշման օլմայընձա:
Սէ Տըզմէթքար տէտի. հանըմ, սէնին էմրինի կէօնիլ
ըրղասըլլա թէքմիլ էտէրիմ. լաքին իստէրիմ սէնտէն,
տէ պանա, քի հանկը դարիք թէրքի տիւնեալըզ
իստէրսին քի կիրէյիմ: Սէ օ տէտի. փոքր եղբարց տէ-
նիլէն սը իրանչիսկոսու զարիքինէ կիր. վէ պէյլէ կիրտի
օ դարիքէ, վէ ծտա քէնտի կիւնա հարընա աղլայըպ փիւշ-
ման օլտու, վէ էօլտիւ սալիճէ:

Պոնա-հիւտիլէ-էտեր ը. Սէփալ իսր եղբարց Գարիլէ-
պէն, պաշլամա «Է Թաթիլ, Գէնիլէ իլտաղս. պաղ. Կ»

Այն հայր Լեւոնայ. գրապապ. ճիւղ. Թ. լապլը. 14: Այն
հայր Ղառաւոս Բով. ճիւղ. Թ. Եօրենէլ. 14:

ՍԷՅՎԷ:

Պու քիշի գատէ է վատը պիքրտէն. քի քան տեօքմէյէ
քատար սաքլատը քէնտի պիքրիլիլինին փաքլըղըն, էջրէ-
նէլիմ պիզ տէ զիատէ սաքլնարաք սաքլամայը պու նազիք
փաքլըղըն Ֆազլի ամէլին: Օյիրա ողջախոհոյթի փաքլըղը
պիր պէյազ քար միսալի տիր. քի նէ քատար պէյազ վէ
փարլաղ ըսա, օ քատար թէզ էրիմէսի վար տըր. հանկը սը-
ճաքըղա. քի ըրաստ կէսէ, կէրէք տըշարը սէպէպլէրտէն
վէ կէրէք իշէրի արզու համէսինտէն: Օյիրա Յովհաննէս
աւետարանիչին սէօղիւնին իւղէրինէ, քի սէջլէր. աշ-
խարհա՛ն ի չարի խոյ: Լանի պիւնէա չէլիտէ պիր աղոնիւալը
Ֆէ իշթէանէ սը իմովմաս սէջլէր. տիւննանըն շէրրի, արզիւ
աթէշինին շէրրի տիր. ախնեսա օնտա տուրուր. վէ փէք
չէթին տիր էրիթմէք պու աթէշտի թէմիզ փաքլըք
գարըն: Լաքին նիճէ քի Լլահատան իւլիւթլէնմիլէր, քէն-
տիլէրին սէզիլէրին էօրտիւրմէյլէ, սէպէպլէրտէն քաշմայ
ըլա, Ֆէնա Ֆիքրիլէրէ քարշը տուրմայլա, վէ կեահիճէ
սըքը բէհրիզ սաքլամայլա էրիմէզ սաքլատը քէնտիլէ-
րին ողջախոհոյթունուն փաք գարըն, վէ պիզ տալի պէջլէ
էթմէյէ գօրճույուղ: Լաքին պուլարըն ճիւմէսի կէթիշ-
մէզ. իլէ Լլահաճըն. վէ օնուն ճիւմէտէն փաք վալիտէսինին
միքսուս եարտըմըն խտէր. իմաի ողջախոհոյթիւմու-
զուն փաքլըղըն լէքէսիզ սաքլամայլա գատըր օլմա իշին
Գօրճույուղ տայլմ սըփարըշ էթմէյէ պիզի սըճաքլըղ
ըլա ճիւմէտէն փաք պիքիր Սարիամ ինճամինէ:

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ. Լ Օ:

Պիր գէթէ, վէ օնուն իշ օղաւալը Էօրէալ աղէզ Պիթիլին
չէֆայէլէյլէ չըյամէ օղաւալը միւլիլէլէլիլին:

Յնուն. 1540. սէնէսինտէ. Լէհատան էյալէթինտէ,
նամտար Լուրինօն շէհիրինտէ, պիր Սարախնոս նամ
քասապ վար ըտը, պունուն էվի քալէ տուլարընա եաքըն
ըտը. էվլէնտի. վէ իքի էրքէկ էվլատը օլտու: Իմաի
պիր կիւն պու քասապ պիր իքտիշալը իշ իշին քէնտի զէվ-

Ճէսիլէ պէրագէր էվտէն տըշարը կիծտի. վէ ծնտա իբի
օղուլարըն հալընըզ պըրաքտըլար. ծնարըն պիրի իբի
եաշընտա, վէ պիրի տէօրթ եաշընտայտը: Աէ պու պէօյ-
իւք տէլիլիք օլտու. զիրա ուֆաք չօճուքարը եալընըզ
պըրաքմաք իքտիղա էթմէզ. զիրա հաթնըզ քաղալար Կու-
հուր օլա պիրի, նիճէ քի պու իբի չօճուքարա հապիդաթ
ըրաստ կէլմի: Օիրա պէօյիւք օղտու, քի տէօրթ եաշըն-
տայտը, վէ չօք քէրրէ կէօրիւրտիւ պապասընըն. քօյուն. քուզու-
պօղաշլամասըն, քէնտիսի տէ չօճուք մէշրէպինէ կէօրէ
էօյլէ էթմէք իստէտի: (Նուռն իշին պապասընըն փըշաք-
լարընտան պիրին ալըպ՝ կիծտի պէշիրտէ եաթման իբի եա-
շընտա քարսաաշընըն եանընա, վէ թուծուպ պաշըն՝ պօ-
ղտալատը ծնու վէ էօլտիւրտիւ. վէ պաշլատը քան պէշիկի
տօլտուրուպ էվին տապանընա եայլըմպա: (Նուռ չօճուք
կէօրիւնճէ փէք քօրքտու. պապասը վէ անասը էվէ կէլիպ
քէնտիսին տէօյմէսինլէր օ քապսհաթը իշին տէյի. քաշ-
տը, վէ էվտէ պիր կիւշճիւք ֆըռուշարը վար րտը, վէ
ծնուն իշինէ կիրտի. վէ ֆըռուշուն աղզընա պիրաղ չալը չըրփը
եըղըպ քէնտիսին էօրթմէ իշին օղտըն կէօպիւ էնիւն-
տէն չալըլարըն էնսէսինէ սաքլանտը: Վիրաղ վաքըթտան
սանրա զէվճէ էվէ կէլիպ՝ ֆըռուշուն եաքմաք իլաղըմ օլմա-
սըլլա, չալըլարա աթէշ վէրիպ հաղըր ֆըռուշուն աղզընտա
պօլըմասը իշին եաքտը ծնու: Աէ ֆըռուն եանալքէն,
օղուլարը իշին հիշ տիւշիւնմէյիպ՝ քէնտիսի պաշկա իշէ
տուլտը: Աէ սէֆիլ չօճուք քի սաքլանիշտը ֆըռունտա՝
աքիպինճէ թիւթիւնտէն պօղուլուպ վէ աթէֆտէն եանըպ
էօլտիւ: Սօնրա անասը կէլտի ֆուրունա պաքմպա, քի նա-
սըլ եանըլօր, պիր եանըք քօքուսու տուլունճա, նէ տիր պու
քօքու տիէյի, ֆուռունուն աթէշին արալատը. վէ կէօրտիւ
քի քէնտի օղտըլտու՝ քի եանըլօրտու ծնտա, վէ չէքտի ծնու.
տըշարը մաշալլա վէ էօյմիւշ պուլտու վէ եարըսը եանմըշ,
վէ պիւթիւն աղզը եիւղիւ պէլիրտիղ օլմուշ: (Ըտմէ պաշ-
լատը աղլամպա աճը կէօղ եաշըլա. վէ կիւշճիւք օղտու
ֆիլիլինէ տիւշիւպ, աէլիրթտի կէօրմէյէ ծնու: (Նուռ
տա հաշան կէօրտիւ պէշիկտէ պօղաղանիշ վէ էօյմիւշ,
տիւշտիւ միւնքիւնսիւղ տէրթ աղըրլարընա, վէ պաշլատը
եիւղէլին ճըռմալամպա, սաշալըն հօլմալա, տէօյիւնիւպ
եիւյսէք սէտէ ֆիլան էթմէյէ, չէշմէ կիպի կէօղ եաշը
տէօրմէյէ, քի աղլամասընտան պօղուլուրտու. վէ պիւնէզ-

տի, քի քիմ եօլտիւրմիւշ իւտիւ ծնարը : Իմաի նիչէ քի զէվճէ էօլէն եվլաթլարընըն իւղէրինէ եանըպ աղարտը ծնուն էրքէյի էվէ կէլտի, վէ ուղարտան աղարմարընն ֆիլանըն էշտիպ, սէյիրթտի իչէրի, վէ կէօրտիւ օղուլարըն էօլմիւշ : Եանի պիրի եանմըշ վէ օ պիրի պօղաղլանմըշ, պաշլատը էվվէլիսի մէհման քալմայա քօրքօսուռնտան, վէ աճը աղըրլարընտան թիթրէմէյէ : վէ սօնրա աղըրը էօրքէյէ տէյիշիլիպ, զանն էթտի, քի զէվճէսի էօլտիւրմիւշ ծնարը վէ սուրաթէն աղլայօր : ()նուն իչլին քուտուրուպ ալը պիր զէրտէստէ, վէ պաշլատը վուրմայա զէվճէսինն նէրէսինն քի ըրաստ կէլիրսէ : Ֆարաղա օ չաղըրըրա, քի պէն էթմէմիշմ պու քէմլիյի, լաքին օ էսիրիպ քուտուրուղուռնտան վուրմատան ֆէրաշաթ կէլմէգտի : վէ օ քատար վուրտու, թաքի ծնուն պաղըն էլտի, վէ տիւշիւպ զէվճէ էօլտիւ : Սօնրա պիրաղ վաքըթ կէչինճէ, առէմ քէնտինն կէլիպ տիւշիւնմէյէ պաշլատը, քի նիճէ սաքլայաճաք օ էօլիւլէրի, վէ նիճէ քուրթուլա կէրէք հաքիմէր էլինտէն, էօյլէ քի պու քապաշաթլարա քէնտիսին ճիւրիւմ սահապը կիպի էօլտիւրմէսինլէր : Տահա թիւրլիւ թիւրլիւ ֆիքիրլէրլէ թաւաւանըրքէն, ֆիքրինէ տիւշտիւ, աղիզ Պիքիրին պիր պատկերինն էթտիյի միւճիւղէթլէր, քի Ղուկաս աւետարանիչտէն չէքիլմիշտի, վէ տուրուրտու Սոտեկլարոն տէնիլէն տաղտու : վէ Ղուրլինոնտան իւշ կիւնլիք էօլ քատար ուղաղ ըտը : ()նուն իչլին աղիզ Պիքիրին եարտըմնա սրղընրպ ահտ էթտի ծնա, վէ քէնտի իւշ էօլիւլէրին արապայա քօյուպ չըքտը էօլա կէթմէյէ միւճիւղէթլի Պիքիր վալիտէթուլաշա : Հաչան եէթիշտի Սոտեկլարոնա՝ ծնուն քիլիսէսինն, օրատա էնտիրիպ քէնտի իւշ էօլիւլէրին արապատան, քիլիսէ քարուսունուն էշիկինն էօնիւնէ եալտը : վէ քէնտիսի կիրտի քիլիսէյէ, վէ ծնուն պատկերինն հուղուրինտէ եիւղ իստիւնէ տիւշիւպ, տուայա տուրտու : վէ աճը կէօղ հաղըլա տէտի : էյ քէրէմքէանի Պիքիր հագիգաթ պէն լայըր տէյիլիմ մաղֆիրաթա, չինքի աճըլըպ մէրհամէթ էթմէտիմ զէվճէմէ, վէ ինանմատըմ ծնուն սէօղէնէ, քապիլ տիր, քի սուչուուղ ուտու օ : վէ էյէր օ սուչուուղ տէյիլտիյսէ, պարի քէրէմ էտէսին պու իքի սուչուուղ չօճուքլարըն իւղէրինն, վէ կէօստէրէսին պունլարա սէնիլ

մերհամէթինն պէօյիւքընիւն : Ա՛յ պէօյէ չօք վաբըթ տուրտու տուատա . սօնրա աղւայըպ նիաղ էթմէքտէն եօրուլուպ , քալքաթ տուվասընտան , վէ կէլտի քիլի-սէնին քարուսունա տըշարը չըքմայա . վէ իշտէ կէօրտիւ , քի քէնտի զէվճէսի իքի օղուլարըյլա՝ պիլի գուճաղընտա վէ օպիլիինն էլինտէն թութմուշ՝ միւրտէլէրտէն քըյամէ օլուպ , պիւթիւն սաղ վէ լէքէսիզ՝ կէլիլէր իտի օնա քարը քիլիսէյէ կիրմէյէ : Հաչան օնլարը կէօրտիւ , զիա-տէ շաշտը . վէ սէվլինճինտէն էօլիւմէ եաքլաշար : Սօն-րա թէքրաթ կիրիպ քիլիսէյէ զէվճէսիլլէ վէ օղուլարըյլա , կիթաիլէր աղիզ պիքիլ վալիտէթուլաճըն պատկերինն էօյիւնէ , վէ քէնտի եիւղէրի իւղէրինն տիւշիւպ՝ հաթ-սըղ շիւքիւրլէր վէրտիլէր լլաւհա վէ օնուն աղիզ վալիտէ-սինէ : Ա՛յ սօնրա վուքուֆ օլտուլար քէնտիլէրին պէօյիւք օղընտան , օնուն վէ քարտաշընըն էօլիւմիւնիւն քաղասընա : Ա՛յ տէօնիւպ քէնտի վիլայէթլէրի լուլլենտն , չաւ էթտիլէր պու պէօյիւք միւճիւզէթի ճիւմլէսինն գուլաքլարընա , վէ ճիւմլէսի ալէֆլէնտիլէր աղիզ Պիքիլին իպատէթքեարը-ղընա :

Պոստ-հիւնայէլէ երէր հայր Լէրահա՛յ խորպըլէր խորգըն-պան իշտիլի իլապընպա : Ա՛յ հայր Լէրահա՛յ խորպըն-պան . ճիւպ . Թ . Էօլիլէլ . 12 :

Ս՛էյվէ :

Պու հիքըսյէթտէն էօյրէնէլիւմ զիատէ սաքընմաթ այսր-տաշարըմըղըն ամէլէրի իշին էյրի կիւման էթմէտէն . էօյլէ քի պիլ տէ պու քասապ միսալի ճարիս օլմայալըմ . նիճէ օ ճարիս օլտու , էյրի կիւման էթմէ իլէ քէնտի սուշաուղ զէվճէսիւտէն էօթիւրիւ : Ա՛յ էյեր պիլ քիւմէ տէրսէ , եա նէտէն զուհուր էտէր ինսանա պէօյլէ էյրի թահմիլէր սայրըլար իշին , տէրիւ . քի մուհապէթ էյսիքըլլիւտէն : Օլրա աուքընալըն սէօղիւնէ կէօրէ , սէքն ոչ իւրէն պալ-լանի , մուհապէլէ իլիլէսայ էլիւլ : Լշօյլէ իսէ պու էյրի թահմիւն մարալընտան քուրթուլմա իշին , սէվէլիւմ պի-ղիւմ քարտաշարըմըղ . պիլիւմ վիճուտլէրիմիլ կիպի զիւրա սէօյլէր օ աուքընալ . սէք իլիլէրի իւրո՛ւմ պալ ոչ տաւի , Լանի , մուհապէլէ իլիլէսայ խորպաշմա շիլիլ էլիւլ :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ . Լ Է .

Պիւր պիշեհեմէն շէնիւն երեսէն ի ֆարա ետեր, աղիւ Պիւր զնու-
մալա չըսարալ, էօլէ-միւն չուրալար:

Լ քի քիշի էհէալ օլմուշարալ. օնլարն պիրի, եանի
զէվճէ՝ ուսլու, Լ՝լահտան քօրքաք վէ աղիւ պիքիր վալի-
տէթուլահա զիստէ իպատէթքետր ըտր: Սէ էք-
քէյի օնա զթ զպիր շէրիր աւել ատէմ իտի, հովարտա,
պէնամուս վէ քուտուղ, պերրի ճանալար միսալի. վէ հէր
կիւն զինա էտէրտի սայրը զանիյէլէրէ, մասարրուֆ էթ-
մէյէ քէնտի մալըն վէ էվին էշնալէրին օնլարա. վէ
զօր ուլա ալըրտը քիւփէլէրին՝ եիւզիւքլէրին՝ պիլէզիքլէ-
րին, վէ զէվճէսինին սայրը տօնանաճաք ալթըն կիւմիւշ
թաքըմլարըն. վէ օնուն ուրուպալարըն տափի վէրիրտի ան-
լէրէ, քէզալիք վէ էվին թէճէմիլէթլէրին, վէ էօլիւմէ
քատար ըտթ էտէրտի զէվճէսին. վէ օնուն եիւզին
կէօրմէք իստէմէզտի: Սէ պէօյլէ սէֆիլ զէվճէ աղ վաքըթ-
տա սօն ֆուքարէլիյէ վէ սէֆիլիյէ տիւշտիւ իքի կիւճիւք
էվաթլարըյա: Իստի ֆուքարէլիքաէն զօրանըպ՝ պիր աղ-
աճէն զազանմա իչին, պիր ճէնկճինին օղուն ուլար էմգի-
րիպ պէսլէմէյէ: Սէ օնուն էքքէյի զալըմ՝ ատէմ իստէր-
տի զէվճէսինէ պիր շէրիր էթմէք, քի էօլսին. կէճէնին
պիրինտէ կիրտի էվէ եավաշճա, վէ կիթտի օտայա, օնտա
քի ույուրտու զէվճէսի. վէ քէսին ուստուրայլա քէստի
ճէնկճինին մահսուճուճու պօղաղըն, քի օնու ալթըշտը
զէվճէ պէսլէմէ իչին. վէ սօնրա եավաշճա քափայրալ էվին
քարուսուճ՝ կիթտի, նէրէյէ քի կիթտի: Սէ սապահչա
օյանտը զէվճէ մահսուճու էմգիրմէ իչին. վէ օնու քանա
պէօլէնմիշ պուլունճա քօրքուսունտան զսյ պքը
օլտու. պատէհու քէնտինէ կէլիպ, կէօրսին վու-
րուրաու, պաշընըն սաշարըն եօլարտը, աղար վէ ֆէրեատ
էտէրտի: Վօմշուլար էշիտիպ օնուն աղլամասընը վէ
ֆէրեատընըն սէտասըն, սէյիթտիլէր իչէրի էվէ, վէ մահ-
սուճու պօղաղանըշ կէօրիւպ՝ շաշարտը քալարար, վէ
իստէրլէրտի տույմաք, քի քիմ էթմիշ օլտ պունու. վէ
ճէսարէթ էտէմէզլէրտի տէմէյէ, քի պունու զէվճէ էթ-
միշ օլա, զիրա պիլիլէրտի, քի Լ՝լահտան զիստէ քօրք

բար ըտը. վէ խոսուսա երբէյնտէն էօթիւրիւ ֆէսֆէսէ
էտերլէրտի, զերա պիլիւրլէրտի օնուն քէնտի զէվճէսինէ
տիւշման, վէ շէրիր տմէլ օլմասըն: Սէ սայրըար թէքիտ
էտերլէրտի, քի զէվճէ էթմիշ տիր օ քէմլիկի: Չաւ օլ-
տու պու ֆէսաթ պիւթիւն շէՏիրէ, վէ մահսումուն պա-
պասըն քուլաղընատաք եէթիշտի: Սէ օ սէյիրտիպ կէլիւ-
քէն օղուն կէօրմէյէ, ըրաստ կէլտի օնաւ Խօլտա սէֆիլ
զէվճէնին եարամաղ երբէյի: Սիւվալ էթտի օնաւ ճէնկճի,
վէ տէտի. սահի՛՛՛ մի ալիւր, քի էշիտիյօրում էվլատըմըն
պօղաղանմասը իշին, վէ նասըլ օլտու պու քաղա. վէ օ
զալըմ քէնտի էթտիյի քէմլիկի սաքլամա ըւա, տէտի. իշ-
տէ շիմտի սէնտէն էշիտիյօրում պունու. զերա պէնտիւն-
տէն պու սահաթա կէլնիճէ կիթմէտիմ էվէ. օ շէյ էյէր
կէրէք իսէ, շիւփՏէսիղ պէնիմ էտէպսիղ զէվճէմ էթ-
միշ տիր օնու. Փարաղա սայրըար օնու պիր զահիտ զէվճէ
զանն էտերլէր, լաքին պէն պիլիւրիմ քի միւրապի տիր,
վէ պունուն իշին սէվմէմ օնու, վէ օնուն եիւպիւն կէօրմէք
իստէմէմ: Շէնկճի պունու էշիտիւնճէ օնուն երբէյնտէն,
քէնտի Խօլուն տէյիշտի, վէ կիթտի տօղրու շէՏիրին հա-
քիմլէրինէ, վէ շէքվա էթտի զէվճէտէն: Սէ հաքիմլէր
միւպաշըրար կէօնտերտիլէր, վէ զէվճէյի տութուպ կէ-
թիւրտիլէր, վէ քէնտիլէրինին տիւլանընտա տուրտուրտու-
լար: Սէ թէֆթիշ էթմէլէրինտէ օնու մահսումուն պօ-
ղաղանմասը իշին, տաթի սիվալ էթտիլէր, քի պու կէճէ
երբէյին էվտէմիյտի, եռք սա էվտէ տէյիլմիյտի. վէ օ տէ-
տի. խայրս էվտէ տէյիլտի: (Պտէմ ճիւմլէսի ֆիքիլէ-
րինտէ թէքիտ էթտիլէր, քի զէվճէ էօլտիւրմիւշ օլտա կէ-
րէք մահսումուն: Սէ սէֆիլ զէվճէ ֆէրեատ էտերտի, քի
Տիշ պիլմէմ, պէն էթմէմիշիմ պու իշի. ԸլաՏը վէ ագիղ
Պիքիւ վալիտէթուլաՏը շահաթ կէթիլիւրտի: Լաքին հա-
քիմլէր օնուն սէզգիւնէ ինանմաղարտը. օնուն իշին էօլիւ-
մէ միւստահաք կիպի պըրաքտըլար զընտանա, օրատա զէվ-
ճէ օ կիւն, վէ պիւթիւն կէճէ ախէր պիր շէյ էթմէպի,
աղեղ Պիքիւ վալիտէթուլաՏա եալվարմատան քայրը,
քէնտիսին էօլլումտէն քուրթարմա իշին: Հաչան սապահ
օլտու չըքարտըլար զէվճէյի զընտանտան, վէ կէթիլիւրի տուր-
տուրտուլար հաքիմլէրին պէօյիւք տիւլանիտանաշնտա, նէրէ-
տէ ճէմ օլմուշարտը ճիւմլէ շէՏիրլիլէր, վէ օնլարըն իշինտէ
թուրուրտու սէֆիլ զէվճէնին զալըմ երբէյի: Սէ օրատա

հաքիմէր իլամ էթիմէր օնու՝ քաթմէնէ: ()լտէմ սէ-
ֆիլ զէ ճէ կէօպէրին կէօյէրէ քաղաքըպ՝ աղայըպ՝ ֆի-
ղան էթիմէք տէտի: Եւ, ազիզ վալիտէթուլտէ պիքիւր
Սէրիէմ սէն պիլիւսին պէնիմ սուչսուղուղում, իմաստէյէ
պանա: Սէ իշտէ քաթիլ օ պէօյիք սիվանխանատա պիւր
քէրլամէլի վէ հէյպէթի հանրմ կէօրիւնտիւ: Քի քու-
ճաղընտա պիւր կիւզէլ չօճուղու վար ըտր: Սէ օ հանրմ
տէօնիւպ հաքիմէրէ, վէ ճէմիւթա՝ տէտի. սապր էտին
պիւրաղ հաքիմէր: Վէ տուրուն օրտա եւ ճէմիւթաթար,
ղիւրա պու կիւն պու զէմէնին շէրաւթըն: օնու քի սիւզ
շիմտի զաթիլիւթ էթիմիդ, պու քուճաղընտաքի չօճուք
կէօրէմէք տիւր: Տէտի չօճուք, էվէթ. պէն կէօրէյիմ պու-
նու շէրաւթըն, իմտի կէթիւրտին պուրայա էօլէն մահ-
սուլումն լէշէն, վէ սօնրա կէօրէյիմ, քի քիմ էօլտիւրտիւ
օնու: Լաքին պու մապէյնտէ տիվանխանանըն քաբուսու
քաբանսըն, քի քիմէ չէթիմըն տըշարը: Սէ աքիպէնճէ
քաբանտըլար քաբուլար. վէ հաքիմէր չուհատարըլար կէօն-
տէրտիլէր կէթիւրմէյէ օրայա էօլէն մահսուլում: Սէ հա-
չան կիթտիլէր կէթիւրմէյէ, պիւր ֆըսըլտը կիւրտի տիվան-
խանտա հալըն իշինէ, քի քիմ օլտա կէրէք օ միւթէլ-
լէֆ հանրմ. վէ քիմ քուճաղընտաքի չօճուք, վէ նիճէ
կիւրտի օրայա. օնու նէ քտտար պաքարլարտըյա օ քա-
տար ութանըլարտը օնտուն: Սէ ճիւմէսի ֆիքիւրէրինտէ
դարար պրտըլար, քի շիւփհէսիզ վալիտէթուլտէ ազիզ
պիքիւր Սէրիէմ տիւր, վէ քուճաղընտաքի չօճուք էֆէն-
տիմիզ Յն Քս տուր: Կէթիւրտիլէր օրայա չափուք չու-
հատարըլար էօլէն մահսուլում, վէ քօտուլար տիվանխանա-
նըն օրթիւտընտա հաքիմէրին հուզուրումնա: ()լտէմ մա-
նուկ Յն օթուրուպ քէնտի ազիզ վալիտէսինին քօլարընըն
իւզէրինէ, թահա իւզէրինտէ կիպի, էվէլ տէտի հաքիմէրէ:
Քի քապ աչ քապէ, այլ քապէ քապաւտան տրարէ: Լանի,
կէօրիւնխանէ կէօրէ շէրաւթըն կէօրմէյին, իլտա քօղու
շէրաւթըն էպին. վէ սօնրա տէտի էօլէն մահսուլում. քալք
էօթարը տուր չօճուք. վէ սէօյլէ, քի քիմ էօլտիւրտիւ
սէնի: Սէ իշտէ Յն էմր էտինճէ տէրաքէպ տիլիլիպ՝ այա-
ղա քալքտը մահսուլում: Սէ էլիլէ կէօտիւրէրէք զէմէ-
նին օ եարամաղ էրէյին. տէտի եիւյսէք սէտայլա, պու
էօլտիւրտիւ պէնի: Սէ հաչան սէօյլէտի պունու մահսուլում,
օ սահաթ կէօրիւնմէզ օլտու ազիզ Պիքիւր քուճաղընտա

Լլաճ օղու ույա : Սէ ճէմի ճէմիաթ մէհման քայտը թա-
ճուպտէն Լլաճըն իւշ միւծիւղէթինէ . եանի աղիւ Պի-
քիրին կէօրիւնմէսինէ , մաճսուճուն տիրիւպ քալքճաննա ,
վէ ծնուն սէօյլէմէսինէ , քի տաճա իւշ Կայրք քար : Օլտէմ
ճաքիմէր չէօղիւպ քօյվէրտիլէր սուշսուղ զէվճէյի , վէ
տութտուլար ծնուն զարմ էրքէյին . վէ ճաճան թէֆթիշ
օլտու , մուքրիր օլտու , քի պէյի պէն էօլտիւրտիւմ մաճ-
սուճու . ծնուն իչին պու թարղ էօլիւմէ սիճիլ օլտու .
պիր աթ քույրուղունա պաղլատըլար , պիւթիւն շէճիրին
էթրաֆըն տօլաշտըրտըլար , վէ ճէմի ճէմիաթ նալէթ , վէ
պէթ տիւփա էտէրլէրտի ծնա . վէ սօնրա կէօթիւրտիլէր
տար աղաճընա աստըլար . վէ էօլտիւ քէօթիւ էօլիւմէ
քէնտի էթտիլի օ քատար ֆէսաթլարըն քազէպինէ :

Պաննու հիւնայէլէ Էպէր հայր Լլաճանպ . Կիսապու . ճիւպ .
Է . լապիւ . 26 : Սէ հայր Պաուրու Բոլէ . ճիւպ . Բ . Էօրի-
նիլ . 22 : Սէ հայր Սիւլաճուս Կապուրուպ Կիւլիլի
Դիւնիւղէլէրին Է . իլապընապ , Դիւնիւղէլ . 18 :

Սէյվէ :

Սիւճէ պու զէվճէնին սապըր , վէ սուշսուղուղու լայրք
էթտիլէր ծնու Լլաճըն վէ ծնուն փալիտէսինին եարտըմըն
պուլմայա , քէզալէք պիլ տէ պուլուրուղ Լլաճըն մէրճա-
մէթին վէ եարտըմըն , էյէր սապըր էտէրսէ հէր ճանիլ
տէրտ , քի օլա : Օիրա սապըր զըրք միսալի նէսնէ տիր ,
ծնու քի կիլմէյէ պօրճուլուղ . նիճէ սէօյլէր առաքեալ .
Օգէպարուս ապուհպա գգուլն պոդրուլէն Է Կապիլէրուլէն :
Լանի , կէյինին շէպէն սօնրա իւրիւ մէհմաթիլ վէ սապըր ,
էօյլէ քի ծնունլա գատըր օլալմ մէօթիւրմէյէ տիւննա-
նըն ճէմի տէրթիլէրին , ծնունլա ալըրղ մարտիրոսլարըն
թաճըն տալիս . նիճէ սէօյլէր պէզիւք Կիլիզ . իւրճապ
վէ ալաշուպ Կապիլէրուս օլա պիլիլիլ , էյէր կէրէր սապըր-
իւղ օլապա :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ Ի Լ Ի :

Պէր չբխարան չծնա՝ պոգադանար չըփապարարան, ապէլ չաւերելու չաւան չաւան չաւան. անոր չաւան օրոյն թաւան չաւան, ինչ կօլորիւն չաւան չաւան :

Ի թաւա թաւա թաւա թաւա չէ չիրին պիրինտէ փուքարէ հփաւոր պիր չօճուք վար ըտը՝ պու չօճուք եղպեր է թմիշ տի ազիզ Պիրիրին պու մեսեգիկին, քի տէնիր. Ը ու օլ պիրի Սէրէյ, ի ճէթ Կէփալէրէրէ չաւան, ինչ ճէթաւէլ փէրէլաւան չաւան չաւան չաւան. պոգադանար Լա չաւան թաւան պոգադանար չաւան պոգադանար թաւան թաւան թաւան. Ը ու օլ պիրի չաւան : Սէ պու փաքըր՝ սէսի տէ թաւա ինչ կիւզէլ օլմայա, կիտիպ չէ չիրին սօքաքլարընտա վէ պէթիւք քաթուլարտա, պու զիր օլման մեսեգիկի կիւզէլ քայ տէ ինչ չաղըրըտը. վէ նէ քի վէրիրէրտիյսէ օնա չաղըրմասը ինչն, քէնտիսի վէ փաքըր անասը օնունքա կէ չնիրէրտի, քի օլ տաւի տուլ քալըրտը : Իմտի օ չէ չիրտէ փէք չօք չը փուտլար վար ըտը. օնլարնէ վաման քի էշտիրէրտի չօճու դուն աղըրնտան պունու, զիտաէ տարըրըրտը. վէ պու զաթի քաթիմի տի չամանըքլարը ինչն Քա էփէնտիմիպէ վէ օնուն վալիտէսի ազիզ Պիրիրէ : Իմտի՝ օնլարտան պիրիսի վար ըտը, քի տայմա սը Ը ճաթինին իմմի վէ օնուն պաթիրուլըրն, վէ վալիտէլին էշթմէսինտէ, էօրքէսինտէն քուտուրուրտու, սայրը չը փուտլարտան զիտաէ. օնուն ինչն պաշլատը թէ չտիտ է թմէյէ, քի սուս օլուն, լաքին պօշ. զիրա օ տաճա զիտաէ օնլարըն ռէզալէթի ինչն երէյսէք սէտայա չաղըրըտը չաւ օլ Սէրէյ : Իմտի ճաչան պաքտը, քի սէրթիյլէ պիր չէյ է թմէյէ գատըր տէլիտի, չալըրըտը թաւա թաւա ալլամաք օնու քէնտի տուլաղընա. վէ նիճէ է ճաչան օլտու. զիրա պիր կիւն օնու եալընը պուլուպ, օնա չօճուղա միւթալիք պաղը իշէր վէրտի. եանի թիւրլու մէվէլէր, էէմիլէր. տալէթ է թմէյլէ օնու պիլէսինճէ կիթմէյէ : Սէ ուշաք զիտաէ պէօն օլմասը ինչն, ալտանտը. կիթտի օնունլա էվինէ, քուշ քալան ճայա կիտէր կիպի. օլտէմ չը փուտ օնու ինչ ստայա սօքուպ պոգադանար քուգու կիպի. վէ քէնտի է թմէյի փէսատը էսրթմէ ինչն, թէքնէ ալթընա սաքլատը օնուն լէ-

չին, իմո՞ր՝ հաշան չօճուք էօյլէն մանճատընա կէլմէտիյսէ
էվէ, ա՛նասը չըքտը արամնյա, վէ սօքսալարտա քիմէ քի
ըրաստ կէլիրտիյսէ օօրարտը օղու իչին, քի կէօրտիւ-
նիւ զմիւ. վէ պաղըլար տէտիլէր, քի կէօրտիւք սէինն օղու-
նուն չըֆուտարըն էվինէ կիրմէսին, ընլարտան պիրի իլէ.
լաքին տահա ընտայսա, վէ չըքմըշսա օրտան պիրմէյիզ :
(Նու հաշան էշիթտի զէվճէ, ֆէսֆէսէյէ վարտը, քի չը-
ֆուտար) պիր քէմիլը էթմիլէր տիր օղունա. ընուն
իչին կիտիպ չափուք շէհիրին հաքիմինէ շէքվա շյէտի
չըֆուտարտան : Սէ հաքիմ սաքիպինճէ չաղըրթտը չը-
ֆուտարը, վէ սիւվալ էտէրտի ընլարա քայրպ օյան ու-
շաղ իչին : Սէ չըֆուտար պիրմէյէ, քի շահատար օլմա-
տըղը իչին քէնտիլէրինէ օյան շէքվա սահիհէնիպ իւզէր-
լէրինէ ճիւրիւմ տիւշմէզտի, սաղտան սաղա ինքեսար էթ-
տիլէր : քի ուշաղ իչին պիր շէյ պիրմէյիզ. վէ տէյիլ
քի սալթ ինքեսար էթտիլէր, վէ տախի հաքիմտէն իստէր-
լէրտի ինթիգամ՝ ալմաք զէվճէտէն, ընլար իչին քանլը
վէ ատէմ էօլտիրիւճիւ տէյի շէքվա էթմէսինտէն էօթիւրիւ :
Սէ զէվճէ կէօրիւպ հաքիմին ֆէսֆէսէսին, տէտի ընա,
նիազ էտէրիմ՝ արանսըն էվատըմ ընլարըն սաքին օլտուք,
լարը նէրտէ. էյէր ընտա պուլունուրսա օէվին չըֆուտարը
պիրթին աթէշէ նանսընլար. վէ էյէր եօղտա, պէն նանայըմ
սուչուղարա իֆտիրա էթմիշ կիպի, ընու էշիտինճէ չու-
ֆուտար, սէվինէրէք օ. քալիլի. քապուլ էթտիլէր, զերա ըն-
լարա գապիսիզ կէօրիւնիւրտիւ էօլէնի պուլմաք : Սէ հաքիմ
պու. քավիլէ ըիգա օլուպ, միւպաշըրլար կէօնտէրտի ընլարըն
էվլէրին արայրպ՝ պուլմայա ուշաղը՝ կերէք էօլիւ՝ վէ կէ-
րէք սաղ : Սիթտիլէր միւպաշըրլար օրայա, վէ պաշլատը-
լար տիքաթլա արամնյա ընու էվլէրին հէր օտալարըն,
էիւք եէրլէրին, քույուլարըն, ֆըլըլարըն, վէ հէր պու-
ճաքլարըն. վէ պուլմատըլար : Սէօրտիւլէր տախի թէք-
նէյի, քի ընուն ալթընտա տուրույօրտու էօլիւ, լաքին
Ըլահըն պօշ պըրաքմաարշլա ընու չէվիրիպ պաքմաուլար՝
քի ընուն ալթընտանէ վար ըտը : Սէ շէրահաթա տէօնիւպ
տէտիլէր, պուլմաարք ընտա ուշաղըն նէ էօլիւսին, վէ
նէ տիրիսին : (Նու հաշան էշիթտիլէր չըֆուտար, զիւ-
տէ սէվինտիլէր, վէ հաքիմէ զօր էտէրլէրտի օ իֆտիրաճը
զէվճէյի աթէշէ եպտըլմա իչին : Սէ հաքիմ զէվճէյի
էօլտիրիւմէ իչին թիւրլիւ թիւրլիւ պահանէլէր՝ վէ սէ-

պէսպէր կէթիրմէլէ՝ իստեմէղտի զաթլ էթմէք օնու . վէ
էնծամինտէ զօրլանըպ իլամըն վէրտի, օնու տիրի տիրի եաք-
մայա. պունա փէք զհատէ սէվինտիլէր չըֆուտլար. վէ քրիս-
տիանլէր զհատէ ածըլըպ թասալանըրլարտը: Սօնրա զէվ-
ձէյի ալըպ կէօթիւրիւրէն շէհերին մէյաուննա եաքմա
իչին, հիսապսըզ ձէմիաթ այաքտաշ օլուպ կիտէրլէրտի
պէրապէր. վէ օ պաղը պաղը կէօղէրին կէօյլէրէ քալտըրըպ՝
պաշընա կէլէն քազա իչին կէօղէրինտէն շէշմէ կիպի
եաշ տեօքէրէք ֆիքրիլէ վէ տղըըյա չաղըրըտըսթ Մծա-
ծինի քէնտինէ խմտատա: Իմտի՝ րաստ կէլտի, քի կիտէր-
քէն օ չըֆուտլարըն էվինէ եաքըն կէշմէտէ, էշիթտի զէվձէ
ուզաքտան, մեսեղիք չաղըրմա սէտասը. շաւ օլ Մէրէն՝.
վէ սայրը. վէ էյիձէ ֆիքրի քօյուպ՝ կէօրտիւ, քի քէնտի
օղունուն սէսիյտի. սէվինտի զհատէ. վէ տէօնիպ ձէլ-
լաթլարա վէ ձէմիաթլարա տէտի. էյլէնին պիտաղ, էյլէ-
նին, իշտէ պաքըն պէնիմ օղունուն սէսի էշիտիլէյօր, քի
չաղըրըյօր կիւզէլ քայտէ իլէ: ()րատա էյլէնիպ տուր-
տու ձէմի ձէմիաթ, վէ փէք սուքութ վէ սուս օլտու.
վէ իշտէ ձիւմէօի էշիտիպ ահէնկի, աշիքեարէ թաւրտը-
լար, քի օնուն օղունուն սէտասըյար. չին՝ պիւթինն
կին շէհերին սօքաքլարընտա չաղըրմասընտան փէք թա-
նընըշտը օնլարտան օնուն սէսի: Սէվինտիլէր զհատէ
քրիստիանլար, վէ խուսուսա չօծուղուն վալիտէսի. վէ օ
պաշլատը ՚իաղ էթմէյէ շէրաճաթ միւպաշիւրէրինէ, ա-
րամայա օրտա՝ ներտէն քի ուշաղըն սէսի կէլիյօրսա, վէ
տէտի. շիւփհէսիղ պուլուքսունուղ պէնիմ օղունուն: ()
սահաթ կիթտիլէր միւպաշըրլար չըֆուտլարըն էվինէ. վէ
իչերի կիրիպ էշիտաիլէր, տէյիլքի սալթ չօծուղուն սէտա-
սըն, վէ տաիի սայրը չօքլարընըն չաղըրմասըն՝ օ մեսեղիքի.
շաւ օլ Մէրէն՝. վէ կէօրտիւլէր, քի օսէտա չըքարտը
թէքնէնին ալթընտան. օնու հաշան քարտըրտըլար եօքա-
րը, պուլտուքար օրատա չօծուղու սաղ. օնուն պօղաղըն
կէօրտիւլէր եարալարը սաղալմըշ. վէ քէնտիսի քանա պօյան-
մըշ: Սէ զհատէ թաճուպլանըպ սիւվալ էթտիլէր
օնա, վէ տէտիլէր, օղուլ պու քան նէ՞ օյա կէրէք, վէ
քիմ խի օնլար, քի սէնինլէ լուհանի ահէնկէտէրլէրտի:
Շէվապ վէրտի ուշսք վէ տէտի, օ չըֆուտ պէնի ալ-
տաթմայա սօքտու պուրայա, վէ պօղաղատը պէնի փէք
ֆէնա, վէ սաքլատը թէքնէնին ալթընա. լաքին ալթը Պի-

քիր քըյամէ էյլէտի պէնի միւրտէլէրտէն. վէ ընլար ֆէ-
րիշթէլէր խի, քի կէլմիշլէրտի պէնիմէն ահէնկ էթմէյէ
վալիտէթուլլահըն թէսպիհաթըն: Սօնրա ալտըլար ընու
օնտան միւկաշիրլէր, վէ կէօթիւրտիւլէր քէնտի վալիտէ-
սինէ, վէ օ էօբտիւ ընու սէվինճ սէլամըյա: Եմմա ճէ-
միաթլար ընու կէօրիւնճէ սէվինճլէ տօլուպ, միւկարէք-
լէրլէրտի Լլահը պէօյիւք սէսլէ. վէ սօնրա տէօնտիւլէր
ճիւմէսի հաքիմ տիվանընա. վէ խտէտիլէր ընտան ին-
թիգամ ալմա իշին չըֆուտլարտան: Վէ օ թէքրար սիւ-
վալ էտիպ էյի վուքուֆ թահսիլ էթտի հէր քաղալարը-
նա, վէ զէվճէյի չէօզիւպ էվլատըն թէսլիմ էտիպ քօյ-
վէրտի. վէ տութտուրտու օ քանլը չըֆուտու, վէ ընուն-
լա սալլըրլարըն, քի օ էվտէ խիլէր փէք չօք. չիւնքի չը-
ֆուտլար սաքին օլուրլար քէօմէ իլէ պիր էվտէ սըլսնլար
պիր քօվուղա ճէմ օլմուշ կիպի. վէ ընլարըն ճիւմէսին
ղաթլիլամ էյլէտի աթէշէ: Վէ տութուպ ընլարը քրիս-
տիանլէր կէօթիւրտիւլէր ըհղալէթլէ շէհիրին մէյտանընա
վէ եաքտըլար ճիւմէսին տիրի տիրի:

Պոռնու հիւսէայէլէ երէր Ինթիքուս հէնքի ինթապլարընն սօն
փայընտ: Վէ հայր Եղէսանիւ. դիտարընէտան. ճիլպ. Գ.
Խապիւ. 18:

Ո՛՛՛՛՛՛՛

Եթօրտիւք պու հիքէայէթտէն, քի նէ քատար իհթիշամլա-
տը պու ազիզ Պիքիր ֆաքըրուշաղը, օ քի քէնտի ոււհանի
ահէնկ իլէ իհթէշամլարտը ընու տայմա. վէ էօյրէնէլիմ
օնտան պունու, պիզ տէ պարի կիւնտէ իքի քէրրէ՝ եանի
սապահ վէ աքշամ տիւվա էտէլիմ ընա, իքրամ իզզէթ-
լէ իհթիշամլայալըմ ընու թիւրլիւ թիւրլիւ սը քիլիսէ-
տէն, եա՝ ճանահապէս քիմսէլէրտէն եափըլան թէսպի-
հաթ ահէնկլէրլէ:

ՄԻԻՃԻԻ.ՕԷԹ. ԼԹ:

Եղէլ Պիքի հէնքիսինէ պիւ իտարէլէտըն չըլլէ չուրդան
աղըքնիւրան ինթա էյլէպի:

Յիւանտրա էյալէթլինտէ պիր հիսարտա Յուդիթնամ պիր

քիշիղատէ հանրմ վար ըտը: Պունուն քէնտի սարայ-
լնտա թաշտան ցմա ազիզ Պիքիր վալտէթուհան հին պիր
պատկերի վար ըտը, Ալահ օղլու քուճաղընտա. վէ
հեր կիւն սահաթար ըլա սրճաք տուալէր էտերտի ազիզ
Պիքիրէ, իզգէթլէմէյէ օնու չօք սէճտէ գրմայա, վէ տիզ
չէօքմէյէ, վէ իքրաւը սէօհպէթլէրէ: Աէ ազիզ Պիքիր
տէ օ ըրատոր սէվէրտի օնու, վէ օնուն իպատէթքերարը-
ղընտան հաղ էտերտի, քի պաղը պաղը օ պատկե-
րին աղգըյա սէօլէշիրտի օնունլա աշնաճա. նիճէ պիր
քէրրէ էտէպսիզին պիշինին օ պատկերի եհրիպ, խորլա-
մասընտա, շէքլա էթտի օ հանրմա, օ եէրմէ սէօզլա իչին:
Աէ պիր քէրրէ տախի, Հերմանոս նամ պիր քահիպ, քի
Լեւնորդէ նամտար մանասորըն պաշ փսփաղըյտը,
օնու կէօքմէյէ կիթտիյսէ, պէյան էթտի հանրմա, քի
պաշ փափաղըղըն խտերիտի պըրաքըպ կէրի տուրմսք:
Աէ օ նասահաթլատը օնու կէրի տուրմամա իչին, զիրա
Ալահին րատէթինէ քարշը տըր տէտի: Աէ պաշ փա-
փաղ թէքրար սիւփալ էթտի օնա. քի նէտէն պիլիրսին
պունու. ճէփապ վէրտի հանրմ, կէլ պէնիմէ վէ կէօս-
տէրէյիմ ասնա. վէ կէօթիւրիւպ օնու քէնտի իպատէթ
խանէսինէ, կէօստերտի սլը Լեւնորդէն պատկերին, վէ
տէտի. պու սէօյլէտի պանա: Աէ Հերմանոս պունու է-
շտիպ՝ կէրի տուրմատը պաշ փափաղըղընտան: Իմտի
ճէփի պու սէօյլէտիյիմ հիքեպէթին պաշը նիլէթի տէյիլ,
իլէ օնուն իչին էվէլ եաղտըմ ազիզ Պիքիրին քէնտի
իպատէթքերարընա պու թէքլիֆսիզ տօսթլուղուն. շէօյլէ-
քի սօնրա նաթլ էտէճէյիմ՝ հանրմն էթտէյի, փեր-
վասըղըր կէօրիւնմէսին, իլլա՝ ազիզ Պիքիրէ տօստճա
պըղըմսք շէտիթ աճըսընտան վէ փէք պէօյիւք մուհապ-
պէթինտէն տօղմուշ պիլինսին: Իմտի պու հանրմն իւջ
հաղընտա պիր քըզը վար ըտը, քի պիր քէօյէ պէս-
լէմէյէ վէրիշտի, քի հիսարտան փէք ուպաք տէյիլտի:
Աէ պիր կիւն պու մահտում խարման եհրինտէ տուրուպ
ցնարքէն, օնուն իւզէրինէ պիր քիւրտ եհօրիւյիւշ էթտի՝
վէ պօղպղընտան տիշլէյիպ՝ ալտը օմըունա, վէ քաշար կիր-
տի պիր եաթըն օրմանա: Աէ օնտա օլանդարտան պաղըլարը
քուրտուն էնսէսինէ տիւշտիւլէր շամաթայլա. վէ օ տա-
հա չափուկ քաշըպ օրմանտա քաշըպ օլտու: Ան-
րա օ քէօյիլէրտէն պիրի սէյիլթտի հիսարա նաղլ

էթմէյէ օնու հանրմա: Վէ օ սուփրայա օթուրմուշտու եւմէք
 եւմէյէ. քեօյլիւ կիրկպ իշէրի՝ տէտի օնա. հանրմ
 սէն պունտա եւմէք եւթորսուն, վէ սէնին քըզնն եէնիյ-
 օր շիմտի քուրտտան. վէ նազլ էթտի օնա օլտուղու կիպի:
 (Նու հաշան էշիթտի հանրմ տիպանէ օլտու ածրսընտան.
 վէ օ սահաթ քալքըպ սուփրատան. տէլի կիպի վայնասէ
 էտէրտի. նիճէ պէնիմ քըզմը քուրտ եէտի. պէնիմ քըզ-
 մը քուրտ եէտի. սահիճ տէյիլ տիր, ինանամամ օնա:
 Պէօյլէ սէօյլէյէրէք կիրտի իպատէթ խանէսինէ. վէ ազիզ
 վալիտէթուլահըն պատկերինին հուզուրինտէ տիւշտիւ եիւզ
 եիւտտինէ, եասը սէտայ ըա ֆիրեստ էտիպ աղլարտը, վէ
 տէրթլի սէտայ ըա ֆիղան էտէրտի. վէ օնուն կէօզիւնին
 եաշը էօյլէ օլտու. քի պատկերին պաղընըն տիպին ըսլաթ-
 տը. վէ քէնտիսի ածրսընտան տէլի օլմուշ կիւլի չըքտը
 մէրհապըն իւզէրինէ. վէ սք անամինին քուճաղընտան (Ն
 մանուկու քօփարըպ, պաշաաղ սէօյլէմէյէ ազիզ Պիքիւրէ՝
 վէ տէմէյէ, ազիզ վալիտէթուլահա. ամֆ էյլէ պանա էթտիյիմ
 փէրվասըզըք իշէն. սէն քէնտին փէք էյի պիլիոսին սանա
 իքրամ էթտիյիմ իւզմէթլէրի, վէ օնլար սանա օ քատար
 մարպուլ օլտուլար, թա քի պէնի սէնինլէ սէօյլէմէյէ
 լայիք էյլէտին. վէ կէլէճէքլէրի պիլմէք, վէ գալպլէրի թանը-
 մաք վէրտին պանա: Վէ իմտի՝ նիճէ պօշ պըրաքտըն, քի
 պէնիմ՝ սէվիւիւլ քըզմ քուրտ պղընա տիւշտին. պու-
 շու ումմաղտրմ սէնին գալպլինին քէրէմին թանըմայլա. վէ
 թէրճիպատընա վուքուֆ սուն, քի անպա էվատըն քայըպ
 էթմէք նէ քատար տէրտ տիր: Նլա՝ ումարմ, քի պունա
 պշ պըրաքտըն, շէօյլէ քի տահա զիատէ մէօճթէշամլան-
 սըն սէնին խայըր քէրէմիլին. թէքրարէն պաղըշաման
 ըա պանա քայըպ օլան քըզմը: Նաքին շինտիքի հալ րազը՝
 օլ, քի սէնին էվատըն պէնտէ ուէճին քալըն, սէնտէն
 ումուղուլմ լութֆա քարը. վէ օնու վէրմմ սանա,
 թա՝ քի պէնիմ քըզմը պանա սաղ սէլիմ թէտլիմ
 էթմէյինճէ: Պունու սէօյլէյիպ էնտի կիթտի քէնտի
 օտարնա. վէ քօտու մանուկ (Նու քէնտի խազնէսինին
 սանաղընա, վէ քափատը: Վէ սօնրա վազ կէլտի
 ֆիղան էտիպ աղլամատան, զէրա էմին օլտու, քի օ ուէճին
 պուպուրուր քէնտի քըզն: Նա՝ միւճիւղէթլի պլադ
 կէօնիւլիւ լիւլինէ նք անամինին. սանքի քօրքմուշ կիպի,
 քէնտի օղուն քայըպ էթմէսին տէլի, մէյս էթտի

քուրտու մահաւմա զարար էթմէտէն . վէ ազարլատը ընու
ուշաղը մշտանտա պլըրաբըպ՝ քաչմայա ընտան, քի բըզ
սաղ սէլիմ պուլունուպ՝ թէսլիմ օյսուն անաւրնա . վէ ճի-
ճէ թէքիլ օլտու . զիրա քէյլիւլէրտէն պաղըլարը ընու
արամայա չըքըպ, քի պարի ընուն թէնինին փարչասընտան
քալանլարըն պուլուպ կէօմիւնլէր . իշտէ պունլար եօլտան
չըքըպ՝ տէտիրկին կէգէրքէն օրայա, պուրայա, քաֆիլ
կէօրտիւլէր ընու պիր մէյվէ աղաճը ալթընտա, քի կէզի-
նիյօրտու . ընա զիատէ թաճուպլանըպ՝ սիւվալ էթտիլէր
քըզա, քի նէ օլտու սանա . վէ օ փէլթէք տէտի . օ քէօ-
թիւ ճանաւալ սըրսը պէնի : Ա է ընլար պունու էլիտիպ սէյ-
իրթտիլէր ընուն իւգէրինէ պաքմայա, քի աճէպ պիր
զարար օլմոնւշմու . վէ կէօրտիւլէր ընուն պօղազընտա
քուրտուն տիշէրինին նըշանըն, քի ընու պըրաբըր աղիզ
Պլըրի օ պէյիւք միւճիւգէթինէ շահատէթ : Ա ընրա
ալտըլար մահաւմու, վէ կէօթիւրտիւլէր Հիսարա) վէ
թէսլիմ էթտիլէր անասընա, ընու ալըպ քուճաղընա թէք-
րար թէքրար էօիէրտի, վէ սէվիճիւտէն աղարսը : Ա ըն-
րա կիթտի քէնտի օտասընա վէ սանտըքտան չըքալըպ
մանուկ է՝նու, վէ քուճաղընա ալըպ, կիթտի իպատէթ
խանէսինէ, վէ տիզ չէօթիւպ վալիտէթուլաշըն պատկե-
րինին հուզուրինտէ, տէտի . նէ թիւրլիւ շիւքիւրլէր վէրէյ-
իմ սանա, ես շէրիֆ սուլթանըմ . քի պու պէյիւք էյ-
լիյի պանա էյլէտին, պէնիմ քըզըմը պանա սաղ սէլիմ
վէրմէյլէ . չիւէքի սէն վէրտին պանա ընու, պէն տէ սէնին-
քինի վէրիւրիմ սանա . պէնիմ էթտիլիմ փէրվասըզըզա
ալթ տիլէմէյլէ սէնտէն . վէ պունու սէյլէյիպ չիքար մէր-
հապա, վէ քօտու աղիզ Պլըրիին քուճաղընա ընուն
Ըլաճ էվաւոր է՝նու :

Պոնու էիօեայէլէ էրէր Սիսարիոս ղէնդի արամաւանլու-
նու . Է. ղիւտալընրա . պապ . 46 : Ա է հայր Ըլէսա .
դիսարալ . ճիւր . Է. Ըապիւր . 23 : Ա է հայր Սիւլանու
իւմուլուլալ . ալէլ Պլըրիին ղաճիւլէլէրինին . Է. ղիւտ-
ալընրա . ղաճիւլէլ . 11 :

Սէյլէ :

Սիճէ պու քարը քէնտի էվէլքի էյի էրքեան իւգէրէ
վէչինմէսի իչին վէ ֆիքիւրինին պոսիրէթին փաք օլտու .

ղու իշին. Էօյլէ իշ Էթմէյէ սէրպէստ ճէսարէթ Էյլէտի, քի
պիղէ արսըզլըք կէօրիւնիւր, վէ լաքին արսըզլըք տէյիւ-
տի, իլլա քէնտի շիֆէսիզ իթիզաթընա սըղընմաղ ըստը.
վէ օյ ուտու՝ քի սէօյլէր Լֆէնտիմիզ. Էլէ հոնիցի
հաւապս խոն պէսիւն հանանիւց, առաւրէս լէրնա տյսիլ՝ Է-
լէտից տարի աւար, Է Էթիւէպի. Է ոչնչ տհանարն լէնիցի
յէլ: Լանի՝ հարապ լառնէսի խապար իլլիգաթիւնս լաւ
ըստ, Էթիւէպից պո- Էթապ, Էթիւէլ՝ Էթիւէլլէն. վէ
Էթիւէպիւնս շէյ օլապն սիւլ. Պէօյլէ պիղ տէ պօրճը Ե-
ուզ էյի երբէն իւզերէ օթուրուպ քսըքմայա. օնտան
ղուհուր էտէր տալի ֆիքրիմիղին պասիդէթին փաք տութ-
մայա քատիր օլմամըզ, վէ օլ տէմ նէ քի տիլէրսէք
Էլլահտան, շիւֆհէսիզ ալըրըզ: Լֆէնտիմիղին սէօ-
ղունէ կէօրէ. քի սէօյլէր. Էթիւէպի, Է առաւրէս:
Լանի, Էթիւէպի, վէ ալաւնս:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ. Խ:

Պիւր իշիկապի հանր իշիկա Էօլիւշ Էթապըն աղ պո-
ւր՝ խաթայա ալիզ լալիպիլուլաղն խաթայապս օնտան
(3) օլաւն:

Ս արտը ըս չօք էյալէթէր սահպիլիքի պէօյիւք պէյզա-
տէլէր պիրի պիրինէ փէք տիւշման ըսըլար. քի տայմա
պիրի պիրլէրիլէ ճէնկ էտէրլէրտի, պիրի պիրլէրինին
ասկէրլէրին քըմըպ, քաթիմայա պիրի պիրլէրինին էյալէթ-
լէրին: Ս է օլտու՝ քի օլարըն պիրի էօլիւ, վէ պիր
թէք՝ պիր Էվլատճըք պըրաքտը քէնտի էյալէթլէրինէ վէ
մալլարըն մէրասթօր: Ս է էօլէնին զէվճէսի հանրմ զա-
հիտ վէ զիատէ սըճաքը աշիզ Պիքիրէ՝ պաշլատը քէնտի
կէօյիւ թէսէրասը պիր թէք օղուն պէսլէմէյէ խայըր ամէլ-
լէրտէ: Ս է հէր քէմլէքլէրտէն Էլլահ օնու սաքլասըն տէյի,
տայմա սըփարըշ էտէրտի օնու ազիզ Պիքիրէ. վէ
պու իշ իշին հէր կիւն սէօյլէրտի օնուն վարդարանըն: Ս է
պու արալըքտա օնլարըն տիւշմանը օ պիր պէյզատէ, օն-
լարըն մէրասէթլէրին պիր թարաֆտան զապտ էտէրտի,
չունքի քիմսէ Էօլ ուտու, քի քարըն տուրայ ըտը
օնա: Խմտի՝ հաչան ուշաք պէօյիլիւպ եկիտ օլտույ-
սա. պաշլատը չօք ասկէրլէր իլէ ճէնկ Էթմէյէ տիւշմանը:

լա. վէ քէնտի էօմիւնիւն թէհլեքէսլյէ ազար ազար քօփարմայա օնուն քափտըլարընը: () Նու տօստարը կէօրիւպ, կէլիլէր անաօնա էօյիւտ վէրիլէր խտի էվլատըն նասահաթլամա իչին, քի վիճուտին թէհլեքէյէ քօմասըն, զիրա տիւշմանընըլ փէք գուվէթլի տիր, տէրլէրտի: Լաքին զահիտ համըմ, տայմա սը Լճաճիւնին եարտըմընա սըղընըպ, տէր խտի զիստէ հիլէսիզ Ֆիքիր իլէ, նէ քի փէրվասըղըլըլա, քէնտինէ պու խապէրի վէրէնլէրէ, քի պէն հէր կիւն ազիզ Պիքիրին վարդարանըն սէօլլէրիմ, վէ ո մարմ, խուսուսա էմին իմ, քի օ սարլար պէնիմ էվլատըլըմ հէր քէմ քաղատան. վէ օնա հիչ պիր զարար օլմալ: Իմտի՝ պու նէվճիվան պէյլատէ քէնտի ասկէրլէրիլէ պիր կիւն օ եանա պու եանա կէզէրքէն, ըոստտ կէլտի քէնտի տիւշմանլարընըն պիր քէօմէ մէրտ ասկէրլէրինէ, վէ ճէնկ էթտի օնլարլա, վէ քէնտի ասկէրլէրինտէն չօրլարը տիւշտիլէր, վէ չօրլարը քաչտըլար. քէնտի տէ նէ էօլտիւ, վէ նէ քաչտը. իլլա տուլթուլուպ կէօթիլիլիլտիւ քէնտի տիւշմանը պէյլատէնին հուղուրինէ: Օ իստէ սէվինտի օնուն տիւշմանը, վէ աքիպինճէ պօղտուրտու օնու, վէ քէնտի սարայընտա պօղաղընա իփ թաքըպ աստըրտը օնու պիր աղաճտան: Զօրլարը կիտիպ օնուն անասընա՝ նաքլ էթտիլէր օղունուն պօղուլմասըն, վէ աղաճտան ասըլմարն: Սէ օ տէտի՝ քապիլիւպ տիր, քի պէնիմ օղլում էօլմիւշ օլա. չունքի պէն սրփարըլ էթմիւշ իմ օնու ճիւմլէտէն աճըրըլ ազիզ վալիտէթուլլահա, ինանմամ, քի օ, քի մէրհամէթ վէ քէրէմ անասը տըր, պրոսքօրն օնու տիւշմանլար էլինէ տիւշիւպ՝ էօլլէ ոէզպէթլէ էօլմէյէ: Լաքին սայրըլար տա կէլիպ շահատէթլէք էսինճէ, քի պիզ կէօղիւմիւլլէ կէօրտիւք օնու աղաճտան ասըլմըլ, օլտէմ հանըմ ինանտը, վէ պաշլատը ալլայըպ տէօյիւմլէյէ նաքլ օլունմաղ եաս ըլա. Լաքին քէնտի ումուտուն քէսմէտի ազիզ վալիտէթուլլահատան. վէ խուսուսա տահա արթըլար. օնուն իչին Ֆիքիրինէ պիր շէյ քօտու էթմէյէ, քի էյէր մէնշուր վէ էօլ ումուտուն տան զուհուր էթմիւշ օլմասայտը, զիստէ պէօյիւք փէրվասըլըք օլուրտու: Իմտի՝ պու չօքըպ քէնտի սարայընտան չօք էթպայիլէր իլէ, կիրտի քէնտի եալընըլ ազիզ վարդարանըն իպատէթ իսանէսինէ, քի օնտա մէզպահըն եիւզէրինտէ վալիտէթուլլահա ազիզ Պիքիրին թաշտան պիր պտտիկիլի

վար ըտը Ալաճ օղու Յն քուճաղընտա. տիւշտիւ երւզ
իւզերինէ, վէ պաշտար չօք վաքրթ աղլամայալ քէնտի
օղունուն քայրպ օլմասընա. Սէ սօնրա տէօնիւպ ուղիզ
Պիքիրէ՝ տէտի: Սէ ճիւմէաէն փաք վալիտէթուլաճ,
զերբ էյլէ, քի նէ թիւրլիւ նաքլ օլունմաղ տէրթ չէքտին,
սէնին պիր էվատընըն տիւշմանլարտան էօլմէսին կէօր-
տիւքտէ. վէ շիմտի պիլլիւմ, քի թանրըսըն պէնիմ
եիւրէյիմին աղըրըն. ալֆ էյլէ արսըղըրղըմ՝ էյեր էօլ-
չիւտէն տըշաղը չըքայօրսամ: Պէն պու իպատէթ խա-
նէտէ հէր կիւն նիւպ էտէրտիմ սանա էվատըմըն խէլապը
իչին, վէ քափի տինլէ իթիգալթ էտէրտիմ, քի հէր թէհ-
լէքէտէն քարթարըսըն օնու. իլլէ չունքի պանա էշիթմէք
խատէմտին, վէ պօշ պըրաքտըն քայրպ էթմէյէ օղունմու,
լազըմաըր, քի սէն տէսապըր էտէսին, էյեր քի քուճաղըն-
տաքի օղուն քայրպ էտէրսէն. շինտի պէն աղըրմ օնու
ռէհին, վէ սաքլարըմ պէնտէ, վէ վէրմէմ, թաքի սէն
վէրմէյինճէ պէնիմ օղուլճուղազըմի. քի պանա փէք քօլայ
տըթ, էյեր խատէրսէն օնու պանա վէրմէք: Պունու սէօյլէյ-
իպ պիր փաք սէրպէսթիլլէ չըքտը մէզպահա, վէ ալտըա-
մենասը իյոյսուն քուճաղընտան օնուն օղու չնու. վէ
փաք պէյաղ թիւլպէնտէ սարըպ, կէօթիւրտիւ քէնտի
ճարպընա, վէ քօտու օնու պիր սանտըղա: Սէ քէնտիսի
նալընըզ պիր նանա չէքիլիպ՝ աղլարտը քէնտի օղունուն
էօլիւմինէ, վէ տափի ումուտլանմայալ թէքրար քաղանմայա
օնու՝ խատէմէզ խտի ույումաք. լաքին աղլամաւտան եօրու-
լուպ կիթտի եալմաղընա. վէ պաշտար պիրաղ ույումայտ
Սէ սապահլա էրքէն քալըրպ, պաշտար եաս էտիպ աղ-
լամայա քէնտի էվատընըն իւզերինէ. վէ իշտէ օնուա քա-
ֆիլտիլիպ կէլտի տուրտու քալըսընա. վէ վուրուրտու
օնու: Սիթտիլէր հըղմէթէարլար պաքմայա, քի քիմ
օլա. վէ հաչան կէօրտիւլէր, քի քէնտի սահիպլէրի տիր,
թուլմուշ էլինտէ պօղուլուպ ասըտըզ խիի, շաշտըսըր
զիւտէ, վէ պաշտարլար սէվինճ սէտասըլլա էլ չըրիլպ օյ-
նամայա, չաղըրմայա վէ գիննէթ էթմէյէ: (Նու հաչան
էշիթտի հանըմ, տէտի քէնտի ֆիքրինտէ՝ պէօյլէ սէվինճ
պէօյիւք եաս վաքտընտա պաշկա պիր շէյ կէօստէրմէզ, մէյեր
պէնիմ օղուլճուղազըմ կէլմիշ օլա. պունու տէլիպ՝ սէլիթտի
վէրտիլէնտէն աշաղը. վէ իշտէ օղու քարշըսընա չըքտը:
(Նու հաչան կէօրտիւլաէ քօլալըն աշըպ սէլիթտի, վէ

տիւշտիւ ծնուն պոյնունա, Էօփտիւ, վէ աղայարաք տէտի օղ-
լունա. քիմ քըյամէ էյլէտի, վէ քուրթարաք սէնի
օղլում: Շէվապ վէրտի օղլու, վէ տէտի, պու իփ իլէ
ասըրմիշ ըտըմ տիւշմանըմն սարայընտա պիր աղաճտան,
նասըլ քի օնլար Էօլմիւշ քըյաու Էտէրլէրտի. իլէ տիրի
ազիղ Պիքիրին միւճիւղէթիլէ. վէ օ պու կէճէ կէօ-
րիւնտիւ պանա. վէ հրէշտաիլարըն էլլէլէ Էնտիրթտի
պէնի աղաճտան. վէ նէ զէման քոյ վէրտի պէնի
աղատ՝ կիթմէյէ, տէտի պունա, օղլու կիթ վալիտէնէ, վէ
սէյլէ օնա. քի վէրտին պանա պէնիմ՝ օղլումու, նիճէ
պէն իշտէ վէրկյօրում օնա քէնտինիւրինի. վէ պու սէօ-
ղիլէ նէ տէմք իստէրտի ազիղ Պիքիր, օնու սէն պիլիւ-
սին: Օլտէմ նաղլ էյլէտի օնա վալիտէսի աղիղ Պիքիրէ
քէնտի էթիլինի. օնուն Մլաշ Էվլասըն քափըպ քալարը-
մասըլա օնտան. վէ կէօթիւրիւպ կէօստէրտի՝ նէրէյէ քի
սաթլամըշտ օնու: Սօնրա Էմր էյլէտի ճէմի քուլա-
րնա վէ էթպայիլէրինէ կիլինիպ քուշամըպ միւքէլէֆ տօ-
նանմայա. վէ մանուկ էնու քուճաղընա տըպ հէր թիւր-
լիւ ալայ պիննէթլէ՝ կիթտի քիլիսէյէ, վէ քօտու օնու
ազիղ Պիքիրին քուճաղընա՝ Էվիլէքի կիպի. վէ սօնրա օղ-
լոյա պիլէ Էիւզ իւղէրինէ տիւշիւպ՝ հաթսըղ շիւքիւրլէր
վէրտիլէր Մլաշա վէ օնուն աղիղ վալիտէսինէ. վէ տէօն-
տիւրլէր Էվէ սէվինճ իլէ: Սէ նիշէ պունլար տիւլուն
կիպի շաղըլք շէնլիք Էտէրլէրտի. պունլարըն տիւշմանը
պէյըլատէ սապաճտան պաքտը քի, ասըլանըն լէշի Էօղ ուտու
Էէրինտէ, Ֆէսֆէսէյէ վարտը, քի պէլքի տիւշմանլար չալ-
տըլար օնու. օնուն իշին կիղիճէ ատէմ կէօնտէրտի օրայ-
ա, պուրայա պաքմայա, քի նէ սէօճպէթ վար օնուն
իշին: Սէ օնա խապէր կէթիւրտիլէր, քի օ սաղ տըր
ազիղ Պիքիրին միւճիւղէթի, վէ քէնտի վալիտէսի
հանըմ զտտէնին տիւփասըլա: Օլտէմ Մլաշըն տույ էթ-
մէսիլէ, օնլարա էթտիլի ճիւմէ Ֆէսաթլարտան փիւշման
օլուպ, կիթտի օնլարա սիլահարղ. վէ տիւղ շէօքիւպ թէ-
մէնաշ էյլէտի օղլունուն վէ վալիտէսինին հուգուլինտէ՝ վէ
ճիւմէ օնլարըն մալլէքնանալարըն, քի քափըպ զապա
Էթմիշտի, թէքրարէն տէօնտէրտի քէնտիլէրէ, վէ ալլի
պույուրմաք նիաղ էյլէտի. վէ իքիսինին մապէյնիտտէ տէվ
քի տայըմ պարըլ, վէ թէքմիլ տօստըլուք մամուրլանսըլ:

օ կիտերտի օ վարըմ աղիմ վախտեթուլահըն իպատեթ
 խանէ. ինէ, վէ տուվաւ էտիպ օնա՝ տէօնէրտի: Հանըմ
 ֆէսֆէսէյէ վարտը, քի պաշկա պիր տօստու քարը վար
 սըր, քի օնուն իչին կիտեր տըշարը: Իմտի պիր կիւն մինասիպ
 վաքըթ պուլուպ, սիւվալ էթտի օնա, վէ տէտի, աղա եալ
 վարըրըմ սանա, տօղրու սէօյլէ պանա, պէնտէն մպտե
 պիր սայրը քարը սէվէ ըտին, եօքսա եօքմիւ: Ա է օնուն էր
 քէյի գալպիլատէ պիր րէմիլը օլմայարաք, տէտի կիւ
 ինամիւնմիլէ. էվէթ պիր սուլման սէվէրիմ, քի տիննետա
 էօյլէ կիւզէլ եւք տուր. վէ պիւթիւն գալպիմ օնա
 վէրմիլիմ, վէ հազըր ըմ էօլմիլէ նէ. քի օնուն մուհապպէ
 թինտէն պրըլմայա: Ա է էյէր սէն տէ թանըյայտըն օնու,
 նիճէ պէն, եօք. քի սալթ կիւճէնմէզտին օնու սէվտիլիմէ,
 վէ տաթի մուհապպէթ էթտիլիմտէն տահա զիստէ սէվ
 մէյէ զալլիթէնտիլիտին պէնի: Վունու օ քիչիզատէ
 տիրամայր սը կոյս իչին սէօյլէրտի. լաքին զէվճէ աղնա
 մաղտը. վէ խուսուգա ճէհէննէմտէն պէթիէր քրքանճ
 ըքտան. քէօլլահըպ՝ քէնտի ֆէսֆէսէսի արթարտը, վէ
 տահա զիստէ իշի պէյան էթմէք խտէմէյլէ, սիւվալ էթտի
 էրքէյինէ, վէ տէտի. էօյլէյիսէ օ սուլման իչին տիր. քի
 հէր կէճէ եաթաղընտան քալքար կիտէրտին օնու պուլ
 մայա: Ա է օ պիր թիւրլիւ զանն էթմէղտի, քի զէվճէտի
 նին պէօյլէ ֆէսֆէսէսի օլտուն քէնտիսի իչին,
 տէտի, էվէթ: Օլտէմ հանըմ շիֆէսիղ օլուպ իշին
 սահիհէլի իչին, ֆիքրինէ քօտու օնուն ինթիքամըն
 պլմայա. լաքին պիր քաշ կիւն էյլէնտի, քի պէլքի քէնտի
 էրքէյի սըլլսըն, վէ պաքտը քի միւնքիւն տէլիլ. պիր
 քէսկին քըլըճ ալուպ՝ պիր աքշամ սաքլատը ույուտուք
 լարը եատաղըն պլթընա. վէ ետըր կէճէ տույտու, քի
 քէնտի էրքէյի չըքտը եաթաղընտան, քէնտի տէ քալքտը
 վէ օթուրտու. էօրքէսինտէն վէ քրքանչըղընտան քու
 տուրուպ, ալտը քըլըճը, վէ քէտի քէնտի իըրթլաղըն
 գատըր օլտուղու քատար, վէ տիւշտիւ տրքասը իւստիւնէ.
 վէ եարալարընտան չօք քան պօշանմասընտա, օլտա էօլ
 տիւ: Օնուն էրքէյիւ տէօնտիւ քէնտի իպատէթինտէն, վէ
 հաշան կիրտի եաթաղա ույուլմաղա, տույտու օնու ըլան
 ղըշ, վէ նէ օլտուղուն պիլմիտի: Մունն իչին զէվճէսին
 իսմիլէ չաղըրտը, վէ օյանտըրմա իչին աօքանտը պէլինէ,
 լաքին օ էօլմիւշ վէ հիշ ճէվապ վէթմէզտի: Սօնրա

չըբտը Լաթարտան, վէ ըշըք Եաբըպ, Կէօրտիւ, քի զէվ-
ձէսի Էօրմիւշ, վէ քէնտի քանընտա պէօրէնմիւշ. վէ բըրքձը
Էրինտէ վէ Եաթալարը պօզազընտա: Աշման քալտը ատէմ
աճըսընտան, վէ քօրքուտունտան. վէ սէպէպին պիւմէյիպ՝
սըբըրլպ՝ Թասալանըտը: Ածըրա ղիբը Էթմէյէ օնուն սիւ-
վալըն, քի Էթտի օնա. աճէպ պէնտէն մատէ պաշկա պիր
զէվձէ սէվէրմիսին. Թասմին Էթտի, քի քինտի Էթիպա-
րըն քըքանձը իչին քէնտի քէնտին Էօրտիւրմիւշ տիւր: Աէ
օնա նազլ օլունմազ տէրտ օլտօւ. Էվվէյս՝ զէվձէսինին
քալըպ օլմասը իչին. վէ իքինձի՝ քէնտիսի իչին. ղըրալի մէր-
տանա չըբընձա, Հաքիմէր Էրինէ տիւշիւպ քէնտիսին
փաթա չըքարամազտը. օնուն իչին քէնտի Էվինին Եըբըմը
օլտա կէրէք իտի օ. պէլ.քի քէնտինէ տէ Հէլաբըք:
Պունու տիւշիւնիւպ, չըքտը չափուք օտատան տըշարը.
վէ քափատը քափըյը իւզէրինէ. վէ կիթտի իպատէթ խա-
նէսինէ. վէ Էիւպ իւզէրինէ տիւշիւպ՝ ազիզ Պիքիւրին
Հուզուրինտէ, կէօզ Եաշըյլա տէտի: Աշ քէրէմքեա-
նի ազիզ վալիտէթուլաս պիքիւր Աէրիէմ, կէօրիւյօր-
սուն, քի նէ Թիւրիւ տէրթէրէ պէլալէրէ տիւշիւշիւմ.
Իմտատ էյլէ պանա՝ տէրթլիլէր Թէսէլասը. ղիքը էյլէ նէ-
լայիք քուլլուղում, քի պու կիւնէտէք էյլէտիմ սանա. վէ
Ֆարազս պունլարլա լայիք օլումում սէնին լութթօնա, լա-
քին ղիքը էյլէ. պէն քի պու տէրտէ կիրիֆտաթ օլումում
Հէր կէձէ պուրպա կէլմէք ատէթիմ իչին. վէ պու շէրիֆ
Խըզմէթին սէպէպինէ՝ պըրաքմա, սէնին Հալայըղըն պէնիմ
նօլտաշըմը՝ քի սէօյիւնմէզ նարէ Իսքեան օլուն. վէ պէն ին-
սանլարտան ղաթըրիւմ օլայըմ. սէն գատըր սըն օնա Էօ-
միւր վէրմէյէ. վէ պէնի Էօրիւմտէն խէլաս Էթմէյէ: Աշիթ-
տի ազիզ Պիքիւր օնուն նիազըն. տաշա օ իպատէթիւ-
նէտէքէն, քըյամէ օլտու զէվձէսի միւրտէլէրտէն. վէ կիթ-
տի օտանըն քափըքնա՝ տըշարը չըքմայա. վէ օնու քա-
փալը պուլուպ, պաշլատը չաղըրմայա: Աշիլթտի օրայա
Հալայըքալտան պիլի, քի ույուրտու Հանըմըն օտասընա
Եաբըն. վէ Հաշան քափըյը քափալը պուլտու, սիւվալ
Էթտի քափընըն պիր արասընտան, քի նէ պույուքուր-
սուն: () ձէվապ վէրտի, քի կիթ տղամա. վէ սէօյլէ
օնա, քի կէսին պուրպա, վէ պէրապէր կիտէլիմ տու-
վա Էթմէյէ: () Նու Հալայըք Էշիտիպ՝ կիթտի նազլ Էթտի
աղասընա: Աէ պու քօրքուպ՝ օլմայա քի պիր Եանըշըք

օլտուն, տէտի հալալըղա, կիթ պսիք սահիհ օ միւ տուր
չաղըրամ պէնի. երբսա տէյիլմի: Աիթտի, վէ տէնտիւ,
տէտի, չափուկ աղամ, զիրա համըմ սապր էտէմլօյը,
վէ վէքսրքէթէ չաղըրլօյր սէնի: Աէհման քալըր ստէմ,
վէ սէյրթտի եւքարը. վէ աշտը քալըր. վէ զէվէսին
տիրի վէ սաղ կէօրիւպ թաճուպ քալըր, վէ իքիսի տէ
սէվինձէրինտէն աղալըրտը: Աօնրա սիւվսլ էթտի զէվ-
ձէսինէ, վէ տէտի. նէ օլտու սանա. նէ իչին էօլտիւր-
տիւն սէնի, վէ նէ ըրասա կէլտի սանա օ պիր տիւննատէ.
վէ նիճէ քըլամէ օլտուն: Աէ զէվձէ տիզ չէօքիւպ՝ վէ
ափթ տիլէյիպ՝ քէնտի էրքէյի ծնու քալտըրտըքտա, նազլ
էթտի քէնտին էօլտիւրմէսինին սէպէպին. վէ տէտի. նէ-
զէման ճոնըմ թէնիմտէն չըքտը, չէյթանլար կէլտիլըր,
վէ կէօթիւրիւնէօլարտը պէնի ճէհէննէմ. լարին պաղըլստ-
տը պանա աղիզ Պիքիլին չէֆայէթիլլէ՝ սէնին տուպէլին
իչին, տէնմլլէ պու տիւննայէ, վէ թէօպէ էթմէյէ:
Աօնրա քիշիզատէ թուրուպ զէվձէսինին էլլինտէն, կէօ-
թիւրտիւ իպատէթ խանէսինէ. վէ իքիսի տէ տիզ չէօ-
քիւպ շիքիքըլէր վէքիլլէրտի քէնտիլլէրինին քուրթարըճըր
ազիզ Պիքիլէ: Պուտան սօնրա իքինձի կիւն քիշիզատէ
պիր պէօյիւք զիսֆէթ էթտի տիլլիւն կիպի, տապէթ էթ-
մէյլէ օրայա ճիւմլէ քէնտինին, վէ զէվձէսինին խրտըմ-
լարն: Աէ ծնլարն թաճուպլանմասընտա, քի նէ սէվինձ
տիր օ սէվինձ մէճիսի. նազլ էյլէտի ծնլարա զէվձէսի՝
էրքէյինին իշարէթ էթմէսինէ կէօրէ, էվվէլիսի կէճէ
պաշարընա կէլէն հէր քաղայը: Աէ սահիհլէյինին
քայմլըղընա կէօստէրտի պօղաղընտա կարալարն նըշա-
նըն, քի պըրաքտը աղիզ Պիքիլ միւճիւզէթինին
էլամէթինէ, վէ ճիւմլէսի թէսպիհ էթտիլէր Ալլահը. վէ
աղիզ պիքիլ վալիտէթուլլահըն մուհապպէթինէ ալէֆ-
լէնտիլլէր:

Պո- հիւնայէլ օլտուր գանջ Ռիւ-է մէ վարդապանդա. փայ.
Գ. Ռիւնայէլ- 85: Պո-նու- ասիւն նազլ էպէր հայր Ալլահտէ-
դրոս պիսպուղէ-տան. ճիւղ. Բ. լապի. 22:

Մէյլէ :

Պու հիբնայեթտէն էջրէնէլիմ պիզիմ եօլտաշարը-
մղղա ըրահամ կէշինմէք. վէ ծնլարըն ամլըէրին ֆէնա.
թարաֆա հէօրմ էթմէմէք, պիզի ծնլարտան էյի սայմայլա,
էջրէ քի Մլաշըն պէթտօվասը կէլմէսին իւզէրիմիզէ, քի
վէրիւր էջրէ քիմսէլէրէ մարգարէնին աղղըլա : Մայ,
այ աբհամարէն, միէն և գոն ոչ աբհամարէնացիս : Լանի, Էտ-
պը, ի խօրայօրպան, մէյէր պէն խօրանմայածախարն : Լարմ. 33 :
Օհրա պիր քիմսէ քէնտիսին նէ քատար պէջիւք սայտը-
սա, օ քատար ըէզիլ սայըլըր Մլաշըն ինտինտէ, նիձէ
սէջլէնիւր Սաուղ փատիշահ իշին. յարժամ էիւր փոք
յաշա ո, Էդէր Գլուխ ցէդիցն Խարայել : Լանի հաշան
«նին ինօղլանիւր ինչճիւրիւրիւն, պաշ օրպոն Խարայել Տիւ
լէլիէն 1. Թաղ. 15 : Սէ նէ զէման քէնտի կէօղիւնէ պէջ-
իւք սարըլըր, Մլաշտան խօրանար :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ . Է . Թ . ԽԻ :

Ձէն վիայեթինին հէօրիմարը Լադիմար իսի պէֆմ Էօ-
թար պար ճիւլէպէն աղիւ Պիշիւրպէն Տիւլիւլէն իլէ, Էտի
Էլլէլ րօղմարնիւր, վէ սօնրա պիւր պաշլա յաղարա :

Ձէն վիայեթինին հէօրիմարը Լադիմար, հանըմ
զատէ վալիտէսինտէն փէք չէթին տօղմարնտա. Էօլիւ ճան-
սըզ թէփրէնմէսիւզ վէ սէսսիւզ պիր տիւշմիւշ կիպի տօղտու,
ծնու կէօրիւպ վալիտէսի զիատէ աճրսընտան տէտի է.
պէյէ վէ քէնտի հալայքըլարնա. գալըրըն պոնու չաիուք
կէօղիւմ էծնիւնտէն, վէ կէօթիւրիւն կէօթիւն, քի պիր
տահա կէօրմէյիմ : Սէ էպէսի պիր զահիտ վէ ամենասք
կոյսա փէք իպարտէթքնար քարը ըտը. տէտի հանըմա,
էջրէ տէմէ հանըմ, վէ տէրտ էթմէ. իլլէ սլ էօլմիւշ էվ
լատըն քուճաղընա, վէ սուն Յունն աղիւզ վալիտէսինէ,
ծնուն տօղլըմարըլա տիւնեա նուրանըպ տիրիլտի. վէ
եալլար ծնա, քի սէնին էվլատընա տա իահմ էյլէսին :
()լտէմ հանըմ զատէ ծնուն սէօղլէրինտէն նասահթ
պըպ, վէ Մլաշտան ֆիքրի նուրանըպ, քալքտը եաթմա.

քննական պիւծիւն ի թիզամիւլ, վէ հօլմիւշ է վաւարն քու-
 ճաղնաւ ալըպ, տիզ չէօքտիւ ներէ, վէ աղայարաք կէօզէ-
 րին կէօյլերէ քալտըրտը, վէ տէտի. Առաքապիմ վէ Աշ-
 րաւըմ ինչիւն, սէն յի ինտան միւլէլէրնին ինտանալը իչին ապիւ-
 րիւնիւն լէն ալըպ հօլմիւշ իտաքն օրդուն, էպիւրի էօ-
 լիմէ պիւլը օրդուն պիւնէտը պիւլիւմէ իչին. նիտը էպի-
 րիմ, պիւն էօլիւշ մահաւմաւաւ պիւլիւլէ, սէնին տալը զալը-
 պէն պիւլիւ Սէրիւմին իգլէլէն ապիւնալիւնաւ, ընտ պիւն-
 վէլիւշ էպիւլիւ. վէ սէնին պիւլիւշա պիւնալիւնաւ ապիւնալիւնաւ,
 յի միւտալիւն սին էպիւլիւ: Սէ տահա քէլամար աղընտայ-
 քէն, իշտէ տիրիւտի հօլմիւշ մահաւմաւ, վէ պալշատը եէնի
 տօղմիւշ մահաւմալարն ատէթինէ կէօրի աղամայա.
 վէ քըմըլտաթմայա աղըն վէ էլլերին: Սնու կէօ-
 րիւպ վալիտէսի հէյրան օլմաւընտան տիւշտիւ ներէ
 էօլիւ կիպի. վէ սօնրա քալքըպ շիւքը էտէրտի Ալլահա,
 վէ ընուն աղիզ վալիտէսինէ. վէ ընտան սօնրա պիւ-
 լէր սաքարտը էվաւըն Ալլահ քօրքուտունտա, վէ աղիզ
 Պիքիւրէ իպատէթքէարըքտա ընտան պիւր հէտիյէ ալընշ
 կիպի: Սօնրա Հոգնատըն եաշը նէ քատար պէթ-
 իւտիյսէ, օ քատար արթտը իլիմտէ, զահալալքէտէ. վէ
 աղիւմ իպատէթքէարըքտա, աղիզ պիքիւր Սէրիւմէ, վէ
 ալէմին նաղըսը վէ սէվկիւլիւսիւտիւ, թաքի տէնիւտի
 հէօքիւմաւարըք չիւչի: Իմտի կէնճիլինտէ ըստ կէլտի,
 քի քէնտի Սիյիւաւա քըզ քարտաշըյա պէրապէր
 Արաքօլ շէհրինէ կիթտի, իհթիշամը սիւ Խատանիւաւա
 եպսուն գերեզմանընա զիարէթինէ: Սէ օրատա պիւր
 ազ վաքըթ էյլէնմէսինտէ, պիւր կիւն սահաթ իւշտէ կիթտի
 քէնտի աքրանալը քիշիզատէ այաքտաշարը սէհրա
 իչին գայըղըլա Սիստըլա ըմմաղընա կիրմիյէ, քի շէհրին
 օրթմաւընտան կէչէրտի: Սէ հաշան կիրտիյսէ ըմմաղա չապը-
 ճաք տիւշտիւ օրայա, վէ պաթըպ թա տիպինէ վարտը. վէ
 ընտա եէտի սահաթ մըքտարը պօղըլտու քալտը. վէ ֆա-
 ըաղա ընուն այաքտաշարը չօք չալըշտըլար չըքարմայա ընու
 սուտան, լաքին պիւր շէյ էթմիյէ գատըր օլմանտըլար. վէ նէ
 ընուն թէնին պուլմայա: Սէ աքշամա քարըն եէթիշտի ընուն
 պօղըլմաւընըն քարա խապէրի ընուն քըզ քարտաշընա.
 վէ օ չապիւք ուստա տալընճար պիւրիքտիւրիպ՝ աղայըպ
 ֆիղան իտէրէք եէթիշտի քարտաշընըն պաթտըրը եէրէ,
 ընու սուտան չըքարմա իչին, եօք քի սաղ, իլլէ կէօմմէ
 իչին: Հայը վաքըթ չալըշտըլար տալընճար, վէ կիւճ

իլէ՝ ընկարտան պիրի պուլտու ծնու. վէ սաբնտան
 թուծուպ չըքարտը տըշարը: Ելլա համուռ սենա Ելլահըն
 միւծիդէթինէ. զիրա ծնու քի էօլմիւշ զանն էտէրէրտի,
 կէօրտիւլէր տիրի, սաղ, վէ շաղ: Ելլահըն միւծիւզէթինէ
 հէյրան օլուպ՝ քըզ քարտաշը սիւվալ էթտի քարտաշընա,
 վէ տէտի, պու քատար վաքըթ նի՛ճէ սաղ քալտըն սու-
 տա: Վէ օ տէտի. պիր սուլթանըն լուծփույլա՝ կէօզիւ
 եաշլը քըզ քարտաշըմ. զիրա հաշան քի սույա պաթ-
 տըմ, վէ ծնուն տիպինէ վարդպ պիր հանըմա եաթ-
 մըշ օրտա տուրույօրտում, կէօրտիւմ, քի պիր կիւ-
 ղէլէրտէն կիւղէլ վէ միւքէլէֆ սուլթան կէլիպ տուրտու
 պաշըմ ուճունտա, վէ էլիլէ տաղըտրպ սուլարը՝ քօյվեր-
 մէգտի ընկարր աղղըմա եարլաշմայա. վէ պէօլէ տուրուր,
 տում ծնտա քէտէրսիդ վէ Ֆէրահ. վէ իթիգաթ էտէրիմ,
 քի օ քէնտիյտի պէնիմ սէվիւլիւ վալիտէմ կէօյլէրին
 սուլթանը՝ աղիզ վալիտէթուլահ: () Լտէմ հաշան էլիթ-
 տի պունու քըզ քարտաշը՝ վէ էտրաֆտա տօրանլար, պաշ-
 լատըլար երիքսէք սէտայլա ինէսպիհաթ էթմէյէ Բապպիյի
 վէ ծնուն աղիզ վալիտէսինի. վէ տէծնտիւլէր սէվինճ
 իլէ շէհիրէ: () Ստան սօնրա տէծնտիւ Էռօղնատ քէնտի
 քըզ քարտաշըլա քէնտի մէմէքէթի Բոյեմիյայա. վէ
 մէմունն օլմա իշին իքի տէֆա սաղըղղընա վալիտէ օլան
 աղիզ Պիքիրէ. ծնուն իսմինէ պիր ուլու քիլիսէ եափտը
 րահիպլէր մանաստըրըլա պիլէ: () Նուն եափըմադընտա՝
 քէնտի արքասըլա թաշըրտը թաշարը վէ քիրէճլէրի.
 ծնու նէ վաքըթ Պրազպ շէհրինին եպիսկոպոսու փէշլէշ
 էտիպ վէ միւպարէքլէյիպ եաղլայօրտույա, հաւատա
 պիւթիւն կիւն պիր նուր շէֆաֆը երտըզ կէօրիւնիւրտիւ
 քիլիսէնին իւղէրինտէ: Վէ ծնա եաքըն պիր կուսանլար
 մանաստըր տա եափտը քիլիսէսիլէ պիլէ, վէ իքիսինտէ
 վէրտի Պրեմոտարալար թարիքինին րահիպլէրինէ: Վօն-
 րա քէնտիսի տէ տէօրիւնճիւ Եննօվկենտիոս փափըն էլիլէ
 կէյինիպ օ թարիքին ուրուպասըն, փէշլէշ էլլէտի քէնտիւ
 սին Ելլահըն վէ ծնուն աղիզ վալիտէսինին հըզմէթինէ.
 վէ տուրտու օ թարիքտէ հէր ամէլ փաքըզըլա: Վէ սօնրա
 ըրահաթանտը Ելլահտա. վէ Ելլահտան մէօհթէշմանըպ
 չօք միւծիւզէթ էթտի սաղըղղընտա՝ վէ վէֆաթ օլտուք-
 տան սօնրա:

Պաշտօնաւորները Լեւոնի միջոցով իրենց հետեւեցին իրենց
Սէ հայր Վառլամ Բագրատի. ճիշտ. Բ. Կորնիւլ. 31:

ՍԵՅԷ:

ՍԵՅԷ պու հեօրիւմտար ըրմտղըն սույուլա սհհրաւէն
մէք միւրատ էթմէսինտէ, պաթար օնա, վէ շիւփհէսիզ
էօլիւրտիւ, էյէր օնա Եէթիշմէսէ իտի աղիզ Պիքիւր
վալտէթուլաշըն իմտատը, պուճուճ կիպի չօքլար չօքար
լար սհհրաւէրէ, վէ պաթարլար օնտա կիւնաշար տէր
Եաօրնա. Նիճէ տայմա կէօրիւրիւզ: Օխրա առաքեալըն
սէօղիւնէ կէօրէ՝ կէօրիւնիւր, քի ճանլա պաշարլար. Խանի
պիրազ ըրաշաթ պուլմայ իշին. լաքին թէնլէ պիթէրլէր.
Խանի կիւնաշարլա վէ մուրտարլը ըրա տէօնէրլէր քէն
տի էվէրինէ սհհրաւէր Եէրինտէն: Լօյլէ իսէ էյի տիր
պէօյլէ քիմսէլէրէ ուղաք տուրմաք Ետէպլի սհհրա
ւէրտէն, շէօյլէքի Ետէպիղլինէ տիւշլուպ պաթմայալար Ե
պէտի տիպսիզէ:

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ. ԽԳ:

Պէք չօքիւր՝ ի Եօլիւրտիւ իւնիւր լափիւլ օլուշ Եվա
պըն, իւնիւրտիւ օլուր ապիւ Պիքիւրն իւճիւլէլէլէլ:

Պէօյիւք Սպանիա շէհրլէրինին պիրինտէ. պիր չօքուլթ
զէվճէսի՝ Եվաթ կէթիւրմէսինտէ, փէք շէթին տօլուր
մասը օլտու, վէ Եօլիւմ սըքլէթինտէ տուրուրտու: Սէ
ֆիլ օ քատար տէրթլի աղլար ֆէրեատ Ետէրտի, թաքի
ճիւմլէ քուշուլար՝ չօքուլտը վէ քրիստիանլար ճէմ օլ
տուլար օրայա, վէ օնուճ վայնէսէսինտէն քէնտիլէրի տէ
աղլարլարտը: Սէ քրիստիան զէվճէլէրինտէն պիրիսի, քի
փէք սըճաքը ըտը աղիզ Պիքիւրէ, տէտի օ տէրթլի զէվճէյէ.
սէվիլիւլ քըզ քարտաշըմ, կէօրիւյօրուճ, քի Եօլիւմ սըքլէ
թինտէ սին, վէ քիմսէ գատըր տէյիլ տիր սանա իմտատ
Եթմէյէ. Եօյլէ իսէ կէլ ալաքտաւշ օլ պանա, վէ Եարտըմ
տիլէյէլիմ օնտան սանա, օ քի քէնտի լիւաճ օղուճ աղրըրզ
տօղուրտու. վէ տէտի չօքուլթ զէվճէ, Ետէլիմ Եօյլէ քըզ քար
տաշըմ Ետէլիմ: Սէ սօնրա պաշլատը քրիստիան տիշէշլի վէ
օնուշլա պիլէ չօքուլթ սէօյլէմէյէ պէօյլէ, էյ քէրէմքէանի

Պիրի վարդապետութեան հետեւեալ լինելով սեննի լուծ-
 ֆոննա սեննի պիր է վատըն խաչա չըբարադարըն միւլե-
 թինստէն օլմամ իչին. իլա պիլիւիմ, քի քեմիլը անմաղ
 վէ խալըր քերէմ սին լալըբըզըար վէ կիւնաչքարար
 իւզէրինէ. ծնուն իչին նիւղ էտերիմ ևարտըմ էմմէյէ.
 պանա, վէ իւլաա էթմէյէ պէնի պու էօլիւմէն, ծնան
 էյէր ևաշարսամ, իշտէ ահտ էտերիմ արապիւնէ վաթթիլ
 օլուպ կէթիրէճէյիմ էվլաուրմլա քրիստիան օլմայա: Վըթ
 պիթիրտի քարը քէնտի քէլամլարըն, իշտէ աղիլ Պիրի-
 թին լուծֆոնյա ըրահամ սողըրտու էվլաուրն, վէ քուր-
 թուլտու: Իմաի՝ քէնտինին էյի թարէհինէ կէօրէ ըրաստ
 կէլտի՝ քի օ կիւնլէրտէ քէնտի էրքէյի էվտէ տէլիտի, իլա
 շէհիրտէն տըշարը կիթմիշտի պիր իշ իչին, ծնուն իչին
 վաթթու օլտու ծնա պիր քաշ կիւն. էվվէլ աղիլ տինի
 էօյրէնմէյէ վէ ծնա թէրպիյէ օլմայա. վէ սօնրա վաթթիլ
 օլտու քէնտի վէ եէնի սողան էվլաուր: Սէ հաչան տէօն-
 տիւ կէլտի էվէ ծնուն էրքէյի, վէ կէօրտիւ ծնու քրիս-
 տիան օլմուշ, վէ էվլաուր տախի վաթթիլ օլմուշ, փէք
 էօրքէլէնտի, վէ քուտուրուպալտը քըլըճը, վէ մէրհամէթ-
 սիզլէր իլէ պօղազալպա էօլտիւրտիւ մահսումու: Սէ քա-
 ըր զիտտէ քօրքուպ՝ պաշաուր աղալըպ հիւլսէք սէտա
 շամաթա էթմէյէ: (Նու էշիտիպ քամշուլարը, սէյիրթ-
 տիլէր օրայա կէօրմէյէ, քի նէ օլա օ, վէ մահսումու պօ-
 ղազանմըշ պուլտուլար քէնտի պապասընտան. վէ գէվճէսին
 աղալըպ կէօղ ևաշը տէօրմէտէ: Սէ օ զալմ քանը հա-
 քիմէր էլլէրինէ տիւշմէմք իչին քաշտը, օ շէհիրտէն չըք-
 մայա՝ վէ օնլարըն էլլէրինտէն քուրթուլմայա: Լաքին փէք
 թէզ ևայըտը ծնուն էվլաու էօլտիւրմէսի, վէ քափանտըլար
 շէհիրին քափուլարը, ծնուն իչին հաչան քի կէլտի շէհիրին
 քափուլարընա, վէ քափանմըշ պուլտու օնլարը, պաշա-
 տը կիզլիճէ սէյիրթմէյէ սօքաքլարտա, վէ սաքլանաճաք ևէր
 արամայա: Սէ իշտէ աշըք պուլուպ պիր քիլիսէ քափու-
 սուն. քի աղիլ վալիտէթուլահըն քիլիսէլտի, շա-
 փուք կիրտի իչէրի. զերա պիլիւրտի, քի քիլիսէլէրէ քա-
 շանը թուլթամազար օ վէ կիտիպ տուրտու վալիտէթուլահըն
 մէղպահը հուղուրինտէ: (Րաստա հաչան կէօղէրին Եօքարը
 քալտըրըպ՝ կէօրտիւ աղիլ Պիրի վալիտէթուլահըն ի-
 պատէթքեարըղա թէփրէնտիրիճի պատկերին, Լըլահտան
 ըշըքլանըպ՝ թէօպէյէ կէլտի քէնտի պինամուսըլուլունա. վէ

պաշտօնը ածընդիպ աղանայա . վէ արգուլէրտի վաֆթիդ
օլուպ՝ քրիստիան օլմար : () ընուն իչին նէ զէման քի
կէտիլէր օրայա հաքիմէր միւպաշիլէրի թութուպ կէօ-
թիւրմէյէ օնու հաքիմէրէ, տէտի օնլարա . քարտաշար
նիազ էտէրիմ, պանա պիր աղ վաքըթ վէրին, թաքի վաֆ-
թիդ օլուպ քրիստիան օլայրմ . վէ սօնրա չըքարուն պէնի
պունտան վէ կէօթիւրիւն էօլտիւրմէյէ . լաքին պիլէսինիդ ,
քի պունու եօք քի էօլիւմտէն քուրթուլմա իչին իստէյօ-
րում, հաշա, զիրա լալըլըմ պէն օնապէնիմ պինամուսուղում
իչին, իլլէ՝ իստէրիմ, քի տինսիդ չըֆութլարա քայրպ օլ-
մայրմ : Ա՛ է օնլար օնուն նիաղըն քապուլ էտիպ . վաքըթ
վէրտիլէր օնա, վէ վաֆթիդ օլտու օրտա պիր փափաղտանպ,
վէ սօնրա թութուպ կէօթիւրտիւլէր, վէ պըրաքըրլար զըն-
տանա, հաքիմէր իլամընա կէօրէ էրթէսի կիւն էօլտիւրմէ
իչին : Իմտի՝ պու մապէնտէ էօլէն մահսումուն անասը
տինլէնմէզ աղարտը, վէ տէրտի աղիզ Պիքիրէ պէօյլէ . պի-
լիւսին եսի ալիզ պիքիր Ա՛ ալիտէթուլահ, քի պու պէնիմ էվ-
լատըմ էօլմիւշ տիւր եալընըլ վաֆթիդ օլմար իչին, էօյ-
լէյ իսէ սանա մինասիպ տիր օնա մէրհամէթ էտիպ էօմիւր
վէրմէք : Պունու սէօյլէյիպ՝ աղարտը փէք ածընլա, վէ սանքի
զօրլամար իստէրտի օնու : Իմտի ճիւմլէտէն աղիզ Պիքիր
օնուն կէօզ եալընա մէրհամէթ էտիպ, վէ սանքի օնուն
սէօզիւնտէն եէնիլիպ՝ պաղըշլատը օնա արգուլէտիլին :
Օ՛ իրա իչտէ քըյամէ օլտու մահսում միւրտէլէրտէն . վէ
պաշտօնը անասընըն եիւզիւնէ պաքումայա, վէ աղանայա մահ-
սումլար ատէթինէ կէօրէ : Ա՛նասը սէվիլիպ՝ ալտը օղուն
քուճաղընա, վէ տուրմազ էօփէրտի օնու . վէ պաքարտը
օնուն սօյնունա . օրտա կէօրտիւ, քի պիր կիւշճիւք նշան
քալմըշտը եարալարըն միւճիւղէթինին էլամէթինէ : Ա՛ է տահա
պէօյլէ սէվիլիքէն խապեր ալտը, քի քէնտի էքքէյի վաֆ-
թիդ օլուպ քրիստիան օլմուշ, վէ զընտանտա տըր ,
օնուն իչին էվէթլէյիպ օղուն քուճաղընա ալտը, վէ
կիթտի օրայա կէօրմէյէ օնու, վէ պէրապէր սէվիլիմէյէ
քէնտիլէրին օղունուն էօլիւլէրտէն քըյամէ օլմար
իչին . վէ օնուն քրիստիան օլմար իչին : Մահսումուն
քըյամէ օլմարըն վէ չըֆութուն քրիստիան տինինէ
տէօնմէսինին խապերի վարտը հաքիմէրին քուլաքլարընա .
վէ օնլար աղիզ Պիքիրտէն քէվիլի զէքը էթմէմէյէ էօ-
թինէկ ալըպ՝ մուշապէրէ էթտիլէր, վէ եէնի տինէ կէլէն

քի ուշաբլրղընտա պիր պէջիւք կիւնահ իշէմիշտի, վէ
հիծարս էտեր իտի մութրիր օլմայա օնու, վէ օնունլա
ճիւմէ էյլլքէրի պօղուլմուշար ըտը, լաթիք լուհար պիր
տաւլա զէհիրտէն պօղուլմուշ կիպի: Պու հէր խոստովա-
նանքընտա քէնտի ֆիքրի պասիրէթինտէն վուրուլուպ,
իթրաֆ օլտուքտան սօնրա պէջլէ սէջլէրտի, փիւշման
օլուրում աղիզ պապա սէջլէտիյիմ վէ սէջլէմէտիյիմ
ճիւմէ կիւնահլարըմա. վէ տիլէրիմ լաւահտան վէ սէն-
տէն ալֆ օնլար իշին: Պէջլէ սէջլէրտի տայմա, վէ
ֆիղան էտեր աղլարտը. վէ ճէսարէթ էտէմէգտի օ կիւնա-
հը մութրիր օլմայա, վէ ինանըրտը՝ քի պունուշա կիւնա-
հընտան քուրթուլուր: Դմտի՝ օնուն խոստովանահայրը
պիր իհտիյար վէ քէնտի հրզմէթինէ փէք վուքուֆ քիմնէ
իտի, կէօրմէ իլէ քարընըն չօք քէրրէ իթրաֆըն պու-
թարղա պիթիւմէսին, շիւփհէյէ վարտը, քի պէլքի պիր
կիզլէ կիւնահը վարտը, վէ պէյան էթմէյէ ճէսարէթ էտէ-
մէյօր տէյի: (Նուն իշին պիր կիւն աշտը օնա քէնտի շիւփ-
հէսին, վէ նասահաթլատը օնու՝ էյէր պիր կիզլէ կիւ-
նահը վարըսա, ութանմայրպ խոստովանանք օլմայա. լաքին
օ ինքևար էթտի, էջլէ շէյ եզբ տուր պապա տէյի:
Կէօնտէրտի օնու պիր պաշկա իլիմտար վէ նք խոստովա-
նահայրա, քի Կղունիայ մանաստըրընըն քըլափուզու ուտու.
պէլքի օնա աշտըն քէնտի սըրըն տէյի. լաքին օնատա ճէսա-
րէթ էտէմէտի խոստովանանք օլմայա օ կիւնահըն: Վէ
չունքի տայըմ ֆիքրին պասիրէթի սըքլէթ վէրիրտի օնա,
օնուն իշին քաշ տէֆա քի էվինտէ վէ քիլիսէտէ կէօրիւր-
տիյսէ աղիզ Պիքիրին պատկերին, օնուն հուզուրինտէ
երւզ իւտիւնէ տիւշէր, վէ աղլարաք մութրիր օլուրտու
օնա քէնտի կիւնահըն. վէ եալվարըրտը՝ քի քէնտի լաւահ
էվլատընտան ալֆ ալսըն օնուն իշին: Պէջլէ իթիղաթ
էթմէյէ ալֆ պուլմայա՝ տուրտու քալտը էօյիւնճէյէտէք
քէնտի սէրթ երւրէրլիլինտէ: Չօք երլարտան սօնրա հաս-
տայանտը, վէ էօրիւլ՝ քապուլ էթմէյլէ քիլիսէնին ճէմի
էննիհայէթ սըրըլլարըն. վէ ալէմտէն զանն օլունուր-
տու աղիզ վէ ստտըք զէվէ: Վէ թէնին ճաղա քօյուլ կէօ-
թիւրտիւյէր քիլիսէյէ կէօմմէ իշին, լաքին չափուք կէօմմէյ-
իւպ, պէքլէրլէրտի օնուն քըղլարընտան պիրին, քի ուզաք
եէրտէ սաքին օլուրտու: Դմտի՝ օնուն ճանը թէնինտէն
այլըլընճա եէօրիւյիւշ էթտիլէր շէյթանլար օնուն իւզէրի-

նէ, վէ քապի զէնծիրէրէ պաղայրպ Վրնուն տիվանընա
 իհասար էյլէտիլէր, վէ պաշատուրար շէքվա էթմէյէ օ
 քատար հիւրմէթսիզ խոստովանանք օլմասը վէ սրբութի
 ալմասը իչին օ պիր կիւնահը սաքլամասընըն սէպէպիլլէ:
 վէ տերէրտի, կերէք չօք էյլիքէր տախի իլլէտի քէն-
 տի սաղլըղընտա, լաքին կիւնահ իչինտէ էթմէսիլլէ օն-
 լարը, վէ օնտա էօլմէսիլլէ, պիզիմ տիր հաք իւզէրէ:
 Սէ օնուն կէօլէտիճիսի ֆերիշթէ ճէվապ վերմէյէ գա-
 տըր օլամատը շէյթանլարա. վէ Վրն հազըրլանըտը
 ճէհէննէմէ իլամըն վէրմէյէ: Սէ չունքի սաղընտա օ-
 թուրմուշտու օնուն աչիզ վալիտէսի, տէօնտիւ օ սէֆիլ
 ճան օնա, վէ տէտի. էյ քերէմքնանի Պիքիր,
 մերհամէթ էյլէ պէնիմ սէֆիլլէյիմէ, քի սէնտէն քայրը
 պաշկա ումուտում եօք. կերէք ալֆա լայրք տէյիլիմ,
 լաքին զեքը էյլէ, քի քաշ տէֆա սէնին պատկերինին
 հուզըրինտէ մուքրիր օլտում կիւնահըմը կէօզ կաշարը
 ըւա. էօյլէ իսէ օ քերէմի, քի չօք քերրէ տիլէտիմ սէնտէն.
 կերի էթմէ պէնտէն պու թապիգէտէ, զերա օնտան պաղը
 տըր էպէտի խէլասըք: Վրէրէմ էտիպ ճիւմէտէն ազիզ
 Պիքիր օնուն ՚իաղընա, տարկըն կէօզէ պաքըպ շէյ-
 թանլարա, աղարլատը օնլարը քէնտիլէրին փերվասըզ-
 լըղը իչին. վէ էմը էթտի օնլարա չէօզմէյէ օնու պաղ-
 լարընտան, վէ ազատ պըրաքմայա, թա քի սիճիլ քէս-
 սին օնուն իչին. վէ օնլար էթտիլէր չապըճաք, նէ քի
 էմը էթտիլսէ: Եմտի սք լճաճին տէօնիւպ Վրնա՝ տէտի,
 իստէրիմ սէնտէն օղլում, քի պու պէնիմ իպատէթքեա-
 ըրմըն կիւնահըլարըն պէնիմ իչին ալֆ էտէսին. վէ ճէհէն-
 նէմէ իպքեան էթմէյէսին պունու. չունքի օ կիզլի կիւ-
 նահը իչին պէնիմ հուզըրումտա չօք տէֆա աղատը:
 Սէ Վրն տէտի. պիլիլսին սէ վկիւլիւ վաթտէմ, նասը քի
 քիլիսէմտէ մամուռ քանուն քօտում, քի հիչ պիր կիւնահ-
 քետը խէլասըղա էրէմէզ խոստովանանքսըզ. վէ պու էօյլէ
 պիր քիմսէ տիր. էօյլէ իսէ պէնիմ էտալէթիմէ կէօրէ
 պունա մերհամէթ էտէմէմ. լաքին սէնին նիաղընը տա
 քապուլ էթմէմէյէ գատըր տէյիլիմ, օնուն իչին պէօյլէ
 իլամ էտէրիմ շիմտի, տէօնսիւն պունուն ճանը քէնտի
 թէնինէ, վէ տիրիլիպ խոստովանանք օլտուն փափաղա քէն-
 տի կիւնահըլարըն փիւշմանլըղ ըւա, վէ պէօյլէ պուլտուն
 պէնիմ մերհամէթիմի: Պէօյլէ սիճիլ քէստի Վրն. վէ էմը

էյլէտի օնուն կեօզէտիճի հրեշտակընա, քի օնուն ճա-
նըն կինէ կեօթիւրսիւն թէնինէ, քի թէքրար տիրիսին:
Խմտի ուզաբտաքի քըզը եէթիշիպ, վէ քիլիսէյէ կիրիպ,
քէնտի անասընըն թէնինին իւզէրինէ աճը կեօզ եաշըյա
աղարքէն, իշտէ քաֆիլ տէրին ույքուտան կիպի քալք-
տը էօլիւ. կեօզէրին աշտը, տէրին եիւրէքտէն ահիզար
էյլէտի, վէ ճաղտա օթուրուպ՝ տէտի, աղլամա քըզըմ,
իշտէ քալքտըմ էօմիւրէ: (Նու հաչան կեօրտիւ քըզը
վէ էտրաֆընտա տուրանլար՝ քօրքտուլար, վէ քաշմայա
պաշատըլար. լաքին օ չաղըրտը օնլարը վէ տէտի. տէնիւն
քօրքմայըն, վէ չափուք կէթիրին պանա պիր քահանայ,
եալվարըրմ սիգէ: Վէ օնլար օ սահաթ կէթիրտիլէր.
վէ պաշլատը մուքրիր օլմայա օնա, կէրէք օ խոստովանաւք
օլմայա ութանտըղը կիւնահըն, վէ կէրէք լայքքաղ խոս-
տովանանք օլուպ՝ լայքքաղըրը ըա չօք տէֆա սրբութի
ալտըղըն թա սօն սրբութի ալտըղընատաք: Վէ տահա օ
խոստովանանք օլուրքէն օնուն քըյամէ օլմասը եալտըր
շէհիրէ. վէ պիւթիւն շէհիր եըղըտը օրպա կեօրմէյէ
օնու: Վէ հաչան խոստովանանքըն թէքմիլ էթտի վէ ար-
ձակում ալտը, պաշլատը եիւյսէք սէտայլա օ ճաղտան
մէմպէրտէն կիպի նաքլ էթմէյէ ճէմի ճօմաաթա Լլահտան
ալտըղը լուծֆու՝ աղիզ Պիքիրին ըիճասըյա, թէքրար
տիւնեայէ տէնիւպ թէքմիլ խոստովանանք օլմա իչլին: Վէ
սօնրա տէտի, շիմտի վաքըթ տըր պանա թէքրար տէն-
մէյէ՝ նէրէտէն քի կէլտիմ, Վիստան էնիհհայէթ սիճի-
լիմ ալմայա. վէ տայըմ սէմատէ իհթիշամլամայա օնուն
աղիզ վալիտէսինին, վէ քէնտինին աղիմ մէրհամէթին
օնուն նըլարը ըա, քի չըքարտըլար պէնի ճէհէնէմ քա-
լիուլարընտան: Պունու սէյլէյիպ՝ քէնտիսին նը խաչըն
նշանըյա մէօհիւրլէտի. վէ քօտու պաշըն ճաղըն իշինէ,
վէ ըահաթճա ճանըն թէսլիմ էյլէտի:

Պոռնու նալէ էպէր Կարպաշէնա ալէզ Սալիքէթ-լահան
Բեճիւլէթինին սօն իլտալընտա. ֆաւը 22: Վէ հայր Լիլէ-
սան. Գիւֆաւը. ճիւլ. Գ. Լապիւր. 13: Վէ հայր Սիլվանա
Խաւը. ալէզ Պիքիրին Բեճիւլէթինին իլտա. ա. Բեճ. 34:

Մէյլէ :

Պու հիբեայէթտէ աշիբարէ կեօրիւրիւզ , քի նէ քա-
տար պէջիւք տիւր ազիւզ Պիքիրէ Ալաճտան վէրիլէն հե-
քիւմ Վանուն փատիշահըղընտա , թա քի Ալաճըն մէն
օլունմազ սիճիլին դատըր օլտու մէն էյլէմէյէ , ընուն իչին քի
սէջլէր Առաքիալ . էտյ հապ իսնիգամ իստանիլ ամ իարդ-
էտն , ե յեպ այնսրիլ գադադարան . Աանի , ֆապլ արը ճէ-
իստանլարա պէր չէրքէ էօլմէ , վէ օնպան սօնրա շէրանալ :
Օիրա Արտաշէս փատիշահըն օ սեօղիւ իւզէրինէ , քի սէջ-
լէտի Աթեր սուլթանա . տիլէ պէնտէն , վէ վէրէյիմ սանա
փատիշահըղըն իարսըրնատաք . սք թոփմաս տէր . քի Վե-
ան փապիշահըղ իսի պէօլմէնիւք , էանի տարալէլ փապիշահը-
ղընա , վէ իւրհամէլ փապիշահըղընա . իսի կիլէլէնի Վե-
սէնպիլի լաւաք . վէ իսնիճիսին վէրպի չէնպի Ալաքիւնիւ ,
վէ նիճէ Վե տարալէլ փապիշահը պէնիլ չէպլէս չէնպի Վե-
րէպիլի պի իւրհամէլ տնտաք վէ սալմանը պէնիլ :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Ի Թ . ԽԵ :

Պեր իսհապամ էօլմէ արդարա . վէ օն պէշ իննպէն սօնրա բոյ-
տալ օլտա ազիւզ Պիքիրին իւճիւղէլէյլէ , վէ Վեփիլէլ օլտա
Լեհրաք էօլպիւ :

Յուն 1428 . սենէսինտէ Պրոսանսա էյալէթինտէ քի Հի-
լարիոսուն քասապասընտա . Աամերահուն շէհրինէ իսքըն ,
Փերմինէ իսիմտէ պիւր քարը փէք շէտիթ աղըրլա պիւր էօլ-
միւշ էվլատ կէթիրտի , վէ կէօմիւլէր ընու էվլին պահ-
ճէսինին պիւր քէօշէսինտէ : Պու քարը փէք իպատէթ-
քեար ըտը ազիւզ Պիքիրէ , վէ հէր սէնէ կիտէրտի Հալլա
շէհրինէ՝ զիարէթէ ընուն միւճիւզէթլի պատկերինէ՝ քի
օրտա ըտը : Իմտի՝ նէ զաման օղըն էօլիւ տօղլարտույա ,
փէք քասաֆէթ տուրուրտու . խուսուսա պոնուն իչին , քի
մահսում վաֆթիպէ լայըք օլմատը , վէ սանքի պիւթին
կիւն աղլարտը . վէ պիւր աղ թէսէլլա օլմա իչին ազիւզ պիւ-
քիւր Մէրիէմէ սըղընըրտը տուա ըլա , օ տա տէյիլ սալթ
իչէրտէն նուրլանտըրտը ընու , վէ հէր կէճէ իւրիւտըն-
տա տա կէօստէրիւտի ընա քէնտիսին տօղան վէ կէօմիւլէն
օղըն սաղ . վէ պու սիւրտիւ օն պէշ կիւն : Իմտի քարը պու

խրեալերտէն գուլիկ թլէնիս՝ պէհուգուր էտերտի քէն-
տի էրքէյին՝ վէ սայրըլարըն, քի կէօրմէյէ կէլիրէրտի
օնու՝ մահսումու կէօմտիւքէրի մէզարը աշմայա. վէ տէր-
տի. ումարմ՝ քի աղիզ Պիքիրին լուծֆուլա օղում տիրի.
օլա կերէք. չուքի օ պէօյլէ թէսէլտ էտիրօր պէնի:
Վէ օնլար մասկարա էտէրլէրտի օնու, վէ օնուն սէօզիւն
տիրլէմէղլէրտի. լաքին էնճամընտա օնուն օսանտըրրպ պէ-
հուգուր էթմէսինտէն, կիթտիլէր պահճէյէ, վէ եա-
վաշճա աչտըլար թօիրաղը՝ նէրէտէ քի մահսում կէօ-
միւլմիւշտիւ: Վէ հաշան պիր արշըն քատար էտիլէր թօփ-
րաղը, կէօրիւնտիլէր էվիլէ մահսումուն սյաթըլարը, վէ
սօնրա պիւթիւն թէնի, տէյիլ սալթ չիւրիւմէմիշ վէ
քօքմամըշ, վէ տալիս սաղ տուրույօրտու քըրիլըր եիւզ-
լէր իլէ, թաթըլճա սօլուրօնու, վէ տուտաթըլարըն վէ էլլէ-
րին այաթըլարըն քըմըլտատըրտը: (Նու հաշան կէօր-
տիւլէր, քէչէ քէսիլիպ մէհման քալտըլար, վէ չաղըրը-
լարտը. միւճիւզէթ տիր, միւճիւզէթ տիր: Վէ պու հաք
եիւզէրէ. զիրա էյէր քի Վազարոսուն տէօրթ կիւնտէն սօնրա
քըլամէ օլմասը պիւթիւն եահուտիտանը թաճուպլան-
տըրտըլսա, եա տահա նէ քատար շաշաճաք միւճիւզէթ
տիր պիր մահսումու քըլամէ օլմուշ կէօրմէք տիւնետա,
քի անատան էօլիւ տօղուպ, օն պէշ կիւն պիր արշըն
քատար թօիրաղ ալթընա կէօմիւլիւ քալմըշ: Սօնրա մահ-
սումու ալըպ քուճաթըլարընա՝ կէօթիւրտիլէր անատընա՝
քի տահա լօհուսալըղընըն սաքընմասընտայտը. վէ ճիւմ-
լէսի պիր աղըզտան թէսպիհ էտէրլէրտի Ղլահը, վէ օնուն
միւճիւզէթքեանի վալիտէսին էօյլէ պէօյիւք միւճիւզէթ
իչին: Վէ սօնրա մուշամլէրէ էթտիլէր մահսումու օ քա-
սապատա վաֆթիզ էթմէմէյէ. իլէ կէօթիւրմէյէ օնու ա-
ղիզ վալիտէթուլահըն քիլիսէսինէ՝ քի Ներպէնկիլտէ
իտի՝ օ քոսապատան իքի միլ ուզաք. վէ օնտա վաֆթիզ
էթմէյէ օնու նը Ղճաթինին միւճիւզէթինին զեքրինէ: Վէ
լաքին պիր աղ աղըր տափընտըլար եօլա չըքմայա, վէ փէք
չք քալըլար տա պէրապէր, օնլար քի եափաշ եէօրիւ-
լէր. օնուն իչին քիլիսէյէ եէթիչինճէ փափաղը օնտա
պուլմատըլար. քի պիր եաքըն քալէյէ կիթմիշտի էօյլէն
մանճասընա տափէթ օլընուպ, օնուն տիզտարընտան: Իմ-
տի ֆարզ օլտու կիթմէյէ օրայա փափաղը չաղըրմա
իչին. լաքին օնտա տա հիսարըն քալիլըն քափալը պու-

լուս, վերտուղար, վէ քիմէն եօզ ուտու քի աչա՝
զերա հէփիսի տէ թաամա կիթմիշէր իտի: Լաբին իշտէ
կէօրինտու ազիզ Պիքիբին իքինճի միւծիւզէթի, քի քէնտին-
տէն աչըլար քափը, վէ պիւթիւն քէօմէ կիրտի իչէրի: Կիթտի-
լէր օրտան իքինճի հիսարընըն քափըլընա, վէ օնու տա
քափալը պուլտուլար: վէ լաքին օնտա տաթի քէնտինտէն
աչըլար քափը, վէ կիրտիլէր իչէրի: Այ կիթտիլէր իւչիւն-
ճիւ հիսարըն քափըսընա տա, վէ օ տա քափալըլար քէն-
տինտէն աչըլար: վէ կիրտիլէր քալէյէ իչէրի: վէ քափը-
լար նասըլ քի քէնտիլէրինտէն աչըլարըլար, քէզալիք քէն-
տիլէրինտէն տէ քափանտըլար օնլար կիրտիքտէ: Այ սօնրա
կիթտիլէր տիղտարըն սարայընա, վէ իչէրի կիրիպ՝ վէրտիվէն-
տէն չըքտըլար եօքարը պէշիւք թէ հիւզէ, նէրէտէ քի փա-
փազ վէ տիղտար մանճա եէյօրլարտը: (Նլարը հաչան կէօր-
տիւյսէ տիղտար, զիատէ էօքքէլէնտի գալէնին քափըլը-
սընըն իւզէրինէ, քի օրատա հըզմէթ էտիյօրտու օնլարա,
քի նիչին իզինտիզ աչմըշ քափըլը օնլարա, վէ ալմըշ իչէրի
գալէյէ օ քատար քէօմէ հալքը: վէ քըլըճ չէքիպ իստէրտի
օնտան էօճ ալմաք: Լաքին քափըլըլար եէմինլէ քափլիլէրտի,
քի մանճատան էվվէլ հէփ քափըլարը քափատըմ: վէ
տիղտարըն քըզն շահաթ տուլմարտը, քի քափըլարը քա-
փալքէն օրատույտը: Այ օնրա թաճուպլանըպ տիղտար՝ սի-
վալ էթտի կէլէնլէրէ, քի քափըլար քափալը նասըլ կիր-
տինիզ իչէրի, վէ նէ իստէրտինիզ: Այ օնլար տէտիլէր,
աղիզ Պիքիբին միւծիւզէթիլէ քալէնին քափըլարը քէնտի
քէնտիլէրինէն աչըլարըլար: վէ պաշատըլար սրտասըլանաթը
էթմէյէ օնուն ճիւմլէ միւծիւզէթին: վէ նիճէ քըյամէ էյ-
լէտի մահսումու վաթթիլիզիզ քալմամաղ իչին: Պու միւծիւ-
զէթի էշտիննէ փափաղ, զիատէ թաճուպլանտը, վէ ման-
ճալը եարըմ պըրաթըպ՝ աքապիննէ քալքտը սուֆրատան:
Այ օնունլա քալքտը տիղտար քէնտի էվ ուշաթըլարըյա, վէ
կէլէնլէրէ ալաթտաշ օլուպ չըքտըլար սարայտան կիթմէյէ
սը Բճաճինին քիլիսէսինէ քալէտէն տըշարը: վէ վաթթիլ
էթմէյէ օրատա մահսումու: Այ իշտէ կէօրինտու ազիզ
Պիքիբին իւչիւնճիւ միւծիւզէթի, քի պէքէլէրքէն քափըլըլար
կէլիպ քալէնին քափըսըն աչմայա: կէօրտիլէր քի քա-
փըլար քէնտիլէրինտէն աչըլարըլար: տիղտար օնա թաճուպլա-
նըպ խաչ չըքարըրտը եիւզինէ: վէ իթիգաթ էյլէտի էվ-
վէլքի պիւթիւն միւծիւզէթէ տէ: Այ օնրա քալէտէն չը-

քրա՛ կիժտիլէր ազիզ Սալիտեժուլահըն քիլիսէսինէ. վէ
օնտա փափազ վաֆիժիզ էյլէտի մահաւմու չափուք՝ զերա
կէօրիւրէքտի պուրնունտան քան կէլմսին. վէ կէօզլէրինտէն
չօք եաշ, վէ ճան թէսլիմ էտէր կիլիպի չէնէ ալմաստըն: Սէ
վաֆիժիզ օլտուքտան սօնրա պէշ սահաթ մըքտարը կէչտի
խէ պաշտար մահաւմ ազար ազար թէրլէյիպ կէվէ-
միյէ, էօյլէ քի. նէ իչին քըյամէ քի օլտույսա թէքմիլի-
նէ երիպ, պէշ սահաթ թէքմիլ օլունճաւ էօլտիւ. վէ կէօմ-
տիլէր օնու օ քիլիսէտէ: Իյլէ պու քատար Տէյրան օլա-
ճաք միւճիւզէթ թաճընա՝ պու տա ըրաստ կէլտի, քի
մահաւմուն էօլտիյիւ սահէթ, անասընըն սիւտիւ տէ քէ-
սիլտի:

Պոնսն նաչէ Էտէր Յոքոս լէպտան Էնպի իլեապըն-
պա Լալտըն Էթ Լեմճէնի իչին: Սէ Էայր Լեքսան. Դիւ-
րադ. ճիւ. Է. Լեապը. 24:

Սէյլէ:

Էյէր իլէ վալիտէմիզ Լաւ քի ինսան զապիլէսինին էօ-
լիւմիւնէ սէպէպ օլտու՝ էօմիւր տէնիլտի իսէ, զերա Լաւ
լուղէթ, էօմիւր թէրճումէ օլունուր: Լա նէ քատար
Տաք իւլէրէ լայլք տըր էօմիւր չաղըրմաք ազիզ Պիքիրի, քի
պիլէ էօմիւր վէրէն Յն Վ. օնուն վալիտէսի օլտու. օնուն
իչին սէօյլէր նը Լալիփան. կէրլէ Սաբիւս Դիւնէայա Էօ-
միւր Դօզըր-Դոդո, ի Դիլիլէրէ անա օլտան: Սէ չունքի
կէրլէք էօմիւր Լալահըն լութֆու Կուր, քի էյէր ճան օն-
տան մէհրում ուսա՝ էօլմիւշ տէնիլլը. վէ տալի լութուֆ-
լար անասը ազիզ Պիքիր տիր. օնուն իչին Էալլարալըմ օնա,
քի վէրսին պիլէ քէնտի լութֆունու. քի քատըր օլալըմ
տալըմ սաղ քալմայա սօնսուզ էօմիւր սաղըղըլա. նիճէ
վէրտի օնու ազիմ տինտար փերմինէ քատընըն էվլատընա.
օնա պէօյլէ ազիմ Տէյրան օլունաճաք միւճիւզէթ էթմսիլ-
լէ՝ սանքի տէտի. ո՛վ ին Դո, Դեք էն Կաւապս Դո, Էպիլի
Դեպ ո՞վ է Խալա. Լանի, Էյ Դալը, պէօյլէ Դիւր Էլնին
Էլնիգալըն, օլտան սանա նիճէ ի Խալիքսէն. նասըլ քի տէ-
տի Վ. քանանը քարըյա:

Ի Ե Ի Խ Ի Ի Օ Է Թ . Խ Օ :

Լեհաստանաւ Էրինճինին պիտի, ապէլ Պիտիւն պիտի ինչեւս
պատկերին պոչաւս, ի չօս Դաճիւնէն Էլիպի :

Յուն 1615. սենէսինտէ Լէհաստանտա կէստիկով
վէ Լրակով շէհրէրին մապէնինտէ, Վիլմա տէնիլէն
եէրտէ, Յովհաննէս նամ քէյլիւնին պիտի ստապահըւա
քէնտի Թարլաքնտա չիվթ սիւրէրիքէն, իշտէ իքի իւչ
տէնիւմտէն սօնրա՝ տուրտուլար քալորլար էօքիւզէր
սիւրտիքլէրի եէրտէ, վէ տահա իլէրի կիթմէք իստէմէզ
լէրտի : Օխատէ շաշոր էքինճի, տիւրթէրտի ծնարը, վէ
շաղըրըր շամաթա էտէրտի՝ քի կիթսիլէր . Թաքի ծնուն
սէսի շամաթասընտան սայրը քէյլիւլէր տէ պիտիքտիլէր
օրայա . լաքին էօքիւզէր տէյիլ սալթ Թէփրէնմէզլէրտի
եէրլէրինտէն, վէ տախի իքի էօն այաքլարըյա տիպ չէօք
տիւլէր օրատա եէրէ : Յովհաննէս էքինճի էօքիւզէրին
էօնիւնէ կէշտի կէօրմէյէ, քինճօրա օ . վէ իշտէ կէօրտիւ,
քի տուրույօրտու եէրտէ էօքիւզէրին էօնիւնտէ պիտիլիւչ
ճիւք Թաշտան պիտի փարմաք քատար վալիտէԹուլահաղիզ
Պիքիւրին զհատէ կիւզէլ պատկերի, քուճաղընտա Լաւհ
օղու ուլա . ծնտան քի նուր շէօհլէրի սաշըրըրտուր . վէ
օ սահալթԹանըտը էօքիւզէրինին եէրլէրինտէն քըմըտան
մատըրլարըրն սէպէպին : Օլտէմ քէնտիսի տէ տիզ
չէօքիւպ պատկերին հուզուրինտէ սէճտէ զըլտը ծնա տու
վալէր սունարաք Լաւհա վէ ծնուն աղիզ վալիտէսինէ : Վէ
սօնրա քօրքուպ Թիթրէմէյլէ այտը եէրտէն պատկերի, վէ
օ կիւն չիֆտ սիւրմէսին կէրի պըրաքըպ՝ աղիզ պատկերլէ
չափուք էվէ տէնտիւ . վէ կէօստէրտի ծնու քէնտի գէվճէ
սինէ, վէ նսոգլ էթտի ծնա՝ քէնտիսինէ ըրատտ կէլէնի օ
կիւն, վէ վէրիպ ծնա, էմը էթտի սսըրնարաք վէ իզգէթ
իլէ տուլթմայա օ պատկերի . վէ քարը պատկերի ալըպ
պիտ քաչ կիւն իքրամլը եէրէ քօտու էվլինտէ . քի ծնուն էօ
նիւնտէ քէնտիսի վէ էրքէյի քէնտի էվատարըյա պիլէ
տիւվա էտէրլէրտի : Վէ սօնրա օրտան քալորըրպ քօտու
քէնտի սանաղընա,վէ պէյլէ սանքի Թէքրար կէօնիւ պատ
կերի, վէ ունուլթտուլար ծնու պիւթիւն : Վէ լաքին ծնա
ըրն պու ունուլթմալարընա աղիզ Պիքիւր զհատէ կիւ
ճէնտի . ծնուն իչին քազէպլէտի ծնարըր ալիւլէյէ, զերա էվ

վէլ էլքէյի սօնրա զէվճէսի, վէ սօնրա ծնարըն էվլատ-
լարը քայրայ էթտիլէր կէօղլէրինին ըշղղըն, վէ ֆարնզա
հէփիմէր կէլիւլ չօք իլաճլար թիմարլար էթտիլէր, լաքին
ծնարտան հիչ ֆայտալանմատըլար, վէ քալտըլար օ ալիւ-
լէքտէ հայը վաքըթ: Սէ ծնարըն քօմշուլարընտան պիր
զահիտ քարը աճըլըպ ծնարըն եիւզէրինէ, հեր հըզմէթ-
լէրինէ պուլունուպ իքտիզալարըն քայրըրտը: Լիմօի
պիր քաչ կիւնտէն սօնրա հաչան պու ծնարա հըզմէթ
էտէն քարը աչտը օ սանտըղը, ծնտա քի տուրուրտու ա-
ղիզ Պիքիլին պատկերի, պիր շէյ ալմա իչին, կէօրտիւ,
քի պէօյիւք պիր նուրաթէշ կիպի ալէֆլէնիպ չըքտը սան-
տըքտան վէ քօրքուպ՝ չաղըրտը, վէ տէսի: Հէյ վախ.
իշաէ սանտըք եանըպ թութուշույօր: () Լտէմ զէքը էյլէտի
էլինճիին զէվճէսի աղիզ Պիքիլին պատկերճիլէզլին, վէ
տէտի. քօրքմա քը'զ քարտաշ, քի օ աթէշ ալէֆի տէյիլ
տիր, իլէ վալիտէթուլասհըն պատկերինին նուրու տուր,
ծնու պէն շաշկըն օրայա սաթլատըմ, վէ պունուն իչին տիր
քի հէփիմիզ քէօր օլտուք: Լիմօի՝ եալվարըրըմ չափուք
չաղըլըն քէզլին փափաղըն, քի օրտան ալսըն կէօ-
թիւրքիւն քիլիսէյէ, վէ ծնտա պիր իքրամը եերէ քօսուն.
չիւնքի պէն սէֆիլ ալլէմէտիմ իզզէթ վէ իհթիշամ վէր-
մէյէ վալիտէթուլասհըն պատկերինէ. զիրա պէլքի պունուն-
լա քէրէմ պուլուրտուք ծնտան: Փափաղ չաղըրըլպ՝ կէլտի
էվէ. վէ նէ զէման քի կէօրտիւ պատկերի վէ նուրու քի
սաչըրտը ծնտան, քօրքուպ շաշտը, վէ պիրիքտի օրայա
չօք քէօմէ ճօմաթ: Սէ սօնրա ալըպ պատկերի թափօրա
չըքտըլար, վէ կէօթիւրիւպ քիլիսէտէ քօտուլար պիր տա-
լութը սանտըղա: Սէ էքինճիին պիւթիւն էվ ուշաթլա-
լըյա պիլէ քէօր օրմալարընըն սէպէպի պէյան օլմա իչին,
նէ զէման չըքարտըլարսա ծնուն էվինտէն պատկերի, աքա-
պինճէ աչըլտըլար ծնարըն կէօղլէրի: Պունտան սօնրա պիր
պաշկա միւճիւզէթ տահա օլտու. զիրա իքինճի կիւնտէ հաչան
փափաղ աչտը սանտըղը կէօտէրմէյէ աղիզ Սալիտէթուլ-
լահըն պատկերին սալը կէլէն ճօմաթլարա, պուլմատը
ծնտա ծնու. վէ շաշըպ մէհման քալար: Լաքին արալըպ
պու եանը օ եանը եաքըն վէ ուզաք եէրլէրի, պուլտուլար
ծնու ուշմուշ վէ էնմիշ թէքրար էվէլէի եէրինէ, նէր-
տէ քի պուլտու ծնու էքինճի, ծնտան քի նուր
չափըլտը սաչըրըլարտը: Սէ պունուն ուլա տույտուլար

ճիւղէսի, քի Վախտէթուլահ իստէյօրոտու օրատա մաքսուս եւեր թուլթմաք, վէ օնտա մէօ՛ճէշաւմանմաք քրիստիանըարտան: () Նուն իչին չապըճաք պիր կիւճծիւք քիլիսէ եափտըլար աղաճտան, վէ քօտուլար օնտա օ միւճիւղէթլի պատկերի. օրատա քի սօնրա չօք միւճիւղէթ վէ լուլթուլլար էթտի ազիւ Պիքիր քէնտի իպատէթըրարլարնա: () չօքլարտան պիրի պու օլտու. քի Վիլիզիստա Սարտինոս աղամեան իսմինտէ պիր քիլի զատէ քիմս պիր պէյլիւք քապահաթ իչին նէ հաք իֆտիրայէ ուղրուլպ՝ զընտանա քօնտու, վէ էրթէսի կիւն էօլիւմէ դաթիլիւմ օլտու: Պու հաչան գատըր օլմատը կէօստէրմէյէ քէնտի քապահաթսըզըղըն՝ սըղընտը ազիւ Պիքիրէ, վէ իրրար էթտի օնա, քի էյէր էօլիւմտէն քուրթարըրոս քէնտինի՝ պիր կիւղէլ քիլիսէ եափտըրա օ միւճիւղէթլի կիւճծիւք պատկերինին իզգէթինէ: Վէ իշտէ օ կէճէ կէօրիւնտիւ օնտ ազիւ Պիքիր զընտանտա. վէ զէնճիրլէրին չէօղտիւ, օնլար ըլա քի պաղլանմըշտը. վէ զընտանըն քափըլարըն աչըպ տէտի, օղուլ թէքմիլ էյլէ օ պանա իրրար էթտիլին, եափ պէնիմ իզգէթիմէ՝ քիլիսէ եափմայը, վար սէլամէթ իլէ, վէ պուսու սէյլէլիպ կէօրիւնմէլ օլտու: Վէ քիլիզատէ սթ Պետրոս առաքեալ կիպի զընտանըն. վէ շէհիրին քափըսընտան կէլիպ՝ չօքտը տըշարը, վէ քուրթուլտու էօլիւմտէն. վէ նէ քի իքրար էթտիյսէ թէքմիլ էյլէտի. զըրա միւճիւղէթլի պատկերին էվէլքի կիւճծիւք քիլիսէսին եըքըպ՝ պիր պէյլիւք կիւղէլ քիլիսէ եափտը քէնտի զուտուրէթինէ կէօրէ աղաճտան: Վէ վաքըթլարտան սօնրա Ստանիսլաւոս Սոբիէսկի օ էյալէթին սահիպի եափտը օ քիլիսէյի թաշտան, վէ վէրտի նը Ղոմինիկոսուն դարիքինտէն օլան րահիպլէրէ. վէ օ տուր քի շինտիլէ քատար կէօրիւնիւր. օրատա քի էթտի, վէ թա պու կիւնէտէք էտէր ազիւ Պիքիր ազիւ միւճիւղէթ. թա քի չօքլարըն միւրտէլէրտէն քըլամէ էյլէմէք, նիճէ օքուսուր օ քիլիսէնին թարիս նամէսինտէ:

Պոնա— նալ էպէր հայր Սոֆիէպէլի շէնտի տղիւ Սալիւլեւալէն իլին օլտն իլեապընտա: Վէ հայր Ղառուպ Բովէան. Ճիւր. Բ. Կօրինէլ. 25:

Մէյվէ :

Երբէ Ելլա՛հ թէն քէօրուղու վերմէյ իէ պու էքինճիյէ վէ ծնուն էվ ուշաքլարնա, պարնլանտորտը ծնլարը իչէրտէն, քի թանրտըլար իզգէթ էտիպ ի՛նթիշամլամըք աղիզ Պիքիրի : քէզալիք չօքլարնա տա տերթ վէ մէօ՛հնէթ քարանդղը վերմէյէ, նուր վէրիր ծնլարա քէնտի րատէթին թանրմա իչին : Օիրա սէջլէր մուծլուլու Գրիգոր : Կնահըն խախարըք իէօզէրի պարլըք ոչար : վէ մարգարէ սէջլէր կիւնահքեար Խարայէլ Ճօմաաթընըն հաքկընա : յոքժտմ սպանտնէր պն, խնարէին պն : Լրանի՛ նէ պնտն էօրպիւրիւրպիւ ծնլարը, խախէրէրպի ծնա : Օիրա տերթլէր վէ սրքլէթլէր իքրահսընտըրըլար պիզի տիւնեա նէսնէրինտէն, վէ էվտիրիլէր Ելլահա կիթմէյէ, նիճէ շահատէթ էտեր օ մարգարէ տէմէյլէ : յաճախէսյն հիւտնգոնլէն նից : յէօք այստիլ տպա լաղլաղէսյն : Լրանի, տըլնլար ծնլարըն հասարալըլարը : սօնրա պարէհոն էվլէլէն պնլէր :

Մ Ի Ճ Ի Ջ Ի Թ . Խի :

Պիւր աճայըլ էօրիւզէն չըլալըլա պալընդոն Տոքոս պաղընդոն՝ Սիւնորի պարալընդոն, ալիզ Պիւրիւն պիւր Քիւճիւլէլէ պարիլէլի :

Պէջիւք Ելլոնտոս Երագոնա փատիշահը մաղըրպիլէրի Սիւնորի ատաարնտան գօվտուքտան սօնրա՝ քի Սպանիանըն գարշըսընտա տըր, օրատա Տորոս տաղընըն էթէյինտէ (քի թէրճիմա օլուր, էօքիւզ տաղը), պիր մանաստըր եափտըլար ազիզ Վալտէթուլլահըն իքրամնա տէնիլէն՝ եասըր գուրթարան րահիպլէր, վէ ծնտա սաքին օլուրլարտը քէնտի րահիպլէրէրինէ միւթալիք օլան հէր խայըր ամէլէրի աաքլամայլա : Լրանի՛ գուհուր օլտու, քի օ մանաստըր քիւլնէսիւնին շէմմաք պիր Ֆազլի ամէլ վէ ազիզ Պիքիրէ փէք իպատէթքեար րահիպ քէնտի օտաարնըն փէնչարէսիւնտէն կէօրիւրտիւ շաքաթ քըշամլարը պիր այ քաուար, քի օ տաղըն թէփէսիւնտէ չօք մոմլար եանըպ՝ վէ ահէնկէ տափուլար վէ սանթըրլար թաթլը սէտալարը էշտիլիլէրէտի : Վէ նէ օլտուղուն տալամայլա՝ նազլ էթտի ծնու քէնտի

մեծաւորունա, վէ սայրը ռահիպէրէ: Ա է ընլար ճիւմէսի
շաբաթ կիւն արշամ կիթտիլէր ընուն օտասընա. վէ կէօր-
աիւլէր, վէ էշիթտիլէր ճիւմէսին, նէ քի օ կէօրիւր վէ
էշիթտիլէր: Ա է սօնրա տիւշիւնտիւլէր կիտիպ՝ չըքմաք
օ տաղըն թէփէսինէ, վէ կէօրմէք, քի նէ օյա կէրէք օ,
քի ընուն իղզէթինէ Եանըյօր օ քատար մոմլար, վէ օ քա-
տար ահէսկէր օլույօրլար կէօլէրտէն: Սօնրա ճիւմէսի
թափօր տիւղիւպ ղէպուր, վէ տիւվա ահէսկէրլէ կիտիպ
չըքարքէն տաղա՝ իշտէ քաֆիլ քարչը չըքար ընլարա պիր
պէօլիւք էօքիւզ, քի էվվէլ տիղ չէօքիւպ սէճտէ քըլտը
աղիղ հաչա, քի թափօրուն էօնիւնտէն կէօթիւրիւրլէրտի.
վէ սօնրա այաղա քալքըպ՝ քըլափուղարտը ընլարա, վէ
պաշըյա իշարէթ էտէրտի ընուն իղինէ կիթմէյէ: (Յա
րէֆիք օլուպ ռահիպէր կիտէրլէրտի չապուք վէ չըքարլար-
տը իղսիզ Եալէն քայալք Եօլտան: Ա է իշտէ վարտըլար
պիր պէօլիւք սարի քնյայա, քի ընտան կէշմէք միւնքիւն-
սիւզ իւտիւ:) Րատա էօքիւզ էվվէլ տուրտու, վէ սօնրա
վուրտու օ սարի քայայը պույնուղարըյա. վէ օ քայա
իքի պէօլիւնտիւ, վէ Եօլ վէրտի ընլարա Եօքարը չըքմայա:
Խմտի ռահիպէր թաճուպլանըպ, վէ քօրքուպ օ սարի քայ-
անըն քըրըմասընա, կիտէրլէրտի էօքիւղիւն իղինէ, թա
չըքըպ Եէթիշտիլէր տաղըն թէփէսինէ. օրատա ագապին.
Ճէ կէօրիւնմէզ օլտու աճայըպ էօքիւզ: Ա է ընլար պաքըպ
տէօրտ Եանընա՝ կէօրտիւլէր, քի պիր թաշ մաղարատա
աղիզ վալիտէթուլաչ պիրիւր Սէրիէմինօտունտան Եալմա
պիր կիւզէլ իպատէթէ թէփիւնտիւրիճի պատկերի վարըտը՝
իւչ քարըչ իիւքսէքլէքտէ. վէ թանըտըլար սէպէպին, քի
նէ իշին օլուրլարտը շաբաթ կիւնլէրինտէ կէօլէրտէն օ
միւճիւզէթիւ կէօստէրիշէր: Սօնրա աղիզ Պիքիւրին պատ-
կերինն հուզուրինտէ տիղ չէօքիւպ՝ չըք իպատէթէր վէ
նիաղլար էթտիլէր ընա. վէ սօնրա ընտան քալտըրըպ պատ-
կերի էնտիլէր տաղտան. վէ ատանըն գալէսինէ կէթիւրիպ՝
արքուհի Մաթմանըն քիլիսէսինէ քօռուլար, օրատա քի
Եէնի մանաստըր Եալիւզ, ընտա թէմլքիւն էթմէք իտէր-
լէրտի: Աքին չուլքի աղիզ Պիքիւր իտէրտի, քի օրատա
տաղըն թէփէսինտէ Եալիւլըն պիւր Եէնի քիլիսէ քէնտիլիւ-
մինէ, վէ օրատա տուրտուն քէնտի պատկերի, վէ օ զիւ-
արէթ Եէրի օլտուն տինտար քրիստիանլարա, Ֆարազա
Եօլու զահէթիլիսէ տէ չըքմայա, պունուն իշին օ պատ-

կեր իբրեւի կիւնտէ տէօնտիւ ֆերիշթէլերին կէօրիւնմէզ
 էլիլէ թէքրար էվէլքի եէրինէ՝ Տորոս տաղընըն թէփէսի-
 նէ: ()նու կէօրիւպ բահիպլէր վէ սայրը տինտար քրիս-
 տիանլէր՝ իստէտիլէր վէ եափտըլար օ տաղըն թէփէսինտէ
 պիր կիւզէլ քիլիսէ. վէ քօտուլար օնտա վալիտէթուլա-
 չըն օ պատկէլին. վէ սօնրա եափտըլար քիլիսէյէ եաքըն
 պիր քաչ էվ պազը քիմնէլէր սաքին օլմայա օնտա. վէ
 ազիզ Պիքիրէ չըքմէթ էթմէյէ. վէ օ պու կիւնէտէք զիյ-
 արէթ եէրի օլտու տինտար քրիստիանլարա. օրատա քի
 չք քերէմլէր տէ ալտըլար քերէմ անասը ազիզ Պիքիր-
 տէն, քի օնլարը չօքլարտան պաղըլարըն եաղալմ: Վաքտըլա
 տէնիզտէ պու ատայա եաքըն պիր Սպանիա կէմիսի չօք էր-
 քէկէլրէ վէ տիշիլէրէ տօլու թուլթուլու պէօյիք ֆըր-
 թընայա քարկ օլմայա եաքըն, վէ օնտա պիր թանէ տէ տա-
 ճիկ քարը վար ըտը: Վէ սըղընտըլար ճիւմլէսի ազիզ
 Պիքիրին եարտըմընա՝ իքրար էթմէյէ քէնտի իշէրինտէն
 պիրին կէօնտէրմէյէ օ տաղըն թէփէսինէ, օնուն պատկե-
 րինին պաղընա չէփսինին թարաֆընտան քէնտիլէրին
 աշտլարըն թէքմիլ էթմէյէ, էյէր օնլարը սաքլարօա քարկ
 օլմատան. վէ օք պըրաքտըլար մապէշնլէրինտէ, քի տաղա
 քիմ չըքսըն, վէ օք տաճիկ քարըյա չըքտը. վէ օ
 կէօնիւլ ըիզաքտըլա քապուլ էթտի: Վէ իշտէ օ ոահաթ
 կէօրտիւ քարը, քի հաւատա տուրույօրտու կէմինին իւ-
 զէրինտէ պիր հիւսիւնտար միւքէլէֆ սուլթան, քի ազար-
 լայըպ էմր էտէրտի ըիւզկնարա վէ տէնիզէ ըրահաթ տուր-
 մայա. օնլար ազապինճէ միւթիւհ օլուպ տուրտուլար. վէ
 պէօյիք սէլամէթլիք օլտու: Սօնրա չըքըպ օ տիշէհի պա-
 զը քիմնէլէրէ ատայա, կիթտի օ քիլիսէյէ տաղըն պաշը-
 նա թէքմիլ էթմէյէ ճիւմլէսինին աշտլարըն. վէ հաշան
 կէօրտիւյսէ վալիտէթուլաչըն պատկերին, ֆէրեստ էթ-
 տի՝ վէ եէմին էթտի տէյէրէք. քի պույուտու օ սուլթան,
 քի էմր էթտի ըիւզկնարա վէ տէնիզէ, վէ տինտիրտի օն-
 լարըն ֆըրթընաըն: Վէ սօնրա ըշըքլանըպ Բլաշտան,
 ազիզ քրիստիան տինին քապուլ էթտի, վէ վաֆթիզ օլ-
 տու. վէ քայրը քէնտի վիլայէթինէ տէօնմէք իստէմէտի,
 իլէ կիտիպ՝ սաքին օլտու Սարտենեայ ատասընտա թա՞
 քէնտի էօլիւմիւ կիւնէտէք: Պուլտան սօնրա օ ատատա
 պիր պէօյիք քուրաքըք օլտու, վէ ինսանլար սու պուլա-
 մաղլարտը իշմէյէ. վէ փէք տարըքտա ըտըլար: ()նուն

իչին Տորոս տնդընն թէփեսինէ չքբայ՝ պտրար ազիզ
պիբիր Վալիտէթուլաճըն պատկերին, վէ կէթիրալէր շէ-
հիրէ, վէ քօտուլար ուլու քիլիսէնին մէզպաճընա, վէ ճէմի
ձօմաաթ կիտէրլէրտի տօքուզ կիւն օրայա, վէ եալլարը-
լարտը ազիզ Պիբիրէ օնլարա քերէմ էտիպ՝ եաղմուր վէր-
մէյէ: Վէ օ տօքուզ կիւնլէրտէ եաղմուր ալմատըլարսա,
քօրքտուլար, քի պէլքօ օ կիւճէնմիշ օլա օնլարըն եիւզերի-
նէ: Իմտի պէօյիւք ալայլա կէթիւրիւրքէն պատկէրի քէն-
տի եերինէ, իշտէ քաֆիլ պիր աճայըպ պէօյիւք վէ
կէօկ թիւյլիւ էօքիւզ չքբար օնլարըն քարշըսընա ամենասք
Ղոյստան կէսնտէրիլմիշ, վէ պայքտաշ օլուպ կիտեր-
տի օնլարլա, թա քի եէթիշտիլէր ճիւմլէսի պիր կիւշ-
ճիւք ըրմաղա: Վէ օրատա էօքիւզ պաշըն էյիպ օնտան
պիր ազ սու ալտը աղըլոյա, վէ փիւսկիւրտիւ կէօյէ, վէ
օլտու պէօյիւք միւճիւպէթ, քի աքապինճէ կէօյ քարարտը.
պուլուտլարլա, վէ պիր եալուզ եաղմուր եաղար, թա քի
ճիւմլէ օնտա օլանլար ըսլանտըլար, վէ քաչըպ՝ տաղըլտըլար
պու եանա օ եանա եաղմուրտան սաքլանաճաք եէր արամա
իչին, վէ աճայիպ էօքիւզ օլ սաճաթ կէօրիւնմէզ օլտու:
Վէ ճիւմլէ ատաղըլար շիւքիւրլէր վէրիպ Լլաճա՝ մէօճմէ-
շամ էտէրլէրտի քէրէմքեանի Վալիտէթուլաճը: Պու
եաղըլանլարտան մատտէ ազիզ Պիբիր էթտի, վէ էտէր օրա-
տա թա պու կիւնէտէք վէ տախի սայըր հիսապսըզ միւ-
ճիւզէթ վէ լուծֆլար քէնտի իպատէթքեարլարընա:

Պաշու հրէայէլէ եալէր հայր Ղաթիւմլէրի, ղէնար ղիւտղըն-
պա ղէ աղէլ Վալիտէթուլաճըն իչին պիր, վէ հայր Ղաթուլու Բու-
ճիւտան ճիւլ, Բ. Էօրիւնի, 26:

Ո՛րէյվէ:

Եր պու տաճիկ ղէվճէ՝ օնտան էօթիւրիւ քի պու հի-
քեայէթտէ եաղտըք, սալթ պիր քէրրէ Լլաճըն միւճիւ-
զէթին կէօրմէյլէ, թէօլպէյէ կէլտի, վէ ազիզ քրիստիան
տիւնին քապուլ էթտի, էօյլէյսէ հանկը քազէպէ լայըք
տէյիլիզ պիզ, քի պու քատար էշիտիրիզ Լլաճըն վէ
օնու վալիտէսինին միւճիւզէթին, վէ կէրի տուրմայըզ
կիւնաճտան, օնու իչին հաք իւզէրէ թէքմիլ օլաճաք տըր
պիղմ իւզէրիմիզէ Վանու օ քէլամը, քի սէօյլէր, Գիւսյն

Հասարակ յարկից ՚ի Գաւառսարանի ընդ ապէին ընդ այսինչ ղե-
զարտարողորդեացէ զուս։ Եւանի՛ղըպէս առլնանը ժաղատ շէրահա-
լնա պոռ իւրեւից, վէ զապէպէյէ պոռնոռ։ Սէ լաքին պիզիմ
ճիւմիէ քէմիլքէրիմիզին սէպէպի պու տուր, քի իթիգաթ
էթմէյիզ թէքմիլ իթիգաթլա Բապպինին պէյլէ միւճիւ-
զէթինէ։ Սէ տահա ֆէնասը օ տուր, քի պաղըլարը վար
տըրլար, քի պէյլէ Տիքեպէթիլէրի մասկարա տախի էտէր-
լէր. անլէր քի ինճիլն շէրիֆին միւճիւզէթինէ պիլէ կիւճ
ինանըրլար. վէ պուշլար պիւթիւն ուղաք տըրլար Ելլահն
ճէննէթինտէն։

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Ի Թ . Խ Բ . :

Թալուս շէհրինի Լարմէլտն բահիպէրին խանսարըրնն իւ-
մէլն պրաքլմասընոռ աղիզ Պիքիլին պաղը Բաճիւզէլի իլլն։

Յուն 1260. սէնէսինտէ Կարմել դարիքինին թահիպ-
լէրինին Գրանսանըն թալուս շէհրինէ եաքըն պիր կիւչ-
ճի. ք վէ տարածք մանաստըրլարը վարըտը. վէ էյլէ վալի-
տէթուլահ աղիզ Պիքիլէհէտիլէ օլմուշ Նամտար թահիպ-
լէրին տէրէճէսինէ ույկունսուզ օլմասը իլլին արղու-
լէրլէրտի օ շէհրին իլլնտէ պաշկա պիր պէյիւք վէ կէ-
նիշ մանաստըր էտինմէլէ. լաքին քէնտիլլէրին ֆուքարէ-
լէրլէրի իլլին էլլէրի էրմէզտի։ Լամի' օ շէհրտէ պիր Սա-
մուէլ գրոսեան նամ չըֆուտ վար ըտը՝ պաղըրկեան վէ
փէք զէնկին ատէմ. պիր կիւն պու քէնտի էվինին պէյ-
իւք պահճէսինտէ կէզէրքէն. կէօրտիւ ուղաքտան, քի
պիր աղածըն իւզէրինտէ աղիզ Պիքիլ վալիտէթուլահն
պիր կիւզէլ պատկերի տուրուրտու. վէ հաչան եաքլաշտը
տահա էյի կէօրմէ իլլին օնու, աքապինճէ կէօրինմէզ
օլտու պատկեր օնուն կէօզլէրինտէն։ Թաճուպլանըպ օնա
չըֆուտ, Թէքրար կէրի տէօնտիւ օ աղաճտան. վէ Թէք-
րար կէօրտիւ պատկերի օնուն իւզէրինտէ. վէ հաչան տէ-
ֆա եաքլաշտը աղաճա կէօրմէլէ օնու. կինէ կէօրինմէզ
օլտու պատկեր. վէ պէյլէ քաշ տէֆա աղաճտան ուղար-
տը՝ կէօրիւքարիւ պատկերի. վէ քաշ տէֆա եաքլաշտը
կէօրմէզտի օնու. վէ պու թաստ կէլտի օնա պէշ տէֆա։
(Յուն իլլին շաշըպ արղուլէրտի վէ խտէրտի տուլմաք օնու,
քի նէ օլա կէրէյ իտի օ կէօստէրիլլին մանասը։)

իչին իբրնձի կիւնիւ կի թտի թճորովս շէհրինն պիր ճօմահաթ
պաղը փափաղընա՝ քի քէնտինին տօստոյտու, վէ նագլ
է թտի օնա կէօրտիւյիւնիւ, վէ իստէտի օնտան սըրըն մա-
նաւըն: Վէ փափաղ՝ ֆաղըր ամէլ քիմսէ օլմայլա Ղլահ-
տան ըշըքլանըպ՝ տէտի օնա. աղիւ Պիքիր վալիտէ թու-
լահըն պատկերինն պաղը քէրէ կէօրիւնմէսինն, վէ պաղը
քէրէ կէօղիւնտէն էօրթիւլմէսինն սէպէպի պուտուր՝ ա-
ղամ. սէն էյի պիլիւրսին, քի վալիտէ թուլահա նէ քատար
սիթէմէր օլուրլարսիւ չըֆուտլարտան. օնուն իչիննէ քա-
տար քի եւքլաշըրտընսա օնա՝ սաքլանըրտըր սէնտէն. շէօյ-
լէ քի սէնտէն քիւֆիւր իչիթմէսին. վէ նէ քատար ուղաք-
լանըրտընսա՝ կէօրիւնիւրտիւ սանա, օնունլա կէօստէրիւ-
տի, քի սէնտէն պիր շէյ իստէր, վէ սանա պիր էյիկ էթ-
մէք իստէր: Տէտի չըֆուտ, նէ իստէր օ պէնտէն: Տէտի
փափաղ, պիլիւրսին աղա՝ քի Կարմէլ դարիքինն լահիպէրի՝
էյի տտէմէր՝ վէ վալիտէ թուլահա փէշիէշ վէ թէպիմ օլ-
մուշ տուրլար, վէ օնուն քէօրկէսի ալթընտա պիր եէր արայ-
օրլար պու շէհրինն իչինտէ վալիտէ թուլահա պիր քիլի-
սէ եափմա իչին մանաստըրըյա պիլէ, վէ պուլամպօր-
լար. հէմ էլլէրի տէ էրմէլ. էօյլէ իսէ կէօյնիւն ղանի էյլէ,
վէ վէր պահճէնի օնլարա. զիրա աղիւ Պիքիր սանա օ պահ-
ճէտէ կէօրիւնմէսիլլէ օնու իստէր սէնտէն: Չըֆուտ էվէլ
Ղլահտան, վէ ս՝ ըա օ քեամիլ փափաղըն սէօղիւնտէն
թէփրէնիպ, կէօնիւլ ըրղասըյա փէշիէշ էթտի քէնտի
պահճէսին Կարմէլան լահիպէրէ՝ օրատա քէնտիլէրինէ
մանաստըր վէ քիլիսէ եափմա իչին: Եմմա միւպարէք
աղիւ Պիքիր աքապինճէ էտա էյլէտի օնուն հաքըն. քի
պու օլտու. ղիրա օ չըֆուլմ Ղլահտան նուրլանըպ, իթի-
գաթ էյլէտի Ղնա էհլի պէյթիլէրի իլէ պէրապէր, վէ
հէփիսի տէ վաֆթիլ օլուպ՝ քրիստիան օլտուլար: Վէ
պուլնա տա քանահաթ էթմէյիպ, քէնտիսի վէ զէվճէսի
տիւննատէն կէրի տուրուպ՝ Կարմէլան լահիպէրին դարի-
քինէ կիրտիլէր՝ պիրի էրքէկէր մանաստըրընա, վէ օ պիրի
մարապետէր մանաստըրընա: Պուլնու պիթիլիպ՝ էշիտիլիմ
պիր սայրը միւճիւզէթ տահա: Իմտի թճորովս շէհրինն
հէօրիւմտարը կէօրիւպ չըֆուտու. քրիստիան օլմուշ, վէ
թէրքի տիւննա՝ օնուն պահճէսինն մուհապէթինն վու-
րուլուպ, իստէտի օնու Կարմէլան լահիպէրտէն. վէ օն-
լար իստէմէտիլէր վէրմէք օնու օնա: (Նուն իչին էօրքէ-

լէնիպ հաքիմ՝ չուհատարլար թայլն էյլէյիպ՝ քափատը օն-
լարն կիւշճիւկ մանաստըրլարնն քափըլարն տէմիր քի-
լիթլէր իլէ, շէյլէ քի տըշարը չըքամատընլար մանճա տի-
լէնմէյէ. իլէ օնտա զընտմնտա կիպի աճ. քալըպ՝ օնա պահ-
ճէյի վէրմէյէ զօրաքի կէօնիւլէրի օլտուն: Պէյլէ հափըզ
օլուպ վէ աճըքտան սըքըլըպ պիր քաշ կիւն քալտըլար օ
րահիպլէր: վէ Փարազա պաղըլալը կէճէ իլէ կիզիճէ եւ-
մէք կէթիթիթլէրտի պիրազ, վէ վէրիլլէրտի օնլարա փէն-
չիքէլէրինտէն. լաքին օ եէթիշմէզտի օնլարա: Սօնրա
հաշան պիր կիւն նիազ էտէրլէրտի ալիզ Պիքիրէ՝ քէրէմ
էթմէյէ օնլարա, վէ էզկիյէ բուհանի ահէնկ էտէրլէրտի
օնուն ժամըգուհունուն պու մեսեգիքին. էանի, անլէնէ-
լա՝ էյլէ պիւլէ պո- պընդանպա, արապինճէ շէօզիւլտիլլէր
քիլիթլէր սիւրկիւլէր, անլէր իլէ քի մանաստըրն քափըլա-
րը քափանմըշտը, վէ քափուլար քէնտի քէնտիլէրինէ
աչըլտըլար: Սէ ազիզ Պիքիր տէ ճէզատըզ պըրտըքմատը
օ զալըմ վալիյի. զերա օ թաղիգէտէ քի աչըլտըլարսա մա-
նաստըրն քափուլար քէնտի քէնտիլէրինէ, օ վալինն
իւզէրինէ տէ եէթիշտի ճէզա զաղէպի պու թարզա. զերա
տըշարը չըքտըլար եէրինտէն օնուն իքի կէօզիւ տէ. վէ
եիւզէրինէ քիւփէ կիպի ասըլտըլար սինիլլէրինտէն կէօ.
րէնլէրէ իպլէթ: () Լտէմ վալի քէնտինէ կէրպ փիւշման
օլտու քէնիլլէրինտէն, վէ էշիթտի քի մանաստըրն քափու-
լարը քէնտի քէնտիլէրինէ աչըլմըշլար, քէնտիսին կէօ-
թիւրթաիւ օրայա կէօզէրինէ սաղըք պուլմա իշին.
վէ վարըպ մանաստըրա, պիւթիւն օ րահիպլէրին այսըլա-
րնա տիւշտիւ, վէ օնլարտան ալֆ տիլէտի. վէ սօնրա
նիազ էթտի օնլարա քէնտի կէօզէրինէ սաղըք տիլէմէյ
իշին ազիզ Պիքիրտէն: Սէ օ քեամիլ րահիպլէր օնուն
էթտիյի քէմլէյի զիքը էյլէմէյիպ, արապինճէ ճէմ օլտու-
լար քիլիսէյէ. վէ վալիյի տուրտուրուպ սը կոյա Լճածի-
նին մէզպահճընն էօնիւնտէ՝ պաշլատըլար ազիւ իպատէթ-
քեարըզ ըլա եալվարմայա՝ օնուն կէօզէրինէ սաղըք վէր-
մէ իշին. վէ տահա պիրլիքտէ սէյլէրքէն ուլլէր թաղուհի
տուատըն, վէ օ սէօզէ վարտըլար ըսա՝ գալըն առ մեպ գամնա-
գալը հայէպուհա խոյոյ տալ. եանի պէօնպէր պիւլէ սէնին
կէօզէրինն թերէմ պարըշլարն: () Լտէմ ճիւմլէսի կէօրիւ-
լէրտի, քի վալինն կէօզէրի աղար աղար իօքարը տէշի-
լիպ, կիրիպ եերլէշտիլէր քէնտի եերլէրինէ, ճիւմլէսինն

Թաճուպունա . վէ Ճիւմլէսի եիւզ իւզերինն տիւշիւպ՝ շիւ-
քիւրլէր վերիւրէրտի Նլլաճա վէ օնուն ազիզ վալիտէսինն :
Վէ օ վալի ազիզ Պիքիւրտէն քէնտինն օլան էյլիւրլէր
մէճնուն օլմա իչին, եօք քի էվվէլ սալմ փէշկէշ էլմաի
չօք մալ քիլիսէնին վէ մանաստըրնն ետիւրսընա եարտըմ՝
օ րաճիպլէրէ, քի ետիւրյօրլարտը օ շէճիւտէ չըֆուտուն
պաճճէսինտէ : Վէ տախի սօնրա տիւնեատան տա կէրի
տուրուպ՝ կիրտի օ դարիքէ . վէ Ճիւմլէ օլան վարն վէրտի
օ ետիւրյա եարտըմ :

Պոսնա— նազլէ ետէր հայր Ղանիւլէլ րայէրտէան . շէնտի իւ-
քապընպա : Վէ հայր Ղաուլա Բոլլէտն . ճիւլ . Ե . Էօրիւ-
նէլ . 35 :

Մէյվէ :

Պու վալի միսալի չօք գապաճաթ էտերիզ պիզ տէ Ճիւմլէ-
միզ, նիճէ սէջլէր Նախորոս առաքեալ . վէ Սօղումն սէջ-
լէր սատըք քիմսէլէր իչին՝ արդարն էօլն անգամ անկցի յա-
ւուն, լանի՝ սապըք իմաէ էեպի շէրէ պիւշէ պլէր կէտիւրէ :
Վէ լաքին սատըք քիմսէնին վէ զալմըն տիւշմէսինին մա-
պէյկինտէ պու ֆարկ վար, քի սատըք քիմսէ նէ զէման
տիւշէրսէ, ալչալըմ՝ վէ փիւշման օլուր՝ վէ փիւշմանըզա
այաղա քալքար, նիճէ սէջլէր Սօղումն օրատա . էօլն
անգամ անկցի արդարն, եւ խանգնէպի, լանի՝ սապըք իմաէ
էեպի շէրէ պիւշէ, կէն իւրապ : Վէ զալմ ճաչան տիւ-
շէրսէ՝ քալըր օնտա իստէկ իլէ, վէ քալմաք իստէմէկ .
նիճէ պունու տա սէջլէր օ, յորժամ ՚ի խորս չարէտց ժամանէ
ամբարիշտի՝ արհամարհէ, լանի, նէ գէման գալմ իմաէ շէրէր
լէրն էն պէրիննն զարստա, խօրապ : Լչյլէ իսէ քիմ՝ քի
կիւնաճարրնտան փիւշման օլմայա կէճիլիսէ, զալմ տըր,
վէ ալքեւարէ պիլէսինճէ կէզտիւրի քէնտի զաղէպիւնիննը
շանըն . օնտան ճըվս էյլէյէ քէրէմբեանի Նլլաճ Ճիւմլէ
պու քիլմապլ օքույանլարը :

Խ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ , Խ Թ :

Վասնիստա Վարժապետ շէհրինտէ Վանդիսլաուս նամ
պիր պէօն ատէմ վար ըտը, զահիտ վէ աղիղ Պիբիրէ փէք
իպատէթքիար . վէ զէնահաթլա եափաղըճը : Պունուն
զէվճէսի՝ վէ օնտան պիր քըզը վար ըտը . քի օնլար օնա
եարտըմ օլաճաք եէրտէ, պիր չէքիլմեզ աղըր տէրտ իտի-
լէր . զիրա էհի քըզըն տօղուրտուքտան սօնրա հաստալան-
տը քէօթի, րիւմիլիք հաստալըղըյա, վէ պիր թէփրէնմեզ
քիւթիւկ կիպի տիւշմիւշ քալմըշտը եաթտքտա չօք երւ-
լար : Վէ քըզը խայրը շէրի սէհէճէք վաքտընա եէթիշ-
մէսինտէ, պիլինտի՝ քի տէլլիտի : Վէ պու զահիտ ատէմ
չէքէրտի պու աղըր զահաթլա կէրէք զէվճէսինի վէ կէ-
րէք քըզընըն չօք սապը ըա, վէ հիւ կիւճէնմէսիզ պէս-
լէրտի օնլարը մուհապպէթ իլէ : Իմտի՝ րաստ կէլտի, քի
պիր կիւն պու սէֆիլ ատէմ շէհրտէն իքի միլ քատար տը-
շարը չըքըպ տուրուրտու օվատա պիր էսկիտէն քալմա
ինճիր աղաճընա եաքըն . վէ կէօզ եաշըյա աշ էտէրէք
տիլէրտի քէնտի տէրտինէ իմտատ Ղլահտան վէ օնուն
աղիղ վալիտէսինտէն, իշտէ կէօրինտիւ օնա օրատա աղիղ
Պիբիր միւքէլլէֆ ազամէթ իլէ, վէ տէտի օնա թաթլըղ
ըա : Իշտէ էշիթտիմ սէնին նիաղլարըն . վէ կէլտիմ իմ-
տատ էթմէյէ սանա . տէյինտի կիթ շու քարշընտաքի ին-
ճիր աղաճընա, վէ օնուն քէօքիւնէ եաքըն պիր պունար
պուլուրտուն . ալ օնտան սու պիր քապ ըա, վէ կէօթիւր
էվինէ, վէ իլիւ էհլինէ վէ քըզընտ, վէ սքտպինճէ սաղա-
լըրլար քէնտի հաստալըքլարընտան : Վէ օ սույուն գուվ-
վէթի պունուն իշին տիր, զիրա օ ինճիրին քէօքիւնիւն
թօփրաղը ալթընտա չօք վաքըլթտան պէնիմ պիր պատկե-
րիմ կէօմիւլմիւշ տուրուր : Վէ իշտէ թէմպիհ էտէրիմ,
սանա, քի շէհրիէ կիտիպ, տէյէսին եպիսկոպոսա, քի պէ-
նիմ պատկերիմի օնտան քալտըրըպ շէհրիէ կէօթիւրսին,
վէ պէնիմ իմիմէ պիր քիլիսէ եափսըն, վէ օնուն պէօյիւք
մեզպահընա քօսուէն օ պատկերի . վէ պէն օ կիւնտէն սօն,
րա չօք լուլթլար էտէյիմ պէնիմ իպատէթքեաղլարըմ :

Պուշու սէօյլէյիւ՝ թէսպիհաթ էյլէտի ծնու, վէ կէօրիւն-
մէզ օլտու: Վէ օ սէֆիլ ատէմ գիւտէ հէյրան վէ թէսէլ-
լա օլուս՝ կիթտի ինձիր աղաճընը տիպինէ, վէ պուլտու
սուլու. վէ պիր քապլըս ալար օ սուստան, վէ չափուկ կէօ-
թիւրտիւ էվինէ, վէ իշիրթտի էհլինէ վէ քըզընս՝ նագլ
էթմէ իլէ նէ քի կէօրտիւ վէ իշլիթտիյսէ: Վէ սնլար հաչան
իշտիլէր ծնու իթիգաթլա, աքապինձէ սաղալտըլար, էանի
զէվճէսի քէօթիւմլիւքտէն, վէ քըզը տէլիլիքտէն: Պու իքի
միւճիւղէթի կէօրիւս օ ատէմ, կիթտի չափուկ շէհէրին
ենդուենա, վէ նագլ էթտի ծնա սըրասըլա ճիւմլէ օլտն միւ-
ճիւղէթի, վէ սօնրա աղիզ Պիքիրին սէօղիւն ծնուն իսմինէ քի-
լիսէ եափմա իլին: Վէ օ ճիւմլէյէ շաշըպ եպօ, վէ զիւտէ սէ-
վինիւ պիրիքտիրտի ճիւմլէ քիլիսէնին փափաղարըն վէ շէ-
հիրին պյանլարըն, վէ թափօրա չըքըպ, կիթտիլէր օ ինձիր
աղաճընա. վէ քազըպ թօփրաղը քէօթիւնէ եաքըն, պուլտու-
լար ծնտա աղիզ Պիքիր վալիտէթուլահն պիր կիւղէլ
պատկերին դարար պէօյիւքլիւք իլէ, օտուենտան եափմա
պիւթիւն ալթըն եալտըլ. վէ լըահ օղլու քուճաղըն-
տա անասընըն տիղի իւստիւնտէ պարտա սօլ քօ-
լունտա. վէ պիւթիւն սաղ վէ լէքէսիզ, վէ եէնի օյուլ-
մուշ կիպի: Վէ օ պատկերի ծնտան քալտըրըպ իզզէթ իք-
րամ ըլա, կէօթիւրտիւլէր շէհէրէ, վէ եափտըլար աղիզ
Պիքիրին իսմինէ պիր միւքէլէֆ քիլիսէ. վէ քօտուլար օ
պատկերի ծնուն պէօյիւք մէզպահընըն իւղէրինէ. վէ քիլի-
սէնին ատըն չաղըրտըլար. ապիւ պոնար լալիլէլէլուլտիլ:
Վէ պատկերին պուլունտուղու եէրտէ օլտն սուլուն ատըն
չաղըրտըլար՝ ապիւ լալիլէլէլուլտիլ պոնար: Վէ օ կիւնտէն
սօնրա պաշլատը աղիզ Պիքիր չօքլութուֆ քէրէմլէր էթմէյէ
քէնտի իպատէթքեարըլընա՝ կէրէք օ պուլնարտա, վէ կէ-
րէք քէնտի քիլիսէսինտէ. ծնլարտան սալթ իքիսին եագա-
լում: Իփտիտաքի պու տուր, քի օ վալըթ լըազնա փափա-
լահ պիր ֆէնա սըթմա հաստալըլըլա եաթաղա տիւ-
շիւս չօք սէնէլէրտէն պէրի, պիր իլաճ տէրման պուլա-
մաղտը: Պու սըթիլ ըլա իլինձէ օ աղիզ վալիտէթուլահ
պուլնարը սուլունտան՝ քի կէօթիւրտիւլէր ծնա, օ սահաթ
սաղալտը սըթմասընտան, վէ քալքար եաթաղընտան:
Իքիւնձիսի պու տուր, քի պիր քիշիգատէ լոփլիաս սանքէլ
նամ քիմսէ օ շէհիրտէն արղուլէրտի ճիւղ իթ ըահիպլէ-
րինին դարիքինէ կիրմէք. վէ պուլնուն իլին սալըմ եալ-

վարըրտը օնլարըն մանաստըրընըն պաշ փափաղընա, լաբըն
քապուլ օլունմաղտը, զերտ տիլի փէք փէլթէք խտի: Պու
կիթտի եօթարտա զէքը օլան վալիտէթուլլաճ քիլիսէսինէ,
վէ օնուն աղիզ պատկերինն հուզուրունա տիւշիւպ՝ փէլ-
թէք տիլինէ սաղըք տիլէրտի աճը կէօղ եաշըյլա: Աէ
իթիգաթլա քուվէթլէնիպ տէր իտի, ես Պիքեր վալիտէ-
թուլլաճ՝ այրըմամ պունտան թա՝ տիլիմի աջմայընճա: Աշիթ-
տի օնուն կէօղ եաշըլը նիսղըն աղիզ Պիքեր վէ քալտըրտը
օնուն տիլինէն փէլթէկլէյին: Աէ օ օ սահաթ կիթտի ճիզվիթ
մանաստըրըն պաշ փափաղընա, քի օնու էյի թանըրտը,
վէ իստէտի օնտան քապուլ էթմէյէ քէնտիսին օ վարքիէ:
Աէ պաշ փափաղ կէօթտիւյսէ օնու սաղալմըշ տիլինն փէլ-
թէկլէյինտէն աղիզ Պիքերին միւճի-գէթիլէ, զիւտէ թաճուպ
քալուպ քապուլ էթտի օնու աղիմ մուհապպէթլէ քէնտի
թարիքինէ, քի օնտա զիւտէ ալիմ վէ պէլլի քիմնէ օլտու:

Պուսուս նախը կտէր հայր Ամիւնալերի ղէնալ ղիլապընա:
Աէ հայր Պուսուս ղուլլէտն. ճիլա. է. եօրինէ. 5:

Սէյ վէ:

Եթրէնէլիմ պիղ տէ պու էյի տտէմտէն քայրըմաք պի-
ղիմ էհլիպէյթիմիղի՝ պաղը քէրրէ օնլար իշին տալլըք վէ
սըքլէթ տէ չէքէրսէք. զիւտ առաքիւսըն աէմէսինէ կէօրէ՝
Որ իննամ ոչ աստի ընդամէտոյ իւրոյ. Ի հասարոցն սալալալ
է, եւ չար ես աստ պանհասարս է: Աստի, ղիմէ ղէնալ էհլէ-
պէյթլէրին ասլըմադաստ փինն ինթետը իլմիշ փէր վէ փինթղէր-
փին պէլլէր: (Նու էջրէթտի էթէնտիմիղ տէ, քի աճը իս-
կէնճէլէրինտէ քէնտի տէրտին պիլ թարաֆա պըրաքըպ,
վալիտէսին քայրըրտը, վէ սըլիարըշ էտէրտի օնու քէնտի
չայրտի Յովհաննէս աւետարանիչէ տէմէյլէ. ահա հայր ու
եանի, իշպէ սէնին ղալէփէն:

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Է Թ. Ծ:

Պաղը ալէյ Պիքերփէն օլան միւճի-գէթ իշին ղէնալինէ պիլ ղիլ-
աէ եալըմալմալա:

Յուն 1450. սէնէսինտէ, պէօյիւք Սպանիատա Միգա..
չուսան էյալէթինտէ, Ալլա նովա, եանի՝ եէնի քէօյ տէ.

սէիր թախիք կէօրմէյէ օ միւծիւզէ թիւ սք հաշ նշաննն . վէ
օնու կէօրիւպ մէհման քալարար թաճուպարընտան : Սէ
պու արալը քտա քէօյիւլէրտէն պիր ուշաք սայրը ուզաք
տաքիլէրի օրապա տապէթ էմմէ իշին օ կէօրիւշէ , չք
տը քէօյ քիլիսէսինին շանկ էվինէ , վէ փէք զօրու շալար
տը շանկարըն՝ ճիւմէսինին օրսոյա պիրիքմէսի իշին : Սէ հա
կըր հերերեան նամ օ քիլիսէսինին ժամկոչու խապէրի օլ
մամայա պու խաշըն միւծիւզէ թինտէն , էօքքէյլէ չքաքը շանկ
էվինէ էլինտէ տէյնէկ իլէ շանկարը շալար տէօյմէ իշին :
Սէ ուշաք կէօրիւնճէ օնուէն էօքքէյլէ իւզէրինէ կէլմէսին ,
զիատէ քօրքտու . վէ պու եանա օ եանա սափուշուր
քէն քէօթէքտէն քուրթուլմա իշին . շանկ էվինտէն ա
շաղը տիւշտիւ . վէ օ սահաթ էօլտիւ : Սէ ճօմահաթ խու
տուսա մութուլու քարը պու ուշաղըն քաղասըն կէօրիւն
ճէ , զիատէ ալթիւսթ օլտուլար . վէ օնլարըն սէվինճէրի
եասա տէօնօիւ : Աքին մութուլու քարը իմիքաթլա
գուվլէթէնիպ՝ տիզ չէքտիւ էօլէն ուշաղըն եանընտա ,
վէ տէտի , եւ ազիզ Վիքիր վալիտէթուլաս , պըրաք
մա , քի քարըշտըն պիզիմ պու շաղըղըմըզա քասաֆէթ .
օնուշա քի շաղ օլույօրտուք վէ շաղ օլուրուզ Ալլահ
էվլատընն ազիզ հաշընն նշանը իւզէրինէ՝ քի պաստըն
կէօքսիւմէ . օնուէն սէյրին կէօրմէ իշին պու ուշաք քիլիսէսին
շանկարըն վուրուրքէն ըրաստ կէլտի օնա պու էօլիւմ քա
ղասը . էյիմտի՝ նիազ էտէրիզ , քէրէմ էյլէ պիզէ . վէ
պուշա էօլիւր վէր . վէ տաղէթ պիզիմ եապ ու քասաֆէ
թիմիլ : Սէ օնուէն նիպան էշիթտի ազիզ Վիքիր , վէ իշ
տէ քալքտը էօլէն ուշաք սաղ վէ պիր էօզիւրսիւզ , օնու
կէօրիւպ օնտա օլանլարըն ճիւմէսի՝ զիատէ թաճուպալ
տըլար , վէ եէրէ տիւշիւպ՝ հաթարզ շիւքիւրէր վէրիլէր
տի Ալլահա վէ օնուէն ազիզ վալիտէսինէ : Սէ պու աճայ
ըպ միւծիւզէ թիւ քարընն սէօղիւնէ ինանըպ՝ կիթտի
լէր օնուշա ճիւմէսի օնուէն թարլասընա՝ կէօրմէյէ եէրի ,
նէրտէ քի խտէտի ազիզ Վիքիր , քի քիլիսէ եալիւրըն .
վէ պուլտուլար օնտա ազիզ Վիքիրին պիր կիւզէլ օյմա
պատկերին պիր քարըշ եիւյսէքլէքտէ , օնու քի քարը տա
կէօրմէմիշտի . վէ թանըտըլար ճիւմէսի , քի օյուտու սէ
պէպի , քի խտէտի ազիզ Վիքիր , քի օնտա եալիւրըն պիր
քիլիսէ քէնտի առընա . եանի օ քէնտի պատկերին քօմայ
ա օնտա , վէ իզգէթլէմէյէ : Սէ օ պատկեր նէ թիւրիւ

աղաճտանն վէ ճիսիմտէն օլտուղուն շիմտիյէտէք քիմնէ քա-
տըր օլմատը պիլմյէ : Սօնրա քէօյլիւլէր միւշալէրէ էտիպ՝
ճէմ էթտիլէր քիլիսէնին եափը մասրաֆըն . վէ պաշա-
տըրտը աղիմ շաղըղ ըլա եափմայա օ թարլատա քիլիսէյի :
Լաքին օնուն եափըսընտա փէք սըքըլըրլարտը սու իչին,
զերա սու եախօթ չէյմէ եօղ ուտու օ թարլայա եաքըն :
()նուն իչին եօքարտա զերը օլան մութլուլու քարը թէք-
րար իթիքաթլա սըղընտը ազիզ Պիքիբին եարտըմընա, վէ
քէնտի տուվասըյլա օրատա սու չըքարտը քիլիսէնին
եափըսընըն իքտիվասը իչին : ()նու եափըպ թէքմիլ էթ-
տիքտէ, չաղըրտըրտը օնուն իսմին . բալէթլէ վալէթլու-
լա, վէ քօտուլար օնուն ուլու մեզպաշընա օ եէնի պուլու-
նան քիւ չիւք պատկերճիյի : Այ օ մութլուլու քարըյը շէմ-
մառ էթտիլէր օ քիլիսէյէ, օրատա տուրտու իյրմի եըլ
քատար հէր փաքըղ ըլա օնուն խըզմէթինտէ . վէ սօնրա
րաշաթլանտը Վանտա . վէ կէօմտիւլէր օ քիլիսէտէ ուլու
մեզպաշա եաքըն : Այ քիլիսէնին թէքմիլ օլտուղու կիւն-
տէն պաշայըպ՝ շիմտիյէտէք էթտի վէ էտէր ազիզ Պիքիբ
չօք միւճիւզէթ քէրէմլէրի քէնտի իպատէթքեալարընա : Այ
վաքըթլարտան սօնրա օրատա օ քիլիսէնին եանընտա պիբ
մանաստըր եափտըլար, վէ վէրտիլէր օնու շէրիֆ իօէսիս
դարիքինին (եանի սթ Նըրորդուլթիուն) րաշիպլէրինէ քի
եասըր էզատ էտիճի տիլլէր . շէօյլէ քի Մլաշըն քուլա-
ընտան տաշա զիատէ մէօճթէշափանըպ իզգէթ պուլտուն
վալիտէթուլաշ . վէ զիարէթճի միւսաֆիլլէրի քապուլ
էթսինլէր, օնլար քի քէօմէ քէօմէ կիտէրլէր օրայա օնուն
իզգէթինէ :

Պոնու չալ էպէր հայը Ամիթիլլէրի ճէնաթի ճիլապա-
լընըն . ճիլա, Թ : Այ հայը Պաալու Քոլլէտն . ճիլա, Է .
Էօրլնէլ . 8 :

Ա՛յվէ :

Իմտի՝ տիլէյէրիմ ազիզ Պիքիբտէն, քի նիճէ քէնտիսի
պէօյլէ աճայըպ միւճիւզէթ իչին չաղըրտը բալէթլէ վա-
լէթլուլա, պիզէ տէ գուվէթ վէրսին եէնմէյէ նէվի-
միզի վէ մարաղարըմըզը, քի օնունյա հաք իւզէրէ եէնիճի
չաղըրմայա դատըր օլպըմ : Օիրա սթ ()դոստինոսուն

տէպի 7 սուլթանըմ էօյլէ շէյլերի պիւմէմ : () լտէմ էօյ-
րէթտի օնա աղիզ Պիբիր երեզունէ խաչ նշանը չըբարմայր,
վէ սօնրա պաշտար քէնտի աղիզ լիսանըյա էօյրէթ-
մէյէ աղիզ Քրիստիան տինիմիղին սրըլարըն, հայր մերի, վէ
սայրը չօք տուալարը, Վէ նիճէ տէտիբ փէք քալըն ֆի-
քիրլի իտի, պիր իքի քէրրէ էշիթմէյլէ էօյրէնէմէզտի,
օնուն իչին ըազի օլտու միւքէլէֆ սուլթան չօք տէֆա
կէօրիւնմէյէ օնա, վէ թէրպիյէ էթմէյէ տին իլիմինտէ :
Եւ աղիմ միւճիւզէթլի ալաք կէօնիւ մուհապէթի քէ-
րէմինէ աղիզ Պիբիրին, քի քէնտիսի իստէտի թէրպիյէ
էթմէք տինէ իքտիզալը շէյլերտէ : Իմտի սօքուզ կիւն
կէօրիւնտիւ օնա հէր կէճէ, վէ նիճէ ուստա՝ քի էօյրէտիբ
չօճուքլարը՝ էօյլէ էօյրէտիտի օնա ճէմի իքտիզալը պիւլէ-
ճէք շէյլերի : Վէ տէյիլ սուլթ էօյրէթտի օնա աղիզ
տինէ միւթալք նէսնէլէրի, վէ չօք իպատէթ քէլսուլարը,
վէ էօյրէթտի օնա պիր տաղ տա քէնտի օղլունուն սիասէթ-
լէրի իւզէրինէ քէնտիսինտէն տիւզիւմիւշ օյլարըն տիւլէ-
րինճէ՝ կիւզէ էգկիյլէ վէ սէչմէ լուղղէթլէրլէ : վէ տաղըն
իւք խանէսի պու տուր :

Հօլ էիմիւնպար՝ սուլէ գոմտար,
ալէմիւ Եօք միւլէ պի հապար,
էնէ Եօքուլէն լուսալարալի,
նէսնէպէն իպիլիա շէրպի,
աւ պու պէրպիւ տալտալը,
ալալարալ փէօքպիւ քանի :

Վէ աղիզ Պիբիրին պու կէօրիւնիւշիւ նիճէ տէտիբ,
սօքուզ կիւն սիւրտիւ, վէ սօքուզ կիւն թամամ օլունճա
էօյրէնտի թէքմիլ ճիւմլէ տին շէյլերին օ Եօղուն վէ քալըն
ֆիբիրլի հինտի օնուն լութֆույա. օլտէմ սաղսլթար
օնու աղիզ Պիբիր քէօթրիւմիլիւնտէն տէ, վէ օլտու
պիւթիւն սաղ օէլիմ՝ էյէր ճան վէ էյէր թէն թարա-
ֆընտան : () Նու կէօրիւ պիւսիւսալար վէ օրտա օլան սայ-
րը քրիստիանըպ՝ հէյրան օլուպ մէհման քալտըլար՝ Եօք քի
սալթ ճիւմանի սաղըղը իւզէրինէ, վէ խուսուսա աղիզ
Պիբիրտէն էօյրէնտիլի հիյպէթլի վէ թամթը տաղըն
իւզէրինէ, քի չաղըրըրար : Հալալարարտը տալիս աղիզ
տինիմիղին ճիւմլէ սրըլարըն թէքմիլ սէօյլէմէսինէ. վէ
օլունքի փէք թանըրըլարտը օնուն հիւ պիր շէյ պիւմէտիլին,

վէ էօյրէնմէյէ տախի զուտրէթի օլմատըղըն : Վէ նէ զէ-
ման սիւվալ էթտիլէր օնա , քի քիմտէն էօյրէնտին պուն-
լարը . տէտի օնլարա՝ աղիզ Պիքիրտէն . զիրա պու տօքուզ
կիւնլէրտէ կէօրիւնիւրտիւ պանա հէր կէճէ , վէ էօյրէտիր-
տի պունլարը : Վէ պու միւճիւզէթին չաւ օլմատընտա , քէօ-
մէ քէօմէ եարընտա վէ ուզաքտաւ օլանլար սէյիրտիր կէլէր-
լէրտի օրայա կէօրմէյէ օ մուծլուլու հինտիյի , վէ էշիթ-
մէյէ օ թաթլը տաղը . օնու հաչան էշիտիլլէրտի , օնուն
աճըքը սէօզլէրինտէն աղլարլար , վէ թաճուպ քալըրլար-
տը աղիզ Պիքիրին միւճիւզէթինին իւզէրինէ : Վէ մուծլու-
լու հինտի իստէմէտի տէօնմէք քէնտի վիլայէթինէ , վէ
սաքին օլմաք կոպիտ վէ հայվան մէշրէֆ քէնտի հէմէրի-
լէրինին իշինտէ . իլա՝ կիթտի սաքին օլտու հուլիսնտա .
վէ օնտա էօլտիւ փաքըղ ըլա :

Պոնա նալ էփէրլէր հայր Բլէնաա հաւաթան . վէ
ճիւզլէ հայր Բլէպա ճէնաթ ճիւլալարընտա : Վէ հայր
Պաւալա Բոլիւն . ճիւլ . Գ . Էօրինի . 2 :

Մէյլէ :

Սիւազ էտէլիմ՝ պիզ տէ աղիզ Պիքիրէ , քի նիճէ թերպիյ-
է էյլէտի պու եօղուն հինտիյի աղիզ քրիստիան տինինտէ ,
պէօյլէ թերպիյէ էյլէսին պիզի տէ րուհանիճէ իշէրտէն՝
թանրմայա տիւնեանըն պօշլուղուն . վէ ճանրմըղըն ֆայ-
տասըն՝ սէօյլէմէյլէ մարգարէյլէ . աւո՝ ինչ պարապոնլէն
ս . և թէ , աւաջնարլէն ինչ ՚ի շաւիլա պարապոնլէնտայ սոց .
էօյրէթ պանա սէնին ապալէթինի . վէ տախի , քրալապաւ սէ-
նին լէպէհլէրինին իշինէ : Չիւն չօքլար քէնտիլէրինին
ֆէնա մէյլինին մարաղլարընըն տումանըյա քեօրլանըպ ,
էլին պիլմէզէր . պու խուսուսա՝ խօրեատ քէօյլիւլէրտէն
տահա զիատէ ֆիքիրսիզ տիրլէր :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Ի Թ . ՆԻ :

Պիւ իւնլէրլէնտա պիյիճիւն ապիլ Պիքիրին Թիւնլէթինլէ
քրիստիան օլտու , վէ լէնինին աղլըլարընտա աղլըլա պոնլաւա :

Ինտիստանըն փէրու էյալէթինին , կակապոյիա շէհ-
րինտէ , պիր հինտի փուծփէրէտ , վէ պիւլիւճիւ Բլուն :

սոս նամ՝ քիմնէ վար ըտր . պու կիւնաճարննն քաղէպի-
նէ՝ պաշտան այաղա քէօթրիւմ՝ օլուպ՝ այաղա քալք-
մայա քատրը տէյիլտի , վէ տայրմ եիւզիւն քուլու կիտէր-
տի : Վէզալքը օնուն զէվճէսի տէ ճատը քետր ըտր վէ
քէնտի երքէյիւտէն զիատէ ֆէնա : Խմտի օլտու , քի
Յօլճաննէս սանքէզ ազիզ Պիքիրէ իպատէթքետր քիմնէ՝
կէզէյօրտու պու թարաֆա վէ օ թարաֆա աճճէ պիքիք-
տիրմէ իչին , վէ սայրը հէտիյէլէր՝ վալիտէթուլաճըն քիլի-
սէսին եէնիլէմէ իչին , քի եամիրմիշտը Կուտալուփի տէնէն
եէրտէ , օրատա քի չօք միւճիւզէթէր տէ էտէրտի ալիզ
Պիքիր . վէ ճէմ էյլէտի չօք աճճէ վէ ճէվալիթ իմաշ-
լար . վէ օնլարն իչինտէ ալթընտան վէ ճէվա-
հիր թաշլարտան եամմա պիր վարդարան . վէ սօնրա
կէլտի Կակապոյայա , վէ օնաա օլտու քիլիսէնին պէօյիւք
փախաղննն էվինտէ : Սէ իշտէ օ կէճէ եանկըն օլտու օ
էվտէ . վէ էվ պիլթիւն եանտը , վէնէ քի վար ըտր օնտա . վէ
օնլարա Յօլճաննէս սանքէզին ճիւմլէ պիրիքտիրտիլի շէյ-
լէր : Լաքին սօնրա պուլտոշլար վէրանէլէրին իչինտէ , քի
օ ճէվահիր վարդարան թէստիմալըյա , օնտա քի չօքը-
լանմըշտը՝ եանմամըշ վէ լէքէսիզ քալմըշտը . օնու կէօ-
րիւպ ճիւմլէսի ֆէրեատ էտէրլէրտի , միւճիւզէթ տիր ,
միւճիւզէթ տիր : Խմտի՝ պու միւճիւզէթի կէօրէնլէրին իչին-
տէ պիրի տէ պու եօքարտա զիքր օլան պիլիլիւճիւ Ըլն-
տոս ուտու , օ քի զիատէ թաճուպլանըպ օ միւճիւզէթէ ,
վէ Ըլաճտան ֆիքրի այտընլանըպ , կէրի տուրտու քէնտի
պիլիլիւճիւլիւք զէնաճաթընտան . վէ աճա էյլէտի ազիզ
Պիքիր վալիտէթուլաճըն միւճիւզէթըն պատկերինն զիարէ-
թէ կիթմէյէ Կուտալուփիէյէ , վէ տիլէմէյէ օնտան քէն-
տի քէօթրիւմլիլիւնէ սաղըք : () Նուն իչին օն պիր
եաշննտա պիր թէք պիր օլուն ալըպ՝ եօլա չօքտը կիթմէյ-
է Կուտալուփիէյէ , քի եիւզ էլլի միլ մըքատրը ուզաղ ըտր
օրատան : Լաքին օնուն ֆէնա մէշրէֆ զէվճէսի չօք չալըշ-
տը մէյս էթմէյէ օնու օրայա կիթմէտէն , շէյլէ քի օնուն-
լա կէրի տուրմասըն փուլթլարըն խըզմէթինտէն . լաքին հա-
չան եէնէմէտիյսէ օնու սէօղ իլէ , քալքտը քէնտիտէ պէ-
րապէր կիթմէյէ , քի պէլքի եօլտա օսանտըրըպ օնու՝ զիա-
լէթէ կիտէճէյի եէրտէն տէօնտէրսին ֆիքրինի : Սէ նա-
սըլ քի պու էտէպսիզ քարը շէյթանա մաքպուլ իշ
թուլթարտը . քէզալքը շէյթան տա օնուն էյլիլինն պէտէլ
հէր ֆէնտ իլէ չալըշտը օնուն երքէյինին եօլճուլուղուն ք .

փաթմայա օնուն րատեթին թէքմիլ էթմէ իչին: Իմտի
 եօլտա եվվէլա պաշլատը օնուն էրքէյինին թէնինտէ ամէշ
 եարբայ թուրուշտուրմայա: քի կէօրինիւրտիւ տիրի տիրի
 եանմնք: Լաքին օ չաղըրմայլա աղիզ Պիքիրին իսմին օ շէյ-
 թանի ամէշտէն եանմատը: Սէ պունտան սօնրա հաշան
 եէթիշիկ պիր աքար սոյա՝ օնտան կէշէքէն, գուվվէթ
 իլէ տիւրթիւկ օնու, պըրսքտը օ սոյա. վէ օնուն պա-
 շըն փէք տուրթարտը սույուն տիպինտէ, օնու պօղմա իչին:
 Լաքին օ սը Լճածինին իպմին չաղըրդպ, քէտէրսիզ
 քուրթուլտու: Ին սօնունտա եօլտան շաշըրթար օնու,
 վէ րաօտ կէթիւրտի պիր չէթին վէ սարփ եերէ, իմտի
 հանիւր եանընա քըմըլտանսա պայըրտան աշաղը տիւշէճէյ
 իտի: Լաքին օ օրատա տա օքուտու աղիզ վալիտէթուլլահըն
 իսմին, օ թէշլիքէտէն տէ քուրթուլուկ պուլունտու պիր օ-
 վատա՝ եօլունտա, օրպայա քի կիտէճէլիտի: Սէ սօնրա
 շէյթան ֆէրահաթ էթաի օնու թէրճուկա էթմէտէն:
 (Նուն իչին օ րահաթճա կիտիպ՝ եէթիշտի Նուատալու-
 փէլէ. վէ կիտիպ միւճիւղէթի աղիզ Պիքիր վալիտէթուլ-
 լահըն քիլիսէսինէ՝ նաքլ էթաի օրտա օնուն փափաղարընա
 (քի սը) գոստինսուն դարիքինտէն իտիլէր) քէնտինին
 օրպայ կէլմէսին, վէ շէյթանըն թէրճուկասըն, քի եօլտա
 ըրատա կէլտի օնա: Սէ օնլար վէրտիլէր օնա պիր օտա
 զիարէթճիլէրին քօնաղընտա. օրտա տուրտու պիր աղ վա-
 քըթ. վէ հէր կիւն կիտէրտի եիւզիւն քույու քիլիտէյէ,
 վէ աղիզ Պիքիրտէն տէրտիլէրին տէրման տիլէրտի: Սէ
 պու մապէյնտէ քէնտի օղուլա պիլէ աղիզ քրիստիանտի-
 նինէ իրտիկա օլանլարը էյրէնիկ թէրպիլէ օլտուլար. վէ
 վաֆթիզ օլտուլար քէնտի վէ օղու. օնունլա ֆարազա
 ճան սաղըրըն պուլտու, լաքին տահա թէնինին տէյիլ:
 Իմտի պիր կիւն քիլիսէտէ տուրուրքէն սը պատարագ վաք-
 տընտա, քի օնտա չօք ճօմահաթ տա վար ըտը սպանիա-
 լը վէ հինտի, տիւնեալի, վէ թէրքի տիւնեալէրտէն, օրա-
 տա կէօղ եաշըյլա վուրուլուկ՝ աղլամայա պաշլատը պաշ-
 կա կիւնլէրտէն զիատէ եանըք եիւրէքլէ վէ տիլէմլէյէ ա-
 զիզ Պիքիր վալիտէթուլլահտան քէնտի քէօթիւմիլիլու-
 նէ սաղըրք: Սէ օ էշիթաի օնուն նիաղըն. վէ ագապին-
 ճէ սաղալտը ճիւմէ աղըրլարընտան վէ քէօթիւմիլիլու-
 տէն, այաղա քալքըպ՝ պաշլատը եէօրիւմլէյէ: (Նու կէօ-
 րիւկ ճէմի ճօմահաթ՝ պաշլատըլար ֆէրեստ էտիպ տէմլէյէ,

միւծիւղէթ տիր, միւծիւ զէթ տիր, վէ մէճտ էտէրլէրտի՝ լլա-
հը վէ օնուն աղիղ վալիտէսինի: Պու աղիթ միւծիւղէթ տէն
նասահաթ ալըպ օնուն քէօթիւֆէյիլ զէվճէտի՝ կէրի տոր-
տու փուծարա թափմատան, վէ քէնտի ճատըքնարըք
զէնահաթընտան, վէ քրիտիան օլտու. վէ տուրուրտու
թէօպէ ճէֆասընտա թա քէնտի էօլիւմիւ կիւնի նէտէք:
Պունտան պիր քաչ սէնէ օնըա էօլտիւլէր զէվճէտի վէ
օլտու. վէ լլոնսոս քէնտի տէ էօլտի րիւծիւ հաստալըղա
տուծուլուպ՝ եաթմաղա տիւշտիւ: Վէ ջերմեռանգութի իչին
նը () գոստինոսուն դարիքինին ուրուպասըն կէլինիպ՝ վէ
աղիղ քիլիսէնին սօն սըրըրն ալըպ՝ ճանըն թէսլիմ էթմէյէ
եաքըն բոր, իշտէ քաֆիլ քալըտը եաթմաքտան պիւթիւն
սաղ սէլիմ, վէ տէտի եիւսէք սէսլէ. քարտաշար կէօրիւն-
տիւ պանա շիմտի աղիղ Պիքիր, վէ սաղալթտը պէնի
էօլիւմ հաստալըղուման, վէ տէտի պիւնաք Կարէմէ,
չի շիմի էօլէտին պու հասարալըլ լլա, իլէ խալէրի, չի
պահա հըլմէլէ եպէսին պան: () Նու կէօրիւպ վէ էշիտիպ
ճիւմէսին, քի օնտա պէքլէրլէր իտի ճան թէսլիմ
էթմէսինէ, թաճուպ քալտըլար զիտտէ, վէ մէճտ էտէր-
լէրտի լլահը վէ օնուն աղիղ վալիտէսինի: Վէ լլոնսոս
պիր տահա չըքարմատը իւղէրինտէն օ նը () գոստինոս կար-
զընըն ուրուպասըն, իլէ կիրտի օ դարիքէ. վէ մանաստը-
րըն պահճէսին հըղմէթինէ թալըն օլտու. վէ հէր կիւն
չիլէքլէր տէշիրիպ, տօնատըրտը քէնտի էլլըքտարը աղիղ
Պիքիրին մէղպահըն: Վէ չօք սէնէ տուրտու պու հըղմէթ-
տէ հէր վէջ իւղէրէ ըահիպճէ եաշամսըք լլա. վէ սօնըա
ըահաթլանտը սէլամէթլէ Վրնտա:

Պունու նաթլէ ետէր հայր լլապնինս խալմէլան ճէնիթ հիւթույ-
էլ թիլտալընիւրա. ճիլը. 5. պուպ. 9: Վէ հայր Վաուլա Բու-
վէտն. ճիլը. 7. Էօրէնէլ. 9:

Մէյլէ:

Պու հիքեայէթտէն էօյրէնիրիղ, քի լլահ քէնտի քէ-
րէմին վէրիր ալըաք կէօնիւլիւլէրէ, վէ տէյիլ մաղուլ-
լարա, վէ չօք տէֆատա օնլարա, քի պիղէ լայըքըլ կէօ-
րիւնիւրլէր. նասըլ քի տինսիղէր. նիճէ պէյան տըլ
Սնսուլ իւմմէթլէրինտէ, քի նէ զէման ալըալըպ թանը-

ըտըրար քէնտի կիւնահարըն, վէ խարար կէյինիպ՝
 Ալաշըն մերհամէթին պուշտուլար: Օիրա նիճէ ապան
 քարըն տուրան մախուլիի երթմար, վէ ալաշանլարը զա-
 րարսըզ քոյ վէրի, քէզպէք Յուդայ սոյունտան ապան
 Վն տու քիպիլլէրի քովար, վէ ալաք կէօնիւլիւլէրի էսիր-
 կեր: վէ նիճէ դէպուրտէ սէօյլէնիր. զէրա բէլէալ և
 զնոգի խանարէ Աճ ոչ տէհամարէ: Եանի չուրք ինօյնի-
 վէ ալաք կէօնիւլէն ճանիւ Ալաշ խորանալ: Օիրա ալաք կէօ-
 նիւլիւլ քիմնէ ուստա փէհլիվան վիսալի, հաչան քէնտինի
 Ալաշըն էմիր ալթընա պըրաքըր, սանքի եէնէր օնու.
 նիճէ սէօյլէնիր առաքինուեց քիթապընտա:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Ի Ծ Գ Ի

Պեր չըֆուր չուլ չէօլլէրի, վէ ուլլուլ, չի ճինլէրաքն պանի
 իպիւլա չէհերի, ալիւ Պիլիւրաքն փէրալէրիէ չէֆա պուլաքն:

Յուն 1544. սէնէսինտէ. Ազորիս առասընտա, քի ա-
 չըքտա փորթուքալա քարըն, պիր չըֆուտ եալանճը քրիս-
 տիան էվէնտի պիր քրիստիան քարը իլէ. օնլարտան պիր
 կիւղէլ քըզ տօղուպ՝ առն Աղէքսանդրէ քօտուլար.
 Վըզըն անասը իստերտի մահսուժու լմէզճէ վաֆթիլ էթ-
 աիրմէք, վէ պտպասը կէճիքտիրիրտի. զիրա չըֆուտ օլ-
 մալա, վէ քրիստիանըզա զըթ, իստէմէզտի քըզըն վաֆ-
 թիլ օլմասըն վէ պուշտուլըն մապէյնլէրլինտէ ալ ալ-
 պէտէ եօլ ուսու: Սօնրա զալըմ չըֆուտ, անասընտան
 քըզըն չալըպ՝ քի տահա պիր պլըք եօլ ուսու, կիրտի
 կէմիյէ սիւտանասըլա պիլէ, վէ կէօթիւրտիւ օնու Վի-
 վարիա առասընա՝ քի լիւններիփէ տիր, տըշ տէնիզտէ
 Լփրիքիանըն եան թարաֆընտա, վէ օնուն պաշը պէշիւք
 չէհէրի Լափընտա վէրտի օնու պիր քրիստիան քա-
 րըյա պէպէմէ իչին: Լաքին կերէք օ պէպէյէն քարը,
 վէ կերէք օ առատա սաքին օլան քրիստիանլէր զանն էտէր-
 լէրտի՝ քի մահսու վաֆթիլ օլմուշ քրիստիան տըր.
 զիրա չըֆուտ ալտաթաը օնլարը, պուշտու անասը էօլտիւ
 տէյի: Խմտի քըզըն անասը կէրէք քըզընտան վէ կերէք
 էրքէյինտէն մահսու կէօրիւնճէ քէնտիսին, զիստէ
 աարըլըր, վէ քըզընա պէթտուվա էյէտի. վէ տէտի տէր-
 ճէսինէ. չին Վն ըաղի օլմատը քի պէնիմ քըզըմ քրիստիան

օլսուն, էօյլէ իսէ օնու շէյթանլար զապթ էթ-
սինլէր, վէ օնլարա փէշկէշ էտէրիմ օնու ճանը կէօ-
նիւլտէն: Սէ Բլլահրն պօշ պրտքմասըլա թէքմիլ օլ-
տուլար օնուն պէթտուլալարը, զերա օ կիւնտէն քի տա-
հա քըզ պիր այլըք ըտը, պաշլաստըլար շէյթանլար հէօքմ
էթմէյէ օնա. վէ մուրտար սըչանլար քըյաֆէթլէրինէ
կիրիպ, (վէ օնու կէօրիւրլէրտի ճիւմէսի) քօշալլարտը
չօք քէրրէ օնուն իւզէրինէ, վէ քէմիրիլլէրտի օնուն
թէնին. վէ պունու էտէրլէրտի խուսուսա կէճէտէ. վէ
Ֆարազա ճէրահլար չօք իլաճլար էտէրլէրտի, լաքին
հիչ Փայտա էթմէզտի: Սէ պէօյլէ ևարալանըպ սէֆիլ
քըզ թէնինին հէր էզալէրինտէ, վէ խուսուսա քապուր-
կալարընտա. վէ քօլլարընտա, չօլաք վէ քէօթրիւմ օլ-
տու, վէ թէփրէնէմէզտի. վէ օնուն պու շէյթանլարտան
չէքտիլի իսկէնճէ սիրտիւ օն ալթը սէնէ մըքտարը: Սէ
պու իսկէնճէլէրտէն մատէ տիլիզ իտի տէ, վէ
սէօյլէյէմէզտի: Իմտի օնուն պէսլէյիճիլլէրի կէօրիւպ պու-
նուն էզլէթլէրինին սըքլէթին, կէօթիւրալլէր օնու
ազիզ Պիքիր վալիտէթուլահրն միւճիւզէթլէ պատկերինէ,
քի օ շէհիրտէն պիր կիւնլիւք ուղաք պիր քիլիսէտէյտի,
վէ տիլէրլէրտի ազիզ Պիքիրտէն քըզըն էգատ օլմասըն օ
քօրքուլը սըչանլարտան, վէ օնուն քէօթրիւմիլլիւնին
վէ տիլիլլիլինին սաղըզըն: Սէ նէ քատար կիւն
քի քալտըլարտա օ աղիզ եերտէ, շէյթանլար Ֆէրահաթ
էթտիլլէր իսկէնճէ վէրմէյի. լաքին նէ զէման քի տէօն-
տիւլէր շէհերէ, պաշլաստըլար շէյթանլար էվէլլէրնտէն
պէթէր էզլէյէթ վէրմէյէ սէֆիլ քըզա՝ քէմիրմէյլէ օնուն
թէնին: (Նոն իչին թէքրար կէօթիւրտիլլէր օնու ազիզ
Պիքիր վալիտէթուլահր օնուն թայալարը, վէ զիատէ
իպատէթքեարլըզ ըլա նիազ էտէրլէրտի օնա քէրէմ
էթմէյէ օ սէֆիլին իւզէրինէ, վէ քուրթարմայա օնու
իսկէնճէլէրնտէն. վէ օնտա պիր քաչ կիւն տուրտուլար,
վէ օրատա քըզ քրահաթ տուրուրտու շէյթանլարըն իս-
կէնճէսինտէն: Սօնրա պիր կէճէ հաչան կիրտիլլէր ճիւմ
լէսի տէրին ույքուլա օ աղիզ եերտէ, քըզ տա օնլարա,
իշտէ ազիզ Պիքիր կէօրիւնտիւ քըզա օ քըյաֆէթլէ.
Նասըլ քի չէքիլմիշտի պատկերի մէզպահրն իւզէրինտէ.
վէ չաղըրըպ օնու ատըլլա՝ տէտի. Բ՝դէքսանդրէ, նէ իչին
շէյթանլար իսկէնճէ վէրիլլէր սանա չօճուքըլուղունտան թա

չիմտիցեալք։ Տէտի քըղ, պիլմմ սոլթանըմ. լաքին
ինանըրմ, քի պէնիմ կիւնաշարմ իչին օլա կերէք։
Շէվապ վերտի աղիզ Պիքիր, վէ տէտի, էօյլէ տէյիլ,
սէնին կիւնաշըն իչին տէյիլ, իլէ իքի նէսնէ իւն
ըրաստ կէտի սանապ պու, եսնի վալտէնին պէթսուվա-
սընտան, վէ սէնին վաֆթիզ օլմատըղընտան, քի նէ սէն,
վէ նէ սօյրը քիմսէ փիլիք։ Սէ պաշլատը սըրասըյա
նագլ էթմէյէ օնա օնուն պապտսընըն չըֆուտ վէ
վալտէսինին քրիտիան օլտուղուն, վէ սայրը ճիւմէսին,
նասը քի եօքարտա եուզարք, վէ սօնրա տէտի. էյեր
տէրթլէրինտէն սաղսլմաք իստէրսէն, ֆարզ տըր, քի
վաֆթիզ օլուպ քրիտիան օլաօըն, էօյլէ իսէ կիթ Վիլոս
փափազա. քի պու աղիզ եէրին միւպաշիլի տիր, վէ պէ-
նիմ թարաֆըմտան սէօյլէ օնա, քի էօյրէթսին սանա
պէնիմ լլաշ օղլումուն աղիզ տինինին սըրլարըն. վէ
վաֆթիզ էյլէսին. վէ պէնիմ զէքրի մէճտիմ սէնին ատըն
չաղըրսըն Սարիամ։ Սէ քիմսէ շիւֆհէյէ վարիանըն
կէթիւնմէմին իւղէրինէ, իշտէ սաղալտըրմ սէնի. վէ սաղ
օլ հէր Թէրտլէրինտէն։ Սէ պունու սէօյլէյիպ՝ եաքլաշ-
տը օնուն քօլլարընա. վէ կէօրիւնմէղ օլտու։ Սէ քըղ
օ սահաթ սաղալտը հէր աղըրլարընտան վէ քէօթիւմիւյ-
իւնտէն՝ վէ աղըտը տիլի տէ. վէ պաշլատը եիյսէք սէսլէ
ֆէրիատ էթմէյէ, վէ շիւքիւրլէր վէրմէյէ լլաշա, վէ օնուն
աղիզ վալտէսինին։ () յանտըլար օնուն ֆէրիատը սէսին
տէն ճիւմէսի. օնլար քի ույուրլարտը օնտա. վէ սէյիթիւ-
տիլէր օնա, վէ կէօրտիւլէր օնու հէճրանըղընտան սաղալ-
մըշ, վէ սէրպէստ սէօյլէյօր, շաշտըլար, վէ սիւվալ է-
տէրլէրտի օնա, քի նիճէ սաղալտըն աղըրլարընտան։ Սէ
օ պաշլատը ճիւմէսինին էօնիւնտէ նագլ էթմէյէ նէ քի
կէօրտիւ վէ էշիթտիյսէ. վէ սօնրա տէտի. քի պանա տույ-
ուրտու աղիզ Պիքիր պունու տա, քի տահա վաֆթիզ
օլմամըշմ, վէ չըֆուտ քըղըյըմ. վէ վալտէմին պէթ-
տուվասընտան ըրաստ կէյիլիզ պանա պու տէրթլէր։ () Նուէշի-
տիպ թաճուպ քալտըլար զիատէ, վէ մէճտ էտէրլէրտի
լլաշը։ Սօնրա տըլպ օնու Վիլոս փափազ՝ վէ վուքուֆ
օլուպ հէփիսինէ, թէրպիյէ էյլէտի օնու աղիզ տինին սըր-
լարընտա, վէ վաֆթիզ էյլէտի օնու աղիւմ զիննէթլէ,
վէ օնուն ատըն չաղըրտը Սարիամ աղիզ Պիքիրին սէօ-
ղիւնէ կէօրէ։ Իմտի մութլուլու քըղ քէնտի էյլէքաարը

աղիզ պիւրի վալիտէտ թուլահա մէմնուն օլմա իչին, պիւ
պէյաղ ուրուպա կէյինիպ, քալտը օնտա, օ աղիզ քիլիսէ-
նին հըզմէթինտէ հէր ամէլ փաթըղըյըա ճէմի էօմրինիւն
կիւնէրինտէ. վէ սօնրա սէլամէթլէ ըահաթլանտը Վիստա:

Պաշտոն նախ Էրիւր հայր Մանուս աղիզ զաւեթլան-
լահըն մի-ճիւլէնին ինիճի ինիստընիստ Քալի հայր Պաշտ-
լա Բոլէնտէ. ճիւլ. Դ. Էօրիլէի. 8:

Մէյլէ:

Վէօրմէյլէ պու հէքեսյէթտէ պէթտուվանըն Ֆէնա
հէրաքէթլէրին, նասահաթլանսալար կէրէք ճէմի աթալար
սալընմա իչին քէնտի էվլաթլարընա պէթտուվա վէրմէ-
տէն: Օհրա նիճէ սէօյլէր Սողոմոն. օրհնալէ հօր հասարակ
ղրուան. Ե տիէճի իօր ՚ի հիմնի պասալէն. սիր.
Դ. 11. Լանի, պասալ լէհալէհաթլէր իմուսալար էվէ, վէ անս
պէթտուվալ լէհալէնիպէն Էրտը: Սէ Լաքընալ սէօյլէր
օրհնէյէ, Ե Ք անիճտանէ: Սէ զի անիճտանօր պարտալուլէն
Լա ոչ ժառանգէն. 1. կորն. 6. Լանի, լէհալէհաթլէ Էրին,
վէ պէթտուվա Էլմէյն. զիւրա պէթտուվա Էրինլէր լիօյլէր
ճէննէթին մերասէլ Էրիմէլէր. նիճէ սէօյլէր օ Լաքընալ:
Սէ չօք տէֆա, պէթտուվա՝ պէթտուվա էտէնին քէնտի
պաշընա տէօնէր, նիճէ սէօյլէր. առակ. իղ. 2: Լիւնի
ղաւթ՝ աւի ոչ Էլաննէ: Լանի. սէպէպսիզ Եաթթօթ նէհաթ
վէրիլէն պէթտուվա, քիմնէյէ զարար վէրմէզ, պէթտու-
վայը էտէնտէն զայը, իստէտիլի քէմլէք օնուն պաշընա
տէօնմլլէ:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ե Թ. Ծ. Դ.:

Պիւր իսպըրպէ Էասըր ճիւլէրին աղիզ Պիւրին շէֆայէլէնլէ
քիլիստիան օլպա:

Յուն 1648. սէնէսինտէ. պէօլիւք Մնապօլուտա, ա-
րազնալը պարոն Օգտալիօնուն էվլինտէ հագարաթի մէսպին-
տէն Երէլ նամ պիւր մաղըրպի Էասըր վար ըտը: Օնու
պաղը քէրրէ սէօղ մապէյինտէ Էասըրլարա վաղ էտէն
հայր՝ տալէթ էտէրտի քրիստիան տինինէ. լաքին օ քէնտի

մէսէսպինտէ ինստ էտիպ՝ պէօյլէ ճէվապ էտէրտի . չունքի պու տինտէ տօղմուշ ում խտէրիմ հաշամաք վէ էօղմէք պունտա : Ա՛ է պու ինստը էօյրէտիրտի ծնա պիր սայրը ինստճը հագարացի մաղըրպի եասըր , քի օ էվտէ օ եասըրըւր տաւըւր : Իմտի՝ պարոնն () գտաւիծնուն էվինտէ ազիզ պիր քիր վալիտէթուլահնէ պիր կիւղէլ վէ չօք ուսըւպու պատ կերի վար ըտը քի կէօրէնլէրի իպատէթքեարըղա թէվորէ տիրտի : () մաղըրպի Լ՛բէլ եասըր ծնուն մուհապէթի իլէ՝ պու իդրտըր էտէրտի ծնա հէր աքշամ քէնտի խարճըյա պիր գանտիլ եաքարտըր պատկերին էծնիւնէ . վէ պունու պիր քաչ սէնէ էթտի : Ա՛ է ֆարազա օ պիր այաքտաշը աղարար սիթէմ էտէրտի ծնա պու իշ իշին , լաքին օ տինլէ մէյիպ ճնու՝ տէր իտի , պէն իղզէթ էսիյօրում ծնա , քի օ հաղզէթի խա պէօյիւք փէյղամպէրին վալիտէսի օլ մալլա օ քատար էյլիք էտէր ճիւմէսինէ , վէ պէնիմ կէօյ նիւմ շահատէթ էսիյօր , քի պու հըզմէթիմ իշին պանսա տա էտէծէք տիր պիր պէօյիւք էյլիք : () յուն պու իղզէթի չօք մաքպուլ օլտու ազիզ Պիքիլի քի էտէրտի . քապուլ էթտի ծնու պիր գատէհասօվաք սու միսալի , վէ բաղի օլտու վէրմէյէ ծնա խըզմէթինին իւճրէթին . քի պու օլտու : Օ՛իրա կէճէնին պիրինտէ պու ույուրքէն քէնտի օտարնտա՝ քէնտի աղասընըն էվինին աշաղը քաթընտա , էշիթտի պիր իւքուէք սէս , քի տէրիտի , օյան օյան Լ՛բէլ , վէ քալք եօքարը : () յանտըր եասըր , վէ այաղա տուրտու . վէ կէօր տիւ քի էծնիւնտէ պիր շէֆաֆիլ նուր վար ըտը , վէ նուրուն իշինտէ դառտան պէյաղ սաաէ ուրուպաղ պիր հիւսիւնտար վէ իհթիշամը սուլթան վար ըտը , վէ ծնունլա պիր իղզէթլին էհտիար քիմնէ : Պու իւրիւա տան օ եասըր փէք ալթիւստ օլտու . վէ տէտի օ կէօրիւնէն սուլթանա , քիմ տիր եանընտաքի էհտիար . վէ նիճէ կիր տինիղ պուրայա քաբու քաբալըյքէն : Շ՛էվապ վէրտի սուլթան , վէ տէտի . պէն իմ օ պիքիլ Ս՛էրիէմ անէ , քի սէն իքրամ էտէրտին պէնիմ սուրէթիմին էծնիւնտէ հէր կիւն , գանտիլ եաքմանլա , վէ պու պէնիմէ օլան էհտիար՝ էհլիմ Լուսուֆ տուր : Ա՛ է չիւն սէնին պանսա իքրամն էթտիլին հըզմէթ չօք խօշումա կէլտի , օնուն իշին կէլտիմ սէնի տալէթ էթմէյէ պէնիմ օղում Տն Վ՛նուն ազիզ տինինէ . վէ շիմտի թէմաիհ էտէրիմ սանա , քի քապուլ էտիպ օ տինի , վաֆթիզ օլասըն . վէ վաֆթիզ

օլմանտայ, իսմին Լուսուֆ չաղըրըրն: Լման եասըրոս կիւճ
կէլիւտի քէնտի մէսէպին պըրաքմաք, վէ պահանէ է-
տէրտի՝ քի քալըն ֆիքիւրի օլմամա էջրէնէմէմ քրիստիան
տինին, օնուն իչին տէտի, մէֆնուն էմ սէնտէն սու-
թանըմ, քի պանա կէօրիւնտիւն, վէ պէնիմ ճանըմ ֆէրահ-
լըղլա տօլուու, լաքին նի ալ էտէրիմ, քի օ իչի տէյիլ,
իլէ՝ պիր պաչա շէյ պույուրասըն պանա էթմէյէ: () Լ
տէմ ազիղ Պիքիր էլին օնուն օմուգունա քօյուպ՝ տէտի:
էջլէ ինատ էթմէ, իլէ էյլէ նէ քի պույուրույօրում սանա:
() Լ տէմ օնուն երիւքէյի մում կիպի եումուշայլա, վէ Լուս-
հըն Լութֆուլա տօլուպ, ֆիրեատ էթտի, վէ տէտի,
հաղըրմ սուլթանըմ միւթիւհ օլմայա, նէ քի պույուրու-
սան, վէ սէնին օղուն էնուն տինին՝ գուճաքարըմ մու-
հապէթիէ, լաքին սէնտէն պու քէրէմի նի ալ էտէրիմ,
քի քաչ քէրէ քի պիր պէջիւք քասաֆէթտէ վէ տէրթ-
տէ պուլունուրսամ, պանա կէօրիւնիւպ թէսէլա էթմէյէ
րազի օլասըն: Տէտի ազիղ Պիքիր, փէք էյի օ նիաղընը
տա թէքմիլ էտէյիմ, վէ սօնրա օնուն էլինտէն տութուպ
եանաշտըրտը աննընա, վէ էջրէթտի նք հաչըն Նշանըյ-
լա քէնտիին մէօհլուրէմէք, տէմէյէ, () անուն էօյ ե Որդ-
այ ե էօդ-այն էֆյ. ալէն: Սէ սօնրա թէմպիհ էթտի օնա,
եասըրլարա վաղ էտէն պապայա կիթմէյէ, վէ էջրէնէմէյէ օն-
տան սայըր քրիստիան տինինին նէսնէլէրին, վէ սօնրա միւ-
պարէքէտի օնու՝ վէ կէօրիւնմէղ օլտու: Սէ օմութուլու եա-
սըր չաղըղ ըլս տօլուպ, պէքէմէտի, քի սապահ օլտուն՝ իլէ
կէճէ իլէ կիթտի չափուք քէնտի աղասընա, վէ օյանտըրտը
օնու, վէ նաղլ էթտի օնա նէ քի կէօրտիւ վէ էշիթտի իսէ, վէ
տիլէրտի օնտան չաղըրթմայտ չափուք եասըրլարա վաղ էտէն
պապայը, քէնտիին քրիստիան էթմէյէ: () Խատէ սէփինտի
պարտն, վէ չափուք չաղըրթտը պապայը, վէ եասըրը թէսլիմ
էթտի օնա, էջրէթմէյէ օնա քրիստիան տինինին պըրլարըն:
Սէ պապա հաչան էշիթտի եասըրտուն օ միւճիւղէթի կէօ-
րիւնմէտին ազիղ Պիքիրին, հէյրան օլուպ օէփինտի զիտուէ,
վէ ալըպ կէօմիւրտիւ օնու քէնտի էփինէ, վէ էջրէթտի օնա
աղ վսքըրթտա տղիղ տինին ճիւմի սըրլարըն, վէ իքտիզալը
տուվալէրին: Լմտի օնու վաֆթիղ էթմէյէ հաղըրլանըր-
քէն, իչտէ շէյթանըն իղվասըյլա ալտը օնու պիր պէջիւք
քասաֆէթ, էջլէ քի պօղույօրտու օնու: () Լ տէմ սը-
ղընտը մութուլու եասըր ազիղ Պիքիրէ իմտատա եէթիլ:

մյէ օնա, վէ իշտէ կէօրիւնտիւ օնա աղիւր • Պիքիր • քըյաֆէթ իլէ՝ քի կէօրիւնմիւշտիւ էվլէլիսի • վէ թէսէլա էտիպ օնու, տէտի • սապը էյլէ օղուլ, սապը էյլէ • վէ պուճու տէյիպ կէօրիւնմէղ օլտու : () սէօզտէն սէվլինձ իլէ տօլուպ, եասըր քուրթուլտու օ սըքլէթլի շէյթանի քա- սուֆէթտէն : Պուճան սօնրա վաֆթիլ էթտիլէր օնու ապիւ՛ զիննէթ իլէ, վէ չաղըրտըլար օնուն ատըն՝ Լճու սուֆ • աղիլ Պիքիրին սէօզիւնէ կէօրէ : Պու մութուլու եասըրա օլան պէջիւք լութփտան նասիհաթլանըպ օ պիւր պյաքտաշը՝ քի իէք ինսատճը բտը քէնտի մէսէպլնտէ • վէ սալըր օն եասըր տա օ մէսէպտէն, քի օ շէհէրտէ իտիլէր • պըրքտըլար քէնտի մէսէպլէրին • վէ քրիստիան օլտու- լար : Վէ մութուլու Հոսէփ եասըր կիւնտէն կիւնէ Լէ- լաՀըն մուհապպէթլինէ ալէֆլէնիպ, մէթլն քալար հէր ամէլ փաքըղըլա օլան էօմրիւնտէ • վէ սօնրա լրահաթլան- տը սէլամէթլէ Վստա :

Պուճու նազը երէրլէր Լիսէթիւս Սերիպիւրի : Վէ հայր Յալհաննէս ալըլէան, հէնդի հիւտղլարնիս : Վէ հայր Պաուլոս Բոլլէան • ճիւլ • Դ • Եօրէնէլ • 3 :

Մէյլէ :

Քապուլ էտէլիմ պիլ տէ պիզէ նասահաթ օ սէօզիւ, քի սէօլլէտիպիլ Պիքիր օ մութուլու եասըրա • եանի սապը էյլէ օղուլ, սապը էյլէ • Օհրա եալընը սապը ըա քատըր օլ- լուրուղ ճանըմըղ քաղանմայա • նիճէ սէօլլէր Լուսքեալ • երր • Ժ • 36 • պիպոյ է յէղ համբէրոն, վէ զիտի Լճ ալա- յիտի համբէր աւէպիւպն : Լանի, լաղը՝ արը սիլէ սապը, չի ԼլաՀըն քապիլին եպիո՝ մուլուլուղա էլլէլլէնիլիլիլ : Լօլլէ իսէ հէր քէս, էյէր տէվլէթլի վէ էյէր ֆուքաթէ՝ ֆարղ տըր ԼլաՀըն րատէթլինէ ույմալա չէքմէք հէր քիմտէն քի իսէ զուհուր էտէն պէրթ ու սըքլէթլէրի : Օհրա օ Լուսքեալն քալլէննէ : Սիլլաթիս զհամբէրոն գորթէն • համբէրոն զհանրէս, (յի զփորձ •) հանրէս պոյս • յոյս ոչ էրթէս ամալէյոյանն • եանի պարըս ապրա սէպիւ- օլուր • ապր լիւրճիւրէյէ վէ լիւրճիւրէ ուսուսար • վէ ու- մար հիլ ուլապըրմալ • եանի օ ումուտ, քի տօղար պիզտէ տարըղն վէ սըքլէթլէ սապը էթմէմիլ իչին • շիւփ-

Հէտիդ պիղէ կէօյլերին ճէննէթիին սալթանաթըն մերա-
սէթ էթտիրր:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ. ԵՆԷ:

Ընդ Պիտր Քէտի Դաճկէթի պատկերին եղիւ յիստիան
պիտիէ պէտքերի պիտ հաճարացի սուլթան:

Պատգամ իսանըն 1200. սէնէսինտէ, նէ զաման քի
քրիստիաններին պէօյիք ճէննի վար ըտը հադարացիլէտէ
քարըը եահուտիստանտա. Կուլթու շէրիֆի օնլարըն
էլլէրինտէն քուլթարմա իչին, եստըր տիւշտիւլէր իւչ քար-
տաշ քիշիգատէ էվաթլարը, Ֆըրանսատա Պիկարդիա
էյալէթինին հէօքիւմտարլարը, պունլարը կէօթիւրիւպ
Մըտըր սուլթանընա փէշկէշ էթտիլէր, Զօք չալըշար սուլ-
թան պունլարը քէնտի մէսէպլէրինէ չէվիրմէյէ, էվէլէ
Թիւլլէ էգլէթէթ' սօնրա Թիւրլի Թիւրլ փէշկէշլէր իքրար
էթմէյէ, Լըքին գատըր օլամատը: Իմտի քօտու օնլարը
պիր զուլէ վընտանընա, քի պիթիշիտի սուլթան սարայընա.
վէ էմր էթտի օնլարա սալթ աղ սու վէ էքմէք վէրմէք' չէօյլէ
քի աճըքտան զօլանըպ, պըրաքսըլար քրիստիան տինին:
Սէ սօնրա չօք կիւնլէր կէօնտէրիտի օնլարա քէնտի միւ-
նէճիմլէրին, քի միւճատէլէ էտիպ օնլարա, ալվասընլար
օնլարը: Լըքին պու եօլուլա տա գատըր օլամատը օնլարը
քալի ֆիքիրլէրինտէն Թէփրէնտիրմէյէ: Իմտի' պու
սուլթանըն Լամըր նամ պիր կիւզէլ քըզը վար
ըտը ալիմ' Թաթը տիլ, վէ վուքուֆ քէնտիլէրին
մէսէպլինէ, օնու կէօնտէրտի օ Խսա ասկէրիլէրինէ, քի
ալվասըն օնլարը քէնտի մէսէպլէրինէ քէնտի ֆիրասէ-
թիլէ, վէ պէօյիք հէտիլէլէր իքրար էթմէյէ: Իմտի'
կիտիպ Լամըր սուլթան օնլարա զուլէյէ, պաշատըր Թաթը
քէլամլարա սէօյլէմէյէ օնլարա, վէ տէտի, էօյլէ ինտտ էթ-
մէյին պիր չարմըղա կէրիլէն առէմին տինինտէ, վէ պօշա
զայ էթմէյին սիլին նէվիւլան ելլիթլիյինիղի աճը իսկէն-
ճէլէրլէ' քի հաղըլանըշտըրլար սիզէ. իլլէ կէլլէն պիղիմ'
տինիփիլի քապուլ էտին. քի քատըր օլամատը պու տիւ-
նէատէ սալթանաթի տէվէթ սէֆասը սիւրմէյէ. վէ սօնրա
օ պիր տիւննաառէ փէյլամիքրիմիգտէն իքրար օլունան մուլթ-
լուլու էօթիլիւ: Սէ Խսա ասկէրիլէրի էօյլէ պիր կիլիթ-

ձէ ձէ վապ վերտիւէր ծնուն սեօղերինէ աղիզ Խսա տինի
իշին։ Թա սեօղերինէ հէյրան օրուպ, ու թանարաք կի թտի օր-
տան։ Իւքին իքինձի կիւն թէքրար պապասընն կէծնտիւր-
մէսիյլէ կէտիյինտէ ծնլտա, պաշլատըլար սեօյլէշմյէ քուր-
թարըր Խսանըն տինի իւզերինէ, օլտէմ օ իւչ սակէրիւէրին
պէօյիւք քարտաշը հազըթի Խսանըն ինսան օլմասըն,
սիասէթիւրին, էօլիւմին, օրյամէ օլմասըն, նազլ էթտիք-
տէն սօնրա։ տախի նաքլ էյլէտի, ծնուն աղիզ վա-
լիտէսի պիքիւր Երիւմին աղիւմ միւճիւղէթլի պէօյիւք իւլիւին,
սօնրա սեօղին գաթ էյլէտի տէմյլէ, քի ալիզ Պիքիւր
վալիտէթուլահըն սուրէթին եալընըզ պիւր քէրէ կէօրմէսի
ինսանըն քալոյինի քէնտի մուհապպէթինէ պըրաքմայա
նէթիւէր։ (Նուռ էշիտիպ Լսմէր սուլթան, տէտի ծնլտա,
իմտի կէօստիւրին պանա պիքիւր վալիտէթուլահըն պիւր
սուրէթին։ Սէ ծնլար տէտիւէր, պուրտա եօք տուր պիւզ
տէ, վէ պուլամայըզ պիւրա զընտանտայըզ։) Ս տէմ տէ-
տի Լսմէր սուլթան։ պարի պիւր սուրէթին չէքին, էյէր
չէքէ պիլիւրէնիզ, քի կէօրէյիւմ։ Շ'էվապ վէրիպ պէօյ-
իւք քարտաշը տէտի։ ումարում աղիզ Պիքիւրին եարաը-
մըյա չէքմէյէ ծնու, էյէր չէքէձէք ալեաթլարում օլտա,
նանի քալէմ, թիւշէ, վէ էլվանընէր պօյալար։ Հաշան
կի թտի Լսմէր սուլթան հազըրլահայա օ ալեաթլարը, էրթէսի
կիւն կէթիւրմէյէ ծնլտա, պաշլատըլար իքի կիւչիւք քար-
տաշարը չէքվալէնիպ սեօյլէմյէ։ Նէ իւլին իքրաւ էտերսին
սէնին քուտրէթինտէն իւստիւն չէյի, չիւնքի ըսիմձիլէք
զէնահաթմըն պիլմէզին։ քապիլ քի մասկարա օլալում
տինիւղէրին հուզուրինտէ։ Ս է օ դայրէթ վէրտի ծնլտա
Լլահա ումուտ էտիպ, տիւէմյէ ծնտան տուվայ-
լա քի օ քէրէտի վէրսին քէնտիւէրէ։ Լմտի նիչէ ֆի-
զահ էտիպ աղալարաք տուայա տուրուրար ըտը իւզէրլէ-
րինէ Լլահատան պիւր ույուշուքուք տիւշիւպ, ույքույա
կիրտիւէր։ Ս է իշտէ սապահա եարըն պէօյիւք նուր տօզու-
զընտանա, վէ սէվինձ ահէնկէրի էշիթտիւէր։ Ս է ծնլար
օյանըպ օ սէստէն կէօրտիւէր, քի եանլարընտա աղիզ
Պիքիւրին ֆէրիշտէլէրտէն չէքիւմիշ մէնէնտսիզ կիւզէլ
պիւր պատկերի տուրուրուտու քէնտիւէր տէ օ սահաթ
չէօղիւլտիւէր տէմիւրլէր պաղարընտան։ (Նուն իշին տիւզ
չէօքիւպ պատկերին հուզուրինտէ հաթարզ չիւլիւրլէր
վէրտիւէր աղիզ Պիքիւրէ, վէ էրթէսի կիւն Լսմէր սուլ-

Թան կէլտիքտէ օնլարա զուլէյէ. քափըյը աչըպ իչէրի
կիրմէյէ, կէօրտիւ քարանլըք զընտան իչինտէ, նուր շէվ-
լէսի, վէ պիր սէֆալը թաթը քօքու ալըպ՝ զհատէ թաճուպ
քալըր: Օլտէմ օ Իսա ասկերիլէրի տէտիլէր օնա. իշտէ
սուլթան՝ աղիզ պիրիր Վալիտէթուլաճըն սուրէթի րէսմ
օլունմուշ ֆէրիշթէլէր էլէյլէ. կէլ կէօր: Վէ կէօրիւն-
ճէ օնու, Հէյրան օլուպ՝ քափըլտը օնուն մուհապէթինէ.
վէ եիւզիւ իւստիւնէ տիւշիւպ՝ սէճտէ քըլտը օնա: Վէ
աքապինճէ Ուուհուլ գուլթսուն լուլթուլա տէյիշիկպ
օնուն քալպի, Իսայա ինանտը. վէ միւնքիւն արարտը օ
ասկերիլէրլէ քուրթուլնայա տինսիզէր էլէրինտէն: Սօն-
րա ալըպ կէօթիւրտիւ կիզլիճէ քէնտի օտաարնա, վէ
տուսլայա տուրուրտու օնուն հուգուրինտէ տիլէմէյլէ աղիզ
Վէքիրտէն քուրթարմայա քէնտիսին օ տինսիզէր էլէրին-
տէն: Օնուն նիազըն էշթիտի աղիզ Վէքիր. վէ կէօրիւ-
նիւպ օնա պիր կէճէ իքրար էթտի օնա քէտէրսիլ չըքա-
րըպ քէնտին օրատան կէօթիւրմէյէ Նրանտայա, վէ տէտի
օրատա վաֆթիկ օլուպ՝ Սէրիէմ չադըրլատըն: Իսմէր
սուլթան քուվէթլէնիպ աղիզ Վէքիրին կէօրիւնմէսինտէն,
պիրիրտիրտի ճիւվէ տօնանաճաք ըրըսքլարըն, ալթըն՝ ին-
ճի՝ ճէվաճիր՝ էլմալարըն, նէրի քի վար ըտըյա, վէ վա-
լիտէթուլաճըն միւճիւզէթլի պատկերին, վէ կէճէյլէ կիթտի
զընտանա կիզլիճէ, վէ աչըք պուլուպ միւճիւզէթլէ՝ օնուն
քափըլարըն. սէվինէրէք կիրտի իչէրի. վէ տէտի օնլարա,
պիլէսինիլ սէվկիւլիւ քարտաշլարըմ, քի տին կէճէ
կէօրիւնտիւ պանա վայիտէթուլաճ աղիզ Վէքիր, վէ
իքրար էթտի կէօղէթմէյէ պէնի քաչմանտա. էօյլէ իսէ
քալքըն՝ եօլա չըքալըմ. զիրա պէն տէ իստէրիմ կէլիպ սի-
զինլէ իքրար էթմէյէ սիզլէն Բլաճընըզըն տինինի: Պու-
նու օնլար էշիտինճէ՝ զհատէ սէվինտիլէր, վէ չաիուք
չըքըպ օ քուլէտէն վէ շէհրտէն՝ քիմնէ կէօրմէտէն
կիթտիլէր եէթիշտիլէր՝ Նիլիմ ըրմազըն պիր քօլունա. քի
մէյա էտէրտի օնլարըն եօլուն: Օրատա թասալանիւպ տիւ-
շիւնիւրքէն, քինասըլ կէչսէլէր կէրէք օնտան, իշտէ կէօր-
տիւլէր պիր քայըք՝ իչինտէ պիր կիւզէլ էլիլիթ. քի տա,
վէթ էտէրտի օնլարը կիրմէյէ քայըլա, քի կէշիւրսին օ
պիր թարաֆա օնլարը: Վէ հաչան կէչտիլէր, պիլտիլէր
օնուն Բլաճըն ֆէրիշթէսի օլմասըն. զիրա անիտէ կէօ-
րիւնմէլ օլտու: Սօնրա կէօրտիւլէր, քի քէնտիլէրլէյլէ տիր

Հար թախաններն քերէմի, սեփններէք քաշար կիտելու-
տի: Իսկն Լամեր սուլթանն փէք եօրուտու կիտէրքէն .
վէ իստէտի պիր ազ ըրահաթլանմաք . վէ պիր ալաշնըք
աղաճն տիպինէ օթուրտուքլարննաա պիր ազ ըրահաթլանըպ
տինդէնմէյէ, թաթլը ույքույա կիրտիլէր . վէ իշտէ պիր
եէնի միւճիւղէթ տահա օլտու Բլաշտան: Օլտա պիր թա-
քիքէտէ տէյիշիւտիլէր Ֆէրիշթէլէր էլէրիլէ Սըրրտան
Ֆրըանսայա, վէ քօնուլտուլար Պիկարդիա էյաղէթինտէ, քի
օլտնըն սահապը ըտըլար օ ասկերիլէր: (Նտա ցանըպ'
ույքուտան, պիր ենի եէր կէօրիւպ շաշտըլար . քի նէրէ-
տէ օլսալար կերէք: Վէ իշտէ կէչէրտի օրտտան պիր
չօպան քէնտի սիւրիւլէրիլէ . սիւվալ էթտիլէր ընա արապ-
ճա եէրին աաշնը վէ օ ճէվապ վէրտի ֆրանսըզճա: Թէք-
րար սիւվալ էթտիլէր վէ էշիթտիլէր, քի տէտի, Պի-
կարդիա էյաղէթինտէ Լայոն թօիրաղը տըր, վէ եաքըն տըր
Լպիվէ շէհրի, օ քի ընլարըն վիւայէթիյտի: (Նտեմ
պիւտիլէր միւճիւղէթլը խէլասըքլարըն եասըրըքտան . վէ
տիղ շէօքիւպ շիւքիւրլէր, վէրիւրլէրտի Բլաշա վէ ընուս աղիզ
վալիտէսինէ: Ս ընրա հաշան կիթտիլէր շէհրէ կիրմէյէ, վէ պիր
պահճէտէն կէչէրլէրտի . աղըրլանտը աղիզ Պիքիւր վալի-
տէթուլաշնն սուրէթի . ընու նէ Լամեր սուլթանն վէ նէ
սայըրլարը գատըր օլտուլար թէգրէթմէյէ եէրինտէն: Վէ
տուվայա տուրուպ պիւտիլէր, քի իստէր օրտա քալըպ,
տինտարլէրտէն իզգէթլէնմէք, վէ էօյլէ օլտու . զլրա օրատա
պիր մի.քէլէֆ քիլիսէ եաիլըտը աղիզ վալիտէթուլաշնն իս-
մինէ, վէ քօնտու ընտա օ պատկեր . վէ թա պու կիւնէտէք
չօք միւճիւղէթ էտէր աղիզ Պիքիւր: Վէ նէ զէման կիրտի-
լէր ասկերիլէր շէհրէ, քապուլ օլտուլար քէնտի խըսըմ-
լարընտան վէ տօստլարընտան նազլ օլտնմաղ սեփնճէ .
ընլար քի տօյմաղարտը էշիթմէյէ ընլարըն միւճիւղէթի
խէլասըքլարըն, վէ Բլաշնն միւճիւղէթին: Վէ զիտտէ
հէյրան օլուրլարտը Լամեր սուլթանն իւզէրինէ տէ, քի աղիզ
տինին մուհապէթինէ պըրսըմիշար քէնտի սուլթան իզգէ-
թին: Վէ օ պօնտան սօնրա էյի թէրպիլէ օլուպ աղիզ
քրիստիան տինին սըրլարընտա՝ կիթտի Լայոնա ենգտնա . վէ
ընտա քապուլ էթտի վաֆթիզի շէրիֆի աղիմ գլննէթ իլէ
օնտան . վէ Սարիամ չաղըրտը: Վէ կէօստէրտի քէն-
տիսինի լայիք օ աղիզ իսմէ փտք վէ Ֆաղլի ամէլ էօմիւր
իւրմէսիլէ թա քէնտի էօլիւմ կիւնիւնէտէք, վէ

սօնրա րաճաթընտը փաթըզ ըա վէ աշխմէթ իլէ
Վրնտա :

Պառա շաշը Էփէր հայր Նախանեսա տըպէան ղէնաթ
ղիւտաթընտա, վէ սայրը պէօյիւս ղիւլէր : Պառառն իլէն
գաշաթի ղապէաթն փիւնէն ղիւտաթընտա Էապըզը :

Մէյվէ :

Պարազա պու լաւէր սուլթան Սողոս կիպի՝ քի սօնրա
Պողոս տէնիլտի, քէնտի նամուսըրընըն վէ տիւրնին ղայ-
րէթին կիւտէրտի. լաքին չունքի օնու պիլմէզինէ իլէրտի,
վէ տիւննա հապէսինտէ տէնիլտի. վէ երիւթի փաթ ըաթ.
օնուն իլին լայըք օլտու պու տիւննատէ Մլաճըն լուծ-
ֆունա, վէ օ պիւրինտէ կէօյէր սալթանաթընա : լօյլէ-
խէ կէր պիզ տէ արզուլէրտէք Մլաճըն լուծֆուն, վէ
Էպէտի Էօմիւրիւ, ուզաթ տուրուպ տիւննա մուհապէ-
թինտէն՝ քալաիսիզի փաթ սաթըլայալըմ ճիսմանի արզու-
լէրտէն : Օյրա ղէվք սէֆա արզիւսի մէյս Էտէր ինսանըն
խէլասըզըն. ղերա պիւր ղօռլու պազ միսալի պըրաթմազ ին-
սանը խայրա քըմըլտանմայա. նիճէ տէնիլ ղուկ. Ժճ.
ԳՕ. կին աճի, Է վէ այնաթի ոչ Էաթէ գալ. լանի, ղէվ-
ճի ալպըմ, վէ օնուն իլէն յապըզ փէյիլէ իլէնէ :

Մ Ի Ի Ք Ի Ի Օ Է Թ Ե Ն Օ :

Տիւնէա վէրան օլա լէհիլէհանաթի փի ղէնաթի ինտահաթըն իլէն
իլէն ալէլ Պիւրիւն շէֆայիլէնէ լէհիլէհանաթի յաթըլտաթըն :

Սաղըթի խանըն 1220. սէնէսինտէ, իթալիանըն
Սպօլէտօն շէհրինտէ վաղ Էտիճի րաճիպլէրին մանաստըրըն-
տա քիլի ղատէլէր օյունտան պիւր րաճիպ վաթ ըաթ՝ սատէ
տիլ վէ փաթ առէմ, վէ ղիատէ իպատէթընաթ աղիզ Պի-
քիւրէ վէ հեր կիւն սէօյլէրտի օնուն ժաւերգուիուն :
Լաքին օ երգի քայտէ Էթմէսինտէ, քի պաշանըր :
Մէնի Էէր փէնիլ վէ Էլաթըզաթ, Է այլն. հաշան եէթի-
շերտի օ սէօզէ՝ փիւնէայր Էլէնաթ լուտաթըն : Պու սէօ-
զին իլէզինէն շիւփիհէյն վաթըրտը վէ հէյրան օյմատա,
քի Մլաճ նիճէ պու քեաճինաթըն պէօյիւս թօփուն

քէնտի ալուճունա ճէմ էտէր, սիւվալ էթմէյէ տէ ութա-
նըպ սայրըլարընա ընուն մանասըն, նիազ էտէրտի
տայրմ Բլասա քէնտի ֆիքրին այտընլանտըմայա, քի ընու
աղնամայա դատոր օլտուն: Ա է պիր կէճէ պու տիւշինճէ
իլէ ոյուրքէն Բլաստան պու կէօստէրիշ օլտու քէնտինէ:
Օիրա կէօրինիւրտիւ ընա, քի հալատա եէրին վէ կէօյին
մապէյնիտէ տուրուպ քալըշ: վէ կէօրտիւ, քի պիր
քէօմէ ֆէրիշթէ կէլիօրտու, ընլար քի քալտըմըշ
տուլույօրլարառ պիր պէօյիւք միւքէլէֆ քիւրպիւ, վէ
եէրէշտիրտիլէր ընու կէնիշ հալա իլինտէ: Ա է հաշան
պունլար այրըլըպ կիթտիլէր, կէլտի պիր պաշկա քէօմէսի
տաշա ֆէրիշթէլէրին, ընլար տա քալտըմըշարտը պիր
միւքէլէֆ քիւրպիւ, լաքին էվէլքի կիպի տէյլ: քօտու-
լար ընուն քաշընընա: Պունտան սօնրա կէօրինտիւ պիր
սայրը քէօմէ տաշա, քի քօլարընըն իւզէրինտէ քալտըրըպ
էֆէնտիմիլ (Յս Բ.սու, օթուրթտուլար ընու իլք քիւր-
սիւյէ: Սօնրա կէօրինտիւ պիր սայրը քէօմէսի տաշա
ֆէրիշթէլէրին, քի քալտըմըշարտը քօլարընըն իւզէ-
րինտէ վարիւթթուլաշ ազիլ պիքիր Ս էրիէսի, վէ օ-
թուրթտուլար իքինճի քիւրսիւյէ: Ա է իշտէ օթուրթքէն
անասը վէ օլտու, ճիւմիէ ֆէրիշթէլէր վէ ճէննէթին սիւ-
լարը էնիւ կէօյլէրտէն, քիւքսիւլէրին սաղընտա վէ սօ-
լունտա տուրտուլար մէնշուր տիվան քուրուլտու: Խաս
էֆէնտիմիլ քիւրսիւտէ օթուրթուլտու էօրֆիւլիւ սալթա-
նաթլա, վէ սաղ էլինտէ տուլարտը պիւթիւն տիւնեպլու
մէնէնթսիլ պէօյիւլիւյիւլէ, թադսիմ օլմուշ թիւրլիւ
թիւրլիւ փատիշաշլըքլարա, վէ էյալէթլէրէ, նիճէ կէօրիւ-
րիւ ճիհաննէմէ կէօստիւրէն թօփլարտա, վէ պարարտը
ընուն իւզէրինէ ազիմ էօրքէ, վէ տարկըն շէհրէյլէ:
()նուն էօրքէսինտէն թիթրէրլէրտի պիւթիւն հրեշտակ-
լար վէ սթլար քէօմէսի: Սօնրա էմր էյլէտի եի.քսէք սէս-
լէ օլումայա օ վաքտըն հէօքմիւնտէ տիւնեատէ սաղ
օլան ինսանլարըն խայրը ամէլէրին: Ա է իշտէ ֆէրիշ-
թէլէրտէն պիրիսի կէլիպ օրթայա տուրտու, վէ էմր օլուն-
տուղունա կէօրէ էթտի: Կարին կէօրտիւ, քի ազ ըարլար
վէ թէրիւ տէլիլ, իլէ հէր էյսիքէլլէ տօլու, զիրա եա
ըլըճաքըլա, եա եօլուզ քըմրտանըշա, ճիսմանի Ֆայ-
տա, եա մաղրուլուք, վէ ինսան խաթրի իշիթ օլմուշար
ըտը. շէօյլէ քի հէփիսի շէրահաթ էթտիլէր, քի օ խայրը

ամէլէրին իչինտէ, չերքի՛ ալթընընտան, վէ սամանը՝ պուղ-
տայընտան չօք տուր: Ա՛է պունուն օքունմասը պիթտիք-
տէն սօնրա, էմր էթտի իսա էֆէնտիմիզ օքունմայ
տիւննանըն կիւնաշլարըն քիթապըն տա. վէ իշտէ եաքաշ-
տը սայրը պիր ֆերիշթէ, պիր պէօյիւք քիթապ ալըպ
էլինէ, պաշատը օքունմայա ճիւմլէ օ վաքարըն հէօք-
միւնտէ սաղ օշան ինսանլարըն կիւնաշլարըն. վէ պաշկա-
ճա քրիստիանլարըն կիւնաշլարըն. վէ պունար օ քա-
տար ըտըլար, թա՛քի միսասիպ կէլտի տէմլէ Ավսիանըն
քէլամլարըն. Դ. 2: Լ'նէժ, և սոուլ, և սոունուլ, և
գոպուլ, և շնուլ հէպուլ ի լէ էրիլ: Լանի, պէլպուլա,
վէ ռէպուլէլ. վէ քառլուք, վէ իրսսպլուք, վէ պէնա Եայնլը
պիւնէտնըն Եպլինէ: Ա՛է էշիթտիքտէ Վ'ն տիւննանըն
օ քատար պէօյիւք կիւնաշլարըն, եանի՛ կէնճ ելիտէրտէ՝
թէն սեֆար. տիշէշլէրտէ՝ շէքլէք վէրիճի պօշ նէսնէ-
լէր մուհապէթի, էվլիլէրտէ՝ իբրարլարընա էմին օյումմաք,
ճիւնիւնլիւք վէ քիւֆիւր ճօմաաթլարտա. ցօրպալըք՝ զա-
պիթէրտէ. մաղուլըք՝ քիշի զատէլէրտէ. վէ քիլիպէ
հըզմէթինէ թայըն քիմնէլէրտէ՝ հաթսըզ հիւրմէթսիզիք,
սապր էթմէտի քէնտի Լ'լաշլըք սապըլլա, քի պիւթիւն
օքունսուն օ քիթապ. իլէ՛ իբրաշ էտիպ տիյնէմէտէն օ
քատար մէքրուֆ կիւնաշլարը՝ ինթիգամա թէփրէնիպ,
ֆիրեատ էթտի վէ տէտի. եէթիշլէր քայրը, եէթիշլիր,
քայրը իստէմէզ: Ա՛է օ սահաթ քալտըրպ ճիւմլէտէն
զարպը կէնն եօքարը՝ անըն ըլա քի թութմուշտու տիւննայը
իստէրտի չարփըպ՝ վէրան էթմէյէ, կիւրիլթիւլիւ սէտայ
ըլա տէյերէք. օ սէօզիւն՝ ի գապապապապէլարմէ Եօն գապա-
պապապա. Լանի, ռէնտի շէրահալընդտան պալլէլա՛ չըսըն:
Ա՛է եէնի ըահիպ կէօրտիւքտէ պունու. քօքքուպ տէօն-
տիւ ազիզ Ալքիրէ. վէ ֆիրեատ էթտի տէմլլէ օ մսէգլիի,
պզիւ Ս'ըլէլ անէ իսպապ Եէլիշ պիւլ սոքսիլլուպա, վէ
Եարպըլ՝ էյլէ յօքսուսալա: () Լտնա՛ պքապինճէ քայքտը
քէնտի քիւրսիւսիւնտէն քէրէվքեանի Այոս, վէ սէլիթ-
տի տութմայա տիւննայը՝ քի եաքըն ըտը տիւշիւպ
վէրան օլմայա. վէ տէօնիւպ Վ'նա՛ տէտի. տիւննայը
շիմտի շէրահաթլամա օլլուլա. իլլա պիր աղ տահա
սապր էյլէ. զիրա պէն կէօնտէրտիմ տիւննայէ հէփսիուն
լութֆուլ քիմնէլէր. քի վազ էթմէյէ վէ քէնտի իսպըր
պմէլէրինին իպրէթիլլէ չօք կիւնահքեալլար թէօզպէյէ

Բնակիչ հիւանդանոցին, Գ. խնայողն : Սէ հարց ընթանալու
 Դոս դնողուն . ճիշտ . Ը. Լուսին . 1 :

ပုဒ်မူလ :

Մտի՛ր պիղ՛տե պու իւրեատան քօրքուպ Լեօպէյե լայս
Դայլե Էաւելի, Հօլլանդէս Կարապետին նստահալիքնա
կէօրէ, շէօյլէ քի կէլէճէք էօրքէտէն քուլթուլմայա գատըր
օլալըմ: () Իրա առաքելալըն քալլէնճէ, պու տուր մաքպու
օլաճաք վաքստ, վէ խելաս օլաճաք կիւն: () Նուն իշին
շիւմի աղայալըմ աճըյալըմ կիւնաշարըմը վէ սէֆիլիլի
խիլիլ իշին, շէօյլէ քի օնտա գատըր օլալըմ սէվինմէյե.
պունտա փէշրիլ սաքլայալըմ, շէօյլէ քի օնտա Լլաշըն
մէճլիսինտէն Ետէքլէնէլիմ. վէ պունտա թէնիմիլլի ճէվը
էյլէյէլիմ, շէօյլէ քի օնտա Էպէտիլ Էպէտ րաշալթ օլալըմ.
ամին:

ዘኁኑ ለገደብ ደጋፊ ሆኑ፡

[illegible]

Քարազա մութուլու՝ Սնիփակիոս Բուքսեղեա Պիլէ-
մէնկ էրալէթինտէ, մութիւհիւք իշին ենթս օրտու, Լաքին աւ-
չաք կէնկիւլիւիւ իշին ենթսլուղունտան կէրի տուրտու
Բապպինին աղայ էթմէսիլէ. վէ կիտերեսեան րահիւղէրին
Թարիքինէ փիտի: (Օրատա ենթսլուղուն քայկըսնտան
քուրթուլուպ, ճան սէլամէթին պուլմուշ զանն էսէր
իքէն, իշտէ չափուք պուլունտու օնտա Թիւրլիւ պէջիւք
թէն Հաստալքըրարնքն տարլըղը, քի տիւշտիւ եամաղա Թա-
քէնտի էօմիւնիւն ախրինէտէք: Սէ քէնտինին աւչաք կէօ-
նըլիւիւ իշին զանն էտէրտի.քի ԸլլաՀտան քաղէպ իտիլէր
Քարազա վէրտի օնա ԸլլաՀ օնու՝ եօք.քի քաղէպ, իլլէ ճա-
նքնըն գուվլէթի վէ օնուն ֆայտասը իշին: Սնիփա Սնիփա-
կիոս զիատէ իպատէթքնար ըտը աղիղ Պիքիւ վալիտէթուլլա-
Հա վէ Հաստալքըրտա աղըրլանտըղլնտա, տիւշիւնիւրտի օնու
վէ օնա սըղընըրտը. վէ օնտան էարաղմ տիլէրտի, վէ պու-
ճիւմէյի էտէրտի էջլէ պիւր սըճաքլաղլլա Թա.քի չօք

քերրէ մաքսուս շնորհք պըրտը ծնտան . վէ պաղը քերրէ տէ
քէնտիսի իստէմէգտէն էվվէլ ալըրտը ծնարը : Լիճէ պիր
քէրրէ ըրաստ կէլտի փէք աղըրլանմաք քէնտի Հաստալը-
ղընտա, վէ զանն էտէրտի, քի միւնքիւն տէյիլ ծնա խաֆիֆ-
լէնմէք ծնտան, մէյէր նը Լճաճիւնի կէօրմէյլէ . լաքին քէն-
տիսին ծնա լալըքարզ զանն էտիպ, ճէստրէթ էտէմէգտի
ծնու տիլէմէյէ . քէնտի պէթնամլըղըն վէ ծնուն միւքէլէֆ.
լիյին կէօրիւպ, տիւշիւնճէլէրին սէրպէստլիք սայար, ծնար
իչին աճըր՝ ահ էտէր՝ վէ աղարար . նասըլ պիր քիմնէ եիւ-
րէք եսրըճը պիր աղուսի օլմայլա, արղուէր ծնու թէք-
միլ էթմէյէ, լաքին ութանըր պէյան էթմէյէ . քէզպիք օ
տա սըքըլըրալ : Իլլէ նը Լճաճիւն Հաչան կէօրտիւ ծնուն
կէօյիւն արղուսին, տահա աշիքեարէ տիլէմէգտէն, քաֆիլ
կէօրիւնտիւ ծնա մուհապէթլի վէ մէնշուր կէօրիւնիւշէ :
()նու կէօրիւնճէԼլաՀըն բուլու, ֆիքթիւտէ սէվիւիպ տէտի,
եա վայիտէթուլաՀըմ ազիլ պիքիր Սէրիէմ, սաղայթ
պէնի : Ղէվապ վէրիպ աղիզ Պիքիր տէտի . թէմիլլէտիւմ,
վէ թէքրար թէմիլլէրիւմ սէնի . վէ պունու տէյիպ՝ կէօ-
րիւնմէզ օլտու . վէ քալտը Սնիփապիոս թէսէլլա օլմուշ
օլտէմ, վէ սնըրա . զիրա քաչ տէֆա քի աղըրլարլանտան
իւնճիրտիլսէ, ֆիքր էթմէյլէ ազիլ Պիքիրին թապիր օլուն-
մազ հիւնիւն, վէ ծնուն քէլամլարըն, ունուտուպ թէ-
նինին աղըրլարըն, բահաթ օլուրտու : Լաքին պուննտան տա-
հա պէօյիւք օլտու պաշկա պիր կէօրիւնիւշ, ծնունլա զիւ-
րէթ էյլէտի ծնա ազիլ Պիքիր . վէ պէօյլէ օլտու : Իսա
էֆէնտիմիզին մէվլիւտի շէրիֆ կէճէսիւտէ Սնիփապիոս
քէնտի Հաստալըղընըն աղըրլարընըն շէտիտլիլիլին քիլիսէ-
տէ սայրը բահիպէր իլէքէնտի սըրասընտա պուլունմայա վէ
ազիլ պատարապը կէօրմէյէ քատըր օլմատըղընտան զիւ-
տէ տէրտիլ տուրուրտու . վէ չունքի աչաք կէօնիւլիւյ տիւ,
զանն էտէրտի, քի քէնտի կիւնահլարը իչին օլութուֆ-
լու կէճէլին զիննէթիւնտէն մէհրում օլմուշ : Իլլէ
հէմ մուհապէթլի իտի, ծնուն իչին կիւճ կէլիւտի քէն-
տինէ . քի օ կէճէտէ կէօյ վէ եէր շալ օլուրլար, վէ եաղ-
աղըրլար ԼլաՀըն թէսէլլապըն հէփիսինէ, վէ տալի
կիւնահլարա, քէնտիսի եալընըզ ըէֆ օլմուշ սու-
րույօր ծնտան . ծնուն իչին թաթլըճա շէքվա էտէրտի
ազիլ Պիքիրտէն, քի ունութմուշ տուր քէնտի տէրթլի
բուլունա, էրիմիշ վէ էպրիմիշ աղըրլար տէօշլինտէ :

[illegible]

եղիւն : Աննիականոս հաշան պէջլէ քերամլէ կէօրիւ-
նիւշտէն պիր ազ վաքըթ թէսէլլա օլուպ սէվինտի, սօնրա
կէօրիւնմէզ օլտու օ ճիւմլէ կէօրիւնիւշ. վէ օ քալան էօմ-
րիւ իշինտէ տիւշիւնմէյլէ օնու, ազիմ սէվինճ վէ թէ-
սէլլա իշինտէ տուրտու :

Պաշտօն իշին լաղիւր օղանոր իւսիւրսեանց բահիլլէրին
հիւշայէլ իլապարբնիւր. վէար : 19 : Սէ նազլ էրէր
հայր : Լ. Գէստիւր գիւրտղեւան ճիւր. Բ. լաղիւր. 3 :

Ե՛յվէ :

Կէօրիւրիւզ պու հիքեայէթտէ, քի նէ քատար սէվտի-
լէր, վէ սէվէրլէր Լալաճ, վէ օնուն վալիտէսի ալաք կէօ-
նիւլիւլիւ : Օրա եալընըզ ալաք կէօնիւլիւք տիւր,
քի հաղըթի խանըն լութիւ, վէ գուվվէթի սաքին
օլտուպիղտէ : Լաքեալըն քալընճա, քի տէր. այլ էոդար-
ծէպայց ի պարսիւն ին, զէ Բնալիւպ յիս զօրուլիս Վալ : Իւլ-
պէն գալընըզ ինիւլիւլիւ, ի սաքին օլտուն պէսիւս Վալ-
ուն ինիւլիւլիւ : Սէ օ քատար միւհտէպէր վէ իզգէթլի
տիր պու Փազլի ամէլ. քի իստէտի Լալաճ օղու քէնտիսի
փիր վէ էօրիւնէկ օլմաք օնա տէմէյլէ : Ոտարուն յինէն զէ
հէզ էմ ե խոտըն սրիւն, Լանի, Իօյրէնիւլ պէսիւս, ի
յալընըզ վէ ալաք իշինիւլիւ իաղ իլէ : Իջլէ իսէ պիլ տէ
քի պօրչլուլուզ Վալուն իղինէ կիթմէյէ, լաղըմ, քի քուճաք-
լալալըմ պու Փազլի ամէլի պիղի եուլ թանըմայլա, վէ
սէվինմէ իլէ սայրըլարտուն խօրլանմամլը իշին, պիղի տէ
սէվինիւլէր Վալ, վէ օնուն ալիլ վալիտէսի :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ. ՆՐ. :

Կէօրիւնիւր Լ. Գէզ Պիւր պէր իշինիւլիւ քատար քատար իշինիւլիւ,
ի ալաքլէրի օնա իշինիւլիւ :

Կատարսեանց լաշիպլէրին պիր մանասարընտա ի թուլ-
մաս իսփնտէ՝ պիր լաշիպ վար ըտը Փազլի ամէլ վէ զիւ-
տէ իպատէթքար ալիլ Պիւրիւր : Պու չօք սէնէ հրգմէթ
էթտիքտէն սօնրա օնա. տայրմա արզուլէրտի, քէ միւն-
քիւնմիւ տիր կէսրմէք անը : պատէհու ումուտլանըպ օն-
տան պու լութիւս էրմէյէ, իպատէթ վէ նիաղ էնտէսինէ

տիւշտիւ, տիւշմէյէ օնտան տայլմ, քի նիաղըն քապուլ
էտիպ, լայլք էյլէսին օնու քէնտիսին կէօրմէյէ: Իմտի
հաշան պու արզու իլէ կիթտի պիր կէճէ քէնտի օտասընա
ուլումայա, ուլքույա կիրմէք քապիլիզ օլտու զերր օլու
նան արզուօի ամէշինտէն: Սօնրա պէհուզուր օլուպ վէ
օտանըպ՝ կիթտի պահճէյէ, վէ պիր աղաճ զուլպինտէ
օթուրուպ՝ պարարտը երլորզլարըն կիզէլիյինէ, ահ է
տէրտի ճանտան, օնլարն իշինտէ կէօրմէյէ ապիզ Պիքիրի
վէ սանքի աղայարաք տէր խի երպերգոցուն սէօղին
Լա՛վ գէղէյիլի ի՛յ. ցոյց էնց դէճն քո. եւ լէլէ արա՛ ինչ՝ զէար
բա՛ քո. դէ յայն քո քաղցը է եւ դէճն քո գէղէյիլի
կէօյա. Լիլէ հիւսիւնարըն, կէօրմէք պանտ սէնին էլիւն
վէ էլիւնիք պանտ սէնին սէպանը. զէլա սէնին սէնին լալլը. վէ
հիւսիւն իւրէլ պիր: Լշիթտի օնուն նիաղըն ապիզ Պիքիր
վէ իստէտի կէօտէրմէք օնա քէնտիսին պու թարզա:
Օրա քէնտիսի օնա կէօրիւնմէզտէն էվվէլ, օ պարարքէն
կէօլէրէ, կէօրտիւ, քի կէօյտէն էնիյօրտու պիր հիւսիւն
տապ չէֆաֆլը պիրիր. վէ կէլիպ սէլամլայըպ օնու տէտի օնա,
իստէրմիսին տիյնէմէք պէնիմ ահէնկիմին սէսին. վէ օ
տէտի էվէթ՝ կէօնիլ իստէիլլէ: () Լտմ՝ պիքիր աղըն
ապիզ էօյլէ պիր թաթլը սէտայլա ահէնկ էյլէտի, քի
օնու թօլրարտան հալի օլանլարտան հիշ պիր քիմնէ
էշիթմէմիշ տիր. օնու պիթիլիպ թէքրար չըքտը կէօյէ:
Հիատէ մայրլ օլուպ հէյրան օլտու օնա օ ըահիպ. վէ
իստէրքէն տուլմաք, քի քիմ օլա օ պիքիր, կէօրտիւ
քի էնիյօրտու կէօյլէրտէն պիր պիքիր տահա էվէլքինէ պէն
զէր. օ տա քէզալիք օնա կէլիպ, սէլամլայըպ, տէտի,
պէնիմ ահէնկիմի տէ իստէրմիսին տինլէմէք. վէ օ տէտի
էվէթ: () Լ տէմ օ տա քէնտի թաթլը սէտայլը ահէնկին
էյլէտի. վէ պիթիլիւնէ, տէտի ըահիպ օնա. եալվարըրմ
սէն քիմնին, վէ սէնտէն էվվէլ կէօրիւնէն քիմ խտի պանտ
սէօլլէ: Վ) է օ տէտի. էվվէլքի պիքիր, քի կէօրիւնտիւ սա
նա. Լպտրինէ կոյս ուտու. վէ պէն Լգնէս կոյս ում, քի
իլիմիզ տէ Հազրէթի Խսա Լլաշըմըզն տինի ուղրունտ չէ
հիտ օլտուք. վէ շիմտի օնուն աղիզ վաղիտէսի պիզիմ
տուլմանըմըզ կէօնտէրտի պիզի պիր ալ թէսէլա էթմէյէ
սէնի կէօյլէ: Ճէննէթինին չէշնիսի տաարլա: Իմտի շիքիւր
վէր օնա, վէ հազըր օլ, քի պունտան տահա պէօլիւր
լուլմֆ ալսան կերէք. վէ պունտ սէօյլէյիպ, կէօրիւնմէզ

օլտուր : Իմնա օ մուծուլուրաճիպ օ իբի կէջլիւ զհարէթիւր
իչին սէվինճինտէն տուրամադտը , վէ խուսուսա իբրար
օլունան լուծֆուռն ումուտուլյա , օնուն իչին քէնտի կէջ-
նիւտէ շահատէթլիւր էտէրտի , քի օլաճաք տըր օ աղիզ
Պիքիլին օքատար քէնտիւնտէն արդուլէնէն զհարէթի , վէ
ալտանմաւտը : Օիրա պիր քաչ սահաթմտան սօնրա՝ կէօր-
տիւ , քի օրույա կիւնէշտէն զհատէ շէֆաֆլը պիր նուր տօղ-
տու , քի կէճէնին քարանլըղըն տէֆ էյլէտի . վէ շաղլըղ ըւա
տօլտուրտուրաճիպին քալպին : Վէ սօնրա կէօրտիւ քի , նու-
րուն իչինտէ տուրուրտու աղիզ Վալիտէթուլաճ քուշան-
մըլ ֆէրիշթէ ասկէրէրինտէն . վէ օ քատար կիւզէլ
լուծֆուլա տօլու վէ քէրլամլի իտի՝ քի ինսան ֆիքի
օնտան տահա զհատէ սալլմանաթ վէ տահրաթ տիւշիււ .
նիւպ եափամաղ : Վէ քալքըպ չափուք տիզ շէօքտիւ օնուն
հուզուրինտէ : Վէ աղիզ Պիքիլ եաքլաշուպ պաքտը օնա
քէրէմ կէօղիւլէ . վէ տէտի . սէվիլիւ օղլում . վէ
պէնիմ էմին քուլում . մաքպուլ օլտու պանա սէնին զիւ-
տէ քուլլուղուն չօք վաքըթմտան պէրի . էշիտիպ նիսաղըն՝
վէ կէօղ եաշըն , իշտէ կէլտիմ սէնին զհարէթինէ : Վէնին
հէր կիւն սէգիլլէրինին հալէպլէրին քըրման , սէնին տիւն-
եապի նէսնէլէրտէն կէրի տուրման , վէ սէնին պանա օլան
մահապպէթին լայիք էթտիլէր սէնի կէօրմէյէ պէնի :
Իշտէ պու կէճէ թէսէլա էյլէտիմ սէնի Կատարինէ վէ
Լգնէս պիքիլլէրին զհարէթի վէ ահէնկէրիլէ . լաքին պու
աղ տըր մահապպէթիմէ . իշտէ պէն քէնտիմ կէլտիմ սա-
նա զհարէթէ . վէ իստէրիմ , քի պէնիմ ահէնկիմի տէ է-
շիտէսին : Պուսու տէտիլի կիպի , պաշլատըր ֆէրիշթէ-
լէր քէնտիլէրին սանթուրլարըն վուրմայա , վէ աղիզ Պի-
քիլ պաշլատըր ահէնկէթմէյէ : Վէ օ քատար հէյրան օ-
լունաճաղ ըտը օ ալահանի ահէնկէրին թաթըլըղ , թա
քի մայըլ օլուպ րահիպ՝ եհրէ տիւշտիւ եիւզիւ իւզէրինէ
հօլիւ կիպի ճանընըն սէվինճինտէն նաթըլ քի ըրաստ
կէլտի առաքեալարա խաբօր տաղընտա . վէ աղիզ
Պիքիլ թէքրար աղտըր կէջլէրէ , վէ րահիպ տուրուրտու եէ-
րէ տիւշմիւշ հօլիւ կիպի : Վապահլա մանաստըրըն րահիպ-
լէրի քալքաղար ժամ սէօյլէմէյէ . վէ կէօրտիլէր քի
օ րահիպ , քի հէր կիւն սայըրըրընտան էվվէլ կէլրտի
քիլիս'յէ , եօղ ուտու սըրատա . վէ ֆէսֆէսէյէ վարտըլար
բէլէրի հաստալանմըլ տըր տէլի : ()նուն իչին ժամտան

Մէյլէ :

Պու մութըւլու պիքիրտէն էջրէնէլիմ պիզ տէ պիւթիւն
 երւէքտէն սէվմէյի Մլաշը. օնուն քի նշանը պու տուր.
 քի օնու տայըմ ֆիքրիմիզտէ թութալըմ. զերա էֆէնտի-
 միզին սէօզիւնէ կէօրէ, պիրինին խազնէսի նէրէտէ իսէ, օ-
 նուն քարպի տէ օնտա տըր: Սէ պու ֆիքրէ սէօյլէր
 մութըւլու ()գոստինոս. օրադայն, նէրէտէ չի չալլիմ պիւ:
 Լջլէ իսէ պիզ տէ էյէր արզուլէրսէք պու մութըւլու պիքիր
 կիպի Յնուն մուհապէթին պիզիմ քալպիմիզտէ եազըլը
 թութմայա, Փարզ տըր, քի պըրաքալըմ քալպիմիզտէն
 տիւնեանըն արզըն, վէ կէչիճի նէսնէլէրինին մուհապէթին:
 Օխա էֆէնտիմիզին սէօզիւնէ կէօրէ. ոչ խաբէր էրիւ-
 պիւնայ Ժառայել, Լանի իրի ապայա իւզմէլէ երէմէյիլ:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ. Կ:

Լէկ Պիէր պիւ չէտի եպարէլէտընա իւէ Էօրէ իւէ
 Էօրէնապիւ օնուն ազըր հապաղըլնոս. լաշին ազիւ
 Իգնապիւս պապանըն շէֆայէլէ իւն պարըլու. վէ ապըլը
 վէրի օն:

Յրանա էյալէթինտէ Լանինն շէհրինին եպսուռուն
 վէքիլի Լուգովիկու բնլոն ազիւ Պիքիրէ կէնճլիլնտէ
 զիտտէ իպատէթքեարըտը, վէ Փաղլի ամէլէր իւէ վէ փաք-
 լըղ ըլա կէչիիրտի: Լաքին սօնրա վէ խուսուսա նէ
 զէման վէքիլէք փայէսինէ երիսէլաիյսէ, կերի պը-
 րսիւրպ քէնտի փաք ամէլէրին, փէք հովարտաճա եաշար
 ըտը: Լամի Յնուն 1600, սէնէսինտէ հաստալսնտը պու
 պիր էօլտիւրիւճիւ հաստալըլա, վէ քէնտիսին էօլիւմ
 տէրէճէսինտէ կէօրիւպ՝ հէքիմլէր տէ ումուտարըն քէսմիլլէր
 քէնտի սաղալմասընտան, քէնտինէ կէլտի. վէ պաշտտը
 կիւնահքեարլար սըղընաճաղը ազիւ Պիքիրէ սըղընմայա,
 իմաի աղալմայա տէտի, զիքը էյլէ իպ ազիւ պիքիր Սա-
 լիտէթուլահ նէսէգա քուլուղում, քի շիմուիյէտէք
 էթտիմ սանա. վէ եարալըմ էյլէ պու սէֆիլ կիւնահ-
 քեարա. իշտէ պէն տէ իքրալ էպէրիմ՝ պիւթիւն ամէլէ-
 րիմ տէրիլմէյէ էյիլէ, էյէր էօմիւր վէրիւսէն պաշա:

«Ի՞նչն օ պէօյլէ աճը կէօլ եաշըյլա աղար, վէ սրիարըշ
 էտէրտի քէնտիսին. իշտէ կէօրինտիւ օնա աղիղ Պիքիւր
 քէրլամէլն երւզէ, լաքին չէտիթ էօրքէլի. վէ պաշատը
 տիթէմէմէյէ օնու սերթ երւէքլիլի իշին, քի Մլաշքն
 տոյ էթմէլերինէ քարշը տուրուրտու, վէ սօնրա տէտի,
 ինանմամ կէօզլէրինին եաշընա, վէ իքրարընա՝ քի շիմտի
 էտիօրսուն, զիրա օնու քօրքունտան էտիօրսուն: Վէ
 քուլուքլար իշին, քի սնարսլն պանա՝ պունու պիլ, քի օն.
 լար պանա մաքպուլ տէլիլտիլէր, վէ օլմատըլար սէնին
 կիւնահըր իշինտէ վէ պէթ լույլարտա օլմայա էթտիլ-
 ին իշին օնլարը, վէ պունու սէօյլէյիպ կէօրինմէզ օլտու:
 Վէ սէֆիլ վէքիլ աղիղ Պիքիւրին աղարնտան զիատէ
 ալթ իւտ օլուպ, վէ թէն սաղըլըլնտան ումուտու քէ.
 սիլիպ ճիզվիթ դարիքինտէն պիւր ըահիպ չաղըրտը, վէ
 պաշատը խոստովանալք օլմայա քէնտի էթտիլի կիւնահ-
 լարըն չօճուքըքտան թա օ սահաթատաք, Վէ տահա
 խոստովանալքըն թէքմիլ էթմէտէն, իշտէ երւէքլի պալ-
 ըտը. վէ էօլիւմ սըքլէթիտէ տուրուրտու: Վէ իշտէ
 թէքըրար կէօրինտիւ օնա աղիղ Պիքիւր քէնտի Մլահ
 օլույլա, վէ Ղոյլալը սք հայր իգնատիոյա, վէ տարկըն
 չէհրէլն կէօրինտիւ, լաքին էվէլէքի կիպի տէյիլ,
 իլլէ պիւր աղ ետվաշ. վէ էլէրիլլէ էօրթէրտի քէնտի
 օլոււնուն պէօրինին աղիղ եարալարըն. քի կէօստէ-
 ըրտի, քի քափայօր օնտան մէրհամէթ պունարըն: Վէ
 սօնրա կէօրտիւ. քի սք հայր իգնատիոս տիզ չէօքտիւ
 Վսուն վէ Վալիտէթ ուլահըն հուզուլէրինէ. վէ եալվա-
 ըրտը օնլարա՝ ինայէթ էթմէյէ հաստանըն իւզէրինէ, վէ
 սաղըք վէրմէյէ օնա. վէ իքրար էտէր քալիլէրտի,
 քի շիմտէն սօնրա շիւփհէսիզ քէնտի ամէլէրին տէյիլիպ՝
 ալէմէ էյի իպրէթ օլաճաք ըտը, վէ վիճուտին քէֆիլ վէ-
 ըրտի օնուն իշին: ()լտէմ աղիղ Պիքիւր սք հայրըն նիա-
 ղը իշին տէյիլտի քէնտի չէհրէսին թաթըլըլար վէ սիւ-
 վալ էթտի, վէ տէտի էյէր սանա սաղըք վէ էօփիւր վէրիւ-
 սէմ, պունտան սօնրա նասըլ եաշայաճաքըն: Վէ հաս-
 տա թիթրէյէրէք վէ աղայարաք տէտի, եա աղիղ Վալի-
 տէթուլահ պէնիւմ թաթաթըմտան հէր նէ քի իքրար էթ-
 տի իսէ սք իգնատիոս փէտէրիւմ ինամ վէ հաք իւզէրէ
 թէքմիլ էտէլիւմ: ()լտէմ աղտը քէնտի օլոււնուն պ
 ըիւն. վէ քօտու օրայա քէնտի էլին. վէ դանընտան

ալըպ՝ սիւտի հաստայա, վէ պունու է-ոիպ, պիւթիւն կէօստերիշ
կէօրիւնմէզ օլտու: Սէ օ սահաթ վէքիւ հէր հաստալը-
լարնտան էզատ սաղ վէ սէլիմ պուլունտու. վէ եիւզ իւ-
զէրինէ տուշիւպ հաթարզ շիւքիւրէր վէրտի Բլլահա վէ
օնուն ազիզ վախտէսինէ: Սէ թէքմիւ էթտի քէնտի կիւ-
նահարընըն խոստովանալքըն, օնու քի պաշամըշտը էթ-
միյէ: Պունտան սօնրա զիւր էթմիյէ քէնտի իքրարըն. քի
էթտի Բլլահա, պաշատը շտիուք էվէլքի քէնտի աղկըն
ամէլէրին տէյիշմիյէ, վէ փաքըք վէ ֆազլի ամէլէրէ կէ-
շինմիյէ ալէմէ էյի իպրէթ: Սէ քէնտի շիֆայէթմիսի սթ
հայր Իգնատիոսա մէմնունէթ կիթտի ճիզվիթ րահիպ-
լէրինին մանաստըրընա, վէ նազլ էյէտի օնլարա քէնտի
միւճիւզէթիւ սաղըլըն. վէ ալտը օնլարտան սթ հայր Իգ-
նատիոսուն պիր պատկերին. քի օ կիւնլէրտէ տահա
երանելիէր սըրասընա կէշմէմիշ իտի, վէ քօտու օնու եիզսա-
րանըն քիլիսէսինէ ճօմահաթըն էշկիարէ իզզէթլէմէ-
սինէ:

Պունու նաշլ էպրէրէր Հ. Պանիւլ Բարբո-ղէան
վէ Լուպարիո Քէնտի Քէնտարընա: Սէ Հ. Բլլահա
դիւպալ, ճիւր. Դ. Բապիւր, 12: Սէ Հ. Պաւլու Բովիւտ
ճիւր. Դ. Եօրնէի. 16:

Սէյլէ:

Եթրէնէլիմ պիզ տէ պու վէքիւն քաղէպնտէն էվէլքի
ալէպ կէօնիւլիւիւմիւզ վէ իպատէթքեարըղըմըզտան
սըշարը չըքմամաք, հաշան պիր եիւյէք տէրէճէյէ. եա
իզզէթէ էրէրսէք. նիճէ Սողոմոն տա սէօյէր. Ուլաի Ռժ
իշէ, խոնարէ կալէր պանյն չո. Լանի, նէ չապար պէօյի-
թէն, ալլաք պուլ սէնին նիվին. սիրաք. Դ. 20: Օհրա պիր
քիմէն եիւյէք փայէյէ էրմէսինտէ մաղըուլլանըրտա,
ըրաստ կէլիւ օնանէքի ըրաստ կէլտիյէ Սաուզ փատիշա-
հա, քի յորժան էր փոքր յաշ իւր. Եղէ հըր-նի յէղէյն
Խարայիլէ. Լանի՝ Խարայիլէ Ռլէլէնի պաշ օլտու: 1.
Թագ. Ժն. 17: Սէ հաշան քէնտի կէօյիւնէ պէօյիւք
կէօրիւնտիւ, վէ ֆէրահաթ կէլտի էվէլքի հիւտա-
փէրէսալիլիւտէն վէ ալէպ կէօնիւլիւիւնտէն, խոր-
լանտը:

Թալարք, Եաբլաշտը օնուն Եաթաղընա : () Լ տէմ Իվետէ
 օ կէնճ իչին ֆէսֆէսէտէ օլմայլա , զյանըք տուրույ-
 օրտու , վ' երիքտէն Եալարըրտը ՎալիտէԹուլաճա
 Եարտըմճը օլմայլա քէնտինէ . օնուն այաղընըն սէսին վէ աբ-
 ամասըն սեղիպ պիտի , քի քէնտի քէօրհօլարաղընտան
 ալէֆլէնմիշ կէլիօր օ կէնճ , քօրքտու զիտէ . վէ օ
 սաճաթ սըղընտը քէնտի կէօղէտիճիսի աղիզ Պիքիրէ ,
 վէ տէտի . Եա փաբըք վարիտէսի աղիզ պիքիր Վէրիէմ իմ-
 տատան Եէթիշ պանա պու սաճաթ պու պէջիւք թէլիքէտէ ,
 քի կիւնաճ իշլէմէյիմ սէնին , վէ պէնիմ սաճիպիմ սէնին օղ-
 լունուն հուզուրիտէ : Իշլիթտի օնուն Նիաղըն աղիզ
 Պիքիր վէ չապըճաք կէօրիւնտիւ օնա օրատա Թապըր
 օլունմաղ Նուր իչինտէ գուշանմըշ , պէջիւք կիւրիւթիւյ-
 լէ փարլայըլ շէվէ սաչարաք , վէ Թարիֆ օլունմաղ քեր-
 լամէյլէ . վէ Երիքէ վէրիպ թէսէլա էյլէտի օնու : Վէ
 սէֆիլ կէնճ հաչան օ կիւրիւթիւյիւ էշլիթտի վէ օնուրու
 կէօրիւ , քօրքտու վէ քաչըպ՝ Իվետէնին . օտապընտան
 տըշարը , վէ կիրտի քէնտի Եաթաղընա . վէ օնտան սօն-
 լա վազ կէշտի օ սէփուտան : Լ զիզ Պիքիրին Իվետէյէ
 էթտիլի պու զիարէթտէն պիւ քաչ կիւն սօնրապլտը օնտան
 պիւ պաչկա թիւրիւ էյլէք տաճա . քի պէօլէ օլտու : Կէ-
 ճէնին պիւրիտէ տուսընտան սօնրա՝ հաչան ուլունմաք իս-
 տէրտի , Ֆիքրիլէ քափըլտը , վէ կէօրիւ Էֆէնտիմիզ
 Հն Վսու աղիզ վալիտէսիլէ , օթուրմուշ շէրահաթ
 քիւրսիւսիւնտէ շէրահաթ էթմէյէ ինսան միլէթինէ , վէ
 կէօրիւրտիւ , քի ինճէ արանըպ թէֆթիշ օլուրտու , վէ
 սանքի հէփիսի սուչու պուլունուրալտը , վէ զաղէպ սի-
 ճիլի օլուրտու : Թէֆթիշ կէլտի Իվետէնին իւզէրինէ տէ ,
 վէ օ տախի պօրճու պուլունտու պիւ աղըր կիւնաճ իչին ,
 օնունլա քի ճէհէննէմէ իսքեան օլաճաղըտը : Վ. քօրքտու
 զիտէ Իվետէ , վէ կէօղէրին քալտըրըպ աղիզ Պիքիրէ ,
 տիլէրտի կէօղ Եաչըլա օնտան իմտատ՝ քուրթարմայլա օնու
 ճէհէննէմ քաղէպիւնտէ : Վէ աղիզ Պիքիր տճըյըպ օնուն
 իւզէրինէ , տէտի քէնտի շէրահաթճը օղունա . աֆ էյլէ՝
 կիւնաճ օլտուղուն . Եօքսա Նիճէ սայրը կիւնաճարը իչին
 խոստովանմաք օլուպ թէօլպէ իսթիսֆար էյլէտի , քէզալիք՝
 օնուն իչին տէ Էտէրտի : Վէ շէրիաթճը տէտի , իշտէ սէ ,

նին նիազըն իշին սեվկիւլիւ վալիտէմ քաղէպլէմէմ
օնու, իլէ սանա պաղըշլարմ. վէ սէն էյլէ, քի
օ կիւնաճընա տախի թէպլէ էթսին, վէ պուշու տէյիպ
կէօրիւնմէղ օլտու կէօրիւնիւշ: Իվիտէ քէնտինէ կէլիպ,
աղիմ սեվկինճէ շիւքիւր էյլէտի Լըաճա վէ օնու ա-
ղիզ վալիտէսինէ. վէ փիւշման օլուպ օ կիւնաճընտան՝
խոստովանանք օլտու վէ լայրղընա կէօրէ սպաշխարանքըն
չէքտի: Ա է նէ կիւնաճ ըտը օ, քի իշլէմիշտի օնու վէ
թանըմաղտը, ճիւմլէ օնու ամէլին եաղանլար տէրլէր,
քի քէնտի էրքէյնին էօրիւմին արզուլէմէսիյտի: Լըիզ
Պիրիին օնա էթտիյի պու քէրէմլէրաէն սօնրա՝ Իվիտէ
իպատէթքեարղըն վէ խայրս ամէլէրին արթըրտը. խու-
սուսա զիյարէթէ կիթմէյէ ուշուղարա՝ ճաստաշարա, վէ
չօք սատաքա վէրմէյլէ ֆուքարէլէրէ վէ տիւշիւնլէրէ՝ օ-
քատար, թա՝ քի քէնտի կէյինտիյի ուրուպարըն, վէ
աղընըն լօքմասըն օնլարա վէրմէյէ: Ա է պէօյլէ տուր-
տու չօք երլար աղիմ փաքըքտա. վէ պիլտի տախի չօք
երլ էվլէլ քէնտինին էօրէճէյի կիւնիւ, քի օլտու Ննու
1227. սէնէսինտէ: Ա է էօրիւպ ֆաղի ամէլէրինին րու-
ճանի մաճսուլլլէ տօլու, տէյիշիտի կէօյլէրին ճէննէ-
թինէ:

Պոշու նազը կաէլլէր Լնիւլէն խալիլէն. վէ Ուգոն
իւրիւլէն. վէ Վընիւլէն Էնիւլէլ. վէ Կայրը լիւլէր
ճէնտի չիլտալարընա: Ա է Կայր Վաւուլս Էնիւլէն ճիւլ.
Է. Էօրինէլ. 7.

Ա՛հյլէ:

Սիճէ էօրֆիւլիւ սէսի օ կիւրլէմնին վէ օ եալապըր
շէվէլի նուր քօրքուտուպ օ կէնճ ճովարտալը՝ սէօյին-
տիւրաիւ օնտա արղու աթէշին. քէզալք չօք քէրրէ
պիղէ ըրաստ կէպէն տարլըք վէ սըքլէթ կիւնաճլարտան
վաղ կէշիւրիպ պիղի՝ ալաք կէօնիւլիւ էտէրլէր. նա-
սըլքի Լնտիղըս փատիշաճըն քուրթլանմա ճաստալըլը
օնու ալաք կէօնիւլիւ էթտի, քի էվլէլ մաղըուլու-
ղունա կիւլէնիւրտի սաղայէլ կիպի. նիճէ եաղըլըր 2. մակ.
թ. 11: Իշլլէ իսէ էյի տիր պիղէ տէ պաղը քէրրէ տարլըքտա
վէ սըքլէթտէ օլմաք. վէ նէ զէման պուլուշուրաք պէօյլէ

տարըքտա, մարգարէնին օ սէօղին սէօյլէյէլիմ. իւրի
է, զի խնարհ արարէր զիս, ո՞ր զի ուսայց զպարտաւորանս յոս
Եանի. Եւ զիս, զի ուսայց իւրիս իւրիս, զիս զիս
էնէնէն, զիս իւրիս իւրիս:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ. ԿԻ:

Կիսիսնիսն ուրիս զիսն իւրիս իւրիս իւրիս իւրիս իւրիս
օնոն Կիսն իւրիսն իւրիսն իւրիսն իւրիսն իւրիսն
Կիսն իւրիսն:

Պիր սուսուզ ֆուքարէ չօպան, վէ զիստէ իպատէթ
քեար քըզ ազիզ պիքիր Սալիտէթուլաճա, ալըշըշտը
կիթմէյէ քէնտի սիրիւսին պիր եայլատա. օրատա քի
ազիզ Պիքիրին պիր կիւլճիւկ քի լիսէսի վար ըտը՝ եիւլ
տէն պըրաքըմըշ, զիսա իպիզ եէր իտի: Պու քըզ կիւլ
տէն չօք քէրրէ կիրիպ օ քիլիսէյէ՝ ազիզ Պիքիրին թաշտան
պատկերինին հուզըրինտէ զիստէ մուհապէթ իլէ տուա է
տէրտի օնուն ազիզ վարդարանըն սէօյլէմէյէ: Սէ սօնրա
պարզպ օնուն պատկերինէ թէմիզ եիւրէյ իլէ տէր իտի, աճ
նէ քատար կիւլգէլ վէ լուծֆլար ըլա տօլուսուն վալիտէթ
ուլաճ պիքիր Սէրիէմ. լաքին թաճուպ քալըրըմ, քի
նիճէ պէմին եիւլգինտէն պըրաքըմըշ սըն, վէ նասըլ էսէի
վէ երըթըք տըր իւզէրինտէ ուրուպլարըն. աճ քի գատըր
օլայտըմ՝ սանա պիր շէֆաֆը կիւլգէլ ուրուպա եալիմայա.
լաքին աճըրըմ. քի ֆուքարէյիմ, վէ քատըր տէյիլիմ.
լաքին ճաճտ էտէրիմ վարդարանըն ֆիքիր վէրմէյ իլէ սէօյ
լէմէյէ, վէ սըճաքըք ըլա էթմէյէ պէնիմ սանա պէնիմ
տուալարըմ. վէ իթիգաթ էտէրիմ, քի պոնշարըլա սանա
տաճա շէֆաֆը ուրուպա եալիարըմ, նէ քի քատըր օլայ
տըմ թէն ուրուպասը եալիմայա: Պունու սէօյլէրտի,
վէ սօնրա տուա էտէրտի օնա սըճաք մուհապէթիւ: Իմտի
նէ քատար մաքպուլ վէ քապուլ օլտուլար օնուն տուալէրի
վէ հապէսի ազիզ Պիքիրէ՝ աշիքեարէ կէօրիւնիւր զիարէթ
էթմէսինտէ, քի զիարէթէ կէլիպ օնա օնուն էօլիւմ սաճա
թընտա, ալտը օնուն ճանըն. նիճէ իշտէ եալաճաղըզ
Իմտի պիր ազ վաքըթման սօնրա հաստալանտը պու մուծ
լուլու քըզ, վէ ազար ազար աղըրլանըլ հաստաղը
ճանըն թէսիւմ էթմէյէ եէթիշտի: Սէ իշտէ օ կիւլ իքի

Ֆաղլի ամէլ լահիպէր քէնտի եօլարընա կիտերէլէրտի պիր օրմանտա օ քէօյէ եաքըն: () Ելարըն պիրիսի ուշքու տան զօրանըպ՝ վէ իւզէրինտէն տաղըտամայրպ, եայրտը թօիրաղըն իւզէրինէ, վէ ուշուշօրտու: Ա՛է օ պիրի տուայա տուրուրտու, թա քի այաքտաշը պիր աղ ուշուտուն, ըրա հաթլանսըն, օյանսըն տա, սծնրա կիթսիսլէր քէնտի եօլարընա: Ա՛է օ օյանըք լահիպ տաւ այա տուրուր քէն կէօրտիւ, քի իւշ քէօմէ կիւզէլ կուսանըլար պիրի պիր առտը սըրա պիր հէյրանը սըրայլա քէնտինէ տօղրու կէլիշօրլարտը: () Ելարըն էվէլի սըրասը էլվան ըրէնք թիւրլիւ թիւրլիւ ալաճալար իքինճիսի գարտան պէյաղ սատէլէր, վէ իւշննճիւսիւ գըրմըղը կէյինմիշէրտի, վէ օնլար կէլիպ սէստիզ սէլամլայրպ օնու, կէշտիլէր կիթտիլէր: Սօնրա կէօրինտիւ, քի օնլարտան չօր իհթիշամըղ վէ հիւսիւն տար պիր սուլթան կէլիշօր, օնտան քի նուր շէվէլէրի տաղըլըլար ըտը, վէ հէյրան օլունաճաք շէֆաֆը կիւզէլ չիւշէքլէրէ նաքըշը ուրուպա կէյինմիշտի, վէ պաշընտա պէյաղ վէ քըրմըղը կիւլէրտէն թաճ: () Հաշան քի եաքլաշտը օ լահիպէ, այաղա քալքտը լահիպ, վէ էյիլիպ սէճտէ քըլտը օնա, վէ տէտի, սուլթանըմ նիաղ էտէրիմ աֆ էյլէ սէրպէստիլիմէ, վէ սէօյլէ պանա, քի սէն քիմ ոին, վէ քիմիտիլէր օ սէնտէն էվէլ կէլիպ կէշէն կուսանըլար: Տէտի օնա թաթլըղը ըլա օ սուլթան՝ պէն իմ Ա՛է ըրէմ վալիտէթուլլահ, վէ օ իւշ քէօմէլէր քի կէշտիլէր, ճէննէթտէքի կուսանըլար տըր: Էվէլէքիլէր՝ քի էլվան ըրէնք աշաճալար կէյինմիշէրտի, օնլար տըրլար, քի տիւն եատա իքէն ֆէսֆէսէ իշինտէ իտիլէր, քի աճէպ էվէն սինլէրմի, եօքսա եօք: Իքինճիսի, քի պէյաղ սատէլէր կէյինմիշէրտի օնլար տըրլար, քի պիքրլիլի աշտ էյլէլիպ՝ փաք սաքլատըլար օնու թա էօլիւմէտէք, Ա՛է իւշննճիւսիւ, քի քըրմըղը կէյինմիշէրտի, օնլար տըրլար, քի քէնտիլէրին պիքրլիլէքլէրինին վէ տինին սաքլամա իշին պէնիմ օղուումուն մուհապպէթինէ քան տէօքտիւլէր: Ա՛է պուլարըն սալթանաթլարըր կէօյլէրին ճէննէթիտէ զիտտէ տիր իքինճիլէրտէն. վէ իքինճիլէրին էվէլէքիլէրտէն: Ա՛է շիմտի կիտիշօրուղ ճիւմէմիլ զիտտէթէ պէնիմ իպա տէթքնարըմ պիր ֆուքարէ չօպան քըղա, քի էօլիւմ տէրէճէսինտէ տիր, զիբա օնու ճանըն ալըպ՝ կէօթիւրէճէլիլ պիլիմէ կէօյլէր ճէննէթիլին սուլթանտիլընա, վէ

պու զիյ գըյմէթ չիւէքիւ ուրուպանըն իւծիւքէթի տիր
 օնաւ քի պանա կէտիրտի քէնտի սըճաքը տուալէրի իլէ :
 Սէ պուճու սէյլէյիպ կէօրիւնմէլ օլտու օ կէօրիւնիւշ :
 () նուէն թըպկըսըն օ ույույան րահիպ տախի կէօրտիւ
 իւրեսաընտա՝ վէ ցանըպ չափուկ ույուքուսուտան՝ պաշ-
 լատըւար իրիսի տէ սէվինճէ վէ ազիմ թաճուպըւքլա նաթը
 էթմէյէ նէ քի կէօրտիւքըսէ, պիրի ցանըքըքտա, վէ
 օ պիրի ույուքուտա . վէ սօնրա տէտիլէր պիրի պիրէրինէ,
 տէօնէլիմ կիտէլիմ վէ պուլալըմ օ հաստալը, վէ կէօրէլիմ
 Ղլահըն միւծիւգէթին : Սէ տէօնտիւքը հաստանըն օլ-
 տուղու քէօյէ . վէ պազըլարընս տիւվալ էտիպ՝ պուլտուլըմ
 օնուէն Ֆաքիր էվին՝ օնտա քի քիմնէ եօլ ուտու քըղն պա-
 պաընտան քայրը . վէ սէլամլայըպ օնու կիթտիլէր հաստալ-
 ա, վէ եարտըմ էտէրլէրտի օնա՝ օնուէն ճան թէսիմ էթ-
 մէսիտէ : Սէ տէտիլէր պիրի պիրէրինէ, եա նէրտէ տիրլէր
 կոյսլարըն քէօմէլէրի վէ ազիլ Պիքիր, քի կէօրտիւք եօլ-
 տա, քի պուրայա կէլիյօրլար ըտը, վէ շիմսի կէօրիւնմէլ-
 օրլար . օլմայա քի պիր պաշկա հաստա քըզ տուհա օշ-
 տուէն պու քէօյտէ, վէ օրայա կիթսիւնլէր օնլար : Սէ տա-
 հա պու տիւշիւնճէտէ իքէն, իշտէ քըզ ճէսարէթէնիպ,
 տէտի . փէտէրլէրիմ պաշընըղը աշըն, վէ տիլ չէօրիւն, վէ
 տիլէյին Ղլահասան, քի սիգէ տէ կէօստէրսին պու պանա
 զիարէթէ կէլէն տարաթը կէօյլիւ քէօմէսին : Բահիպլէր
 էօյլէ էթտիլէր . վէ ազապինճէ կէօրտիւքըն օնտա ազիլ պի-
 քիր Սալիտէթուլահը օ կուսանըլարըն իւշ քէօմէսիլէն
 օնլարը քի կէօրտիւքը եօլտա . վէ օնլարտան մատէ կէօր-
 տիւքըն օնտա հիսապըզ ֆէրիլթէլէրին վէ սթլարըն քէօ-
 մէլէրին տէ՝ քի քայտէ իլէ գըույուպ ահէնի էտէրլէրտի :
 Բահիպլէր օնլարը կէօրիւպ՝ վէ տինլէյիպ հէլրան օլուպ
 մալը օլտուլար : Սէ սօնրա կէօրտիւքը, քի թէսիլիմ
 էյլէտի մութըլու հաստա քէնտի ճանընը, օնու քի կէօյլէ-
 րին սուլթանը արապինճէ կիւլէր չիւէքիւրէ թաճալար,
 վէ պիլէսինճէ աղապ աղալը կէօյլէրէ ճիւմէ սթլարըն քէօ-
 մէլէրիլէ պիլէ օնլար քի օրտայտըլար . վէ կիրտիրտի կէօյլէր
 ճէնէթիլին սալթանաթընա :

Պուստա նաշը Էդիլը Ենթիւս գըսան չէնաթ հայէլէն օրինալաց
 փէնէն չիլտայընարտ՝ Փուլ 96 : Սէ հայը Ղալա Էնլէն ճիւլը,
 Է . Էօրիւնէլ . 12 :

Մէյլէ :

Եօրէնէիմ՝ պու մութըլուլու չօպան քրդտան իպա-
տեթընարլըք տուամըղտա, վէ ֆուքարէլքը կերէք կէյին-
միմիղտէ, վէ կերէք եւմէմիղտէ. զիրա Լփէնտիմիղտն սէօ-
ղունէ կէօրէ, հայրֆ զէնկինլէրէ. վէ մութըլու ֆուքարէ-
լէրէ : Օիրա օաղիզ ֆուքարէլքը տիր, քի քօվար չըքաշըր
պիզիմ՝ քալպիմիղտէն տիւնեանըն մութհապպէթին. վէ
կէթիրիր Լլաշըն մութհապպէթին իչէրիմիզէ նիճէ սէօյլէր()
դոստինոս : Մէ տաթի ճիւմլէ պէթ խոպարըն քէօքին սէօ-
քէր չըքարըր, օլմայա քի ֆիլզըլէնսինլէր, վէ քէրէս-
տէսին տըշարը չէքէր, օլմասըն քի քէնտիլէրին մութհա-
պէթին օնունլա պէպլէսինլէր, նիճէ սէօյլէր Սենքա. Տէրնէն,
աճէնի չալլալ էլիմի. Խալէհլէսին էլէր օնունլա Խալահլէտը-
լըղլա չալլալ էլիմի իսէ. վէ էլէր դաճա սէնիլ Գոլլա-
ա, օ չալլալ Խալէհլէսին, նէ չալլալ չալլալսա սէնիլ
էլիլէ, չէրէսիլի :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Ղ Է Թ . ԿԳ :

Սիճիլիլէ իմ ինն, չէ վէրիլ աղիւ Պիլիլ հասարալըն
աղլըլըլէ ինն :

Յուն 1105 . սէնէսինտէ Գիրէմէնկ էալէթինին Լըրաս
չէհրինտէ Լլաշտան պիր պէօյիլէք հաստալըք տիւշտիւ
չէհրիլէրին իւղէրինէ եումրուճաք կիպի, օնլարըն կիւ-
նահլարընըն քաղէպինէ, քի չօքարըր էօլիւլէլաթի . հէքիմ-
լէրտէն պիր իլաճ վէ չարէ պուլմայա քատըր օլմայլալ :
Իմտի ինսան եարտըմընտան ումուտլարըն քէսիպ, ճանը
կէօնիլտէն աղիզ Պիքիլին եարտըմընա սըղընտըլար, վէ օ
քէրէճ՝ էտիպ օնլարա, պու թարզ ըլա իմտոտ
էլլէտի : Լքի սանթուր չալըճը զահիտ քիմնէլէր վար
ըտըլար հէր պիլի պիր եէրտէ թէմէլիւն օլմուշ, եանի՝ պիրի
Իրաքանտիատա՝ աոր Խտերոս . վէ օ պիրի Տէրոֆիստէ
նք Պօղոս քալէսինտէ՝ Պետրոս : Պունլարա կէօրիւ-
նիւպ իւրեպլէրինտէ աղիզ Պիքիլ միքէլէֆ քըյա-
ֆէթ իլէ՝ էսր էլլէտի Լըրաս չէհրինէ կիթմէյէ, վէ շէհէ-
րին եպսունա սէօյլէմէյէ, քի կէլէճէք շաքաթ կէճէսի քի-

լիսէսէ օյանըք պէքէսին խօրօզ եօթիւմիւնէսէք. զիրմ
 օնա օնա: Կիր սու լծան կէօրիւնիւպ՝ պիր մոմ վերէճէք
 քէնտինէ, օնու էյէր սույա տամլատըպ, օ մարազտան
 թու թուլան հաստլարա իչերիպ՝ վէ եարալարըն եպարալարսա,
 օնունլա սաղըք պուլուրլար: Սէ պու իւրեա օնլարա իրի
 տէֆա օլտու: Սօնրա օ սանթուր չալանլար կիթտիլէր
 լըրասա, վէ օնտա եպսա օնուն քի իսմի խմբերտոս
 ուտու. վէ թարիֆ էթտիլէր օնա, քէնտիլէրինէ աղիզ Պիքի-
 րին իրի տէֆա կէօրիւնմէսին, վէ էմրի հիւմայինին եպս-
 ա սէօյլէմէ իչին: Իթիգաթ էյլէտի օնլարըն սէօղիւնէ
 եպս կէօրմէյլէ՝ քի իքիտ տէ պաշլա պաշլա ուզաք
 եէրլէրտէն կէլիպ՝ օ սէօղիւ սէօյլէրլէր. վէ իւչ կիւն
 ծոմ թու թուպ՝ օնլարա օ շաբաթ կէճէսի կիթտի քէնտի
 աէշէհէրին չօք ճօմա հաթլարըլա քիլիսէյէ՝ վէ տուայ-
 ա տուրուրլարա պէքլէմէյլէ աղիզ Պիքիւրին սէօղիւն-
 նիւն թէքմիլինէ: Սէ իշտէ իւր խօրօզ եօթիւմիւնտէ մէզ-
 պահտան էնիպ քէլլամէլի աղամէթլէ, կիւնէշտէն շէֆաֆ-
 լը՝ էլինտէ պիր եանմըշ մոմ ուլա՝ վէրտի օնու օ իքի
 սանթուրիլէրէ. վէ օնլար վէրտիլէր օնու եպսա: Սէ սօն-
 լա ճիւմլէտի էշիտէրէք տէտի. Պո— ճօմա փայտալարա պիր
 չաք փայտա սո— իլինէ, իլինէն հաստալարընլա. վէ ետալար
 օնունլա օնլարըն ետալարըն օ քի օնունլա սաղըք պուլուր-
 լար օ սիլրա սաղըք օնուն փէթիլարալ վէք իլին. պէն փէ
 սիլլէ սօնունլա չօք լուլու—ֆար էպէյին օնունլա. վէ պուսու
 սէօյլէյիպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու: Զաշան կէօրտիլէր օ չօք
 ճօմա հաթլար աղիզ Պիքիւրի, վէ սէսին էշիթիլէրտէ, հէյ-
 լան օլմասան վէ սէվիճտէն սէրհօշ կիպի եէրէ տիւշտիլէր,
 վէ սօնրա քալքըպ շիւքիւրլէր վէրիլէրտի լըլա հա՝ վէ
 օնուն աղիզ վալիտէսինէ: Պուստան սօնրա աղիզ Պիքիւրին
 սէօղիւնէ կէօրէ կէթիւրտիլէր օրթայա չօք քապլար սօյ-
 ուլա. վէ եպս թէսպիհ էյլէյիպ օնլարը՝ տամլաթտը օն-
 լարա օ մոմտան պիր քաշ տամլա, վէ կէօնտէրտի հաստա-
 լարա, քի իթիգաթլա իշիլիլէր օնու. վէ եպս քասըլլար
 տալի օ չիւրիւմիւշ քօքմուշ եարալարըն: (Նու հա-
 շան իշտիլէր հաստալար իթիգաթ վէ սրճալըլ լա,
 սաղալուրլար սալթ իւչ տէօրթ կիւն մապէյինիտէ եիւզ
 ալթմըշ ատէմ չըգանըն ապանըլմազ եաքմասընտան վէ
 քէմ եարալարընտան: Սէ օ հաստալարտան պիր իթիքաթ-
 տըլ օլմայա, իստէմէտի իւմէք օ սոյու. վէ մասկարա

էտիպ տէտի, պանս պիր քատէ՛հ շարապ իշմէք օ սու-
տան տահա էյի տիր, լաքին աքապինձէ քաղէպլէնտի,
զիւս տահա սէօզ աղզընտա իքէն, օ քատար արթտը
չըպանն մարազը՝ թա քի իչէրտէն պլէֆլէնտի օ քա-
տար՝ քի օ սահաթ սէրսէմլէնիպ սէֆիլ ճաննն թէսլիմ
էթտի: Սէ պիր քաչ կիւնտէն սօնրա ալըպ օ աղիզ մո-
մու՝ պիր կիւմիւշտէն քամըշ կիպի եափրմըշ՝ մարիֆէթ
իլէ ցուլմուշ քապ իչինէ քատուլար. վէ սուքլատըլար
օնու եմին եէրտէ: Սէ օնուն իղզէթինէ պիր եէնի եղբայրուի
քօնուլտու պու լաւս ըլա, քապալէտը. օնա քի չօք
քիւի զատէլէր տէ եազըլտըլար: Սէ քուլնտան սօնրա իքրարընա
կէօրէ ինէքմիլ էյլէտի աղիզ Վիքիր. զիրա օ կիւնտէն պու
կիւնտէք էթտի վէ ետէր չօք լուծուֆլար սաղըքլար վէ
միւճիւզէթ օ մոմուլա՝ քէնտի զիպրէթճիլէրինէ. վէ ի-
պատէթքեարլարընա: Սէ հէփիսինտէն զիատէ թաճուպ
քալաճար պու տուր, քի օ կիւնտէն թա պու կիւնտէք
712. սէնէ տիր, ֆարազա հէր սէնէ քայտէլի նէսիքէթ-
տէ՝ (եանի ձայնաւոր պատարագտա՝) վէ պէօյիւք թափօր-
տա (քի չօք ուզուն հօլ տուր) օնուն զիննէթի կիւնտէ
եարքարլար օ մոմու. վէ պինլէր քէրրէ տէ սույա տամ-
լատըպ՝ վէրիլէր հաստալարըն սաղըզընա, վէ տին-
տարլարըն սայրը իքտիզալարընա, լաքին եքսիլմէզ
վէ էքսիլմէմիշ տիր, իլէ օ պէօյիւքլիւքտէ՝ եանի իւչ քա-
լըշ միքտարը տըր, նասըլ քի պաղըշանտը աղիզ Վիքիր-
տէն: Սէ տախի չօք իթիգաթմըզ քիմսէլէր ինանմայըպ՝
շիւփհէլէնտիլէր վէ շիւփհէլէնիլէր, քի օնտա պիր հիլ-
լէ օյա, օնուն իչին պու հիքեայէթ, վէ պու մոմուն էք-
սիլմէմէսի իքի ֆազիլլէթլի փափլարտան մէթինլէնտի. եանի
տէօրտինձիւ Սիստոստան, վէ սէքիզինձի Լղեմէստէն:
Պու հիքեայէթին ախրինտէ օ աղիզ մոմուն սէպէպլիլէ
Լալահըն էթտիլի չօք միւճիւզէթտէն՝ պիրիօին եա-
զալմ, վէ պու տուր: Սաքտըլ ըլա շիմէք վուրմասըլլա
եանկըն տիւշտիւ օ գէօյիւք քիլիսէլէ, նէրէտէ քի սաք-
լարլարտը օ մոմու. վէ հալքըն չօլալմասընտա, ֆարազա
քոչյուլու պօշալթտըլար սէօյիւնտիւրմէ իչին օ եանկընը.
լաքին քապիլ օրմատը: Սօնրա հալան սաչտըլար աթէ-
շին իւզէրինէ սուտան, քի պիր քաչ տամլա օ մոմտան
տամլաթմիշլարտը իչինէ, աքապինձէ պիւթիւն սէօյիւն.

ինչ ՚ի յէջ. Բայց յայն պէ՛ն Վհ. և զայն ՚ի խաչ ելել.
 Եւստի՛ չի ֆիքրիքի յոմարմ որպէս պաշա շէյ յիւլէյէ, Լաքն
 Եւրթուր ին Վհ. և զայն խաչ չէյ լը 1. Կորն. Բ. 3:
 Խմտի՛ շէյթան կէօրիւպ օնուն ամէլէրինին պէջլէ միւճիւ-
 գէթլի փաքլըղըն՝ տիշլէրին քըճըրտաւըրտը օնուն իւզէ-
 րինէ. վէ պաշաւոր սընամայա օնու կէճէ կիւնտիւզ քօր-
 քուլու կէօրիւնիւշլէրլէ: Սէ օնուն պաշը օրնամասը պու-
 օլտու, քի պիր կիւն պու մութլուլու րահիպ եօ-
 րուլուպ պահճէտէ չարշամասն, քէնտի օտասընա կէլտի,
 վէ օնտա տիզ չէօրիւպ ազիզ Պիքրիքին պատկերինին հու-
 ղուրինտէ՝ տուայա տուրուրտու, իշտէ շէյթանլարըն քեօ-
 մէսի քօրքուլու ասլանլար, Եապանի տօմուղար, վէ քու-
 տուրմուշ քէլվլէր քըյաֆէթլէրինէ կիրիպ կէօրիւնտիւ-
 լէր քաֆիլ օնուն օտասընտա. վէ օնուն էտրաֆըն քուշա-
 տըպ վէ քէնտի փէնշէլէրին աշըպ սէյիրթտիլէր օնուն
 իւզէրինէ փարալամայա օնու: Սէ օ յնլարը կէօրիւն-
 ճէ փէք քօրքու, Լաքին տին իլէ Եւրթըլէնիպ պաշաւոր
 քէնտինէ իմտատա չաղըրմայա աղիզ Պիքրիքի, վէ տէմէյէ,
 իմտատա եէթիշ պանա աղիզ պիրբի Սալիտէթուլաշ, վէ
 տաղըլընլար սէնին տիւշմանլարըն: Խմա օ ճէճէնճէմ
 ճանափարլարը՝ ֆարաղա եէօրիւլուշ էտէրլէրտի օնուն իւ-
 ղէրինէ, Լաքին Եաքլաշամաղարտը: Սէ սօնրա պիր պաշ-
 կա ճէճէնճէմ ղէպանիսի տահա կէօրիւնտիւ օնտա, քա-
 րա, մուրտար չէհրէլի, շահէրիման քընտֆէ-
 թինտէ էլինտէ քալըն վէ ուզուն տէմիր քանճայլա. վէ
 տէտի օ պիր շէյթանլարա. վայ սիզէ րէզիլ ճանափարլար
 քի շէյ էտէմէյօրտուեուղ պիր քօրքաք թափանա քարշը
 շիմտի կէօրիւն, քի նիճէ էօլտիւրէյիմ օնու: Սէ պու-
 նու սէյլէյիպ պըրաքտը քանճայը օնա, վէ թութուպ
 օնուն ուրուպարնտան սիւրիւքլէրտի օնու եէրլէ: Սէ սէ-
 ֆիլ քէշիշ տայմա քէնտինէ իմտատա չաղըրըրտը աղիզ
 Պիքրիքի: Սէ օ էշիտիպ օնուն ֆիրեստըն կէօրիւնտիւ օն-
 տա աքապինճէ քէրլամէլի աղամթլէ, վէ էլինտէ պիր
 ասա, քի օնունլա վուրուպ քանճայը, տէտի օնլարա.
 նէ սէրպէստիք պու օտայա կիրմէք սէֆիլէր. վէ պէնիմ
 քուլումու թաճիզ էթմէք: Խմտի՛ Եւրթըլըն շուն-
 տան. վէ պիր տահա կէլմէյին պուրայա: Օնու հա-
 չտն էշիթտիլէր շէյթանլար, աքապինճէ շիմէք կիպի
 քայլըպ օլուպ քօլուլտուլար օնտան: Սէ սօնրա տէօնիւպ

աղիզ Պիքիր օնա, տէտի. Չաւն չէ յապուղ օրացան
պանա զէ պէնին օրացան էրբէյնին փաղըղըլա, զէ ֆաղեյ-
լէլէլէ Էտըանայա ճաղալըլա, ինքն ինքն ինքն աղիզէրպէ
աղիզէրա ինքն, նապահալ զէրբէլէն սանա պառ ինքն. Էտնի,
պաղըլա յապուղ զէ ինքն ուրուպա ինքն. Ֆաղալէճէ Էէ. զէ
պաղըլա չաղըլ. զէ սօնրա տէտի. Էյէր Լաւապառն պառ
նապահալըլալըլա, չաղ ղէլէ Էպիւրին ֆաղըլէ աղիզ Էօրանպառ:
Պունու սէօյլէլիպ, զէ քէնտի քուլուն թէսէլլատա պը-
րաքըլպ' կէօրինմէլ օլտու: Վէ օ. քէշիշ օնուն նասահաթ-
լարըլն ֆիքիրինէ աղըլպ, թէքմիլ Էթտի օնլարը
պիւթին թա քէնտի Էօմրինին ալիւրնէտէք ալէմէ
Էյի իպրէթ, զէ Տէյրան օլմասրնա. զէ սօնրա ըսահաթլան-
տը սէլամէթլէ Վ. նապա:

Պանա նապը Էպիւր Լանիլա Գրան ղէնպի հայել օրնապա
պէնիլէն ղէլա: Վէ հայր Ղառըլա Էօլէ. ճիւր. Գ. Էօր. 33:

Մէյլէ:

Լաղիզ Պիքիրին պառ քէշիշէ վէրտիլի պառ իւշ նասա-
հաթլարըլն քապուղ Էտիպ' պիզ տէ ճանը կէօնիւլտէն
աղիզ վալիտէլիլըլն նասահաթը կիպի, ալմէլ իլէ թէքմիլ
Էթմէյէ ճահտ Էտէլմ:

Մ Ի Ի Ք Ի Ի Օ Ի Թ. ԿԵ:

Էղըլ Պիքիր ղէֆալէլէճէ օլտու պէր պէլէլէլէլէ ինքն, ղէ ֆա-
ղալէլէլէլէ Էլէնի յապուղ Էլէթըլէլէ:

Լաղիզ պիքիր Վալիտէթուլլահա իպատէթքեար պիր պէօյ-
իք տէվէլէլէլէ ըրճալ' տիւշիւնտիւ քէնտի շանը ղէօհրէ-
թինէ պիր միւքէլէլէ ֆաղալըլա Էտիմաք, օնունլա ինանլար-
տան կէշիճի սալթանաթ քաղանմա իշլին: Վէ տիւշիւնտիւլ
Ին թէմիլ Էթտի. իմտի հաշան պիթիրտի Տէյրանը վէ մա-
րիֆէթլէլէ սարալըլն պէնասըլն. Էթրաֆըլն քուշաթտը
կիւղէլ Էտիլըլ պարըլըլա քալէ կիպի. սօնրա Էաղըլ
պառ սէօղիւ հիսար քալիլըլըլն իւղէրին. ղէճիլ օլտու,
ղէ պունապա Էթմէլն ղէ ուրուպալըլն պաղալըլալէլէլէ, իլէ Էալմէլըլ
Էթիլէլէլէ, Պըլապան, Է Էթթիլէլէ, պառ սէօղ իլէ պունա

տէմք իստերտի, քի պու սարայտա միսաֆիր քապուլ
օլմաղար ֆուքարէ վէ պայաղը քիմնէլէր. իլէ եալընըզ
հէօքիւմտարլար վէ սերասկէրլէր. Նասըլ քի Լքիւլէս.
իլիմտարլար, նիճէ քի Պղատոն. սուլթանլար վէ հանըմլար.
Նասըլ քի Լքտեմիս իտի: Կասըլ քի եալտըյա, էօյլէ
տէ էթտի, զիրա պիր թիւրլիւ քապուլ էթմէզտի օ սարայա
ֆուքարէլէրի վէ պայաղը քիմնէլէրի. վէ տախի սէյրինէ
պիլէ լայիք տէյիլ կիպի սըշարը սիւրէր չըքարըրտը
օնլարը: Կաքին տէվէթլիլէրի, հէօքիւմտարլարը, վէ
հանըմլարը քապուլ էտէրտի ալիմ մուհապէթլէ. վէ
տայըմ օնլար ըլա մանճա եեր իտի: Սէ պէօյլէ արզու-
լէտիյինէ, եանի՝ տիւնեանըն պօշ սալթանաթը-
նա եէթիշտի, զիրա տէօլլէթլիլէր կէլիւրլէր, եէրլէր
իչէրլէր, վէ մէթ էտիպ պէօյիւտիւրլէրտի օնու, վէ օնու
սարալըն: Կամա ֆուքարէլէր՝ պայաղը քիմնէլէր՝ աճ-
լար վէ սուսուղար կէլիւրլէրտիյսէ սարայա, աքապիլնէ
քօլլուլուրլարտը օնտան, Խմտի՝ պիր քաչ սէնէտէն սօն-
րա պիր կիւն պու ըիճալ ուլքուտա իքէն Ելլահաւան պէյ-
լէ պիր իւրեա օյտու օնա. եանի կէօրտիւ քէնտիսիյ
էօրֆիւլիւ հաքիմ Վանն աիվանընտա, օրատա քի
օնուս սաղընտա օթուլմուշտու սալթանաթ քիւրսիսիւն-
տէ՝ օնուս վալիտէսի աղիւ Պիքիր տէ: Սէ օրիճալ էօր-
քէլի կէօզիւլլէ պաքըպ հաքիմ Վան, տէտի օնա. Չիւ-
ի սէն յօլպոն սէնիս սարայընտան պէնիս սէմիլէ-սարապա-
լըմ ֆուքարէլէրի, իշու պէն պէ յօլպըմ սէնի պէնիս
իէօյլէր ճէննէլիսիպէն: Պու քօրքուլու քէլամը էշիտիսնէ
օ ըիճալ, զիպտէ ար իլայըք օլուպ քօրքուսուստան էճէլ
թէրի տէօրէրտի. վէ զպնն էտէրտի քէնտիսիս թէսլիմ
օլմուշ Նարի ճէհէննէմէ: (Նուս իշին կէօզլէրիս աղիւզ
Պիքիրէ քալտըրըպ, տէտի օնա աճը կէօզ կաշըյա, Ես-
սուլթանլար սուլթանը աղիւ Սալթիլէսուլթան, սէն ի իւնա-
իւտըրլար իէօզլէթլիսի վէ սէֆէրիսիս, նիւպ էպիլիս, պէն իւ-
նաճէնալ իշին պէ ըիճալ էյլէ, վէ պիլէ Ելլահաւանտան, ի
յօլմաղըն պէնիս ճէննէլիսիպէն, զիրա էյլէր օնտան յօլմաղընտան,
նէրէյլէ իֆէճէյլէ, ճէյլէր ֆուքարէլէրի ճէրհաթիլ էլիսէյլէ-
լէրլէ ճէհէննէմէ իլիսէպէն յայլ ք. Նիճէ պէն սէֆիլ պէ էյլէ-
պիլ. վէ լաթիս իշուս ահա էպիլիս պէր պահա էօյլէ էլիսէյլէ,
իլլէ օնտան զէլլէն: Ելլիթտի օնուս նիաղըն վէ կէօզ եա-
շըն աղիւզ Պիքիր. վէ տիլէտի քէնտիս Ելլահաւանտան

պաղըշամայա ծնա սուչուն, Վէ շէրահաթճը Վն վախտե-
սինին նիաղըն տինէյիպ տէտի ըիճալա. իշտէ վախտէմին
հաթըր շէրիֆինէ աֆ էտէրիմ քապահաթարընը. լըքին
սանա պունու թէմպէհ էտէրիմ, քի ու սարայընը պարը
քափըսընըն իւզէրինէ եազտըղըն քիպիր սէօղէրի պօ-
ղուպ գալտըրասըն. զերա ու սէօղէր պանա մուղաիր տիր-
էր. վէ անէրին եէլինէ պու քէլամլարը եազասըն. «ճէ-
լէն Գէյիշ, Գէլարըն քէօմէսին Գադու Էյլէ, Էսնի չըղու-
Սարայնաս, Վալարուս, վէ Գաբիլ (Գալթուս) ծնունլա
տէմք իստէրտի պունու, քի միսաֆիր քապուլ էտէսին
էյի ըահիպլէրի, եանի արլարըն քէօմէսին, Փուքարէլէրի,
նասըն օ չըլպաղը՝ քի կէյտիրտի սը Սարտինաս. հաս-
տալարը վէ եարալըլարը՝ նասըլ քի ֆաբըր Վազարուս
ուտու. զարիպ վէ մէքանըզ զհարէթճիլէրի, նասըլ
քի ուզաք եէրէրտէն կիտէնլէր պէօյիւք Սպանիատա
կոմպոստելատա՝ սը հակըրու առաքեալա զհարէթէ: Պու
թէմպիհի էտիպ Վն, կէօրիւնմէզ օլտու. վէ ծնունլա
ճիւմլէ կէօրիւնիւշ: Վէ ըիճալ օյանըպ՝ վէ պլըւպ ֆիք-
րինին քափըմասընտան, քէնտի իւրեասընտա Ղլահա
էթտիյի ահարը արալինճէ պաշտտըր ամէլէ կէթիրմէյէ.
զերա Վնուն էմրինէ կէօրէ սիլտի օ մաղուուլըք սէօղէ-
րին, ծնլարը քի եաղմիշտը սարայընըն պարը քափըսընըն
իւզէրինէ. վէ ծնլարա պէտէլ եազտը եօքարտա զիլը օլու-
նան Վնուն քէլամլարըն: Վէ ծնտան սօնրա քապուլ է-
տէրտի ազիմ մուհապէթլէ քէնտի սարայընա Փուքարէ-
լէրի վէ տիւշիւնլէրի, վէ չօք սատարա ամէլի էտէրտի
ղէրուր քիմնէլէյէ: Վէ պու միսաֆիր սէվիճիլըք վէ
քէրէմ ամէլիտէ տուրտու ճիւմլէ քէնտի էօմրիւնիւն
կիւնլէրինտէ. թա քի ըահաթլանը սէլամէթլէ Վնտա:

Պանոս նալ Էպիլէր Երեմիոս քէնտի Բարիի քիւն.
Վնէպիլէ հոյր Սաղէրիոս Գալա ծաղիտէրէ: Վէ հոյր
Վալուս Բալէտի ճիլք. Է. Էօր. 22:

Մէյլէ :

Լօյրէնէլիմ՝ գլիզ տէ պու ըրճայա լաստ կէլէնտէն սատաքա էթմք տիւշկիւնէրէ վէ ֆոքարէլէրէ, օնունլա սալիշլէնէլիմ՝ Վանունչէրահաթընտա : Նախկին առաքեալն քալիւնճէ, Բարդիւշէն պարթի պարթիւնն առ պարթապոստոս : Լանի սէտիւտ էօյլիւնիւր սարաթա շէրահաթէ լասարան : Օիրա զիստէ մնք գուլ տուր Լլահա սատաքա, Ֆիճէ սէօյլէր Սողոմոն. առնէլ պարթապոստոս և իրաւուն տաւ Լլահա Եւլի Գոն պղծ : Լանի սարաթա էլիւն Գէ սարաթալէլ Գոն պարթապոստոս զէրպոստոսն զէրպէլ Գոն պարթապոստոս (լատին թէրճիմասընա կէօրէ), առախ. 22. Սէ պու պունուն իշին տիր, քի մէրհամէթիլէր Լլահա պէնգէլէր, քի պիւթիւն մէրհամէթ տիր, վէ չիւն ֆէյլէսօֆլարա կէօրէ՝ մէնէնտ սէվէր քէնտի մէնէնտին, օնուն իշին Լլահա զիւտէ սէվէր մէրհամէթիլէրի. իմի սէօյլէր մոթիւլուր (Գոստիմոս. յէր շէ) Եօր Գոն, չի պէլէ էօյլ սէվիւնէլէ Եօր Լլահա, նաւը չի մէրհամէլէ :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Ջ Ե Թ . Կ Ջ :

Պէյան Եյլէի տիւշ Պէիւր յէր Գոնայինն չէտիւլէլին. Վէ
 օ չէտի չապահալլարնա լայի ճիւտալն տար :

Յուն 528. սէնէսինտէ Ստամպուլտա Տիբերիոս զահիտ չէզարըն վաքտընտա Լնթաքիա չէհրինտէ Լնտօլիս նամ պիւ քիմնէ վար ըտը, պիւյիւճիւ, փութփէրէստ, վէ փէք ֆէնա. լաքին քէնտիսին տըշարտան պիւր զահիտ քիստիան քիմնէ կէօստէրիտի : Պու Ստամպուրա ալըլ վէրիւշ էթմէյէ չօք տօստլուղու վարըտը փատիշահըն քէնտի խանէսինին պին պաշըըլա, քի ֆաղլիամէլ Լլահա մուհապէթլի վէ աղիզ պիքիւ Սալիտէթուլահա չօք իպատէթքտար քիմնէ իտի : Պու պին պաշը զանն էթմէյէ, քի օ միւրայի քիստիան վէ իւլիւթլէմէ քիմնէ տիր, մէթհտէրտի օնու զիատէ չէզարըն հուզուրինտէ, չէզար տա ինանըտը, քի օ սահիհ էյի քիմնէ օլա : Լաքին աղիւշ Պիքիւր քէնտի իպատէթքտարը չէզարըն Եվինին պին

պաղըսնա ածըրպ' խտէմտի, քի ինանսն օ քեազիպէ •
իմտի կէօրիւնտիւ ընա պիր կէճէ, վէ տէտի. էյէր իստեր-
սէն և ղսահա վէ պանսա տօստ օլմաք, սարճ'ն օ քեազիպտէն, վէ
էսիրկէմէ ընու. զիրա օ առէլ իլէ փուլ թփերէստ տիր, վէ քէն-
տիսին տըշարտան քիստիան կէօստէրիր: Այիւթիւհ օ-
լուպ պին պաշը ազիզ Պիքիրէ' պունու չէզարա տա
տույուրտու: Ալէ չէզար ազիզ տինէ քայրէթի օլմայլա'
իւթ էտիպ' քի պէլքի օ քեազիպ սայրը քրիստիաճարը
տա պտօտսրն չ կաղտը Անթաքիա փաշասընա, քի չա-
փուկ կէօնտէրսին Անատօլիսի Ատամայօլա: Ալէ օ կէօն-
տէրտի ընու օրայա, վէ չէզար քօտու ընու աքապլնճէ
ալէսէվի զաթիլէր զնտանընա: Իմտի օ զնտանտա ազիզ
Պիքիրին թաշտան զյմա մուհապէթէ թէփրէտիճի կիւ-
ղէլ պիր պատկերի վար ըտը Ալահ' օղու քուճողընտա,
տուլարա եաքըն քօնմուշ հափըզտաքլէրին թէսէլասը
իչին, ընար քի աքշամ սապահ ընուն հուզուրինտէ տու-
վա էտէրէրտի: Ալէ քեազիպ Անատօլիս քէնտիսին կէօր-
տիւ, քի չէզար էվինին պին պաշըսընըն քէրէմինտէն
մէհրում զմուշ, տիւշիւնտիւ քուրթուլմաք միւրայիւ-
լէք էթմէլէ քէնտինին զաթի մէշրէֆինէ կէօրէ: Իմտի
պաշաաթը զնտանտա Այլիտէթուլահըն պատկերինին հու-
ղիւլինտէ չօք վէ սըճարը տուվա էթմէյէ. կէօքսին տէօյ-
էրտի, միւրայիճէ ալլարտը, տէրին եիւրէքտէն աճէտէր-
տի. վէ սայրը էօյլէ իշէր էտէրտի, չէօյլէ քի զահիտ
քրիստիան քիմսէ օլմաք կէօրիւնսին: Ալէ օ քաաաթ
էթտի, թաքի զնտանտաքիլէրին ճիւմլէսի ընու սուչուզ
զանն էաէրէրտի, վէ փէք պէօյիւք սըլարտան պիրի. վէ
օնտանն եայրտը ընուն սըլուզունուննամը պիւթիւն չէհէրէ-
վէ չօքարը ընու կէօրմէյէ կիտէլլէրտի. վէ օ սէվինիւ-
տի, քի օ թաքիպ իլէ քուրթուլուր տէյի: Իմտի
ազիզ Պիքիր քայրը տայանամայլօ ընուն միւրայիլլինէ.
պիր կիւն հաշան տուրուրտու ընուն հուզուրինտէ օ միւ-
րայի, վէ քէնտի միւրայիլէք տիւփասըն էտէր իտի, վէ
զնտանտա ծլանլար ճիւմլէսի ընա պաքարլարտը, իշտէ
ճիւմլէտէն ազիզ Պիքիրին պատկերի տէյիշտի եիւզիւնիւն
րէնկին, վէ տալիլն չէհրէ' քօքքուլու պաքըշ վէ էօքքէլ
կէօղլէր իլէ աթէշ սաշըլըր կիւլի պաքտը օ սէֆիլէ.
վէ սօնրա սանքի պիր տահա կէօրմէք իստէմէզաի ընու
քէնտի հուզուրունապ, եիւզիւն էսսէսինէ տէօնտէրտի

Վէ քալոր սօնրա տայմա էջլէ երեզիւ էնսէ թարա-
 ֆընտար, վէ կեօզէրի տօլու էօրքէ իլէ: ()նու հաշան
 կէօրտիւէր էտրաֆընտաքիլէր, փէք զիատէ քօրքուպ'
 չաղբրտըլար, միւճիւզէթ տիր, միւճիւզէթ տիր. վէ օնուշա
 թանըտըլար քի Մնատօլիս պէջիւք միւրայի տիր, վէ Մլա-
 հա վէ օնուն աղիզ վալիտէսինէ ատիւ: Պու միւճիւզէ-
 թին խապէրի եէթիշտի չէղարըն, ճիւմէ օնուն րիճալա-
 րընըն, վէ պիւթիւն շէհիլիլէրին քուլարլարընա. վէ
 չօքլորը կէլիպ' կէօրիւրլէրտի պատկերի, վէ քօրքուպ հէյ-
 րան օլուրլարտը: Սէ չէգար փուքուֆ օրուպ զընտանձը
 պաշտան օ պատկերին էհվալինէ մինասիպինէ կէօրէ. օ
 քի օրատայ ըտը. վէ ճիւմէսին կէօրտիւ. սէ-
 ֆիլ Մնատօլիսի էօլիւմէ քաղէպլէտի. եանի էմր էթտի,
 քի ճանավարլար էօնիւնէ պըրաքըլարըն. վէ էջլէ օլտու:
 Սէ պըրաքտըլար օնու ճանավարլարըն էօնիւնէ. վէ փէք ֆէ-
 նա փարալայըպ' եէտիլէր. վէ օնուն քէմիլլէրինտէն տա-
 խի հիւշ փարչա պիլէ պըրաքմատըլար:

Պուսա հաշա էպէր Միլիթիւրուս չէնպի չիլա. վէ Մլադիւս
 Սալիքիլու. իւճիւ. չիլա: Սէ հայր Մլադիւս. Գրիգոր:
 ճիւլ. Թ. էօր. 13: Սէ հայր Մաւուս Բոլի. ճիւլ. Բ.
 էօր. 20:

Սէյլէ:

Պու հիքնայէթտէն էջլէնիլիզ զիատէ սաքընմաք միւ-
 րայիլիքտէն, նիճէ վէ սիրաք. Թ. 37. սէյլէր. Սէ լէնիլ
 չէպտարչալ հարլիան. լանի' իւրաթ օլա ինտանլարըն չէօլ-
 լէրիւրէ: Օլորա միւրայի կէօստէրիլ քէնտիսին Մլահ
 թարաֆընտան օլմաք, վէ չէյթան թարաֆընտան տըր.
 տըլարտան պէյազ սըվանմըշ մէզար կիպի տիր, վէ
 իչէրիսի մէքրուֆ քօքուլա տօլու. օնուն իչին Մլա-
 հա զիատէ ատիւ տիր. վէ Հոգին քը օնտան քաշար,
 նիճէ սէյլէր Սոդոման. Սէ հոգին իմաստուէ փոթիլէ 'ի նէն-
 Գուէ. լանի, իլիգուր Սոհուլ փաքալար հիլէպուպը քաշար,
 իմաստ. 1. 5:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Է Թ . Կ Է

Եւ իւր Սալեպեթաւստէն պիտի լինէին իւր լաւութեան իւր լինելունս
պիտ անասան եմա իւրուն իւրուն ալ իւր իւրուն
Եւ իւրուն :

Յուն 610. սենէսինտէ Լոռմ շէհրինտէ պէջիւք նիզա
զուհուր էթտի քրիստիաններ վէ չըֆուլար մապէյ-
նինտէ՝ Իսա էֆենտիմիզին համիլէլիյի իւզերինէ՝ զիւրա չը-
ֆուլար տէրէրտի, քի Վն համիլէ ոլտու Սէրիէմտէն եօք
քի Րուհուլ փաքլա, իլլէ քէնտի էրքէյի Յովսէփին հէրա-
քէթիլէ. վէ քըյաս էտէրէր իտի, քի քապիսիզ տիր պիքիւրէ
պիքիւր քալմայ ըլա համիլէ ոլմաք վէ տօղուրմաք. վէ քրի-
ստիանլարա քարչը պու սէօզին իւզերինէ զիւտէ ինաս
էտէրէրտի. վէ թիւրլիւ շէհատէթիլքէրէ, վէ
կէօտէրմէլէրէ՝ ծնու քի քրիստիանլար իլէրի կէթի-
րիլէրտի, տիլնէմէզլէր իտի: Սանրա պիր անատան տօղմա
քէօր հոօմալը քրիստիան քիմնէ ֆիքիւրտար վէ իպա-
տէթքեսար ազիզ պիքիւր Սալիտէթուլա, իւզերինէ ալ-
տը միւճատէլէ էթմէյէ չըֆուլարլա. վէ ումուտ է-
տէրտի ազիզ Պիքիւրին շէֆայէթիլլէ եէնմէյէ ծլարը:
Իմտի չօք տէֆա միւճատէլէ էթտի ծլարըն ուրքիլէրի վէ
զիւտէ ալիմէրիլլէ. վէ ծլարըն աղըզլարըն քափատը, թու
եիւզլէրի քըզարտը. վէ պէյլէ իքէն քէնտի թահմիլլէ-
րինէ տիրէնիպ, տէյիլ քի սալթ ծնուն սէօզին քա-
պուլ էթմէզլէրտի, վէ տախի սիթէմէլէրէրտի ծնու չաղըր-
մայլա տէլի մաղրուլ վէ զիւնքեսար. վէ տախի սէնին կիւ-
նահլարընըն ճէզասընա՝ տէտիլէր, Լլահտան զազէպլէն-
միշ սին անատան տօղմա տէվրի տայըմ քէօրուղա:
Վատըր ոլտուլար պուծու տա տէմէյէ, հէյ տիվանէ, էյի
տէյիլմիյտի, քի սէնին Վնոն՝ էյէր պէյլէ զուտուրէթի
վարըտըյաս վալիտէսինին պիքիւրիլլին սաքլամայա, սէնին
կէօզլէրինէ տէ ըշըք վէրէյտի: Օլտմօ քէօր Լլահտն
տույ էթմէսիլլէ գուվէթիլէնիպ՝ տէտի ծլարա, տէտիսիզ,
էյի տէյիլմիյտի, քի սէնին կէօզլէրինէ տէ կէօրմէք վէրէ
իտի, իմտի՝ էյէր պէնիմ կէօզլէրիմ կէօրմէք վէրիսէ,
նէ տէրսինիզ, իթիգաթ էտէրմիսինիզ, քի օ Լլահ
աղը, վէ պիքիւր Սէրիէմտէն տօղմուշ տուր, հօզ սա եօք:

Տէտիւէր չըֆուծլար, պէլն՝ ինիգաթ էտերիզ, օ ճիւմ-
լէյէ, սէննէ քի ինանըսան. վէ լաքին սէն արսըզանըպ քա-
պիւրիզ շէյ սէօյլէյօրսուն. զերա սէնին Վնուն էյէր քի
քէնտիսին քուրթարամատըյսախաչա չըքարանն աթալարը-
մըզաման, եա սէնի նիճէ քուրթարա պիւլէր քէօյլուզան-
տան: Տէտն քէօր, հաչա, եօք քի քատըր տէյիլտի
քուրթարմայա քէնտիսին էօլիւմտէն, վէ օնուն իչէն էօլ-
տիւ, իլլէ իստէտի էօլմէք պիղիմ քուրթուլմամըզ
իչէն, վէ էօլտիւ. իլլէ պէն ինիգաթ էտերիմ, քի էյէր
շիւմտի իստէրսէ օ՝ քատըր տըր կէօղլէրիմէ նուր վէրմէյէ,
օնու քի սիզ տէ կէօրիւպ՝ թաճուպ քալասընըզ: Տէտի-
լէր չըֆուծլար, էյէր կէօրիւրսէք սէնին կէօղլէրինին
նուրլանմասըն, իքրար էտերիզ ինիգաթ էտիպ օնա՝ քրիս-
տիան օլմայա: Տէտի քէօր՝ պիլին նէ սէօյլէյօրսունուզ.
սիզի փէք փէյլէմէյին, իքրարընըզ սօնրա թէքմիլ էտէմէզպի-
նիզ: Տէտիւէր չըֆուծլար. էյէր իքրարընըզ թէքմիլ
էթմէզսէք, օլ զաման պիւծիւն մալարըմըզ ալըպ Հոմա-
տան տըշարը սիւրսիւնլէր պիզի: Հաչան կէօրտիւ քէօր,
քի չըֆուծլար քէնտիւրինի պէօյլէ րէհինէտիլէր,
տէտի օնլարա, պու քատար նէթիշեր. քալքըն, վէ իւչ
կիւնտէն սօնրա պու կէօղլէրիմին նուրլանմասընըն միւճիւ-
զէթին ճիւմլէ սթլարըն քիլիսէսինտէ կէօրէսինիզ: Պար-
բիլէրտէն այրըւըպ քէօր, ու մուտընմայա Մլաշա
վէ ազիզ Վալիտէթուլաշա, կիթտի տօղրու սթ Վննիւիւ-
կիոս փաիւ, քի օլտէմ Մլաշըն քիլիսէսին քալըրըրտըր, վէ
նազլ էթտի օնա ճիւմլէսին, նէ քի չըֆուծլարա կէչտի,
վէ նիճէ քալիլ էթտի օնլարլա: Այէ զէման էշիթտի
պոննու փաի, թանրտըր, քի Մլաշըն տույ էթմէսիլլէ էթ-
միշտի օ քալիլի, վէ մէթճ էթտի օնու. վէ ղայրէթ վէր-
տի օնա շիւփէսիզ ու մուտընմայա Մլաշա. վէ օնուն
ազիզ վալիտէսինէ: Վէ էմր, կէօնտէրտի չըֆուծլանէլէ-
րէ, քի ճիւմլէսին իւչիւնճիւ կիւնտէ, քի տէրնտաս
էօրթուսույտու, Պանթէոֆն տէնիլէն քիլիսէտէ պուրուն-
սունլար, վէ շիւմտի Հոօտօնգա. օնու քի պու ազիզ փաի
պիւր սէնէ իլէրի փէշկէշ էթմիշտի ազիզ Վալիտէթ
ուլաշըն, վէ ճիւմլէ նը մարտիրոսլարըն իզլէթինէ. զերա
էվվէլ ճիւմլէ փուծլարըն էվիյտի: Պու արարըքտա քէօր
քէնտի էվինէ չէքիլիպ՝ իպատէթտէ օլուճտա վէ փէհ-
րիզտէ տուրուրտու. վէ եալփարըրաը ճանը կէօնիւտէն

ազիզ Պիքիրէ, ընա իմտատա եկեմիշմէյէ քէնտի իսմի
սալմանաթընա: Աէ սօնրա օնուն իզգէթինէ պիր մեսեդիկ
եափտը ֆիքըյէ, քի տէր իտի, Դաւ օլ պիքիր Սէրէն,
քի ճէֆ րէֆաղէնիքըն չալալըն. վէ Ղ'եպրաէլ ֆէրէշտէնին
շալալալն իլէֆալն էյլէֆին, պիքիրըյէ Բըլաշը ինսան աս-
ղալալն. ասղալալալալալն սօնրա աս իօշաանալը պիքիր չալ-
ալըն: Աէ պունու էյի ֆիքրինէ ալըպ' տայմա քայտէյէ օ-
քուր վէ վատ օլունան կիւնէ պէքլէրտի: Ապտ օլու-
նան կիւն կէլտիքտէ, կէլտիլէր ճէմ օլտուլար սապաշլա օ
Պանթէոմըն հէյքէլինտէ ճիւմէ Զոռմա քիլիսէսինին
փափազլարը, վէ կէօյա պիւթիւն շէհէր էրքէկլէր վէ
քարըլար' քիմի սըճաքըք' քիմի արալըճըլըք իշին: Այլ-
տիլէր ճիւմէ չըֆըլար տա քալիլէրինէ' վէ փալիլն
էմրինէ կէօրէ: Աէ օ քէօրուն էլինտէն տութուպ' կէթիլ-
տիլէր օրայա. վէ օ հալքը պըրըպ' կիթտի տուր-
տու քիլիսէտէ չըֆութլարա քարշը' էօյլէ քի ճիւմէսի
կէօրսինէլը, քի սահիճ քէօր տուր: Աէ տահա քի-
լիսէնին փափազլարը սապաշ տիւվասըն էտէրքէն, տուր-
տու օրտտա տիւվայա թէքմիլ իթիգաթ ըլա Բըլաշա,
վէ տօլու ումնտլա ազիզ պիքիր Սալիտէթուլըշա:
Աէ նէ զէման պիթտիյսէ սապաշ տուվասը. տէտի
քէօր, քի քէնտիսին կէօթիւրսինլէր ազիզ Պիքիրին
մէզպահընըն էօնիւնէ, օրտտա պաքտա տուրուպ,
վէ տայանըպ քէնտի ասարնա, պաշլատը երլսէք վէ թաթ-
լը սէտալլա օքունայա քէնտի եափտըլը մեսեդիկին.
շաւ օլ Պիքիր. վէ սայրընը: Աէ պիւթիւն ճօմահաթ
սէսիլ տուրուպ' պաքալլարտը ընա ֆիքիր քօյարաք:
Աէ հաշան մեսեդիկին պիթիլտի, օ սահաթ իքի կէօզէրիտէ
աշըլարըլար հէփիսինին հուզուրինտէ. վէ օ էլինտէն ասարն
պիր եանա պըրաքըպ, տէօնտիւ հէր էթրաֆա պաքմայա
օ հիսապըզ ինսանլարըն չօքըլուղունա, տէյիլ օքատար
օնլարը կէօրմէ իշին, նէ քատար քի օնլարտան կէօրիւլ-
մէ իշին: ()նու քրիստիանլէր կէօրիւպ, վէ Բըլաշըն
միւճիւղէթինէ հէյրան օլուպ, շազըք վէ ֆէրահըլըլա տօլ-
տուլար. վէ երլսէք սէտալլա պաշլատըլար էօյմէյէ Բըլա-
շը, վէ տէմէյէ. համա ու սէնս Զաք թապլեայա, վէ
սայրընը: Օիրա կէօրտիլէր, քի օ միւճիւղէթ Քնուն ալ-
լահըլընըն, վէ սք Բժաթին վալիտէլիյինին վէ պաքիրա-
լըլընըն շահատէթլիյինէ օլտու: Աէ չըֆութլար տա զիստէ

Հէյրան օրու պէջլէ աղիմ վէ աշլըքարէ միւծիւզէթէ, օնս քի քէնտի կէօղէրի շէհատէթ էտէրլէրտի. քրիստիան լըզըն սահիճիլինտէն եէնիլիպ, պէշ եիւշ ճան օնլարտան քէնտի քալիլէրինին իւզէրինէ տուրուպ տէօնտիւլէր Քնուն տինինէ, վէ չըֆուլթուքտան կէրի տուրուպ, վաֆ թիղ օլտուլապ: Աէ սայրուար՝ քի քալիլէրինին իւզէրին տէ տուրմաք՝ վէ տիյնէյիպ Ալաշըն աշլըքարէ միւծիւզէթ ինէ իթիգամթ էթմէք իստէմէտիլէր՝ քէնտի քէնտիլէրինէ չըքըպ քաշտըլար Հոռմատան՝ վէ ճէստրէթ էտէմէտիլէր լէքրարէն տէօնմէյէ օրայա: Աէ օ քէօրուն եափտողը մեսեղի օ քատար իւզէթլէնտի Ալաշըն պէջլէ միւծիւզէ լիինին զիքրինէ, թա քի սը Հոռմա քիլիսէսի քայտ էյլէտի օնու ժամագիլքտէ սը Աճաճինէ միւծտէ վէրիլէն կիւնիւն սապահ տիւվասընա:

Պահանս նաշլ էպէրլէր Անրիկոս Գրտն. վէ Կարլապէնս
 չէնտի չիւտ: Աէ հայր Ապէստան. Գրտառ. ճիւր. պապ. 2:
 Աէ հայր Վատառն Բոլի, ճիւր. Գ. Էօր. 32:

Սէյլէ:

Պարազա պու չըֆուլթարըն եիւրէյին եռմու շաթմա
 իչին, վէ կէթիւրմէյէ օնլարը քրիստիան տինինէ, իքտիզա
 օլտու Ալաշա պիր աղիմ միւծիւզէթ կէօստէրմէք, լաբին
 պիզիմ եիւրէյիմիզն եռմուշաթմա իչին փիւշմանլըզա, վէ
 քէնտի մուշապէթինէ տէօնտիւրմէյէ իքտիզա տէյիլ տիր
 եէնի միւծիւզէթ. իլլէ եէթիշիր պիզէ քէնտինին ալըսք
 կէօնիլիլիւ, օնունլա քէնտի սալթանալթընըն պէյիւք
 ազամէթինտէն ալըստը, վէ ինսան օլտու, քէնտի վալի
 տէսինին պիքիւրլիլին փաք սաքլամայլա: Վիրա սը Անունար
 տոսուն տէմէսինէ կէօրէ. Սէյլաշ շէյ Կէյիլ Կիւր Էյէր ալ
 շաքանստ Գորտ, նէրէյէ տըլտըլ տալլանտիլէն սալի
 Կիւ: Իմտի էյէր Իպնուլաշըն ալըսքլանմասըյա Նոսահաթ
 լանըպ ֆայտալանմազսաք, օնուն միւծիւզէթինտէն տէ
 ֆայտալանմայրը:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ. ԿՐ.:

Եւել Պետր Յովնան դամասկայնի շէնքիւ էլն ա-
լաւար:

Տուն 730. սէնէսինտէ պատկերէ զթ քեաֆիր Լէոն
չէզար Ստամպօլտա փատիշահ իքէն՝ պիր շէտիթ թերէտ-
տութ չըքարտը սն պատկերէրին իզգէթինէ քարը: Իմոի
ճէմի քէնտի փատիշահըզնըն էյալէթէրինէ ալէթիսար-
պի ասկերէր կէնտէրիրտի՝ կիրիպ քիլիսէրէ վէ էվէ-
րէ, Օնլարտա պուլունան Վանդան, Օնուն վալիտէսինին, վէ
սթլարնըն պատկերէրին քըրըպ աթէշէ եաքմայա. վէ
տուվարլարտա շէքիլիշէրիտէ սիլտիրիրտի: Օպլըմ
պունա քանահաթ էթմէյիպ, թէրէտտութ էտէր, վէ
էօլտիրիւրտիւ տախի ազիզ պատկերէրի իզէթ-
լէյէրէրի տէ, վէ Օնուն իչէն պիւթին հէօքմինին մէշ-
րըք թարաֆը եաստա, վէ քըրըմմապ ըտը: Եթիշտի
պու քէմիլքէրին խապէրի զիատէ ալիմ քիմսէ սթ Յով-
հաննէս դամասկայնին քուլազնա, օ քի օ էնսալէրտէ
սիւնեափի Օլմայլա, քէնտի փէ տէրինին եէրինէ՝ քօնու-
մուշտու տաճիկ Շամ խալիֆասընտան՝ շէհիր քեահեասը,
վէ քէնտինէ իլք սըր քեալիպի: Աէ մութլուլու Յով-
հաննէս հիւտափէլէթիք զայրէթիլէ ալէֆլէնիպ, պաշ-
լատը Ստամպօլա, վէ սայրը եէրէրէ քէնտի սէֆլի լիւ-
լէրինէ, վէ ուղղափառլարա՝ թիւրլիւ թիւրլիւ քեահաթլար
եազմայա սթ պատկերէրին իզգէթի իչէն, առաքեալլարտան
պէրի սթ քիլիսէտէ տայրմ քալիլէնմիշ Օլմասընա. վէ նա-
սահաթլարտը Օնլարը օ քեահաթլարտա ալէսէֆլիէ քիլի-
սէյի շէրիֆին թարիքինէ քալի սահապ տուրմայա: Պունու
Լէոն շէզար տուլուպ զիատէ էօրքէլէնտի. վէ տիւ-
շիւնտիւ Օնտան ինթիգամ ալմաք հիլէպազըզլա: Իմոի
Յովհաննէստէն եազըլան քեահաթլարըն պիրին պուլուպ,
չազըրտը ճիւմէ քէնտի եազըճըլարըն. վէ սիւվալ էթտի
Օնլարա, քի վաթ մը Օնլարտան պիր քիմսէ, քի Օնուն էլ-
եազընա ույիուն եազը եազմայա քատըր Օլուն. վէ
պիրիսին պուլուպ, քի օ տէտի, քի քատըրմ, եազըրտը
Օնուն էլէլէ պիր իրիլաֆ քեահաթ Յովհան դամասկա-
յնին թարաֆընտան, Օնտան քէնտինէ եազըլմըշ կիպի.

փէ քեահատըն սէօղիւ պու եուտու, քի Յովհաննէս էօյ-
 իւտընտի շէղարը ասկէր իլէ կէլմէյէ Շամա, ընուն քի
 խալսապ օլմուշտուրլար, տէր իտի, հիսարլարը. վէ աղ
 ասկէր վար տըր ընտա. պէն տէ իշէրտէն եարտըմ էտէրիմ
 սանա շէհիր աղասը կիպի՝ ալմայա ընու: Պու էվէլքի
 խիլտֆ քեահատը եազըպ պինամուս Վէն, պիր իլինճի
 քահատ տա եազտը քէնտի էլիլէ տաճիկ Շամ խալիֆա-
 սընա պէօլէ. Լըդէ-լէմէյէ սէնինլէ Կոստանդու Վէ Դո-
 հապօլէի սաղամա, իշպէ պէյտն Էրէրիմ սանա սէնին Կոշլու
 Էրզնէլինէ Մայըն Յովհաննէս ռամ պիր հիլէկոպպ յոմապնը,
 թի շէհի պէնի, Կոմէլէ Էրէյօր Կալէրլէրլէ իլմէյէ շէ-
 հիլլէն ի-վէրլէն. Վէ Իսրայ Էրէյօր Օհա պէնիմ Էրէմ Վէրմէյէ
 Վէ սէպէրլինի սահիհլինէ շահապիլ, իշպէ Օհա եւ Էապը
 Էրտհապըր Կո յօյո-պ իլ Օհալէրլինի սանա: Խմտի խալի-
 ֆա շէղարըն քեահատըն ալըպ, վէ Յովհաննէստէն շէզա-
 րա եազըլն խիլտֆ քեահատը տա կէօրիւպ, զիտէ էօր-
 քէլնտի, վէ շազըրտը Յովհաննէսի սարայա, վէ տէտի
 ընա. պէօլլէմի էտա էտէյօրսուն պէնիմ սանա օլան
 մուհապպէթիմէ՝ էյ խըյանէթ քամազ. մէյէր պուննէն
 իշին իզզէթլէիպ սէնի՝ պանա իլք սըր քեաթիպի քօյուպ՝
 շէհիրին նիզամըն սանա լմէսլիմ էլէտիմ. քի քամազլայասըն վէ
 վէրէսին ընու պէնիմ տիւշմանլարըմըն էլինէ. պարի օքոս
 պիր քէրէ խըյանէթ պու քեահատը, քի սէնին էլ եազըն
 տըր: Վէ մութլուլու Յովհաննէս օքուլուպ ընու ա-
 քապինճէ պիլտի, քի շէղարըն տուզուղը տըր. վէ ճէվապ
 վէրիպ խալիֆայա սէրպէստ՝ տէտի. խիլտֆ տըր եազը
 փատիշահըմ. պէն եազմամըշլըմ, վէ Ֆիքրիմտէն տէ կէշ-
 մէմիշ պու միսլիլի քամազըք: Լաքին պառպառըշ խալի-
 ֆա չօք տէֆա շաղըրմայլա ընու քամազ վէ խըյանէթ,
 կէօնտէրտի էվինէ: Վէ Յովհաննէս քէնտի էվինէ վարը
 վարմազ, իշտէ եէթիշտիլէր օրայա խալիֆատան կէօն-
 տէրիլմէ ընուն պազը չուհատարլարը, վէ ընուն էմըինէ
 կէօրէ լուլմտուլար Յովհաննէսի. վէ քէտուլէր ընուն
 սաղ էլին մէրհամէթիլ. ընունլա քի եազմըշ զանն է-
 տէրլէրտի օ խիլտֆ քեահատը: Վէ կէօթիլտիլէր քէ-
 սիլմիշ էլին խալիֆայա, օ տա շէհիրին օրթասըրտա մէյ-
 տունտա աստըրթտը ողաճտան սոյըրլարա քօրքու վէ իպ-
 րէթ իշին: Վէ մութլուլու Յովհաննէս եարասընտան տ-
 քան քան տէլ եասընա պաթըպ՝ պալըլըր վէ զայ սքըլ

պուրտու պիւծիւն կիւն աղըըսընտան. վէ՛ օնա տէրտտաչ,
օլուպ աղարտը պիւծիւն շէհիր օնուն սուչսուզուզուն
պիլմէյլէ: Վէ սօնքա քէնտի տէրտին Մլլահա, վէ օնուն
վալիտէսինէ սրփարըշ էյլէյիպ. աքշամ օլունճա, աւտմ՝
կէօնտէրտի խալիֆայա, վէ իստէտի օնտան քէնտի քէ-
սիլմիշ էլին, վէ տէտի. աղըըլաշըյօր սահաթտան սա-
հաթա պէնիմ աղըըլարըմ, նէ քատար տուրույօրտա մէյ-
տանտա պէնիմ քէսիլմիշ էլիմ. իմտի՝ տիլէրիմ սէնտէն
էֆէնտիմ, պարի նէվսիսին թէսէլլաաը իշին վէր պանա
օնու: Պու սէօլլէրտէն խալիֆանըն էօրքէսի էնիպ, էմր
էթտի քալըըմայա էլին տայ աղաճընտան, վէ կէօթիւրիւպ
վէրմէյէ օնա: Իմտի՝ Յոլհաննէս ալըպ քէնտի քէսիլմիշ
էլին, կիրտի օնունլա քէնտի սարայընըն իպատէթխանէ-
սինէ. վէ տիզ շէօքիւպ աղիզ Վալիտէթուլլահըն պատ-
կերինին հուզուրինտէ, պաշաաը աղլամայտ վէ տէմէյէ
պէօյլէ. պիլիքսին ես աղիզ պիքիր Վալիտէթուլլահ
քի պու պէնիմ էլիմ պաշկա պիր սէպէպ իշին քէսիլմէ-
տի, իլլէ սալթ պունուն իշին, քի սէնին, վէ սէնին օղուն
պէնիմ քուրթարըճըմ Յոնուն պատկերէրին իզզէթինի
սաքլամայա եաղըլլա սահապ օլտում, իմտի տիլէրիմ սէն-
տէն Վալիտէթուլլահ սէնին մէճտին վէ պէնիմ աղըըլարը-
մըն կէճմէսի իշին պիրլէ օնու էվէլքի եէրինէ. շէօյլէ քի
քատըր օլայըմ թէքրարէն օնունլա սէնին պատկերէրինէ
սահապըղա, վէ սէնին մէթինէ քէլամլար եաղմաղա:
Պոնուն տիլէտիքտէ՝ իւզէրինէ պիր ուլուշուքլուք տիւշտիւ
Մլլահատան վէ ուլքույա վարտը. վէ իշտէ կէօրիւնտիւ
օնա իւրեաաընտա աղիզ Պիքիր, վէ թաթլը կէօլ իլլէ
պաքըպ օնա, տէտի. աղլամա Յոլհաննէս, իշիթտիմ
նիաղըն, վէ իշտէ սաղալտըրըմ սէնին էլինի, սէնտէ թէք-
միլ էլլէ պանա իքրարըն. վէ պունու սէօյլէյիպ՝ կէօրիւն-
մէզ օլտու: Յոլհաննէս ուլքուսունտան օյանըպ, կէօր-
տիւ քէնտի էլին պիրլէնմիշ քօլունա վէ սաղալմիշ. վէ օնա
շաղ օլուպ՝ օ սէրինէ չօք քէրիէ պաքմայըլա, վէ օքշամայլա
տօյաաղար. վէ չափուք չաղըրպ էհլիպէթլէրին իպատէթ-
խանէյէ, կէշիրտիլէր պիւծիւն օ կէճէյի մէթ էթմէտէ
վէ մէմուն օլմատա Մլլահատան վէ օնուն աղիզ վալիտէ-
սինտէն: Վէ սապահ այտընլանընճա պու պէօյիք միւճիւ-
զէթ եալըլտը պիւծիւն շէհիրէ, վէ եէթիշտի խալիֆանըն
քուլաղընատաք. վէ օ չաղըրտը Յոլհաննէսի քէնտի սա-

րայրնա՝ կէօրմէյէ սահլիճ օլմուշուն : Ա՛է չիւն աղիզ Պի-
քիր պու միւճիւզէթէ տէլալէթ պըրաքմըշտը պիր քըրմըզ
չըզիլ քօլունուն էթրաֆընտա, նէրէտէն քի բէսիլմիշ
իտի էլի. նէ զէման կէօրտիլսէ օնու խալիֆա, շաշտը
զիւտէ, վէ տէտի Նովճաննէսէ, ետլվարըրմ սէօյլէ. նէ
թիւրլիւ ուստա Տէքիմ սաղալթտը սէնի պէօյլէ : Ա՛է մութ-
լուլու Նովճաննէս նտքլ էյլէտի սըրասըյա օնա միւճիւ-
զէթի սաղըղըն. քի օլտու աղիզ Պիքիրտէն : () Լ տէմ,
խալիֆա պիլտի օնուն սուշուղուղուն, վէ սէվտի օնու,
վէ ալֆ տիլէտի օնտան. վէ սօնրա թէքրաք քօտու օնու
էվլէթի Տըզմէթինէ էվլէթինտէն տաճա պէօյիւք Տէօքմիլէն
Լ յամա մութլուլու Նովճաննէս կէրի տուրուպ օնտան, տիլէտի
քօյ վէրմէք քէնտինի կիթմէյէ նէրէյէ. քի խտէրսէ : Ա՛է օնտան
իզին ալըպ, չէքիլտի տիւնեատան, վէ ճիւմլէ մայըն տա-
ղըթտը ֆուքարէլէրէ, վէ քէնտի աքրապալարընա. վէ
չօք քէնտի եասըրլարըն էզատ էյլէտի, վէ կիթաի Պաղես-
տինէ, վէ կիրտի նը Սաբա աբբանըն նամտար մանաստը-
րընա, վէ քէշիշ օլտու : () րատա օնուն միւպաշիլի էճ-
տիար ֆազլի ամէլ քիմնէ վէ ըուճանիէ վուքուֆ օնու
ալըք կէօնիլլիլիլիլէ թէրպիլէ էթմէ իշին, եպաքտըր-
տը օնա սայրըլարըն զիպիլ քապլարըն օ էլիլէ, քի
օնուն սաղըղըն Լ լըճտան միւճիւզէթէ ալմըշտը : () րա-
տա եազար մութլուլու Նովճաննէս քէնտի իքրարընա կէօ-
րէ չօք սէօղէր նը պատկերլէրէ սաճապ տուրմա իշին, վէ
տիրամայր նը Կոյսուն մէթճինին իւզէրինէ :

Պոռնու շաշլ էպէրլէր Լ Եպոմանու. Ռարոնիւ. Կաւիլէրու. վէ
աայրը պէօյիւք. վէրլէր ղէնտի ղիւտպարընտա : Ա՛է հայր Լ ղէր-
տան. Կիւտու. ճիւլ. Գ. Լապ. 23 :

Ս՛էյլէ :

Ը իմտի ֆարազա պիզիմ օ քատար իքտիզամըզ եօք տուր
նը պատկերլէրէ սաճապ տուրմայա, զիրա շիմտի քրիտի-
անլէր իշինտէ պատկերէ զըթ քիմնէ եօք տուր օ քա-
տար, լաքին իքտիզամըզ վար տըր իզգէթ էթմէյէ վէ
իքրամամայա օնլարը պիր աղ տաճա զիւտէ՝ նէ քի էտէյ-
օրսաք : Լ՛ճ քի նէ զէման տուպա տուրուրսաք աղիլ
պիքիր Ս՛ալիտէթուլըճըն պատկերինին հուզուրինտէ, սէօյ-
լէսէյտիք տւետարանըն օ սէօղին, Ո՛յր է պարսիկ

այս. Եւանի՛ յիմն արդոս պատկեր. էյէր օնու էյիճէ տիւ-
շիւնիւպ՝ ֆիթր էթսէյտիք, հաքըքաթ օնուն հուզուրինտէ
զիւտէ ութանարաք տուրուրտուք, վէ չօք իզգէթ էտէր-
տիք օնա. վէ օնու պիղէ իմտատա չաղըրրտըք աղիւ՛
արճաքըղ ըւս. նիճէ սէօյլէր պէօյիւք Գրիգորիոս. Օնլաք
իւ աղէզ պիտիւ Սպիտէլուահրն պատկերին իւզէլէրէր
շէփհէսիւ օվէրիւ Եօյլէ իմնէլէրէ պէապէ պէօյիւք պաղէշէր.
պէրա պատկերին իւզէլէ պէօնէր օնուն իւք բէսիւնէ: Սէ
զըթտը, ութանմայանլարա՛ զաղէպ վէրիւ, նիճէ նաքլ
օլունուր, քի հաչան պաղի չօճուքլար աղիզ պիթիւր Սա-
լիտէթուահրն պիւր պատկերինն հուզուրինտէ օյնայըպ
մասկարաք էտէյօրլար ըտը, ուզաթտը օ պատկերտէն
նր Լոյս քէնտի էլին, վէ աղարլատը օնլարը իրաքլանմայա
օրատան. վէ օնլար քօրքուպ քաշտըլար:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Է Թ . ԿԹ:

Երանուէն Եւանի՛ Բէնպի պիթիւրէյն ապաւա իշէն Բէնպի
Բէնպի պաւանան վէ պաւապալարն. օնլար իւ օնլար վէրէ-
պիլէր օնա աղէզ Պիթիւրէն Եվէլէնիւրէն Բէնշաք:

Եւրզատէ Եւանի՛մէ Լոյս՝ տէյիւ քի սալթ ճաւլա, իլէ
թէյիւ տէ զիւտէ կիւզէլ իտի, հաչան նաշը քէմալ օլ-
տուլտ, (ն է ֆէնտիմիզին մուհապպէթինն ալէֆլէնիպ,
չէքիտի տիւննալի կիւզէլիւրին մուհապպէթինտէն, վէ
փէշէշ էյլէտի աշտլա օնա քէնտի պիթիւրէյն. վէ պու-
նուն իշին սայրը քըզլարըն պօշ տօնանմալարըն տա հիչ
պիւր շէյ սայմազտը. վէ քապա ուրուպա կիլինիտի, լաքին
քէնտի քիշիզատէլիյինն նաքըշաճաք: Իմտի զուհուր էթ-
տի, քի պիւր փէք տէվլէթին աղա օ շէհրտէ կէօրտիւ
օնու, վէ օնուն աճայըպ կիւզէլիյինն վուրուլտու մուհապ-
պէթէ. վէ իստէտի օնու օնուն փէտէրինտէն քէնտինն
զէվճէլիւ: Փէտէրի պոնու իշտինն զիւտէ սէվլիտի.
վէ հաչան էվէ կէլտիյսէ, չաղըրտը Եւանի՛մէյի նալընը,
վէ տէտի. միւճտէ սանա սէվլիլիւ քըզըմ. քի իշտէ
ֆէլան նամ՝ պէօյիւք աղա՝ քէրլամէլի վէ նաքըքըլը քիմսէ
օնու սէն տէ փէք թանըրտըն, սէնի իստէտի պէնտէն քէն-
տինն զէվճէլիւ. պէն տէ իքրար էթտիմ սէնի վէ բմլէ օնա
էալէյիսէ հաղըրլա սէնի տիւլիւն իշին, քի սանա վէ ուիզիմ

պիւծաւն խանէմիդէ շէօհրէթ վէ ֆայտա տըր: Սէ փէ-
տէրի պունու սէօյլէրքէն, քըզ ուսլու սուքունթ տուրուր,
տու կէօզլէրին եւրէ տուծմայլա, վէ սօնրա կէօզլէրին
իպատէթքեարլըլ ըլա կէօյէ քալտըրըպ տէտի. աղա՛ փէ-
տէրիմ, պիլըրիմ, քի պանա էլըր իստէրսին. վէ զնուն
իչին կէօստէրիւսին պանա օ շէօհրէթլի կիւվէլիյի. լաքին
պիլ, քի պէն պուլմուշ ում, վէ պիր ախէր կիւվէլիմ վար զն-
պան զիատէ մի. քէլէֆ վէ շէօհրէթլի. վէ օ էօլիւպ պէնի
տուլ պըրտըմաղ, վէ իշտէ զնա իքրար էթտիմ պէնի, վէ
հազըր ըմ հօլմէյէ՝ նէ քի զնտան այրըմայա: Փէտէրի
աղնատըր քի նէ տէմէք իստէրտի քըզը, վէ զիտտէ ալթ
իւստ օլտու, զնուն իչին էվլէլ պաշլատը եպլմաքանմայ-
լա ղըրլամայա զնու էվլէնմէյէ կէօնիւլ վէրմէյէ, վէ
զնունլա հիւ պիր շէյ էտէմլինձէ, պաշլատը սիթէմլէ-
մէյէ վէ աղըրլամայա զնու վէ չազըրըր ըտը տէլն՝ մաղըուլ՝
վէ իթայէթսիզ: Սէ պու նիզայը եօք քի սալթ պիր
տէֆա էթտի քըզըլա. իլէ չօք քէրլու վէ չօք կիւնլէր:
Սէ Լափիմէ պէզար օլուպ փէտէրիլլէ նիզա էթմտէն,
վէ Լլահտան տույ օլուպ տիւշլանտիւ քանկանըն սէպէ-
պին օթթատան քալտըրմաք, եանի քէնտի թէնիլին կիւ-
զէլիլին: Խմտի պիր կիւն քէնտի էվէրինին իպատէթլա-
նէսինէ կիրիպ, օրատա քիաղիզ պիքիլլ պիտէթլուլաշըն պիր
կիւզէլ պառկերի վար ըտը. զնուն հուզըրինպէ տիւշ-
տիւ եւրէ քէնտի եիւզիւ եիւզէրինէ, վէ տէտի. էյ պի-
քիլլիք վալիտէսի, վէ պիքիլլէր սուլթանը. պաք պէնիմ
սըքէթթիմէ, քի պէնի իստէրլէր այրըմաք սէնտէն վէ սէ-
նին օղունտան. վէ եօլ կէօստէր պանա քի քուքթու-
լայըմ զնալըն էլինտէն. նէ մաքպուլ էլլէ պէնի ինսանլար
կէօզլէրինէ, լաքին մաքպուլ սէնին վէ օղունուն կէօզլէ-
րինէ. վէ չիւն թէնիլին պօշ կիւզէլիլի տիր, քի ձէնկ
էտիյօր պէնիմլէ, քալքըն պու աքատան. զիյա պէն սէլա-
մէթ պուլլայըմ: Պունու սէօյլէլիպ՝ ալտը քէսկին փըշաք,
վէ աղիզ Պիքիլին տույ էտիպ եարտըմըլա գուվէթլէ-
նիպ, քէնտի քէնտի պուրնուն վէ տուտաքարըն, զնուն-
լա ֆարազա քայըպ էթտի կիւզէլիլին ինսանլար կէօզլէ-
րինտէ, լաքին զիատէ կիւզէլ օլտու քէնտի կիւվէլիսի
Իքուն կէօզլէրինտէ. զնա քի փհտլա փէշլէշ էթմիշտի
քէնտի պիքիլլիլին: Խմտի Լափիմէլի փէտէրի էօյլէ չիւ-
քիլլէնմիշ կէօրիւպ վէ պէպէպին աղնայըպ՝ քի նէ իչին

քէսմիշտի պուրնուն, վէ տուտաբարն . զհատէ տարբար, վէ էօտիւրմէք իստերտի օնու . լաքին էվ լատ էօտիւրմիւշ կէօրիւնմէմէ իշին չըքսորտը օնու էվին տէն, վէ կէօնտէրտի քէնտինին պիր քէօյիւնէ՝ քէնտի քէօյիւնէրինին պիրինին էմիի ալթընտա տուրմայա, քի ալշաք վէ մերհամէթսիզ քիմսէ իտի . վէ թէմպի՝ էթտի օնա, քի օնու էվինին, վէ թաղասընըն աշաղը վէ չէթին խըղմէթինէ քօշունչ, վէ զհատէ եղկէթ վէրսին օնա՝ ֆաւրաղա էօլիւրսէ տէ՝ իստի՝ քէօյիւ քէնտի աղասընըն թէմպիհին ալըպ, քօշտու օնու էվինին վէ թարլասընըն չէթին խըղմէթինէ, վէ զհատէ իսկէնճէլէրտի օնու եէր քաղտըրմայա օնա . արքասընլա օտուն վէ սու կէթիւրտմէյէ էվէ . վէ սայըը եգիյէթի չաղընմալար ըլա, լաքին սրբուհի իւփիմէ պու ճիւմէ եգիյէթիւրի չէքէրտի զհատէ սէվինճէլէ քէնտի կիւվէյիսի (Յոն վէ օնուն ազիզ վալիտէսինին մուհապպէթինէ, պու եգիյէթիւրտէ տուրտու եէտի սէնէ : Վէ եէտի սէնէտէն սօնրա՝ իսա էֆէն, ֆիմիզին մէվլուտունուն արիֆէ կէճէսի, քէօյիւ էվ ուշաքլարընլա սուֆրատաքէն, իւփիմէ չէքիւրի օնլարտան, վէ կիրտի քօյունլարըն աղըընա՝ օրտա ֆիքիւր քօյարաք տիւշիւնմէ իշին քէնտի սէմափի կիւվէյիսինին մէվլուտինի, քի պիզիմ մուհապպէթիմիզ իշին մաղարատա տօլտու վէ հայլանլար մուսուրունտա քօնտու : իշտէ տօլտու աղը, կիւնէշտէն չէֆաֆլէ կէօյ նուրույլա, վէ կէօրիւնտիւ օնա ազէզ Պիքիւր քուշանմիշ ֆէրիշտէ ասկէրինտէն, վէ քազիզ պիքիւրէրտէն, վէ թէսէլլա էյլէտի օնու վէ տէտի . զայրէթ իյլէ սէվկիւլիւ քըզըմ . չիւն նէ քի չէքիյօրսուն պէնիմ օղլումուն մուհապպէթի իշին, օ սանա վէրէճէք օ զահմէթիւր իշին կէօյլէրտէ մէվթսիզ սալթանաթ թաճը : իյլէ պու մապէյտէ քէօյիւ պաքտը, քի իւփիմէ կէօրիւնմէյօր, վէ սայըրլարտան տույտու, քի աղըլտա տըը, զէստէ էօրքէլէնտի, վէ աստսըն ալըպ՝ կիթտի օրայա, տէօյէրէք կէթիւրմէյէ օնու էվէ : Ապին հաշուն եաքըաշաղ աղըլա կէօրտիւ նուր իյլէ միւնէվիէր օլմալըն՝ աղիզ Վալիտէթիւլլահը, վէ ֆէրիշտէ ասկէրլէրին սէյլէշմէսին իւփիմէյլէ, զհատէ շաշտը, վէ պաշաշտը եիւյսէք սէսլէ չաղըրմայա : վէ էշիտիպ էհիպէյթիւրի, վէ սայըը քօնուլարը օնուն սէսին շամաթասըն, սէյիւրթտիլէր օրայա կէօրմէյէ, քի նէ օլսա կէրէք, վէ ճիւմէտի կէօրտիւլէր միւնէվիէր

նաւրի, ազնիւ Պիքերի, վէ պիլէսինձէ օլանլարը՝ քի սէօյ-
լէշիօրտու Լափիմլյէ : Այն սօնրա կէօրտիւլէր, քի
Լափիմլյէ փէշկէշ օլունտու եէնիտէն պուրուն վէ տու-
տաքլար՝ չէհրէսինին Թապիրսիզ հիւսնիւ իլէ . վէ աննընտան
կիւնէշ կիպի նուր տօղարտը : Պունու պիւթիւն կէօրիւպ՝
քօղքուլարընտան ճիւմլէսի եէրէ տիւշտիւլէր սէրհօշ կիպի,
վէ սօնրա հաշան պըլտըլար վէ պաղա քալքտըլար, պու-
տուլար, քի օ ճիւմլէ կէօրիւնիւշ կէօրիւնմէզ օլմուշ, վէ
Լափիմլյի պուրնու վէ քուլաքլըրլա լէքէսիզ, վէ շալք-
լը կիւզէշ հիւսն իլէ : Այն սօնրա չափուք տուլուրտուլար
պունու օնուն փէտէրինէ , օ տա սէվլինիպ չափուք կէլ-
տի օրայա չօջ պաքտաշլար ըլա . վէ քէնտի քըզըն էվվէլ-
քինտէն տահա հիւսինտար սաղ վէ լէքէսիզ կէօրիւպ՝
շաշար վէ մաթ քալտը : Այն ածայրպ միւճիւզէթին
քուտրէթինտէն եէնիլիպ՝ տէյիլ սալթ ըաղը օլտու , քի
քըզը քէնտի աշտընտա տուրսուն քէնտի պիքիլիլին Վնա
սաքլամայա, իլէ քէնտի խարճըրլա տա պիր միւքէլէթ
մանաստըր եափտը . օնտա Լափիմէ սպորը իպատէթքեար
ոլիքիլէր իլէ չէքիլիպ, քէնտի սէմալի կիւվէիսինին
խըզմէթինտէ տուրտու ճէմի էօմիւնիւն կիւնլէրինտէ
հիւտաիէրէսթ ամէլէրինին Թապիր օլունմազ փաքլըրլա .
վէ սօնրա ինթիգալ օլտու կէօլլէրին ճէննէթինէ :

Պոնու նալ էպէր Սիլէնիլու էն բէղմալիտան չէնաթ
հիւլէայէլ չիւտայ . Այն հայր Պաուլա Բոլէ . ճիլա . Թ .
Էօր . 16 :

Սէյլէ :

Լմտի՝ էյէր տօստլարըն , եախօթ քէնտի քէնտիլէրին
չէքլէնտիլմէք իչին պաղըլար քէստիլէր քէնտիլէրին
էզալարըն , նիձէ պու սրբուհի էթտի, եա նէ քաւտար ճէ-
զայէ լայըք տըրլար օնլար, քի սպորըլարըն վէ քէնտիլէ-
րին չէքլէնմիսի իչին Թարաքկա քօրլար քէնտիլէրին
զաթի հիւսինլէրին իւզէրինէ տախի սպորը պօշ , վէ է-
տէպսիզ տիւզէնլէ տօնատըպ ուրուպալարըն, վէ քէնտի
իււզէրին թիւրլիւ թիւրլիւ իլաճլարլա, վէ եաղլամայա կիւ-
զէլլէնտիլիլէր . օնլար ըս չօքլարըն տա չէքլէնտիլիլէր : Այն
իշտէ պէօլլէ քիմսէլէրի եր Լափիմէ շէրահաթլայաճաք

վար ըտը, ընկարը քի սաքլարտը գէվճէ քէնտի սանտղորնտա
զիատէ սաքընմայա. շէյթան կիրտի օնա, վէ տիւշիւնտիւ
գէվճէյի վէ քըզը էօլտիւրիւպ, ընկարըն մալլարըն ալըպ
ուզաք տիարէ կիթմէք: ()նուն իչին պիւ կիւն օ զաշիտ
գէվճէ քէնտի քըզըյա օթուրուրքէն քէնտիլէրին օտա-
սընտա՝ քափը քափալը քէնտի իշէրինէ տալմըշար, տլար օ
զալըմ հըզմէթքետար պէօյիւք փըշաք, վէ կիթտի օտանըն
քափուսունա քաֆիլ իչէրի կիրիպ էօլտիւրմէ ի-
չին ընկարը: Սէ օտանըն քափուսունա եաքլաշընճա, իշ-
տէ քաֆիլ եէթիշտիլէր տէօքիւլտիւլէր օնուն եիւզերինէ
տղիզ Պէքիրին զաղէպլէրի. զերա կէօզէրի քարարտը-
լար, տուրտուղու եէրտէ թէփրէնէմէզ օլտու. վէ պիւ-
մէզտի նէրտէ օլտուղուն: Իմտի արանըտը, պիր եէրէ
կիթմէյէ տէ քատըր տէյիլտի: Սէ պաշլատը եիւյսէք սէս-
լէ չաղըրմայա գէվճէյի ատըյա, վէ տէմէյէ. կէլ քա-
տըն, տըշարը կէլ, վէ գէվճէ տէտի. շիմտի կէյէմէմ,
սէն իչէրի կէլ. վէ հըզմէթքետար տէտի. սէն կէլէմէզսէն,
վէ իստէմէզսէն կէլմէք. պարի քըզըն կէլին տըշարը.
քըզ տա տէտի. պէն տէ իստէմէմ կէլմէք, սէն կէլ իչէրի:
()լտէմ զալըմ հըզմէթքետար պաշլատը զիատէ եիւյսէք
սէս, վէ ճիհէննէմ շամաթատըյա չաղըրմայա, վէ էօքքէլէնիպ
քուսուրտու քէնտի քէնտինէ քարշը, սօքտու փըշաղը
քէնտի կէօքսիւնէ, վէ տիւշտիւ օնտա եէրէ եարը էօլիւ:
()նուն տիւշմէսինին վէ չաղըրմասընըն սէսին հաչան իշիթ-
տիյսէ գէվճէ, սէյիրթտի տըշարը քըզըյա կէօրմէյէ օնու,
քի նէ օլա օ. վէ հաչան կէօրտիւ հըզմէթքետարը քանա
պէօլէնմիշ, վէ քըլըճը ելինտէ էօլմէյէ եաքըն, զիատէ
քօլքտու. վէ պաշլատը ալլայըպ շամաթա էթմէյէ քըլըյ-
լա: Սէ քօմշուլմը իշիտիպ օնուն սէսին, ճէմ օլտուլար
օրայա. վէ շէհիրին հաքիմ ատամլարը տա կէլտիլէր, վէ
ճիւմիէսի քօրքուպ շաշտըլար օլան իշին իւլէրինէ. սիւ-
վալ էթտիլէր զալըմ հըզմէթքետարա, քի նէ տիր պու, վէ
քիմ վուրտու սէնի պէզյէ: Սէ սէֆիլ քի ճանը չըքմայ-
ա եաքըն ըտը, մուքրիլ օլտու, վէ տէտի. միւրատէթմէյէ էօլ-
տիւրմէյէ պու փըշաղլա քատընըմը վէ օնուն քըզընը,
օնկարըն մալլարըն քափմա իչին, հաչան կէլտիմ օթուր-
տուքլարը օտանըն քափուրնա, կէօզէրիմ քարարտըլար,
վէ պիւլմէզտիմ նէրտէ օլտուղում. վէ սօնրա պէն պանա
քարշը էօքքէլէնիպ, եարալատըմ պէնի. վէ պունու տէլ

իսկ Էօրտիւ : Օնու ճիւղէսի իշտիսկ՝ միւհթէշէմ վեր-
տիւեր Մլաշա, վէ քէնտի իպատէթքեարընը քուրթա-
րան աղեղ Պիքիրէ, քի ընլարըն քայկըսըն ալմըշտը քէնտի
իւզէրինէ՝ էսիրկէմէյէ ընլարը :

Պաւնոս նապը Էպէր Սոփրանինա Բէթայ, դաշտի՞ն հոգեւոր
պէնիլէն շէնտի շիլա : Սէ հայր Լաշաւ . դէնա . ճիւլ . Գ .
Լապիր . 15 : Սէ հայր Պատուո Բնիլ . ճիւլ . Խ . Էօր . 34 :

ՄԷՎԷ :

Յօրէնէիմ պիզ տէ պու զահիտ ատէմտէն, պիզի վէ
ճիւմէ պիզիմ ալըքբլարմըղը . վէ սալըր նէ քի պիզիմ
իսէ, սրփարըշ էթմէյէ իթիգաթ ըլա Մլաշն էսիրկէմէ-
սինէ, վէ նք Լճածինին քերէմինէ . զերա ընլար քատըր
բըրլար պին քաթ զհատէ սաքլամայա ընլարը պիզիմ վէ պի-
լէ սաղ՝ վէ քէտէրսիզ, ճիւմէ քէմ քազալարտան վէ
պէլատան, ծնուն իշին սէջլէր առաքեալարըն պաշը . Օնո
հոգս յէր ընիլ-յէն՝ ի նա . զէ նա է, որ հոգայ ձէ յէր : Եւանի,
ճիւմէ քայկըսընը պըրաքն ծնա . զէրա օ պուր, ղի քայկ-
բըր ուիլէն էլէն . 1, Պետ . Է . 7 :

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ . ՀԲ :

Պիք ապէմ աղեղ Պիքիրին Ռճիւլէնի էլէ շէնտի օղույլա հաղ-
բըրիլէրին էլէրինիւն, վէ Էտաքըրլարտն քուրթալարտն :

Պիքիւք Սպանիա տինսիզ մաղըրպիլէրին Տէօքմիւ ալ-
թընտա ինլէտիլի վաքըթտա, մաղըրպիլէր չօքլարըն զուր-
սանտըղա ետարը Էտիպ՝ կէօթիւրիւրլէրտի մաղըրպ վիւայ-
էթինէ, Սատալունիա տէօվէթինին Ռարկենտն եալը շէշ-
րինտէ պիր թէքմիլ քրիստիան, էյի, վէ վաք ապէմ վաք
ըտը : Պունուն իքի օղուլարը վար ըտը . կիւշճիւլա պա-
պարըյալարը . վէ պէյիլիւ կիթտի պէյիլիւք Սպանիանըն
Սուրկիա սէմթինէ . վէ ծնտա Էվէնտի չօք մալ քաղան-
տը, վէ զհատէ տէվէթէ էրտի, վէ չիւն քէնտի մալարը-
նա մէքասիօր Էվատլարը Էօղ աւտու, եազտը չօք տէ-
ֆա քէնտի ԷՏտիար փէտէրինէ, կիւշճիւք օղուլա կէլմիյէ
քնա՝ Սուրկիայա : Սէ Դարաղը Էվէլիսի իստէմէգտի փէ-

տէրի օրայա կիթմբ ղուլսանտ մաղըրպիւէրին քօրքուսու
իչին, լաքին էնճամինտէ պէօիւք օղունուն զօրլսյըպ պէ-
զար էթմէսի իչին, կիրտի կէմլյէ կիւչճիւք օղուլլա, վէ
չըքտը հօլա կիթմէյէ օրայա: Ա է հաչան աչըլարլար տէ-
նիզին էնկինինէ, իշտէ պիր պէշիւք քասըրկա չըքտը, վէ
կէմլյի մաղըրպ քըյըսընա պըրսքտը, ընտա պիր իլիմանա
կիրինճէ, պուլտուլար ընտա տինսիլ մաղըրպիւէրին չօք
կէմլիւրին: (Նլար հաչան տույտուլար պունլարլըն քրիս-
տիան, վէ սպանիալը օլտուլարլըն, ընլարլըն իւզէրինէ սէյիր-
տիպ, եասըր էթտիւէր ճիւմլէ կէմիտէ օլանլարը, վէ ըն-
լարլա լաթիֆ էհտիարը վէ ընուն օղուն. վէ պաղլարպ
չէֆթէ գէնճիւրլէ՝ կէօթիւրտիւէր սաթմայա: Ա է քէն-
տիւէրին սաթըմաքընտա՝ ընուն օղուն սաթըն ալտը պիր
գէնկին մաղըրպի, վէ պապատըն՝ պիր պաչկա մաղըրպի. վէ
պէշլէ այըրտըրար պիրպիրլէրինտէն տայանըմազ
աճըրարլա. վէ լաքին Ալաչըն քէրէմինէ սըղընպ՝
շիւքիւք վէրիւրլէրտի Րապպիյէ, ումուտ էթմէյլէ ընուն
քուրթարըճըրըղընա. վէ օ էտէպսիլ տինսիզլէրին իչին-
աէ տուրուլարտը ֆազլի ամէլլէրլէ՝ Վմտի քէնտի եասըր-
լըքլարլընըն պիր քաչ այընտան սօնրա, օգոստոսուն ըն
իւչինտէ մաղըրպտա քէնտի աղասընըն վիլայէթի Աէպ-
տէտէ օ լաթիֆ էհտիար տուրմուշ սէշլէշիքէն սայրը
քրիստիանի եասըրլարլա, իշիթտի ընլարտան, քի իքի կիւն-
տէն սօնրա ալիլ պիքիր Ա ալիտէթուլաչըն վերափոխում
եօրթուսու տուր. ընու քի սպանիալըլար աղիմ գիննէթ
իպատէթիքեարլըղ՝ վէ բուհանի ալսյլարլա թէքմիլ էտեր-
լէքտի: (Նու իշիտինճէ քեամիլ էհտիար աղամայա պաշ-
լատը՝ քատըր օլմատըղը իչին օ կիւն ազիլ Պիքիր Ա ա-
լիտէթուլաչըն միւճիւզէթիլ պատկերինին զիարէթինէ
կիթմէյէ, քի Սոնփերատոն տէնիլէն եէրտէ իտի. նիճէ
այըշըշտը սէնէ պէ սէնէ օ զիարէթի էթմէյէ: Սօնրա օ
եօրթու կէճէսի, ֆիքրի վէ տիւշիւնճէսի Սոնփերպտոնտա
օլմայա պիւթին կէճէ ույույամատը, պաշլատը աղլամայ-
ա, վէ տէրին եիւրէքտէն աճ էթմէյէ, վէ տէմէյէ. եա
ազիլ պիքիր Ա ալիտէթուլաչ, զիքը էյլէ, քի նիճէ հէր
սէնէ կէլրտիմ սանա զիարէթէ: վէ շիմտի տինսիզլէրէ
եասըր օլմամլա քատըր տէյիլիմ կէլմէյէ. էշլէյսէ՝ եա
ազիլ Պիքիր քէրէմ էյլէ պէնիմ իւզէրիմէ, վէ չըքտը
պէնի պաղլարըմտան, զիւրա սանա հէր շէյ քօլայ տըր, էյ-
էր միւրատ էտէրսէն, վէ քուրթար պէնի պու պառպաղըշ-

լարն էլէրնտէն. շէջլէ քի քուրթուլուպ' սերպէսա
բատըր օլայըմ թէսպի՛ճ վէ մէթ՛ճ էթմէյէ սէնի: Սէ պու-
նու աղայարաք սէջլէրքէն ալտըր օնու թաթըր ուլքու. վէ
իշտէ կէօրիւնտիւ օնա ի՛ճիշտիմը սուլթան կիւնէշ քու-
շանմըշ վէ պաշնտա երտըղլարտան թաճ, վէ տէտի օնա
թօքթա՝ իշպէ պէն հաղըր ը՛մ էարդըմ էթմէյէ սունա: Սէ աղիւ
Պիքիրին պու սէօղիւնտէ զինճիրլէր տիւշտիլէր պօղաղըն-
տան վէ էլլէրինտէն. վէ ֆերիշթէլէրին կէօրիւնմէզ էլլէ-
րիլէ՝ քալտըրըլտը՝ քօնտու զընտանտան տըշարը՝ օնտա
քի քափանմըշ տուրուրտու. վէ կիթտի շէ՛հրին քափու-
սունատաք: Սէ չիւնքի տահա կէճէյտի, վէ շէ՛հր քա-
փուլարը, քափալը թէքքար չաղըրտը աղիւզ Պիքիրի եարտըմա.
վէ աքապինճէ պուլունտու շէ՛հրտէն տըշարը պէօյիւք
տէնիզին քըյըսընտա սապահա քարշը: () քսուտա տա
եարլանտը աղիւզ Պիքիրտէն պաղը մաղըրպիլէրին կէօղիւն-
տէն, օնլար քի էրքէն սապահա քարշը ալ քէլիլէրիլէ
կէշտիլէր օնուն եանընտան ալա կիթմէյէ. օնու նէ օն-
լար կէօրտիլէր, վէ նէ քէլիլէր քօքուսուն տըրլար,
քի շիֆէսիլ տութարլարտը շիքեար ալ կիպի՛ էյէր կէօր-
սէյտիլէր: () լտէմ լաթիֆ է՛հտիար տիւզ չէօթիւպ, էլլէ-
րին վէ կէօղիւրին կէօյլէրէ քալտըրըպ' չաթիւզ շիւքիւր-
լէր վէրտի քէնտի քուրթարըճըսը աղիւզ Պիքիրէ. քի
էօյլէ միւճիւզէթլէ քուրթարտը օնու օ քատար թէ՛հր-
քէլէրտէն: Լաքին զիքը էթմէյլէ կիւճիւք օղուն քի
մաղըրպիլէրին էլլինտէ եասըր քալըյօրտու, պաշտաղ աղ-
լամայա, վէ աղիւզ Պիքիրին եարտըմընա սըղընըպ, թէք-
րար եալվարմայա, վէ տէմէյէ օ եա քէրէմքեա-
նի Պիքիր, սէն քի վալիտէ օլտուն Լափնուլահա, էյի պի-
լիւսին, քի նէ քատար մուհապէթ աճըմալար վար տըր
փէտէրլէրին քէնտի էվատլարընա, էօյլէ իսէ նիազ էտէ-
րիմ սանա, քի Նիճէ քուրթարտըն պէնի եասըրըքտան,
էօյլէ լաղի՛ օլ քուրթարմայա պէնիմ օղումու տա: Լա
պէօյիւք քէրէմինէ աղիւզ Պիքիրին: () Խրա օ նիտղըն պի-
թիլինճէ, իշտէ ապապինճէ օղու փէտէրիլին հուղու-
րինտէ պուլունտու, քի իքի կիւնիւք ուղաք պիր պաշկա
շէ՛հրտէ պաղըլտը: () Նու կէօրտիլէյէ օ լաթիֆ է՛հ-
տիար, քօլճալլատը օնու վէ էօփտիւ, վէ աղայարաք շիքիւր-
լէր վէրիլէրտի Լափահա վէ օնուն աղիւզ վալիտէսինէ:
Սօնրա տէնիւզ եալըսընտա կիտէրքէն պիր կէմի պուլուպ

կիժմէյէ քէնտի վիւայեթլերինէ, կէօրտիւլէր ուզաքտան պիր կիւչճիւք սանտալ, ծնտա քի լքի կիւղէլ կյիտ վար ըտը, ընլար իքի ֆերիշթէ իտիլէր. վէ քիւրէք չէքերէք պոռնլարա տօղոռ կէլիւլէրտի: (Նլարտա մաղըրպի տիրլէր տէյի ֆէսֆէսէ իլէ քաշարքէն, օ կյիտլէր եիւյսէք սէսլէ չաղըրըպ տէտիլէր, եօլճուլար, քօրքմայըն, կէլին պիզիմ սանտալըմըզա, վէ չըքարալըմ սիշի նէրէյէ քի իստէրսէնիզ: (Ըտէմ եիւրէքլէնիպ ընլարըն սէսինտէն, կէրի տէօնտիւլէր, վէ կիրտիլէր սանտալա. վէ րաշաթ կիտէրլէրտի քօրքուլոռ տէնիզտէ թան Սպանիայա եաքլաշընճայատաք: Սէ իշտէ րաստ կէլտի ընլարա՝ Սպանիալըլարըն պիր պէջիւք կէմիսի, քի Կատալունիայա կիտիյօրտու. վէ օ կյիտլէր ազիզ Պիքիլին էլիլէն էզատ օլան իքի եասըրը օ կէմիլէ քօտուլար. վէ քէնտիլէր պիր տաշա կէօրիւնմէտիլէր: Իմտի՝ Հաչան սէլամէթ եէթիշտիլէր պոռնլար պապա օղուլ ազիզ Պիքիլին լուծֆոյլա Կատալունիայա, իլք իշէրի պու օլտու. զիրա կիթտիլէր աքապինճէ Սոնֆերատոնա քէնտիլէրինին քուրթարըճըւր ազիզ Պիքիլէր թէշէքքիւր քըմա իշին:

Պահաւ նաւլ էպէր Ըսպուլտո Խէ Ըճու. Դաճիւ, Կիւլայէլէնիքի իլտու. 5: Սէ հայր Ըպէս. Գիւսպուլ, ճիւլ. Խ, Ըսպուլ. 16:

Սէյվէ:

Սիւազ էտէլիմ պիզ տէ ազիզ Պիքիլէ, քի քուրթարսըն պիզի տէ մարազլարըմըզն եասըրըզընտան, վէ կիւնաշլարըն աղըր քուլուզուլտան. չիւն էֆէնտիմիզին սէօզլանէ կէօրէ. Որ տանէ զմիւս, Ծառայ է Դիւսայ. Լանի, իժ ի իւնտի իշէր, իւր պուր իւնտիա: Իշտէ պու տուր աղլայաճաք քուլուք վէ եասըրըք, տըշարը թէն եասըրըզընտան զիատէ: Իմտի՝ էյէր աճըրսաք եասըրըլարա՝ կէօրտիւքտէ ընլարը զօրպալարըն զապտը ալթըրա տիւշմիւշէր, վէ սիւլալարընտան, վէ սէվկիւլէրլէրինտէն մաշրում օլմուշլար, եա նէ քատար աճըմայա պօրճուլուզ պիզիմ իշին՝ կիւնաշ իշէմէմիզտէ. չիւն օլտէմ պիզիմ սիւլալըզ կէյլէրին ճէննէթինին մէրասիսօլուզոլմտան, վէ ֆէրիշթէլէրին վէ պիղիմ սէվկիւլէրլէրիմիզ էվիալէրին

այսպիսի ընդունան մահրում օրուպ՝ մերհամեթիզ զօր-
պա շէյթանա եասրը օրուսաք: Իմտի տիւնէլիմ ազիզ
Պիքիտէն, քի պիզի տէ կիւնահ եասրը ընդունան քու-
թալըպ՝ վերսին պիզէ քէնտի () ղոււնուն լուծուֆլարն
o կիւնահլարա թէքրար տիւնմէ իշին:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Է Թ . Հ Բ :

Ըսել Պիքիտէնի ի պատէնէտրը պէր Գուլ Գարնէն օղտն
Եասրը քապան Գուրնէնը՝ օնուն իւզնա Գու պէր պէօյէ-
լուֆի եյլէտի:

Յուն 1570 . սէնէսինտէ Սիւլիա առասընն՝ Կստու-
նիա շէհրինտէ Պենիկնէ նամ, պիրտուլ զէվճէ վար ըտր .
քի թէրճիւմէ օրունուր խայրը քէրէմ . կէրէք ֆուքարէ
զէվճէ, լաքին էտէպլի, զահիտ, վէ զիստէ իսպտէթ .
քեար ազիզ պիքիտէ Սալտէթուլահ: Սէ իքի էվատը
վար ըտր, պիրի էրքէկ, իսմի Տէգիտէրիոս . վէ օպիրի
տիշէ՝ իսմի Կրացիա, օնլար քի պէօյիւք թէսէլլայտընը
օնուն տուլլուրունա: () շէհրտէ ազիզ պիքիտէ Սալտէթ-
ուլահըն պիւր քիւշճիւք քիլիսէսի վար ըտր ճիւլէտէն
պրոպըմըշ . վէ աճամայր Տաքալա տէնիլիտի: Պու
ղահիտ զէվճէ շէհրին պէօյիւքէրինտէն իզին ալտը պու
քիլիսէսին թիմարն քայրումա իշին, օնլարա քի տիւշէր-
տի էօյէ իզին վէրմէք . վէ հըզմէթ էտէրտի օնտա ազիզ
Պիքիտէն հաթըր իշին . o քիլիսէսին շէմմար կիպի: Իմտի՝
ղուհուր օլտուր, քի օնուն օղտէ կիւզէլ իյիթճիւք կէմիյէ կիրիպ՝
տէնիզտէ կիտէրքէն պառպառըշ ղուրսանտլարտան թու-
թուլտու վէ եասրը օրուպ՝ Ստամպուլա կէօթիւրիւտիւ . վէ
օնտա պիր պլազգի իիճալա սաթըտը: () Յուն սէֆիլ ա-
նասը հաչան իշիթտի եասրը տիւնմէսին, կէօզ եաշընա
տիւշտիւ, կէճէ կիւնտիւզ թէսէլլասըզ աղլար ըտր օնու
քայլապ էթմէսի իշին, վէ տուրմա տիլէրտի ազիզ Պիրի-
տէն էվատընն էզատըզըն: Սօնրա պիր աքշամ, ազիզ
պիքիտէ Սալտէթուլահըն մէղպահըն տիւզիւպ քանտիլինէ
եաղ տօլտուրուրքէն պիւթիւն կէճէ Կանմա իշին, պարար-
տը օնուն պատկերինէ առէթինտէն զիատէ . իպատէթ .
քեարըղա թէփրէնիպ՝ վէ աճըրը նիազա, տէտի . ես
քէրէնքիւնի պիքիտէ Սալտէթուլահ . սէն միւպարէք սի

ղէննէլէր իչինտէ, նիաղ էտէրիմ սանա, քի սէնին րահ-
մինին ճիւմէտէն միւպարէք Սէյմէսի իչին՝ քուրթարասըն
պէնիմ օղլումու եաորըլքտան, օնուն իչին կէճէ կիւն-
տիւղ քալուլուպ պիւղիւլիւթուր պաղըրսաքլարմ : Ի-
պատէթին թամամ էտիպ, կիթտի քէնտի էվինէ րահաթ-
լանմա իչին, զիրա կէճէյտի . վէ մէրտիվէնտէն չըքարքէն,
իչիթտի քի էվինին քալուսուն պիւրի վուրուրտու . վէ հա-
ջան աչտը քալըլը կէօրմէյէ, քի քիմ օլա օ, կէօր-
տիւ . քի միւքէլէֆ պլազգի ուրուպալարը կիյինմիշ . պիր
կէնճ իյիտ իտի, հիւքիւմտարըն օտա պաշըսը կիպի, վէ
սաղ էլինտէ կիւմիւշտէն պիր երպըրք, վէ սսլունտա՝ ալ-
թըն պիր քատէհ, վէ կէօրիւնիւրտիւ օնու տօլտուրմաք վէ
վէրմէք կիպի իչմէյէ : Օէվճէ քօրքուպ պու կէօրիւնիւշ-
տէն՝ էլին ուզաթտը քալիւմայա քալըլը օնա քարըլ :
Սէ օ եապանճը կէնճ մէյս էթտի քալըլը քալիւմատան,
վէ տէտի . նէ քօրքայօրսուն անամ՝ . իշտէ պէն իմ սէնին
քայըպ էթտիյին օղլուն . վէ նէ իչին պաքմազտըն եիւղիւ-
մէ : Սէ զէվճէ թանըլընճա օնու սէսինտէն . վէ քիսվէ-
թինտէն, զիատէ սէվինճինտէն, զայ աքըլ օլուպ՝ տիւշտիւ
եէրէ : Պատէհու աքըլ պաշընա կէլիպ այաղա քալըրնճա՝
տէտի օնա . ահ նէ քըյաֆէթտէ կէօրիւյօրում սէնի սէվկիւ-
լիւ օղլում . նէրէտէն կէլտին կէօղէրիմին նուրու . քիմ
քուրթարտը սէնի . վէ նէ կէօստէրիլըր օ էլէրինտէքի
քապլար : ()լտէմ օլ կէնճ իյիտ պաշաաթ, նաքը էթմէյէ
օնա եասըր տիւշմէսին, վէ կէօթիւրիւլիւպ Ստամպօլտա պիր
րիճալա սաթըլմասըն, վէ օնուն քէնտինէ քատէհքնալ
էթմէսին : Պատէհու տէտի . շիմտի պու աքշամ րիճալըն
մէճլիսինտէ տուրուրքէն պու քապ ըլա վէ պու քատէհլէ օ .
նա շէրպէթ վէրմէյէ . իշտէ պիր կէօրիւնմէզ էլ քալիտը պէ-
նի օնտան, վէ կէթիւրիպ քօտու էվիմիզին քալուսու-
նուն էօնիւնէ . վէ պիւմէմ, քի քիմ սէպէպ օլտու պու
Լըլահտան պանա օլան պէջիւք էզատըք էլիյինէ . թահ-
մին էտէրիմ, քի վալիտէմ սէնին զահիտ իպատէթլէրին
էթտիլէր պանա պու լութու : Շէվապ վէրտի վալիտէսի . տէյ-
իլ պէն, իլէ աղիւ պիքիր Սալիտէթուլահ էզատ էլլէ-
տի սէնի օղլում . զիրա պու աքշամ պաշկա տէֆալէրտէն զիա-
տէ սըճաք արղույլէ տիլէտիմ օնտան սէնի խասըլքտուն
քուրթարմայա, վէ իշտէ օ քէնտի ֆէրիշթէսին կէօնտէր-
տի . վէ կէթիւրթտի սէնի սէնին էվինէ . Լօյլէյսէ կէլ

սէվկիւլին օղլում, կէլ կիտէլիմ օնուն քիլիսէսինէ. վէ օնուն պատկերինին հուզուրինտէ թէշէքքիւր քըւալըմ օնա: Վէ ալըպ կէօթիւրտիւ օնու քիլիսէյէ, օրտա տա հա քանտիլ եանըք ըտը. վէ օնտա իքիսի տէ եիւզէրի իւզէրինէ տիւշիւպ՝ չօք թէշէքքիւր քըւօրլար էզատ էտի ճի ազիզ պիքիր Վալիտէթուլահա: Վէ սօնրա փէշկէշ էյլէտի օղլու օ կիւմիւշ երպրըղը վէ ալթըն քատէհի ազիզ Վալիտէթուլահըն մէզպահընա, վէ սաքը տուրուրլար թա պու կիւնէտէք օլան միւծիւզէթլէրին զիքքի իչին: Վէ իշտէ պու միւծիւզէթին խապէրի հէր թարափա չափ օլ պու, վէ չօքլարը կիտէրլէրտի օ քիլիսէյէ միւծիւզէթլի ազիզ Վալիտէթուլահըն զիարէթինէ: Պունու թամամայըպ իշիտէլիմ ազիզ Պիքիրին տէ պու զահիտ քարընըն քըզընա տա էթտիյի լուծֆու: Իմտի պիր քաջ սէնէտէն սօնրա էօլտիւ պու զահիտ քարը. վէ սըփարըշ էթտի օ քիլիսէսինին հըզմէթին քէնտի քըզընա. քի օն տէօրտ եալընտայտը: Վէ իշտէ օ կիւնյէրտէ զուհուր էթտի, քի Պանորմա շէհրինտէ պիր պէօյիւք տէվլէթլի պէյզատէ թուլթուլտու, վէ շէքվա օլունտու շէհիր քատըսընա պիր զաթլէ միւստահաք քապահաթ իչին: Վէ ֆարազա օ սուշուղ ուտու. լաքին իսկէնճէլէրին սըքլէթինտէն զօրլանըպ՝ մուքրիր օլտու սուշուլ օլմաք. իմտի քատըտան իլամ օլտու պաշըն քէսմէյէ, վէ զընտանա քօնտու: Վէ օ սէֆիլ պէյզատէ ճիւմլէ ինսան իմտատընտան մահրում կէօրիւպ քէնտիսին, պէօյիւք ումուտլա տիւշտիւ մէրհա մէթ անասը նը Լճաթինէ. վէ ահտ էյլէտի օնա, քի էյէր քէնտիսին էօլիւմտէն քուրթալըրոսա՝ Վատանիատա օնուն միւծիւզէթլի պատկերինէ զիարէթէ կիթսին, հաքալա քիլիսէսինտէ. վէ սօնրա պիր եէթիմ վէ ֆուքարէ քըզա մէրհամէթ էտիպ, պսակել օլուն օնունլա՝ օ էթտիյի էյլիք իչին: Իշիթտի օնուն նիազըն ազիզ Պիքիր, վէ քուրթարտը օնու էօլիւմտէն պու թարզ ըւա: Պանորմա շէհրինտէ պիր պէյզատէ քիմսէ վալ ըտը, քի փատիշահ հըզմէթինտէ պուլունմասը իչին՝ փատիշահտան պու քէրէմի ալմըշտը, քի պիր զօլթիլ քիմսէյի էօլիւմտէն էզատ էթմէյէ քատըր օլուն: Իմտի՝ պու Լլահտան թէփրէնիպ՝ կիթտի շէհիր քատըսընա, վէ կէօստէրտի օնա քէնտի հէօրմիւն, քի փատիշահտան ալմըշտը պիր զաթլէ վաճիպ քիմսէյի էօլիւմտէն էզատ էթմէյէ. վէ իստէտի

օնտան պէյղատէնին եղատըղըն . վէ օ փէշկէշ էթտի օնա : Պատէհու կիտիպ զընտանա՝ էվվէլ թէսէլա էթտի սէֆիլի . վէ սօնրա եղատ էթտի զընտանտան : Վ է պու պէյլէ քաֆիլ եղատ օլուպ՝ պիլտի , քի աղիզ Պիքիլին լուծֆունտան օլտու : Իմտի , եիւզ իւստիւնէ տիւշիւպ՝ հաթարզ շիւքիւրլէր վէրտի օնա : Վ է չըքտը կիթտի աքապինճէ Վատանիայա թէքմիլ էթմէյէ ազիզ Վալիտէթուլլահա էթտիյի քէնսի ահտըն : Իմտի հաչան վարտը շէհիր քափուսունա , իշտէ քարշը չըքտը օնա Մլահըն քէրէմի իլէ , օ եօքարտա զիքը օլունան զահիտ զէվճէնին ֆուքարէ քըզը . վէ սիւվալ էթտի օնա պէյղատէ , քի նէրէտէ տիր միւճիւզէթիլ Վալիտէթուլլահըն Տաքալա քիլիսէսի : Վ է տէտի քըզ . սանա պունտան էյիճէ կէօստէրէմէմ աղամ , իլէ կէլ պէնիմլէ , վէ կէթիւրէյիմ սէնի օրայա : Վ է ալըպ կէթիւրտիւ օնու քիլիսէյէ , վէ աչտը օնա քիլիսէնին քափուսըն , օրայա կիրտ պէյղատէ , կիթտի ազիզ պիքիլ Վալիտէթուլլահըն պատկերինին էօնիւնէ . վէ եէրէ տիւշիւպ թէշէքքիւր քըւտը օնա . վէ շիւքրինտէն սօնրա տէտի քըզա , նէրէտէ տիր քիլիսէնին շէմմասը , զիրա իստէրիմ ազիզ Պիքիլին մէզպահը իշին պիր ազ հէտիյէ վէրմէք օնա : Շէվապ վէրտի քըզ վէ տէտի . աղամ պու քիլիսէնին սայրը շէմմասը եօք տուր պէնտէն քայրը , զիրա վալիտէմտէն պանա սըփարըշ օլտու պունուէն հըզմէթի : Վ է պունտան պաշլատը , նաքըլ էթմէյէ օնտ , քի պէնիմ վալիտէմ չօք վաքըթ հըզմէթ էթտի ազիզ Վալիտէթուլլահըն պու քիլիսէսինտէ , վէ ալտը օնտան քէնտի օլլունուն միւճիւզէթիլ քուրթուլմասըն ալլազգիլէր եասըրըղընտան , վէ սօնրա էօլիւմիւ վաքթընտա պանա սըփարըշ էթտի պու քիլիսէնին հըզմէթինի՝ տէմէյլէ . պիլէսին սէվիլիւլէ քըզմ , քի պու ազիզ Պիքիլէ էթտիյին հըզմէթին իւճրէթինէ՝ շիւփէսիզ պէյլիւք փէշկէշլէր ալաճաքսըն օնտան , վէ մախսուսէն պու լուծֆու , քի նասիպ օլասըն պիր իղզ զէթիլ պասկա : Իմտի քըզ պունու նաքըլ էտէրքէն պաքարտը պէյղատէ օնուն էտէպլի քըյաֆէթինէ , վէ էլֆազըր սէօզլէրինէ . վէ զիքը էթմէյլէ քէնտի զընտանտա էթտիյի ահտըն՝ տէտի քէնտի ֆիքրինտէ . շիֆէսիզ պու տուր օ ֆուքարէ քըզ , քի իստէյօր ֆէրիշթլէր սուլմանը , քի պանա էհլ իւլիւթլէյիմ : Վ է աքապինճէ չաղըրթտը քիլիսէնին փափազըն վէ սայրը էթրաֆտտ օլան

փափաղարը, վէ նաբլ էթտի օնլարու քէնտինին զընտանա
քօնմասըն, վէ օնտա էթտիյի ահտըն, քէնտի էզատ օլմասըն,
վէ սօնրա տէտի. իչտէ պու ֆուքարէ քըզ տլր պէնիմ թահ-
մինիմէ կէօրէ, պունու իստէյօր ազիզ Պիքիւր իյիւթլէմէյէ
պանա էհլ: Սէ օնլար րազի օլուպ օնոն սէօզլէրինէ,
քափլէտիլէր օնու: Սէ սօնրա քըզըն աղզընտան րիզալք
ալըպ, պսակ էթտիլէր օնու օնուելա օ քիլիսէտէ: Սէ
չաւ օլտու միծիւղէթին նամը օ շէհրտէ. վէ պիլիքտի
պիւթիւն շէհր կէօրմէյէ կէլինի վէ կիւվէյիլի. վէ օնլարա
պիլ օլուպ մէթհէտէրլէրտի սէվինճ սէտասըլյա միւծիւ
զէթլի ազիզ Սալիտէթուլաչը: Սէ օ թալէհլի կէլին,
քէնտի կիւվէյիսլիլէ կիթմէզտէն էվէլ, տիշտիւ ալիզ Պի-
քիլին պատկերինին հուզօրինէ. վէ սըճաքլըլ րա թէշէք-
քիւր քըլտը օնա, քիաճաքլա թարզա ալաք կէօնիւլիւլիւյ-
իւ եիւծէլէնտիլտի, վէ տօլտուրտու էյիլը վէ քէրէմլէր իլէ:

Պանոն նաբլ էպէր հայր Ամիլի. չէնտի չէլու. ճիւր. Բ:
Սէ հայր Օլտուիւ, վէ շ. Պանուլ Բոլի. ճիւր. Բ.
Էօրէնէլ. 15:

Սէյլէ

Սիճէ կէօրտիւք պու հիքիւյէթտէ, քի ազիզ Պիքիւր
սէվտի, վէ սէվէր ֆուքարէլէրի վէ ալաք կէօնիւլիլիլէրի,
էօյլէյսէ պիզ տէ ճահտ էտէլիմ սէվմէյէ ֆուքարէլիլի վէ
ալաք կէօնիւլիլիլիլի. զերա քրիստիան տինինին թէմլի
ֆուքարէլիլի վէ ալաք կէօնիւլիլիլիլէր տիւր. օնուն իչին
Խպնուլաճ եէնի վասիյէթին թէմլիլի քէնտի աղզըն աչ-
մասընտա եէնի կանոն քօմա իչին, տէտի. Էրանի ալապապ
հոգուլ, եանի, իսլու ճանլա ֆուքարէլէրէ: Սէ տաթի
ֆուքարէլիլի մերտիվէն տիլ, օնուելա չըքարըլ փալք
քէմալինէ, զերա սէօյլէր քուրթարըլ. Էլի Խաֆա Խաֆա-
րէալ լինէլ, Էլի լաճաւէալ պէնչա թ. Է քուր տըքապապ:
Լանի, էյէր իսպիլան լիլիլ օլապ, իլիլ սէնլի խալաքըն
ալի, վէ վէր ֆուքարէլէրէ: Օնտան տուլարըլ, օնլար
քի ֆուքարէլիլիքտէն քաչըպ՝ զէնկիլիլի սէվէրլէր, իրաք-
լանիլը վէ կէրի տիլլէր Լալաչտան. նիճէ սէօյլէր օ քուր-
թարըլ. Ոչ Խալէ Լի ծաւալիլ Է խախալի: Լանի,
ապալը պէնլիլիլիլ հըլիլիլ Էլիլիլ Լալաչա վէ խալա:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Ջ Ե Թ . Հ Գ .

Պիւր Ժառանգ Բեռնի Երեւելի Եօրիւնեճեյի Ժառանգ Ե՛ ԼԾԺԻՆ
Ռ-ճԵ-ԳԵԼ ԻԼԵ ԲԻՐԵԽԱՐԱՐԸ:

Պատուա սեմթինին պիր շէհրինտէ՝ պիր ֆուքարէ եկ-
իտ եվէնտի պիր ֆուքարէ բըզլա: Սէ աղ վարըթտու
թիւքէթտիւէր օլան վարարըն, վէ բըզըն աղաճըք ճի-
հէզի վար բուր՝ օնու տա, վէ սօն սէֆիլիյէ եէթիշտիւէր .
խուսուսա եկիտին հիշ պիր գէնահաթը տա եօղ
ուտու՝ քի պիր աղ ահճէ քազանայտը: Ինճամինտէ
եկիտին չարէսի քէսիլիպ կիթտի Սէնէտիկ հէօթմիւ ալթըն
տա պիր քալէտէ սօլտաթ օլտու: վէ պիրի պիրլէրինտէն այ-
րըլմալարընտա աղալարտը կէրէք էրքէյի, վէ կէրէք քարըսը,
գիրա եվէնմէրթինին երը տահա թամամ օլմամըշտը: Աղար-
տը խուսուսա սէֆիլ քարը՝ տէյիլ սալթ սահապըզ վէ
պաշըզ քալըպ ֆաբըր տիլէնճի օլմասը իշին, իլլէ տույարտը
քէնտիսին եէնի համիլէ: Աքին էտէպլի վէ Ալահտան
քօրքաք քարըյտը, օնուն իշին եվէլ Ալահա, վէ սօն-
րա օնուն աղիզ վալիտէսինէ քօտու քէնտի ումուտուն, վէ
ֆէրահ տուրուտու: վէ պաշատը քուլուք էթմէյէ աղիզ
Պիքիրէ թէքմիլ իպատէթքնալըք վէ էմիլիք իլէ: Սէ
տախի եազըլտը աղիզ Պիքիրին քուշազընըն տէնիլէն
քարտաշըզընա, վէ օ քարտաշըզըն քուշազըն պէլինտէ
թաշըլըպ՝ հէր կիւն սէօյլէրտի օ քարտաշըզըն քարտաշ-
լարընըն վէ քըզքարտաշարընըն ատէթի տուալէրին, վէ
հէր պիր այլն սօն կիրակիսինտէ տէ՝ օնլարըն ատէթինէ
կէօրէ խոստովանանք օլուր սրբուլի ալըրտը: Սէ պէօյլէ
քէնտինին էյի թալիմէրի իշին աղիզ Պիքիրին պէօյիք
եարտըմընա լայըք օլտու: նասը քի կէօրիւնիւր կէլէն
քազատա: Իմտի կիթտիքճէ սահիհլէնիտի քարընըն
համիլէ օլմասը: վէ քէնտիսին պու իշ իշին աղիզ պիքիր
Ս ալիտէթուլահա սրիարըշ էտէրտի: Սէ համիլէ օլմա-
սընըն տօթուզ այը թէքմիլ օլտուքտա՝ րահաթ պիր
էրքէլ էվատ տօղուրտու: վէ աքապինճէ աթալարը մք-
տուպ ուլա տույուրտուլար քէնտիլէրինին կիւլէյիսի՝ քա-
րընըն էրքէյինէ, քի սօլտաթ օլմուշտու՝ նիճէ սէօյլէտիք:
Սէնէտիկ հէօթմիւ ալթընտա պիր քալէտէ: (Նու հաշան

իշխման սօրտաթ շիֆէյէ վարտը, քի օ էմլատ քէնտինտէն տէյ-
 իր տիր. օնուն իշին քարընըն իւզէրինէ էօրքէլէնիպ՝ իզըն
 խաէտի քէնտի սէրասկէրինտէն պիր քաշ կիւն քէնտի
 վիլայէթինէ կիտիպ՝ տէօնմէյէ. վէ օ իզըն վէրտի օնա :
 Իմտի՝ սօրտաթ քէնտի վիլայէթինէ կիրիպ քէնտի էվինէ
 կիրմէյէ իւքլաշընճա, կէօրտիւ, քի քարըսը էվին քա-
 փուսդէնտան տըշարը չըքայօրտու, վէ քունտաղա սարըլ-
 մըշ մագսըմ քուճաղընտայտը : () Հաշան էքքէյին կէօր-
 տիւ չին Ֆիքիրինտէ Հիւ պիր Ֆէսֆէսէ Եօղ ուտու,
 կիթտի օնա քարշը շազըղլա, վէ սէլամաար օնու մու-
 Հապպէթ սէօղլէրիյէ : Ա էէքքէյի քէնտի իթիպարըն քու-
 քանճընտան քուտուրուպ՝ էլին ուզատըպ՝ չէքտի քըլը-
 ճըն, վէ ուզարտան ասլան կիպի շամաթայլա տէտի. էյ
 մէլուն խըյանէթ, էյ զալըմ մուհանէթ՝ պէօյլէմի րէզիլ
 էտէյօրտուն պէնի. պօւ մու տուր սէնին իքրարըն՝ քի, էթ-
 տին պանա, վէ պօւ մու տուր սէնին տօղուլուղուն քի
 պանա Եէմին էթտին. իշտէ պէնտէ Եէմին էտէրիմ լլա-
 Հա, քի սէնտէն չափուք ինթիգամ՝ ալայըմ : Պունու
 տէօյլէտի Եիւրիյիւշ էթտի քարընըն իւզէրինէ, վէ քալ-
 աըրտը քըլըճըն քէսմէյէ օնուն պաշընը : () Լ տէմ քարը
 սէս քալարըրպ՝ տէտի, Եա աղիզ պիքիր ՎայիտէթուլաՀ
 իմտատա Եէթիշ, վէ քուրթաղ պէնի պու թէՀլըքտէն :
 Ա է քարը պունու սէօյլէրքէն քուճաղընտաքի մահսում
 քէնտի քէնտինէ օ կիւչիւք էլլէրին քունտաքտան տըշարը
 չըքարըպ՝ էրքէք մէրալիի իլէ Հապատա Եօքարը տութտու
 քըլըճը, քի էնէյօրտու անասընըն իւզէրինէ : Այքին
 աղիզ Պիքիրին միւճիւզէթի պունտա պիթմէտի, իլէ
 պաշկա միւճիւզէթ տէ էթտի. զիրա օ թաքիքէտէ մահ-
 սումուն տիլ աշըլտը, վէ տուրու փաք սէս իլէ տէտի.
 պոն՝ էյլէն. զէքա պէն պէնին օլլան, վէ Եէն պէնին պո-
 պա պն : () Լ տէմ պու իքի պէօյիւք միւճիւզէթի կէօ-
 րինճէ թաճուպանըպ քօրքտու, վէ թանըյպ քէնտի
 էՀլինին սուգուղ օլտուղուն, ալփ տիլէտի թէվաղիւ վէ
 կէօղ Եաշըյլա քէնտի էյրի շիւփիստինտէն էօթիւրիւ :
 Պու միւճիւզէթին Հապէրի Եալըլար պիւթիւն օ էյալէթ-
 լէրէ, վէ ճիւմլէստինտէ իպատէթքնարըք աթէշի ալէֆլէն-
 տի աղիզ Պիքիրէ վէ օնուն օ Եղքայրութիւնա :

Պոնու Դաշ Էպիւ Հայր Պրոմիլէնու Դարէզէան պոնու

Էրեւելէն լաւընքնաբէն զէնոր ի իւր . սեպտ. 10: Վե .
Ընէստն . Գրեպտ . ճիւղ . 11 . լապ . 15:

ՍԷՅԼԷ:

Նաշտ ետէրիմ պիզ տէ պու ֆուքարէ քարը կիտի՝
ուսմտաւնմայա տայրմ Ըլտհա , վէ ծնուն ճիւղէտէն ազիզ
վալիտէսինէ , քի ծնուն շիֆայէթիլէ Ըլտհան մերհամէ-
թին պիզ տէ պուլալմ : Զիրա օ տուր քերէմ թահտը ,
ծնտա րահամլանտը քերէմ բունարը . ծնուն իշին սեյլէր
Ըաքիալ , Սնարիցոս այսուհէրն առաջն ալնուոյ շնարհայ
նար , վէ ընկուցոս պողլորնալէ , Է Գրեպտս պնորհա ի Գրեպ
Ժամանակի օգնականալէ : Լանի , Լապալալալմ շնարհն սօնա
ծնուն զերէմ լաւարնն հապալնն , ի տալալմ Գրեպալմ ,
վէ պուլալմ լալմ Գրեպալմ , Գրեպալմ Գրեպալմ . Լաք .
7 . 16: (Նուն իշին Լաքիա մարգարէ իւէ պիզ տէ տէյ-
էրիմ Ըլտհա . Զիւն պալնա Գրեպալմ Գրեպ . Է ի Գրեպ
պալնա Գրեպ Գրեպ . Լանի՝ Գրեպ Գրեպ սէնին ալնալմ
Լաւարն . պալնա պիզ սէնին ալնալմ . Եանի նազար քըլ Է-
ֆէնտիմ սէնին սալթանաթ թահտընա , քի սէնին ճիւղէ-
տէն միւպարէք վալիտէն տիր , վէ ծնուն ամէլէրիւնին մահ-
տուլի իշին մերհամէթ էլէ պիզէ :

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի Զ Է Թ Է Դ :

Ընէլ Պիւրի , իշնպապէ Էլապը Գննալմ Գննալմ Էօլմ-
պէն սալթանալմ , ծնա ի սէնն օլալմ պնա Էֆրիսալմ :

Քիշիգատէ Գննալմ Գննալմ Գննալմ Գննալմ Գննալմ
քըլմ Էլէնտի պալապիսնան Սիւրիգոս պէյիք իշնա
ըլա : Պու հանըմ զաթի մէլընֆինէ կէօրէ՝ աքըլը , ուս-
լուպու վէ զիտէ հիւսիստարըլընտան մատաէ ,
ազիզ Պիւրի տէ փէք սըճաքը ըտը . վէ սանքի պիւթիւն
կիւն ծնա տուպա տուրուրտու . վէ ծնուն մահապալ-
թինն Նէ քի էլինէ կէլիսէ , կէրէք աճճէ , վէ կէրէք սայըլ
շէյ , ֆուքարէլէրէ վէլիտի : Վէ չիւն քըսըր ըտը վէ Էլ-
լատ կէթիթէլտի , ծնուն իշին նիազ Էօլմտի տայմա
ազիզ Պիւրի , քի քէնտի րահմինն ազիզ մէլէթի իշին
քէնտինէ Էլալտ վէլիտի : Իշնալմ ծնուն նիալըն ազիզ

Պիրի, վէ համէն ոլտու քէնտի էրքէյի Սիփրիդոս իշխան-
տան: Սէ հաշան հէնիզ համէն ոլտուշտու, իշտէ իքտիզա ոլ-
տու պեօյիւք Սիփրիդոս իշխանա ճէնկէ կիթմէք կէմիլէրլէ
պառպառըշարա քարշը: Սէ քէնտի զէվճէսին, վէ սայ-
րը քէնտի ումուրլարըն վէ հէօքմիւ ալթընտա ոլան էյա-
լէթլէրին՝ սըփարըշ էյլէտի Վոդոն նամ քէնտի ճէ-
տուր տօստունա: Պու Վոդոն պինամուս քիմսէ, վէ շէհ-
վէթ հավէսի, Վենովեփէ հանըմըն հիւսնիւնէ վուրուլուպ,
աշըք ոլտու քէմ մուհապպէթլէ: վէ իստերտի թիւրլի
եալթարլանմա սէօզլէրլէ վէ փէշկէշլէր վէրմէյէ՝ ուվլամաք
օնու քէնտի մուրտար արզուսինէ: Ապրին պու եօլուա հա-
շան րաստ կէլմէտի օնու ավլամաք. զիրա զահիտ հանըմ
քուլաք վէրմէզտի օնուն սէօզլէրինէ, արթըրտը պու հի-
անէթլիյի տէ էթմէյէ, քի պէլքի օնունչա ալլասըն օնու.
եանի, պիր հիլաֆ քեհհամթ եազտը, վէ մէօհիւրլէրլիպ կէօ-
թիւրտիւ հանըմա քէնտի էրքէյինին սէրասկէրլէրինտէն կէշ-
միշ կիպի: (Նու աշըպ հանըմ օնուն եանընտա, կէօրտիւ,
քի եազըլմըշտը օնտա, քի սէնին էրքէյին Սիփրիդոս իշխան
եօլտա էօլտիւ, օ եալանա ինանտը, վէ պաշատը քուսավէթ
էտիպ զհատէ՝ աղլամայա. վէ սօնրա կիրիպ քէնտի սարայ-
ընտաքի Մծածիինին իպատէթհանէսինէ՝ օնուն հուզըրին-
տէ աղլար վէ տէօյիւնիւրտիւ: Սէ օնուն իւզլէրինէ
պիրապ ույուշուքուք կէլմէսինտէ, իշտէ կէօրիւնտիւ օնա
ազիզ Սալիտէթուլահ, վէ թէսէլի էտիպ օնու՝ տէտի,
քասավէթ էթմէ վէ աճըմա սէվկիլիւ քըզըմ, զիրա սէ-
նին էհին Սիփրիդոս իշխան սաղ տըր, վէ եալընըզ քէն-
տինիլքիլէրտէն պազըլարը ըրահամթլանտըլար սէլամէթլիք-
տէ: Հանըմ ոլ ույուշուքուքտան պըլըպ զհատէ սէ-
վինտի. վէ էմը էթտի մանձա կէթիլմէյէ, եէմէ իշին:
(Նտէմ Վոդոն օնու Ֆերահ կէօրմէ իլէ, զանն էթտի,
քի կէօյնիւ վար օնու քէնտինէ էրքէկ ալմայա. օնուն
իշին կէթիլտի օնա չօք լէզիզ թահամէր վէ իշկիլէր:
Սէ սօնրա ութանմասըզ տէտի, էյ հանըմ՝ իշտէ պիլտին,
քի էրքէյին էօլմիւշ տիւր. վէ պէն պույուրուրում օնուն
էվինէ վէ սանա. էօյլէյսէ կէլ պանա զէվճէ ոլ, զիրա
չօք վաքըթտան պէրի արզուլէրիմ սէնի: Պունու սէօյլէյ-
իպ սէլիթտի հանըմըն իւզլէրինէ քուձաքլայըպ էօփմէյէ
օնու: Սէ զահիտ հանըմ պիր գօրլու շամար վուրուպ
զնա, քէնտինտէն կէրի էթտի, վէ ոլ սէֆիլ զհատէ

ու թանաք քալար . վէ օնտան սօնրա խտերոտի ինձիգամ՝
ալմաք հանրմտան , քէնտինին պէօյիւք ըզալէթի իչին :
Պունտան սօնրա հանրմնն տօղուրմաքննն վաքտը կէլտի ,
վէ տօղուրտու ըահաթ պիր կիւղէլ վէ ուսըւպու երքէկ
եվլատ . վէ պու քէրէմ իչին տահա զհատէ արթըրտը զա-
հիտլէյին վէ իպատէթքեարըղն ազիզ Պիքիրէ : Վէ
իշտէ չօք կիւն կէչմէտի , կէլտի Սիւրիդոպ իշխան սէֆեր-
տէն քէնտի եվինէ . լաքին զալըմ Ղողոն հիյանէթլէյ իլէ
իֆտիրա էթտի հանրմ իչին , օղուն զինապան քաղան-
տը տէյի : Վէ իշխան պիլմէզտի , քի կիթմէզտէն պիր
քաչ կիւն էվվէլ համիլէ օլմուշտու քէնտիսինտէն , իլլա ինան-
տը օնուն շէքվասընա , վէ զհատէ էօրքէլէնիպ՝ էմր էթ-
տի քէնտի հըղմէթքեարըրընա կէօթիւրիւպ անասըն վէ
օղուն ըրմաղա պըրաքմայա պօղուլմա իչին : Կէօթիւր-
տիւլէր հըղմէթքեարըր սէֆիլ հանրմը թաղէ տօղմուշ
էվլատըլա շէհիտէն չօք ուղաք պիր եէրէ . վէ ածըլոպ
օնուն իւզէրինէ , տէտիլէր պիրիպիրէրինէ , պէլքի սուչ-
սուլ տուր պու . դըյմատըրտը ըրմաղա պըրաքմայա ,
իլլէ պիր իսսիզ օրմանա պըրաքտըլար՝ վէ քէնտիլէր
տէօնտիւլէր վէ կէօստէրտիլէր էմրինին թէքմիլ օլմուլն :
Վէֆիլ հանրմ տուրուրտու օ քօքըուլու օրմանտա պըրա-
քըլըլ վէ ալէմին եիւղինտէն ըէտտ օլմուշ եէլէճէքսիզ
նէ քէնտինէ վէ նէ էվլատընա . վէ եէթէճէք քատտը
սիւտիւ տէ եօղ ուտու օնա վէրմէյէ . սալթ եանընա ետքըն
պիր սու արղը վար ըտը , օնունլա քէնտի սուսուզու-
ղուն գանտըրըրտը : Պատէհու օրատա եէր եիւղէրինէ
տիզ չէօրիւպ պաշլատը ածը կէօղ եաշըլա ֆի-
րեատ էթմէյէ , քէնտի կէսզէտիճիսի ֆէրիշթէլէր սուլ-
թունընա , վէ տէտի : Պիլիսին եա ազիզ պիքիր Վալտէթ-
ուլլահ , քի ֆարաղա կիւնահքեար ըմ զհատէ ճէմի սայ-
րը կիւնահլարլա . լաքին սուչսուլ ում զինա կիւնահլտտան ,
օնուն իչին պէօյլէ զաթթլամ օլտում . վէ էյեր պէն
կիւնահքեար ըսամ , նէ կիւնահլ վար պու մահսըլըն՝ քի
տահա պիր այլք տըր , վէ պէօյլէ իսկէնճէյլէ էօլլոյօր .
էօյլէյիսէ սէն տէ պըրաքմա պէնի , քէրէմքեանի Պիքիր ,
վէ իմոտտա եէթիշ պանա՝ վէ պէնիմ էվլատըմա , վէ
պաքլա պէնի պուրունըն ճանապարհարընտան , վէ մանճա
վէր պիղէ , զիրա եալընըզ սէն քատըր սըն եալտըմ էթ-
մէյէ , վէ պիւթիւն ումուտում սէնտէ տիր : Վէ իշտէ տա

հա սէօղլէրի աղղընտա իքէն, սէտա օլտու օնա սէմատէն ազիզ Ալիքիրտէն վէ տէտի. «էվլէ-լէ-մ յէ հասրէլլէ-ի րուս-պու-մ, հաշա՛ պըստամ ահնի: Սէ օնուն պու սէօղլէն տէ՛ չէօլտէն քօշարաք պիր տիշի կէյէք կէլտի, վէ եէր իւղէրինէ եայլուպ եաթտը հանրմըն էօնիւնտէ. վէ պու եալթագլանմա հարաքեթիլլէ կէօստէրիրտի սիւտ վէրմէյէ օնուն էվլատընա: Օահիտ հանրմ սէվինտի զիտտէ, վէ կէյիք օ քատար վաքըթ տուրտու գնուն եանընտա՛ թա չօճուք պէջիւյիւպ սիւտտէն քէսիլտի: Սէ հանրմ քէն-տիսի օրմանըն օթլուքլարըյլա եէվէքլէնիլտի. վէ քալուր օնտա չէօլլիւ կիպի ալթը սէնէ, Վնուն վէ օնուն Սալիտէ-սինին մուհապպէթի իչին ազիմ սէվինճլէ չէքէրտի օ է-ղլէթին աճըլղըն. վէ ազիզ Ալիքիր տէ տայմա իչէ-րի վէյարեթիլլէ-թէսէլլա էտէրտի օնու: Բլթը սէնէ-տէն սօնրա Սիփրիդու իշխան պիր կիւն չըքտը օ օրմանապ եապանի հայվանաթլար ալընա. վէ պուլտու հանրմը վէ քէնտի էվլատընը, վէ թաճուպ քալտը, քի նիճէ էօյլէ իսսիզ օրմանտա պուլունույօր օ քարը. վէ պաշտտը օ-նունլա սէօյլէշմէյէ. լաքին թանրմատը օնու. զիրա չէօլ հալասընըն սէրթլիլինտէն, վէ սըքլէթինտէն տարըլղըն-տան տէյիշիլիշտի օնուն քըյաֆէթի: Սաքին օնունլա չըք ուղուն սէօյլէշմէսինտէ. վէ հանրմըն պիր եարա նըշանըն-տան, քի չօքտան թէնինին իւղէրինտէյտի՝ թանըտը օնու. վէ շաշտը: Սէ տախի տույտու, քի նէհաք եէրէ զաթլի-լամ էթմիշտի օնու. զիրա հանրմ նաքլ էթտի օնա Վու-ղնուն ճիւմլէ էթալլի քէմլիքլէրին. վէ օնուն իչին իշխան աղլայըպ ֆիղան էտէրէք հանրմըն պաքլարընա տիւշիւպ՝ ալֆ տիլէտի օնտան: Սէ հանրմ տէտի. ազիզ Ալիքիր՝ քի պէնի վէ սէնին էվլատընը սաղ սաքլատը թա շիմտիլէտէք, օ քէնտիսի շիֆայէթճի օլտուն Բլահա՛, ալֆ էթմէյէ սանա սէնին քապահաթըն. նիճէ պէն տէ ալֆ էտէրլիմ ճանը կէօնիւլտէն: Սէ սօնրա իշխան եէրտէն քալըքպ քուճաքլատը օնու վէ քէնտի օղլունու էօփէր վէ աղլարտը սէվինճիւտէն: Սէ ալըպ կէօթիւրտիւ հանրմը վէ քէնտի էվլատըն շէհիլէ քէնտի սարալընա, վէ կիյտիրտի օնլարըն լայըլընա կէօրէ թիւրլիւ զէրպապ լիպալար, վէ սէվինճ վէ շաղըք զիննէթի էտէրտի. Սէ օ զալըմ Ղողղնու քաղէպլէտի տէօրտ զալըմ էօքիւղէրին, եախօթ գուլըմ աթլարըն քույրուքլարընա պաղլայըպ՝ իտալաթմայա

էր էօքիւզէրին եայլասընա՝ օրատան պիր չիւթ էօքիւզ կէ-
թիրմէյէ, քի օլ զէման քըզ օն իւչ եսաշընտայտը: Դմտի
իշտէ քարշը չըքտը օնա շէյթման եօլտա՝ հապէշի սիեաճ
քօրքուլու տաէմ քըյաֆէթինտէ, վէ պաշընտա պուշնուզ-
լարը, էլէրինտէ վէ պաքլարընտա փէնչէրի վար ըտը.
օնու հաչան կէօրտիւ քըզ, քօրքուպ թիրթիտի: Ա՛է շէյ-
թման օնու իւզէրինէ եիրիւյիւշ էտիպ՝ քափտը օսէֆիլ քըզը
վէ քալտըրըպ կէօթիւրտիւ, վէ սօքտու պիր եաքըն տէ-
րին օրմանա: (Պատա քըզ կէօզէրին եօքարը քալտըրըպ,
տէօրթ թարաֆընա պաքըպ կէօրտիւ, քի պիր ազ ուզաք
աղաճտան պիր խաչ վար ըտը եէր իւզէրինէ քափիլէնմիշ.
սիլքտի քէնտիսին, վէ շէյթմանըն էլինտէն քուր-
թուլուպ՝ սէյիրթիտի խաչա, վէ քուճաքլատը օնու. վէ
օնտա թէփրէնմէսիզ տուրուրտու նը խաչըն ղուտրէթինէ
սըղընմայլա: Ա՛է ֆարազա շէյթման չալըշըրտը թիրլիւ
եայլթարլանմալարա, վէ վէրմէյէ օնա թաթըլ եէմէքլէր վէ
մէյվէլէր՝ օնու խաչտան պըրմա իչին, զիրա սուրը խաչըն
ղուտրէթիյէ քէսիլտի օնու թաքաթը, վէ քատըր տէլիւ-
աի պաշկա պիր շէյ էթմէյէ օնա. լաքին քըզ օնուն փէշ-
կէշէրին պիր շէյ սայմայլապ, պըրաքմազտը խաչը էլէրին-
տէն. վէ տայըմ ազիզ Ալիքիրի իմտատա չաղըրըտը:
Իմտի քըզըն աթալարը պապտըար, քի քըզ թա եարը
կէճէյէտէք կէճէքտի. պաշատըլար ալթ իւսթ օլուպ քայ-
ըրմայա, քի նէ օլտու օնա տէյի. իմտի պիւթիւն քօմ-
շուլտա սօրտուլար. վէ կիթտիլէր էօքիւզէրին եայլասը-
նատաք՝ նէրէյէ քի կէօնտէրմիշէքտի, վէ պուլմատըլար:
Ա՛է սապահլա եայլընճա քըզըն գայըպ օլմասը, սաթի
պիւթիւն քէօյլիլէր օնու արամայա չըքտըլար: Ա՛է իւչ
կիւնէտէք արատըլար օնու վէ պուլմատըլար: (Նտէմ օ-
նուն անասը տէրթիլի եիւրէյէ, քէնտի պազը տօստըրըյ-
լա ահտ էյէտի ազիզ Ապիտէթուլաճա վէ տէտի, էյէր
քըզըմ պուլուենուրսա, եա ազիզ Ապիտէթուլաճա, թա
եարըն աքշամատաք, քի տէօրքիւնճիւ կիւն տիւր օնու
քայըպ օլմասընըն, իշտէ ահտ էտէրիմ զիարէթէ կիթմէյ-
է սէսին միւճիւզէթիլի պատիերինէ՝ քի Ռօղջուկ շէհրին-
տէ տիր, (քի թէրճիւմա օլուենուր ալէյ օլմանը,) պուլտայ
վէ շարապ հէտէյէլէրլէ: Իշիթտի օնուն ահտ ու նիաղըն
ազիզ Ալիքիր, վէ տէօրքիւնճիւ կիւն սապահ, քի կիրա-
կիյ տի կէօրիւնտիւ օրմանտա նաքը օլուենմաղ տալթմանաթլա

Վեկտրուղէ քրդա վէ եիւրէքէնտիրտի օնու շէյթանտան քօրքմամա իչին. վէ օրտան շէյթանը քօվտու ազիմ ազար սիթէմի իլէ. վէ սօնրա քրդըն էլինտէն թուժուպ՝ աճըքը անա կիպի . քըւալուղայլուպ, չըքարտը օրմանտան, վէ կէթիրտի օնու թա պապասընըն էվենէտէք, վէ կէօթիւրտիւ իչէրի օտայա. վէ էմր էթտի եաթսքտա րա-հաթլանմայա, զիրա սէֆիլ քըզքըլազ աճըքտան փէք զայըֆլաւըշ վէ զահմէթ չէքմիշտի քօրքուտունտան. վէ քէնտիսի կէօրիւնմէզ օլտու: Պիր քաչ սահաթտան սօնրա անասը օտայա կիրիպ. հաչան քայպ օլան քրդըն կէօրտիւ, պաշատը կիւյսէք սէտալլա չաղըրըպ ֆիրեսաթ էթմէյէ սէվինճինտէն: (Յնու իշիտիպ քօմշուլար ճիւմլէսի քօշտուլար օնուն էվենէ, վէ քըլը կէօրիւպ շաշտըլար, վէ սէվինճլէրինտէն աղարարտը ճիւմլէսի. պատէհու սիւվալ էթտիլէր, նասըլ օլտու պու քազա տէյի: Վէ քըլ էվփէլ պիր ազ եէմէք եէտի, վէ ճանկանըպ, սօնրա պաշատը նարլ էթմէյէ օնլարա օլուշու կիպի ճիւմլէսին, եանի շէյթանտան նիճէ քալըլտը, վէ կէօթիւրիւտիւ օրմանա, վէ նիճէ տէօրթ կիւնտէն սօնրա՝ կէօրիւնտիւ օնա պիր սալթանաթ. լը սուլթան, վէ չըքարըպ օնու օրմանտան կէթիրտի թա էվէտէք: () Լ տէմ պիլտիլէր ճիւմլէսի, քի օ սուլթան աղըլ Վալիտէթուլլահ քէնտիսիյտի, վէ հաթտըզ չիւքիւրէր վէրիլըրտի օնա: Վէ քրդըն պապասը օ կիւն աքշամ պիւթիւն քէյլիւլէրէ պիր պէյիւք զիաֆէթ էթտի՝ տիւյիւն շաղըրը կիպի քրդըն պուլուլմասը իչին. օնլար հէմ իէլըրէր, հէմ լիէսպիհ էյլէրլէր վէ համտ ու սէնա վէրիլլէրտի աղըլ Վիքիրէ: Վատէհու էրթէսի կիւն քայպ օլան քրդըն անասը՝ քօտու առապանըն իւզէրինէ պիր եիւք պուլտայ, վէ պիր ֆըշը շարապ՝ էթտիյի ահտընա կէօրէ. վէ կիթտի աղըլ Վալիտէթուլլահըն միւճիւզէթլի պատկերինին զիարէթինէ Ռողուկ շէհրինտէ. վէ օնունլա այաքտաշ օլտուլար իյիրմի տէօրթ քիշի տաթի օ քէյլիւլէրտէն: () րայա վարըպ փէշէշէրին վէրտիլէր աղըլ Վիքիրէ. վէ օնա համտ ու սէնալէր վէրիպ՝ տէօնտիւլէր քէնտի հանէլէրինէ:

Պոնու նասըլ էպիւր հայր Սիւնն Վեկտան աղըլ Վալիտէթուլլահըն միւճիւլէրինին իյլայլէրինտէ: Վէ հայր Միւքստի օ պիւպտայ, ճիւլա օ օ Կօրիւնիլ: 1:

ՄԵՅԼԷ :

Նիճէ պու քըզ խէլաս օլտու շէյթանըն էլինտէն Վանուն սը խաչընա վէ սը Լճածինին իմտաորնա սըղընմայլոյ, քեզալէք պիզ տէ էպէտի խէլասլըզա եէթիշմէ իշին պորճ, լույուզ պիզիմ խէլասլըզըն ումուտուն էֆէնտիմիզ Յն Վան, վէ ընուն սիյասէթլէրինին շէրիֆ մահսուլաւրինէ, վէ ընունազիզ վալիտէսինին կէօղէթմէսինէ քոմայա. նիճէ սէօյլէր երանելի Բերնարդոս, պէնիմ ումուտու էֆէնտիմ Յն Կոստ. վէ Յն էֆէնտիմէն սօնրա ընուն վալիտէնտիմ ալէլ Պիտէ Մէրէնի Կիլ :

Մ Ի Ի Ն Ի Ի . Օ Է Թ Զ . Օ :

Ընէլ Պիտէ Պիտ խաչապա Կիլինի վէշիշ Էլիտի, ի ընուն Էլ-Փալէլէր իշապիլէրի :

Յուն 1228 . սէնէսինտէ ալէիզեցիլէրին պինամուս րէֆագիլիքլէրի Թուլուլուպարթորը վաքըթտա Ֆռանշատա . ընար քի քեաֆիճէ ինքեար էտէրլէրտի քիլիսէնին շէրիֆ սըղալըն, (եանի սը խորհուրդլարըն), վէ իքի Ըլլահ քօրլարտը, վէ ազիզ Պիքիլրէ նուհուսէթ իսմ իլէ քիւֆիւր էտէրլէրտի, ընարա քարը սէֆէր ճէնկի օլտու ընլարը թէմիզէմ իշին . զուհուր օլտու, քի իքի ուղղափառ փափսզար եօլա կիտէրքէն կէշէրլէրտի օրէֆագիլէրին պէրրոն եազիլէրինտէն : Վէ իշտէ եօլուն իւզէրինտէ պիլր քիլիսէ կէօրտիւլէր եարը վէրան . վէ տէտի պիլի օ պիլր այաքտաշընա, պու կիւն շաքաթ տըր, քի ազիզ Պիքիլր վալիտէթուլլահա փէշկէշ օլունմուշ կիւն տիւր . կէլ կիլէլիմ շու քիլիսէյէ ազիզ Պիքիլրին իզգէթինէ պատարազ էթմէյէ . վէ սօնրա կիտէլիմ եօլումուզա . վէ օ պիլի տէտի փէք էյի էտէլիմ նիճէ քի իստէրսէն : Վէ չիւն պիլէլէրինճէ սկիհ, շուրջառ, վէ սայրը պատարազա միւլ թալէք թաքըմլարը վար ըտը . վէ պաշատը պիլիսի պատարազ էթմէյէ, վէ օ պիլի Տըղմէթ էտէրտի սը պատարազա : Տույտուլար պունու օրանլն րէֆազիլէրի . վէ զուտուզ կիպի սէյիլտիպ' կիլիլէր քիլիսէյէ, վէ Թուլուլար քահանայը, քի սը

պատարագը պիթիրմէյէ եաքըն ըտը, վէ չքարտուլար օնու քիլիսէտէն սըշարը, զօրաքի օնուն աղզըն աչըպ տիլին քէստիլէր քէօքտէն. լաքին օնուն պաքտաւը քահանայա պիրշէյ էթմէտիլէր: Սէ օ քալտըրըպ եարալըյը, կէօթիւր տիւ պիր ուղղափառ ըահիպլէրին մանաստըրընա Վիլունիա կոն շէհրինտէ եափըմըշ, Ռուրգունգիա էյալէթինտէ, քի' չօք ուղաք տէյիլտի օրատան: Սէ օ մանաստըրըն ըահիպլէրի քապուէ էթտիլէր օնլարը աղիմ սէվինճ իլէ. խուսուսա եարալանմըշ քահանայը, քի աղիզ տին ուղրունա, վէ աղիզ Պիքիրին մէճտի իշին տիլինտէն մէհրում օլմուշ տու. վէ կէօթիւրտիլէր օնու քէնտիլէրին հաստահանէտինէ, մուգայէթլէ իլաճ վէ թիմար էտէրլէրտի աղիմ ըաղպէթ վէ մուհապէթլէ: Իմտի պիր քաշ կիւնտէն սօնրա, էֆէնտիմիզին վաֆթիզի եօրթուսու կէլտի Յունվարըն ալթըսընտա. վէ ըահիպլէր քալքտըլար կէճէլլէ սէյլէմէյէ կէճէ ժամին: Սէ օնլար ժամ սէյլէրքէն հաստա օյանըք տուրուպ տիւշիւնճէտինտէն սըքլէթլէնտի զիատէ: Իմտի պաշտար վուրմայա առասըյըա հաստահանանըն տիվարըն, չալըրտը հաստա կէօգէտիճիլէրի, վէ օնլար չափուք կիթտիլէր իշէրի, վէ տէտիլէր օնա, նէ պուշուրուսուն էֆէնտիմ. վէ օ իշարէթլէ եալվարտը օնլարա քէնտիսին քիլիսէյէ կէօթիւրմէյէ. զիրա արըուլէրտի պարի ըահիպլէրլէ պէրապար ֆիքը իլէ սէյլէմէք եօրթունուն ժամին: Սէ օնլար էվէլիսի իստէմէտիլէր չքքարմար օնու հաստահանատան տըշարը, հալանըն սօվուքլուղունտան ինճինմէտին տէյի. լաքին թէքրար եալվարմասը իշին օնուն, կէօթիւրտիլէր քիլիսէյէ, վէ քօտուլար աղիզ Պիքիրին մէզպահընըն էօնիւնէ: (Ռատա օլ էյի քահանայ կէօզլէրին եօքարը քալտըրըպ կէօրիւնճէ աղիզ Պիքիրին պատկերին, պաշտար ֆիքը իլէ սէյլէմէյէ աղիմ իպատէթքեարլըղ ըլա տիլէմէյէ օնտան քէնտի տիլինին սաղըղըն: Սէ իշտէ կէօրիւնտիւ օրատա օնա իշթիշամլը սուլթան. պէյիք սալթանաթլա. վէ էլինտէ պիր էթտէն տիլ, վէ տէտի օնա. Չլանի սէն օլդուսուն պինի իլին, վէ պէնի իլլէլիլի իլին մէհրում օլդուսուն պինիպէն, իլլէ պէն սանա վէշէշ էպէրի օնա էէնիպէն: Սէ պունու սէյլէյիպ, էմը էթտի օնա աղզըն աչմայա. վէ սօնրա աղիզլէրտէն աղիզ էլիլլէ քօտու օնուն աղզընա էլինտէքի տիլի. վէ քէօքիւնէ պիրլէշտիրտի, վէ փէշկէշ էթտի օնա էէնի տիլ վէ

կէօրինմէջ օլտու : Սէ քահանայ օսահաթ պաշտար սէօյ-
լէմէյէ, վէ երկսէք սէտայլա թէսպիհ էթմէյէ Ալլահը .
վէ տէմէյէ ազիզ Պիքիրէ . Ողջն իւր Սաբիթ . վէ սայրը .
վէ ընու չօք տէֆա թէքրարլատը . հաշան իշիթտիլէր օ-
նու հաստա կէօգէտիճիլէրի, զիատէ հէյրան օլտուլար .
վէ աքապինճէ տույուրտուլար ըահիպլէրէ՝ քի դաստա ը-
տրլար . վէ ընլար ժամլարն եարը պըրաքըպ՝ սէյիրթտիլէր
օնու իւզէրինէ կէօրմէյէ Ալլահըն միւճիւղէթին : վէ ընու
կէօրիւպ, վէ իշիտիպ օնտան ազիզ Պիքիրին օնա կէօրիւ-
մէսին, վէ ընու սաղալթմասըն, համտ ու սէնա վէրտիլէր
Ալլահա, վէ ընուն ազիզ վարիտէսինէ : Սէ օլ ազիզ քա-
հանայ քէնտի էլլէքտարը ազիզ Պիքիրէ մէմնուն օլմա
իշին քալար օ մանաստըրտա վէ ըահիպ օլտու, վէ օրտա
էօլտիւ փարլըղ ըա :

Պաւնու հաշ Էդիք Կիւարինս իշնի արտաթ. իլլ. Է. պապ.
24. Սէ Յալմանէն Սալիքալինս իշնի Կաւաթան պապ. իլլ.
Է. պապ. 8. Սէ հայր Աղլա. Էրտ. ճիլ. Է. Էօրն. 5 :
Սէ հայր Կաւաթա Էնլէ, ճիլ. Է. Էօրն. 36 :

Սէյվէ :

Չիւնրի պիզէ Ալլահտան վէրիլմիշ տիր տիլ, պիր մէն-
շուր ալէթ, էյի օլուր օ՝ էյիճէ քուլլանըրսաք օնու, վէ ֆէ-
նա՝ էյէր ֆէնայէ քուլլանըրսաք . պունուն իշին պօրճույ-
ուզ զիատէ սաքընմայլա սաքլամայա վէ քուլլանմայա օնու,
Պաւլիթ մարգարէ քալլինճէ . Ասայի իւ պահէյից զճան-
պարհս իմ, զի իմ իւրայց լէպու— իմնէ եանի, Տէպիս ի սաղալըմ
պէնիս Էօլտըմ, ի պիլլիլէ իւնաի էլլէյիս : Իմտի ճահտ էտէլիմ
էվլէլ թէվիլիշ էտիպ սէշմէյէ . վէ պու տուր քի սէօյլէր
սը Հերոնիմոս . Սէօլ էվլէլ Կէօրէլիյէ իւլլէն, վէ սօնր
պիլէ : Սէ Սողոմոն սէօյլէր . ի լալլալէր լէպու—
եանի . Տէլ իլէ էվլէլէմ : Սիրաք. 7. 34 : Օլորա իիճէ
քի պիր քալէ մուհասէրէ օլուրսա տիւշմանըլարտան,
լազըմ տէյիլ տիր քափուլու աշմաք . պունուն կիպի կէօ-
րինմէջ տիւշմանլար տա՝ տայլմ մուհասէրէ էթմիշ .
լէր տիր պիրի . օնուն իշին ֆարզ տըր պիզէ զիատէ սաքը-
նարաք աշմաք ճանըմըզն քափուսուն, եանի աղըզըմըզն :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Հ Ի :

Պիւ չեփոխարարաւ զենա իշն շէտալենիպ , դալենիէ ելաւ օրդու .
 շալն ալ զ Պիւրիւն զիւն-գէլենիէ եօլեմիւն բաւիւնաւորու :

Տնուն 1237 . սէնէսինտէ , իրինճի Փերտինանտոսուն
 Աստծիկիտա փատիշահ չըղենտա, օնուն Սեքովիւ շէ հրինտէ
 պիր եվլի Ասթեր նամ զհատէ հիւսիւնտար վէ հտէպլի
 չըփուծ քարքաւ վար ըտը . վէ օ տայրմ քրիստիանլարա
 կէչինմէսիլլէ, օնլարը սէվէրտի . վէ օնլարըն տինին մէթ հ
 հտէրտի . լաքին քօրքարտը քէնտի երքէինտէն վէ սայրը
 չըփուծլարտան՝ քրիստիան օրմայա : Պու քարընըն հիւսնիւնէ
 վուրուլտու օ շէհրտէ պիր քրիստիան քիշիզատէ եկիտ , վէ
 հէր թիւրլիւ քապիլլի մինասիպէթի արարտը քէնտի ֆէնա
 արզուսին օնունլա թէքիլլ էթմէյէ : Լաքին քարը հիւ ճու-
 մաշամազտը օնուն սէօղէրինտէն . վէ քապուլ էթմէզտի
 օնուն կէօնտէրտիլի փէշկէշէրի : Խմտի պու քիշիզատէ էվ-
 լէնմիշ օրմայա , քէնտինէ մէնէնտ պիր պէօյիւք սօյտան
 զէվէնթի վար ըտը , վէ օլ տախի պիր էօրքէլի վէ քէնտի իթի-
 պարընա զհատէ զայրէթի քարըյտը : Պու հաշան կէօրտիւ ,
 քիքէնտի երքէլի օլ չըփուծ գարընըն մուհապպէթինէ տիւշ-
 միւշ , զհատէսիլլէ էօրքէլէնիպ՝ տիւշիւնտիւ չըփուծ գարը-
 սըն էօլտիւրմէք : Խմտի բարա գուվվէթիլլէ՝ ետլան շահատ-
 լար թէտարիք էթտի , վէ հաքիմ հուզուրունա չըգարտըպ՝
 շէքվա էթտիւրտի չըփուծ գարտան էօթիւրիւ զննա էթմիշ
 տէլի , վէ հաքիմ շահատլարա ինանըպ , օնու էօլիւմէ քա-
 ղէպէտի . վէ օ շէհրտէ զննաքետար տիշէշիլէրի պէօյլէ էօլ
 տիւրիւրլէրտի չըքարընլարտը օնլարը պիր քուլէյէ , եախօթ
 պիր եիյէք եալըն քայա իւզէրինէ , վէ օրտան աշաղը պը-
 ռաքըպ՝ փէք ֆէնա հալ իլէ կէպէրտիլլէրտի : Խմտի պու
 թարզա կէօթիւրտիւլէր սուչուղ Ասթերի՝ չօք հալք ըա
 թէփէտէն աշաղը պըրքամայա օնու , վէ չըքարտըլար պիր
 եիյէք վէ քօրքուլու եալըն քայա իւզէրինէ՝ քի շէհրին
 քարշընտայտը , վէ պաղըտըլար օնուն էլլէրին վէ պաք-
 լարըն , վէ հաղըլտըլար թէփէտէն աշաղը պըրքամայա
 օնու . վէ օ կէօղէրին քալըրըպ՝ կէօրտիւ ուզաքտան
 աղիզ պիրիւ Սայիտէթուլահըն պիր թաշտան պատկե-
 ըին՝ քի քէնտի քիլիսէսինին քափուսունուն իւզէրինտէ
 տուրուրտու՝ քի շէհրին պէօյիւք քիլիսէսիլլի . վէ պաշ-

լատր սրընմայա օնա կէօզ եաշըյա, վէ տէտի. եա աղիզըր աղիզի Պիքիր՝ Հն Քառն վալիտէսի, վէ քերեմ ա- նասր. սէն քի իմտատա եէթիշիրսին սատըքլարա վէ կիւ- նահքեարլարա սէն պիլիրսին պու զինա լէքէսինտէ սուչ- սուզլուղում. վէ պիլիրսին քի եալան շահատէթլիք եթտիլէր պէնիմ իւզէրիմէ. էօյլէյիսէ նիւզ էտէրիմ սանա իմտատա եէթիշ պանա, վէ քուրթար պու էօրֆիւլիւ էօլիւմտէն, պէն տէ աշտ էտէրիմ քրիստիան օլմայա, վէ սանա քուլուք էթ- մէյէ ճէմի էօմիլիւմին կիւնէրինտէ սէնին քիլսէնտէ: Վէ ճէլատ պաքմայրպ օնու կէօզ եաշընա, իթտի էլիլէ՝ վէ պրոաքտր օնու եիւքէք քայատան. վէ իշտէ կէօ- րիւնտիւլէր Մլաշըն մէճտինին, վէ օնու աղիզ վալիտէ- սինին միւճիւզէթի. զիրա քարը եիւյսէքտէն էնմէյէ պաշայ- ընճա՝ կէօրիւնտիւ պիր պէյազ կէօյէրճին, քի ուչուպ կիրտի օնու թէնի ալթընա, վէ օնու քանաթլարընըն իւ- զէրինէ քալտըրպ՝ եալաշ եալաշ կէթիրտի եէթիշտիրտի քէտէրսիզ քայանըն տիպինտէ տիւզ եէրէ, նէրէտէ քի ճօմաթ տուրմուշ պաքարտը օնա. վէ կէօհըճին օրա- տա պրոաքպ օնու կէօրիւնմէզ օլտու: Պու միւճիւզէ- թի ճօմաթ կէօրիւնճէ՝ զիտէ Հէյրան օլտու, վէ համտ ու սէնա վէրտի Մլաշա: Քէզալիք միւթլուլու քարը տա եէրէ տիւշիւպ հաթօրզ շիւքիւլէր վէրտի Մլաշա՝ վէ օնու աղիզ վալիտէսինէ. վէ ֆերեատ էթտի տէմէյէ, շիմտի վաֆթիզ էյլէյին պէնի. զիրա քրիստիան օլմաք իստէրիմ: () միւճիւզէթին խապէրի եէթիշտի պքապինճէ շէհիրին եպսունուն քուլաղընա, քի ատը Քեռնսուրդոս ուտու. վէ ճէմ էտիպ քիլսէնին փափաղլարըն, օնլարա չըքտըլար ճիւմէ շէհիրին այանլարը զապիթլէրի տէ, կէտիլէր օրայա, վէ քարըյը սաղ կէօրիւպ, մէհման քալտըլար ճիւմէսի: Սօնրա չէօզտիւլէր օնու պաղլարընտան, վէ թափօրա չըքրպ րուհանի ահէնկէր վէ զէպուրլարա՝ կէօթիւրտիլէր օնու աղիմ զիննէթ իլէ Սալիտէթուլաշըն քիլիսէսինէ: Վէ օ կիւն վաֆթիզ էյլէտի օնու օրատա եպիսկոպոս, էվլէլ աղիզ տինին իքրարլըղն այլպ աղըն- տան, չաղըրտը օնուն իսմին Սարիամ: Վէ մուլ- լուլու քարը եպստան տիլէտի, օ քիլիսէնին պիր հըզմէ- թինէ թայըն էթմէ իչին քէնտիսին. վէ տէտի, պէօյլէ աշտ էթտիմ աղիզ Պիքիրէ, քայատան աշաղը պրոա- քլմազտան էվլէլ. վէ եպս տիլէտիլի կիպի էյլէտի. օն.

տի, քոյ վերիւրէրտի ընու : Պէջլէ եթտիւր օ չո-
ֆուտա տա . քի թուծուլար ընու, վէ զէնճիրէ վուր-
տուլար, վէ կէօթիւլիւ պօտուլար պիր մուրտար օտայա
խսիլ պիր եապան եերտէ՝ պունա եեմք իչին իւչ
կիւնէ եեթէճէք քատար սալթ էքմէք վէ սու վերիպ՝ պիր
մէքուուպ եազտըրտըքտան սօնրա քէնտի աքրապալարընա՝
պու քատար աճճէ կէօնտէրիպ քուրթարմայա քէնտիսին .
տախի վէք եալուզ տէջտիւլէր թա՝ ընուն քէմիքլէրի
քըրըլընճա, քի ընու սայրը եօլճուլարա եթմէզլէրտի . վէ
քէնտիլէր կիթտիլէր քէնտի իշլէրինէ : Չրֆուտ օ իւչ կիւն-
տէ տայանըմազ տերթլէրտէ տուրուպ՝ պիլմէզտի նէ հտէ-
ճէյին, չաղըրըտըր էսիլ նամուսուն նըլարըն . եանի Սոփէսի,
Սամուէլի, վէ սայրըլարըն իմտատա, լաքին իշտիլմէզտի :
Սօնրանիճէ քի իշիթմիշտի քրիտտիանլարտան չօք քէրրէ, քի
քէնտիլէրիին տարըղընտա իմտատա չաղըրըլարտըր աղիզ
Պիքիլի՝ տէմէյլէ, իմտատ էյլէ պանա աղիզ Սալտէթուլ-
լաճ . պաշտար քէնտի տէ չաղըրմայա իմտատա ճանը
կէօնիւլտէն, ֆարաղա թանըմազտըր ընու, վէ սէջլէտիլինի
տէ ալնամազտըր : Վէ իւչինճիւ կէճէ պիր ազ ույքույա
վարընճա, իշտէ իւրեասընտա կէօրտիւ պիր Տիւսիւնտար
սուլթան . քի կէյինմիշ պիր շէֆաֆլը զէրպապ՝ կէլիւրտի
օնա . վէ եանընա կէլինճէ, էյիլիպ՝ քէնտիսի չէօզտիւ
օնու զէնճիրլէրլինտէն : յանտը ույքուսունտան, վէ կէօրտիւ
կէօղիւյլէ, քի տիւշ տէյիլտի օ, իլլէ հագըքէթ, զերա
կէօրիւրտիւ օ իշթիշամլը սուլթանը օղանըքլըքտա, քի
օնտան նուր շաֆքը սաշըլըրտըր . վէ քէնտի քարանլըք օ-
տասը՝ կիւնէշ խանէսի օլմուշտու : Խաճուպ քալըպ վէ
քօրքուպ չըֆուտ օնտան, սիւվալ էթտի սուլթանա ութա-
նարաք, վէ տէտի . քիմ սին սէն իշթիշամլը՝ սուլթան, քի իմ-
տատա եեթիշտին պէն սէֆիլէ : Շ'էֆապ վէրտի աղիզ
Պիքիր, վէ տէտի . պէն իմ պիքիր Ս'էրիէմ, սիզ չըֆուտ-
լար պէնի սիթէմլէր, վէ իթիքաթ էթմէզտիլիզ, քի
նէպիլէրէ վէ փէյղամպէրլէրէ իքրար օլունան տիւնեանըն
քուրթարըճըր { 3 5 1 5 Ս'էսիհի տօղուրտում . քի սիզ
օկու ըզալէթլէ էօլտիւրտիւնիւզ : Սաքին պէջլէքէն զա-
թիքէմլէյէ պէտէշ էյլիք էթմէք մէշընֆիմէ կէօրէ, իշտէ կէլ-
տիմ օէնի քուրթարմայա պաղլարընտան, վէ տիւշմտնլարընըն
էլինտէն . զերա պէնի իմտատա չաղըրտըն . վէ տաշա զիա-
տէ կէլտիմ սէնի չըքարմայա եիթիլէ կէօթիւրէն մեսէպին

տեն . վէ չէք թալէ սենի քրիստիան տինինն : Վէ պունու
այլութիւն էյի՞նէ տույմա իշին , քալք կէլ էնսէմ
սըրուա : Վունու սէյլէյիպ ազկւ Պիբիր , չըքար օտաւտան ,
վէ չըփուտ օնուն էնսէսինճէ . վէ կիտիպ նէթիշտիւրէր պիր
քայալքը տաղա , օնուն քի էթէյինտէ պիր կէնիշ տէրէ վար
ըտը զիատէ տէրին : Վէ աղկ Պիբիր , տէտի չըփուտա ,
պաք աշաղը . վէ չըփուտ միւթիւն ջուլա՝ հաջան պաքտը ա
շաղը , կէօրտիւ պիր պէյիլք չուքուր . օնտան քի աթէշ վէ
քիւքիւրթ , վէ թէամուլ օլունմաղ մուրտար քօքու չըքար
տը : Վէ կէօրտիւ օ աթէշին իշինտէ հիսապսըղ ինսան
լարըն ճանլարըն , քի թիւլիւ թիւլըլւ վէ աճը իսկէնճէ
էլլէ սիասէթէիլլէրէրտի շէյթանլարտան՝ տայանըլմաղ
աթէշ իշինտէ : (Նու կէօրիւպ չըփուտ՝ քօքքտու զիատէ .
վէքօքքուսունտան էօլիւմէ եաքլաշտը : Իշիթտի օնլալըն
քօքքուլու շամաթալարընն սէտասըն , ալամալարըն ,
տիշէրին քըճըտաթամալարըն , քիւֆիւրէրին , վէ չէքվա
լէրին . վէ արզուլէրտի պիլմէք , քի քի՛մ տիրէր օ
ճանլար , վէ ութանըտը սիւվալ էթմէյէ ազկւ Պիբիրէ :
Եպին օ թանրմայա օնուն կէյնիւն արզուսին , տէտի օնա
պիլէսին , քի պու զընտան , վէ պու աթէշ , վէ պու իս
կէնճէլէր՝ հաղըրլանմըշտըրլար սիլ չըփութլար իշին . վէ
պու ճանլարը տախի՝ քի կէօրիւյօրսու՝ չըփուտլարըն ճան
լարը տըր , վէ ճիւմէնիլ կիտէճէք սինիլ պու իսկէնճէլէրէ ,
վէ պունտա քալաճաք սընըլ էպէտի , էյէր սիզին թաշ եիւ
րէքլինիլտէ քալըլ՝ քրիստիան տինինն կէլմէգսէնիլ :
Վէ սօնրա տէտի , էյէր պունլար իթիշմէզէրսէ սէնի տօղ
րու տինէ թէփրէտմէյէ , կէլ պէնիմ իլէ , վէ կէօստէրէյ
իմ սանա պէյիլք էյլլէքլէր , քի օնլարտան սիլ մէհրում
էտէրսինիլ սիզին : Վէ պունու սէյլէյիպ , կէօթիւրտիւ օնու
օնտան պիր սէֆալը տաղա . վէ օրտա կէյլէրէ
քալտըրթտը օնուն կէօզէրին , կէօրմէյէ պիր շաղըք
ըլա տօլու ճէննէթ պահճէսի . օնտան քի էօլիւմիւլիւք
քօքքուսու քօքարտը , զիատէ հէյրանը վէ հէր թիւլիւ
աղաճլար ֆիտանլար՝ վէ չիէքլէր օնտա ըտըլար . օնտա
կէօրտիւ չըփուտ տախի հիսապսըղ ֆէրիշթէրին վէ Լըւ
հըն սթլարընըն քէօմէսին , քի կիւնէշտէն զիատէ փարլար
լարտը , վէտայլմ ֆէրահ ճուհանի ահէնկէրտէ վէ շաղ
ըքտա առըրուլարտը : Վէ սօնրա տէտի օնա . իմտի պլլ
քի պու ճէննէթ տիր , քի պէնիմ օղլում քազանտը պու

նու. քէնտի. քանըյա ճէմի. քէնտինէ իման կէթիրէնլէր իչին. վէ մէհրում օլուրլար պունտան ճիւմէ սիզին մէսէպինիզտէ էօլէնլէր. վէ էյէր իստէրսէն պու ճէննէթի քաղանմաք, ֆարզ տըր սանա իման կէթիրմէք պէնիմ օլլում (Յ՝ Վ՝նա՝ վէ վաֆթիզ օլմաք, վէ օնուէն թէմալիհէրին սաքլամաք : Լ՝մտի՝ վար սէլամէթլէ, վէ զէքր էյլէ տայլւմ նէ քի կէօրտիւն իսէ՝ քէմլէքլէրտէն քուրթուլուպ էյլէքլէրի քաղանմա իչին. վէ պու քատար էյլէքլէրէ նալքիօր օլմա, օնու քի սանա էթտիմ՝ տէյիլքի սէնին ամէլէրինին լայքլըղընտան, իլլէ պէնիմ էյլէլիմտէն : Պունու սէօլլէլիպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու ազիզ Պիքիր. վէ չըֆուտ քալտը կէ՝ ճէնին քարանլըղընտա, վէ պաշլատը կիթմէյէ. վէ պիւ մէզտի նէրէյէ կիթտիյին, վէ քօրքարտը թէքրար թիւրիւտիւլէրին էլլէրինէ տիւշմէտէն : Վէ սապաճ օլունճա եէթիշտի Բաքա նամ պիր շէհիրէ, օրատա պիր րաճիպլէրին մանաստըրընա կիտիպ՝ նաքլ էթտի օնլարա ճիւմէ քէնտինէ րաստ կէլէնի. վէ իստէրտի քրիպտիւն օլմաք : Օհատէ սէվինտիլէր օ րաճիպլէր. վէ պիր քաչ կիւն թէրպիյէ էյլէլիպ օնու քրիստիւն տինինին իլլինտէ, վաֆթիզ էթտիլէր օնու պէօյիւք զիննէթ իլլէ, վէ ատըն (Յ)վճաննէս չաղըրտըլար :

Պունու նալ էպէր Վարլուգէնա Բ՝ Լ՝ճա. Բ՝ճիւլ. իլլէ. ֆալ. 37 : Վէ հայր Սիլվանու խմալ. ալէզ Պիքիր. Բ՝ճիւլ. Գ. իլլէ. Բ՝ճիւլ. 29 : Վէ հայր Լ՝պէրասնիւ. Գիւր. Գիւլ. Բ՝. Լ՝ապիր. 8 :

Վէ վէ :

Լ՝մտի՝ պիզ տէ տիւնեա արզուսիլլէ հէլաք օլմամա իչին պօրճլուլուզ տայմա ֆիքրիմիզին կէօղիւ էօնիւնտէ տուլթմայա պու իքի էննիհայէթլէրի. եանի ճիհէննէմին էպէտի իսկէնճէլէրին, վէ կէօլլէր ճէննէթինին սօնսուզ սալթանաթըն : Օիրա պու իքիլէր, եանի ճիհէննէմ քօրքուտու, վէ ճէննէթ ումուտու, այնի իքի ճան քուրթարան տէմիր կիպի տիրէր, քի օնլար քատըրտըլար պիզիմ ճանըմըզն կէմիսին էմին էթմէյէ տիւնեա պէլալէրինին տալիար, նաան պօղուլմամա իչին, վէ ճանըմըզն հէլաք էտէն թէհիւքէլի քայալարա չարփըլմաճա իչին. պունուէն հաքլընա սէօլ-

էր Սողոմոն . Տիեռս գլխահանքս . Եանի , զի քեզն սենն
Էնճալն . Եանի սօնրաքի նիհայէթսիղ քէմիքէրի , վէ
սօնսուղ էլքէրի . Ե յաւիտեան ոչ ձեռնընկէս . Եանի
վէ Էպիփի Կիւսահ Էլէնէնի :

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ . ՀԹ

Պիւր Էնճ Էլիփա ազնւ Պիւրիին Էարարայլա շէյնանն Էլնիսէն
Դուրսուլա , ի օնա Դարալալա Խաբէրի :

Լ զիզ պիքիւր Վալիտէթուլլահա զիստէ իպատէթքեար
պիր կինճ Եիլիտ տահա զիստէ օնա քուլուք Էթմէ իչին ,
Եազըլտը պիր քարտաշըղա , թի օնուն իսմինէ քօնուլմուշ-
տու , վէ օնուն մուհապպէթիլլէ ալէֆլէնիպ , հէր կիւն քըշ
վէ Եաղ հէփիսինտէն Էվլէլ քարտաշըղըն ճէմիսանէսինէ կի-
տէրտի , քէնտի իշէրին պիւթիւն պիր Եանա պըրաքըպ , վէ
զիստէ ուսլու փաք , վէ ճիւմլէսինէ էյի իպրէթ խտի : Վէ
օլտու , թի պիր քաչ սէնէտէն սօնրա զիստէ սօվուտու
սըճաքըղընտան , օնունլա թի խըզմէթ Էտէրտի ազիզ
Պիքիւրէ , վէ պըրաքտը օնու : Վէ պու րաստ կէլտի օնա
պիր աղ շէյթանտան , պիր աղ տա քէնտի ֆէնա պաքտաշ-
լարընտան . իմտի հաչան պըրաքտը ազիզ Պիքիւրին քար-
տաշըղընն ճէմին . քայրպ Էթտի օնա օլան իպատէթ-
քեարըղըն տա , վէ Լլահ քօրքուսուն . վէ քէնտիսին պիւ-
թիւն օլունա , Եէյիպ իչմիլէ , վէ հօվարտա , աւիլէրէ վէր-
ալի շէհիրէ պիւթիւն ֆէնա իպրէթ : Իմտի պէօյլէ ուղուրսուղ-
լուքտա իթէն կէճէնին պիրինտէ օտասընտա ուլուրքէն , քօր-
քուլու տիւշէրլէ զիստէ սըքըլտը , վէ տայանամայրպ Եա-
թաքտան քալքըպ Ըշք Եաքտը , վէ պաշլուտը պիր մուր-
տար քիթապ օքուլմայա : Հէնիզ օքուլմայա պաշլամըշտը ,
կէօրտիւ , թի իշտէ օտանըն քափուսու պիր պէօյիւք կիւ-
րիւլթիւլլէ աշըլտը , վէ կիրտի իչէրի շէյթան Էօրֆիւս պէտ-
տափի քըլաֆէթլէ . թի Էլլէրինտէ վէ սյաքլարընտա փէն-
շէլէրի վար ըար : (Յու կէօրիւնճէ օ կէնճ Եիլիտ
քօրքուսունտան շաշըպ օտանըն պիր քէօշէսինէ քաշըպ
պաշլատը քէնտինէ իմտատա շաղըրմայա ազիզ պիքիւր Վալի-
տէթուլլահ : Օլտէմ տէտի օնա շէյթան , նաֆիլէ
շաղըրընն Լլահըն վալիտէսին սանա իմտատա . զիրա
նասըլ թի սէն պըրաքտըն օնու , վէ օնուն քարտաշըղըն :

քեզալիք օ տա սէնի պըրաքտը, վէ սէն շիմոի Աւաստան վէրիլտին պէնիմ էլիմէ իփսիղ ամէլէրին իչին. վէ սէնի ճիհէննէմէ կէօթիւրմէյէ կէլտիմ: Պունու սէօյլէյիպ՝ աչտը փէնչէլէրին. վէ իստէրտի ետօրիւյիւշ էթմէք ընուն իւզէ-րինէ երըթըպ փարալամա իչին: Աէ օ սէֆիլ եկիտ զհա-տէ քօրքուպ, աքապինճէ տիղ չէօքտիւ, վէ պաշլատը սէօյ-լէմէյէ օ տիւվալարը, քի ազելզ Պիքիր վալիտէթուլ-լաճըն քարտաշլըղընա քէնտիլէրին փէշկէշ էտէնլէր սէօյ-լէրլէրաի. քի պաշլանըր, ապէլէրաէն ապէլ Պիքիր Աւա-հնէ լալէլէնի Սէրիէմ. վէ տայրը: Իշիթտի ընուն ֆի-րեատըն մէրհամէթ անասը ազելզ պիքիր Սէրիէմ, վէ աճը-տը ընա. վէ իշտէ քաֆիլ աշըլար ընուն օտասը-նըն փէնչարէսի. վէ կիրտի իչէրի կէյլէրին սուլթանը քէրլամէլի շէֆքէթլէ, քօլտու ընտան շէյթանը զհատէ ազարլամայլա. վէ տէօնիւպ եկիտէ, տէտի թաթըլըլը ըլա. հագըգաթ լայրք տէյիլտին պէնիմ քարտաշլըղըմ, չիւնքի պըրաքտըն պէնի վէ պէնիմ քարտաշլըղըմ. լաքին պու պիր տէֆա իշտէ սանա աճըլըպ՝ ալլի էտէրիմ. կիթ իթրաֆ զ կիւնահլարըն, վէ տէյիշ ամէլէրին. վէ տէօն պէնիմ քար-տաշլըղըմ. վէ ստըր՝ն պիր տահա. զիրա պու տէֆա ճի-հէննէմին քափուսունտա պուլունտուն. պիր տէ տահա շիւփհէսիղ տիւշէրսին ընա էպէտիլ էպէտ. վէ պունու սէօյլէյիպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու: Աէ օ կէնճ եկիտ սէվինճլէ տօլտու. քէնտիսին ճիհէննէմտէն քուրթուլմուշ կէօր-իւնճէ, վէ սապահլա աքապինճէ կիթտի ազելզ Պիքիրին քարտաշլըղընըն ճէմսանէսինէ, վէ իստէրտի ընուն վիւպա-շիրի փէտէրի՝ սէօյլէմէյէ ընուն ուլա: Աէ օ փէտէր հաչան կէլտի կէօրտիւյսէ ընու օքատար սարար-մըշ՝ սօլմուշ՝ վէ զապունլանմըշ սուրէթ իլէ, քի այնի պիր էօլիւ լէշի քըյամէ օլմուշ կիպի կէօրիւնիւրտիւ, շաշտը զհատէ. սիւվալ էթտի ընա, վէ տէտի. նէտէն զուհուր օլտու պու սէնին սիմանըն քաֆիլ տէյիշլիմէսի՝ օղուլ: Աէ օ նագլ էյլէտի ընա սըրասըլա, քի նասըլ կէօրիւնտիւ շէյթան, վէ նասըլ էզատ օլտու ընտան ազելզ Պիքիրին եարտըմըլա: Աէ օ կէնճ եկիտ պաքտը. քի կիւճ ինանըյօր ընա իհտիար, կէօթիւրտիւ ընու քէնտի էվինէ կէօրմէյէ օրատա շէյթանտան պըրաքըլան նշան-լարը, շաչան իչէրի կիրտիյսէ օ իհտիար, էվիլէլ պիր տայանլըլմազ մուրտար քօքու ալտը ընուն օտասընտա շէյ-

Թանտան պրոպրիւթը . վէ սօնրա կէօրտիւ տուվարըն եւ-
րըղըն, քի օնտան չըքմըշ քաշմըշտը շէյթան՝ աղիզ Պի-
քրի կէօրիւծէ: () Լտեմ՝ ինանտը օնա, վէ իշիթտի օ-
նուն կէօզ եաշըյլա մուքրի օլմաըն կիւնաշլարըն, վէ քա-
պուլ էթտի օնու թէքրար աղիզ Պիքրի քարտաշըղընա:
Վէ էջրէնտի պու եխիտ քէնտի էօրինէյինտէն, քի նէ
Թիւլիւ հէլաքիէթ թէհլիքէսինէ թէսլիմ օլույօր, աղիզ
Պիքրիէ իպատէթքնարըղըն թէքք էտէն:

Պոննոն նաշլ էպէր Լէլիւթոս իէնաթի. Գ. իլլ. պապ. 3:
Վէ հայր Ըղէս: Կիպո ճիւլ. Բ. Լապ. 12:

ՍԷՅՎԷ:

Եջրէնէլիմ պիզ տէ պու եխիտտէն սօվումամաք Ըլլաշո
վէ աղիզ Պիքրիէ իպատէթքնարըղընըղտան՝ նիշին քի Ը-
լլաքըղը Ըլլաշ հաղ էթմէզ. օնուն իշին պէօյլէ քիմնէյէ
տէր Ըլլաշ. Վէ պէ գաղջ էա, Գիլիյիւ պէլ-լ: Լանի Չիւնի
ըլլաշ, սըն, իպիլլա էպէյիմ սէնի: Վէ էյէր էօյլէ քիմնէյի
Ըլլաշ իստիվուա էտիպ քօվարսա քէնտինտէն, եա նէ քա-
տար տաշա իստէմէզ իշիթմէք օնուն սօվուք տիւ-
ալարըն. վէ պու օնուն իշին տիր, քի իքրաշ իթմիշ տիր
օնտան: Իմտի էյէր արղուլէրսէք, քի Ըլլաշ իշիթմիւն
պիղիմ տիւալարընըղ. տիւայա տուրալմ սըճաք մու-
հապէթլէ, վէ էյի Փէքրի քօմայլա:

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի Ջ Է Թ. 2:

Ըղէլ Պիքրի իէնաթի իպատէթքնարըղըն պիլին սաշլարը,
ի օնուն այաքաշըն շէյթան պօղպոս:

Յուն 1604. սէնէսինտէ Միլէմէնկ էյալէթիւն պիր շէհ-
րինտէ իքի կէնճ ճաշիլ Փէնա մէշընֆ եխիտէր իլիմ
էջրէնիլէր իտի, օնլար քի իլիմ էջրէնմէտէ իլէրի
կիտէճէք եէրտէ, Փէնա ամէլլէրտէ վէ Փէնա խույլարտա
իլէրի կիտէրլէրտի, եանի օյունլարտա, եէմէ իշմէլէրտէ
վէ էտէպիլլիքտէ, քէնտի այաքտաշլարընա Փէնա իպրէթ,
վէ աթալարընա կէօնիւլ էղապը: Իմտի զուհուր օլտու,
քի պիր կիւն պունլար պիւթիւն կիւնտիւզիւ կէշիթաիլէր

Եյունյարտա՝ եեմէտէ իշմէտէ վէ հօվարտալըքտաւ . վէ կիւն
 պաթարըքտան սօնրա կիթտիլէր իքիտի տէ պիր զանիէ քա-
 լըյա : Տուրտուլար օնտաւ եարը կէճէյէտէք օ զանիէ իլէ
 կիւնահտա . վէ սօնրաւ պիրի Հօիքարդոս նամ՝ տէօնտիւ
 էվէ . վէ օ պիրի քալըր օնտաւ քէնտի էտէպսիզ ար-
 զուսին տահա զիտտէ տօյուլըմա իշին : Իմտի Հօիքարդոս
 էվինէ կէլիպ՝ ուրուպասըն սօյունուրքէն ույունա իշին,
 Փիքրինէ տիւշտիւ, քի տահա պիր քաշ ողըյն քեզ
 Սարիամ տէմէմիշ իտի, քի հէր կիւն աղեզ Վիքիրէ
 սէօյլէմէյէ մէօհտատ էթմիշ իտի . իմտի պաշաալը սէօյլէ-
 մէյէ օնրարը մուհապէթմիզ՝ ույունուպ պէզար օլարաք .
 վէ հաշան պիթիթի . եաթաղա կիրտի, վէ ույունրտու : Վէ
 իշտէ օտա քափուսունուն վուրուլմա սէսին իշլիթտի, վէ
 ույբուտան օյանրպ, քափույու աշմա իշին եաթաղընտան
 էնմէք իստէրքէն, կէօրտիւ պաքտաշըն քէնտի եաթաղըն-
 տա . լաքին հիշ թանըմատը օնու . զիրա փէք չերքին վէ
 քօրքուլույտու . վէ օնտան քօրքուլ սէրսէմէնմիշ կիպի
 օլտու : Սօնրա պիր աղ երէրէքլէնիպ, սիւալ էթտի օնա,
 վէ տէտի, քիմսին սէն, վէ նիճէ կիրտին պու օտապա քա-
 փու քափալը իքէն . վէ նիճէ չըքտըն պէնիմ եաթաղը-
 մա : Վէ օ տէտի, պէն սէնին պաքտաշըն ըմ, քի պու կէճէ
 սէնինլէ պիլէյտիմ Փիյան զանիէնին էվինտէ : Վէ Հօի-
 քարդոս տէտի . եա նիճէ տէյիշլիմիշ սէնին քըյաֆէթին,
 վէ պու քատար մուրտար կէօստէրիշլի սին . էօյլէ քի
 պանա պիր ճիհէննէմ զէպանիսի կիպի կէօրիւնիյօրսուն :
 Վէ օ տէտի . կիւնահ տըր՝ քի պէօյլէ մուրտար կէօստէ-
 րիշլիէտէր ինսանը : Լաքին պու չերքինլէք պու էօվիւր-
 տէ տէյիլ, իլլէ էօլտիւքտէն սօնրա կէօրիւնիւր : Տէտի
 Հօիքարդոս . էօյլէյսէ էօլմիւշ սիւն սէն . վէ օ տէտի պէլի
 վէ պու տէտի . իմտի իստէրիմ, քի սէօյլէյէսին պանա,
 նէ զէման, վէ նասըլ էօլտիւն : Վէ օ տէտի . սապահա քարշը
 զանիէնին էվինտէն չըքըպ կիտէրքէն շէյթան թուլուպ պօշ-
 տու պէնի տիվան եօրունտա, վէ թէնիմ քալըր օրոտ եօլ
 իւզէրինտէ . վէ ճանըմա էնտիմ ճիհէննէմէ էպէտի նարէ :
 Վէ շիմտի Սալիտէթուլահ կէօնտէրտի պէնի սանա խա-
 պէր վէլմէյէ պունու, քի սէնի տէ պօղաճաղ ըտը շէյթան
 պու կէճէ . զիրա նիճէ կիւնահտա պաքտաշ ըտըք, քէզալիք
 քաղէպտէ տէ պաքտաշ օլաճաղ ըտըք, լաքին մէօհտապ
 էտինտիլինէ կէօրէ ույունաղտան էվլէլաիր քաշ ողըյն

քիչ Ս'արիամ սեօյլմէն իշին շէյթանըն էլինտէն սարատը
սէնի ազիզ Պիքիր: Սէ պունու սեօյլէյիպ, եօքարը ալտը
կէյինտիյի ուրուպասըն՝ վէ կէօստէրտի ալէֆի՝ քի եաքարտը
օնու, վէ երլանլարը՝ քի քէմիրիրէրտի օնու փէք Ֆէնա.
վէ սօնրա կէօրինմէզ օլտու: ()լտէմ Հոիքարդոս զի-
տտէ քօրքուպ, քալքարը էնտի եաթմաղընտան, եիւզ եիւս-
տինէն եէրէ քաիանտը, աղլար, վէ եաս էտէրտի. վէ
կէօքսին տէօյիւպ՝ Բլլաճտան ալֆ տիլէրտի. վէ շուքը
էտէրտի քէնտիսին եզատ էտէն ազիզ Պիքիրէ: Սէ
չօք աղլամատան սօնրա՝ նանըլ քուրմարա պիլսին քէնտի
ճանըն տէլի տիւշինիւրքէն սթ Պրանշէսկոսուն րաճիպլէրինին
տապաս ժամը չանլարընըն սէսին իշիթտի. վէ օ սէս օնա
Բլլաճ սէտասը օլմաք կէօրինտի. եանի թէօպլէ իստիւ-
ֆարէ տալէթ էտիյօրտու օնու սթ Պրանշէսկոսուն թարիքինէ
կիրմէյլէ: Իմտի՝ չափուկ կիթտի օնլարըն մանաստըրընա,
վէ կէօզ եաշըյլա տիլէրտի քէնտիսին քապուլ էթ-
մէյէ քէնտիլէրին թարիքլէրինէ: Սէ օ րաճիպլէր հա-
չան կէօրտիլէրսէ օնու, զիտտէ թաճուպ քալտըլար. զերա
պիլիրլէրտի օնու, քի նասըլ պինամուս ուտու, վէ սիւալ
էթտիլէր օնա, նէտէն թէմէիրէնմիշ տէ իստէյօրտուն պի-
զիմ թարիքիմիզէ կիրմէք. վէ նէ քատար վաքըթ տըր, քի
պու Նիյէթի բօմուշտուն ֆիրքինէ: ()լտէմ նաքլ էթտի
եիյիտ օնլարա օ կէճէ քէնտինէ զուհուր օլան իշլէրի, եանի
քէնտի այաքտաշընըն էօյիւմին՝ ճիճէննէմէ իսքեան օլմա-
սըն, վէ քէնտինին ազիզ Պիքիրին եարտըմըյա շէյթանըն
էլինտէն եզատ օլմասըն: Սէ պունու տա տէտի. էյէր սէօ-
զիւմէ ամէլ էթմէզսէնիզ, վարըն ֆիլան իսիմ զանիէնին
էվինէ եաքըն՝ սօքաքտու շէյթանըն պօղտուղու պէնիմ այաք-
տաշըմըն լէշին պուլուրտունուզ: Իմմա րաճիպլէր ֆարաղա
ինանտըլար օնուն սէօղիւնէ, զերա կէօրտիլէր օնուն
կէօզլէրինտէն սէլ կիպի աքան եաշը. լաքին իքի էմին
րաճիպ կէօտէրտիլէր սաճիճլէմէյէ՝ նէ քի տէտիյսէ. վէ
օնլար կիտիպ տէտիյի եէրէ, պուլտուլար էօլէնին լէշին
քէօ Պիւրէ տէօնմիւշ. վէ կէօրտիլէր օնուն պօղազընտա պօ-
ղուլմասընըն նըշանըն. վէ տէօնտիլէր կէլտիլէր մանաստը-
րա, վէ նաքլ էթտիլէր րաճիպլէրէ ճէմի կէօրտիլէրին:
Սէ օնլար ճիւմէսինին բիզասըյա վէրտիլէր օնա քէնտի
թարիքլէրինին ուրուպասըն: Հոիքարդոս տէյիշիպ ուրու-
պապըն, քէնտի ամէլլէրին տէ տէյիշտի. վէ պաշլատը

քէսկին թէօպէ իստիսֆար էթմէյէ, օրուճ փէհրիզ սաքլամայա, խարար կէյմէյ իլէ, վէ թէնին քամչըլամայլա, քէնտի ֆէնտ թապիյէթին զայրֆլաթմա իչին : Պատէհու ազիզ Պիքիրտէն քէնտինէ օլան քէրէմին մուգապէլէսինէ՝ կիթտի վազ էթմէյէ Զինտիստանն Փիլիպպ ատալարնա . օնտան կէչտի Զինտիստան էյալէթինին սօն սընըրը Ղափիօնա . վէ օրատա քապուլ էթտի շէհալիք թաճըն (Եանի Սարտիրոս օլտու) զերա օրանըն տինտիզլէրինտէն աթէշէ պըրաքըտը Հն Քէնու ազիզ տինի իչին :

Պատմա նաշ Էփէր Ըփոն . անդր . Քէնտի Քիլապընդա : Սէ
Հայր Ըլէսանդ . Գիոյ . Ճիլ Է Է . Լապ . 9 :

Ս'էյլէ :

Պու Հիքեպէթին քաղասընտան պիզ տէ քօրքուպ , ճաճտ էտէյիմ՝ եաթաղա կիրիպ ույումամայա կիւնաչլարըմըդտան փիւշման օլմասը՝ օնլար իչին քի ֆիքրիմիզին պասիրաթը պիզէ սիթէմ էտէր , շիւնքի պիլլիլիզ , քի աքշամտան չօքլարը քօրքուսուզ եաթաղա կիրտիլէր , վէ սապաճտան էօլմիւշ պուլունտուլար : Օհրա պիր քիմնէնին փուսութտա տիւշմանը օլուրսա , ըաճաթ օլամազ ույբուտա , եա նիճէ կիւնաչքեարլար՝ քի քիւլիէ քատըր Ըլլաճ քէնտիլէրէ տիւշման յըր , ըաճաթ ույոյա պիլիլիլէր : Օհրա քիմ քի կիւնաչլա ույուր , սանքի բօյնունտա պիր զէհիլլի երանլա եաթաղա կիրիլ . իմտի երանտան նասըլ քաչարսաք , կիւնաչլարտան տա էօյլէ քաչմայա պօրճլույուզ . նիճէ նասաճաթ էտէր պիզէ Սողմոն՝ տէմէյլէ . Սէրն յերեսայ օյն փախիլ 'է Բապ . Եանի՝ Էրանըն Էրալի-Էրալի յաչար ինդի յաչ Կիւնաչտան : Սիրաք ,
իւ 2 :

• եկիտ, տաճա զհատէ սէվնտի, քուլլուղու ազ պիր շէյ տիր տէյի: Սօնրա քալքըպ իքիսի պլլէ կիթտիէր շէհիրէ եաքըն պիր օրմանա: Սէ օրատա պիւյիւծիւ պաշ- լատը պիւյիւծիւլիյի իլէ շէյթանը տավէթ էթմէյէ. վէ իշտէ աղաճլարըն իշինտէն քարը չըքտը ծնլարա շէյթան քօրքուլլու վէ պէթտավի ինսան քըյաֆէթինտէ. վէ տէ- տի նէ իշին կէլիշ սինիզ պուրայա, վէ նէ իստէրսինիզ: Տէտի պիւյիւծիւ. էֆէնտիմ պու եիյիտ տէվէթտէն զէ- րուրէթէ տիւշմիշ, թէքրարէն էվէլքի տէվէթինէ տէօնմք իստէր, վէ նէ քի պույուրուրսան հազըր տըր էթմէյէ: () Ետէմ շէյթան կէօստէրտի օ կիտէ չըք ալթը կիւմիւշ, ինճիւէր, ճէվահիր թաշար խաղնէլէրի. վէ տէտի օնա. սահիհ պուշլարըն հէփիսին սանա վէրիլիմ. վէ էվէլքինտէն զհատէ զէնկին օլուրսուն, էյէր շիմտի սէնտէն իստէյէճէյիմի էտէրսէն: Տէտի օնա եիյիտ, պույուր ւղա հէր նէ քի իստէրսէն, վէ պէն չափուկ թէքմիլ էտէրիմ: Տէտի օնա շէյթան, շիմտի սէնին Քն Մլաշընը ինքեար էյլէ, էյէր իստէրսէն ճէմի պու խաղնէլէրի պէնտէն ալ- մաք: Սէ օ պուշու էշիտինճէ Ֆարազա էվէլքիս կիւճլէն- տի, լաքին կէօրտիւյիւ զէնկինիյին արղուսինտէն չըլտըրըպ՝ քէնտի Մլաշը Քնու ինքեար էթտի: Լաքին շէյթան օնա քանահաթ էթմէյիպ՝ տէտի. շիմտի ինքեար էյլէ օնուն վալիտէսի Սէրիւմի տէ, վէ աքապինճէ վէրէյիմ սանա պու ճէմի խաղնէլէրի: Սէ օ հաշան իշիթտիյսէ պուշու՝ զհատէ քօրքուլլու. զիրա տաճա քալմըշտը օնտա աղիզ Պիքիրէ օլան էվէլքի իպատէթքեարըղընըն պիր ազ քզըլճըմը. վէ իստէմէտի օնու ինքեար էթմէք. իլլէ տէտի. էյի տիր պանա տիլէնչի կիպի եաշամաք՝ նէ քի Մլաշըն վալիտէսին ինքեար էթմէք: Սէ Ֆարազա օ պիւյիւծիւ թիւրլիւ թիւրլիւ սէօզլէրլէ նասահաթլարտը օնու՝ ինքեար էթմէյէ աղիզ Սա- լիտէթուլաշը տա, լաքին օ հիշ տիյնէմէզտի: Իմտի օրատա տիզ չէօքիւպ՝ շէյթանըն էօնիւնտէ, պաշլատը եիյսէք սէ- տայլա աղիզ Պիքիրի քէնտինէ իմտատա չաղըրմայա՝ տէմէյլէ. Սէրիւմի լուլիւմալար անապ, վէ Ֆեհմալէ մալեփէսի, սէն պիւլէ սալլա պուշլանպան: () Նուլքի տալմ սէյլէմէյէ մէօհտատ էթ- միլտի: Պու սէօզլէրտէն շէյթան շիմէքտէն չարփըմըշ կիպի քօրքուլլու թիթրէտի. վէ օ եիյիտէ պաշկա պիր շէյ էթմէյէ քա- տըր օլմամայլա, էօրքէյլէ սէյիրտիպ պիւյիւծիւլիւն իւզէրինէյ վէ պօղաղնտան տուլթուպ, պօղտու օնու. վէ հալսայա քալտը-

ըրպ կէօրինմէլ օլտու, վէ օնունչա պիւթին խաղնէ:
 (Նոտ օ եկիտ կէօրիւպ՝ զիատէ քօրքտու. վէ օլմայա քի
 քէնտիսինէ տէ ըրաստ կէլսին պիւյիւծիւյէ ըրաստ կէլէն
 տէյի, պքապինձէ օ օրմանտան քաշտը. վէ թիթի-
 ըլյուք շէհիրէ կիրտի: Սէ օնտա կիրտի կիրտի պիր
 քիլսէյէ. վէ կիթտի աղիզ Պիքիրին մէզպահընըն էօնիւնէ,
 օնտա քի աղիզ Պիքիրին իպատէթէ թէփրէտիճի պի:
 պատկերի վար ըտը Ալլահ օղու քուճաղընտա. վէ օնուն
 հուզուրինէ տիւշիւպ, իքի կէօզէրին իքի պունար
 էյլէյիպ սէլ կիպի կէօզ եաշը տէօքէրտի, վէ քէնտի կիւ-
 նահարընա Տապպիտէն ալֆ տիլէրտի. վէ խուսուսա ին-
 քեար էթմէսինտէն էօթիւրիւ: Սէ իշտէ Ալլահըն ըրաստ
 կէթիրմէսիլէ կիրտի օ քիլիսէյէ օ զէնկին քիշի զատէ
 շէհիրի, օնա քի ըէհինէ քօմուշտու քէնտի չօք մալարըն վէ
 մալիքեանլարըն. վէ օնուն աղայըշըն, կէօզ եաշըն, վէ ահի-
 զարըն կէօրիւպ, պիր քէօշէյէ պաշխաճա չէքիլտի՝ օնուն
 եասընըն թէքիլիլէն կէօրմէյէ: Սէ իշտէ կէօրտիւ՝
 վէ իշիթտի, վէ օնու օլ էյիտ տէ էշիտիրտի, (լաքին կէօր-
 մէզտի ութմանտըղընտան կէօզէրին պատկերէ քալտըրմա-
 տըղը իշին), զիրա աղիզ Սալիտէթուլահ հալվարըտը
 Ալլահ օղունա ալֆ էթմէյէ օնուն կիւնահարըն: Սէ
 էն տէյիլ քի սալթ ճէվապ վերմէզտի վաղիտէսինէ, վէ եիւ-
 զիւնիւ տէ չէվիլիրտի օ ինքեար էտէնի կէօմէմէ իշին: (Ու
 տէմ աղիզ Պիքիր այաղա քալքըպ՝ Ալլահ օղուն չքար-
 տը քուճաղընտան. վէ քօտու աղիզ մէզպահըն
 իւզէրինէ՝ վէ տիզ չէօքիւպ օնուն հուզուրինտէ, տէտի.
 տիլէրիմ սէնտէն, Տապպիմ՝ պէնիմ հաթըրըմ իշին ալֆ
 էտէսին պու եկիտին կիւնահարըն, օնլարտան իշտէ փիւշ-
 ման օլույօր թէքիլ փիւշմանլըլա. վէ ֆարաղա ինքեար
 էթտի սէնի, լաքին պէնի ինքեար էթմէմէսիլէ սէնի տէ
 պէնիմ Ալլահ օղում ըքրար իտէր: (Նտէմ էն վաղիտէսինին
 էլինտէն տութուպ, քալտըտը հօքարը, վէ տէտի. նիձէ քի
 շիմտիլէտէք պիր շէլ իշին սանա եօք տէմէտիմ, սէվկիւլիւ վա-
 լտէմ, քէզալիք շիմտի տէ նիաղըն իշիտիպ, իշտէ ալֆ էտէ-
 ըրիմ պու եկիտին ճիւմէ կիւնահարըն. վէ օնլարըն քաղէ-
 պինի տէ: Սէ պունու սէյլէյիպ, թէքրար չքտը աղիզ Պիքիր
 պատկերէ Ալլահ օղուն քուճաղընտա տութմայլա. վէ տու-
 ըուրտու օնտա էվէլքի կիպի: Պու քէնտի կիւնահարընըն
 ալֆլըղըն իշիտիպ օ եկիտ՝ սէվինձէ տօլտու, վէ հաթարը

չի. քիւրէր վերտի քէնտի շէֆայեթճիսի աղիզ Պիքիրէ,
վէ սօնրա քալքտը եէրտէն հէմ շազ հէմ քասէֆէթ,
չըքտը քիլիսէտէն, վէ կիթտի քէնտի եօրունա: Չըքտը
օնուն արտըսըրա օ քիշի զատէ շէհիրլի տէ, քի պու իշի պիւ-
թիւն կէօրտիւ. վէ եաքլաշըպ օնա՝ սէլամխտը օնու, վէ
սիւվալ էթտի՝ օնուն քասէֆէթինին սէպէպին. վէ օ մա-
հանէ էտէրտի թիւրլիւ թիւրլիւ շէլէր: Օլտէմ տէտի
օնա օ քիշիվատէ. էօյլէ տէյիլ, քասէֆէթինին
ասըլ սէպէպին պէն պիլիրիմ. լաքին չիւնքի կէօրտիւմ
աղիզ Սալիտէթուլաշըն սանա օլան հէյրան օլունաճաք
լուձֆունու, օնուն իչին սէվտիմ սէնի, վէ իստէրիմ եարտըմ
էթմէք սանա. զիրա պիլիրիմ սէնին զիատէ զէրուրլուղունս
վէ պու օլսուն սանա պէնիմ եարտըմըմ: Պիր քըզըմ
վար սնասընըն պիր թանէսի, էյէր իստէրուն՝ օնու սանա
զէվճէ վէրէյիմ. զիրա պէօյլէ իստէտիմ. վէ օնուն ճէհիզինին
եէրինէ օնունլա վէրէյիմ սանա ճիւմլէ պէնտէ օլան սէնին
րէհին մալլարընը. վէ պէն էօլտիւքտէն սօնրա պըրաքայըմ
սիզէ պէնիմ ճիւմլէ վարըմը: Պունու հաշան էշիթտի օ
եիլիտ, զիատէ հէյրան օլտու, զիրա կէօրիւրտիւ աղիզ Պի-
քիրին եարտըմըլա քէնտինէ օլան էօյլէ պէօյիւք վէ ու-
մուլմայաճաք քաֆիլ լուձֆու. վէ սէօզ վէրտի քիշի
զատէնին սէօղիւնէ: Սէ օ ալըպ կէօթիւրտիւ օնու
քէնտի էվինէ, վէ վէրտի օնա քըզըն զէվճէ աղիմ
զիննէթլի տիպիւն էթմէյլէ, վէ քըզըլա վէրտի ճիւմլէ
օնուն րէհին քօտուղու մալլարըն. վէ արթըրտը իւզէրինէ
սայրը տահա չօք մալլար:

Պանոս նախը եպիսկոպոս Հայր Լաւրենտիոս քրիստոսն. վէ Լիւստ-
րիոս չէնպի իլլապ. վէ Հայր Սիդլանաս Կոմուզ. օպէպ
Պիքիրին Դաճիւ. Բ. իլլ. Դաճ. 21: Սէ Հայր Լիւլիս.
Գիւպ. ճիւլ. Բ. Լապ. 11: Բոստանի օրինալաց'արտ
պատիլ Եռզըլը պոստոն իշին:

Մէյլէ :

Նիճէ պու եկիտ կերի տուրմայլա շէյթանտան վէրիլէն
հալան վէ ալտատըճը զէնկինիքտէն, եէթիշտի ազիզ Վա-
լիտէթուլլահն շէֆայէթիլէ սահիհ զէնկինիլէ պու տիւ-
նեատէ, վէ օ պիր տիւնեատէ թիւքէնմէզ էօմիւրէ. քէզա-
լիք վէ օնլար՝ քի ուզաք տուրուրլար խարամ քեարլարտան
Լըսհն մուհապէթի իչին՝ եալընըզ օնա ումուտլան-
մայլա, պուլուրլար պունտա լուհանի վէ ճիսմանի զէն-
կինիք, վէ օ պիր տիւնեատէ կէջլէր ճէննէթինին սալ-
թանաթըն :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Է Թ . ՁԻ :

Պիւ զէշպապէ ենէր, ալէզ Պիւրէն շէֆայէթիլէ հոբու-
պո, լաքըլլէ, վէ էպէպէ էօլէ-թիւն :

Պիր քիշիգատէ հանըմ զիատէ իպատէթքիար ազիզ
Պիքիր վալիտէթուլլահ կէնճիքտէ տուլ քալտը .
վէ պիր թէք օղլու վար ըտը, վէ օնու պէջիւթտիւ Լըսհ
քօրքուսունտա, վէ խայըր ամէլէրտէ : Հաշան օղլու պէջ-
իւլիւպ եկիտ օլտույսա, կէօնտէրտի օնու պիր պէջիւք
հէօքիւմտարըն քափուսունա, իղէթլի սօլթատըք սըրասը-
նա, նիճէ օնուն պապասը տա օրատա սօլթատ օլմուշտու :
Վէ օղլու անասընտան պըրըրքէն, տէտի օնա վալիտէսի .
իստէրիմ սէնտէն սէվկիւլիւ օղլում, քի հէր կիւն սէնի ազիզ
Պիքիրէ սըփարըշ էթմէյլէ, պիր ողջոյն քեզ Սարիամ
տէյէսին օնա . վէ ողջոյն քեզ պիթինճէ՝ պու սէօզիւ տէյ-
էսին . ճիւլէպէն Պապարէ՝ Պիքիր, իրապ էյլէ պոնա էօ-
լէմ լաքըլլէ : Վէ իքրար էթտի օղլու ճիւմէսին թէք-
միլ էթմէյէ ճանը կէօնիւլտէն . վէ անասընտան պըրըրպ
կիթտի օ հէօքիւմտարըն քափուսունա սօլթատ օլմայա օնա :
Վապուլ էթտի օնու հէօքիւմտար իղէթլէ պապասընըն
խաթըրը իչին . վէ տուրուրտու օնուն սայըր սօլթաթլարըլ-
լա վէք էքքեան իւզէրէ : Նաքին հովարտա վէ պինամուս-
լարլա քօնուշմայլա՝ քի էօյլէ քիմսէլէր էյսիկ օլմազ սօլ-
թատլար իչինտէ, պու տա աղար աղար սօվուտու խայըր
ամէլէրտէն . վէ օնլարտան ազիլըն վէ Ֆէնա օլտու . վէ

ալեթիւն կիւն եկցիւ ի չմեռէ, վէ հօխարտալըքտա, վէ սայրը մուրտար պինամուսլուքլարտա կեզերտի, թա քի ճիւղէսինին երկունտէն րէտտ օլտու: Աօք քերրէ նասա- հաթլատը օնու օլ հէօքիւմտար. լաքին պիր ֆայտա եթմէտի. իմտի տարլըլըլ չըքարտը օնու սօլթատլըքտան, վէ քէն- տինտէն տըշարը եթտի: Աէ օ վալիտէսինէ տէօն- մէյէ ութմանայլա, կիթտի քարըշտը խըրսըզարըն վէ թիւրլուտիւէրին քէօմէսինէ, վէ օնլարա պաշ օլուպ տայրմ' եօլծուլարը սօյար, վէ չօքլարըն էօլտիւրիւտիւ. պու- ամէլտէ քալտը պիր քաշ սէնէ. լաքին պիր թիւրլիւ պըրաքմատը քէնտիսին ազիզ Ապիտէթուլլահա սրփա- րըշ էթմէսին, նիճէ քի տէմիշտի օնա քէնտի վալիտէսի: Աօնրա օրանըն հաքիմէրինտէն թութուլուպ տարաղաճըն- տան ասըլմայա զաթլիլամ օլտու: Իմտի զընտանտա տու- րուրքէն, քէնտի հաթըրընա կէլտի, վէ պաշլատը տիւ- շիւնմէյէ, քի նէ թիւրլիւ քէմիլէ եէթիշտի. վէ նէ թիւր- լիւ աճը օլաճաք տըր վալիտէսինէ, քէնտիին րէզալէթլի էօլիւմին իշիտինճէ: Աէ պուճու տիւշիւնիւպ աճըյ- ըպ աղլարքէն, իշտէ կէօրիւնտիւ օնա զընտանտա պիր կիւզէլ նուրանի եկիտ. վէ եպըլաշըպ օնա՝ էվիլէ սէլամ վէրտի մուհապէթլի սէօղ իլէ. վէ սօնրա տէտի օնա, նէ իշին պէօյլէ քասաֆէթ, վէ ումուտսուզ տուրուր- սուն՝ քարտաշ. զայրէթ էյլէ, վէ քօրքմա. իշտէ պէն ըք- րար էտէրիմ էզատ էթմէյէ սէնի շու զընտանտան վէ էօլիւմ- տէն, էյէր իստէտիլիմի էտէրսէն: Պուճու իշիտինճէ սէ- ֆիլ եկիտ՝ սէվինտի զիտտէ. վէ տէտի, պույուր աղամ, զիւրա հէր նէ քի տէրսէն, հազըր ըմ թէքմիլ էթմէյէ. օլտէմ տէտի օնա օ եկիտ. ալիլէսին, քի պէն շէյթան ըմ, սաղայէլ- տէն կէօնտէրիլմի՝ սանա եարտըմ էթմէ իշին. էյէր օնուն թարաֆընտան նէ քի տէրսէմ սանա՝ էտէրսէն, քուրթու- ըրսուն: Իմտի էվիլէ ինքեար էյլէ Վ'սու, վէ օնուն քիլսէսինին սըրլարըն. (յի զխորհուրդս եկեղեցւոյ): Իշվէ- լիսի շաշըպ քալտը օ եկիտ. վէ սօնրա տէտի. իշտէ ին- քեար էտէրիմ Վ'սու. վէ քապուլ էթմէմ քիլիսէյի շէրիֆին սըրլարըն: Թէքրարլատը շէյթան, վէ տէտի. էօյ- լէ իսէ ինքեար էյլէ օնուն վալիտէսի պիլիլ Սէրիէմի տէ, վէ կէրի տուր օնուն կէօգէտիճիլիլնտէն. չի նքի պու քա- տար տէֆա շաղըրըյօրսուն անա իմտատա. վէ քուր- թարմայօր սէնի. ()լտէմ ճէվապ վէրտի օ եկիտ, վէ տէտի.

խայրը, հաշա՝ օնու էտեմեմ, զերա պէն օնու տայմա իղէթ-
լէտիմ, վէ հէր տայլմ չաղըրտըմ օնու իմտատա . նիձէ
քի թէմալիէ էթտի պանա վալիտեմ . վէ իստէրիմ տայլմ
օնու իղէթլէմէք . վէ իշտէ շիմտի տէ տիլէրիմ օնուն եար-
տըմըն, վէ օ սահաթ ֆիրեսատ էյլէտի տէմէյլէ, ծիւլէփէն
ժիւպըն՝ Պիլիլ՝ Եարպըմը՝ օլ պանա Էօլիմիմ լապալիպա
շէյթան պուսէօզէրէ տայանամայլպ՝ աքապինձէ թիւթիւն
կիպի քօվուլուպ կէօրիւնմէզ օլտու : () Եկիտ քալըր եա-
լընըզ զընտանտա . վէ տիւշիւնմէյլէ սօնրաքի էթտիլի պէջի . ք
քէմիլին, քի ինքեար էթտի Վճու վէ օնուն քիլէսիւնին
շէրիֆ սըլալըն՝ սայրը Էօմիւ իշինտէ իշէտիլի քէմիլը-
լէրտէն մատէ՝ ճօշտու աղլամայա . վէ ֆիքրին եօքարը ա-
զիզ Պիքրիէ քալտըրպ, տէտի : ԼՇյ քէրէմքեանի Պի-
քրի՝ նազար էյլէ պանա, վէ մէրհամէթ՝ պու ճիւմէտէն
սէֆիլ պէն կիւնահքեարա . իստեմէմ սէնտէն թէն Եօլիւ-
միւնտէն քուրթուլմաք . հաշա . զերա օնա պէն լայրը ըմ
պէնիմ իշէտիլիմ ֆեսաթլար իշին . իլէ տիլէրիմ սէն-
տէն պէջիւք կիւնահլարըմըն ալֆլըզըն սէնին Լլաշ օզու-
տան քապուլ էթմէք . վէ խուսուսա պու սօնրաքի կիւնահը-
մըն, քի ինքեար էթտիմ օնու . վէ սէնտէն տէ եարտըմ
տիլէրիմ էօլիւմ սահաթըմտա, նիձէ տիլէտիմ տայմա
պիւթիւն Էօմիւթիւն կիւնէրինտէ : Պէջլէ տուրտու պիւթիւն
կէձէ աղլամտա . վէ սապահըր փափազա մուքրի օլուպ
պիւթիւն կիւնահլարըն . ճէլլաթլարտան կէօթիւրիւլիւ
տարաղաճընա տարլմայա . վէ օնուն Էօլիւթիւն կէօրմէյէ
կիտէն հալքըն հիսապը եօլ ուտու : Վէ եօլտա կիտէրքէն
ազիզ Պիքրին պիւ թաշտան օյմա պատկերին կէօրտիւ
պիւր էվին տուվարընըն իւզէրինտէ քօնմուշ, վէ պաշլաթը
Եիւսէք սէտայլա սէջլէմէյէ, ես ճիւմէտէն միւպարէք
պիքրի Վէրիէմ՝ կիւնահքեարլար սըլընաճաղը, իմտատ
էյլէ պանա Էօլիւթիւմ սահաթընտա : Վէ օ սահաթ ազիզ
Պիքրի ճիւմէ հալքա քարը պաշըն էյտի, վէ սէլամ վեր-
տի օնա . պուշա ճիւմէսի հէյրան օլուպ, թաճուպ քալըր-
լար, () Նու կէօրիւնձէ սէֆիլ՝ աղլամայա պաշլալուպ, նիւզ
էթտի ճէլլաթլարա քէնտիսին պըրաքմայա . քի օնուն այաթլա-
ըն Էօփսին : Վէ օնլար ճօմահաթըն րէճաթ իշին
եօք քի կէօնիւլ ըրիզաթըլա պըրաքտըլար : Վէ օ եաք-
լաշպ պատկերէ, էյիլտի օնուն ոյաթլարըն Էօփմէյէ, վէ
ազիզ Պիքրի ուզաթըր օնա քէնտի էլէրին . վէ տութ-

լերտի օնտա չըփուտլարն կելմէսինէ, քի էօլտիւրսին
օնլարր: Իմտի օ չըփուտլար քիլիսէտէն չըքու կէչէրքէն
օ եօլտան, քիշիզատէ քրլըճըն քընընտան չէքիս' եօր-
քէլլէ տէտի. տինսիզէր' նիճէ սէրպէսթիւնտինիլ Լլա-
հըն վալիտէսինէ քիւֆիւր էթմէյէ: Ա է պրունու սէօլէյ-
իս' վուրտու պիրին էօլտիւրտիւ քաշալքէն, վէ օ պիրին
չէնէսինտէն եարալատր. վէ օ Ֆէրնատ էտէր, վէ տէրտի
քաշարաք. իմտատ էլլէյին, իմտատ էլլէյին: Պու չըփու-
տուն շամտթատընտ պիւթիւն շէհիր օրսյտ քօշուս. քիշի-
զատէյէ սիւալ էթտիլէր' չըփուտու վուրմասընըն սէպէ-
պին վէ օ նաքլ էթտի օնլարտ աղիլ Պիքիրի մասկարա
էթմէլէրին. վէ օնուն իչին վուրտում օնլարը տէ-
տի. վէ ճիւմէսի հազ վէրիս' մէթհ էթտիլէր օնու: Լա-
քին շէհիրին պիւթիւն չըփուտլարը պիլէլէրինճէ օ վուրու-
լան չըփուտու տա ալըս' հաքիմ քալիոսունտ սէյրթտի-
լէր. վէ օ քիշիզատէտէն ինթիքամ թալապ էտէրլէրտի.
եօքստ փատիշահա արզ էտէրիլ տէրլէրտի: Ա է հաքիմ
քօրքուս' օլմայա' քի փատիշահա արզ էթսինլէր. վէ հէմ
ուսուտլանմայա չըփուտլարտան տա պիր ալ շէյ սլմայա,
իքրար էթտի սուչույա պէյիւք քազէս վէրմէյէ. օնուն
իչին չաղըրտը օ եարալանտն չըփուտու, վէ սիւվալ էթտի.
քիմ իտի սիզի վուրան, վէ նէ սէպէպիչին: Շ'էվաս վէր-
տի չըփուտ վէ տէտի. քիմ օլտուղուն թանըմամ, լաքին
պիր կէօզիւ քէօր քիշիզատէ քիմնէյտի. վէ վուրմասընըն
սէպէպի քիլսէտէ սիլ քրիստիանլարըն ատէթլէրինէ
պիր ալ կիւլիւմիւնմէմիլ տիր: Զաքիմէ կէօրիւնտիւ, քի
սուչսուղ ուտուլար չըփուտլար. վէ խուսուսա սուչլարը տա
ջլսայտը, մինասիս տէյիլտի պիր թէվիհատէն ատէմէ
օնլարը շէրահաթլամաք. օնուն իչին էմր էթտի օ քիշի-
զատէյի տութմայա: Լաքին օլմայա քի պիր եաղըրչլըք օլ-
սուն, վէ օնուն եէրինէ պիր սայրըսըն թութսունլար,
եարալանտն չըփուտա էմր էթտի հասալարլա կիթմէյէ:
Ա է օ մասլէյնտէ քիշիզատէ թէքրար կիրիս քիլսէյէ, տիլ
չէքսիւ աղիլ Պիքիրին մէզպահընըն էօնիւնտէ. վէ նիալ
էտէրտի քուրթարմայա քէնտիսին էօլիւմ թէհիքէսին-
տէն, էյէր օնուն իսմինին իղճէթինէ սահապ օլմասընտա
ստալէթ սընըրընտան պիր ալ չըքմըշտըյա տալի: Ա է
սիւվասընտան սօնրա քիլսէտէն չըքու կէվինէ կիտէրքէն,
եօլտա ըրաատ կէլտիլէր օնա հաքիմին հասալարը, վէ թա-

նորորար ծնու չըֆուտուն շահատեթկյինն կեօրե . վէ թու-
թուգ պաղաւորար, վէ կեօթիւրախէր հաթիմն տիվա-
նրնա . օրատա ճէմ օլմուշտարա ճիւմլէ չըֆուտար . վէ
խտէրէրտի ծնուն քանրն՝ եօլենին քանրնա պետէլ : Իյմ
մա քիշիգատէ կիտէրքէն եօլտա աղար, վէ կեօյնիւնտէն
աղիզ Պէրիրին իմտատրն տիլէրտի, շիւփհէսիզ ումուտ-
լա քուրթուլմայա : Ե՛հ աղիզ Պէրիրին միւճիւզէթինէ ,
զիրա հաչան կիրտիլէր հաթիմն սարայրնա , իշտէ քաֆիլ
աչըլտը ծնուն քէօր կեօղիւ , ծնա քիշիգատէ զիտտէ շաղ
օլուպ , եիւրէքտէն սէվլինիր, վէ աղիզ Պէրիրէ շիւքը
էտէրտի : Սէ հաչան հաթիմ հուզուրունա չըքտը , կեօրտիւ
հաթիմ , քի իլէ կեօղիւ տէ սաղ ըաը , տէտի չըֆուտարա ,
պու մուտուր սիզին քանրնըղ , քի ծնուն իշն չէքվա էտիյ-
օրսունուզ : Շէվապ վէրտիլէր չըֆուտար, վէ տէտիլէր .
էվէթ՝ պու տուր : Տէտի հաթիմ , եապու նէ օլա կերէք ,
սիզ տէտիլիզ ծնուն պիր կեօղիւ վար տէյի . վէ պու-
նուն իլէ կեօղիւ վար : Սէ չըֆուտար իլէրի կէլիպ՝ կեօր-
տիւլէր , քի եօլլէտի՝ շաշտըլար , վէ քօքուլարընտան պիւ-
մէզէրտի , քի նէ ճէվապ վէրսինէր : () Ետէմ էմր էլլէտի
հաթիմ չէօզմէյէ քիշի գատէյի պազընտան . վէ չըֆուտա-
լա եօրքէյլէ տէտի . չիւնքի սիզ սուշտուղա իֆտիհա էթ-
տինիզ . պու քազէպ օլսունսիզէ , քի հէր սէնէ Փարիզին
մէյտանընտա կէթիրիպ՝ տուրտուրասընը չըֆուտարընըզ-
տան պիրին , ծնա օրատա քրիստիանլարտան պիրի պիր
զօրլու շամար վուրսուն : Իշտէ պէօյլէ մասկարա օլտուլար ,
աղիզ Պէրիրի մասկարա էտէնլէր . վէ ծնա էհտիշամլայան
քուրթուլտու :

Պոնոն նախ էպեր հայր Բենեդիկտոս Առնոնեան Պիլիք Սէ-
րիէթի Ռարիէ իլմապընտա : Սէ էնրիկոս Գրան Էօրենլէլէր
իլմա : Սէ հայր Լեֆտանդ Գրիոս . ճիւլա . Բ . Ռապ . 17 : Սէ
հայր Դաուլոս Բոլլէտն . ճիւլա . Դ . Էօրենլէլ . 31 :

ՍԷՅԼԷ :

Պու քիշիգատէ միսպի էյէր պիզէ եօլ տէյիլտէ . քըլըճ
ըա ինթիքամ սլմաք իստէմէք Լըսհա , վէ ծնուն վալի-
տէսինէ , վէ ծնուն էվիլալէրինէ էտիլէն թէօհմէթէր ի-
շն , պարի աղըզ քէլամըլա ծիլարա քարշը էօյլէ ղայրէթ

կէօստէրէլիմ, ընկար քի էտէպօիզ տոնրուրլար տիւտաւ,
վէ քիլէտէ, վէ եախօթ սր պատարագ հուգուրինտէ,
ազարլամայլա ընկարը, վէ էյէր քապիլիսէ տըշարը էթմէյ
իլէ ընտան. նասըլ քի Լէֆէնտիմիզ էթտի, իսի քամ-
չըպա տըշարը չըքարտը պիւթիւն ընկարը սէհրաթուլահ-
տան, անլէր քի ընտա թէօհմէթ էտէրլէրտի Ալլահա:
Վէ քիմ քի քիլէտէ էտէպօիզի կէօրիւր տէ, հալթըրիչին
ազարլամալա ընու, էյլէ քիմնէ Ալլահը սէվմէզ, պարի
քէնտի վիճուտի կիպի. չիւն տարըլըրսը պիր քիմնէ խօր-
լարտըյա քէնտիսին. վէ տարըլմայօր Ալլահա զըթ օլանա,
քի էյլէ Ալլահը ըալլաթիլիզ էտէր:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Զ Ի :

Եւել Պէիւր պիլէյի ճէնպի օլընմարան պիր պալաւ չան, ճէնպի
պիր իպարէթիւրլինն իւլալուլը ելին:

Մանաստըրըն պիրինտէ պիր չըլիւն ըահիպ վար ըտը զիւ-
տէ կէվէք վէ հաճէթսիզ քէնտի թարիքիլինն կանուանու-
վէ ահտըն սաքլամայա. լաքին պու հէր հալլէյ, ազիզ
Պիքիլէ իպատէթքէսար ըտը, վէ հէր կիւն եիւզ ողջոյն քիզ
Մայիամ սէօյլէրտի ընուն իզգէթիլնէ: Իմտի պիր քէրրէ
աղըր հաստալանրպ՝ էօլիւմ թէհլէքէսինէ Եթիշտի: Վէ
իշտէ հաղըթի խահեանըն (եանի, Տոմհաննէս մկրտիչին)
մէվտալինին եօրթու կէճէսի մանաստըրըն սայրը ըահիպէ-
րի քիլէտէ կէճէ ժամընտա իքէն, վէ օտէօշէկտէ աղըրա-
րընըն շիտէթիլլիլի իչին ույուլամատը, իշտէ կիրտիլէր
ընուն օտասընա չօք շէյթանլար. վէ քալաթըրպ ընու եա-
թաղընտան թէճկէրէյլէ՝ կէօթիւրտիւլէր պիր միւքէլէֆ
պէօյիւք սուֆայա. ընտա կէօրտիւ սէֆիլ ըահիպ, քի
հաղըթի խա էֆէնտիմիզ սալթանաթ թահտընտա օթուր-
մուշտու. վէ ընուն սաղընտա ճիւմլէտէն միւպարէք քէնտի
աղըր վալիտէսի. վէ էտրաֆընտա րէսուլարըն (եանի
առաքեալլարըն) հէփսի, վէ չօք ֆէրիշթէլէր: () Ետմ
սիւալ էթտի հաղըթի խա շէյթանլարա, վէ տէտի. քիմ
տիր օ ըահիպ՝ քի կէթիլտիլիզ հուգուրոււմա, վէ նէ իս-
տէրսիլիզ ընուն իչին: Ճէվապ վէրտիլէր շէյթանլար, վէ
տէտիլէր. պու օ չըլիւն ըահիպ տիր, քի Ֆէլան մանաստը-
տա սաքին օլուր, իշտէ կէթիլտիլք սէնին տէվէթի հու-

զուրինէ, շէօյլէ քի վերէսին պունուն վէժամընն, վէ ճի-
հէննէմէ իսքեան օլմասընն իլամըն, քի կէօթիւրէլմ օնու
ճիհէննէմէ, Զաւան պունու սէօյլէտիւէր շէյթմանլար, մեր-
համէթ անասը աղիզ Պիքիր այաղա քալքտը, վէ տէտի.
կէրէք պուրահիպճէ տուրմատը. լաքին չին պէնիմ իզգէ-
թիմէ հէր կինն եիւզ ողջոյն քեզ Սարիամ սէօյլէրտի,
վաճիպ տիր պունուն խէլասընն չարէսին պուլմաք, վէ թէս.
լիմ էթմէք պունու հէլաքիյէթէ: Սէ սօնրա Խաա էֆէն.
տիմիզ վալիտէսինն տիլէյինէ վէ սէօզինէ կէօրէ էմր էթ-
տի թարթմայա օնուն ճիւղէ ամէլէրին խայըր վէ շէ-
րիր, կէօրմէյէ, քի հանկըսը ալըր տըր: Սէ իշտէ կէլաի պիր
հրեշտակ. էլինտէ պիր պէօյիւք թէրաղի. վէ թէրաղինն
պիր կէօզինէ քօնտու պիր ալ խայըր ամէլէրի. օնլարլա
եիւզ ողջոյն քեզ Սարիամիար տա եազըլմըշ եիւզ փար-
չա քեահատ իւզէրինէ. վէ օ պիր կէօզինէ քօնպու օնուն
կիւնահլարը. վէ իշտէ կիւնահ թարաֆը աղըրլանտը, վէ
օ պիրի հավայա քալքտը: () Լտէմ շէյթմանլար պաշատը-
լար սէվինիպ քալքըմայա, վէ տէմէյէ. եէնտիք՝ եէնտիք,
պիղիմ տիր լահիպ, պիղիմ տիր: Սէ աղիզ Պիքիր տէտի
շէյթմանլարա, սուս օլուն՝ վէ սէսինիզի քէսին, զիրատահա
պունուն ճիհէննէմէ իսքեան օլմասընն իլամը վէրիլմէտի.
վէ սօնրա տէտի օլունա, նիաղ էտէրիմ, սանա օղուն՝ քի
վերէսին պանա պիր տամլա սէնին աղիզ քանընտան, օնու
քի ալտըն պէնտէն թէն ալմանտա՝ պուրահիպին խէլասը
իչին: Սէ Խաա էֆէնտիմիզ տէտի. սէվիլէլի վալիտէմ՝ ֆա-
րազա պու լայըք տէյիլ տիր, լաքին սէնին նիազըն իչին,
վէրէյիմ օնու սանա: Սէ պունու սէօյլէյիպ՝ վէրտի քէն-
տի պէօյրիւնին քանընտան պիր տամլա քէնտի վալիտէսի-
նէ. վէ օ քօտու թէրաղինն խայըր ամէլ թարաֆընա. վէ
իշտէ օ թարաֆը աղըրլանտը, վէ օ պիր շէրիր ամէլէրին
թարաֆը հավայա քալքտը: () Լտէմ շէյթմանլար զիատէ ու-
թուպ իզին իստէտիւէր Խաա էֆէնտիմիզոնէ, քի պարի տէօյ-
սինլէր օ լահիպի պիր կիւնահը իչին, քի իշէմիշ վէ
մուքրի օլմամըշտը, քիսէնին մալարընն իւզէրինէ նա-
զիրիլինտէ, օ խըզմէթտէն մէհրում՝ օլմամաք իչին: Սէ
շէրահաթմըր՝ Վ.ն իզին վէրտի օնլարա: () Լտէմ եէօրիւյիւշ
էթտիւէր շէյթմանլար սէֆիլ լահիպին իւզէրինէ, վէ օ քա-
տար ֆէնա տէօյտիւէր օնու, լմա քի տիւշտիւ օնպա էօլիւ

կիպի. վէ շիւփհէսիզ եօլտիւրիւրլէրտի ընու շէյթանլար, էյէր ազիզ Պիքիր մայնա էթտիքմէսէյտի ընլարը վուրմատան: Վէ սօնրա Վրնուն էմրինէ կէօրէ քալտըրտըրար օնու ընտան, վէ կէօթիւրտիւլէր քօտուլար թէքրար քէնտի եաթաղընա. վէ օ ճիւմլէ կէօրիւնիւշ կէօրիւնմէզ օյտու: Խմտի՝ կէճէ ժամը պիթինճէ հաստա կէօգէտէն եղբայր կիթտի կէօրմէյէ օ հաստա րահիպի. վէ կէօրտիւ, քի նէֆէսին փէք շէթին ալըպ վէրիւր, վէ տէրթլի տէրթլի ինլլէր՝ աղլարտը՝ վէ սէյլէյէմէզտի: Թաճուպ քալտը ընա հաստա կէօգէտէն, խապէր էթտի սայլը եղբայրլարա վէ պաշ փափազա: ընլար հաշան կէլտիլէր, վէ կէօրտիւլէր ընու թէնինին քան րէվան Փէնա եարալարլն, զիատէ շաշտըլար. վէ պաշ փափազ էմր էթտի նաքլ էթմէյէ ընլարա քէնտինէ օ կէճէ ըրատտ կէլէնի: Վէ օ պաշլատը նաքլ էթմէյէ ընլարա սըրտարլա, քի նասըր կէօթիւրիւլտիւ Վրնուն տիվանընա. վէ քապահաթը պուլընտու. լաքին ազիզ Պալտէթուլահըն շէֆայէթիյլէ էզատ օյտու ճիհէննէմէ խքեան օլմատան, վէ սօնրա նիճէ սէյիւլտիւ շէյթանլարտան: (Նու հաշան իշիթտիլէր րահիպլէր՝ զիատէ քօրքտուլար, վէ այէֆլէնտիլէր ազիզ Պիքիրէ ազիմ իպատէթքեարլըղա, վէ ամէլլէրինին սահիհ տօղըրուլըղունա: Վէ օ հաստա րահիպ պիր քաշ կիւնտէն սօնրա թէքմիւ փիւշմանըղ ըլա քիլիսէյի շէրիֆին սօն սըրլարլն ալըպ, րահաթլանտը Ըլլահտա:

Պոննոն նաքլ էքէր (Ն)նաննէս Երողլէան. Էօրնէլ. չիլա. պապ. 5: Վէ հայր Ընէս. Գիտ. ճիւր. Բ. Ըապ. 18: Վէ ապըլ շօլտըլ:

Մ'յվէ:

Պու ըիլայէթտէ կէօրտիւք, քի նէ քատար քուտրէթլի տիրլէր քուրթարըճըմըզ (Ն)նուն ազիզ քանը վէ խկէնճէլէրի պիզիմ խէլասըղըմըղա. էջլէ խէ պիզ տէ ճահտ էտէլիմ իլհար օլմայա օ ազիզ քանա, շէյլէ քի եէթիշէ պիլէլիմ էպէտի խէլասըղա: Պօղոս առաքեալըն օ սէօղիւ իւզէրինէ (լաթին թէրճիւմէսինէ կէօրէ) ընա պապառնէ շարդարտնայն Վրնի, եանի, Խա էֆէնպիթիլն սիտէլնէրինին էսիլին պօղոս-սարգոս: Կուռնիլիոս ալափիտեան

մանա վերիձի սեփէր, քի օ տօլտուրուր Վսուն խկէնձ
ճէլերինն էքսկին, օ քի իհհաք օլուր օնա, եանի սիսսէթ-
տաշ օլուր օնա, էօլտիւրմէյլէ թէնին մարաղարըն, վէ կիւ-
նահարա քարշը էօլիւմէ քատար սըքլէթ չէքմէյլէ.
աալթ օնունլա քապիլ տիր հիսսէտար օլմաք օնուն
մահտուլէրինէ, էպէտի խէլասլըղա եէթիլմէք իչլին:

Մ Ի Ի Ն Ի Ի Օ Ի Թ. ՁԵ:

Ընէլ Պէթէրէն պարկէրէ Լաշ ըստ զուրաւրալ խառ Կօթիւ,
վէ Լաշ տլան խալէպլէնորի. լալին օնիսա Կօթիւր Ըլտիս:

Պրանսանըն Ըւենիոն շէհրինտէ պիր զումարսաղ քիմսէ
հաշան պիր օլունտա պիւթիւն օլուպ օլան ահճէսին
քայլոյ էթտի, զիատէ քուտուրուպ ումուտու քէսիլտիլ-
ինտէն պաշատը տէնիլմէյլէճէք վէ թիթիթէյլէճէք քիւֆիւրիւ-
լէ սէպտ էթմէյլէ Ըլլահա վէ օնուն աղիլ վալիտէսինէ,
քի իհսան էթմէտիլէր օնա օլունու եէնմէյլէ: Վէ նէ
զամոն չըքտըյսա զումարհանատան տըշարը, օ ճիհէննէմէ
միւլթալիք էվին քափուսուռնուն քարշը տուվարընտա կէօր-
տիւ ճիւմէտէն աղիլ Պիքիլին պիր պատկերին, քի մու-
շամպա իւզէրինէ չէքիլմիշտի քուճաղընտա Ըլլահ օլու ի-
լէ, վէ քօնմուշտու օնտա. (նիճէ քրիստիան մէմէքէթլէրին-
տէ կէօրիւրիւղ չօք եօլ կէչէլէրտէ Վալիտէթուլլահըն պատ
կերին պէօյլէ քօնմուշ տուվարլարտա): (նու հաշան
կէօրտիւ օ պինամուս՝ պաշաաը թէքրար սէպտ էթմէյլէ ա-
ղիլ Պիքիլէ տէնիլմէյլէճէք վէ մուրտար քիւֆիւր իւլէ. վէ
սօնրա քուտուրուպ պիր թաշ ալտը, վէ պատկերէ աթտը.
վէ թաշ ըրաստ կէլտի Վալիտէթուլլահըն կէօրսինէ. վէ
պաշատը կիւմրահ քան տէօքիլմէյլէ օնտան: (նու հաշան
կէօրտիլէր՝ էտրաֆտա տուրանլար, վէ սոյրը կէչէնլէր,
քօրքուպ թիթիթէտիլէր, վէ իշտէ չաւ օլտու շէհրէ, վէ
սէլիլթտիլէր օրայա ճիւմէսի միւլթիւզէթին սէլիլինէ: Վէ
աղիլ Պիքիլ տայանմպըպ էօյլէ էտէպսիլ քիւֆիւրլէրինէ,
աբապինճէ քաղէպլէտի օ սէփտ էտէն պինամուսու
պէօյլէ պիր զաղէպլէ. քի օնուն եիւզլէրի պօյնույլա պէ-
րապէր տէօնտիլէր պիւթիւն էնկսէ թարաֆընա՝ կէօրէն-
լէրէ քօրքու թիթիթէմէ. վէ պինամուս քատըր տէլիլտի
քաշապ կիլլէնմէյլէ, զիրա կէօրմիշտի՝ նէրէյլէ կիթտիլին,

Սօնրա Թութտուլար օնու հաքիմ չուհատարլարը . վէ կէօ .
 Թիւրտիւլէր օնուն տիվանընա . վէ պիւթիւն ճէօմահաթ .
 Ֆիրեատ էտէրտի օնուն արաը սըրա տէմէյէ . զաթլ օլսուն .
 զաթլ օլսուն : Վէ հաքիմ հիւ թէվթիւն էթմէտէն էմր էթ-
 տի օնու սամայա տարաղաճընա , լաքին պու քալլ իւզէրէ ,
 քի էվէլ կէօթիւրիւլին օ Վալտէթուլահըն պատկե-
 րինին հուգուլինէ , վէ օնտան կիւնահարընա ալֆ տի-
 վէսին . վէ սօնրա սարլարն տարաղաճընա : Իմտի՝ նէ զէման
 կէօթիւրտիւլէր ճէլլատլար օ քիւֆիւր էտէնի աղիզ
 Պիքիւր վալտէթուլահըն պատկերինին հուգուրինէ ,
 օրայա պիւթիւն շէհիւր պիւրիքաի . վէ չին եօլուն
 կէհէօի տար ըտը՝ չօքլարը չինլէնտիլէր ճէօմահաթըն
 սրքընտընաան : Վէ օ սէֆիլ քիւֆիւրպալ քօրքուպ
 եսքըն եօլլւմտէն , վէ խուսուսա ճիհէննէմտէն՝ քի
 կիտէճէյաի . Թէքմիլ փիւշմնլըղա կէլտի . վէ օնուն
 հուգուրինտէ եիւզ իւզէրինէ տիւշիւպ եիւքուք սէս իլէ
 ալֆ տիլէմէյէ պաշլատը օնտան , վէ օնուն Լլահ օլ-
 լունտան քէնտի կիւնահարընա կէօզէրի տօլու հաշ ըլա
 Թէօվպէ իստիլիֆար իլէ , վէ օ քատար տհիղար իլէ ,
 Թաքի պիւթիւն ճօմահաթ պիլէ աճըսընտան աղլարտը :
 () Լտէմ մերհամէթ էթտի օնա աղիզ Պիքիւր տէ , վէ
 ալֆ էթտի օնա օնուն կիւնահարըն , քի նըշանը պու
 օլտու , զիրա հաշան այաղ իւզէրինէ քալքարտա , իշտէ օ
 սահաթ տօղրուլուպ օնուն էյիլմիշ պօղաղը , վէ պաշը ,
 տէօնտիւլէր զաթլը պիլիմինէ : Վէ ճօմահաթ հաշան կէօր-
 տիյսէ Լլահըն վէ օնուն Վալտէթիւրին քէրէմին , քի պէօյէ
 աղիմ սուչլունուն կիւնահարըն ալֆ էյլէտի , հէյրան
 օլտուլար . վէ պաշլատըլար ֆէրեատ էտիպ տէմէյէ . ալֆ
 օլսուն պունուն զաթլը . ալֆ օլսուն պունուն զաթլը : Պու
 միւճիւզէթին , վէ ճօմահաթըն նիաղընըն խապէրի եէթիլտի
 հաքիմ . վէ օ տաիի կէօնիւլ րիղատըլա պաղըլատը օնա՝ վէ
 չէօզտիւ էօրիւմ պաղընտան . վէ քօյ վէրտի օնու Էղատ ,
 նէրէյէ իստէրսէ կիլմէյէ : Վէ օ նալէթլի ղումարհանէյի
 ճիւմէ չէհիրիլէրին միւրատընա կէօրէ երքտըլար Թէմէլին-
 տէն . վէ օնուն եէրինէ պիր կիւճիւլ քիլիսէ եաիտըլար օ-
 ղատա . վէ քօտուլար օլտա աղիզ Պիքիւր Վալտէթուլահըն
 օ քանա պէօլէնմիշ պատկերին , վէ տաիի օ Թաշը քի օնունլա
 հալալատը պատկերի , վէ օ քիլէնինն ատըն քօտուլար
 Լճաթին Բարէյաաղ : Օ իրա քիմնէ եօք տուր , քի օնա

սըղընսըն սահիճ ումուտլա հէր հանկը շէյ իւքն օլա, վէ սըմասըն տիւէյին: Պու ըրիւյէթին սօնուտա, տէրիւմ պու- նու տա, քի պէօյլէ միւճիւզէթ, եանի աղիզ Պիքիւրին պատկերինտէն քան արմասը եօք քի սալթ պու Բւենիօն տա ըաստ կէլտի. իլէ սայրը քրիստիան մէմէքէթլէրինն չօք եէրլէրին տէ. նիճէ Սիւան շէհրինտէ աղիզ Պիքիւր վա- լիտէթուլահըն պիր պատկերի Բլահ օղլու քուճաղընտա, պիր պինամուստան եարալանըպ պօղաղընտան՝ սէլ կիպի քան տէօքտիւ: Որգոստա Իհնիյ շէհնտէ, օնուի պիր սայրը պատկերի շէնէսինտէն եարալանըպ քըլըճլա, քան տէօք- տիւ: Ուփմինի սընքընտա Սնգայինէ եաքըն պիր սայ- ըը պատկերի օյուն թոփուլ ուլա աննընտան վու- ըուլուպ՝ պուրուշարընտան քան կէլտի: Պունուի կիպի սայրը եէրլէրտէ տէ. նիճէ կէօրիւնիւր սնըա կէլէն ըրիւյ- էթտէ:

Պսնու նաւը երէր հայր թիւիւրու հապիւնապ. հնարի թիւ.
Ճիւր. Է: Սէ հայր Բղէս. Կիւր. Ժ. Բապ. 19:

Սէյվէ:

Պու հիքեայէթտէն իքի շէյ էօյրէնսէք կերէք: Իւվէլ քիւֆիւր կիւնահլարընըն մէքրուֆլուղուն. քի էօյլէ պիր մուր- տար տըր, քի ինսանը շէյթանա վէ ճիհէնէմիլէրէ պէն- ղէր էտէր, քի տայըմ սէպտ էտէրլէր Բլահա, նիճէ տե- սիլքտէ սէօյլէր. Հայհոյէին զանոնն ԲՅ ունի գէշտանն-ի՛ն զի հարո՞ւածոյս աչոյցի: Եանի, «եպր երէրլէրթի Բլահըն ի- մնէ, թէ հէօթիւ ժար պու զապէպլէրին իւզէրինէ: Սէ իքին- ճիսի սահիճ փիւշմանըք ամէլի տիր, քի պու զայ օլմուշ էօ- միւրիւ թէքրար եէնիլէր. զիրա սէօյլէր մութլուլու Վրիգոր. Սալըն ալըրըպ ժապը, նէ զաման թէ կէլէն Էօթիւմ-Էպիւ, թէ զափառնիւլա խայրապ ելիւրթ, աղլամայլա Լաթիւր երէրուէ: Սէ տախի կէօյլէրին ճէննէթին սանքի զօրաքի քափար. զիրա սէօյլէր օ մութլուլու Վրիգոր. Էօյլէրին ճէննէթին խափ- ըլը պիպիմ աղլամայլա:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Ջ Ի Թ Ձ Ջ :

Պէր չեֆուր Էաան չրեպիտան ապէլ Պիլիբին պապիլեբին Էա-
րալայրու՝ զէս ֆէնա Էօլեմէ Էօլրիս :

Յունն 1332. սէնէսինտէ Պրանսատու պիր չեֆուտ
Էալան քրիստիան Բերքա փաշասընըն սարայընըն քափը-
ճըլըք խըզմէթինտէ իտի՝ մըզըաքըլ : Իմտի՝ պու-
չեֆուտ ալըշմըշ ըտը սք Բերնարդոսուն մանաստըընա չօք
տէֆա կիթմէյէ Կամբերոնա տէնիլէն Էէրտէ, քի Էաքըն
ըտը Բերքայա, վէ սէօյլէշիրտի մանաստըըն րաշիպլէրի-
լէ. վէ ընլար ընու քրիստիան զանն Էթմէյլէ, հէր ինսա-
նիյէթլիյի Էտէրլէրտի ընա. վէ սէօյլէշիրլէրտի ընունլա տէյիլ
սալթ խայրը ամէլէր իչին, վէ տալի տինէ միւթալըք սէօլ-
լէր իչին, վէ օ միւրայի պիր էյի քրիստիան կիպի քուլակ
վէրիրտի ընլարա : Իմտի՝ օ մանաստըըն ափլուսունուն
մէյտանընտա պիր իքրամը Էէրտէ աղըզ Պիլիբին պիր
Թաշտան պատկերի վար ըտը քուճաղընտա Լլաճ օղու-
իլէ. վէ օ պատկեր իւշ աղըզ փատիշաճարըն սէճտէ
Էթմէսինին սուրէթիյտի : Սէ քաչ տէֆա կէօրիւրտիւ չը-
ֆուտ օ պատկերի, կէօյնիւնտէն քիւֆիւր Էտէրտի. վէ
Էտէրտի Էարալամաք Էլինտէ Թաշտըղը մըզըաղըլլա.
իլէ Էտէմէյտի, զիրա օրատա տայմա րաշիպլէրտէն պաղը-
լարը պուլունուլարտը : Լաքին պիր կիւն չեֆուտ կէօրտիւ,
քի ափլուտա քիմսէ Էօլ ուտու, պաշատը Էվէլ սէփտէթ-
մէյէ աղըզ Պիլիբին՝ վէ ընուն Լլաճ Էվատընա քիւֆիւր
սէօլէրլէ. վէ սօնրա պաշատը մըզըաղըլլա Էարալամայա
ընու տէօրտ Թարաֆընտան : Սէ իշտէ կէօրիւնտիւ Լլաճըն
միւճիւղէթինին մէճտի. զիրա աքապինճէ իշիտիլտի օ
պատկերտէն տէրտլի չաղըրմասընըն սէտար աղըզ Պի-
լիբին. վէ ընուն Էարալանան Էէրլէրինտէն քանըն սէլ
կիպի աքմասը : Հաշան պու աղլամա սէսին իշիթիլէր
իքիտիւրկէրլէր, ընլար քի ափլուտան տըշարը իլլէյօրլարտը,
վէ մանաստըըն ճիւմլէ րաշիպլէրի՝ սէյիրտիլըր, կէօր-
մէյէ քի նէ օլա կէրէք օ տի շէճի՝ աղլամասընըն շամա-
թասը : Սէ Հաշան կէօրտիւլէր, քի աղըզ Պիլիբին
պատկերինտէն սէլ կիպի քան աքըյօր, վէ չեֆուտ
Էլինտէքի մըզըաղը քանա պէօլէնմիշ Թիթրէյիպ

տուրուրտու, քօրքուտար, վէ թանրտուրար չըֆուտուն
զալմըղըն: Ա է տիրկէրլէրտէն պիրիսի իստէտի էլնտէ-
քի քէսէրլէ էօլտիրմէք օնու. լաքին լաճիպլէր պլուրա-
մատուրար օնու էթմէյէ: Պու միւճիւղէթ եայրտը լամբե-
րոնայա, վէ պիւթիւն շէհիր եէօրիւյիւ շէթտի օրայա.
վէ պաշաւտուրար տէշիրմէյէ պլլուր քապարա օ միւճիւղէթ
քանը, քի աքարտը ազիւ Պիքիրին հարալարընտան.
վէ սաքլատուրար իղէթ իքրամ իլէ սայրը սք մասունքլարլա:
Ա է սօնրա թութուտար օ զալմ չըֆուտու. վէ քօտու-
լար զընտանա: լաքին օ նալէթ չըֆուտ հաքիմլէր հուզու-
րինէ չըքրպ թէվթիշ օյմասընտա, եէմին էթտի չօք քէր-
րէ քօրքուտաք եէմինլէրլէ, քի պէն էօյլէ շէյ էթմէփշիմ:
իլէ տէտի. պու օ լաճիպլէրին թամահքեարլըղընըն ֆէնտի
տիր, քի աճճէ պիրիքտիրմէ իլին էտէրլէր, վէ էօյլէ եա-
լանլար կէօստէրլէր: Ա է տիվանտա էօյլէ պիր էլթաղ
ըլա սէօյլէտի, քի թա հաքիմլէր սուչսուղ զանն էտիպ քօյ
վէրտիլէր, վէ պաշաւտուրար սուչսուղ լաճիպլէրի պլլալա-
մայա: Ա է լաքին ազիւ Պիքիր օ զանմ չըֆուտու զաղէպ-
սիղ պլուրաքմատը, իլէ ճարրս էթտի օնու պու թարղլա:
() էյալէթտէ Յովհաննէս փլամագեան նամ եէթմիշ
եաշընտա ալէմին թանրտուրը պիր իհտիար ատէմ վար ըտը,
քի քէօթրիւմիւլէ տէօշէյէ տիւշմիւշտիւ եէտի սէնէ,
վէ էօլմէյէ եաքըն ըտը: Կէօրիւնտիւ պունա աղիղ Պի-
քիր. վէ սաղալտրպ օնու պիւթիւն քէօթրիւմ հաստալը-
ղընտան էմը էթտի օնա Ներգայա կիտիպ օրունըն փաշասընա
սէօյլէմէյէ, քի օ չըֆուտուն սէօղիւնէ ինանմասըն. իլէ
օնուն զալմըղընտ կէօրէ ճէղասըն թէրթիպ էյլէսին:
Կիթտի օ իհտիար փաշայա, վէ սէօյլէտի օնա աղիղ Պի-
քիրին սէօղիւն: Ա է փաշա, վէ հաքիմլէր կէօրիւպ օ իհ-
տիարը քէօթրիւմիւլէյինտէն սաղալմըշ. վէ քարթալ կիպի
եէնիլէնմիշ կէնճիլքտէ, օնու պիլիլէրտի, քի քէօթ-
րիւմիւլէյին աղլուրար իլին էօլմէյէ եաքլաշմըշտը. պունա
զիտտէ հէյրան օլտուլար. վէ իթիպաթ էթտիլէր օնուն
սէօղլէրինէ. վէ աքապինճէ թէքրար թութուտար չըֆուտու,
վէ կէթիրտիլէր թէվթիշ էթմէյէ: Ա է չըֆուտ Լըլահըն
միւճիւղէթինտէն եէնիլիպ, մուքրիր օլտու քէնտի աղլըլա
իլէտիլի քէմիլի ազիւ Պիքիրին պատկերինէ սէփու էտիպ
եարալմասըն: () լտէմ իլամ օլտու հաքիմլէրտէն էօլ-
տիւրմէյէ օնու պէօյիւք իսկէնճէյլէ. վէ պու թարղլա էօլ-

տիրտիւէր: Ըստըլար ընու պաքլարընտան, վէ իւղէրինէ իքի
իրի քուտուզ քէլիւէր քոյ վէրտիւէր, վէ ընլար տիրի
տիրի փարալատըլար ընու, վէ սծնրա քալան քէմիքլէրին
եաքտըլար, վէ քիւլին հալայա սափուրտուլար: Վէ պուն
տան սծնրա քալտըրտըլար աղիզ Պիքիրին օ եարալանան
պատկերին օլտուղու եէրտէն. վէ քօտուլար շէրիֆ հէյքէ-
լին մէզպա հընըն իւղէրինէ՝ իղէթտէ սաքլամա իչլին: Վէ
օ տինտար քրիստիանլարա զհարէթ եէրի օլտու, վէ օրա-
տաւ էթտի, վէ թա պու կիւնէտէք էտէր աղիզ Պիքիր
չք աղիմ միւճիւղէթ վէ լուծֆլար զհարէթճիւղէրէ. վէ
քէնտինէ իպատէթքեարլարա:

Պանոն նաշէ կարէրէր Տրիպէթոն. Կոմէնպէրի. Կորնիւրէ.
Վէ Դարոն-պրիոն չէնտի չիլտալարընտա: Վէ հայր Կառու-
լուլէան. ձնլար. Գ. Եօրինէի. 33:

Մէյլէ:

Լղիզ Պիքիրին պատկերի տըշարտան եարալանլա քան
տէօքմէսիլլէ՝ կէօստէրիր, քի հէր քիմ՝ քի կիւնահէտէր,
քէնտի թարաֆընտան եարալար Քանու, վէ եէնիւէր օ
նուն իսկէնճէլէրին, նիճէ սէօյլէր առաքեալ երր. Գ. 6.
Նա իւրճանէպին՝ Պանոն Գիւլ յապաշարուէ, ե մէ-
րաքին՝ ի խաշ հանէլ աշխանց զարբէն Լա: Վէ Կիւնահէլէր՝
Եւէրաք Եւէօլի իլէ եէնիլլէնիւլէ, մէ Եւէրաք Լալահըն Օղլան
մէճո-պլէրինէ խաշ չքապաշա. իմտի էյէր քօրքուլա թիթիւրէր-
սէք իշիթմէմիզտէ Լալահըն Վալիտէսինին պատկերինտէն
քան աքմասըն, եա նէ քատար պօրճլուլուզ կիւնահ իշլէմէ-
տէն քօրքմայա, չիւնքի պիլիւրիզ. քի ընունլա եարալարըզ
օնուն Օղլու պիզիմ Լալահըմըզ:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Ջ Ի Թ. 21:

Պիւ Կէնճ Եյիպ Կիւնահա Եւէրաք Կիւնահա-պիւն ոսնրա, շէ-
լանլարաւան ալիւլէ պըրաքըլար, մէ աղիզ Պիքիր Կոմէնպէրի
օնու. օ ալիւլէպին:

Վաշ էտիճիլէր Թարիհինտէն հայր թափլաւ Կանտիպ-

րատեան պիր ուլու ճիւղման կիւնիւ քիլիսէտէ խոստովանանք
 իշխտիրքէն՝ պիր եկիտ եաբլաշտը օնա խոստովանանք
 օլմայա, վէ աղամայլա օնտան եարտըմ խտէրտի: Օխրա
 տէտի. պիլէսին պապա, քի պու կիւնլէրտէ օլաւտա
 աղաճլարըն Ֆիտանլարըն քէսէր իքէն պանա օք չիվիսի
 եալմա իչին, կէօրտիւմ, քի ճիւմէ քէստիլիմ Ֆիտանլար
 քանա պէօլէնմիշ կէօրիւնիւրլէրտի. վէ քօրքուպ քըյաս
 էտիյօրում, քի պու եաքընտա պէնիմ պիր պէլայէ տիւ
 շէճէյիմէ տէլայլէթ տիր: Վէ խոստովանանքը օնու
 կիւնաճալարըն խոստովանանքըն իշիթտիքտէն սօնրա,
 պիլտի, քի ճագիգաթ օնա Մլաճտան պիր քաղէպ կէլէ-
 ճէք օլմասընա տէլայլէթ տիր, օնու իչին նասաճաթ-
 լատը օնու, լայրղընա կէօրէ Մլաճտան քօրքմայա, վէ
 խոստովանանք օլուպ արձակում ալտըղը կիւնաճարտան
 սաքընմայա: Վէ օ կէնճ զատիկտէն սօնրա ճիւմէսին ունու
 տուպ, եանի Մլաճըն քօրքու վէրմէսին, վէ խոստովանա-
 ճայըն նասաճաթլարըն, իլք ուրբաթ կիւնիւ թէն կիւնա-
 ճընա տիւշտի: Իմաի օ սաճաթ վուրուտու Մլաճտան
 պիր շէտիթ աղըրլը ճաստալըլ ըլա. վէ կիւն պէ կիւն գուվ-
 վէթլէնիպ ճաստալըղ՝ էօլիւմէ եաբլաշտը: Վէ իշտէ իւ-
 րեասընտա կէօրտիւ. քի իքի քարա չէհէլի շէյթանլար
 օնու եաթաղընտան չքարըպ, կէօթիւրտիւլէր, պիր ա-
 թէշվէ քի.քիւրտ իւլէ տօլու վէ քօրքուլու տէրէյէ պըրաք-
 տըլար. վէ պաշլատը կանմայա: Լաքին իշտէ կէօլէրտէն
 սէտա կէլտի, քի տէր խտի շէյթանլարա. քօյ վէրին օնու
 շիմտի, զիրա տաճա ուշաքըք վէ սէրհօշտը կիւնաճարը-
 տըլար. վէ քօյ վէրտիլէր օնու շէյթանլար: Հաջան
 օյանտը օ կէնճ եկիտ ուլքուտունտան. քի թիթրէյիպ
 աղամանտայտը, վէ կէօրտիւ. քի եաթաղընա եաքըն Ֆէրիլթէ-
 լէրին սուլթանը ազիզ Պիքիր տուրուրտու ճիւսիւնտար
 վէ կիւնէշ կիպի շալքըլ. վէ օ քէրէմ կէօպիւլէ պաքտը
 օնա, վէ տէտի. քօրքմա օղուլ, զիրա ֆարազա կիւնաճարըն
 իչին. քալաճաղ ըտըն օ աթէշտէ էպէտիլ էպէտ, քի օնու
 տաաըն ալտըն, էմմա իշտէ քուրթարմայա կէլտիմ սէնի օ ա-
 թէշտէն, չիւնքի սէն պէնի տիլըմ աղընտա տութար-
 տըն չօճուքլուղունտան պէրի, վէ իմտատա չաղըրըրտըն
 պէնի: Լաքին սաքըն. զիրա իշտէ շէյթան թէր-
 ճուպա էտէճէք տիր սէնի հէլաք էթմէ իչին. զիրա կէլէ-
 ճէք տիր սանա փափազ քըյաթէթիլլէ ալտաթմայա սէնի.

լաբին սէն տինէմ օնու. իրէ քօվ սէնտէն, վէ չաղըր սէնին էվէքի խոստովանաճայրն. վէ պունու սէջլէիպ կէօրիւնմէզ օլտու: Հէնիզ այրուտ աղիզ Պիքի օնտան, իշտէ շէյթան րահիզ փափազ քըյաֆէթինէ կիրիպ փափազ ուրուպալարը կէյինիպ, կիրսի օնուն օտասընա, սրու-
թիւն քապըն էլինտէ տուծմայլա. վէ կաքլաշքս օնա՝ տէ-
տի. իշիթմիմ օղուլ, քի թէհլէքէլի հաստաղըքտա սըն, վէ
հաղըրլամայա սէնի սթար կիպի էօլմէյէ: Վէ օ ելյիտ
աղիզ Պիքիին տօյ էթմէսին զկըր էյլէյիպ, թանըտը, քի
շէյթանըտը օ ուրուպալարըն ալթընտաքի. օնուն իշին տիյնէ-
մէտի օնու, վէ տէտի, հայտէ վար իշինէ. պանա լաղըմտէյիլ
սինին վէրէճէյին սըրլար: Լաքին շէյթանինատ էտիպ՝ տէտի.
էօյլէ տէյիլ, Ֆարզ տըր պանա սէնի խոստովանանք էթմէք
վէ սրուլթի վէրմէք. զերա պունուն իշին կէլտիմ, վէ պու-
տուր պէնիմ խրզմէթիմ: Լաքին օ կէնճ խաչ չըքարըր-
տը երեզնէ, վէ իստէմէղտի տիյնէմէք օնու. լաքին շէյ-
թան կինէ չըքմաք իստէմէղտի օրատան: ()Լտէմ օ ելյիտ
պաշլատը իմոատա չաղըրմայա աղիզ Պիքիի, վէ տէտի.
էյիմտի եէթիլ շ պանա իմոատա՝ եա՝ աղիզ պիքի վալի-
տէթուլա՝ Սթիիմ, վէ շէյթան հաչան իշիթմի աղիզ Պի-
քիին տտըն, քապինճէ քօվուլտու օնտան թիւթիւն կիպի.
վէ կէօրիւնմէզ օլտու: Վէ օ կէնճ կէօնտէրտի չափուկ քէնտի
վալիտէսին չաղըրմայա օրայա կանտիպրատը հայր թուլ-
մասը. օ հաչան կէլտի կիրտի օրայա, թանըմատը օնու:
Վէ կէնճ տէտի օնա. պապա պէն օ ուշաղըմ, քի ուրու ծիւ-
մայի կիւնիւ հաղըթիմէնէ խոստովանանք օլտում, վէ նաքը
էթտիմ օ քանըն միւծիւզէթին, քի եսյատա քէստիյ-
իմ աղաճլարըն Ֆիտանլարընտա կէօրտիւմ. վէ ճէնապին
նասահաթլատըն պէնի կիւնահտան սաքընմայա, վէ պէն
նէ հաղըթիմին տիյնէտիմ, վէ նէ Լալահը. վէ թէքրար կիւ-
նահ էթտիմ. վէ էյեր աղիզ Պիքիին իմօատը եէթիլմիշ
օլմասայտը, շիմտի ճիհէննէմտէ խիմ. վէ պաշլատը նաքը
էթմէյէ սըրաթըլա քէնտի հաստալանմասըն, ճիհէննէմ քա-
ղէպլէրին կէօրմէսին, վէ աղիզ Պիքիին քէնտինէ կէօ-
րիւնմէսին. վէ սօնրա շէյթանըն փափազ քըյաֆէթինտէ
քէնտինէ կէլմէսին: ()Լտէմ հայր էյի թանըտը օնու, վէ
ղիտտէ շաշտը, վէ սօնրա իշիթմի օնուն կէօզ եաշըյա
խոստովանութիւն, վէ սրբութի վէրտի օնա, վէ վէրլին

օծում վերտի, վէ եիւրէք վերտի օնա, ումուտան-
մայա Ալլահա վէ օնուն փաք վալիտէսի աղիզ Պիքերին
շիֆայէթինէ, վէ կիթտի: Սէ օ կէնճ իւչ կիւնտէն սօնրա
փաքըք իւէ էօլտիւ:

Պո- նալ օլ-նալ Պոնիկէտն լարէն ինթալնիս.
Ճայն. 13: Սէ հայր Աղլաւադ. դէս. ճիւ. Բ. լարալ. 21:

Մէյվէ:

Պու եկիտ քէնտինին թէքրար կիւնահա տիւշմէսի իչին՝
ֆարազա աղիզ Պիքերին շիֆայէթիլէ քուրթուլու է-
պէտի էօլիւմտէն, լաքին վաքըթլուտան քուրթուլմատը.
էօյլէ իսէ պիզ տէ պու քաղաւտան քօրքուպ՝ պիր քէրրէ
խոստովանանք օլտուղուհուզ կիւնահա՝ թէքրար տէօնմէ-
միյէ քայրէթ էտէլիւմ. եօղ ուսն Ալլահն էօրքէսի ալ-
թընա տիւշերիզ, օնունլա քապէպլէր պիզի կերէք պօնտա,
վէ կերէք էօթէտէ. նիճէ նաքլ օլունուր Լարեմիա մար-
գարէնին քիթապլնտա, քի մէրհամէթսիզ եասըրըզ
ըա վէ էօլիւմ իւէ քազէպլէտի օ չըֆուտլարը, օնլար
քի էվէլիսի կիւնահալարընտան կերի տուրուպ՝ էզմտ էթտի-
լէր քէնտիլէրին չըֆուտ եասըրլարըն, լաքին սօնրա թէքրար
կիւնահա իչէլիպ՝ թէքրար քուլուղա թութուլար
քէնտիլէրին էզմտ էթտիլէրի եասըրլարըն. Ե- ոչ պահէ-
ցին զէան ուիպին, զոր արալին Տն. Լանի վէ ահալարըն
«եօզլէրինէ քուրթապլար, օնո- ղէ էլիլէր Ալլահ. Լարեմ.
Լթ. 16. օնուն իչին Ալլահ տա մէրհամէթսիզ քազէպ-
լէտի օնլարը:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ . ՁԲ:

Ընէլ Պիքերին շիֆայէթիլէ դէր Էնիտէ Ալլահաւա լարըն վէ-
րելուի էն-ճանլըա. լարին օ Ֆէրահալ իլէլիտի ինթահալարընտան,
օնո- ղէ Էնիտէ Ֆէրահալ Էօլտիւ:

Պէօյիկ Սպանիատա Տոլետոն փատիշահլըղընրն պիր
Տիսարընտա, աղիզ պիր պաքիլէ քըզ Ալլահա տուա է-
տէրքէն, պէօյլէ պիր իւրեա կէօրտիւ. քի էֆէնտիմիզ շէ-
րահաթ թահտընտա օթուրմուշ շէրահաթլայօր ուտու.

Տիարըն կիւնաճեարլարն : Սէ սայլըսարն իչինտէ պիր
 եկիտ իհսար օլունտու օնուն տիվանընա . վէ զիտտէ քապա-
 հաթըլը պուլունտու . զիրա չօքտան պէրի . քէնտի եարըն խըրմը
 պիր քըզ ըլա թէն կիւնաճընտայտը : Սէ սիծիլ օլտու Վ.ս.
 տան , քի էօլում իլէ վուրուլուպ՝ քալքսըն տիւնեատան ,
 վէ նարի ճիհէնէմէ էպէտի իսքեան օլուն : Սէ սիծիլ թէքմիլ
 օլունճա , քալքսը աղիկ Վիքիր . քէնտի թաշտընտան , քի օ-
 թուրմուշտու Վ.սուն օաղընտու , վէ օրթատու տուրուպ՝ տէր
 իտի Վ.սա՝ եարվարըրմ սանա օղում , քի պիր աղ էյլէն-
 տիր սիծիլին թէքմիլին . Ֆարազա օ եկիտ պու քաղէպէ
 լայք տըր , վէ լաքին պանա պիր աղ մուհապէթի վար ,
 վէ չօք քէրրէ կէլըր պէնիմ կիւչմէկ քիլիսէմէ
 պէնի իզէթէմէ իչին , վէ տօնատըր պէնիմ պատկերիմի , օ-
 նուն իչին պէն տէ նիաղ էտէրիմ սանա , քի մերհամէթ
 էտիպ օնա , թէօպէ իստիխֆար էթմէյէ պիր աղ վա-
 քըթ քէրէմ էտէօին : Ղ'էվապ վէրտի Վ.ս վէ տէտի ,
 Սայիտէմ նասըլքի իստերսէն էօյլէ օլուն : Իշտէ օնա
 օթուղ կիւն վաքըթ վէրիլիմ թէօպէ իստիխֆար էթմէյէ .
 օ կիւնէլտէ էյէր թէօպէ իստիխֆար էթմէյ , վէ կիւնաճ-
 լարընտան վաղ կէչմէզսէ , իստէրիմ , քի սիծիլիմ թէզ
 թէքմիլ օլուն : Սէ սօնրու տէօնտիւ Վ.ս օ իպատէթ-
 քեար պիքիր քըզա , քի իշիթտի վէ կէօրտիւ պուն-
 լարը , վէ տէտի . եարըն կիթ , պու նամ վաղ էտիծի
 պապայա ճիլվիթ թարիքինտէն . վէ սէօյլէ օնա պէնիմ թա-
 րաֆըմտան , քի խապէր վէրսին օ եկիտէ քէնտինին հէ-
 լաքըք թէհլէքէսին , շէօյլէ քի վաղ կէչսին կիւ-
 նաճարընտան . վէ պունու սէօյլէյինճէ , օ իւրեա տաղըլ-
 տը : Սէ սապահլա օ մութլուլու պիքիր կիտիպ օ
 ճիլվիթ թարիքինտէն օյան վաղէտիծի պապայա , նէ քի կէօր-
 տիւ վէ նէ իշիթտիյսէ՝ օլունլու կիպի նաքլ էթտի : Լա-
 քին ինամ էթմէտի օնա վաղ էտիծի պապա , պու սէպէպ
 իչին թէքրար կէօրիւնտիւ օ պիքիրէ Վ.ս էֆէնտիմիլ ,
 վէ թէքրարլատը օ էմրին . վէ շէօյլէ քի վաղ էտիծի օնուն
 սէօղունէ ինանըն , օ պիքիրէ պէյան էթտի վաղ-
 էտիծի պապանըն ֆիքրինտէ օյան պիր կիզլի սըրըն , քի
 քիմաէ պիլմէզտի , նաքլ էթմէյէ քէնտինէ : Սէ պիքիր
 իքինճի տէֆա կիթտի օ վաղ էտիծի պապայա , վէ տէտի
 օնա Վ.սուն էմրին , վէ նաքլ էթտի օնա օնուն ֆիքրին-
 տէ օյան կիզլի սըրըն : Գլունու հաչան իշիթտի օ վաղ է-

տիճի, իմիքամբ ինանոր պու իւրեանըն ասհիհլինէ, քի
 օլտու պու պիբիւր քըզա: Սէ սօնրա պուտու օ
 կիւնահար եկիտի, վէ նաբլ էթտի օնա սըրասըյա օ իւ-
 րեանըն կէօրիւնմէսին. եանի նիճէ օնուն մուրտար կիւնահարը
 Վճնուն տիվանընտա մէյտանա կէլտիյին, վէ Վճնուն էօլիւ-
 միւնէ սիճիլ վէրիլտիյին, վէ նէ կէօնէ աղիզ Պիբիւրին շիֆա-
 վէթիյէ թէօպէ իստիլտիար էթմէ իչին. քէնտիսինէ վաքըթ
 վէրիլտիյին: Սէ վէման իշիթտի օ եկիտ, քի պէյան օլ-
 տուլար օնուն կիւնահարը, քի օ քատար կիզի սաքլարտը.
 վէ իշիթտի տախի քէնտի հէլաքըք թէհլէքէսին,
 քօրքտու զիտէ. վէ աղիմ փիւշմանըղա թէփրէնիպ, օ
 սահաթ թէքմիլ խոստովանանք օլտու. քէնտի կիւնահարըն
 զիտէ կէօլ եաշըյա՝ նէ քի սէօլ իլէ. կիթտի էվինէ վէ
 աղլարտը պիւթիւն կիւն: Սէ քէրէմքեանի Մլահ քէնտիսի
 իրաղ էյլէսին հէքէթտէն կիւնահարըն եաքըն սէպէպին,
 նասըլքի ըրաստ կէլտի պու սէֆիլէ. զիւրա տայլմ կիւնահ
 իշէտիյի պյարտաշը օ էվտէ իտի, վէ չըքարամազտը օ-
 նու էվտէն եաքըն իըսըմ օլմասը իչին: Սմտի օ կէճէ
 եկիտ քէնտի ստասընտա ույուրքէն օրայա կիլտի քըզ, վէ
 պաշտուր օնու կիւնահա մէյիլէնտիլմէյէ՝ տէյիլ սայթ
 թիւրիւ թիւրիւ եալթաքլանմայա, վէ տախի կէօլ եա-
 շըյա, վէ օ եկիտ ունուտուպ ճիւմլէսին, թէքրար տիւշ-
 տիւ օնունլա կիւնահա: Մաքին երթէսի կիւն թէքրար
 կիթտի օ խոստովանահայրընա, վէ օնուն պյաղընա տիւշիւպ
 կէօլ եաշը իլէ խոստովանանք օլտու. թէքրար տիւշիւսին. վէ
 արձակուլմ վէ մինասիպ նասահաթլար աղապ՝ պյրըտը
 օնտան: Սէ չիւնքի օնուն իւզէրինտէ օ Ֆէնա մէօհ-
 տատ զիյաաէ քուվլէթլէնմիշտի, սանքի իքինճի թապիյէթ
 օլմուշտու, տէօնտիւ թէքրար չօք տէֆա տիւշմէյէ օ կիւ-
 նահարա. ունուտուպ ճիւմլէ րուհանի նասահաթլարը, վէ
 Մլահըն տույ էթմէսին. վէ շէյմանի օլթանմայը կէյինիպ
 պիւր տահա տէօնմէտի խոստովանահայրընա: Մաքին խոստ-
 վանահայրը կիտէրտի հէր կիւն օնուն էվինէ պուլմայա օ-
 նու. վէ օ օնտան քաշըպ կէօրիւնմէզտի. վէ պազը քէրէ
 սիթէմ սէօզլէրի տէ սէօյլէրտի օնա, էօյլէ քի կէլմէսին
 էվինէ: Սէ օ քոյրէթլի խոստովանահայր օնտան
 ումուտուն քէսմիյիպ օնուն իչին տիւա էտէրտի Մապիէ
 վէ աղիզ Պիբիւրէ օնա մէրհամէթ էթմէյէ: Սմտի օ-
 թուլ կիւն թամնամ օլունճա, կիթտի աղիզ խոստովանա-

հայր օ եկիտին եվինէ . վէ չօք չարըտը սէջլէշմէյէ օնուն-
լա, վէ հաթըննա կէթիւմէյէ օնուն հէլաքընըն եարըն
թէհլիքէսին . լաքին օ սէֆիլ եկիտ պիր թիւրլիւ իւղէրինէ
արմատը օնու կէօրիւպ եա սէջլէշմէյէ օնունլա : () լտէմ
սանքի խոստովանահայր ումուտուն քէսիպ, պաշտաթը եվին
հըզմէթքեարլաքըննա եարվարըպ տէմէյէ, սիղէ եարվարըրը
քարտաշլար, էյէր պու կէճէ սիղլին աղսնըղա պիր աղ-
ըր՝ զուհուր օլուսա, ֆարաղա շիմտի սաղ սէ-
լիմ տիր, խապէր վէրին պանա . վէ օնլար իբրար
էթաիլէրխապէր վէրմէյէ օնա . վէ օ չըքըպ էվտէն, կիթ-
տի քէնտի եէրինէ : () օնրա կէճէ օլունճա օ եկիտ քէնտի
կիւնահայ պաքտաշըլա ուլուքէն, իշտէ տութտու օնս
պիր շէտիթ պաղըրսաթ սանճըրարը . վէ պէօյիւրիւրտիւ
սէֆիլ եապանի տօմուլ կիպի . վէ ուլուրտու քէլի կիպի :
() լտէմ սէլիրթտիլէր օնուն խըզմէթքեարլաքընտան պա-
ղըլարը խոստովանահայրա խապէր վէրմէյէ, վէ օ չատուկ
կէլիպ պուլտու՝ քի քէօփիւրիւյօրտու սէֆիլ, վէ էօլիւմ
սըքլէթնտէ տուրուրտու, վէ քօրքուպ թիթրէրտի . վէ
պէօյիւք ճահտ ըլա ըուհանի նասահաթլար վէրտի
օնա՝ փիւշման օլուպ մեղայ տէմէ իշին . լաքին պօշ . հիշ
պիր ֆայտա էթմէտի, վէ ճէվապ տա վէրէմէղտի : ()
հաչան եարը կէճէ օլտու, օ թաքիքէտէ քի օթուգունճու
կիւն թէքմիլ օլուրտու, պաղըրաթ սէֆիլ եկիտ եիւքսէք
սէսլէ՝ վէ տէտի . եաղըք քի իշտէ էօլիւյօրում () լահ-
տան օք ուլա վուրուլմուշ ճիլէրիմ թարաֆընտան . հայըֆ
հայըֆ . վէ պունու սէջլէյիպ, վէ քէլի կիպի քուտուրուպ
մուրտար ճանըն քօյ վէրտի :

Պոննա նաշլ էպէր Ելիննա տնդրաթ : Բէնպի թիլ . պաղ .
23 : Վէ հայր Ելիննա . Դիւր . Գ . Եօրին . 25 : Վէ հայր
Գաաղա Էոլի . ճիւր . Գ . Եօրին . 6 :

ԱՅԵՎԷ :

Պու ըրվայէթ կերչէք զեատէ էօֆիւ վէ թիթրէնէճէք
տիր՝ լաքին պիւթիւն օ քէմիլքէրէ սէպէպ օ եկիտ քէնտիսի
օլտու . զիրա թէօպէ իստիխֆար իշին քէնտինէ վէրիլէն
վաքտը հաճէթ էթմէյիպ պիր շէյ սայմատը . քիմ պիլըր,
քի պիղ տէ օ սըրատա օլմայալմ . քիմ պիլըր, քի շիմտի
օլան վաքտըմըղ պիղ կիւնահաքեարլարա Ելահտան վէ-

րիւմիշ օլմասըն, տօղըռութմա իշին պիղէ, վէ փիւշմանըղա
լալըք մէյվէ էթմէ իշին: Լոյլէ խէ ճահտէտէլիմ քուլ-
լանմայա օնու լալըղընա կէօրէ. նիճէ առաքեալ տա սէջլէր:
Միւշգրէ Ժամանակն ի յետէ, գործէսցուց զԲարսէ: Լանի
դահա մարմէ Էթիպրէ իշին, խայր տիւ իշինէլէ: Սէ
պունու էթմէյէ քատըր օլմամըղ իշին, սըղընալըմ աղիզ
Պէքիրին իմաստընա. վէ օ կիւնահարտան քի պիր քերրէ
խոստովանութի, վէ փիւշմանըղ ըլա կէրի տուրտուք, պիր
տահա տէօնմէյէլիմ օլարա. շէջլէ քի պու սէֆիլ ելի-
տէ ըրաստ կէլէն պիղէ տէ րաստ կէլմէսին:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Զ Է Թ ԶԹ:

Պէր զալմ զօրտա ճիւղէրէն Ըգէլ Պէքիրին շէֆայէլիյէ կէ-
նահարընտան տէօնմէյէ իշին:

Պիր քիշիգատէ հիսար աղասը զօրպա վէ մերհամէթօիզ
քիմնէ խոի, քի ֆուքարէլէրի եաղմալար, եէթիմլէրի վէ
տուլլարը ինձիտիր, սուչսուզլարը էօլտիրիւր, վէ հէր քէմ-
լըքէրի սէրպէստ իշինտի. վէ օնուն իշին, պէջլիքտէն
վէ կիւշիքտէն րէտթ օլմուշտու. վէ պիւթիւն ալմ Ը-
լահա ֆէրեատ էտէրտի, օնուն էթտիյի զալմլըքա-
րընըն ինթիքամըն ալմա իշին: Սէ Ըլահ օնլարըն ֆէրեա-
տըն իշիտիպ. քաղէ պլէտի օնու պու թարլա. զիրա Ըապ-
պիտէն էջլէ պիր ֆէնա հաստալըղ ըլա վուրուշտու, քի
հէքիմլէրին իլաճլարը հիւ պիր ֆայտա էթմէտիլէր: Սէ
օ աղըրլարըն աճըլըղընտան զօրլանըպ չաղըրտը օրանըն
եղսուն. վէ տիլէտի օնտան, քէնտիւնին, վէ ճէմի ճօմա-
հաթըն տիւալէրին, քէնտի վիճուտիւնին սաղըրըղ իշին.
վէ իքրար էթտի օնա եէմիւնէ, վէ տէտի, իքրար էտէրիմ
Ըլահըն իսմինէ, քի էյէր սաղալըրտամ, պիր տահա քիմ
սէյի ինձիթմէմ. իլէ էտա էտէրիմ հէր քիմէ քի քէմիլք
էթմիլշէմ: Իշիթտի ելիս օնուն նիաղըն, վէ տիւալէ
տուրտու օնուն իշին պիւթիւն ճօմահաթ ըլա, վէ օնա-
րըն տիւվասը Ըլահա մարպուլ օլուպ չաստալըղընտան
սաղալտը: Սէ չիւնքի օնուն քէմիլի թապիլէթ օլ-
մուշտու. քէնտիւնէ, օնուն իշին իքրարընտա վէ եէմի-
նինտէ տուրտալտը. վէ չսփուք պաշալտը էվէլքինտէն
պէթէր սըբըպ ինձիթմէյէ վէ թալամայա ճէմի ճօմա-

հաճը: Այլ օ զավալըլար եպնտան շէքվալենմէյէ պաշա-
տըլար, ալտանտը օնտան վէ պիզի տէ ալտաթտը տէյի.
վէ աղայարաք պէօյլէ սէօյլէրլէրտի. պիզիմ պու զօրպա
իչին Ալլահտան սաղըք տիլէմէմիլ, մէյէր Ալլահտան պի-
զէ զազէպ տիլէմէ իմիշ. վէ չաղըրըլարտը Ալլահա
թէրար ինթիքամ ալմայ օնտան քէնտի քէմլէյինէ կէօրէ:
Ալլահ օնլարն ֆէրեատըն վէ աղամալարըն իշիտիպ թէք-
րար փուրտու օնու, կէօնտիւրմէյլէ օնուն թէնինէ սըճաք
հէրարէթ մարազըն, քի օնուն թէնի պաշատը եանմայա
քէօսէյի կիպի, էօյլէ քի զանն էտէրտի, քի ճիհէննէմ
աթէշի շիմտիտէն եաթաղընտա եաքըպ թութուշտուրու-
տու քէնտիսին. իմտի պաշատը չաղըրմայա վէ տէմէյէ,
հայր ֆ պանա, քի էօլմէզտէն էվվէլ քազէպլէնտիմ. վէ
օ սահաթ ատէմ կէօնտէրտի ենթու չաղըրմայա, էվլէքի
կիպի օնուն տիւվասըյա քուրթուլտուն օ եանմատան տէյի:
Ալլաի եպս, վէ օ քիշիդտաէ թէքրար տիլէտի օնտան եէ-
մին էթմէյլէ քէնտի ամէլլէրին տօղուլթմայա, քի օնուն
իչին տիւվա էթսին. լաքին եպն ճօմահաթըն զէմմ էթ-
մէտի իչին, վէ քէնտիսինին իլք տէֆա եալան չըքմատը
իչին, սէօղունէն ամէլ էթմէտի. իլէ պըրարըպ կիթտի:
Այլ օ սէֆիլին օ քատար քէմ ամէլլէրինին իչինտէ պու ա-
ղաճք քալըր ամէլի վարըտը, եանի աղիլ Ալլաիտէթուլա-
հըն եօրթու կիւնլէրին փէք իքրամլը սաքլարտը, վէ օ
կիւնլէրտէ քիմսէյէ քէմլէք էթմէզտի. վէ օնուն եօրթու-
լարընըն էվլէլ կիւնլէրինտէ փէք սըքը փէհրիղ թութար-
տը. պաշատը օնուն եարտըմընա սըղընմայա. վէ եալար-
մայա քէրէմ էտիպ քուրթարմայա քէնտիսին օ եանմա-
տան: Այլ հաշան էօլմէյէ եալաշտըյա, քալըրտը ֆիքր
իլէ, վէ իւրեա կէօրտիւ, քի հաքիմ Վիշ էֆէնտի-
միլ էնտի քուշանմիշ ֆէրիշթէլէր վէ նըլարլա,
վէ օթուրտու շէրահաթ տիվանընա ինսանլարըն ճան-
լարըն շէրահաթլամայա: Այլ կէօրտիւ, քի ինճէ թէֆա-
հիւսէ արանըպ շէրահաթլանըրլար ըտը ճիւմլէտի. վէ
սիճիլի կէրի տէօնմէզտի, վէ սիճիլի թէքմիլ էտէնլէր մէվ-
ճուտ, վէ հիսապսըղ քիմպէլէր ճիհէննէմէ իսքեան օլուր-
լարտը, վէ քուրթուլանլար փէք աղ ըտըլար: Այնրա
կէօրտիւ, քի քէնտիսինին ճիւմլէ պիւսամուսլուքլարըն տա
կէթիլտիլէր թէֆահիւս էթմէ իչին. վէ սուշուլ պուրուն-
տու օ պսլըր ճիհէննէմէ իսքեան օլանթուրտան չըք զիպտէ:

Եւրոպայի պոլիտիկոս տա կէօրտիւ, քի տաճա հաքիմտէն պու-
նուն ճիհէննէմէ իսքեան օլմասընըն սիճիլի չըքամալընը,
օ մապէյնէ կէլտի աղիւ Պիքիլ, վէ տէտի հաքիմ
Վաւա. նիաղ էտէրիմ սանա՝ օղոււմ վէ Տապալիմ, քի պիւր
աղ էլլէնտիլիսին պու սէֆիլին ճէզաընըն սիճիլին, չիւն-
քի պիւրիւն քէնտի ումուտուն պանա պըրաքմը տըր:
Ղ'էվապ վէրտի հաքիմ Վաւ. սէվկիլիւ վալիտէմ
կիւճ տիւր պանա պու նիաղըն իշիթմէք. զիւրա պէնիմ ա-
տալէթիմէ կէօրէ օնուն քէմիլքիլէրինին էօլլիւսիւ տօլտու.
քի պանա շէքվա էտէրլէր ֆուքարէլէր, եթիթմէր վէ տուլ-
լար պոլնուն էթտիլի փէք ֆէնա քէմիլքիլէրտէն էօթիւրիւ.
Փէրեատ էտիլօրլար պանա, պոլնուն տէօթիլիւ սուշուղ
քիմնէլէրին քանլարը. օնլարը իշիթմէմէյէ քատըր տէյի-
լիմ ատալէթիմէ կէօրէ: Լէթմէր պիւր քէրրէ մէր-
համէթ էթտիլիմ, վէ սաղլըք վէրտիլիմ օնա եպսուն վէ
ճամհաթըն նիաղլարը իշին. վէ պու նամքեօր եթիլին-
տէ եալան չըքտը, վէ էլլէլքիլնտէն զիւտէ թարաքքա քօ-
տու պինամուսուլուլունուն իւզէրինէ. օնուն իշին պիւր տաճա
մէրհամէթ էթմէք իստէմէմ, վէ ատալէթիմ տալի ալֆ
էթմէզ պոլնա: Ղ'էվապ վէրտի վալիտէսի վէ տէտի.
կէրչէք տիւր՝ օղուլ, քի հաք իւզէրէ լայըք տէյիլ տիւր պու
ալֆ օլմայէ. լաքին պէն հաղըթիլնտէն շէրի հէօթիւ-
մաթ տիլէմէյօրոււմ, իլլէ լութուլ քէրէմի. իմտի նիճէ
չօքլարընա չօք տէֆա քէրէմ էթտին, պէյլէ եալվարը-
րում, քի պիւր տաճա մէրհամէթ էտէսին պոլնա, քուր-
թարմայլա էպէտի սիւսէթտէն, վէ վատէլիսին՝ նէ քատար
քի իստէրտէն վէրմէք, թա քի տօղուլուղա կէլիին: Վէ
չիւն պանա պիւր աղ իպատէթքեարլըղ վար. զիւրա պէնիմ
երթուլարմըն փէհիլիլին փէք սաքլար, վէ օ կիւնլէրտէ
հիլլէքիմէյի ինճիթմէզ, օնուն իշին պէն տէ եարտում՝ շը օլայ-
րում օնա, քի փիւշմանըղա լայըք մէյվէ էլլէսին: () Լտէմ
շէրահամթը Վաւ տէտի, էյլլէ օլսուն վալիտէմ նիճէ քի
իստէրտէն. չիւնքի սէնին նըշանըն քէնտի իւզէրիւտէ
տիւր, եանի սանա պիւր աղ իպատէթքեարլըղ վար տըր.
սէպէպիլ իքտիզավէ պանա ֆարզ տըր սէնի իղզէթիլէմէք. իշ-
տէ պաղըշլարում օնու հաղըթիլնէ: Վէ ալիւր քէլամ պու
օլուպ իւրեա կէօրիւնմէզ օլտու. վէ պուլունտու օ քիլի-
զատէ տէյիլ եալմըզ օ որճաք հէրարէթ մարաղընտան
էզաթ սաղ սէլիմ թէնլէ, վէ ճան ըլա տա տէյիլիլմիշ սայ-

Մ Ի Ի Ն Ի Ի Օ Է Թ . Ղ :

Սոսորոս նամ Լսելի Պիտրէ պիր իպատէլէտար օնուն Էար-
որընչա արիշտնարարնն արուստարարնն արիշտնարարնն :

Ոսմա փափորնն հէօքմիւ ալթընտա պիր հէսարտա սա-
քին օլունլարն մապէնինտէ պէջիւք պիր քապկա զուհուր
էթտի, պունլար իքի ֆըրքա օլուպ պիրի պիրլէրին էօլ-
տիւրմէյէ չալըջըրլարտը : Պունլարն պիր թարաֆընն ի-
չինտէ Ուրտտիոս նամ պիր մէնշուր վէ ճէսուր ստէմ
վար ըտը . պունու օ պիր թարաֆըն տիւլմանլարը հէր հալ
պիր ֆէնտ իլէ էօլտիւրմէյէ չալըջըրլարտը : Վէ պունուն
Սոտիոս նամ պիր քարտաջը վար ըտը ֆաղի ամէլ քիմնէ
վէ պարըշըք սէվէն, պու հէլր քապիլի թարզ ըս չալը-
ջըրտը քարտաջընն տիւլմանլարն պարըշըղա եսթըրմայա :
Վէ պու աղիզ Պիքիւրէ զիստէ իպատէթքնար ըտը, վէ
ալըշմըշտը տայմա օնա պու տիւվայը սէյլէմէյէ . ըս հո-
գանէտա պաշարարնն իւր պաշարարնն էթ Լճաթիւն . Էն .
տայմա նիազ էտէրտի օնա քուրթարմայա քարտաջըն
տիւլմանլարն էլինտէն . վէ քէնտիսին տախի, քի օնուն
սէպէպինէ հէլըք օլմա թէհլէքէսինտէյտի : Օխատէ մաք-
պուլ օլտու աղիզ Պիքիւրէ օնուն նիաղլարը . վէ օնու չօք
թէհլէքէլէրտէն քուրթարտը . նիճէ պէյան օլուր եաղա-
ճաքլարմտան : Իմտի տիւլմանլարը կէօրտիւլէր, քի էշ-
քիւրէ ճէնկլէ պու իքի քարտաջարտան ինթիքամ ալմայ-
ա քատըր տէլիլլէր, քիրայլա օնլարն էվինէ եաքըն պիր
էվ թուլթուլար, վէ պիր քաչ կիւն չալըշըպ լաղըմ էթ-
տիլէր օնտան թա օնլարն էվինին թէմէլինտէք . վէ քօ-
տուլար օրտա քապլարլա պարուլար օնլարն էվինին թէ-
մէլի ալթընա՝ օնրա օնլարն էվին սաքին օլունլարա պէ-
րապէր կէյէ սալուրմա իչին : Պատէհու պիր կէճէ պա-
րուլարն քապլարնա ալթէշ վէրիպ քէնտիլէր քաչտը-
լար . լաքին իշտէ աղիզ Պիքիւր իմտաա եէթիշտի քէնտի
իպատէթքնարը Սոտիոսուն տիւաալ իչին : Օլորա լաղըմ
ֆարաղը չալմաալ, վէ պուլուտ կիւրլէմէսի կիպի կիւրլէ-
տի, թա քի պիւթիւն հիսար զէլլէլէ օլուր կիպի սարսըրպ
թիթիտի, լաքին օնլարն էվի քալտը քէնտի եէրինտէ,
վէ քրմիւլպամտը . սալթ օտանն տուվարնն պիր փար-
չասը, քի օնտա էհլի պէյթիլէրլլէ պիլէ ույույօլլարտը իքի

քարտաշար, աշաղը չէօրտիւ. վէ օ աղիղ Պիքիրին աճայլազ
կէօգէթմէսինէ նըշան, քի սաքլատոր ծնարը էվ իլէ պէրա-
պէր հապայա քալքմատան: () կիւրիւթիւնին սէսինտէն
պիւթիւնի ուլքուտան օյանըպ, ըշըք եաքտըլար, վէ
պուլտուլար աշըլան լաղըմը էվէրինին ալթընտա, մաթ քալ-
տըլար քէնտիլէրին միւճիւզէթի քուրթուլմասընա. վէ
մէհման օլտուլար տիւշմանլարընըն քէմլիլինին իւզէրինէ:
Վէ սօնրա սապահլա կիթտիլէր քիլիսէյէ, վէ հաթսըզ
համու սէնա վէրտիլէր Մլահա վէ օնուն աղիզ վալիտէ-
սինէ: Վէ պունտան պիր քաչ կիւն սօնրապու տազուհուր
օլտու, քի պիր կիւն օ իպատէթքեար Սուտիոս հիսարա եա-
քլն պիր կիւճիւկ կէօլ քըյըսընտա տոնուպ՝ քէն-
տի թիւֆէնկին տօլտուրուքէն կէօրտիւ, քի տիւշմանլա-
րընտան պիր պէօլիւք, եաթօթ տահա սահիսին տէյէլիմ,
քէնտի քարտաշընն տիւշմանլարընտան, քի եէօրիւյիւշ
էտիպ կէլիլիլէրտի պունուն իւզէրինէ էօլտիւրմէ իշին:
() նարը կէօրտիւ իսէ, զիատէ քօրքտու, վէ կիրտի
պիր կիւճիւկ քայրըպ՝ քի օրտայտը. վէ օնու սիւրիւպ քիւ-
րէքլէրիլէ տէնիզէ, պաշատը քաշմայա. վէ քաշալքէն
աղլայարաք սէյլէրտի աղիզ Պիքիրէ օ մէօհտատ էթտիյի
տիւվասըն. եաթի, ընդ հոլանէտա պաշապանուլէ քոյ ապո-
ւէնիս «Ը Ը» վէ սայրը: () նուն տիւշմանլարը կէ-
տիլէր եէթիշտիլէր կէօլիւն քըյըսընա. վէ ծնարտան պի-
րիսի աքապինճէ պօշալթար ծնուն իւզէրինէ տա-
հա պու կէօլիւն քըյըսընա եաքլն իքէն քէնտիլ էօլտիւ-
րիւճիւ թիւֆէնկին: Լաքին աղիզ Պիքիրին էսիրկէմէսիլէ
Սուտիոսուն թէի եարալանմատը: Ընճաք տիւշմանլար
զանն էտէրէրտի, քի քուրչուն օնուն եիրէյինէ ըրաստ
կէվիշ տիր, ումարտըտը քի շինտի տիւշէր էօլլուր:
Լմամ օ աղիզ Պիքիրին պու քէնտինէ էթտիյի եարտըմըն
կէօրիւպ՝ քուվէթիլէնտի ումուտա, վէ պաշալտը տահա
զիատէ սըճաքըղ ըա քէնտիսին օնա սըփարըշ էթմէյէ.
վէ չօք տէֆա թէքրարլամայա եիւյսէք սէսլէ օ տիւվասըն.
ընդ հոլանէտա պաշապանուլէ քոյ. վէ սայրը. վէ քայրըղ սիւ-
րիւպ քէտէրսիլ քէնտի եօլունա կիթմէյէ: Հաշան կէօրտիւ-
լէր պունու տիւշմանլար, պաշալտըլար պիրի պիր տարը սըրա
թիւֆէնկիլէրին պօշալթմայա օնուն իւզէրինէ. լաքլն աղիզ
Պիքիրին էսիրկէմէսինին քալքանըյա ճիւմլէսի պօշա չը-
քարլարտը: Օիրա Սուտիոս չափուք կիտէր, վէ քէնտիսին

ազիւ Պիքերէ սրփարը էտէրտի . վէ տիւշմանլար իւերի կիտիւ քէնտի թիւֆէնկէրին ծնուն իւզէրինէ պօշատըր-
լարտը . պու քէնտի նիաղըն ազիւ Պիքերէ տօղուլտուր-
տու, վէ ծնլար քէնտի թիւֆէնկէրին ծնուն իւզէրինէ :
Հաղիգէթ միւճիւզէթլի շէյ, քի օ քատար աթը-
լան քուրշունլարըն չօքուղու ծնուն թէնին էլէք կիպի
տէլիք տէլիք էտէճէքլէրտի, տէյլլ քի սալթ պիր շէյ էտէ-
մէտիլէր, իլէ ծնոճն տէրիսինէ տէ տօքանմատըր . իլէ եա-
լընըզ ծնուն ուրուպալարըն կէօմլէյինէտէք տէլիք տէլիք
էթտիլէր : Վէ պէօյլէ Մուտիոս քայըղը սիւրմէյլէ ուզաք-
լանտը տիւշմանլարընտան՝ Ալլահըն վէ ազիւ Պիքերին
կէօրիւնմէզ էլլիլէ կէօղէտիլմէսիլլէ, կէօրիւն օ պիր թա-
րաֆընա սաղ վէ լէքէսիլլ էէթիշտի . վէ քարայա չըքըպ,
տիլլ չէօքտիւ, վէ եիւզ իւզէրինէ տիւշտիւ եէրէ . վէ Հաթ-
սըզ շիւքիւրլէր վէրտի ազիւ Պիքեր վայիտէթուլլահ :

Պոստա նալ էրէր (Պոստինոս խալէն իւնիւն իւնիւն իւնիւն
լապընպոս պապ . 74 : Վէ հայր Ալլահտան . Գրիգոր ճիւլ .
Գ . լապ . 6 :

Մէյլէ :

Նիճէ պու իպատէթքեար Մուտիոս քուրթուլտու էօ-
լիւմ թէհլիքէսինտէն սրփարըն էթմէյլէ քէնտիսին ազիւ
Պիքերէ, քէզալիք պիլ տէ հէր տէրթլէրիմիլտէ, վէ
թէհլիքէլի քապալարըմըզտա պօրճուլուղ սրփարըն էթմէյլէ
օնա պիլի . սէօյլէմէյլէ եա պու տիւլայը . լիւր հոյա-
նէա պաշարպանիւն իոյ ապտանինս զէ լիւրին . Դոստի-
տանէր պաշարպան իւր 'ի իւրիս իւր . այլ իւր իւրիս իւր
միւրիւն, իոյ տանապաշարպանիւն տանապաշարպան . եանի,
Սէնին հիւայլիլինին իւրիւնն ալլիւնս սրղընըրը աղիւ Սա-
լիւնիւրալ . իւրիւնն իւրիւնն ալլիւնն իւրիւնն իւրիւնն
զէրիւնն իւրիւնն իւրիւնն իւրիւնն իւրիւնն իւրիւնն, էտ իւրիւն-
ն իւրիւնն ապտանիւնն աղիւ Պիքեր . եաթօթ պուշուն կիպի սալ-
լը տիւլա քէլամլարը . շէօյլէ քի պիլ տէ րուհանի վէ ճիւ-
մանի թէհլիքէլէրտէն քուրթուլտըմ : Նիճէ նալլ օլու-
նուր, քի (Պոստինոս նամ պիր Պրանչիսկիւն րահիւլ իքի
այաքտաշ ըլա պիր օրմանտան կէզէրքէն, պիր պէօյլէք քա-
սըրկա վէ պուլուտ կիւրլէմէսի օլտու . վէ պիր սէտա էլիթ .

տիւր՝ քիտեր խտի, վուր, վէ քը՛ւ • վէ իշտէ վուրտու երւ-
տորըմ՝ օնուն այարտաշարընըն պիրին՝ վէ էօլտիւ : (Թ)էքրար
իշիթտիւր օ սէտի, վէ վուրտու շիմէք իքինճի այարտա-
շըն, վէ էօլտիւ : () գոստինոս րահիպ օլտեմ քօրքուսուն-
տան աղիզ Պիքիրէ պէօյլէ ֆերեստ էտէրքէն • ընդ հո-
վանէտ — պաշտպանութե քոյ ապաւնիմք մը Լճածին • վէ սայ-
լը • իշիթտի օ սէտայը, քի տէրտի, իմտի պունու տա վուր
վէ քը՛ւ : Վէ իշտէ ճէվապ վէրիլտի հալանըն իշինտէն • վէ
տէտի, քատըր տէիլիմ, քատըր տէիլիմ • զերա աղիզ
Պիքիր վալիտէթուլասըն հարտըմնա սըղընտը :

Ե Ի Ի Ն Ի Ի Օ Ի Թ • Պ Լ :

Եղէ Պիքիրին Դեճի-դէվէյլէ Վաղէնիտանէ շէհրէ Եոմարտա-
պան Դոմէթիւր :

Տնուն 1008 • սէնէսինտէ, Պիլէմէնկ փայլիթաշտը Վա-
ղէնտիանէյէ զիտտէ շէտիտ եումրուճաք տիւշտիւ • վէ ազ
կիւնէր մապէյնիտէ սէքիզ պին ճան էօլտիւ, վէ
օնտան սօնրա կիւն կիւնտէն արթար վէ աղարտը : Լմտի ալըշ
վէրիշ քալքտը, էվէր վէ սարայլար սաքին օլանլարտան պօ-
շալտըար, քիլիսէլէր պըրաքըլտըլար, մահքէմէլէր քափան-
տըլար • վէ շէհրէ չէօլ օլտու : Հիչ պիր շէյ իշիտիլմէլտի
շէհրիտէ աղլամա վէ ֆերեստ էթմէ սէսինտէն քայըր • զե-
րա ալէսէվի քըրարտը էօլիւմ՝ իհտիարլարը վէ կէնճէլի,
ֆուքարէլէրի, վէ զէնկիլէրի • էվաուլար քաշարլարտը ա-
թալարնտան • վէ աթալար էվլաթլարնտան • էրքէքլէր
զէվճէլէրինտէն, վէ զէվճէլէր էրքէքլէրինտէն, լաքին նա-
ֆիլէ • զերա հալա պօզուլուպ ալէսէվիյէ քըրարտը ծիւմլէ-
սին : Սօնրա քնսան չարէլէրինտէն ումուպարը քէսի-
լիպ, Լլլահա, վէ աղիզ Պիքիրին շիֆայէթինէ սըղըն-
տըլար • վէ նիսղ էտէրլէրտի կէճէ կիւնտիւպ աղիզ
Պիքիր վալիտէթուլասա հարտըմ էթմէյէ օնլարա • վէ օ
անլէրին ահիղարլէրին իշիթտի • վէ պէօյլէ օլտու : Վա-
ղէնտիանէ շէհրինէ հարըն աղիզ վալիտէթուլասըն իզգէ-
թինէ հափըմըշ պիր կիւչճիւք քիլիսէ վար ըտը՝ Լճածին
աղէլէր տէնիլմիշ • վէ օնա եաքըն պիր կիւչճիւկ բուլի-
պէտէ սաքին օլուրտու պիր ճգնաւոր վէ աղիզ քիմնէ • վէ
օ տա տայըմ նիազ էտէրտի ծիւմլէտէն միւսլարէք աղիզ

Պէքիրէ, շէհիրին իւզերինէ քերէմ էտիպ՝ քուրթարմայա անլէրի եռւմրուճաքտան: Աէօրիւնտիւ պու ճգնաւորա ազիզ Պէքիր մուհապէթլի եիւզ իլէ. սէօյլէտի օնա վէ տէտի. Սալէնտիանէ շէհիրլիլէրինին իւզերինէ եիւրէյինին աճըմասըն կէօրտիւմ. վէ նիազլարըն իշիթտիմ, վէ իշտէ կէլտիմ քալտըրմայա եռւմրուճաղը օ շէհիրտէն. վէ պու կիւնտէն սօնրա սաղալընլար օ մարաղտան թուլթուլմուշ օլանլար տախի. լաքին իստէրիմ, քի եսարըն Սեպտեմբերին եէփիսինտէ, պէնիմ մէվլուտիմին (եանի ծնունդումուն) արիֆէսի տիր. Ճիւմլէսի ծոմ թուլթսունլար, վէ տիւա եթսինլէր, վէ էյէր պունու էտէրլէրսէ, կէօտէրէյիմ օնլարա կէլէն կէճէ Լլաշըն միւճլէթին, քի հէյրան օլսունլար, վէ քիւլիյէ քատըր Լլաշը թէսպիհ էյլէսինլէր. պունու սէօյլէիւպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու: Աէ ճգնաւոր օ սահաթ կիթտի շէհիրէ, վէ կիւրտի հաքիմլէրինէ՝ վէ զսպիթլէրինէ, վէ նաքլ էթտի օնլարա կէօրտիւյիւն, վէ ազիզ Պէքիրին օնա պույուրտուղուն. վէ անլէր ամէլ էթտիլէր ճգնաւորուն սէօզիւնէ ազիզ քիմնէ տիր տէյի: Աէ վազ էթտիլէր պիւլթիւն շէհիրէ կիւլիլէրլէրտէն թա պէօյիւլլէրէտէք ծոմ տուլթմայա ազիզ Պէքիրին ծնունդումուն արիֆէսինտէ: Աէ օնու թէքմիլ էթտիլէր Ճիւմլէսի կէօնիւլ իստէյիլլէ. վէ սօնրա պաշաւտըլար հէր եէրտէ, եանի էվէրտէ, վէ մէյտանլարտա նիազ էթմէյէ քէրէմքեանի ազիզ Պէքիրէ, օնլարա մէրհամէթ էտիպ՝ քուրթարմա իշին օ եռւմրուճաքտան: Աէ կէճէ օլունճա Ճիւմլէսի օյանըք տուրուրլարտըր կէօրմէ իշին. քի նէ օլսա կէրէք օ կէճէտէ, նիճէ քի սէօյլէմիշտի ազիզ Պէքիր օ ճգնաւորա: Աէ իշտէ եարըր կէճէ՝ կէօրտիւլէր Ճիւմլէսի, քի կիւնտէն շէֆաֆլը պիր նուր սօղտու կէօյլէրտէն. վէ նուրուն իշինտէ կէօրտիւլէր ազիզ Սալիտէթուլլաշը տօնանմըշ սալթանաթիլը վէ ղէյ քըյմէթ ուրուպալարլա, վէ քէնտի կիւնէշտէն աշըրըր կիւզէլ՝ վէ քուշանմըշ ֆէրիշթէլէրտէն: (Նու հաչան կէօրտիւլէր, եէրէ տիւշտիւլէր, վէ էլլէրին եօքարը քալտըրըպ՝ նիազ էտէրլէրտի օնա աճըր կէօզ հաշարըյլա մէրհամէթ էթմէյէ օնլարա, վէ օնլարըն քապահաթլարընա կէօրէ քազէպ վէրմէմէյէ: Աէ կէօյլէրին սուլթանը հաւատան էտի եէրէ, վէ պաշաւտըր շէհիրին պարըսընըն էտրաֆըն տօլաշարաք կիթմէյէ, վէ էլինտէքի սիճիմէ քուշատըրտըր շէհիրի, սանքի օ սիճիմէ կէմ վուրուրտու

էօղիւմէ, նիճէ պէջլէ մանա վերիւրէր չօքլալը . վէ սօնրա կէօրիւնմզ օլտու շէհրիւրէրին կէօղէրինէ : Լաքին թէք-
րար կէօրիւնախու օ կէճէ օ ճգնաւորա . վէ տէտի . կիթ շէ-
հրէ, վէ սէօյլէ հաքիմլէրէ, քի սապահ պէնիմ ծնունդու-
ման եօրթուսու տուր, ճիւղէսի թափօրա չօքսընլար շէհի-
րին պարըսընըն էտրաֆընա . վէ տէշիւսինլէր օ սիճիմի,
քի օրտա պըրաքտըմ վէ եուսրուճաք տէֆ օլտուն : Շըգ-
նաւոր օ սահաթ քալքըպ կիթտի շէհրէ, վէ խապէր
վէրտի օնլարա ազիզ Պիքիւրին էմրինէ կէօրէ . վէ օնլար
միւթիհ օլուպ էօյլէ էթտիլէր : Օիրա օ կիւն սապահ պէջ-
իւք զիննէթլէ թափօրա չօքտըլար իւմիւ . շէհրիւրէր պա-
րընըն էտրաֆընա . վէ վափաղար ազիմ իբրամ ըլա տէ-
շիւսիլէր օ ազիզ Պիքիւր վալիտէթուլաճըն միւպարէք էլի
տօքսանմայլա վաքթսնան շէրիֆ սիճիմի . վէ աքապինճէ տէֆ
օլտու եուսրուճաք : Պատէհու պիր մէնշուր քիլէ եափտը-
լար ազիզ Պիքիւրին իզգէթինէ, վէ օրատա քօտուլար օ
զիլ քըյմէթ շէրիֆ սիճիմի : Վէ շէհրին պէջիլ, քլէրի պէջ-
լէ պիր ազիմ լուծֆուն ունուտուլմայլա՝ զիքր օլմասը ի-
չին կանուն քօտուլար, քի հէր սէնէ, Սէպտեմբերին սէ-
քիզինտէ . աղիմ զիննէթլէ թափօր ուլա տօլաշտըսընլար
օ շէրիֆ սիճիմի շէհրին պարըսընըն էտրաֆընա . քի
ալթը միլ եօլտուր, սանքի իքի սահաթըք : Վէ օնու տահա
պու կիւնէտէք էտէրլէր օրտա սաքին օլմանլար :

Պուշու-նալ էրէր Ղադրէ իւղլէնէրէան չէնաթի չէլապընաթ :
Վէ հայր Լիլէսաանը . Գիւր . ճիւր . Գ . Լապ . 10 :

Մէյլէ :

Պու շէհրիւրէրին քաղէպինտէն ֆիքր էտէլիմ պիզ տէ
կիւնահլարըն մէքրուֆլուղուն . վէ էօղիւմէ քատար քաչա-
լըմ օնտան . նիճէ քի սէօյլէր Սողումն . Ըշուտաանիւն ա-
նէ միւրն գօղողո-րա : Լանի, սէֆլէ էրէր իլ-նահ ճօ-
մահալար : Օիրա նիճէ սէօյլէնիր մղուլնց քիթապըն
տա, կիւնահ քալտըրըր ինսանտան ճէմի էյլիքլէրի, եանի,
Լլաճը, վէ էպէտի ճէննէթի, քիլիսէնին քարտաշըղըն,
վէ օնուն եարտըմըն : Վէ իչէրի կէթիւրի ճէմի քէմլիքլէ-
րի, վէ էօրիւրիւր ճանը, նիճէ Հալիօրոս առաքեալ սէօյլէր .
միւրն խարաբէալ գլահ ծնունի . եանի . Ըշուտաանիւն առաք-
եալ :

բոր էօլեմի . Եանի ճան էօլիմին : Աէ նէսէզա էյլէր
օնու հէր էյլէյէ , նիճէ սէօյլէր մութըւլու () զոստինոս .
կիւնահքեար քիմսէ եէտիւի էքմէյէ լսյիք տէյիլ տիր :

ՄԻԻՃԻԻ.Օ.ԵԹ. Գ.Բ.

Իւլ իննանը չօղան չըպար՝ ապիւ Պիւրբին իւննապէլի
իւլն ոսրլահարըր էւլ ոսլտարըրն զօրլամոնրոն .

Պրանսա Ֆիլէմէնկինին էյալէթինին Սիսին նամ
պիր քէօյիւնտէ իւլ քօյուն չօղանը պաքիրա քըզար վար
ըտը . պունլար ֆարազա մալ թարուֆընտան ֆուքարէ
իտիլէր , լաքին առէլէրինին վէ պաքիրալըբլարընըն վէ
կիւնահսըզըբլարընըն փաբըղըյա զէնկին խտիլէր . վէ
տաիի աղիլ պիքիր Վալիտէթուլահա զիատէ իպատէթ .
քեար ըտըար . վէ կէօնիւ պիրլէյի իլէ պիլէ տուրուլարտը :
Իմոի՝ րաստ կէլսի , քի պիր կիւն պիր խտիլ
չայըրը եայլատա քէնտի սիւրիւլէրին կիւտէրքէն , օնտան
իւլ թանէ քանլը վէ զիանքեար սօլթատըր կէչտիլէր :
() Նըր հաչան կէօրտիւլէրսէ պու կիւնահսըզ քըզարը ,
տէտիլէր պիրի պիրլէրինէ . պիլ իւլ պունլար տա իւլ պիլզիմ
արլըմըրզա եէթէր զօրլամայա պունլարը պա խտիլ եապան
տա . վէ պունու տէյիպ՝ պիր եանա պըքաքտըրար քէնտի
լէրին սիւահլարըն . վէ եէօրիլ իւլ էթտիլէր օնլարըն իւ
զէրինէ վէ պաշտտըրար եալթաքլանմայա , վէ զօրլամայա
օնլարը մուրտարըղա : Աէ օնլար էվէլիսի քօրքտուլար օն
լարըն էօյլէ մուրտար սէօլէրինտէն . վէ սօնրա Բապ
պինին լութֆույա քուվիլէթէնիպ քօվտուլար օնլարը . վէ
տէտիլէր . եաքլաշմայըն պիլզէ , ֆարալա պիլզ մէճալսըզ
քըզար ըզ , լաքին պիլզիմ եարտըմճըմըզ աղիլ պիքիր
Վալիտէթուլահա տըր , օնա քիմսէ քարշը տուրամազ : Լաքին
էտէպիլզ սօլթատըրար պիր շէյ եէրինէ սայմայըպ օնլարըն
սէօղըն , տահա զիատէ եաքլաշտըրար օնլարա տութմա
իշին օնլարը : () Լուէմ օնլար իւլիւ պիրտէն պիր ազ իրաք
լանըպ , տիլ չէօքտիւլէր . վէ քէնտի էլէրին կէօղէրին
կէօյլէրէ քալարըրպ , պաշտտըրար կէօզ եաշը՝ վէ ահի
զար իլէ տէմէյէ , էյ քէրէմընտի աղիլ պիքիր Սէրի
էմ , կէօր՝ քի նէ տարլըքտա վէ սըքլէթտիլզ , վէ պը
րաքմա պիլզ մուրտարըղա , զիւրա էյի տիր պիլզ էօլմէք

երեւոյթի միջոցն արեւըն՝ քայրու էթմէտէն, վէ պաքիրալը-
 ղըմը՝ քի սանա վէ սէնին օղունա փէշկէշ էթտիք. էօյ-
 լէ խէ եէթիշ պիղէ իմտատա. վէ քուրթար պիղի պու-
 զօրպալարն էլէրինտէն: Իշիթաի աղիղ Պիքի օ կիւնահարը
 վէ աղիղ քըզարըննիազարըն, վէ քուրթարտը ընլարը էօյ-
 լէ պիր թարզ ըլա. քի պիղէ զըթ կէօրիւնիւր, լաքին
 ընլարա իշթիշամ, վէ քէնտիլէրին տէրթէրինէ էնճամ օլ-
 տու. եանի, եէր օ զիանքեար սօլթատարը եուտմայա
 պէտէլ, աշըլը օ աղիղ քըզարըն պյաղընըն ալթը,
 սօլթատարըն կէօղիւ էօնիւնտէ՝ օրատա, նէրտէ քի քըզ-
 լար տիղ չէօքմիւշ տուրուրլարտը, վէ պաշատը
 եուտմայա վէ կէօրիւնմէզ էթմէյէ. ընուն իշին էվվէլ ըն-
 լարըն պաքլարը պաթըպ կէօմիւլտիւլէր եէրէ թա՝ քալ-
 չալարընատաք. սօնրա ազար ազար պէլէրինէտէք, սօնրա
 կէօքսէրի սօնրա պօղաղարը, սօնրա պաշարը, վէ էն սօնրա
 ընլարըն քօլարը՝ վէ պիրի պիրինէ քալուշմիւշ վէ կէօյլէրէ
 քալարըրմիւշ էլէրի. վէ պէօյլէ եէրէ պաթըպ՝ պիւթիւն
 քօյլպ օլտուլար. վէ ընլարըն ճանլարը փաք կէօյէրճիւլէր
 կիպի ուշտուլար կէօյլէրէ, աղիղ պիքիլէրին սըրասնա, վէ
 ճէննէ թին թիւքէնմէլ շալըրղընա: Վէ պիթիշտի թէքրար
 թօփարաք՝ նէրտէ քի պաթտըլար աղիղ քըզար. վէ չալըր
 պիթտի իւղէրինտէ. վէ Տիշ աշըրմամիւշ կիպի կէօրիւնիւլտիւ:
 Պուռու սօլթատար կէօրիւպ զիատէ քօրքտուլար, վէ թէօլ-
 պէ իստիսֆարէ կէլիպ քէնտի զալըմըքլար իշին՝ տիւշ-
 տիւլէր եէրէ երեւոյթիւնն իւղէրինէ, վէ աղարլարտը քէնտի-
 լէրին կիւնահարըն աճը կէօզ եաշարըյլա: Վէ սօնրա կէօ-
 նիւլ պիրլիլիլէ եարըն օրմանտա պիր թաշ մաղարայա
 կիրտիլէր քէնտի կիւնահարընա թէօպէ էթմէ իշին: () րա-
 տա տուրտուլար քալտըլար քէնտիլէրին ճիւմէ էօմիւլէ-
 րինն կիւնիլէրինտէ, փէճրիղէրտէ, օրուճլարտա, իպատէթ-
 լէրտէ, վէ եէր իւղէրինտէ եաթմայա, վէ սայըր խայըր
 ամէլէրտէ, վէ օրատա փաքըլ ըլա էօլտիւլէր: Վէ
 լաքին թէլլալ օլուպ՝ իւշ էճթիշամը պաքիրա չօպն քըզ-
 լարըն միւճիւղէթի պաթմասըն նաքլ էտէրլէրտի քէն-
 տիլէրին կէօրմէյէ կէլէնլէրէ. վէ կէօստէրիլէրտի ընլարըն
 պաթտըրլարը եէրի տաիտի. վէ օրատը իզգէթ իքրամը
 եէր օլտու: Վէ Ըլլահ քէնտիսի տէ աղ վարըթտան
 սօնրա կէօստէրտի օրատա քէնտի միւճիւլէթին, իճթի-
 շամլամա իշին օ աղիղ քըզարը. վէ պէօյլէ օլտու: Հա-

տալանտը պիր շէտիթ սարընք հաստալըղըյա Լանդրիկոս աշըր պաշըր, Բոլըովէն նամ Գիլէմէնկ պէյնին. վէ Հոուբերդոս Գրանսա փատիշահընէն քըզը Լոդեղդէ պու պէյնէն Եհիյտի, վէ պու հաստա Լանդրիկոս Տէքիմէրտէն իլաճ վէ տէրման պուլմայընճա, սըղընտը Լլահա տիւվայլա տէրտիինն սաղըղը իչէն: Սէ պու պիր կէճէ ույուրքէն իւրեա կէօրիւնտիւ օնա Լլահասան, քի տէր խտի կիթ Սիսինտէ Ֆէլան օրմանա, օրատա սաղըրըն պուլըրսուն: Վալքտը օ աշըր պաշը, վէ քէնտի պէյնին իզնիլէ կիթտի չափուկ օրմանա, վէ եէթիշտի օրայա՝ նէրէտէ քի օ իւչ եօքարտա զիքր օրունան ազիլ պիքեր քըզըր պալմմըլարտը, տիյնէնտի օրատա չայըրըն իւղէրինտէ, քի օնուն ալթընտա աւիլ պաքիրալարըն թէնլէրի տուրուրարտը: Սէ պիր աղ ուլքույա կէօղէրին քափար քափամաղ, իշտէ օյանտը, վէ սաղ սէլիմ պուլունտու օ չօքտանքի շէտիթ հաստալըղնտան: Լամի զիատէ հէյրան օրուպ, չաղըրտը օ լմարաֆլարըն ատէմէրին, վէ սիւալ էթտի, քի նէ քուվվէթ օլա կէրէք պու եէրին քուվվէթի: Վաքը էթտիլէր օնլար սըրասըյա եօքարտա զիքր օլունան չօպան քըզարա ըստտ կէլէնի. վէ տէտիլէր իլիմիշիլ քի պուրտա՝ պու եէրտէ պալթարար եէրէ, ազիլ Պիքերին եարտըրըյա սաքլանըպ սօլթատարըն զօրլամա սըրտան: (Նու հաչան իշիթտի աշըր պաշը, զիատէ լմաճուպլանտը՝ վէ շիւքիւրէր վէրտի Լլահա, վէ կիթտի քէնտինն Լոդեղդէ սուլթանընա, քի օ զաման Գըրանս սատա պապասընըն եանընտայտը. վէ նալը էթտի օնա քէնտինն միւճիւղէթի սաղալմասըն, վէ ազիլ Պիքերին միւճիւղէթին օ ազիլ չօպան քըզարըն իւղէրինէ: Սէ օ զահիտ սուլթան պու շէյլէրին ճիւմէսին իշիտինճէ սէվինտի զիատէ. վէ քալքըպ չափուկ կիթտի Յիլէմէնկէ քէնտի շէհրինէ, վէ օրատան կիթտի Սիսին քէյլէ ազիլ Պիքերին միւճիւղէթինն եէրինէ: (Օրայա եէթիշտիքտէ, օ պէրրիլէրտէ սաքին օլանլարտան վուքուֆ օլտու պու իլէ. վէ սօնրա էմր էթտի օ պիլմէն չայըրարը քէօքլէտէն պիր եանա չըքարմայա, վէ լծփիրալը քազմայա: Սէ հաչան պիր սըղըն քազտըլար լծփիրալը. էվիլէ կէօրինտիլէր ապիլ պաքիրալարըն էլէրի պիրի պիրինէ քալուշմուշ եօքարը քալտըրըմըլ էյլէ քալըլը. սօնրա կէօրիւնտիլէր օնլարըն պաշարը, վէ սօնրա օնլարըն պիւ-

Թիւն թէսկերի ելլէ տիղ չէօքմիւշէր, վէ նէֆէսսիզ.
լաքին չիւրիւմէյիւ էլլէ թէմիղ փաք քալմիւշար. վէ
օ քատար երվարն տէվրինտէ օ կիւն թագէ էօլմիւշ
կիւի կէօրիւնիւրլէր խտի. եանի քըռք երլտան
զիւտէ: (Նու հաչան կէօրտիւլէր՝ փէք ղիւտէ հէյրան օլ-
տուլար, վէ թաճուլարնտան վէ աճրմարարնտան աղ-
լարլար՝ վէ հաթարզ շիւքիւրլէր վէրիւրլէրտի Լըւհա վէ օ-
նուն աղիղ վալիտէսինէ, վէ պիւլէրճէ մուլթու վէրիւլէր-
տի օ մուլթուլու ջօպան պաքիրա քըղլարա: Վէ սօնրա տէ-
տի Լընղիղէ սուլթան, չիւլքի պու եէր սք տուր՝ ֆարղ
տըր պուրատա պիր հէյքէլ եաիմաք աղիղ Վալիտէթ-
ուլահն իսմինէ, նասըքի տէտի՝ վէ էօլլէ էթտի. զիրա
պիր միւքէլլէֆ քիլիւէ եափտը, վէ օրատա քօտու օ իւչ
ապիզ պաքիրալարն թէսկերին. վէ քիլիւէնին եանրնտա
պիր տէ մարապետլէր մանաստըրը եափտը. օնտա սաքին
օլուրլարտը, վէ հալեա սաքին օլուրլար թա պու կիւ-
նէտէք օթուզ պիւքիր մարապետլէր: Վէ օ քիւլէյէ փէշկէշ
էթտի Վնուն սք խաչընըն պիր փայըն, քի օնու քէնտի
աքրապասը Վուլիէլմու Լյուուսաղէմ պատրիազը կէօնտէր-
միշտի օնա օրատան: Վէ տէյիլ սալթ պու քատար, վէ
տաիի կէօրիւնտիւ աղիղ Պիւքիր պու Լընղիղէ սուլթանա,
վէ տէտի. իստէրիմ՝ քի հէր սէնէ պիր ղիննէթլէ թափօր
օլտուն օ եօլուն իզինտէ, օնու քի եարն պուլուրսուն
սիճիմ իլէ նշան օլմուշ քիլիւէնին էտրաֆընտա՝ պէնիմ
օղլւմ Վնուն աղիղ խաչընըն իզգէթինէ: Վէ իշտէ էր-
թէսի կիւն պուլտուլար սիճիմի օրատա, քի քիլիւէնին
պէօյիւք մէզպահնըն սաղ թարաֆընտան կերիլիւ՝ վէ քի-
լիւէնին քափուսունտան տըշարը ջըքըյ՝ տօյաշըրտը քիլի-
սէյի, վէ տէօնէր կէլիր մէզպահնըն սօլ թարաֆընտա պի-
թէրտի: Արզկըյա կէօրէ օ սահաթ ջըքտըլար թափօրա. վէ
թա պու կիւնէտէք օլուր օ ղիննէթլէ թափօր:

Պոս նապ օրոնուր Լյուսնու շէվէլլէ Վալիտէլուլուէն յի-
ւապընիւս: Վէ պոսնու նապ էրէր հայր Վաուլա Բօլլէ. ճիւր,
ն. էօրին, 10:

Մէյլէ :

Պու ազիզ պաքիրալար էմնալի պօրճույնը պիղ տէ էօլմէյի պոյնուսուղա ալմաք, նէ քի Ալլահը կիւնահա ինձիթմէք, զիրա պէջլէ քիմսէլէրին էօլլումիւ Ալլահա զիատէ մաք-պուլ տուր, օնուն իչին սէօյլէր մարգարէ։ Պապուհան է աւաթէ Տմ հոհ «Էյ իւրոյ. եանի, շըյմէլէ Կիւ Ալլահին հոգուրինդէ շէնդի աղբլէրինին էօլլումիւ. վէ Սողոմոն սէօյլէր. Բրդուրն՝ Էլէ հասցէ 'ի շահճանիւ, 'ի հանգստէան Էղջի, եանի. ապրըտնէ՝ Էօլմէյէ պէլէլէլէյիսէ, լահալպա օղուր. իմաստ. 7. Սէ զըթտը, քիմ քի քօրքմալ կիւնահա Ալլահը ինձիթմէտէն, Փարազը ալիմ, քատըր, վէ մախ-լուխէթլէր իչինտէ իւլիթլէմէ օլա, էօյլէ քիմսէյի եիւզ-տէն պըրաքըր Ալլահ վէ քօվար. նիճէ պէյան տըր եիւճէ Փէրիլթէտէ, վէ հազըլթի տտէմտէ, քի օնլարը եիւզտէն պըրաքտըր Ալլահ կիւնահ իչին. քի օնունլա քապահաթ էթաիլէր օնա :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Զ Է Թ Դ Գ :

Ելէլ Պիթիւ Էալպէ Էյլէպէ շէնդի իպարէլիւտըր Երա-նաս օնուն պըրուրդուրնա :

Նէմսէ էյալթիինին Կողոնիա շէհրինտէ տօղտու մուլ-լու Երմանոս։ Օնուն աթալարը պու տօղտուքտան սօնրա կէօնէ կէօն քաղալարաբաստ կէլիպ՝ տէվլէթտէն տիւշտիւ-լէր, վէ Փուքարէ օլտուլար. վէ օնլարըն էվատըր Երմանոստա չօճուրլուղունտան պաշայրպ ֓ուքարէ վէ տիլէնչի օլտու։ Իմտի՝ պու Երմանոս տահա եէտի եաշ մքքտարը չօճուլ իքէն օքումայա կիտէր տի, օրատա զիատէ իլէրի կիտէր-տի, զահիտլիք վէ իպատէթքեարլըղլա վալիտէթուլահ շալիզ Պիթիւրէ վէ օնուն օղու Յնա, նէ քի քիթապ-լարըն իլմինէ աշնա օլմայա։ Օնուն իչին նէ զա-մանքէնտի աքրանլարը՝ վէ պօյտաշը ուշաքլար պօշ վաքըթտա օյունա չըքարլար ըտը, օ սյրլըպ օնլար-տան կիրիտի քիլիսէյէ. օնտա մէզպահըն իւղէրինտէ, ազիզ Պիթիւր Սալիտէթուլահըն քէնտի Ալլահ օղու Յն քու-ճաղընտա շէքիլմիշ պատկերինին հուզուրինտէ սըճաք մու-հապէթլէ տիւլայա տուրուրտու հայլը վաքըթ։ Սէ օ

քատար ալէֆլէնիպ մանուկ Յուն վէ ծնուն վախտե-
սինն մուհապէթինէ եանարտը, թաքի քարտաշ կիպի
սէյլէշերտի Յուլա վէ ողայրպ քուճաքարտը ծնու.
վէ խտեմէգտի քի քիլեստէն այրըլըն: Աէ չիւնքի տա-
հա չոճուղ ուտու, վէ զիատէ փաք Ֆիրիր, պիր
քէրէ մանուկ Յնա պիր մէյվէ վէրտի եեմէյէ, ծնու քի
պաշկալարը վերմիշէրտի քէնտինէ: Աէ իշտէ ազիզ Պիքիր
օ պատկէրտէն էլին ուզատըպ՝ ալտը ծնուն մու-
հապէթինէ, վէ կէօրիւնմէզ էթտի, վէ պիլմտի Լըմանոս՝
րի նէ օլտու մէյվէ: Խմտի՝ նիճէ Լըմանոս սէվէրտի ազիզ
Պիքիրի քէնտի վալիտէսի կիպի, վէ ծնուն Լըլահ օղուն
քէնտի քարտաշը կիպի. քէզալիք ազիզ Պիքիր տէ սէվէր-
տի. ծնու. քէնտի էվատը կիպի, ծնու աշիքետէ կէօստէր-
տի սօնրա կէլէն եարտըմարըյա՝ քի էթտի. ծնա: Լըմանոս
Ֆուքարէ օլմայլա տէիլ սայթ եազըն, իլէ քըշըն տա եալըն
այաք կէզէրտի նէմցիստանտա, օրատա քի սօվր.ք շիթ-
տէթի օլուր: Պատէհու պիր քըշ կիւնիւ քիլեստէ
եալըն այաք ազիզ Պիքիր վալիտէթուլահըն, քէնտի
սէվիլիլու վալիտէսինն մէզպահընըն էօնիւնտէ տիւայա
տուրուրէն այաքարընըն իւշիւմէսի իշին թիթրէրտի տէտի
ծնա ազիզ Պիքիր. օղուլ նէ՞ իշին ճիզմէ կէյմէզսին, քի
սօվուքտան էօյլէ թիթրէմէյէսին: Լըմանոս ութանարաք
ճէվապ վէրտի՝ վէ տէտի: Սուլթանըմ Ֆուքարէլիլիտէն
էօթիւրիւ ճիզմէմ եօք տուր: Տէտի ծնա ազիզ Պիքիր է-
լիլէ կէօստէրմէյէ՝ շու թաշը կէօրիւ օրմուսուն, վար ծնու
քալարը, ծնուն ալթընտա աճճէ պուլուրսուն. վէ ծնու
ալըպ այաքարընա ճիզմէ ալասըն ծնունլա: Լըմանոս կիթտի,
վէ քալարտը օ թաշը, վէ պուլտու աճճէ եէնի փարաք վէ
թաղէ վարպհանատան չըքմըշ կիպի, պիր ղուրուշ
տէյերի, վէ պիր չիվթ ճիզմէյէ եէթէճէք: Աէ ծնու
էլինէ ալըպ՝ կէլտի սէվինէրէք Սալիտէթուլահ ազիզ
Պիքիրէ, վէ կէօստէրտի ծնա: Օլտէմ տէտի ծնա
ազիզ Պիքիր, վար օղուլ այաքարընա պիր ճիզմէ
ալ. վէ տէիլ սալթ պու. քատար, իլէ պու կիւնտէն սօն-
րա նէ քատար իքտիղան օլուրսա վէ սայրը շէյէր
իշին, եանի ուրուպալար իշին, քեհաթար քալէմէր վէ
քիթապլար իշին, վէ սայրը, կիթ օ թաշա, վէ աճճէ
պուլուրսուն ծնուն ալթընտա. վէ ծնու ալըպ իքտիղալէրին
քայլըրասըն: Սօնրա Լըմանոս իլք աճճէ իլէ, քի քնու.

պուլտու, սաթըն ալտը քէնտի պաքլարընա պիր ճիզմէ, վէ
 օ կիւնտէն պաշարպ' նէ քի իքտիզա էտէրտի, օ թաշա
 կիտէր' վէ պուլտուտու աճճէ, վէ ծնունլա քայրըրտը
 քէնտի իքտիզալէրին, վէ պու տիւրտիւ պիր քաչ վաքըթ: Ա է
 սայրը ծնուն մէքտէպ այպքտաշարը կէօրմէյլէ պունու՝
 քի Նրմանոս նէ զաման իստէրսէ աճճէ պուլտույօր, զհատէ
 շաշարլար՝ վէ տուլմաք իստէրլէրտի՝ քի նէրտէն պուլտույօր
 օ աճճէյլ՝ վէ եախօթ քըմ' վէրիյօր ծնու: (Նուն իչին պիր
 կիւն կիզիճէ էնտէսինէ տիւշիւպ' կէօրտիւլէր, քի կիթտի
 օ թաշը՝ քալտըրտը, վէ օրտան կէլտի ալուճու տօլու
 աճճէյլէ: Պունու կէօրիւպ պիր շէյ սէօյլէմէտիլէր օնա.
 վէ քէնտիլէր տէ աճճէսին մուհապէթինէ կէօնիւ վէ-
 րիպ, կիթտիլէր թաշա՝ վէ քալտըրտըրա օնու, արարլարտը
 ծնուն ալթընտա պուլմաք. լաքին հիչ պիր շէյ պուլա-
 մատըրա: Սուլթուլու Նրմանոս պէօյլէ քալտը պիր քաչ
 սէնէ, տայրմ եարտըր պուլմայա քէնտի Ֆուքարէլիինէ
 աղիզ Պիքիտէն: Ա է սօնրա տիւնեատան կէրի շէրի-
 լիպ, Պրեմօստըրալլարըն թարիքինէ կիրտի, Ստէնվիզնան
 մանաստըրընտա, օրտա քալտը ճէմի քէնտի էօմրիւնին
 կիւնլէրինտէ, մէլայիքանէ ամէլէրլէ. վէ օ քատար իպա-
 տէթքեար ըտը աղիզ Պիքիտէ, թա քի քաչ քէրրէ քի
 ծնուն աղիզ իսմին իշիտիլսէ, տիզ շէօքէր եէրի էօիէրտի.
 վէ էօյլէ պիր աղ քալըրտը եիւզիւն եէր իւզէրինտէ տուլ-
 մայա: Ա է էյէր նէ իտի քէնտի իւզիւն պիր աղ եէր
 իւզէրինտէ տուլթմասընըն ալը տէրսէն պույ ուտու՝ նիճ՝
 քի քէնտի սէօյլէտի կիզիճէ ինտ' սէվիլիլլէրինն
 պիրինէ, նէ քատար քալըրտըյա էօյլէ՝ եէրտէն պի-
 թաթը վէ նէվզուր պուհուր քօքուսու ալըրտը, վէ ծնու
 իչին էյլէնիտի պյաղա քալքույա, վէ սանքի կէօ
 նիւլիւզ վէ զօրաքի քալքարտը եէրտէն: Ա է պու աղիզ
 Պիքիտին պիր լուլթույտու, քի քէնտի իսմի շէրիֆին իզէթ
 տէ տուլթանըն պուրնունա քօքարտը: Ա է տախի աղիզ
 Պիքիտ սայրը շօք լուլթու քէրէմլէր էթտի քէնտի քուր
 մուլթուլու Նրմանոսա՝ նիճէ օ մանաստըրտա վէ ծնուն ա
 մէլէրինն ըիվայէթինտէ նայրլ օլունուր, վէ օրտա եաշաա
 շօք երլար հէր թիւրլիւ ամէլ փաքըղըյա, վէ ըահաթ
 լանտը Վնտա սէլամէթ իլէ:

Պաւստոսայր էրէր Սուրիա Բէրըն աթուղիին լիվայէթի
 տէ: Ա է հայր Գաւալա Բ-մէ. ճիւլ. Է. էօրի. 20:

ՄԵՅԼԷ :

Լյորէնէլիմ մութլուրու Երմանոստան Լլաճը պիւթիւն
երկրէքաւն սեւմէք . վէ հիշ պիր շէյի ընուն մուհապե-
թինտէն իւերի կէշիւմէք . ընունլա պիզ տէ Լլաճըն
քերէմին գուլալմ . զերա նաարլ սեզլէր առաքեալ . Որոյ
սիրէնն պեթ , եմ ինչ գործախիչ լինի նոյ 'Եբարին : Լյանի , Լլաճը
սեւմէլէրէ , հէր շէյ Եարալմէլ օլոյր օղալլին խայրըն :
Օիրա մը () Գոստինոսուն տեմէսինէ կէզրէ . Լալլընը մահա-
պեթ պիր , ի Լլաճըն զորար . պերա օ չէպի մու- կէօյլէրիւն Եերէ .
ձէ սահիպի յու- Եյլէպի , ձէ օնա պիրէյի պաղապար , ձէ խալա
հիւլապար : Վէ օնլար քի սեւմէզլէր Լլաճը , եախօթ ընուն
մուհապեթին տիւնեալի մուհապեթտէն կերի պրաքըրլար ,
էօլմիւշտիւրլէր . զերա նիճէ ճան տըր , քի տիրիտիր լձէնի
զաթի սըճաքըզ ըլա . պունուն կիպի Լլաճըն մուհապեթի
տիր , քի տիրիտիր պիզի . վէ օնսուզ քիմնէ եաշամազ
լութթ Էօմրիւյլէ . նիճէ սեզլէր Հովհաննէս աւետարանիչ
Որոյ սիրէ , ապէն 'Ե մահա մալ , Եանի' ինչ ի սեւմէլ .
հալէ Երէմիէ յալլը :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Ջ Է Թ . Գ Դ :

Ի ի պահիս յալլար ճիւղալին ալիւ Պիւթիլի Եարալմէն պու-
պուլար , Եվմէլ ինչպիւրիւն զերուլուլարընն , ձէ սօմրա Եյի
նալլալլընն մահալարընն :

Սյանգուլք երկնից տէնլէն քիթապտա օքունուր , քի
պիր զահիտ աուլ քատընըն իքի թանէ եթիշմիշ հիւ-
սիւնտար քըզարը վար ըտը , լաքին փէք եալուլ Փուքարէ-
լիքտէ օլմար իչին , տայլմ քասաֆէթ Էտէր , տիւշիւնիւր-
տիւ , քի նաարլ սաքլասա կէրէյ խի քէնտի քըզարըն ,
կէրէք եթմէլէրի վէ կլիմէլէրի թարաֆընտան . վէ կէրէք
սաքլամա թարաֆընտան օնլարը հօվարտա քիմնէլէրին ֆէ-
նա սրըզլէրինն ֆէնտլէրինտէն , զերա քըզար զիատէ
կիւղէլ իտիլէր : Վէ չիւպի կէրէք քէնտի , վէ կէրէք քըզ-
լարը զահիտ , վէ աղիզ Պիքիւր վալիտէթուլլահա զիատէ
իպատէթքեարըտլար , ընուն իչին պու քարը պիր կիւն քի-
լիպիյէ կիթտի քըզարըլլա պիւն . վէ օրատտ ալիւ Պիքիւր

քիրին մեզպահանքն հուղուրինտէ տիզ չէքտիւ . վէ քրդ-
լարընն էլէրինտէն տուծուպ մեզպահանքն քէօշէսինէ եւ-
քըն տուրտուրտու . վէ սօնրա կէօզէրին եօքարը քալտըրուպ
ազիզ Պիքիրին պատկէրինէ , ահիզար վէ աճը կէօզ եւ-
ջըյա տէտի : Լյա մէրհամեթ անսար , սէնին քէրէմ կէօզ-
լէրինէ պաք պու պէնիմ իքի եեթիմ քըզլարմա , քի
կէօզէրի տօլու տուր եաշ ըյա . զերա պէն ծնլարը պըրաք-
մըշըմ , փէք ֆուքարէլիլիմ սէպէպի իշին . վէ
տէ ծնլարը սանա սըփարըշ վէ փէշկէշ էտէրիմ . վէ իշ-
թիքաթ էտէրիմ , քի սէն պըրաքմազ սըն ծնլարը , վէ շիմ-
տէն սօնրա սէնին տիրէր վէ միւստաքիլ սէնին օլտուլար ,
վէ նիճէ քէնծիլէրի տէ փէշկէշ էտէրէր սանա քէնտի վի-
ճուծլարըն , էօյլէյ իսէ քէրէմ էյլէ պուլարա , վէ սէն
քայլըր պուլարըն րուհանի վէ ճիսմանի իքտիզպէրին .
շիրա պէն քայլըր քատըր տէլիլիմ . վէ սէնին իրպի փաք
սաքլա պուլարը քէմ արդուէրտէն . զերա փէք թէհի-
քէտէ տիրէր ֆուքարէլիք իշին . վէ նիճէ կիւնահալը վէ
իպատէթքուար տըրլար սանա պու կիւնէտէք . վէ էպէտի
էօյլէ քալմաք արդուէրէր : Պու նիազը էյլէյինձէ օնա ,
եիւրէյի ալիզ Պիքիրտէն տօլտու պիւր կէօրիւնմէզ ուսուտ-
լա , օնուն եարտըմըն պուլաճաղծնա , վէ սօնրա քըզլարըյ-
լա պէրապէր տէօնտիւ էվէ : Վէ իշտէ անիտէ եեթիլտի
օնլարա ալիզ Պիքիրին եարտըմը . զերա հաշան կէլտիլէրտէ
էվէրինին քափուստնա . կէօրտիլէր , քի քա-
փուստն եանընտա պիւր կիւզէլաղըր միճազ վէ ուսլու եիլիտ
տուրուրտու , քի Լլահըն ֆէրիշտէսիյաի . վէ սէլամլայըպ
օնլարը , տէտի . սիզին էյլիքտալընըզ վէ շիֆայէթճիւիզ
կէօնտէրտի սիզէ պինիմէ քէնտի եարտըմըն : Վէ սօնրա
վէրտի օնլարա քէսէյլէ չօք ահճէ տէմէյլէ . պուսուլա իքտի-
զալէրինիլն կէօրիւն , վէ քալըն սէլամէ թլէ տէլիպ կէօրիւնմէզ
օլտու : Վէ օնլար քապուլ էտիպ օ ահճէյի քէնտիլէրին էյլիք-
տարը ազիզ Պիքիրէ հաթսըզ շիւքիւրէր վէրտիլէր կէօզ
եաշըյա : Վէ օ ահճէլէլէ էվին իքտիզալէրին կէօրտիլէր ,
վէ քըզլարընա տա եէնի թէմիլ ուրուպալար ետիտը քարը-
ճըք քէնտիլէրին քիշիղատէլիլէրինէ կէօրէ , վէ կէյտիտի
օնլարը : Պուլարը հաշան քօմշուլարը կէօրտիլէրտէ պէզլէ .
ասլընտան փէք զէրուր ֆուքարէ օլտուլարըն պիլմէլէրի
իշին , վէ պուլարըն պէզլիւմէսինին ասլը սէպէպին պիլմէտիք-
լէրի իշին , էյրի կիւմանա վարտըլար , քի քէօթիւ եօլա սուլաք

էթմ., իլէ. քաղանմըշլար պու պէօյիւքըւյիւ տէյի. վէ պէօյլէ պաշլատըլար տէօրթ թարաֆտա ղէմմ էթմէյէ պունլարը, պիւթիւն շէհրին շէքլէնմէսինէ. վէ պունլար կէօրէնլէր փարմաղ ըա կէօստէրլիւրէրտի, իշտէ զանիէլէր տէյի. վէ ծնլարըն էյի ատլարը քալքտը օրթմատան: Ալ ծնլար պու շէյ իշին փէք ըգալէթտէ վէքասալէթտէ տուրուլլարտը. վէ պիլմէզլէրտի. քինասըլ փաքլասընլար օլէքէյի. քէնտի իւզէրլէրինտէն: Ալ է շիւնքի կիւնաճարզ ըարլար, օխուսուտա ումուտլանըրլարտը Լլաճա, օ քալտըրըր քէնտիլէրնտէն օ Ֆէնա ատը տէյի: (Նուն իշին տալըմ նիաղ էտէրլէրտի ազիզ Պիքիւրէ. քի նասըլ ճիսմանի իքտիզալէրինտէ եարտըմ էթտիլսէ ծնլարա, էօյլէ օ Ֆէնա ատը տա փաքլասըն ծնլարտան: Լղիզ Պիքիւր իշիթտի ծնլարըն նիազըն, վէ քալտըրտը ծնլարտան օ պէթնամըք լէքէսին պու թարզ ըա: Պիւր քաշ կիւնտէն սօնրա ըաստ կէլտի, պիւր զիննէթլի եօրթու կիւնիւ, քի շէհրին ճէմի ճէօմաճաթը, եւլտու, վէ ճիւմլէ փափազլարը ճէմ օլտուլար, շէհրին ուլը. քիլիսէսինէ. վէ պու իքի պէթնամ օլմուշ քըզլար տա քէնտի անալարըլլա պիլէ ծնտա օրանըն տիշէհլիլէրինին արասընտա օթուրմուշ, սըճաք մուճապէթ իլէ Լլաճըն քէլամլարընա քուլաք վէրիպ' տինլէրլէրտի, ծնու քի քարոզիչ վազ էտիլիօրտու: Իմտի քարոզիչ վազըն իւշիւնճիւ փալընա եէթիշտիյսէ. պիւր աղ նէֆէս ալմա իշին տինլէնտի. իշտէ կէօրիւնտիւ ալէմ էշքեարէ Լլաճըն Ֆէրիշթէսի ճիւմլէսինին կէօղիւնէ օրատա քիլիսէնին իշինտէ, վէ էլինտէ իքի թանէ կիւլտէն տիւզմէ թամփար ըար. վէ ուչուպ տիշէհլիլէրին սըլասընա՝ քօտու օ թամլարը, օ իքի պէթ նամ օլան պաքիւրէ քըզլարըն պաշլարընա. վէ եիւյսէք սէտալլա ալէմ իշիտէրէք տէտի. պու կիւզէլ շէֆաֆըլ թամլարը կէօստէրտի սիզէ պիքիւրլէրին շէրիֆ տուլթանը սիզին փաք պիքիւրլէյինիզէ նշան. վէ պունու սէօյլէյիպ' ծնտան ուչտու կէօյլէրէ: (Նա ճիւմլէսի ճէյրան օլուպ պիւրիքտիլէր ծնլարըն իւզէրինէ, վէ էօփիւրլէրտի ծնլարըն ուրուպասըն, վէ մութուլ վէրիւրլէրտի ծնլարա. վէ պունլարը ղէմմ էտէնլէրին նութըլարը տուլթուլուպտու օլտուլար: Սօնրա ազիզ քըզլար տէօնտիւլէր քէնտի վալիտէլէրիլէ պէրապէր էփէ. վէ ազիզ Պիքիւրէ ճաթսըզ շիւքիւրլէր վէրիւրլէրտի: Լաքին եւզս, վէ շէհիւրլէր ճիւմլէսի ազիզ Պիքիւրին պէօյլէ միւճիւզէթիլին ղէքը օլմասը

իշին ալէսէվինին մասրուֆուլա իբի մարապետէր
մանաստըրը եափտըրտըրար. վէ օրասա օ իբի մուծու-
լու քըզարըն պիրին պիր մանաստըրա Աբրասուհի քստու-
լար, վէ օ պիրին իքինձի մանաստըրա: Վէ չօք քըզար օ
մանաստըրարա կիրիյ մարապետ օլտուլար օնլարըն կէօզէթ-
մէսիյէ: Վէ օ իբի քըզ քարտաշար տոշտուլար օ մա-
նաստըրարտա ճգնաւորարա միւծպլըզ զհատէ փաք ա-
մէլլէրէ. Վնա թաթը քօքու, վէ ճիւմլէսինէ խալիր
իպրէթ օլմայլա. վէ սօնրա ըաշաթլանտըրար սէլամէթլէ
Վնտա:

Պոնուո նաւը եփէր հայր Ղաաւուս Բոթի. ճըլար. Խ. Էօրն. 18:
Վէ հայր Սիւլաւնուս Կաթուղու. աղէլ Պիւրին Դեւլէլ.
Ին. Բ. Կաւ. 17:

Սէյլէ:

Պու քըզար վէ օնլարըն վարիտէսի կիպի պիզ տէ
պօրճլուլուզ ճիւմլէ ճիւմանի վէ ըուհանի քայկըրարըմըզ
Ալաշա պըրաքմայա, նիձէ նոսաշաթ ետէր պիղէ մարգարէ
տէմէլլէ. Ինլէա Դ Տօզհոզս քո, Խ. նա Կէրալիւ զէլլ: Եանի
Պըրա: Բապիւի սէնին Բէլաշէլլէրին, վէ օ պօրուրուր սէնի:
Լաքին ֆէնտար պու տուր, քի կաննա վէ Ալաշըն թէմ-
պէհինէ կէօրէ պըրաքմայըզ օնա, իլլէ ճիւմանիյի ըուհա-
նիտէն իլէրի սայարըզ. վէ ճիւմանիյի տօյմատըզ իստէրիզ. վէ
օնուն իշին իստէտիյիմիզի ալամայըզ. նիձէ Յակօբոս առա-
քեալ սէզլէր. Խանդէր, Խ. ոչ տանուր. վէ գէ չարաշար
Խանդէր. Լանի, Խապիւսինիլ, վէ ալմադարըզ. նիլէն Դ Էօր-
քուզ Խապիւսինիլ: Լօյլէյիսէ Էֆէնտիմիզին սէօզիւնէ
կէօրէ Էվլէլ Ալաշըն ճէննէթին իստէյէլիմ. Եանի ըուհանի
իքտիլալարըմըզ, օլ տէմ շիւփհէսիլ զանի Բապիւսարթըրը
ճիւմանիյի:

էտի , եանի քիւֆիւրլէրինէ վէ պէթտիւալէրինէ , վէ
սօնրա օնուն եարտըմըն քէնտի վիճուտինին սաղըղընա :
Վէ օնտան պոռ քատար լուծֆ ալտը , քի օնտան սօնրա
թէնինին եանըպ թուծուշմաւր տէֆ օլտու . լաքին թօփալ-
ըղընտան սաղալմատը , վէ տէօնտիւ թէքրար էվէ : Խմտի՝
օ շէհրտէ սք Հիպողիտոս մարտիրոսուն քիլիսինտէ աղիզ
Վալիտէթուլաճըն պիր միւճիւղէթլի պատկերի վար ըտը .
վէ օ սէֆիլ չօպան աղիզ Պիքիրտէն սաղըրք պուլմաք
ուսուտուլա կիթտի թօփալ թօփալ օրայա , վէ օնտան
սաղըրք տիէրտի քէնտի թօփալըղընա : Վէ չին կէճիք-
տիրտի աղիզ Պիքիր օնա սաղըրք վէրմէյէ . օնուն իչին
տուրուրտու սէֆիլ հէր կիւն տիլէնչիլէրլէ օ հէյքէլին
քափուտունտա . կէչինմէ իչին առէմլէրտէն սատարա տի-
լէրտի , վէ աղիզ Պիքիրտէն թօփալըղընա սաղըրք : Վէ
աքշամ օլունճա կիտէրտի պիր միւսաֆիր սէվիճի զահիտ
քիշիզատէնին էվինէ , վէ օնուն էվինին ափուսունտա պիր
ֆաքըր օտատա կէճէ ույուրտու : Խմտի՝ պիր քաչ կիւնլէր-
տէն սօնրա օրատա պիր կէճէ ույուրքէն , իւրեասընտա կէօ-
րինտիւ օնա աղիզ Պիքիր սալթանաթըլ քըյաֆէթլէ , վէ
սք Հիպողիտոս մարտիրոս տա պիլէ . վէ էմր էթտի սք մար-
տիրոսա սաղալթմայա օնու : ()տէմ սէճտէ քըլըպ սք
մարտիրոս աղիզ պիքիր Վալիտէթուլաճա , կիթտի տէշիւ-
տի տէօրթ թարաֆտան օնուն թէնինին տէօքիւլէն փար-
չալարըն . վէ կէթիւիպ եափըշտըրըր վէ պիրլէշտիրտի
օնուն թէնինէ՝ քալչալարընտան պաշայըպ թա ալաքլա-
լընատաք , փէք սըքմայա օնլարը : ()նտան սէֆիլ
տայանըլմազ աղըր տուլմայա ինիլէր վէ աղալտը : Վէ օ
սահաթ ուլքուտան օյանըպ , կէօրտիւ քէնտիսին պիւթիւն
սաղալմըլ թօփալըղընտան . վէ սօնրա կէօրտիւ , քի
աղիզ Պիքիր տուրուրտու քէնտի քարշըսընտա Քնուն
ճէնկճիսի սք Հիպողիտոսլա . վէ չափուկ տալրանըպ սէճ-
տէ քըլտը օնա համտ ու սէնա վէրմէյէ , վէ իշտէ կէօ-
րինմէզ օլտու ճէմի կէօրիւնիւշ : ()յանտըլար օնուն ֆի-
րեատըրըն սէսինտէն ճիւմլէ էվտէ օլանլար , վէ
սէյիրթտիլէր օնուն օտասընա՝ կէօրմէյէ քի նէ օլսա
կէրէք պու շամաթա վէ պուլտուլար օնու պիւթիւն
սաղալմըլ , վէ իքի պաճաքլարրտա սաղ սէլիմ . վէ չաղը-
րըլարտը , միւճիւղէթ տիր , միւճիւղէթ տիր : Խմտա
«Ետրոս» չօպան Մլաշա մէմնուն օլմա իչին քէնտինին

պէջյլէ միւճիւղէթի սաղարմար իշին՝ պիր տաճա իստէ-
մէտի կիթմէք քէնտի պապարննն էվինէ, իլլէ տիւնեա-
տան, վէ ճէմի ծնուն սէֆարէրին. տէն կէրի չէքիլիպ՝ օ
քէջյլն քիլիսինէ եաքըն պիր ֆաքըր օտա եափաթ. վէ
տուրտու օրատա չէօլլէրտէ սպին ճգնաւորլար կիպի
ճգնութիտա վէ սլքը ամէլլէրտէ ճիւմլէ քէնտի էօմ-
լիւնիւն կիւնլէրինտէ քուլլուկ էթմէյէ Լլաճա վէ ծնուն
աղիզ վալիտէսինէ : Լաքինլային շէյթան ծնուն ճգնուիունա
քըսկանլա՝ սըքլէթ վէրիւրտի ծնա թէն արզուսինին մուր-
տար խէյալըլա. վէ ծնա քանաճաթ էթմէյիպ՝ կէօրիւնիւր-
տիւ ծնա հէր կէճէ կիւղէլ վէ էտէպսիզ քարը քըյաֆէ-
թինտէ. վէ ծնու քուճալլայըպ ճէնկլէշիւրտի ծնունլա :
Վէ օ էտէպսիզ քարըննն եիւղինէ թիւքիւրիւր, սիթէմ-
լէր վէ պաշընա վուրուր, եիւղինիւ լըրնալըլար, վէ
ծնուն սաշլարըն եօլար ըտը, վէ հէր կէճէ սապաճատուք
ծնունլա ճէնկ էթմէյլէ եօրուլուրտու. վէ սապաճ վաքտընտու
կիւճիլլէ նէֆէս ալըրտը. ծնա հէյրան օլուպ թաճիւպ քա-
լըլարտը ճիւմլէ ծնու կէօրմէյէ կէլէնլէր : Վէ շէյթաննն օ
նունլա պու ճէնկի չօք սէնէլէր սիւրտիւ : Սնըյա մութըու-
լու ճգնաւոր Լլաճա ումաւալնմայլա քիլիտէտէն պիր սի-
պատարապ ուրարը ալտը՝ վէ պիր կէճէ օ էտէպսիզ քարը
ծնունլա ճէնկլէշիւքէն, թաքտը ծնուն պօղաղընա օ ու-
րարը, վէ աղիզ Վիքիւրի իմտատա չաղըրմայլա, եէրէ վուր-
տու ծնու. վէ օ քատար չէքիշտիւրտի, թա քի ծնու պօղուպ
կէպէրթտի : Վէ օ ագապինճէ քօքուպ՝ մէքրուֆ քօքուլլա
ճգնաւորուն զտասըն տօլտուրտու, վէ ծնուն մուրտար քօ-
քուտունտան էօլմէմէք իշին օտասընտան տըշարը պըրար-
տը : Վէ սօնրա սապաճա պաղը քիմնէլէր ծնու կէօրմէյէ
կէլիթտէ օ մէքրուֆ քօքուլլա լէշի կէօրիւպ, զիտտէ թա-
ճուպանտըլար, վէ ծնու աթէշէ պըրաքըպ՝ եաքտըլար.
վէ պէջյլէ շէյթան վաղ կէլտի ծնունլա ճէնկ էթմէտէն.
վէ տուրտու ճգնաւոր րաճաթըքտա, աղիւ իպատէթքեար-
լըլա աղիզ Վիքիւրէ, վէ ծնա քուլլուք էթմէյլէ ճիւմլէ
քէնտի էօմիւնիւն կիւնլէրինտէ :

Պատմութիւն Եպիսկոպոսի Սիմեոնի, Բիւրճաբազի Եպիսկոպոսի
Եպիսկոպոսի Սիմեոնի յիշատակը : Վէ հայր Պատմութիւն
Եպիսկոպոսի Սիմեոնի Եպիսկոպոսի 23 :

Մէլէ :

Պոլ չօպան ճգնաւոր կնկի պօթնույուդ պիղ տէ իբի շէյ էթմէյէ, Եանի էվլէյ Ելլաճըն պիղէ էթմիսի էյլիբէր իշին տայլու մեմնուն ծըմայա՝ վէ կիւնաճ սէպէպլէրին տէն քաշմայա, քի պիղի Ելլաճտան իրաքլանտըրմայա քատոր տըրլար : Իքինձի գիւսիէ սաքլնմայլա՝ վէ ճաճտ էթմէյլէ (թէնիմիգի փաք սաքլամայա, քի շէյթան իստէր փաքլըղ եա պիւթիւն պիղտէն քալտըրմաք, Եախօթ պիղի մուրաարլամաք : Լաքին պուշու պաշկա թնրը քատոր տէյիլիղ էթմէյէ, իլլէ քի փաքլըք անասը վէ լէքէսիղ պիքիւր Մէրիէմին եարտըրմայա, ծնուն իշին պիղիմ պուլթարը ճէնկլէրիմիղտէ պօթնույուդ ծնա սըղընմայա, վէ ծնուն եարտըմըն տիլէմէյէ :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Դ Օ :

Նէվէկոյէ պիւր բաճիկ, շէյթանպատ իվալէնիկ՝ բաճիկլէր լաւ ընթերցեն չըմաք խալէրաի, վէ պու շէյ իշին տիլէ Պիւրիւրէն պիլէրաի ինթիւրէն իլլէն, ծնաան պուլթէնիկ պուրիւրէն յաղմայա լաւրիւրէ :

Սերաֆին ամէլի սիւ հայր Պրանչիսկոսուն թարիքինտէն աղիկ Պիքիւրէ դիատէ իպատէ (թքեար պիւր Նէվէնիկլէն (Եանի նորընծայ) աղիմ փաքլըղ ըա տուրուրտու Ե թարիքտէ, վէ աղիմ պիքիւր Սալիտէ (Եալաճա-խըղմէթ Էրեքտի ծնուն տիւալէրլնտէ վէ սայրը խըղմէթլէրինմէ Էօղ Էվլաթ կիպի, ծնուն իշին օ տա սէվէրտի ծնու դիմտէ, Պէ դայրէթլէնտիրիտի ծնու լուլթ ուր, վէ կէօնէ Դէնս սէմայի թէ սէլիլէրլէ քատոր օլմա իշին քուպլըղ ըսա կէօթիւրմէյէ օ թարիքին չէթիլիլիս : Պուշու շէյթան կէօրիւպ՝ դայրը սապը Էտէմէտի : Իմտի սայրը թիւրլիւ թիւրլիւ իվլալէրի պիւր եանա պըրաքըպ՝ պաշխաուր սէֆիլ Նէվէնիկլէն ըաճիպի աղիկ տինիմիղլն քէլալիարը իւղէրիկէ իվլալէր վէրմէյէ, խոսուաա օ պիւր տիւնուայէ միւլթալիք շէյլէր իշին : Մէ օ քաուպի էթմի, թա քի ծնտան ալտանըպ սէֆիլ ըաճիպ՝ զանն Էտէրաի, քի պու Էօմիւրտէն սօնրա պիւր շէյ եօք, Նէ իւճրէթ, վէ Նէ ճէղա :

խմտի քէնտի ֆիքրինտէ տէր տի, չինքի պիր իւճ-
րէթ եօթէտէ. վէ հէր շէյ պու տիւնեատէ պիթէր,
եա պէն նէ իշին սըքլէթ չէքյօրում, պու քատար տիւ-
ալէր, փէհրիզլէր, խարար կէյմէլէր, վէ ուլքուտուզ
պէքլէմէլէրէ. վէ նիշին պունարր պիր եանա պրոաքըպ
տիւնեանըն զէվլէն սիւրմէյիմ. եանի եէմէք իշմէք միւքէլ-
լէֆ կէյինմէք, օյունար սէյր էթմէք, վէ սայրը տիւնեա-
նըն սէֆալէրին. նիճէ քի էտիյօրլար պէնիմ արանլարում:
Պու իղվալէրլէ շինալ թարաֆընըն սօվուք ըիւզկէարլարըյա
տէօյիւլիւշ տիւրիւլմէլէ կիպի սէֆիլ րաշխաթ թէրք էթտի
ճիւմլէ քէնտի րուհանի թէրպիլէրին, վէ խտէրտի տիւ-
նեայէ տէսնմէք. վէ լաքին աղիղ Պիքիրէ իպատէթքեար-
լըննտան կէվշէմէտի: Սօնրա պիր կէճէ ճիւմլէ երապր-
լար ույուրքէն, քէնտիսի տէ օ վաքըլմտա մանաստըրտան
չօքըպ կիթմէք խտէրքէն, կիթտի էվվէլ քիլիսէյէ. վէ օն-
տա աղիզ Պիքիրին մէգպահընըն էօնիւնտէ տիղ չէօքիւպ
տէրին եիւրէքտէն աճ էթմլլէ, տէտի. եա աղիզ պիքիր
Վալիտէթուլահ Կանա կէօրիւնիւր, քի պէնի եիւզիւնտէն
պրոաքմըշըն. չինքի կէօրմէյօրում պէնտէ օ մուհա-
պէթ սըճաքըղըն քուլլոք էթմլլէ Նլահա վէ հազընթի-
նէ պու թարիքտէ, քի թա շինտիլէտէք վար ըտը պէնտէ.
վէ չինքի պու պէօյլէ տիր, սէնտէն իղին խտէրիմ. վէ օ
իզն իլէ իշտէ չօքարում պու աղըլտան վէ զընտանտան՝ րա-
հաթլանմա իշին տիւնեայա կիթմէյէ, զիրա զայրը պունտա
տուրմայա քատըր տէյիլիմ: Պունու հաշան տէտի կէօս-
տէրիլ զտու օնա Նլահտան. զիրա կէօրտիւ՝ քի մէղսա-
հըն իւզէրինտէ օթուրմուշտու ֆէրիշէլէրին սուլմանը
նաքլ զունմալ կիւզէլլիք վէ սալթանաթլա. վէ քուճա-
ղընտա Նլահ օղու էն: Վէ օնա քէրէմ կէօղիւյլէ պա-
քըպ, տէտի. նէ տիր՝ քի սէօյլէյօրտու, քի պէն սէնի
պրոաքմըշ օլալում պէնիմ սէվկիւլլէրիմտէն. եօթէ օյլէ
տէյիլ. զիրա քիմ քի պէնիմ մուհապէթիմտէ տալում քա-
լըր, սիլմմ օնու պէնիմ սէվկիւլլէրիմտէ քիւթիւյիւն-
տէն, նիճէ սէնի տէ սիլմէմիշիմ: Վաքին սէնին տիւնիւն
քալիլլէյին սընամա իշին Նլահ քօյվէրտի շէյթանա թէճ-
րուպա էթմլլէ սէնի: Վէ չինքի սէնին եիւրլէյին շիֆէ-
լլիլլէյին քարա պուլուտույա քարանըլլանիշ տըր, իշտէ
պէն տաղըտըրում օնու սէնտէն, վէ վէրիլիմ սանա սէլա-
մէթլիք սապահընըն ըիւշանըղըն. վէ շինտէն սօնրա քապի

տուր իթիքաթ էթմէտէ՝ նէ քի էօյրէտիրսէ սանա աղիզ
տօղոու տին օ պիր տիւնեանըն սալթանաթար իւճրէթի
վէ ճէլալէրի իչին։ Սէ սէնտէ հիւ պիր շիֆէ քալմամ
իչին, ալ քապուլ էյլէ պու մէօհիւրիւ պէնիմ էլիմտէն օ
պիր էօմիւրիւն կէրչէկլէյինին շիֆէսիզ իթիգաթա նշան։
Պունու սէօյլէյիպ՝ քօտու օնուն էլինէ, վէ փէք քալաաթը
էլինի, վէ կէօրիւնմէզ օլտու։ Սէ օ նէվհէտիյէ ըահիպ
հաչան աչտը ալուճուն, կէօրտիւ քի ալուճունտա պիր
կիւմիւշտէն մէօհիւր վար ըտը, քի օնտա օյուլմուշ վէ իշ-
լէնմիշտի ազիզ Պիքիրին ղիատէ հիւսիւնտար պատկերի։
Սէ օնու կէօրիւնձէ սէվինտի, վէ սաքլատը տայմա քէն-
տի իւզէրինտէ, վէ աքապինձէ տաղըլտըլար օնտան ճիւմլէ
շէյթանըն իղվալէրի, վէ աղիզ տինիմիլն տիրի նուրույլա
տօլտու։ Սէ սօնրա քուվվէթլէնիպ, պաշլատը օ կիւնտէն
էվվէլքինտէն ղիատէ քուլլուք էթմէյէ աղիմ ֆէրահըշ
ըլա լլահա վէ օնուն աղիզ վալիտէսինէ թա քի քէնտի-
նին էօլիւմիւ կիւնիւնէտէք՝ օ աշաղը վէ ֆաքըր թալիքտէ,
վէ օնտա էօլտիւ փաքըղ ըլա։

Պունու հալէր հայր Սալէրինս խալուլին խէնի Բ. խիւ.
պապ. 30: Սէ հայր Ղաւուլու Բօլի. ճիւլ. 30. Էօրին. 29:

Սէյլէ:

Իմտի՝ ֆալաղա պիզտէն չօքլարընըն շիֆէլէրի եօք տուր
իթիքաթ օլաճաք նէսնէլէր իչին. պու նէվհէտիյէրահիպին
շէյթանտան իղվալէնմէսի կիւտի, լաքին հաչան հօվարտաճա
կէչինիլէրէ. քէնտի աճէլէրիլէ կէօտտէրիլէր, քի
տինլէրի տիրի տէյիլ տիր։ Օնուն իչին սէօյլէնիւ պէօյլէ
քիմնէլէրէ. Յակորոս. ք. 16: Հօյլէ ինչ պատառա քո ա-
տանց գործոց, եւ եւ զոյցից բեղ ի գործոց պատառա ին։
Լանի, Կէօպէր պտնա ալուլիւ սէնին պէնին, վէ պէն
կէօպէրէյին ալուլէրիմէն պէնին պէնին։ Լօյլէ իսէ հօվար-
տա վէ տիւնեա հալէսլի ինսանլարըն տինի էօլմիւշ տին
տիր, վէ էօլմիւշ օլմասըլլա տէնիլէ պիւր օկար իչին, քի
տինլէրի եօք տուր։ Չիւն՝ օկար քի կիւվէնիլէրսէ Վսուն
կէրչէք տինին տուլթարըղ տէյի, պօրճլու տուրլար նիձէ
Վս կիթտիյսէ էօյլէ կիթմէյէ, եօղուսա նալանշը տըրլար
վէ լլահը ալտատամաղար։

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ Գ Է :

Ընդ Պէտիբ ղէնդին Իտաթէթէտը պէր պատկերահանը սո-
ղալարը շէյլանըն շարժաւանասն, ղէ շարժաւար Ընդդի-
րէ Ժոն-Լուիս սոնդէթին պօղմասը իշին :

Քիսէյի շէրիֆին էվէլէթի րահամըք սէնէլերինտէ
Ստամպօլ շէհրինտէ աղիզ պիքիրէ զիատէ Իպատէթքեար
պիր պատկերահան վար ըտը : Պու միւրատ էթտի քէնտի
խանէսինտէ՝ պիր թէվիհտէն օտատա՝ պիր կիւշճիւկ Իպա-
տէթխանէ ետիմաք, օրատա քէնտի Իպատէթքեարըղը-
նա կէօրէ տիւա էթմէ իշին : Սէ չիւն օ օտաւըն տու-
վարընտա րէսմ օլմուշ ըտըզ վէ էտէպսիզ Բփրոզիտէ
փութուն սուրէթի վար ըտը, եանի շէհվէթ անասը փու-
թուն, Խտէտի օնու պօղմաք, վէ օնուն եէրինէ փաքըք
անասը աղիզ պիքիր Սալիտէթուլմահն պատկերին շէքմէք :
Խմտի տէմիրտէն քազաղըլ էլինէ ալըպ՝ սիլէրքէն օ
մուրտար սուրէթի, մուրտարըղըն աթասը շէլթանա փէք
կիւշ կէլտի . չիւնքի օ մուրտար սուրէթիէ չօքլարըն ալիսմըշ-
տը ֆէնա արզու տուզաղընա : Խմտի քուտուրուպ փէք քուվ-
վէթի շարփտը զավարը պատկերահանըն էլլէրին պիւթիւն
քըրըմայա վէ իւաճսրը օլմայա եաքըն : Սէ պատկերահան
զայ աքըլ օլուպ, տիւշտիւ եէրէ . վէ սօնրա այըլըպ, պյա-
ղա քալքտը, վէ կիթտի տիւշտիւ եաթաղա էօլիւմճիւ
հաստալըղա : Սէլիպ հէքիմլէր վէ ճէրահլար չօք իլաճ-
լար էթտիլէր . լաքին հիւ ֆայտա օլմատը, վէ եարալարը
կիւն պէ կիւն սղըպ, էլլէրի պիր շէյէ եարամաղ օ-
լուրլար ըտը : Սօնրա ինսամլարըն իլաճլարընտան ումուտու
քէսիլիպ, կիթտի շէհրին պատրիարզընա, քի Լաիլքէոս
տէնիլիտի . վէ օ պիր ֆաղիլէթիւ եաղ սաքլարտը Սո-
ղոպօլիտէ աղիզ Պիքիրին պատկերինաէն աքմա . քի օ-
նունլա չօք հաստալար սաղալտըրտը եաղլամայա օնլարը :
Սէ նաքլ էթտի պատրիարգա քէնտինին շէլթանտան շար-
փըլմասըն՝ Բփրոզիտէ փութուն սուրէթին քաղըլըպ սի-
լէրքէն, օնուն եէրինէ աղիզ Պիքիրին պատկերին շէքմէ
իշին : Սէ կէօստէրտի օնա քէնտի շիշմիշ, քօքմուշ, վէ
պիւթիւն չիւրիւմէյէ եաքըն էլլէրին . վէ տիլէտի օնտան օ
ֆաղիլէթիւ եաղ իլա եաղլամաք քէնտիսին՝ սաղըլք պուլ-

մա իչին : Սէվինտի պատրիարգ զհատէ՝ հաշան իշխմտի
 օնուն էլէքրինն եարալանմասընն սէպէպին . վէ տէտի
 օնա . չիւնքի աղիզ Պիքրիէ իզգէթ էթմէ իչին միւրատ
 էթմտին՝ օ մուրտար փզլթուն սուրէթինին եէրինէ աղիզ
 Պիքրինն պատկերին չէքմէք . վէ պունուն իչին չարփրտորն :
 օղուլ շիֆէսիղ իթիքաթըն օլտուն քի օ սանա սաղըք վէ-
 ռիւր : Վէ պունու սէօլէյիպ՝ եաղլատը օ Փաղիլէթը եաղ-
 ըլա պատկերաճանըն չարփրտը չէքրինն : Եւսաղիզ Պիքի-
 ռին միւճիւզէթինէ , իշտէ օ թաքիքէտէ պիւթիւն սաղաթ-
 տըլար պատկերաճանըն էլէքրի ճիւմէ եարալարընտան վէ
 աղըլարընտան . վէ էվէլէքի կիպի օլտուլար : Պատրիարգ,
 վէ ճիւմէ օնտա օլանլար պունու կէօրիւպ՝ պաշլատըլար
 համտ ու սէնա վէրմէյէ Ելլահա , վէ օնուն աղիզ վալիտէսի-
 նէ : Վէ պատէհու պատկերաճան սէվինճէ կիտիպ քէն-
 տի էվինէ , փութուն սուրէթին քէօքտէն սիտի . վէ չա-
 փուկ պաշլատը աղիզ Պիքրինն պիւր իպատէթէ թէփրէ-
 տիճի պատկերին չէքմէյէ իպատէթիսանէնն օ տուփարը-
 նա , օնու քի եափաթը աղիզ Պիքրինն իզգէթինէ , վէ չէյ-
 թան պիւր տահա օնա եաթլաշմայա ճէսարէթ էտէմէտի :

Պունու Դալ Էտէր Սնիթիլիս իլլապ Բ . պոպ . 10 :
 Վէ Սնիթիլիս : Վէ հայր Դաւալ Բնիլ Բ . Էօրէն . 3 :

Սէյլէ :

Պու աղիզ պատկերաճան միսալի պիղ տէ պօրճուլուզ
 քաջմայա , վէ իքրահ էթմէյէ էտէպսիզ վէ մուրտար սու-
 ռէթէրի կէօրմէտէն , քի պուլունուլար պազը քիմնէլէրին
 էվէլէրինտէ՝ ռէսմ օլունմուշ օտալարընն տուփարըլարտա-
 իլլէ հայը՝ֆ պէօյիւք աճմաթըլա , քի պիղիմ վաթտըլդտա
 կէօրիւնիւր պազը պազը եէրլէրտէ . զերա չօթար չէքինիւ-
 լէր վէ սաթընըլար քէնտիլէրին էվէլէրինէ քօմայա Բնուն .
 վէ օնուն վալիտէսինն , վէ սթլարըն պատկերլէրին . վէ օն-
 լարա պէտէլ քէնտի էվէլէրինն տուփարըլարնու ռէսմ էթմ
 տիրիլէր տինտիլ քարըլարըն վէ եքէքլէրին , վէ ռումի
 ըրըսվայըլարըն մուրտար սուրէթլէրին : (Յլար իչին Խ-
 ռեմիա մարդարէյլէ քան եաշլա աղամաթ ճայիլդ տիւր , վէ
 տիլէմէք Լապպիտէն քալարըմայա օլլարտուն պու թարզ
 քեօրլուղու :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ . Է . Թ . Ղ . Բ . :

Ընդէ Պիտր շենարնէ ի պատէմեալ պիւ պատկերահանը շէյ-
լունարուն օնա հողըրլունան հօղւոյ լեհընշէսինպէն խորեւարը :

Պիլեմէնի էյալէթինտէ պիր նամտար պատկերահան վար
ըտը, աղիզ պիքիր Սպիտէթուլահա զկատէ ի պատէթ-
քեար քիմնէ : Պու քաջ տէֆա աղիզ Պիքիրին պատ-
կերին չէքերսէ, քատոր օլա պիլտիլի քատար չալըշըրտը
կիւզէլ վէ միւքէլէֆ չէքմէյէ . վէ զըթար շէյլմանըն սու-
րէթին չէքերսէ, տայըմ օնու մուրտար վէ չիրքին չէքերտի
քուտրէթի երտիլի քատար : Պատկերահանըն պու իշինէ
շէյլման զկատէ քուտուրուպ՝ պիր կէճէ կէօրիւնտիւ օնա
իւրեւարնտար . վէ տէտի օնա զկատէ հօրքէյլէ, անէմ՝ սէն
պէնի նէ ի չին պէօյլէ չիրքին վէ մուրտար չէքերսին : Սէ
պատկերահան տէտի . օնուն ի չին քի սէնին քի պիրլըք կիւ-
նահարըն սէնի պէօյլէ չիրքին վէ մուրտար էթալիլէր, զերա
չիրքին վէ մուրտար տիւշիւնճէլէր էքերսին տայմա սէն
ինսանլարըն Ֆիրքինէ . վէ չիրքին վէ մուրտար եկրտէ սա-
քին օլուրսուն : () լտէմ տէտի օնա մէլուն շէյլման, էյի
պիլ, քի էյեր կէրի տուրմազսուն պէնի պէօյլէ մուրտար
չէքմէտէն, եէմին էտէրիմ պէնիմ քուվվէթիմ, քի չա-
փուկ ճէլըք էտէրիմ սէնի : Սէ պատկերահան ճէվապ վէ-
րիպ տէտի, սէնին տիրէնմնտէն ճիջ քօրքմամ . չիւնքի
պէնիմ հարտըմճըմ օտուր, քի քէնտի զայէթ միւպարէք
րահմինին մէյվէսլլէ եզտի սէնին պաշընը : Իմտի պունտան
սօնրա զուհուր օլտու, քի պու պատկերահան պիր քիլիսէ-
տէ թահատան ետիմա եիւյսէք իսկէլէյէ չըքըպ տուվա-
րա աղիզ պիքիր Սպիտէթուլահա զկիր կիւզէլ պատկերին
չէքերտի . վէ օնուն պյուղընըն ալթընատա շէյլմանը զայ-
էթ մուրտար վէ քարա ճէհրէլի րէսմ էտէրտի : Սէ
տահա իշին պիլթիրմէտէն, խուսուսա շէյլմանըն մուրտար
քըլաֆէթին չէքմէսին, պիր կիւն օ թահատա իսկէլէին իւզէ-
րինտէ տուրմուշ չէքերքէն պատկերի, Սլահըն պօշ սըրսք-
մասըյլա շէյլման էօյլէ պէօյիւք վէ շէտիթ քատրիկա քալ-
տըտը քիլիսէտէ, թա քի երքսը օնունլա օ թահատա իս-
կէլէյի, քի օնուն իւզէրինտէ տուրմուշտու օ պատկերահան
Սէ ճահան պաշլատը օ պատկերահան աշաղը տիւշմէյէ, ֆէ-

րիատ էթտի վէ տէտի, եարտըմ էյլէ պանաղիզ պիրիր
Վ ալիտէթուլաճ, վէ իշտէ աբապինճէ եէթիշտի ծնաքէն-
տի չէքտիլի աղիզ Պիրիրին եարտըմը. զիրա օ պատկեր
քէնտի էլին ուղատրպ թութտու ծնու հաւատա, ծիւմլէ օւ-
րատա օլանլարն թաճուպ վէ հայրան օլմասընա: Տուր-
տու պէօյլէ օ պատկերահան ասըմը՝ հաւատա օ քատար վա-
քըթ թա մերտիվէն կէթիրիպ էնտիրտիլէր ծնու աշաղը:
Վէ պէօյլէ շէյթանըն տիւշիւմէսի վէ իշի նէ քատար
քէնտինէ րէզալէթ օլտուլարսա, օ քատար սալթանաթ
վէ մէթճ Վ ալիտէթուլաճ, վէ քէնտի իպատէթքեար
քուլու պատկերահանա իղզէթ օլտուլար:

Պոռնոս նաթը երէր հայր Սիւլմանու խափազաւ օ աղիզ Պիրի-
րին Ռաճլէլ իլտու. Թ. Ռաճլաւ. 43: Պոռնոսն իշիւ Եաղլըր
Բուքտապոն օրինակացա: Վէ սայրը երէրլարի:

Մէյվէ.

Քէք էյի ույար ծիւմլէ քիպիրլերէ պու մութլուլու պատ-
կերահանըն օ սէօղիւ, քի սէօյլէտի շէյթանա. եանի,
սէնին իրիլլէր իննաւլարն սէնի պէօյլէ շէրէն վէ հա-
րարաք էլտիլէր: Օիրա քիպիր մուրտար տըր Լլաճըն ինտինտէ վէ
ինսանըն, նիճէ սէօյլէր Վ. նէ Էֆէնտիմիզ Վ. Բուքըր Է առաջ
միլան, պիղծ Է առաջ Լ. յ. եանի, Վ. ին իննաւլար քիլիւնաւլար
Էանինտիլ, հա-րարաք արը Լլաճըն հա-րարաքինտիլ: Վէ սալթ
մուրտար տէյիլտիր. իլլէ հէմ աշմաք վէ տիվանէ տիր. նի-
ճէ մալիւմ տիր հաղըթթի առէմտէ՝ քի իստէտի Լլաճ հէպի
ալիւմ օլմաք, վէ հայվան կիպի Փիրիրտիզ օլտու: Իմտի
պու սէօղիւն իւղէրինէ սէօյլէր մութլուլու իննաւլարա.
Հայվանաք էյիւր սէօյլէմէյի քապաք օլտապալար, լեանին
Էպիլին Էպիլլարի. իշտէ Լ. Դաւ պիպիլէն պիլի իլիլ օլտու.
նիճէ Ղաւիթ տէ սէօյլէր. հարդ ի պարտէլէր, Է աշ ին-
յաւ. հա-րարաքինտիլ առաւանջ, Է միսնիլաւ նոյա.
Էանի, Լ. Դաւ իլլէլ-Էպիլարի, վէ պոյմար. պիրարտիլ օլտու
Դուլ-Էստուլ հայվանալար, վէ պէնիլիլ օնլարա:

U t t x t t . Q . t . t . t .

Ինչպէս պիտի լինէր իրենց համար զիսկ շէնհոյս զինչ
շէնհոյսն ապրուիլը. լոսին ապրիլ Պիտեր օհանն ինկուպուրն, զի
Էօսիանն ստորագրել:

Պրանսա էյալէթինտէ օք հայր Ռերնարդոսուն լրարի-
քինտէն իքի մանաստըր վար ըտը պիրի պիրինէ եաքըն .
պիրիսի էրքէկ ճգնաւորլարըն , վէ օ պիրիսի պլքիր
մարապնտլէրին : Սէ էրքէկէրին մանաստըրնտա Հե-
րոնիոնս նամ պիր եղբայր քիլիսէնին չեմմասըտը
Փազլի ամէլ քիմսէ , վէ զիատէ պատաթթքեար ազղ Պրի-
քիրէ : Պու մարապնտլէրին մանաստըրնտան քիլիսէյի
օտուտամաք չէյլէր ալըպ վէրմէ սէպէպիլէ զիատէ տօստ
օլտու ծնուն պաքիրա չեմմասըլա , քի օ տա էյլէ զիատէ
էտէպլի վէ Փազլի ամէլ տիշէհլէյտի : Սէ Հերոնիոնսուն
զէնահաթըր պատկերահան ըտը , վէ ազղ Պիքիրէ զիատէ
իւլատէթքեարլըղ իչին , ծնունպատկերին կիւզէլ չէքէրտի ,
վէ չէյթանըն սուրէթին ծնուն պաղընը ալթընա չէրքին
րէսմ էտէրտի : Վաքին պիր կիւն ազղ Պլքիրին պատկերին
զիատէ կիւզէլ վէ չէօհրէթլի չէքտի քատըր օլտուղու
քատար , վէ սօնրա ծնուն պաղը ալթընա չէյթանըն սուրէ-
թին մուրտար չէհրէլի , մէքրուֆ վէ եօրտամըղ՝ չէքտի ,
նէ քատար քատըր ըտը , վէ պիթիրտիքտէն սօնրա ծնու՝
էիւզէրինէ տէ թիւքիւրտիւ : Իմտի չէյթան քուտուրուպ
ծնուն իւզէրինէ պու իշ իչին՝ պիր կիւն կէօրիւնտիւ ծնա .
վէ տէտի , ես հարամզատէ միւրայի՝ նէ իչին չէքտին
պէնի օ եօրտամըպ քըյաֆէթտէ , վէ հեմ պէնիմ տիւշմաճը-
մըն պաղը ալթընա . ծնա քի հիչ տայանամամ : Իմտի
էյեր պօզմաղան օ պէթ քըյաֆէթի՝ սէնի ճարիս վէ պէթ-
նամ էտէրիմ տիւննա եւաղնիւտէ . քի պէնիմ քուպլէ-
թիմի աշնայարըն : Ճ՛կէպապ վէրտի Հերոնիոնս՝ վէ տէտի օ
նա , սէնին տարըմանտան հիչ քօքմամ , զերա Սալիտէթ-
ուլահ պէնիմ եարտըմճըմ տըր , քի քատըր տըր սէնին քուպ-
լէթին քէսմէյէ , վէ փիւշման օլմամ սէնի պէյլէ մուրտար
չէհրէլի րէսմ էթմէմ իչին , զերա սէն տահա զիատէ
մուրտար սըն : Պու սէօզտէն քօլուըւպ չէյթան՝ կիթտի
օնտան պիր ազ վաքըթ , թաքի եղբայր ունութտու ծնուն
տիրէնմէսին , վէ պիր ազ վաքըթլարտան սօնրա տէնտիւ

օնա քէնտի ինթիքամըն տըմա իչին, քի պէօյլէ օլտու և
 Ը չյթան հոքարտա զեքր օլան պիքիր մարապետ
 շէմմասըն քըյաֆէթինէ կիրիւյ, կէճէյլէ կէլտի օնա
 հէր քէս իլք ույքուայքէն քօլթուղու ալթընտապ
 պիր թօրպա իլէ. վէ վուրտու օ շէմմաս եղբայրըն
 օտասընըն քափուսուն. վէ հալաշ սէսլէ չաղբորը աշ-
 մոյա: Ս է օ եղբայր տէտի օնա իչէրտէն. քիմ սին սէն, քի
 քափույու վուրույօրսուն: Ս է շէյթան տէտի պէն օ պիր
 մանաստըրըն շէմմասը մարապետ իմ: վէ սանա պիր իքտի-
 զալը տէյէճէյիմ վար. իմտի աշ, քի սէօյլէյիմ: Ս է օ եղբայր
 քալքըւյ ըշքը եաքտը, վէ քափըյր աշըպ՝ իչէրի տալը օ-
 նու: Ս է չիւնքի հիչ կէօրմէմիշտի օ շէմմաս մարապետի
 էվէլտէն, օնուն իչին շէյթան օնուն քըյաֆէթինէ կիրմէ-
 սինտէ, քէնտի իստէտիյի սիմանտէ կէօրիւնտիւ օնա. եանի
 կէնճ, կիւզէլ, վէ փէք հաքշքիլ տիշ. էհլի: Իմտի հաշան
 կէօրտիյսէ օնու օ եղբայր տիւնեալի ուրուպատա. վէ
 օնուն մէնէնտսիզ կիւզէլլիյին, վէ իշիթտի օնուն քըլընմա
 սէօղէրին տէ. օնուն մուհտպէթինէ թուլթուշտու. վէ
 տէտի օնա, նէ իստէրսին պէնտէն պու վաքըլթ: Ս է մա-
 րապետ քըյաֆէթինէ կիրէն շէյթան տէտի օնա, օսանտըմ
 քարտաշ օ քըզ քարտաշարըն իչինտէ, կէօնիւլիւ
 մանաստըր զընտանընտան, վէ սէնին մուհտպէթինէ ալէֆ-
 լէնիպ՝ օնտան քաշտըմ կէլտիմ պուրպա սէնի պուլմայա:
 Իմտի էյեր պէնի սէվէրսէն, էյլէ պէն նէ քի էթտիմ իսէ.
 կէօրիւյօրմուսուն պու թօրպայը, տօլու տուր պիզիմ
 քիլիսէնին խաղնէսինին կիւմիշ աւառանլըքլարըյա. եա-
 նի. կիւմիւշ խաչար, շամտանլար, գանտիլլէր, վէ սկիհ-
 լէրլէ. քի քըրքըւյ տօլտուրտում պու թօրպայա՝ վէ կէ-
 թիրտիմ պիլէմճէ. էօյլէ քի սէնինլէ պիլէ կիտէլլիմ պիր
 ուզաք տիարէ, վէ օրտա գաշան էօմրիւմիւզ կէօնիւլ
 շաղըղըյա կէչիլիլիմ. իմտի իստէրիմ, քի սէն տէ էօյլէ
 էտէսին: Ս էֆիլ շէմմաս եղբայր ալտանըւ օնուն կիւզէլ-
 լիյինտէն վէ սէօղէրինպէն, վէ իչէրտէն տէ շէյթանըն ֆիթ
 վէրմէսիլլէ տիւշտիւ օնուն տուղաղընա. վէ միլի վէրտի:
 (Նուն իչին տքապինճէ կիթտի քիլիսէնին խաղնէսինէ.
 ալալը մանաստըրըն կիւմիւշ ալէթլէրին, վէ օնալը քըրքըւյ
 տօլտուրտում պիր թօրպայա, վէ քօլթուղու ալթընա ալըպ՝
 մանաստըրտան չըքտը շէյթանլա պէրապէր կիթմէյէ նէրէյէ
 քի քըվուղարտը: Իման հաշան մանաստըրտան պիր աղ

քաղաքացի, շէյթան տէրին եկեղեցիէն ահազար էտիպ՝ տէ-
 րի, հէյ վախ, հէյ վախ, ունութեամբ այլմայա պիլէմ-
 ճէ՛ պօսնըստան զկ քրմէթ պիր քապ տահա, սու-
 նուն իշին եպլարըրըմ սանա քարտաշ՝ պուրատա պիր ազ
 էյէն, թա կիտիպ չափուկ կէթիրէյիմ՝ օնու, վէ եղբայր
 օնուն սէօղիւնէ ինանըպ՝ պիր աղաճ ալթընա շէքրիպ
 պէքլէրտի օնա: Աէ խպլըն շէյթան կիթաի կիրտի օ եղբայ-
 րըն մանաստըրնա, վէ րահիպլէրին օտալարընըն էօնիւն-
 տէ սէյիրտէրէք ֆէրեպք էտէրտի տէմէյէ, քալքըն չըբըն
 չափուկ, սէյիրտին վէ կէճիկիւն, զիրա իշտէ սիզին շէմ-
 մասընըզ քիլիսէնիզին կիւմիւշ պլէթլէրին չալքա քաշ-
 ալ: էօյլէսէ տիւշիւն էնսէսինէ տուծմայա օնու: Րահիպլէր
 վէ օնլարըն պաշ փափաղը օյանըպ սէյիրթսիլէր իաղ-
 նէյէ, վէ պուլտուլար օնու պօշալմըշ կիւմիւշ աւատան-
 քըլարընտան. սօնրա սէյիրթսիլէր մանաստըրըն քափու-
 սունա, ալքք պուլտուլար. տըշարը չըբըպ, վէ պիր ազ
 սէյիրտիպ՝ պուլտուլար օխըրսըզ եղբայրը աղաճին ալթընտա
 չալտըը շէյլէրի քօլթուղու ալթընտա տուծմայա: Աէ
 պաշլաստըրը սիթէմէմէյէ օնու թիւթիւ թիւթիւ րէզալէթ
 սէօղլէրլէ, վէ օնուն նուծքու տուծուլուշ տուրուրտու:
 Աօնրա թուլտուլար օնու՝ վէ կէօթիւրտիլէր մանաստըրա,
 վէ պաշ փափաղըն էմիլլէ քօտուլար զընտանա, վէ այաք-
 քըն զէնճիրլէրլէ պաղըստըր, քի կիւն սապահ օլունճա շէ-
 րահաթլասընլար օնու քապահաթընա կէօրէ, վէ սօնրա կիթ-
 տիլէր օտալարընա ուլու՛մ այա: Աէ պաշ փափաղ պիրինէ
 էմր էթաի շէմնասըն եէրինէ կէճէ ժամընըն չանըն
 վուրմայա: Իմտի րահիպլէր տյուրքէն սէֆիլ շէմմաս եասը
 սէսէ աղըստըր, վէ ալթ տիլէրտի Նլլահտան քէնտի իշ-
 լէ տիլի կիւնահլարա, վէ սօնրա չաղըրըրտը քէնտի սէֆիւ-
 լիսիւ ալիզ պլէր Վալիտէթուլահ՜ը իմտատա եէթիշ-
 մէյէ քէնտինէ: Աէ պէօյլէ աղայրըպ եալմարըքէն, իշտէ կէօ-
 րիւնիպ շէյթան՝ եիւյսէք սէսլէ կիլէրէք տէտի օնա.
 նասըլըն թիւրիւտիւ վէ խըրսըզ, աէմէտիմի սանա, քի
 պէնի եօյլէ եօրտամսըզ քըլաֆէթտէ չէքմէ, խօղա՛
 րէղլէ էտէրիմ սէնի, կէօրտիւնիւ, քի նասըլ տիւշտիւն
 աուղաղըմա, օնտան սէնի քիմնէ քուրթարամաղ, կէրին
 էօյլէյսէ սէնին Վալիտէթուլահ՜ըն, քի օնուն պատկերին
 էօյլէ կիւղլ շէքէրտին, վէ քուրթարսըն սէնի զէնճիրլէ,
 րինտէն, էյէր քատըր ըսա: Ճէվապ վէրտի շէմմաս՝ վէ

տէտի, պէնի օ քաղորդ տըր պէնի քուրթամայա, վէ ումա
րում, քի քուրթարըր պէնի, վէ սէն ութանըսըն: Վէ իշ-
տէ եղբայրն պու սէօզիւնտէ կէօրիւնտիւ ազիզ Պիքի
սարթանաթը հիւն իլէ, քուշանմըշ հիսապըզ
կէօյիւ ասիւրէրլէ. վէ շէմմաս եղբայրը թէսէլլա հտիպ
թաթը քէլաւարլա՝ հմիւ էթտի ֆէրիշթէլէրէ շէօզմէյէ օ-
նու զէնձիրէրտէն, վէ օնուն եէրիւնէ պաղլամայա օրատա
շէյթանը: Վէ օ սահաթ եղբայրը շէօզիւպ՝ եէրիւնէ պաղ-
լաթըրըր շէյթանը թըպկը եղբայրն քըյաֆէթինտէ: Վէ
սօնրա աղիզ Պիքիւ հմիւ էթտի եղբայրա կէճէ ժամընըն չա-
նըն վուրմայա. վէ նասահաթլատը օնու սաքընմայա շէյ-
թանըն հիլլէպաղըղընտան. վէ կէօրիւնմէզ օլտու: Իմտի
հարը կէճէ օլունձա օ զէնձիրտէն քուրթուլան եղբայր
կէճէ ժամընըն չանըն վուրտու: () Նու հաչան իշիթտիլյսէ օ
րահիպ՝ քի օնա սըփարըշ էթմիշտի պաշ փափազ չանը քայ-
ըսըն տէյի, սէյիլթտի չանխանէյէ, պաքմայա, քի քիմ տիր
չանը վուրան. վէ կէօրտիւ, քի օ սուչլու շէմմաս ըտը, քի
հիչ եիւզիւնտէ պիր նշան տա կէօտտէրմէզտի օլան շէյլէր
իչին. դիատէ քօրքտու. վէ սէյիլթտի պաշ փափազա. վէ
սայրը րահիպլէրէ, քի օնլար չանլարըն սէսինտէն քալքմըշ
քիլլսէյէ կիտէրլէրտի. վէ տէտի, պիլմէմ փէտէրի աղիզ-
լէրիմ, քի շէմմաս եղբայր նիճէ քըրըպ զէնձիրէրլէ՝ չըքմըշ
տըր զընտանտան, վէ իշտէ օ տուր, քի շիմտի վուրտու չան-
լարը, քի կէօզիւմլէ կէօրտիւմ: Պաշ փափազ, վէ ճիւմլէ
րահիպլէր թաճուպ քալըպ՝ կիթտիլլէր զընտանա, վէ կէօր-
տիլլէր, քի շէմմաս օրատա տուրուրտու, նասը քի պաղլապ-
ըպ քօմուշլարտըյա, վէ սօնրա կիթիլլէր դասա, վէ կէօր-
տիլլէր, քի շէմմաս օրատա տա տուրուպ՝ քանտիլլէրի եաքար
վէ սայրը խըզմէթինէ պաքարտը: Պու իշէ ճիւմլէսի մէհման
քալըպ՝ վէ թիթիլլէրիպ, պաշ փափազ միւպարէք սու քապըն
ալըպ, սաչտը օնու սահիճ շէմմաս եղբայրըն իւզէրինէ,
կէօրմէյէ՝ օլմայա քի շէյթան օլա. վէ օ շէմմաս
եղբայր տիղ շէօքիւպ. վէ պաշըն էյիպ, քապուլ էթտի օնու
պէօյիւք իպատէթքէարըղլա: Սօնրա կիթտի պաշ փափազ
րահիպլէրլէ պէրապէր զընտանա, քի շէմմասըն քըյաֆէ-
թինէ կիրէն օնտա զէնձիրտէյտի. վէ օնուն իւզէրինէ տաթի
միւպարէք սուչլու սաչընձա, իշտէ օ սահաթ շէյթան թիւթիւ-
նէ տէյիշիլլտի, վէ քօվուլտու օրատան պիր ճէհէննէմ քօքուտու
պըրաքմայա: () Լտէմ ճիւմլէսի ֆիքըր էթտիլլէր, քի օ կէճէ

շէյթան արտաթմըշ օլա քէնտիլէրին . լաքին օ զաման տահա
զհատէ մամուրլանտըլար պու ֆիքիրտէ, նէ զէման քիլիսէնին
խազնէսինէ կիրիպ, կէօրտիլէր, քի տուրույօրտու օրատա
քիլիսէնին պիւթիւն կիւմիւշ աւատանլըքլարը սաղ վէլէքէ-
սիզ ազիզ Պիքիրին միւճիւզէթիլլէ . պաշատըլար էվլէլէրին
տէն զհատէ իզզէթտէ վէլ ըրաղպէթտէ տութմայա օ շէմ-
մաս եղբայր: Սէ օ եղբայր կիզիճէ պազըլարն կէօն-
տէրտի մարպետլէրէ վուքուֆ օլմայա, աճէպ օնլարտան
պիր շէյ չալընմըշմը տէյի . վէ տույտու, քի Տիշ պիր շէյ
չալընմամըշ . էշքեարէ թանըտը քի շէյթանըն Տիյանէթ-
լիլիտի օնու կիւնահա տիւշիւրմէ իշին . (Յուն իշին հաթ-
սըզ շիւքիւրլէր վէրմէլլէ քէնտիսին քուրթմարան ազիզ
Պիքիրէ, օնա իպատէթքեարլըղընը տա արթըրտը . վէ զե-
ատէ ամէլ վաքըղըյալա եաշատը, քուլլուք էթմէլլէ Լլա-
հա վէ օնուն ազիզ Սալիտէսինէ, թա քէնտի էօլիւմ
կիւնիւնէտէք: Սէ հաշան եաքլաշտը էօլէճէյի կիւնլէր,
օլտէմ նաքլ էթտի պիրէր պիրէր պաշընա կէլէնլէրի,
օնու քի էօքարտա եաղտըք, ալէմին Տէյրան
օլմասը իշին:

«وَلَمَّا نَسُوا نَجْرَهُمْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ لَمَّا ظَنُّوا أَنَّهُم مَّا جَاءَهُمْ
مِنْهُمُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ لَمَّا ظَنُّوا أَنَّهُم مَّا جَاءَهُمْ مِنْهُمُ
لَعَنَهُمُ اللَّهُ ۝ ۱۵: وَلَمَّا نَسُوا نَجْرَهُمْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ لَمَّا ظَنُّوا
أَنَّهُم مَّا جَاءَهُمْ مِنْهُمُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ ۝ ۱۵: لَمَّا نَسُوا
نَجْرَهُمْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ لَمَّا ظَنُّوا أَنَّهُم مَّا جَاءَهُمْ مِنْهُمُ
لَعَنَهُمُ اللَّهُ ۝ ۱۵:»

Սէյվէ:

Թմտի էյեր պու քէշիշ շէյթան քէնտիսին էտէպսիզ
քարը քըյաֆէթիլլէ թէրճուպա էտէրքէն, պրապիւնճէ
պզիզ պիրի Սէրիէմի քէնտինէ իմտատա չաղըրմըշ օլ-
տայար, պէօյլէ լէզպլէթէ տիւշմէզտի . զիրա սը Բանալէն-
դուրանըն տէմէրինէ կէօրէ: (Էյիւնլար Սէրիէմի «Էսին իշ-
պինճէ չափու» շէյ ձէրիլլէր ճանը: «Իիճէ նաքլ օլուուր
պիր իլիտ իշին, քի պիր կիւն քաֆիլ օնուն օտասընա պիր
էտէպսիզ քարը կիրիպ՝ քի օնուն մուհապէթինէ վուրու-
մուշտու, օնու կիւնահա ֆիթլէրքէն եալվարըպ աղլամայալ,
վէ օ եիլիտ պէօյիւք տարրըքտա պուլունուպ՝ թա քէնտիսի-
տէ ալէֆլէնտիքտէ թէն արզուսիլլէ կէօլէրին կէօյլէրի
քալտըրտը, վէ տէտի, եարտըմ էյլէ պանա, ես աղիզ

պիքեր վախտեթուլահ Մերիեմ : Վէ իշտե օ սահաթ կեօ-
րիւնտիւ օ քարը ճէհէննեմ աժտերի քըյաֆեթինե
տէյիլիլի : Վէ օ եղիտին երեքէյինտէն օ արզու ալէֆի սեյ-
իւնտիւ՝ վէ քուրթուլու օ պէլատէն : Պէյլէ պիզ տէ
պիզիմ պէլալէրիմիգտէ պօրճուլուզ իմտատա չաղըրմայա
սզիզ պիքեր Մերիեմի, օնունյա պիզ տէ քուրթուլուրուզ
Ճիւմէ րուհանի վէ ճիւմանի պէլալէրտէն :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Ք Ի Թ . Ճ :

Լեւել Պիտեր Էհէլալապը Պեր Տէնալ Իպտիթէապը Տէն-
լապի պէյի Լեւել Լեւել Բ-ճիւմէ Լեւել Լեւել :

Բիրաքեան Վալտերիոս նամ պիր քիշիգատէ պէյ
Լովանիա պէյի Լանրիկոսուն էօզ օղու զիտտէ իպտտեթ-
քնար ըտը աղիզ պիքեր Վալտեթուլահ՝ վէ քէնտի
չօճուքուզունտան պաշայրպ՝ Տէր կիւն օնուն ժամերգուի-
ուն վէ վարդարանըն սեյլէրտի . օնուն իղզէթինե չօք պա-
տարաղլար էթտիրիր, սատաքարար վէրիր, վէ փէ չիղզէր
տութար, վէ քէնտի թէնին ճգնուիլա եղիյեթէ քօշարտըր
Խաքին քէնտի քիշիգատէլիյինե կէօրէ պէօլիք
քիմսէլէրէ աթ քօշմա, վէ սիլահ օյնաթմա օյունլարըն
տախի սէվէրտի : Խմալ զուհուր օլտու, քի պիր կիւն քիշ
շիգատէլէր մապէյինտէ զիննէթլի սիլահ օյունու օլաճազ
ըտը . վէ Վալտերիոս պաղը քիշիգատէլէրէ սիլահլանմը
օյուն եւերինէ կիտէրքէն օյնամայա օնլարա . վէ պիր քիլի-
սէնին եանընտան կէչէրքէն, իտտէտի քիլիսէյէ կիրիպ էվ-
վէլ պատարաք կէօրմէք աղիզ Պիքերին իղզէթինե, վէ
սօնրա օյունա կիթմէք : Վէ այսքտաշարը կիրմէտիլէր
քիլիսէյէ, ֆէսֆէսէ էթմէյէ, քի օյունուն վաքտըր կէ-
չէր՝ վէ քէնտիլէր օնտա պուլունամաղլար տէյի, կիթտիլէր
օյունա : Վալտերիոս քիլիսէյէ կիրիպ, պատարաք կէօրիւ-
տիւ . վէ չիւն պատարաք ձայնաւոր ուտու, զրատա պիր
սահաթ մըքտարըր կէճիքտի . վէ սօնրա չքըպ կիթտի օյուն
հէրինէ . վէ կէօրտիւ, քի օյուն պիթմիշտի . լաքին ճիւմ-
լէտի չաղըրըլարտըր աֆէրիմ Վալտերիոս, աֆէրիմ Վալ-
տերիոս, քի ճիւմլէտին եէնտին : Ինչ քէնտի այսքտաշարը
վէ սայրը քիշիգատէլէր, քի օրտայտըր՝ կէլիպ մութու-
լարարտը օնուն Բէնմէպին : Վալտերիոս իշիթ-

Գիրքսէ պունու՝ շաշտը . վէ տէտի օնքարա . նէրէտէ . քէ նիճն
 եէնտիմ պէն սիղն . վէ օնլար տէտիլէր , պու աթ մէյտանըն
 սիլաճ օյունունտա . սէն պու սիլաճլարնլա , պու յունպալա-
 ընլա , վէ պու քըյաֆէթիկնէ եէնտին պիգեմ ճիւմէմիլի . ()
 տէմ տույտու Վալտերիոս , քի օլու թփու վէ միւճիւզէթի աղիլ
 Պիքիւր էթմիշտի օնա : Օիրա Վալտերիոս օ սք պատարաղը
 կէօրիւրքէն աղիլ Պիքիւր պիր ֆէրիշթէ կէօնտէրտի , վէ
 օ Վալտերիոսն քըյաֆէթիկնէ կիրիպ եէնտի ճիւմէմին օ
 աթ մէյտանընտա : Վօնրա թէքրար տէօնտիւ Վալտերիոս
 քիլիսէյէ , վէ Տաթարղ շիւքիւլէր վէրտի աղիլ Պիքիւրէ , վէ
 արթըրտը օնա քէնտի իպատէթքեարըղըն : Վէ աղիլ Պիքիւր
 տէ սէվէրտի օնու , վէ տութարսը օնու քէնտի սըլթատը վէ
 տօստու կիպի , նիճէ Տաթարաթ իւզէրէ կէօստէրտի , քի օնու
 շիւմի եաղաճարղ : Պիր կիւճ Վալտերիոս իպատէթքեարըղ
 ըլա պատարաղ կէօրիւրքէն պիր քիլիսէտէ , պատարաղ էտէն
 փափաղ առէք կերէքտէն սօնրա սք բաժակը եօքարը
 քալտըրմանտա , կէօրտիւ , քի սկիճին պատամաղընտան
 աղընլտը պիր կիւզէլ ալթըն իաչ . վէ խաչտան
 աղընլտը պիր քեաճատ օնտա եաղըմըշտը պու սէօլ ,
 Վէր պո խաչը Սահիպ Շնոն վալտէն Սալտան լարաճըն-
 պուն , քօսպուն վէ սէվիլիւն բիլլաթան Վալտերիոս :
 Հէյրան օլտու պունա պատարաղ էտէն փափաղ զիւտէն
 վէ պատարաղ պիթինճէ , Վալտերիոսն քիմ օլտուղուն
 պիլմէտիյի իշին , աքապինճէ չըպը մէմպէրէ (եանի ,
 ամպիոնա) վէ տէտի ճօմաճաթա . սիղն իշինիզտէ .
 քիրրաքեան Վալտերիոս նամ քիմն վարմը , վէ ճօմա-
 ճաթ տէտի . էվէթ , վէ կէօստէրտիլէր օնու : ()
 տէմ
 փափաղ մէմպէրտէն էնիպ , կիթտի պուլտու օնու .
 վէ պիր քէօշէյէ եաղընը շէքիպ օնու , տէտի , Վալտե-
 րիոս լա Տաղընթիկնէ պիր Տէտիլէ վէրէճէյիմ պիր պէօյի ք
 սուլթանտան ըրտալ օլունմուշ . քի սէվիյօր սէնի . վէ սէվ-
 կիւլիւ տօստ պիլէյօր քէնտինէ : Վէ պունու սէօյլէյիպ
 վէրտի օնա օ ալթըն խաչը մէքտուպիլլէ , վէ նաթլէթտի
 օրա , քինէ գէման . նէրէտէ , վէ նաթլ վէրիլի օ կէօյլէր-
 տէն : Պիլթիւն պու իշէ զիւտէ Տէյրան օլտու . Վալտե-
 րիոս , վէ քապուլ էթտի օ խաչը աղիմ իղէթ իքրամ իլէ ,
 վէ Տաթարղ Տաթու օնա վէրմէյլէ աղիլ Պիքիւրէ : Վէ
 պիրաղ վաթըթտան սօնրա պունուն իւզէրին տայըմ տիւ-
 շինմէյլէ տէտի քէնտի ֆիքրիտէ , կէօյլէրին տուլթանըն

պու խաջը կեօնտերմեսինտէ տէմէք իստէր, քի ըա-
հիպիք խաջըն քալարըն պ' եօյլէ քէնտի օղընուն աք-
տը սըրա կիտէյիմ: Սէ նաարը քի տիւշիւնտիւ,
եօյլէ տէ թէքմիլ էթտի զերա տիւնտայը թէքը էտիպա
կիտտերսեան ըաշիպէրին թարիքինէ կիրտի, քի օկար
քէնտիլէրին ատէթի կանունլարընա կէօրէ ազիզ Պիքիրէ
քուլուք էտերլէրտի, վէ տուրտու օնտա պիր կէօյ Փէ-
րիշթէսի կիպի. վէ էօլտիւ օրատա միաբըղ
ըա:

Պաւնո- նալ էպէր կիտարեա ղէնտի ղիւտարնտա: Սէ
Պաւրէիւ Ռիւղէնէն ղէնտի այգատաւարնտա: Սէ հայր
Պաւնոն Բօղի. Բ. Էօրն. 22: Սէ հայր Սիղմնոն Կա-
հալէ. աղիւ Պիքիրէն Դեմէ ղ ղիւ. Խ. Դեմ. 5:

Սէյվէ:

Պարագա պաղը քերրէ կիւնաճաղը սէյիրլէրլէ վէ օյուն-
լարա էյլէնմէք կիւնաճ տէյիլ տիր. նիճէ Սալտերիոս է-
տէրտի. քի սէվէրտի սիլաճ օյունույլա կէօնիւլ էյլէնտիր-
մէսին. լաքին օնճուլարն ճաճտ էտէլիմ, էօյլէ սէկեաճ-
լարտան իլէրի տուլմաք ըուհանիլի. վէ օնլար իլին թէքը էթ-
մէմէք օնու, իլլէ էօյլէ օլաըմ, նիճէ քի սէօյլէր
առաքեալ. թէպէր հարնոլ գնամ. այլ ոչ էլէ հարնոլ
պէնտրի. Լանի. Պարալա լէնլէ կիւրիւլ, էլլէ լէնլէ
սիւսհանմայըլ: Օյրա քիմի կիտէր ճանըն քըմըտանը-
ջընա կէօրէ, վէ թէնին հալէսինէ կէօրէ կիթմէզ, օ սա-
հիճ Ըլաճ էվատը տըր. նիճէ սէօյլէր օ առաքեալ, Որ
հոհնոն Ըյճարն, նոյա էն որդի Ըյ. Լանի, Օնլար ղի
Ըլադըն ըոհիլլէ կիւրիւլ, օնլար Ըլադըն էվատարը որըն
ըա:

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Ի Թ. ՃԼ:

Ընէլ Պիքիր ղէնտի իդարէլէտարը պիր խարնըն ղոյափէլլինէ
կիւրիւլ, էպար էյլէպի օնո- ղիւտանն էլէնպէն, ղի հէլալ էլէմէ
էպարի օնո:

Պիր քիշիղատէ վէ ղէնիլին ապէրի քիմսէ վար ըտը թափ.

բայը վէ իսրաֆ մասրաֆճը, պու ախմախճասընա թէլէֆ
էթմէլէ քէնտի մաըարըն, էն սէֆիլ ֆուքարէլյէ եէթիշ-
տի: Պունուն քիշիգատէ էվլատը պիր զէվճէսի վար ըտը,
քի զհատէ քեամիլ վէ ազիզ պէքիր Վալտէթուլասա
իպատէթքեար քարըյտը. վէ զհատէ սապը ըտ շէքէրտի
քէնտի էրքէլինին իսրաֆճըլըլըն վէ ֆուքարէլյին շէթին-
լիլին, քի ընա տիւշտիւլէր: Իմտի՝ հաջան եաքըաշտը պիր
զիննէթլի եօրթու կիւնիւ. քի օ ատէմին ատէթկտի
հէր երլ օ եօրթուտա չօք տալէթլէր վէ փէշկէշլէր էթմէք
քէնտի տօստըլընա, չըքտը սալուշտու օ շէհրտէն ութան
մասընտան էօթրիւ. զիրա օ երլ զիւֆէթ էթմէք քուտ-
րէթի եօղ ուտու, վէ կիտիպ՝ սաքին օլտու պիր ուզաք
իստիզ եէրտէ, թա եօրթու կիւնիւ կէշինճէտէք:
Իմտի՝ օրատա մէլիլ մէհուն տուրուպ՝ տիւշիւիւր-
քէն, քէնտի կէշիշ տէվլէթին, վէ շիմտիքի սէֆիլ-
լիլին, իշտէ էօրֆիւլիւ կէօրիւնիւշլէ պիր աթլը քիմսէ եէ-
թիշտի օրայա, քի շէլթան ըտը. վէ տէտի ընա, ատէմ՝
նիշին պէջլէ քասէֆէթ տուրուքունճ վէ պու նաթը կյլէ-
տի ընա քէնտի էվէլքի տէվլէթին, վէ շիմտիքի սէֆիլ-
լիլին, վէ տէտի իշտէ պունուն իշին քասաֆէթ տուրույօրու,
վէ ալիմէմ նէ էտէլիմ: Տէտի ընա աթլը՝ սանա պիր խաֆիֆ
սէօղ տէլէճէլիմ, էյէր միւթիւհ օլուքսան, սէնի տէվլէթլի
վէ իճթիշամլը էտէլիմ էվէլքինտէն զհպտէ: Ղ՛էվապ
վէրտի օ սակէրի, վէ տէտի, էյէր իքրարըն թէքմիլ էտէրտէն
պանա, հազըր ըմ՝ միւթիւհ օլմայա սանա, վէ թէքմիլ
էթմէյէ պէնտէն նէ քի տիլէրտէն: Տէտի ընա շէլթան.
իմտի քալք կիթ էվլինէ. վէ սէնին էվլինին ֆէլանճա
եէրին քալ, վէ օրատա ալթըն վէ կիւմիւշ խաղնէսի վէ
ճէվահիթ թաշար պուրուքուն. վէ միւթլուլու օլուքսուն.
վէ սէնտէն իստէտիլիմ պու տուր, քի ֆէլան այըն ֆէլան
կիւնիւնտէ՝ պիլէնճէ կէթիրէսին պուրայա սէնին ախ-
մախ ճգնաւոր զէվճէնի: Իմտի պունուն իշին իստէ-
րտի շէլթան ընուն զէվճէսին. քի հէլաք էթմիլ
օնու՝ ազիզ Պէքիրէ իպատէթքեար օլմասը իշին:
Սօնրա պու քալիլիլէ այրըլտըլար պիր պիրլէրինտէն.
վէ չալիլուկ կիթտի աակէրի քէնտի էվլինէ, վէ պուլ-
տու շէլթանըն տէտիլի խաղնէլէրի. վէ ընունլա էվլէլ-
քինտէն զէնկին օլտու. վէ տուրուքուն շաղըքտա վէ
զէնկինլէքտէ: Վէ սօնրա շէլթանլա էթտիլի քալիլին կիւ.

նիւ և արաշտըքոն, այտը քէնտի զէվճէսին . վէ իրիսի տէ
 աթլարա պինտիւէր . վէ կիտէրլէրտի օրայա . նէրտէ քի
 կէօրիւնտիւ շէյթան օ ասկէրիէ : Աէ օնուէ զէվճէսի միւ-
 նիւս վէ Մլաշա մուհապէթի օլմայա, միւթիւհ օլտու
 քէնտի երբէյինէ, վէ քէնտիլէրէ պիր ֆէնա շէյ զուհուր
 էթմէսին տէյի, սըփարըշ էյլէտի քէնտիսին քէնտի սէվ-
 կիւլիւսիւ աղիզ Պիքիւրէ, վէ սօնրա պինտի աթա : Ի մտի
 շէհրտէն ուզայըպ, և օլտա պիր քիլիսէնին և անընտան կէշեր-
 քէն, և ալլարտը զէվճէ քէնտի երբէյինէ, քի իղին
 վէրսին կիրմէյէ օրայա, վէ հաշան իղին վէրտի, էնտի աթ-
 տան, վէ կիրտի քիլիսէյէ պիր աղ տիւվա էտիպ սօնրա
 կիթմէյէ և օլլարընա՝ վէ օրտտա սըփարըշ էտէրքէն քէն-
 տիսին Մլաշա վէ աղիզ Պիքիւրէ, օնուէ իւզէրինէ պիր ույ-
 շուքուք տիւշտիւ, վէ ույքույա կիրտի : () լտմ՝ աղիզ Պիքիւր
 օ քարընըն քըյաֆէթինէ կիրիպ, չօքտը քիլիսէտէն տը-
 շարը, վէ պինտի քարընըն աթընա, վէ օ ասկէրիլէ չօքտը
 և օլա, քի օ օնու քէնտի զէվճէսին զանն էտէրտի, վէ
 կիւտէրլէրտի պիլէ, վէ վարըպ եթիշտիլէր վատ օլունան
 երէ, քի օրտտա շէյթան պէրլէրտի օնարա : Լաքին
 հաշան կէօրտիւ շէյթան աղիզ պիքիւր Վալիտէթուլաշը,
 պաշատը թիթրէմէյէ . վէ ասկէրիսին իւզէրինէ էօրքէլէ-
 նիպ, տէտի օնա . էյ հիլանէթ էյլիք պիլմէղ զարմ .
 պու մուտուր էտան, քի էտիյօրտուն պանա, քի օ քառար
 էյլիքլէր էթաիմ սանա, վէ սէնին զէվճէնի պուրայա կէ-
 թիւրէճէր եէրտէ, կէթիւրմիշսին Մլաշըն Վալիտէսին .
 պէն իտէրտիմ սէնին զէվճէնի, օնուէ պանա էթաիլի
 քէմիլքլէրէ պէտէլ օնա քէմիլք էթմէ իշին, վէ
 սէն կէթիւրմիշսին օնու, քի օ պանա իպթիլա վէրիպ ճէ-
 չէննէմէ կէօնտիւրէճէր տիր : Մսկէրի քօրքթսուն-
 տան շաշտը քալտը, վէ ճէվապ վէրէմլէրտի շէյթաննա : ()
 տէմ՝ աղիզ Պիքիւր զիտտէ էօրքէյլէ տէտի, նալէթ շէյ-
 թան քիմսին սէն, քի պէնիմ իպատէթքարընա վիւր-
 թաֆսըզլըղընա քէմիլք էթմէյէ քատըր օլա պիլէսին : Իմ-
 տի երբը լղէմինի սիաշա կէշ . վէ պիր տաշա կէօրիւնմէյ-
 էսին . վէ արապինճէ շէյթան եերէ կէշիպ կէօրիւնմէղ օլտու :
 () լտմ՝ տսկէրի աթտան էնիպ, տիւշտիւ և իւզիւ իւզէրինէ
 աղիզ Պիքիւրին միւպարէք այաքլարընա, վէ քէնտի կիւնաշ-
 արընա ալֆ տիլէրտի : Աէ աղիզ Պիքիւր էվվէլ սիթէմ-
 էտի օնու պու էթաիլի իշ իշին, վէ իսրաֆ մասրաֆճը .

Վերջը իշխն. վէ սօնրա տէտի. իմտի տէ՛ն սէնին էվինէ
 գէվճէնէ, քի քիլիսէտէ պուլուրսուն ծնու, քի օրալա տիւվն
 էթմէյէ կիրտի. վէ օ շէյթաննն սանա վերտիլի զէնկինկի
 տաղը թ քայրալ էյլէ. վէ պունու սէօյլէյիպ կէօրիւնմզ օլտու:
 Ս է ասկերի ալըս զէվճէսինն տթըն, կէլտի պուլտու ծնու
 քիլիսէտէ, քի տաճա թաթըռ ուլքուտայտը, վէ օյան
 տըրըզ օնու, նաթլ էթտի օնա նէքի ըաստ կէլտիսէ քէն
 տին է. վէ սօնրա ծնու աթա տինտիրիպ, տէ՛նտիւլէր
 քէնտի էվլէրինէ. վէ ազիզ Պիքիրին նասաճաթընա կէօրէ
 տաղըտալ քայրալ էթտիլէր շէյթաննն վերտիլի շէյլէրի:
 Ս է իթիսի տէ քէնտիլէրին քալան էօմիւրէրին զաճիտիլք
 տէ՛ Լլաճըն վէ ծնուն ազիզ Սալիտէսինն քուլուլուն
 տա կէշիրտիլէր: Ս է ազիզ Պիքիր եօք քի սալթ զէն
 կինլէնտիրտի օնլարը ըուճանի լուծֆլարալ, վէ տաիի ճիսմանի
 չօք մալ տա վէրտի օնլարա, թաքի սէլամէթլէ ըաճաթլան
 տըլար Վանգա:

Պունու նաթլ էպէր Ս քաթինէ՝ ազիզ Պիքիրին սէնայէ քիլ
 իշլէլէսինն լապիլէնպէ: Ս է հայր Վառուա Բոլէ. ճիւտ. Բ.
 Եօրի. 5: Ս է հայր Սիպանուս Կաթիլէ. ազիզ Պիքիրին Պա
 ճիւզ. իլլապ. Խ. Պաճ. 26:

Ս է վէ :

Սիճէ պու ասկերիյէ շէյթան կէշիճի զէնկինկի վերտէյ
 լէ, իստէրտի տիրի տիրի ճէլաք էթմէք օնու՝ վէ ծնուն
 էյի զէվճէսին, պէօյլէ հտէր կիլլիճէ չօք թամաճքեաթ
 վարա տա, օնլար քի թամաճքեաթըք շէյթաննտան ֆիթ
 լէնիպ, վէ սալթանաթ ճալէսինտէն չալըշըլար կիւ
 նաճ էօլարըռլա մալ արթըրմայա, քի օնլարա ճէլաք օլուր
 լար էպէտիյէ: Իլլէ օնլար քի իստէրլէրսէ քէնտի ճանլա
 ընն քայրալ էթմէմէք, զիքը էյլէսինլէր սաղմոսոն պու
 սէօղիւն՝ քի սէօյլէր. Լա է սալա ինչ տըրտըռլոյ՝ քան
 զէտըսմ Բէճուլէն Բիլլապոյ. Լանի. էյի քիլ սաթըռտէնին
 տա յալը իլլառհալլալըն չօր զէնկինկիլէրնպէն: Ս է
 ազ մալա քանաճաթ էթմէյէ զայրէթ էթսինլէր, քի քաթ
 տըր օլտունլար էպէտի էօմիւրէ եէթիլմէյէ:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ. ՃԻ:

Պիւ փառաւ շէյնաւորն իղձարեանն պարտաւոր փառաւորս
 Իւրիւն Եւ Երաւուն օրոնորէն, վէ Երաւուն Երաւուն
 Երաւուն, աղիւ Պիւրին Երաւունը փառաւ շէյն:

Պիւ Երաւուն Պաւսիանըն Տօւնտօն շէյնաւորն պիւ ֆաղիւ ա.
 մէլ վէ աղիւ պիւրի Սալտէթուլաճա զիտէ իւրաւէթ-
 քեար փառաւ վար ըտը: Պու պիւ պէշիւք եօրթու կիւ-
 նիւ ձայնաւոր պատարաղտա կիսասարկաւաղըք էտէրտի
 շէյնաւորն պաշ քիւնէսինտէ, քի շէյն երաւունտ օնտայ-
 տը, վէ փէք չօք էրքէկ տիւն ճէօմաճաթ վար ըտը:
 Սէ պատարաղըն ինճիկ շէյն օրոնմասընտա, պու զիւր
 օրոնման կիսասարկաւաղ փառաւ ինճիկ շէյն փի տութմուշ-
 տու օրոյանըն էօնիւնտէ. օրտէմ նալէթ շէյնման, քի պունուն
 աղիւ պիւրի Սալտէթուլաճա իւրաւէթքեարըղ իշին օ-
 նա քարը քուտուրմաշտու, մայմուն բըյաֆէթիւն կիւրպ-
 կէլտի օթուրտու օնուն կէնգիւնիւն քարըսընտա տուվար-
 տա պիւր եիւյէք Տիւնտէտէ, վէ տիւլիթ քալէմ չըքարպ վէ
 պիւր էնիւ թիւրշէ քեաճատ, վէ ճօմաճաթ պաքըպ պաղը
 քէրէ պիւրինէ վէ պաղը քէրէ օ պիւրինէ, վէ քուլակ քըյուպ
 օնլարըն սէօղէ, ինէ, չալիւն չալիւն եաղարտը ճիւմէսին,
 Տէր նէ քի միւնասիպէթսիւ սէօղ վէ էտէպսիւ իշ օրուրտույ-
 սա օնտա, վէ տօլտու թիւրշէ քեաճատըն իքի եիւլիւտէ
 եաղըյա: Օրտա իքի տէ եօլտու տիւնէլի վար ըտը,
 քի պիւր պիւրէրիլէ միւնասիպէթսիւ սէօղ սէօլէշիւլէրտի,
 վէ չիւն օնլարըն սէօղէրի շէյնմանս փէք մաքպուլ ուտու,
 իստէրտի օնլար տա եաղմաք. վէ չիւն թիւրշէ քեա-
 ճատա եէր եօլ ուտու, պաշտար օնուն ալթ ունուն իքի
 էլէրիլէ տութուպ վէ եօքարըսըն տիւլէրիլէ՝ չէքմէյէ օ
 քիւտար, թա քի պիւր աղ էնլիլէնտիւրիպ, պաշտար օնլարըն
 սէօղէրիլ տէ եաղմայա: Սաքին օ քարըլար սէօղէրիլին
 քամէթին արթըրմալարը իշին, շէյնման պաշտար թէքար-
 տիւլէրիլէ վէ էլէրիլէ չէքիշտիւմէյէ թիւրշէյի, քի եէր
 օրուն օնլարըն քալան սէօղէրիլ տէ եաղմայա: վէ պու-
 նու օ քատար քէրէ թէքարըլտար, վէ սօնունմա օ քատար
 քուլիւլէթէ չէքաի, քի քաֆիլ թիւրշէ երթըրպ քէնտի
 պաշըն վուրտու Տիւնտէտէ, նին տուվարընս, քի օրտա օ.

Թուրմուշտու. վէ օնտան՝ խրղըր եռւմարանդ աշաղը եերե
լարիւրտը. վէ սան քի օ տիւշտիւնտէն զիատէ քետէր
լէնիւ, պաշաղտը էլէրիւլէ, կէօղլէրիւլէ, չէհրէսիւ
լէ, աղղըլա, վէ պիւթիւն | թէնիւն քրմըլտան
մալարըլա էօյլէ պիր մասկարալըլար էթմէյէ,
քի սէֆիլ կիսասարկաւագ փափաղ թոօ օ վարըտատար
սըբարտը քէնտիսին կիւլմէտէն՝ թատիլն տախի ըսըրըտը,
լաքին սնտունտա տալանանդըլա՝ տաշա աւետարան օքուն
մասը պիթմէտէն, պաշաղտը եիլսէք սէսլէ կիւլ
մէյէ, վէ կիւտիւլիւնտէն թէփրէնմէյէ՝ էօյլէ քի աւետա
րան էլլինտէն տիւշմէյէ եաքլաշտը: () Նու ճօնաշաթ
կէօրիւլա, վէ իլիտիպ, աղըն պիլմէմէյէ զիատէ շէքլէնտիլը,
վէ ճիւլէսինտէն զիատէ եւթս կիւլմէտի օնուն ու թան
մաղըրը իլլին: Աէ հաշան պատարագ պիթտի՝ օ սաշաթ
չաղըրտը օնու, վէ աղալաշտը, վէ օնա քաղէպ՝ մէհրում
էթտի օնու քիլիսէնիւն իլլէֆէսինտէն՝ նէ քի վարըտարտա
Աէ իշտէ շէլթանըն արղուսի տէ պոլլուտու, եանի ճիւլէ
իլլէֆէսինտէն մէհրում օլուպ՝ ֆուքարէ վէ սէֆիլ քալ
տըղըն իստէրտի: Աէ օ աղիպ փափաղ պու իշ իլլին զիատէ
քասաֆէթլէնտի. վէ կիտիպ աղեղ պիթիր Ալլիտէ
թուրաշըն պատկերինին հուղուրինտէ աղաղտը քէնտի
կիւնաշէրինէ՝ սալըրլարըն շէքլէնմէսինէ սէպէպ օլտուղու
իլլին. էօյլէ խէֆլի սըրտա, ֆարուղա քապաշաթը քէնտի
րատէթիլէ տէյիլտիյսէ տախի: Աէ պէօյլէ պիր քաշ
կիւն տուրտու աղաղըպ կէօղ եաշը տէգըմէտէ: Ածըրա
պիր կիւն քէնտի կիւնաշլարընա աղաղըքէն աղիղ Ալլիլ
կէօրիւնտիւ օնա, վէ տէտի. իլլիթտիւմ սէլին նիաղաղըն,
վէ կէօրտիւմ սէնին ճանընըն սըքլէթլէրին. վէ սանա
եարաղմ էթմէյէ կէլտիւմ. վէ պունու սէօյլէլիպ, վէրտի
օնա շէլթանըն քիլիսէտէ եաղաղը թիրշէյի, վէ տէտի,
կէօթիւր վէր պուն քեաշատը եպստ. վէ նաթլ էյլէ օնա
պատարարտա կիւլտիւլիւնին սէպէպին, վէ քօքմա, զիւր
պուլուրտուն եպսուն հուղուրինտէ էվլէլիլ րութֆուն.
վէ պունու սէօյլէլիպ կէօրիւնմէղ օլտու: () աղեղ քաշանայ
կէօթիւրտիւ օ քեաշատը եպստ, վէ նաթլ էթտի սըրաղըլ
լա քէնտի կիւլմէսինին սէպէպին: Այոս սղտը օ քեաշա
տը, վէ օքուլուպ՝ սալըր աղար իլլինտէ օ տիշէլլէլին աա
լարըն թանըրը, վէ չաղըրըպ օնլարը քէնալինէ՝ տէտի. սիղ
ֆէլան կիւն պատարագ վաքտընտա քիլիսէտէմիլլտիլիղ.

վէ օնլար տէտիլէր, էվէթ: Տէտի ենս. նէ իտի օ պիրի պիրինիզէ սէօյլէշտիյինիզ պատարագ վաքտընտա: Սէ օնլար ինքեար էտիպ տէտիլէր. զէքր էտէմէյիզ, քի նէ իտի սէօյլէշտիյիմիզ: Տէտի ենս. իմտի էյէր տէրսէմ նէ սէօյլէշտիյինիզին՝ սահիհին իքրար էտէրմիսինիզ, եօքսա եօք. վէ տիշէհլիէր զանն էթմէյէ, քի օնու սայրըլարըն պիրմէսի քապիլիլիզ տիր, տէտիլէր. իքրար էտէրիզ, վէ ինքեար էթմէյիզ: Սէ պաշլատըր ենս օրումայա շէյթմանըն եազտըղը օնլարըն սէօզլէրին: Սէ օ քարըլար ութմանրպ, թաճիւպ քալտըլար. վէ աղայարաք տէտիլէր ճիւմլէտի կէրչէք տիր հայր սթ՝ նէ քի տէտին. լաքին թաճուպլանրպ, շաշըյօրուզ քի քիմ իշիթտի պոչ պիզիմ թէնհասէօզլէրիմիզի. վէ եազտը վէրտի հաղոթթինէ. պունու եա շէյթման էթմիշ, վէ եաթօթ Բլաշըն Ֆէրիշթէսի: Տէտի ենս. սահիհ տիր սէօյլէշտիյինիզ, զէրա պունու շէյթման եազմըշ, լաքին պանա կէօյլէրտէն ըիսալ օրումտու: Սէ սօնըս սիթէմիէյիպ նասիհաթլատըր օ քարըլարը Ֆէրահաթ էթմէյէ քէնտիլէրին էտէպսիզ ամէլլէրինի: Սէ օնլար տիզ շէօքիւպ, օնուն թէսպիհաթըն ալտըլար աղայարաք. վէ կիթաիլէր, տէյիշտիլէր քէնտի Ֆէնա ամէլլէրին խալըր ամէլլէրէ: Սէ պու օլան իշլէրէ ենս մէհման քալըպ՝ թանըտըր օ ազիզ փափազըն ֆազլի ամէլլէյին. վէ էյի պիլտի, քի կէօնիւլիւզ վէ զօրաքի իտի օնուն կիւլմէսի պատարագ վաքտընտա. վէ քուպուլ էթտի օնու մուհապէթ իլէ, վէ վէրտի օնա էվէլքի իւլէֆէսին ճիւմլէսին նէքի վար ըտը. Սէ պէօյլէ օ մայմուն քըյաֆէթինէ կիրէն շէյթման ազիզ Պիքիրէ իպատէթքեար փափաղը մասկարա էթմէք իստէրքէն, քէնտիսի ճարիս օլտու. վէ ազիզ Պիքիրին օնա կէօրիւնմէսինէ սէպէպ օլտու. վէ քէնտիսի քույըպ էթտի օ իքի Ֆէնա քարըլարը, քի օնլար ճէհէննէմ քափըլարընա եաքըն ըտըլար:

Պոնու նաթը էտէր հայր Բլաշըն վէլլէթման ճէնտի իթլապլա-
րըն. Բ. փայընրա: Սէ հայր Պատըլու Բոլլ. ճիւր. Բ.
էօրին. Ծ:

Մէջէ :

Լսէր պու փափազ Ալլահն քիլիսէսինտէ րատէթսիզ կիւլ-
մէսիլլէ, օ տա շէյթանն Տերաթէթի իլէ քաղէպէնտի իսէ.
Փարազա վաթըթը, եա նէ քատար քաղէպէ լայլք տըրլար
օնլար, քի արսըզ տուրուլլար քիլիսէտէ, վէ էտէպսիզ
կիւլլէրէր : Սնուն իշին չօք րուհպանլէր սէջլէրլէր, քի պու
քատար քաղէպէր վէ պէլլալէր, քի կէօնտերիյր Ալլահ քրիս-
տիանլարա՝ սանքի պիւթիւնիւ պունուն իշին տիլլէր, զերա
ութանարաք տուրմաղլար Ալլահն քիլիսէսինտէ : Լշլլէ
իսէ ճահտ էտէլիմ օրատա զհատէ թէվազիւ իբրամ իլէ
տուրմայա, Ալլահն մէվճուտլուղուն ֆիքրիմիզտէ տութ
մայլա ութանաճաք էվլաթ կիպի, շէջլէ քի օ տա սաթլասըն
պիզի ճանըն վէ թէնին ճէմի պէլլալէրինտէն սէվկիւլիւ էվ-
լաթլարը կիպի :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ . ՃԳ :

Լշլլէ Պիւիւր պիւր Էհրիտար հասպտ րահիպի սողալթրաքաան օօն-
րա, օնուն Էօթիւն օլունգ սէնէ րահա արթլըրար :

Սր Անսելմոս եազար, քի Ինկիլթեռանըն պիր մանաստը-
րընտա պիր քեամիլ Էհտիար րահիպ վարըտը, զհատէ Փաղլի
ամէլ վէ փաք քիմնէ : Պու տէր, թա քէնտի չօճուքլու-
ղունտան պաշլայըպ աղիզ պիքիր Մերիէմէզհատէ իպատէթ.
քեար ըտը . վէ քաչ տէֆա օնուն աղիզ իսմին անար,
եա սայրսընըն աղզընտան իշիտիլտիյսէ, տէյիլ քի սալթ
օնուն իզզէթինէ քէնտի պաշըն էյիպ թէմէնահ էտէրտի,
վէ սանքի Տէր տէֆա տա տիզ չէօքէրտի : Պէյլլէ պու
մութլուլու րահիպ չօք սէնէլէր եաշատը, թա քի փիր
Էհտիարըղա եէթիշտի . վէ սօնրա թարաթը քալմայըպ եա-
թաղա տիւշտիւ, վէ օ Էզիլէթլի հաստալըքտա չօք սէնէ-
լէր քալըր . վէ չիւն քէնտիսի քայրդամազտը իքտիզալէ-
րինի, պաշ փափազ իքի կէնճ եղալը թայլըն էյ-
լէտի օնուն իըզմէթինէ . վէ օնլար չօք մուհապէթ իլէ
խըզմէթ էտէրլէրտի Խմտի զուհոր օլտու, քի պիր կիւն
օնլարըն հիշ պիրիսի պուլունմատը եանընտա . վէ հաստա-
նըն պիր իքտիզասը վար ըտը, վէ քէնտիսի քայրդամազտը.

վէ չաղբորար ընկար՝ վէ քիմնէ իշխեմէդտի: Իստի զիւ-
տէ տարլըղա վէ սրբէթէ տիւշիւայ, պաշլատը քէնտի սեվ-
կիւլիւսիւ աղիզ Պիքիրէ սրղընմայա, վէ տէտի, կէօրիւյ
օրսուն եւ քերէքեանի վալիտէթուլա՜ Սէրիէմ, քի
նէ տէրթտէ վէ սրբէթտէ աուրույօրում, վէ քիմնէ
եզը տուր՝ քի եարտըմ էթսին պանա. էջլէյսէնիաղ էտէ-
րիմ պանա պիր եարտըմ էր կէօնտէր. զիրա սէն հէր շէյէ
քատրըսըն: Իշխիթտի ընուն Քիրեատը նիաղըն քերէմ-
քեանի Պիքիր, վէ ընա իմնատա եէթիշտի աշիլ սայը-
լարըն էլիլէ, իլէ՝ քէնտիսի կէօրիւնտիւ օրատա աքա-
պլիմնէ, վէ ընուն եւթմաղընա եարլաշայ րահաթընտըտը
օնու քէնտի տէտի շէրիֆիլէ, վէ սօնրա թէսէլլա էլիլէ-
իւ պ տէտի ընա, իշպիէ կէրիմ էարպըմ էթմէյէ սանա սէվիւ-
լէ իպարէթէթարմ. զի իապուր օրպուն վէ իապուր սանա
պուն, պէյիլ սալլէ իշէրի իոհապէթէյլէ՝ զի ուլէրան
պէնի, վէ պարլապուն պա իշէթէթմէյլէ, զի պէնիմ իսթիւ պիլ-
շէօնէրպին. վէ Փարապա սանա պէնպէն պիլ պաշլա էարպըմնը
պիլէպին սանա, լապին իշպի պէն կէրիմ էարպըմ էթմէյէ սանա
պէնիմ օրուն իոհապէթէթմէյլէ իշէրիմէ իշէն: Սէ շէնտիւն սօնրա
էարպըմնըյա միօհպա՛մ օրմանն իշէն, իշպի սապապըրմ սէնի վէ
էօրիւն ալիլըրըմ օթուղ սէնէ պահա. վէ էէնիլէնիմ յարլաղ
իշպի սէնիլն իշէնիլէյլն. վէ պունու սէշլէյիլ թէսպիշաթ
էլլէտի ընու. վէ կէօրիւնմէղ օրտու: Սէ օ աղիզ իշտիար
աքապլիմնէ տէյիլ քի սալթ քէնտի իշտիարլըղընտա հաու-
տալըղընտան սաղալտը, վէ տաթի տիլպէր վէ գուլվէթլի օլ-
տու կէնշլիլիմտէրի կիպի: Սէ ընտան սօնրա պաշլատը
տահա զիատէ սրճաք մուհապէթլէ քուլլուք էթմէյէ Լի-
լահա րահիպլիլինէ միւթալիք ամէլլէրտէ եաշամայլա: Սէ
նիճէ քէնտիսի եէնիլէնտի ֆանի էօմիւրէ տիւնեա իւզէ՜
րինտէ. պունուն կիպի օյանտըրըյա նասիշաթլատը մանա-
տըրընըն րահիպլէրին րուհանի էօմիւրէ եէնիլէնմէյէ: Սէ
սօնրա աղիզ Պիքիրին իքրարընա կէօրի օթուղ երլ տահա
եաշայրըյ, րահիպլիլէ միւթալիք ամէլլէրինիմ փարլըղըյա
վէ տօրու րուհանի մահսուլ իլէ ըրահաթընտը Լիլահա:

Պանու նալը էպէր հայր Պատուա Բոթի. ճիւր. Գ. Էօրի.
ձօ: Սէ հայր Սիլվանա իմալ. ուղիւ Պիքիրին միճիւղ. իլի.
Գ. միճ. 27: Սէ սայրըրըյ:

Մէջէ :

Պու Տիբեայեթի ակղ իշխոյս, չօք եաշամարն արդու-
լէմէյեթն, չիւնքիւ սօնունտա եօլէճէյիլ . նասըլ քի պու-
րասիգտէ սօնունտա եօլտիւ, վէ նիճէ սեօյլէր մութլուլու
թուփմաս գեմբացի, ճահտ հտէլիմ էյի եաշամայա : Վէ
իշտէ պու տուր, քի սեօյլէր Սինիքա . լէդ էա իճէ Էօլմէն
յիւր շէյ Էլմէյ . իլէ էյն, էա իճէ Էօլմէն Գիւ, Գի չօ շէյ
Էօլմէյ : Իջլէ իսէ ճահտ հտէլիմ էյի եօլմէյէ . զիւրա պէյլէ
եօլէն եօք քի էօմիլուն էօլլումէ, իլէ էօլլումնիւզլիլէ տէյ-
իշիւր : Օնու քի քըսմէթ էյլէսին լաշ ճէմի պու քիթա-
պը օքույանլարա, աղիլ Վալիտէթուլաշլն շիֆայեթիլլէ :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Զ Ի Թ . Ճ Ի :

Ճիւնէպէն ասղ Պիթի Էլնիսինն պիւր բուհանն ահէնիսին
ճապապը օնուն էօլմէյիւ Էասպալըլընտան ստալլապը :

Վիլմաքեան սի Յօվճաննէս սըրըյ նաքլ էտէր, քի Սի-
նէնէնա քիլիսէսինտէ Կարկերիոս նամ պիւր պաշիպիալ
վար ըտը, ալիմ վէ նամըլ քիմսէ, վէ աղիլ պիթիւր Վալ-
տէթուլաշա զիատէ իպատէթքեար, վէ օնուն ժամերդու-
թիլուն հէր կիւն աղիմ աշք ըս վէ Ֆիթիւր քօմայլա սեօյ-
լէրտի : Պու տէր, նամ տար տալ սեօյլէրտի, վէ կիւզէլ
վէ թաթըլ սէտասը վար ըտը : Վէ աղիլ Պիթիւրի վիատէ
սէվէրտի, վէ օնուն իւզէրինն չօք թէքէրլամէ տաղար, վէ
բուհանն մեղէրիլէր եաիտը, վէ հէր կիւն օնլարը չաղըր-
մայա, վէ սայրըլարա էօյրէթմէյէ վէ սայրը եէնիտէն տիւ-
զիւպ ինշա էյլէմէք Էֆէնտիմիլ Յն Քսուն, վէ օնուն աղիլ
վալիտէսինն իղգէթինն չալըշըրտը : Օնուն իլին վէ չօք-
լարը պունուն ահէնիլէրինն թաթըլըլընտան ղայրէթէ-
նիպ տիւվայա միւշտաք վէ իպատէթքեար օլտուլար աղիլ
պիթիւր Մէրիմէ, վէ չօճուլարըն, վէ քըզլարըն Էրբէկ-
լէրին, վէ քարըլարըն աղըզլարընտա, Էվէրտէ, վէ սօքաք-
լարտա՝ ճիսմանն թիւքիլէր եէրինն՝ տայլմ օ փաիպըն
աղիլ Պիթիւրին մէթհինն տիւզտիլիւ բուհանն ահէնիլէր
իշխոյլերտի : Պունտան մատէ պու մութլուլու փաիպըն
պիւր էյի ատէթի տէ վար ըտը, քի աղիլ Պիթիւրին քաշ

տէՖա քի կէօրիւրտիյսէ պատկերին օրատա պիր ազ էյլէ-
նիր վէ պաշըլլա թէմէննահ էտէր վէ պիր ողջոն քեզ
Սնորհամ սեօյլէր. վէ սօնրա քէնտի իշինէ կիտէրտի: Սէ
նէ քատար սէվկիւիւ օլտու օ, աղեզ Պիքիրէ օ քատար
իհթիշամլանտըրըճը ահէնկէրի իշին, քի ծնունլա թէս-
պիհաթլայլա իղէթլէրտի ծնու, վէ քէնտի ճօմահաթլընր տա
թալիմ էթմէսի իշին աղեզ Պիքիրի իղէթլէյիպ իւճէլէն-
տիլմէյէ, կէօրիւնիւր սօնրաքի եաղտըքլարմտան: Իմտի
պիր ազ վաքրթտան սօնրա Բապպի պու մութլուլու փա-
փաշա պիր աղըր հաստալըք կէօնտէրտի, պիր հէսիյէ
կի պի. ծնունլա չօք վաքրթ քալտը եաթաքտա. վէ փէք
զահէթ չէքէրտի աղըրլարընտան. վէ իլաճ տէրման պու-
լամաղտը: Սէ օ հաստալըղըն սէպէպինէ տիլի վէ տու-
տաքլաղը օ քատար շիշտիլէր, քի չիւրիւլիպ խէֆլէ
եարալարլա տօլտու, ծնունլա սէօյլէյէմէղաի: Պատէ-
հու կիւն պէ կիւն հաստալըղը արթըպ, էօլիւմ տէրէճէսի-
նէ եէթիշտի: Սէ հաշան քիլիսէնին սօն սըրլարըն ալտը.
օ մէմէքէթլին էյի ատէթինէ կէօրէ քիւլ իւղէրինէ ք-
նուլտու, (ծնու եալընըղ ճան վէրմէտէ օլան հաստա-
լարա էտէրլէրտի), վէ էթրաֆը քուշանմըշտըր փափաղուրլա,
վէ չօք ճօմահաթլալա, վէ եաքըն ըտը ճանըն թէսիլմ էթմէյէ,
իշտէ կէօրիւնտիւ ծնա օրատա աղեզ Պիքիր սալթանաթլը
հիւսնիւլէ, կիւնէշտէն շափքը շէօհլէլէյլէ՝ վէ էթրաֆը քու-
շանմըշ հիսապսըղ սէմպի ասկէրլէրիլէ, վէ ծնու կէօրիւր-
լէրտի ծիւմէ ծնտա օլանլար: Սէ եաքլաշըպ հաստայա՝ քի
էօլիւմ սըքլէթինտէ տուրուրտու, թաթլըլըպլա տէտի ծնա.
Ըլաւդ պիլէնճէ սէվկիւլէ՝ օղլամ, պիլէնին էիշպէ կէլպիմ սա-
ղալլամայա սէնի պիլէթլէրինպէն. պիլա սէնի վէս սէվպիյիմ իշին
պապառապալըն, ի Ֆէհա էտրալարլա տօլտու սէնին պիլէն մէ
պոպառապալըն, ի Օնուրա քուհանի ահէնթիլէրլէ իշինշալար-
պառ պիլէն. օնուս իշին իշպէ սաղալարլըն սէնի, վէ սէնին էօ-
լիւս տըլլուրլըն, շէօյլէ ի պոռնպառն սօնրա պանա վէ պիլէնի
օղլամայա սալըն մէլն վէ իպապիլէրլէր ահէնթիլէր պէ ինշա
էյլէնիսէն: Սէ պուլնու սէօյլէյիպ ուղաթտը քէնտի աղեզ
փարմաքլարըն ծնուն տուտաքլարընա վէ տիլինէ. վէ սա-
ղալթտը ծնու ծիւմէ հաստալըքլարընտան, վէ տիլինին վէ
տուտաքլարընըն եարալարընտան. վէ կէօրիւնմէզ օլտու:
Սէ օ սահաթլտա քի ճան թէսիլմ էթմէտէյքէն պիլթիւն
սալ վէ սէլիմ պուլունտու. ծիւմէ էթրաֆընտա տուրան:

լարն թաճուպանը պէտքը օժանդակում : Այս պոռ ըրիւյն-
է թի եղանակը ճիւղէսի արթըրըրար պունու տա տեմէլէ,
քի աղիւզ Պիքիր, քէնտի պաքիրա կեօքսիւնն սիւտիւն-
տէն աիր տամա տամաթար հաստանն իւզերինէ՝ վէ էօյլէ
սալաթար ծնու տէյի, լաքին պունու անդամալը տըր սատէ-
ճէ կէօստէրիւ օլմուշ, եօք քի հագիգաթ իւզերէ,
նիւնն քի էճիւղամանմը թէնլերտէն պիր շէյ չեք-
մասը քապիւ տէյիլ տիր : Խմտի օ մութուլու փա-
փաղ հաստալըղնտան սաղալըպ, հաթարը շիւքիւրէր վէր-
տի աղիւզ Պիքիրէ : Այս ծնտան սօնրա չօք ըուհանի աճէնկ-
լէր վէ մեղեղիւր ինշա էյլէտի ծնուն, վէ ծնուն Լաւհ
օղլու էֆէնտիմիւզ Յե Վանուն իզգէթինէ, վէ չօք երւար
հաշատը, վէ սօնրա ըրահաթլանտը սէլամէթէ Վանտա :
Լաքին նէ զէման ճաննն թէսլիմ էթմէյէ պաշալտըյա,
թէքար կէօրիւնտիւ ծնա աղիւզ Պիքիր, վէ ծնուն ճաննն
ալըպ, կէօթիւրտիւ կէօյլէրին ճէննէթինիւ սալթա-
նաթրնա, օրաստ տայըմ ֆէրիլթէրլէ աճէնքտաշ օղլու
մէօճէթէյա էթմէյէ Լաւհը վէ ծնուն աղիւզ վալիտէսինի :

Պունու նալը ետեր վէնէպիլէ հայր Սալէրին քէնտի զաշ-
տի ծաղկալէնտէ : Այս հայր Պաւլուս Բոլի, ճիւլ, Է. Էօրէ.
4 : Այս հայր Սեղմանս Կոմարտա. աղիւզ Պիքիրին Դեմէլէ
Յիւտա, Խ. Դեմ. 36 :

Սէյվէ :

Պու աղիւզ փախաղն խալիր ամէլինտէն պիւղ տէնասաճաթ
ալըպ, մէթճ վէ տայըմ թէսպիհ էտէլիմ Լաւհը. նիճէ
Սիրաք սէօյլէր. (Օրհնէյէ պէճ Խաթիյր արաբէն զնա, որ-
չաթ Խաթիյր, վէ Դեմ Խաթիյր զոմէն : Լանի) Խաթիյր
Խաթիյր Խաթիյր վէ Խաթիյր Խաթիյր զնա, նէ Խաթիյր զնա
որը օրա-խաթիյր. զնա Խաթիյր զնա վէ Խաթիյր : Օրհն
սէ Խաթիյր Խաթիյր սէօյլէնէ կէօրէ. Խաթիյր Խաթիյր սէօյլէնէ
Խաթիյր, Խաթիյր սէօյլէնէ Խաթիյր, վէ Խաթիյր սէօյլէնէ, Խաթիյր
Խաթիյր Խաթիյր վէ Խաթիյր Խաթիյր Խաթիյր Խաթիյր վէ Խաթիյր
պիւղիմ թապիյէթի. Խաթիյր զալըֆլըղ իւնն էյր տայմա
թէսպիհ էտիպ վէ մէթճ էտէմէպէք ծնու, պարի օ էօյլիւ-
շիւ, ծնուն տիւ վալարն, քի պօրճուլու կիւնտէ իքի քէրրէ
էթմէյէ. Խաթիյր սապաճ վէ աքլամ, չօք մուհապէթ վէ է-

պատէթքարդըլա հտէլմ. շէօյլէ քի ծնու տայրմ մէթՅ էթ.
մէմիղնն եքօրքիցին պիր աղ տօլտուրայրմ :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Ն Ե :

Աղիւ Պիւր բէնոյն իդարէլէտուրըն շէմանդուտ Դաւա
Յիւ Բաղլա Եթիւրէդ, օնւրու ելլէլէ Եթիւրի :

Պայմանը հայր Յովհաննէս լաղապը Պիդտեան՝ փօքր
եղծոյրաթ թարքինտէն, վէ զհատէ իդատէթքար տղիզ
պիրիւ Սպիտէթուրահա՝ պու Յունն 1528. սէնէսինտէ,
քէնտի թարքիննին աքէսէլնէ տօլ փախաղը օլտույա,
աղիզ Պիքիրն իղլէթինն պիր կիւճիւկ ժամերդուլն ինշա
կլէտի. վէ առնա, աղիզ Պիքիր թէսպիհաթը տէտի.
վէ կանունն կլէտի քէնտի թարքիննին ռահպիլէրինն պու
թէսպիհաթը սէօյլէմէյէ աղիզ Պիքիրէ խաատէթքարըզա
պըզալ օնու իճիթիշամիւմա իշին : Սէ պու պաշ փախաղընէ
պոյ իշի իշին աղիզ Պիքիրէ նէ տէրէճէ մարպուլ օլմասը,
սօնրաքի կէլէն գուհուրէթտէ աշիքեարէ կէօրիւնիւր : Սարտ
ըա պու հայր Յովհաննէս քէնտինն պիր քաշ ռահպիլէրիւ
լէ շէհրտէն շէհրէ կիտիպ քէնտի թարքիննտէն օլան
ռահպիլէրինն զհարէթ հտէրտի, վէ պիր կիւն տէ եօլտան
սաիրայ, քէնտի պարտաշարըլա պիր քօքքուլու, ճանա
վար եաթաղը, վէ խարամի օրմանընտա պուլունտուլար կէ
ճէնին քարանդընտա. վէ պաշաւորար քօքքուլ թիթէ
մէյէ : Ստեմ հայր Յովհաննէս քէնտի պարտաշարըլա
աղիզ Պիքիրն եարտընա սըղընրայ՝ պաշատը քէնտի
ինշա կլէտիցի թէսպիհաթը սէօյլէմէյէ կէօղ եաշալա : Սէ
իշտէ իշիթաիլէր չանար սեաաը մանաստըրարտան չալը
նըր կիպի. վէ թաճուտանրայ պիր աղ իլէքի կիթաիլէր կէճէնին
քարանդընտա կէօրմէյէ, նէ օլա կէրէք. վէ իշտէ կէօր
տիլէր պիր միւքէլէֆ մանաստըր, վէ հէյրնն օլուպ
շաշտար, նիճէ պէօյլէ խաիզ իէրտէ մանաստըր պու
լունտուն տէլի : Սօնրա մանաստըրն քափուսուն փուրտուլար
վէ աշըլըր ծըլարա. վէ իշտէ կէօրտիլէր, քի քարը չըքար
օնլարա իղլէթըն ռահպիլէրին քէօմէսի, քի աղմ մուհապէթ
իլէ քապուլ էթաիլէր ծըլարը, վէ կէօթիւրտիլէր
միւթաթիրխանէյէ, վէ պաշաւորար սէօյլէմէյէ թնլարա
թաթը միւսահպէթ իլէ, թա մանճալար հաղըրա :

նրանք ալ է սօնրա կէթիւրտիւր օնլարն էօնինէ տիւ
 նեանն հեր թիւրիւ նէվըւհուր լէզիլ թաշտիւրին, վէ
 խորմէթ էտիւրէրտի օնլարա ազիմ աղըրլամա իլէ. վէ ման
 ճատան սօնրա օնլարա աշումայա կիւզէլ եամպըթը եամ
 տրլար, վէ քէնտիւր կիթտիւր հերքէս քէնտի օտալարնա:
 Էէրմն քալարլար հայր Յովհաննէս վէ ալարաշարը
 օրաշիպէրիմ Վէհրիւկինէ. վէ օ օնլարա իւշալ վէ իւրեա
 ստըրմտը. իլէ հազիպաթ իւզէրէ սաշիհ նէմնէ. վէ
 սօնրա թաթըլ ուշքույա կիւրիւր ճիւլիւնի: Ա է պիւր
 քաշ սաշաթման սօնրա սապահանարն ժալ սէօյլէմ իլէն
 շանչիւրուրու. վէ քաղքալար մանատըրըն լաշիպէրի,
 վէ սապահ ժալն սէօյլէմէլէ քիլիսէյէ կիւրտիւր: Չանկ
 ըրըն սէսիւտէն հայր Յովհաննէս յոմըլ վէ քէնտի ալ
 ալարաշարըն տա յանտըրտը, վէ տէտի. քալարաշար պիզ
 աէ կիւրէլիմ շու էյի լաշիպէրին ժամ սէօյլէտիւրէրին
 աինէմէյէ: Ա է քիլիսէյէ կիւրիւր, կէօրտիւր, լի ճիւլ
 լէսի տոիմուշարտը քէնտի պէօյիւրէրիլէ սըրայա: Ա է
 իլտէ պաշարտը պաշարը իւճէ վէ էօրֆիւ սէսլէ
 սէօյլէմէլէ սաղմոսուն պու սէօզիւն. Լիւռ տիլիլն աթնիւրտն,
 ոյս գործէն գանօրէնալէ: Լանի, (Երաթա տիւշէլէ ճիւլ
 լէտի. օնլար չի իլէրիւր պինաւալալա: Ա է պիւլմիւնիւ
 պիւրտէն օնա ճէվալ վէրիպ, տաշա իւճէ վէ քօրքուու
 թիթիւրէյէ ճէք կիւոլէմէլէ տէտիւր. Էրթէլլիլն ալ օյլ ճիւլ
 դապէն հոսպարիլ. Լանի. լէպա օղտուլար, վէ գաշա ղա
 արը օլտալար խոմալլուրալա. հաշան օ էօրֆիւ սէօզիւ
 իլէթտիւր հայր Յովհաննէս վէ օնուն ալարաշարը թիթ
 լիւրէմէր տուլուպ քօրքուան օրատա զէհէրիւշ օլտու
 լար. լարին հայր Յովհաննէս ճէսարէթ էտիպ եաքաշար
 օ լաշիպէրին պէօյիւրիւնէ, սիւվալ էնտի վէ տէտի.
 հանէր լաշիպէրին թարիքիւտէն սիւնիլ սիլ քարտաշ
 լար, վէ պու նասըլ թէսպիւհաթ տըր, լի սիլն կանուու
 նուզա կէօրէ պաշարտըրը սէօյլէմէյէ: Ճէվալ վէրտի օ
 վէ տէտի պիլիմ թարիքիւր օ տուր, լի օնտա հիւ թա
 լիք էօր տուր, իլէ տալմա քօրքուա թիթիւրէմէ, վէ ա
 հու վախ տըր: Ա է պիլիմ սէօյլէտիլիմիլ ժամըգուլի
 զիւտէ տէրթիլ վէ պիլիմ կէօյլէրտէն տիւշմէվիլն զէք
 լի տիւր, լի օրայա ղարը պիլիլ ումուտ էօր տուր տէօնմէյէ.
 Օրա պիլ լաշիպ տէլիլիլ իլէ ճէհնէնէմ զէպանիւլէ
 լիլիլ, վէ սիլ քի օ սալթանաթը ուլթանը իլզէթ.

լերսինիզ օ նալէթ ժամերգութիւն, օնա քի սիւզ տերսինիզ
ապիւ Պիթիւնի լեւալիհալիւ . վէ օ սուլթանն զօրլամասը
իչին սիզէ օ միւսաֆիր սէվիճիլը իբրամն էթալը . քի պու
կէճէ սէֆալէնտինիզ : Պունու սէյլէլիս՝ քուտուզ քէլի
կիսի ուլուտու քօրքուլու սէսլէ . վէ աքապինճէ եօզ օ
լուպ կէօրիւնմէզ օլտուլար կէրէք օ ռահիպ քըյաֆէթլի-
լէր, վէ կէրէք մանաստըր քիլիսէսիլէ պիլէ : Վէ հայր
Յովհաննէս վէ քէնտի այաքտաշարը պուլունտուլար եա-
պան եէրտէ պիւր քարանիլը վէ տարածը սըք օրմանլար
արասընտա, օրատա տիլ շէօքիւս՝ հաթսըզ շիւքիւրէր վէր-
տիլէր Ալլահա վէ օնուն ազիլ Վալիտէսինէ, քէն
տիլէրին լային շէյթանլարն էլէրիլէ կէօզէթտիլմէսի
եէմէքլէնտիլմէսի վէ ռահաթլանտըրմասը իչին : Վէ սօնրա
կիւն այտընլանընճա կիթտիլէր քէնտիլէրին եօլունա . վէ
նաբլ էտէրլէրտի ճիւմլէսինէ Ալլահն միւճիւզէթին :

Պունու նաք էպիլէր Հոսսէթիլիւս : Վալիտէսին . Նիքիւտի
վէ հայր Արիլէր քէնտի իլիսալարնիս : Վէ հայր Վաա-
լու Բոլէ . ճիւր . Գ . եօրն . 30 :

Մ'յվէ :

Մարգարէնն օ սէօզիւնտէն, քի շէյթանլար վէ ճէմի
կիւնահքեարլար իչին սէյլէր : Սէրթէսիլէն, եայլ ի՛ կարա-
ցէն հասարակ . Լանի . բէպար օլտուլար, վէ պահա հասար
օլտալարն խախտլանալա . պարճուլուզ ֆիլքիլմիզէ կէթիլ-
մէյէ կիւնահքեարլարն էպէտի հէլաք օլմալարն, վէ քօր-
քուպ թիթիւմէյէ, վէ օնա կէօրէ կիւնահլարտան քաշմայ-
ա ճահտ էթմէյէ . քի օ ըէտտ էթտիլիւր պիլի Ալլա-
հն եիլգիւնտէն . վէ իմքեանսըզ էտէր պիլիմ մամուլան-
մամըզը, եանի թէքրարէն Ալլահն լութփունա տէօնմէյէ
քատըր օլմամըզը . օնու էյէր տայմա տիւշիւնսէյտիք կիւ-
նահլարտան քօլայ սաքընըրտըք :

Ի Ե Ե Ճ Ե Ե Օ Ե Թ Ճ Օ :

Պիւր բաճկալ եղև խաչիւր աւել, վէ սօնաւ յէս աւել աւել
Պիւրիւրն շեփայեթիւրէ Բեօճկալ Խաչիւր Թաւրէ Եւրի :

Յուն 1430. սէնէսինտէ Ինկիլիզին Հոգիովա շէհրինտէ
Երնեստոսնամ պիր քիչիզատէ եկիտ տիւնեսատէն կերի շէ-
քիւրպ, ճիւմէ քէնտի մալարըն փուքարէլէրէ տաղըտըպ,
շէհրիտէն տըշարը պիր մանաստըրտա ըահիպ օլտու : Վէ
Ելլահըն մուհապէթինէ ալէֆլէնիպ քէնտիսին ըուհանի
թէրպիլէրէ վէրտի . վէ աղ երըար մապէնինտէ ճէմի
ֆաղիլամէլէր իլէ թէրմիլ օլուպ, ալէմին սէփիւլիւսիւ
օլտու : Իմսի գուհուր օլտու , քի օ շէհրէ փէք շէտիտ
եումրուճաք տիւշտիւ օնտա սաքին օլանլարըն կիւնահլարը
իչին , վէ էսիրկէմէսիզ քըրարտը ճիւմէսին : Վէ ֆարազա
չօք իպատէթլէրլէ շաղըրըրլարտը Բապպիէ , վէ հէր կիւն
թափօրա չըքարլարտը կերէք շէհրլիւրէ , վէ կերէք օ մա-
նաստըրըն ըահիպլէրի . լաքին եումրուճաք տինմէզտի :
Սօնու մանաստըրըն պաշ փէտէրի , Երնեստոս ըահիպին
աղըլիլին վէ զիատէ միւթիւհլիւլին . վէ աղըզ Պիլիթէ
իպատէթքեարըլըն պիլմէլէ , էմր էթտի օնա քիլիսէյէ
կիտիպ , օնու պատկերինին հուգուրինտէ իպատէթէ տուր-
մայա , քի նէ էթմք մինասիպ տիր օնլարա քի Ելլահ պա-
րըշըն օնլարա , վէ քալտըրսըն եումրուճաղը : Երնեստոս
պաշ փէտէրին էմրինէ միւթիւհ օլուպ՝ քիլիսէյէ կիլիտի .
վէ օրատա իւչ կիւն աճ տուրուպ , տիլէրտի օն-
տան պէյան էթմէյէ քէնտինէ , նէ էթսինլէր , քի
Ելլահ պարըշըն շէհրլիւրէլէ , վէ տէր իտի , էյ քէրէմ-
քեանի Պիլիթ , իշտէ իւչ կիւն տիւր , քի աճ տուրույօ-
րում միւթիւհլիւք իչին , վէ սէնին էմրինէ պէքլէյօրում
էօյլէ իսէ մէրհամէթ էյլէ վէ ճէվապ վէր պանա . զիրա
եէմէմ վէ իշմէմ , թա ճէվապ վէրմէյինճէ : Եղըզ
Պիլիթ օնա քէրէմ ինայէթ էտիպ , սէօյլէտի օ պատկերտէն ,
վէ տէտի , կիթ սէնին պաշ փէտէրինէ , վէ սէօյլէ օնա , քի
պու կէլէճէկ ուրբաթ կիւնիւ քէնտի ըահիպլէրինէ օ
ըուհանի ահէնկի քի պաշանըր , Լաւնէ իշտէ Բաֆուրի .
երգեւ էթտիրսին . վէ օ պիր կիւն քի շաբաթ
արըր ըուհանի ահէնկի , քի օ պաշանըր Սէլ Դաւաթի
ալէ փիւր-հի . վէ պունուլա տէֆ օլուրն եումրուճաք , կիթ-

տի Լընկատուս սրշ փետերէ. վէ նարէ էթտի ընա աղիզ
Պիքիւրին սէօղէրին. վէ սրշ փետեր էջլէ էթտիւրտի
քէնտի քաշիպէրինէ, վէ արապիւնէ տէֆ օլտու եուսու-
ճաք օ շէհրտէն: Սէ պուստնլա Լընկատուս աղիզլի-
ինին նամը պաշլատը կայրւնսյա՝ տէյիլ սողթ մանաստը-
տա, վէ տախի ընտան տըշարը: Սէ շէյթան ընուն ա-
մէլէրինին պէօյլէ փաքլըղն բըքկանըպ, Լընկատուս սրշ պը-
րաքմասըյա իրլա վէրմէյէ պաշլատը արգու շէհլէթ տի-
շինճէլէրիլէ կէճէ կիւնտիւղ. վէ օ քաւտար էթտի թաքի
եէնիւրտի զաւալը արգու տիւնէլնտէն, քի թուլթուշու-
տու քէնտի տըշարէրինտէ, էօյլէ քի մանաստըրտան չըքմաք
տիւշիւնտիւ, վէ կիտիպ թէնին արգուսին թէքվիլ էթմէք:
Սօնրա պիր կիւն մանաստըրտան չըքմա իշին աղիզ
Պիքիւրին պատկէրինին էօնիւնտէն կէշէրքէն, պաքտը օ-
նա աղիզ Պիքիւր թաթը կէօզ իյէ, վէ տէտի. նէ իշին
պըքաքըյօրտուն պէնի օղուլ: Սէ օ տէտի. կայրնըգ քաւ-
մըշմ քուլթմտըմ, վէ քաւտըր տէյիլիմ եէնմէյէ օ տիւշ-
մանը ճէնի իլէ: Տէտի ընա աղիզ Պիքիւր, տէն քէնին օ-
քանա օղուլ: վէ պէն սանպ կապտըմ էտէյիմ: Ճէնտիւ օ-
տասըն Լընկատուս, լաքիկ տօղու քալպ իլէ տէյիլ. ընուն
իշին սրշ տուրքըրտու: Սմտի թէքար արգու շէհլէթ
շէյթանը պաշլատը ընու սըքմայա մուրտար
տիւշիւնճէլէրիլէ էվէլէրինտէն պէթէրէ վէ պու աղիզ
Պիքիւրի հիշ իմտատա չաղըքմազտը: Օնուն իշին էնճա-
մընտա եէնիլիպ օ պէլթատան չըքմա մանաստըրտան շէհլէթ
կիթտի. վէ քէնտիսին մուրտար թէն կիւնաշնա վէրտի:
Սէ պիր աղ վաքըթտան սօնրա շէհրտէ տուքմայա ուլթան-
մայրլա, ուզաք եէրէ կիթտի. պիր խան տուլթու քիրայլա,
վէ օրատար քանը խըքսըգ իշի իշէրտի: Օիրա չօք քէնտի
խանընտա քօնաք օլանլարը կէճէ էօրտիւրիւր մալարըն սօյար
ալըրտը, վէ սօնրա ընլաքըն լէշէրին պիր թաքիպ իլէ
քայրլա էտէրտի: Սէ օ էօրտիւրտիւր չօքարըն իշինտէ՝
պիրիսի Զօրիւրփա շէհրին քեաշեաքընն ամճաքընն
օղուլտու. շէհր քեաշեաքընն ընուն էօրտիւրիւն իշիտինճէ,
ֆարազը զիտէ ճաշտ ըլա արարտը էօրտիւրէն, լաքին
պուլմազար: Սմտի շէհր քէշեաքընն ամճաքընն օղու էօ-
տիւքտէն աղ կիւն սօնրա, 9 պիշնամուսուն խանընա պիլ-
զէնկին քիշի զատէ քօնաղ օլտու, վէ պըշամ եէմէյինտէն
սօնրա օլթուլա վարտըքտա, կէլտի օ զալմ սէսիղ էօ-

տիւրմէյեօնու, վէ մարմնրն արմայա: Վէ հաջան օնուն եօր-
զանրն պիր նդ եօքարը քալտորտը էօլտիւրմէ իչին, կէօրտիւ,
քի էֆէնտիմիդ օրատա խաչա չըքմիշ տոռույօրտու. օն-
տան սէլ կիտի քան քարտը վէ օնուն եիւզիւնէ պարարաք տէ-
տի. զալում եէթիշմէզմի սէնին իչին պիր քէրրէ էօլտիւյիւմ.
վէ սէն շիմտի թէքքար էօլտիւրմէք խտէյօրտուն պէնի.
Վէ օ զալում քօրքուպ, եէրէ տիւշտիւ. վէ աճը կէօզ եա-
շըյա տէտի. խէթա էթտիւմ Բապտի խէթա էթտիւմ. վէ իշտէ
պիր տաճա կիւնաճ էթմէմէյէ. վէ օ իշէտիյիւմ կիւնաճարում
իչին թէօպէ էօտիդիար էթմէյէ նիյէթ քօրում. վէ օ պու-
շու սէօյէրքէն էֆէնտիմիդ կէօրիւնուէզ օլտու: Վէ օ
տէրաքէպ քէնտի խանրն թէրք էտիպ, եօյա չըքտը քէնտի
մանաստըրնա կիտիպ կիւնաճարը իչին աղամայա: Լաքին
տաճա մանաստըրնա վալմատան շէհիր քեհհասընըն թէֆ-
թիշէիլէրի տուծտուլար պուսու եօլտա՝ պազը նշանիւ-
րնտան տույուպ, քի պու օլա կէրէք օնուն սմճասընըն
օղուն էօլտիւրէն: Վէ կէօթիւրտիւլէր օնու շէհիր
քեհհասընա, օրատա նշանլարնտան զօրլանլապ, քէնտի
քանլըլըքլարըն մուքրիւր օլտու, վէ աքապինճէ զաթիլում
օլտու: Իստի՝ օնու ճէլլաթլար շէհիրին աշխարսընա տար-
աղաճընտան ասմայա կէօթիւրտիւքտէ, աղիզ Պիքրիէ քէն-
տիսին սրփարըշ էթտի վէ աղլամայա տէտի. եա՝ աղիզ
Սուլման պէնիւմ էթտիլիւմ եարամազըլըլարա կէօրէ
տէյիլ սալթ տարաղաճընա ասըմայա, վէ տաիի հէ-
զարէն պին թիւրիւ խկէնճէլէրէ լալըլում. լա-
քին էչէր պէնիւմ եաշատըղում սէնին վէ սէնին օղու-
նուն շանի շէօհրէթիւնէ մինասիպ իսէ, պէնի պու էօ-
լիւմտէն քուրծար: Վէ ճէլլաթլար օնուն պօղաղընա ի-
փի տաքըպ, տարաղաճընտան աստըլար. վէ էօլտիւ զանն
էթմէյէ պըրաքտըլար օնու, վէ կիթտիլէր: Լաքին աղիզ
Պիքրի պըրաքմատը օնու էօլմէյէ. վէ էշքեարէ կէօրիւնիւպ
օնա օրատա՝ էնտիւրտի օնու տար աղաճընտան, վէ առտի
օնա թաթըլըլում. Իլլ շիմիւմ ազնուս աէնին կիւնաճարում
թէլլաճա օլ վէ հալան էօրիւրաէն էլլաթէ պիլ Եալլըք Բաշարա,
քի տիլ օրտալար աէնին կիւնաճարում պէնի. օրտէս տիլ քի
աէնին էօրիւրաէն առնու Եալլըք պիլ. վէ պուսուսէօյէիւպ կէօ-
րիւնուէզ օլտու: Իննստուս եէրէ տիւշիւպ հաթսըզ շիւ-
քիւրլէր վէրտի աղիզ Պիքրիէ, վէ տէօնտիւ կէլտի քէնտի
մանաստըրնա. օրատա իծրաֆ օլուպ քէնտի կիւնաճ.

լարն, վերտի քէնտիսին փէք սըբը տայանըմաղ փիւշ-
մանըք ամէլէրինէ, թա քի ճիւմլէսին հէյրան էտերտի,
վէ տերթտաշըղլա թէփրէտիր իտի. վէ եաշատը չօք սէնէ-
լէր օ փիւշմալք ամէլէրինտէ: Ալ է պունտան սննրա պիր
կիւն տուրուքէն քիլիսէտէ ազիզ Պիքիրին պատկերինին
հուզուրինտէ, քէնտի կիւնահլարընա աղայըլա աճը կէօշ-
եաշը տէօքերէք, կէօրտիւ ազիզ Պիքիրին էլինտէ պիր
քեահատ, քի օնտա եազըլմըշտը, ալֆ օլտուլար սէնին
կիւնահլարըն, վէ աշըլտըլար սանա կէօյլէրին քափըլարը:
()նու կէօրիւկ վէ օքույուկ թէօվպէքեար Աննետոս,
պիլտի, քի քէնտի էօմրիւնին սօնու եաքըն տըր: Եմտի կիթ-
տի քէնտի օտասընա՝ պաշ փէտէրի վէ մանաստըրըն սայըր
րահիպէրին շտըրըրա՝ ալֆ վէ թէսպիհամ տիլէտի օնլար-
տան. վէ սննրա քէնտի ճանըն Ալահըն էլինէ թէսլիմ
էյլէտի:

Պաշտ- հաշ Էպիքըլէր հայր Յովհաննէս աղպէան, Վէ
Պաշտիննա ճէտի ճիւսպարընտ: Ալ է հայր Վատաշ
Բալէ. ճիւս. Բ. Էօրին. 10:

Սէյլէ:

Պաշտ րահիպին իւր խարապ օլմասըն շէրիբի, քի օնուկա
էպէտի քայըլ օլտա կէրէյտի, էյէր ազիզ Պիքիր միւճիւ-
զէթ իլէ իմտատա հէթիշմիշ օլմասայտը, պունտան օլ-
տու, քի քէնտինին շէտիտ իղվասընտա ըուհանի փէտէրլէրէ
կիտիպ աշմատը, իլէ քէնտիսինտէ քալտը. վէ օնու իշին
խարապ օլտու: ()նտան էօյրէնէլիմ, քի պիզիմ իղվա պէլալէ-
րիմիզտէ պօրճույուղ տայմա ըուհանի փէտէրլէրիմիզէ սէյ-
իրթմէյէ՝ օնլար քի Ալահըն վէքիլի տիրէր, վէ օնլար-
տան իմտատ տիլէմէյէ. վէ Ալահտան միւճիւզէթ
տիլէմէմէյէ. Աքազ փատիշահըն տէմէսինէ կէօրէ, քի ոչ
խալըրէյի . . . ոչ փալէյից պիր: Եանի. Տիլէմէյի,
միւճիւզէթի. Վէ Բիւրիւկ Էլմէյի Րապպէյի: Ալ տէ-
րիճէսինէ տէմէյէլիմ, քի նիճէ օ րահիպէ Ալահ միւճիւ-
զէթիլէ մէրհամէթ էթտի քէզալիք, պանա տա մէրհամէթ
էտէր, չիւն օ պիր ատէթտէն տըշարը լուծֆ ուտու,
օնու Ալահ ճիւմլէսինէ վէրմէյէ պօրճու տէյիլ տիր:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ Ի Ճ Ի :

Եղև Պիտը պէր էնթէտէ բաճ էյլէտէ . օ յի պիտին ինթէտը
էպիտ , յէնթի յէլլին շէյլտառ Բէսլէ Էլթիլլի :

Ի ռլանդիա ատասընտա , Տիեառի Սաւթօնատա պիր զա-
հիտ վէ քիշի զատէ ատէմին պիր թէք օղու վար ըտը ,
օնու էվէրտի , վէ իւզէրինէ սէվլինիրտի : Իմտի պու
էօլէճէրինէ ևաքըն պիր կիւն չաղըրտը քէնտի օղուն , վէ
նասաճաթ վէրիպ տէտի օնա , թէմաիճ էտէրիմ սանա օ-
ղու . պու իւշ նէսնէլէրի . էվլէլա՝ հէր կիւն պիրէր պատա-
րաք կէօրէսլին : Իքինճի՝ տայլմ զէքր էտէսին սէնին
էօլիւմ կիւնիւնիւ : Իւչիւնճիւ՝ աղիզ պիքիր Վալիտէթուլ-
լաճա իպատէթքեար օլասըն . վէ հէր տէրթլէրինտէ վէ
մէօհնէթլէրինտէ օնա սըզընասըն , Վէ սօնրա տէտի .
պունուտա պիլ օղուլ , քի պէն զուլթու շէրիֆէ
կիթմէ , վէ Վնուն տօղտուղու եէրլէրէ զիարէթ էթմէ իչին
աճտ էթմիշտիմ . լաքին շիմտիյէ քատար տաղտաղալա-
րըմ իչին մէյ օղուպ կիտէմէտիմ իմտի սանա թէմաիճ էտէրիմ
վէ պօրճլու էտէրիմ սէնի , քի չափուկ օ պէնիմ աճա-
մը թէքմիլ էտէսին . շէյլէ քի Վլաճա պօրճլու քալմայ-
լմ . վէ պատէհու օ փաք տտէմ ռաճաթլանտը Բապպիտէ :
Վէ օնուն օղու պաշլատը քէնտի փէտէրինին ճէմի նասաճաթ-
լարըն քուլլանըպ՝ թէքմիլ էթմէյէ . վէ տախի պաղը քիմ
սէլէրլէ պաքտաշ օղուպ , չափուկ կէմիյէ կիրիպ չըքտը զուլթ-
ու . շէրիֆէ կիթտի : Լաքին քէնտիլէրին թալէհսիզլիլի
իչին Վպանիանըն Լարոն շէհրինէ եաքըն կէչէքքէն մաղ-
րափլէրտէն տուլթուլուպ՝ եասըր օլտուլար : Վէ պու սէ-
ֆիլ էլիտ եասըրըքտա քալտը ալթը սէնէ . քէնտի պառ-
պառը վէ կոպիտ աղալարընըն թէմաուլ օղունմաղ էվլէթ-
լէրինին զաճմէթինտէ : () ռատա տիւշիւնիւպ քէնտի
վիլայէթինտէքի օլան թալէհի տէօլվէթին , փէտէրինին
նասաճաթընա կէօրէ պաշլատը աղիզ Պիքիրտէն տիլէմէյէ
կէճէ կիւնտիւլ՝ քէնտի՝ իւզէրինէ քէրէմ էտիպ ,
էգատ էթմէյէ օնու եասըրըզընտան : Լաքին պաքտը քի
աղիզ Պիքիր օ քատար սէնէլէրտէ օնուն նիաղըն
իշիթմէտի , ումուտու քէսիլիպ , էօրքէյլէ տէտի .
չիւնքիւ օ պանա իշիթմէք իտէմէյօր , էյլէլիտէ
եա շէլթան սէն իշիթ . վէ էգատ էյլէ պէնի եա-

սրբազան և թէամուլ օլունմաղ տերտէրիմ տէն : Սէ շէյթան պէօյլէ ֆըրսանթլար ալղուլէր, աքապինձէ կէօրիւնտիւ օնա՝ վէ տէտի . նէ իստէր սին պէնտէն անտէմ, վէ օ տէտի, իստէրիմ, քի պէնի էզատ էտէսին պու թէամուլ օլունմաղ եասրըլքտան : Տէտի շէյթան՝ եկիտէ տիւլինի թէքմիլ էտէրիմ, էյէր իստէմիլիմ էտէրսէն : Տէտի եկիտ, պուլուր, թէքմիլ էթմիյէ հազըրմ : Տէտի շէյթան, իստէ տիլիմ պու տուր, քի Վնու վէ օնուն Սպլունէսին ինքեար էտէսին . չիւն կէօրիյօրսուն, քի ալթը սէնէ տիր չաղըրըյօրսուն օնլարը սանա իմտատա, վէ իստէմէյօրլար իշիթմէք սանա : Իշիլէլիսի իշիտինձէ պունու քօրքտու . լաքին եասրըլքտան քուրթուլմանըն խաթըր իշին, տէտի, Վնու ինքեար էտէրիմ, վէ օնուն Սպլունէսին, լաքին պունու եօք քի եիւրէք տէն, իլլէ սալթ աղղըլա սէյլէրտի . զիրա օ թագիդէ քէնտի քալպինտէ տէր իսի . եօք եօք հաշա, քի պէն ինքեար էտէլիմ օնլարը : Սօնրա ալտը օնու շէյթան . վէ քալտըրտը հալպյա թա իքինձի քէմէրէտէք . վէ իշտէ եէօրիյիւշ էթտիլէր օնուն իւղէրինէ ղուտուղ շէյթանլար, վէ օնու փարալամաք իստէլլէրտի, տէմէյլէ եօքարը չըքարան շէյթանա . էօլտիւր, պօղաղլա, փարալա, շու քենաղիաի, քի ալտաթտը սէնի . զիրա Վնու վէ օնուն վալիտէսին սալթ աղղըլա ինքեար էթտի, եօք քի քալպինտէն : Սէ օ սէֆիլ եկիտ օնլարսան էօլտիւրիւլմէմէք իշին, պաշտար թէքրարէն տէլիլ սալթ աղղըլա, վէ տաիտի քալպիլլէ ինքեար էթմիյէ Վնու վէ օնուն վալիտէսինի : Սէ սօնրա կէօրտիւ օրատա հաւա եիւղիւնտէ կիւնաշքեարղաըն վէ տինտիղէրին չօք քէօմէսին, քի ճէհէնէմ ալթէշինէ պըրաքըրլարտը : () կէօրիւնիւշտէն օ քատար քօրքտու, քի թա քօրքուտունտան պաշընըն սալարը վէ սաքալը ալարտըլար : Պիւնտան սօնրա շէյթան քէնտի իքրաղընէ կէօրէ կէօթիւրտիւ օնու տիլասընա, վէ էզատ օլտու եասրըլքտան : Սէ օ հաշան կիթտի քէնտի էվինէ, քիւնէ թանըմատը օնու, նէ ղէվձէսի, նէ վալիտէսի, վէ նէ խըզմէթքեարղարը . զիրա տէլիլիւլիտի քըլաթէթի . օնուն իշին տըշարը պըրաքտըլար օնու, վէ էվէ քապուլ էթմէտիլէր, վէ ֆարաղա օ թանըլըք վէ զիրա օնլարա, վէ կէօտէրիւրտի օնլարա նշանլարըլա վէ

սեօղէրիցէ, քի օ քէնտիսի տիր օնլարըն օղու, լաքին
 ինանմաղարար: Իմտի մէհրում օղուպ ճիւղէսինտէն, տի-
 լէնէրէք կէղէրտի շէհրտէ կէչինէճէք պուլմա իչին: Տուր-
 տու պէօյլէ տիլէնչի պիր աղ վաքըթ, վէ օսուրա աքը պա-
 շընա կէլիպ. փէտէրինին նասիհաթըն զիքը էյլէտի, հեր
 տէրտինտէ ազիզ Պիքիրէ սըղընմա իչին: միւրատ էթտի
 օնու քուլանմայա, լաքին ազիզ Պիքիրի ինքեսար էթտիլի
 իչին, օնուն հուզուրինտէ կէօրինմէյէ ութանըրտը: Լաքին
 պիր կիւն ճէսարէթ էտիպ, կիրտի պիր քիլիսէյէ. վէ օրա
 տա ազիզ Պիքիրին մէղպահընըն էօնինտէ եւրէ տիւշիպ
 պաշլատը աճը կէօզ եաշըյլտ վէ ֆիզահ էտէրէք տէմէյէ
 եա՝ մէրհամէթ անասը ազիզ պիքիր Սէրիմ՝. ալֆ էյլէ
 պէնիմ կիւնահլարըմը, քի սէնի վէ սէնին Լըլահ օղուն
 ինքեսար էթտիմ, վէ ըիճա էյլէ օնա՝ պաննա ալֆլըք վէրմէ
 իչին՝ զիրա սէն սին կիւնահքեսարըս սըղընաճաղը. վէ քիմ
 սէ եօքտուր՝ քի տօղու քալպ իլէ սանա սըղընտը՝ վէ ըզիլ
 օղտու: Սէ իշտէ կէօրտիւ, քի ազիզ Պիքիր օ քէնտի
 պատկերինտէն էնտի վէ քուճաղընտան չըքարըպ քէնտի
 Լըլահ օղուն մէղպահըն իւզէրինէ քօտու, վէ տիզ չէօ-
 քիւպ օնուն հուզուրինէ. նիազ էտէրտի օնա. ալֆ էթմէ
 իչին օ ինքեսար էտէնին կիւնահլարըն: Սէ օղու վալիտէ
 սինին նիազըն քապուլ էտիպ. ալֆ էթտի օնուն քապա-
 հաթլարըն. վէ օնա եաքլաշըպ՝ քուճաքլատը. վէ էօփտիւ
 օնու պարըշըքըք էօփմէսիլէ: Սէ իշտէ օ սահաթ տէյիշիւ-
 տիլէր օնուն մուրտար չէհրէսի. կիւղէլ եիլիտ չէհրէ-
 սինէ. վէ օնուն աղարմըշ սաշլարը սիյահ ընկէ,
 եաշընըն հէօքմիւնէ կէօրէ: Լաքին իշտէ կէլտի կէօրին-
 տիւ օրատա չէյթման. վէ ուզաքտան տէտի օ եիլիտէ
 տօյու եօրքէյլէ, պէօյլէ էտա էտիյօրտուն պաննա՝ եա՝
 քեսաղիպ նամքեօր. եէնին էտէրիմ դուվլէթիմէ, քի էյէր
 պունլար անա վէ օղու ալֆ էթտիլէրսէ սանա սէնին օն-
 լարա էթտիլին քապահաթլարըն. պէն պաննա էթտիքլէրին
 ալֆ էթմէմ՝ վէ սէնտէն ինթիքամըմ պլըրմ: Սէ ազիզ
 Պիքիր ազարլաշըպ շէյթմանը՝ օրատան քօփտու. վէ սօնրա
 քէնտի Լըլահ օղույլա պատկերէ քէնտի էվէլքի եէրինէ
 չըքտը: Սէ շէյթման օրատան քօփուլմարնտա էօյլէ պիր
 քօրքուլու շամաթա կիւղիւլթիւ էթտի, թա քի ճիւղէ-
 սի սէյիրթտիլէր քիլիսէյէ կէօրմէյէ՝ քի նէ օլտա կէրէք
 պու տէյի. վէ կէլիպ պու եիլիտի պուլտուլար, քի ազիզ

Պէրբիրին մեղպահանքն էօնիւնտէ տիգ չէօքմուշ տուրուր-
տու, պունար կիպի կէօզ եաշը տէօքերտի, վէ սիւվալ
էթտիլէր օնա՝ քի նէ իտի օ շամաթա կիւղիւթիւ տէյի:
Սէ օ տէտի, չաղըրըն քարտաշլար փափաղը վէ սօնրա
ճիւմէսին պիլէսինիլ . վէ օնլար չաղըրտըլար՝ վէ օ եիյիտ
փափաղը ըա պիւր թէնհայա չէքիլիպ մուքրիւր օլտու ճիւմէ
կիւնահլարըն . վէ փափաղա իզին վէրտի, քի ազիւ Պէրբիրին
իհթիշամը իչին, աշիքեսարէ նաքլ էթմէյէ ճէմի՝ ճէմիւթա
ճիւմէ քէնտինէ ըաստ կէլէն քազայը՝ վէ փափաղ էօյլէ
էթտի: Պունտան սօնրա տէօնտիւ կէլտի օ եիյիտ քէնտիւ-
վինէ . վէ թանըտըլար օնու օլ զէման ճիւմէ օնուն էհլի-
պէլթէրի . վէ քապուլ էթտիլէր օնու ազիւ մուհապէթ-
լէ: Լաքին օ պիւր ալ կիւնլէրտէն սօնրա քէնտի զէվճէսիլ-
լէ սէօզ պիւրլլի էտիպ՝ իքիսի տէ տիւնեսատան կէրի չէքիլիպ
ըահիպլէր մանաստըրընա կիրտիլէր, պիւրի ճգնաւոր քիմնէ-
լէրին մանաստըրընա, վէ օ պիւրի, պաքիւրա մարապետլէր
մանաստըրընա, վէ օրատա տուրուլար կիպի վէֆաթ օլտու-
լար:

Պոնու նաքլ եպէր Պարթաւէնա ալիլ Սալթիլէն-լա հըն Ռ-
հիւլէլէրին օն թիլ: Սէ հայր Պաւլա ըոլլէ: Ճիւր . 7 .
Էօրն . 26:

Մէյլէ:

Պու եիյիտ պունուն իչին պու քատար ճան վէ թէն մու-
թաթարալարընա տիւշտիւ, զիւրա քէնտի ազիւլ փէտէրինին
վէրտիլի իքինճի նասահաթըն սաքլամատը. եանի տէմիշ-
տի օնա, քի զէրը էյլէ տայմա սէնին էօլիւմ կիւնիւնիւ:
Իմտի պիւլ տէ էյէր արզուլէրտէք կիւնահսըզ եաշամաք,
վէ պէօյլէ թէհլիքէլէրէ տիւշմէմէք, ճահտ էտէլիմ տայմա
էօլիւմ կիւնիւմիւզիւ տիւշիւնմէյէ, նիճէ սէօյլէր Սողոմոն .
Յիլէն ալթիւճան չո, Է յաթիւթան ոլ Ռիլցէն: Լանի,
Օի՛ր էյլէ սէնին էննիհայէլիլի, վէ էպէրի ինան էլի-
էննի: Սէ պաղը քիմնէլէրին իզինէ կիթմէլէլիմ, օնլար
քի քաշարլար էօլիւմիւ զիւր էթմէտէն, տէմէյլէն, քի
էօյլէ տիւշիւնճէտէն մալիսուլիա վէ քասապէթ տօղար,
վէ պու պիւթիւն իսիլաֆ արը, զիւրա սահիհ ֆէրուշըք, վէ

էօմիւր պունտա տըր, քի պիր քիշի շէրիրտէն կերի տուրուպ
խայըր էյլէսին՝ նիճէ 'Ղաւիթ սիւվալ էթտիլինտէ, քի «Չ
է խաբ» որ կտի պլէանն, ե պէսանէլ պաւսուր Բարսէ:
Լանի, թի՛ս րիւր տուր՝ թի խաբէր էօմիւրիւ, Վէ Էօրմէս էյլէս
իւնէլէրէ. ճէվապ վէրիր. խոտորէտ 'ի շարէն, ե ալո՛ վէտրի:
Լանի, շէրիրտէն Էրի րո՛ւր, Վէ խայըր իշէ: Սէ էօրլուսին
զիւրրի պիզի շէրիրտէն կերի տուրտուրուր, վէ խայըր իշէ-
տիր, նիճէ եօքարտա տէտիք. էօյլէ խէ էօրլուսին զիւրրիւ-
տէն, նէ քապավէթ, վէ նէ էօրլուս, իլլէ Ֆէրաճըք վէ
էօմիւր տօղար:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Է Թ . Ճ Ի :

Ընէլ Պիւր պէր էօրժիւ- Էօրիւնիւնէ, պէր Էնիւր թի՛ս տէլ-
էրտէն խայըր Ընպիւլ էյլէսի:

Յոռն. 1161. սէնէսինտէ պիր փատիշաճ զիւրիյէթի
Լաքիղոս նամ կէնճ ուշաք քէնտի պապասընտան րիսալ
օլտու Սաքսօնիա էյալէթինին Ինդելեսմիա շէճրինէ: Սէ
օրատա քէնտի փէտէրինին տէօլվէթի իզգէթ խաթ-
րի իշէն պիր քիլիսէյէ միւթալըք պէսիւք վէ դանիմէ չօք
իւլէֆէ վէրիտի օնա: Լաքին օ օնու քեամիլճէ խայըր
իշէրէ խարճանաճաք եերտէ, իւլփանա, տարէթէ, եէրիպ
իշմէլէրէ, վէ մուրտար սէֆայէթլէրէ մասըուֆ էտէլտի.
պիւթիւն շէճրին շէքէլէնմէսինէ, վէ փատիշաճ
զիւրիյէթլինին րէզալէթինէ: (Յոռն իշէն Լլաճտան
թէզէլտէն պիր քօրքուլու վէ աղըր հաստալըղ ըլա վու-
րուլտու, վէ էօմիւրիւնէն էնճամիսնէ եէթիշտի: Իմտի ճաւըն
թէալիմ էթմէ սըքլէթինտէ տուրուրքէն, վէ էթրաֆը գու-
շանմըշտը փախալարտան, վէ քէնտի սէվկիլիւլէրինտէն,
ճան ըլա քալրտըր հայը վաքըթ, թաքի ճիւմլէսի օնու էօլ-
միւլ զանն էտէրլէրտի: Սէ օ քալրլմասընտա, եախօթ
քէնտի իւրեստընտա կէօրտիւ, քի պիր քօնաքտան քալըն
վէ քարաննըք թիւթիւն չօքըօրտու, վէ հաշան եաքլաշտը
կէօրմէյէ, քի նէ օլա կերէք օ տէյի, իշտէ քօրքուլու ա-
թէլին ալէֆի տըշարը տէօքիւլիւպ՝ քալտը վէ եուտտու
օնու իշէրի: (Րատա ճէհէննէմտէ կիտի եանըպ թութու-
շուրտու. աղայըպ վէ Ֆէրեստ էտէրքէն, պիր քէօշէտէ
ալլէք կէօրիւնտիւ, վէ օրալա եէօրիւլիւլ էտիպ օնտան
Զ 2

սիրիւքէներէք տըշարը չըքտը, վէ ամէշտէն քուրթուլտու։
 Սօնրա քաջըպ կիտէրքէն եօլտա պիր միւքէլէֆ վէ Տէյ-
 րանը սարայ կէօրտիւ . վէ ծնուն կիւզէլլին կէօրմէյէ
 իչէրի կիրտի . վէ մէրտիվէնտէն եօքտը չըքըպ, պիր
 պէօյիւք սուֆայա եէթիշտի, կէօրտիւ քի իշտէ օրատա օ-
 թուրմուշտու աղիզ Պիքիր սալթանաթ թահտընտա, վէ
 էթրաֆը քուշանմըշ Տիսապսըզ ֆէրիշթէլէրէ։ () պա-
 քըպ ծնա քաղէպ կէօղիւյլէ տէտի . սէն պուրտյա կիրմէյէ
 նիճէ ճէսարէթ էթտիւն, էյ ութանմազ զալըմ, վէ նիճէ
 քատըրսըն ամէշտէն քաջըպ՝ պիր թագրիպ իլէ պէնիմ
 հուզուրումա չըքմայա . շիմի չըք շուրտան, վէ տէօն
 թէքրար օ ամէշէ՝ սէնին մուրտար ամէլէրին իչին։ Վէ
 Լաքիղոս եէրէ տիւշիւպ աճը կէօզ եաշըւլա տէտի . նիազ
 էտէրիմ ալֆ էյլէ Հաք Թաալաննըն վալիտէսի Սուլթան,
 վէրաշմ էյլէ պանա վէ թէքրարէն կէօնտէրմէ պէնի օ ճէհէն-
 նէմ ամէշինէ։ Վէ պունու սէօյէրքէն կէօրտիւ աղիզ Պիքի-
 րին թահտընըն էօնիւնտէ իւշ քիշի տուրույօրլարտը . վէ ծն-
 արը փէք էյի թանըրաը . պիրի օ շէհրին եդիսու, պիրիսի կանո-
 նիկոս փափաղարըն պաշը, վէ իւշիւնճիւ օ քիլիսէնին իըզ-
 մէթինէ թայըն օլանլարտան պիրիսիյտի . վէ եիլիտ պունլարըն
 պարլարընա տիւշիւպ, եալլարըրաը օնլարա, քէնսիսի
 իչին Լաշըն Վալիտէսինէ շիֆայէթճի օլմայա։ Վէ օնլար
 էշիտիպ օնուն նիազըն, աղիզ Պիքիրէ հալվարըրլարտը, քէ-
 րէմ էտիպ կէօնտէրմէյէ ծնու թէքրարէն ճէհէնէմէ . վէ
 տէրլէրտի նիազ էտէրիզ վալիտէ Սուլթան պունա թէօլպէ
 իստիղֆարէ վաքըթ վէր . վէ պիզ ումարըզ քիշինտէն սօնրա
 ամէլէրին տօգրուլտուր, վէ հազընթինէ իպատէթքետար օ-
 լուր։ Վէ օ եիլիտէ տէօնիւպ, սիւվալ էթտիլէր, պէօյլէ տէյիլ-
 մի, վէ օ տէտի, պէլի պէնիմ մութուլու շիֆայէթճիլէրիմ
 էօյլէ տիր . իշտէ աշտ վէ տնտ էտէրիմ տէտիյինիզ կիպի
 էթմէյէ։ () լտէմ աղիզ Պիքիր տէտի օնա . իշտէ ըիճաճը-
 լարընըն նիազըն էշիտիպ՝ սէնի ճէհէնէմտէն էզատ
 էտէրիմ . վէ կիւնաշլարըն ալֆ էտէրիմ էյէր սէնտէ սա-
 նա տէյէճէյիլի թէքմիլ . էտէրսէն։ Տէտի եիլիտ . պոյուր
 Սուլթանըմ, էմրինիզ թէքմիլ էթմէյէ հազըր ըմ։ Վէ
 աղիզ Պիքիր տէտի, պու տուր պէնիմ մէրամըմ . քի ֆէ-
 նա ամէլէրինտէն կէրի տուրուպ՝ պանա իպատէթքետար օ-
 լասըն՝ վէ վաքտընա կէօրէ պանա պէշ էօլէկ թիւլլու թիւլ-
 լու Թօհումլար վէրէսին . վէ օ տէտի, էվէտ էօյլէ էտէյ-

իմ Սուրբանըմ: Այն սօնրա թէսպիհամ վերիպ օնա
ազիզ Պիքիր, տէտի շիմտի էօլմէյէսին եաշայասըն, վէ
կէօրիւնմէզ օլտու, վէ իւրեա պիթտի: (Երիտ քէնտինէ կէ-
լիպ՝ պաշլատը երւյսէք սէտայլա ֆերեատ էտիպ տէմէյէ չօք
քէրրէ, միւպարէք տիր Լլաճ վէ օնուն ազիզ վալիտէսի.
քի քուրթարտը պէնի նարի ճէհէննէմտէն: Օնու եշիտիպ
էթրաֆընտա օլանլար, զիատէ հէյրան օլտուլար. վէ էօյլէ
ֆերեատ էթմէսիին սէպէպին սիւվալ էթտիլէր. վէ օնաքը
էթտի օնլարա սըրասըյա ճիւմլէ կէօրիւպ իշիթտիլին:
Այն օնուն շիֆէլէնմէսինտէ, քի ազիզ Պիքիրին օնտան
իստէտիյի պէշ էօլէկ՝ թիւրլիւ թիւրլիւ թօհօմա-
լար նէ կէօստէրիլլէր տէյի. օնլարտան պիրի-
սինին զէյնի նուրլանլապ, տէտի: Լան Լաքիրոս, սէն ենյս
օլաճաքսըն, վէ օ զէման սէնին մասրուֆուշլա Լլաճըն
վէ ազիզ Պիքիրին իզգէթինէ՝ պէշ քիլիսէ եալիմայա
պօրճըու սուն մանաստըլարըյա թիւրլիւ թիւրլիւ թարիք-
լէրէ, պոնու կէօստէրիլլէր պէշ էօլէկ թօհօմալար: Այն
նիճէ մանա վէրտիյսէ օ մութըլու առէմ էօլէտէ թէք-
միլ օլտու: Օլորա պիր քաշ երլտան սօնրա Լաքիրոս քէն-
տինին երբեան իւզէրէ ֆազլի ամլըլիյի իշին, Լանդնոն քի
լիսէսինէ աքը ենյս օլտու, քի Տանիմարքանըն փայլ-
թաշտ շէհրիտիր: Տանիմարքայա, Ելվէտէ քը-
լաուզ, վէ ճիւմլէ շիմալ թարաֆընտա օլան սօն
ատալարա սուաքեւլական նոճիրակ օլտու. Այն օ էյալէթ-
լէրտէ տէյիլ քի սալթ պէշ քիլիսէ եալիտը՝ թիւրլիւ թիւրլիւ
թարիքլէրէ՝ մանաստըլարըյա պիլլէ. վէ սայլը չօք քիլիսէ-
լէրտէ Լլաճըն վէ օնուն ազիզ Վալիտէսիին իզգէթինէ
եալիտը: Այն չօքլարընտա օ տինսիզ վէ փուժփէրէստ
միլլէթլէրտէն քրիստիան տինինէ տէօնտէրտի: Սօնրա
սը Բեռնարդոս պաշ փէտէրին ազիզլիյինին նամըն էշիտիպ,
Ֆիրանսատա ազիզ պաշ փէտէրին պաղղնա կիթտի, օն-
տա րահիպ օլմայա. Լաքին օ քալը օլմատը պու իշէ, իլէ
տէտի. էյի տիր սանա սալթ սէնին ճանըրըն քայկըսընա
տիւշմտէն. օ փատիշաշլըլարըն եէնի տինէ կէլէն-
լէրին րուհանի իքտիզալէրինին քայկըսընտա օլմաք: Իմտի
թէքրար տէօնտիւ Տանիմարքայա, վէ օնտա փէք կիւզէլ
եօլըլա կէօլէտիրտի Լլաճաան քէնտինէ սըլիարըլ օլան
սիւրիւսիւն: Լաքին հաջան փէք էհտիար օլտույաս թէք-
քար կիթտի Ֆըրուստայա սը Բեռնարդոսուն մանաստըրընա,

քի օրատա տուրտու տէօրթ սէնէ ճէմի ամէլէր փաքլըլէյա
լա . սօնրա ըաճաթլանսը Վրնա :

Պոռնոս նալ էրէրլէր Լ-բերդոս Ջրէան . վէ Վրէնստոստ
էնրիլէյ ղէնրի ղէլադ : Սէ հայր Ղառաւս բռնի . ճլա .
Բ . Կօրնի . 6 : Սէ հայր Սեղմնաւ խաղաղու . ալիլ Պիշրի
Ջր-ճղէլ , ղիլ , ա . Ջր-ճ , 31 :

Մէյլէ :

Ջիր էտէրիմ պիգտէ տայմա ճէճէննէմ էգլիթլէ-
րինին շէտիտլէյին . էջլէ քի պիգտէ պու մութուլու Լոքի-
ղոս կիպի ծնտան քուրթուլմայա քատրօ օլալմ : Վաքին
պունու տա Ֆիրրէ ալալմ , քի քէպիր կիւնաճլար ճէճէննէմ
տէն զիատէ տէրին , վէ շէտիտ շէրիրտիրէր : Օիրա
Ղաւիթին օ սէօզիւնին իւզէրինէ . իլիւցիք գաւճն ին ղի
գծոնոյ նէրնոյ . Լանի իւլաւ եկին ունի նէմիս ճէճէն-
նէմն տէրին պիպլէրնիւն . ալիլ ըուճպանլար սէջլէրէր ,
քի պու իշէրի եաթօթ տէրին տիպ ճէճէննէմ , ծնտան քի քուր-
թուլու Ղաւիթ , զինա վէ քանըլք կիւնաճլարըլար .
ժնլարն ալֆլըրն ալար Լլաճտան : Օիրա նէ քատար
աւզաք վէ զթ ըրուսա պիր շէյ շաք իմապլայա , օ քա-
տար տէրին վէ տիպիլ նէսնէ տիր : Սէ կիւնաճլար ուզաք
վէ փէք զթ տըր Լլաճա . էջլէ իսէ կիւնաճլար ճէճէննէմ
տէն զիատէ տէրին վէ զարարըլար . քի ծնտան քէրէմ
քեանի Լլաճ քուրթարա ճիւլի պու քիթալը օրույան
լարլ :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Ի Թ Ի Ճ Թ :

Լոն Պիշրի պօյիւ Եօրնոս իննէրն իսա սալաւայար
հոքարըլ էրէնլէր զալէլ վերի ճէլալէրն լէրիւ
էրէր :

Նապօլու փատիշաճլըրնտա Վրոլ , վէ Բէնէվէնտ շէճիր-
լէրին արասընտա պիր տաղ իսի Պիշրի դաղ , օրատա աղիլ
Սալտէթուլաճըն ատընա պիր քիլիսէ եափըրըլ օլմաթ
իլին , վէ ծնտա ճգնաւորլար մանասարըլ տա օլտուղուն
տան սաքին օլան ըաճիպլէրի տէրէր Պիշրի դաղընն ճէնա .

տարաբազմ: Խմորի հէր սէնէ աղիղ Վախտէթուլահըն քի լիսէսինէ պիր քաչ տէֆա չօք ճէօմահաթլար զհարէթէ կիտէրէրտի օրայա: Թա քի ֆարղ օլտու մանաստըրա եաքըն պիր քօնաղ եափմաք օրատա, էրքէկ վէ տէշի զհարէթճիլէրին սաքին օլմալարը իչլին: վէ եափտըրար եօք քի թաշտան, իլլէ աղաճտան: Սօնրա Հնուն, 1611. սէնէսինտէ, Հօգեգալուստ եօթթուսունուն էվէլիսի կիւնիւ, օրատա պու լուստուլար սէքիղ պին ճան էրքէկ վէ տիշի զհարէթճիլէր, ծնլար եօք քի իպատէթքեարլըղա տիւշէրէրտի, իլլէ էտէպսիղլէյէ: զերա, քիլիսէտէ պինամուսանըրլարտըր, քէմ պաքըշլար, վէ շէհվէթ սէօղլէր: վէ քիլիսէշին էթրաֆընտա սաղլար չալմալար, վէ թիւրքիլէր, վէ պար թութուպ սըչըրամալար: վէ քօնաքտա ատէթաէն տըշարը եէյիպ իչմէլէր: վէ պինամուս ամէլլէրլէ թիւրլիւ կիւնահտա պուլունմալար: Վէ իշտէ պու միսլի զըթ հաւ զըրըք օլըրտու օ ճէմիհաթմաա' էրթէսի կիւնիւ շնորհք ալմա իչլին: Խմորի ճիւմլէսի օ կէճէ եօրղուն ճիւնիւնլիւքաէն վէ օյնալըպ սըչըրամատան' ույքոյա վարտըրսաա' սանքի եարը կէճէ մահալլատի, քաֆիլ պիր եանկըն աթէշի թուլ թուշուպ օ պէօյիւք քօնաքտա եաքտը վէ սիլտի ծնու պիր պուշուք սահաթ մապէյնինտէ, վէ ճօմահաթ քաչմայա վաքըթ պուլմամոյլա, պին պէշ եիւղ ճանլար էօրտիլէր: եարըսը աթէշտէ, վէ եարըսըրը եըրընտը ալթըրտա: Վէ պու աթէշի մէրհամէթ անասը աղիղ Պիքիր քէնտիսի թուլ թուշտուրտու, քի պու տէֆա քաղէպ վէ ինթիքամ անասը օլտու պուստուն մալլամ տիւր, քի պէշ ատէմ օ եանկընտան հիւշ քէտէրսիղ քալտըսար, եէմին էթմէյլէ շէհատէթլէք վէրտիլէր, քի կէօղլէրիվիլլէ կէօրտիւք, քի աղիղ պիքիր Վախտէթուլահ էնտի կէօյլէրտէն, վէ իքի էլլնտէ իքի եանմըշ պարաթըրար վար ըսը: վէ եաքլաշըպ թուլթուշտուրտու ծնլարլա օ աթէշի քօնաքտա տէյի: Վէ լարին քէրէմքեանի Պիքիր պու քէնտիսին կիւնահքեարլարա քարշէ հաք իւզէրէ ինթիքամ պլմա խուսուսինտէ կիւնահսըղարա քէնտի քէրէմին կէօստէրմէտէնտէ էքսիլմէտի: վէ պէօյէ օլտու: Պու աղիղ Պիքիր տաղընտա օլան զիւրէթճիլէրին իչլինտէ, Ըղէքսանդրոս նամ' մախլէսի կամօղպեան, վէ պէօյիւք սոյտան պիր աղա վար ըսը, քի Ընապօլըտան ալթը միլ ուղաք Պուտէօլա շէհրինտէ իտի: Պու ֆրանչիսկոս նամ քէնտի օղուն պիլէսինճէ կէօթիւրմիւշտիւ, վէ պու

ուշաք սատուք վէ փաք Փէրիշտէ կիպի, վէ ազիզ պիբիր
 Վալիտէթուլլահա զիատէ իպատէթքետր, վէ ծնուն իղզէ-
 թինէ սէջլէտիյի տիւփալէր, վարդարանլարտան մատէ,
 հեր հաֆթանըն իւչ կիւնիւնտէ փէհրիզ տուծարտը. վէ
 օ երւ ազիզ Պիբիրին պւետուսունուն եօրթուսու սալի կիւ-
 նէրաստ կէլէճէյիտի, վէ օ եօրթուսունուն իղզէթինէ տէ,
 երւ պաշա սալի կիւնլէրինտէ էթ մանճարընտան կէրի
 տուրմաք իստէտի. լաքին ծնուն աթալարը եաշընըն կիւչ-
 ճիւքլիւյիւ իչին, քալըլ օլմատըլար, զիրա տահա ծն պիր եա
 շընտայտը: Իմտի՝ օ եօքարտու զէքը օլունան եանկընըն
 կէճէսի պու չօճուք վէ քէնտի պապասը օ զօնաքտու տէյ-
 իլիտիլէր՝ իլէ մանաստըրըն իչէրիսինտէ ճընաուրլարըն օտա-
 սընըն պիրինտէ ույուրլարտը: Լաքին եանկընըն կիւլիւլթիւ-
 սիւնտէն, վէ ճօմահաթըն շամաթալարընտան իրիսիտէ օյանըպ
 սէյիրթտիլէր մանաստըրըն քափուսունա քաչըպ բուրթուլ-
 մա իչին. զիրա ալէֆ վէ աթէշին քըզըլճըվարը պիւթին
 մանաստըր տա եալայաճաք կիպի կէօրիւնիւրտիւ: Լաքին
 բուրթուլուշ արարքէն քալըպըք պուլտուլար օրտա: Օիրա
 օ թաքիքէտէ՝ քի իստէրլէրտի քափուտան տըշարը չըքմաք.
 իշտէ քարլը չըքտը ծնլարա ճօմահաթըլարըն քէօմէսի քարմա
 քարըշ էլքէկէր վէ տիշիլէր, ծնլար թէփէտէն սուլարըն
 խըզըլ աքըշը կիպի պիրի պիրին պասարաք քօշարլարտը
 մանաստըրըն քափուրընտան իչէրի կիրմէյէ եանկընտան
 բուրթուլմա իչին: Վու ճիւմհուրուն զուհուրինտէ քա-
 փըտըլ զափալը չօճուք ճօմահաթըն եափուզ տալկալարըն-
 տան, վէ պապասընտան պըրըլպ, եէրէ տիւշտիւ, վէ չինկէ-
 նիրտի, վէ ճօմահաթըն սըքընտըսընտան պաղաքալքամալտը.
 վէ ֆարաղա պապասընա իմտատ չաղըրըրտը. լաքին օտա
 քատըր տէյիտի պիր եարտը՝ էթմէյէ ծնա. զիրա ճիւմ-
 հուրտան կէրի կէրի սիւրիւքլէնիւրտի: Իմտի չօճուկ պաքտը
 քի ծնա ինսանտան եարտըլ օլաճաք փէյիլ, վէ իշտէ իւ-
 զիւմ կիպի չինլէնիյօր տիրի ինսանլարըն պաքլարը ալթըն-
 տա. վէ էօլիւլէրին աղըրըղընտան. ծնլար քի էօլիւլէրտի
 ճօմահաթըն պիրի պիրինին իւղէրինէ չըքմասընտան էօ-
 թիւրիւ, վէ քէնտի իւղէրինէ երզըն պէ երզըն օլուրլարտը.
 վէ ազիզ Պիբիրի քէնտինէ իմտատ չաղըրըրտը. վէ օրատա
 ահա էթտի թէքրարէն էվէլքի իստէտիյի սալի կիւնլէրին
 փէհրիզ տուծալա, քի ծնա աթալարը քալըլ օլմատըրտը:
 Զաշուն ահա էթմէսին թէքմիլ էթմէյէ, էօլիւլէ շէրինին

այլ թընտա կէօմիւմիւշ կիպի տուրուրտու, վէ սալթ պիր
քօլու էգատ ըտը. իշտէ կէլտի տուրտու ծնուն էօնիւնտէ
պիր սալթանաթը Սուլթան կէյինտիյի ուրուպալար օ էյա-
լէթին քարըլարընը կէյինտիյինտէն պաշկա թարը վէ չօճուղա
քէրէմ կէօղիւյլէ պարըպ, տէտի ծնա. չօճուք նէ եափըյ-
օլսուն պուրտա սէն. այաղա քալք, վէ քաչ պուրտան,
վէ չօճուք տէտի. Սուլթանըմ քալքմայա քատըր տէյիլիմ,
քի իշտէ էգիլիշիմ, վէ նէֆէսիմ թիւքէնիյօր: () Եւէմ
Սուլթան ծնուն քօլունտան տութուպ, լէշէրին ալթըն-
տան տըշարը չէքիպ կէօմիւրտիւ, վէ չըքարտը ծնու պիր
եիւյսէք էմին քէմէր ալթընա. վէ ծնու օրատա պըրաքըպ
ծնուն կէօղիւնէ կէօրիւնմէղ օլտու: Խմտի հաչան սապահ
օլուպ կիւն տօղտօյսա Հոգեգալուստուն խալթանաթը եօր-
թուսու կիւնիւ, օ միւքէլէֆ պէօյիւք ղօնաք եանմըշ վէ
էօլէնլէրն մէգար օլմուշ. վէ մանասաըրըն քալիուսունտա
էօլէնլէրին լէշէրի պիրի պիր իւգէրինէ տօլմուշ. վէ ինսանլարըն
պաղըսը եարը պէլինէտէք եանմըշ պիր աղը քէօթրիւմ
օլմուշ, պիր աղը քեօր օլմուշ, վէ պաղըսը հապէշի
սաապ կիպի սիահլանմըշ. վէ ճիւմլէսի աղայըպ կէօղ եաշը
տէօքէրէք՝ միւքրիւր օլուրլարտը, քի պու ղաղէպ Լլա-
հըն վէ ծնուն աղիղ Սալիտէսինին ճէգատը տըր. օ ա-
ղիղ եէրտէ իշէնէն կիւնահլար իշին տէյի: Խմտի քիմիսի
քայըպ օլան քարըսը իշին, քիմի էրքէյի իշին՝ պաղըլարը
քարտաշը վէ քըղ քարտաշը իշին, վէ քիմիսի էվատը ի-
շին աղարտը: Սէ պունլարըն իշինտէյտի օ եօքարտա ղէքը
օլունան պէօյիւք սօյտան աղա՝ քի սապահ օլունճալ,
կէլտի արամայա էօլէնլէրին իշինտէ քէնտի օղու Փրան-
չիսկոսուն լէշին՝ կէօմէ իշին ծնու: Լաքին տիւշէն լէշէ-
րին իշինտէ օղունուն թէյին աղայարաք արարքէն՝ սէս
էշիթտի, քի տէր իտի. պապա պէն պունտայըմ: Պու
սէսէ հէյրան օլուպ վէ սէփիւնիւպ օ քիշիգատէ քէնտի կէօղ-
լէրին եօքարը քալարտը վէ կէօրտիւ օղուն քէմէրին ալ-
թընտա տուրույօր. վէ տքապինճէ տիղ չէօքիւպ էօլտիւ-
նէրի, վէ շիւքիւրլէր վէրտի Լլահա. վէ սօնրա օղունա
եաքլաշըպ սիւվալ էթտի ծնա. նապըլ սաղ քալտըն
օղու. վէ քիմ չըքարտը սէնի օ իւյսէք եէրէ. վէ օղու
նաքլ էթտի ծնա մամպէրտէն սէօյլէր կիպի. քէնտինէ
պիր Սուլթան կէօրիւնիւպ՝ ծնու լէշէրին ալթընտան
քէքմէսին, վէ կէօթիւրիւպ ծնու օրայա չըքարմատըն: () Է-

տե՛մ պապասը պիտի քի օ Սուրճան՝ աղիզ Պիքիր խոհի . վէ
օղուն օ երեսէք եերտէն էնտիրիպ, տուծտու էլինտէն
վէ կիտիպ իքիսիտէ աղիզ Սալիտէթուլահն քիլիսէ
օրնէ կիրտիլէր . վէ օնա հէթսիզ շիւքիւրլէր վէրտիլէր :
Վէ սօնրա տէօնիւպ սէվիւնէրէք շէհրէ՝ վէ քէնտի եվէ-
րինէ կէլտիլէր . վէ օղու պապասընըն րիզասըյլա, օ երըն
հէր սպէ կիւնիւ աղիզ Պիքիրէ քէնտի էթտիյի ահտըն
թէքմիլ էթմէ իշին փէհրիզ տուծտու :

Պոնոնաւ Երեւելի Պրանչիւտ Բրանիւտան : Վէ հայր
Լնարանիս սիւնիւնի շէնտի իլտաղարնա : Վէ հայր Լնար-
անիւրնա Գիւր . ճիւր . Թ . Լապիւր . 1 : Վէ հայր Վառլա-
Բոլ . ճիւր . Գ . Եօրին . 15 :

Սէյվէ :

Պու հիքեայէթտէն էջրէնէլիմ պիզտէ եօրթու կիւնլէրին
հէր փաքըղ ըլա սաքլամայա, էյէր Լլահն քաղէպի ալթը-
նա տիւշմէք արզուլէրսէք : Լշյլէ իսէ եօրթու կիւնլէրին
տէ Լլահն քիլիսէսինէ սէյրտէլիմ . րուհանի քիթապ-
լար զբույալմ, վէ պիլիմ սէօհպէթիմիզ տայլմ րու-
հանի նէսնէլէր իւզէրինէ զտուն : Լշմն պէօյլէ կիւնլէրտէ
եէյիպ իշմէյէ, զիյաֆէթլէրէ, մէյս օլունմուշ օյունլարա . վէ
ապու զամպաք կէշինիշլէրէ տիւշնլէրին իւզէրինէ Լասյի
մարդարէնին սէօղիւ թէքմիլ օլուր, քի սէօյլէր Լլահն
աղլընտան . Օրօնս յէր տալեայ անյն ի՛ : Լանի . Սիւն Եօր-
Լաւարնիւզ ճանրէ հաղլ էլիմի :

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ . ՃԺ :

Պիւ խախալ ալճըլէր սէպէպիլէ Լլահնա քալէպլէնիսի,
լալին աղիզ Պիքիրն Եարարնյա ռաթլուրն :

Ճնուն 1553 . սէնէօնտէ, պէօյիւք Սպանիատա կօրի
շէհրինին պիւ քէօյիւնտէ՝ ճօմահաթ պաշը պիւ փափազ
փար ըտը, պու ալճըլըղ փէք սէվէրտի . վէ օնուն իշին
չօք քէրրէ սապահ օլունճա՝ պաղը քէրրէ էրքէն պաղը
քէրրէ կէճ պատարագ էտէրտի, քի ալա կիթմէյէ քատըր
օլտուն : Վէ պու իշին փափաղարա նէ քատար մինասիպիզ
վէ զարարը օլտուղու . (չիւնքիւ պունուն կիւպիլէր չօք քէր-
րէ օ չափուկ պատարագը էտէրլէր, քի սէօյլէնիւր մէսէլէր :

տե՛քի աճե՛ր պարարտե՛ր. վէ չօք քերրէ տէ եօրկուն վէ
 թաքաթտան տիւշմիւշ կէլիւրէր. սունմայէ օ հէյպէթլի
 սըրը մինասիպինձէ հազըրլըք կէօրմէսիղ.) մալիմ տիր ճէ-
 զասընտան, քի ծնուն իլէ Մլա՛հ զազէպլէտի պու ալճը
 փափազը իմտի՛ պիր զիննէթլի եօրթու կիւնիւ սապահ օլուն-
 ճա պու փափազ էրքէն ափա կիթմէք իստէտի, վէ սօնրա
 տէօնիւ պատարագ էթմէք: իմտի՛ պիր քաշ քէնտի քէօյ-
 լիւլէրիլէ ալսքտաշ օլուպ, վէ ալ ալէթլէրին ալըպ ափա
 չըքտը: Սէ իշտէ պիր կիւզէլ թափշան կէօրիւպ ծնու ալլա-
 մաք իստէտի. լաքին թափշան քէնտի եռւմասը պիր քօ-
 վուղա կիւտի նէ փէք էնիլ նէ փէք տէրին: Սէ պու շէյթան
 ըտը, քի կիրմիշտի օ քըյաֆէթէ. նիձէ սօնրաքի կէլէն
 սէօզտէն մալիմ օլուր: Փափազ կէլտի քօվուղուն աղղընա
 կէօրտիւ թափշանը. էլին սօքտու իշէրի թափշանը տութուպ
 տըշարը շէքմէյէ. լաքին քէնտիսի ծնտան տութուլտու.
 զերա թափշան ծնուն էլինտէն վէ քօլունտան տութուպ ի-
 շէրի շէքէրսի. վէ էօյլէ պիր գուվէթլի շէքէրտի օթու, քի
 փափազ ծնուն քուվէթինէ քարշը տուրամաղտը: Սէ Ֆա-
 ռազա քօվուղուն աղղը տար ըտը պիր քարըշ էնինտէ,
 լաքին կիթաիքձէ էնիլէնիտի, վէ փափազը պիւթիւն թէ-
 նիլէ իշէրի եռուտարտը: Վիերնատ էտէրտի սէֆիլ փափազ
 քէնտի ալսքտաշարընա կէլիւ պարտըմ էթմէյէ ծնա,
 վէ քուրթարմայա ծնու թափշանըն էլինտէն. լաքին
 ծնլար քօրքուպ օ կէօրիւնիւշտէն՝ ծնա եաքլաշամաղտը-
 տը: Սօնրա պաշլատը օ փափազ աղիղ պիքիր Սալիտէ-
 թուլաշը քէնտինէ իմտատ չաղըրմայա, (քի օ թարաֆ-
 լարտա աղիղ Սիքիր վալիտէթուլաշըն պիր չօք միւճիւ-
 զէթլի պաշտկերի վար ըտը ծնու ֆիքրինէ կէթիրիպ) վէ
 տէտի. եա աղիղ պիքիր Սէրիէմ՝ ըաճմ էլլէ պանա, վէ
 պու ճանափարտան էզուտ էյլէ պէնի: Սէ էօյլէ հէշ տուր-
 մաղղ ֆէրիտտ էթմէյլէ աղար աղար քօվուղա պաթտը.
 վէ ղայըր կէօրիւնմէտի. վէ ծնուն շամաթասընըն սէսիտէ
 կիթաիքձէ աղար աղար եափաշանտը, վէ ուզարտան կիպի կէ-
 լիւտի. թաքի հիշ էշիտիլմէղ օլտու սէսի: Մաքտաշ-
 լարը եաքլաշարըն քօվուղուն աղղընա, փափազը պուլմա-
 տըլար, վէ կէօրտիւլէր պէօյի.ք վէ տիպսիղ տէրէ, զիտտէ
 քօրքտուլար վէ քաշտըլար. վէ քէօյէ կէլիւ քիլի-
 սէյէ կիրտիլէր. վէ նալը էթտիլէր պատարագ կէօրմէ իշին
 կէլիւ պէրլէյէն քէօյիւլէրէ ծնուն պէօյէ քօրքուլու քայ.

բայ օլմասըն: Սէ հաչան էշիթտիլերսէ օնու պատարագ
կէօրմէ իչին կէլէն քէշլիւլէր զիատէ քօրքտուլար. վէ
պիլտիլէր քի Մլաճ զազէպ էթտի անա տէշիլ քի սալթ սը
պատարագա հաճէթսիզլիյի իչին, վէ տախի աղիզ եօրթու
կիւնլէրինտէ խրզմէթքեար իշի իչէմէսի իչին: Սէ
պունտան տէօրթ կիւն սօնրա, իշտէ կէլտի օ քայրպ օլան
փափազ կէօրիւնտիւ քէնտի ճօմահաթընա ճէհէննէմտէն
տէօնմիւշ, վէ էօլիւլէրտէն քըյսամէ օլմուշ կիպի, վէ չէհ-
րէսի սիյահլանմըշ հապէշի արապ կիպի աթէշին ալէֆին-
տէն. վէ էշլէ սիյահ քալտը ճէմի էօմիւրինիւն կիւնլէրին-
տէ: Սօնրա չափուկ աղիզ պիքիր Սալտէթուլահըն պատկե-
րինէ կիտիպ, քէնտինն քուրթարըքսը աղիզ Պիքիրէ հէթ-
սիզ շի քիւրլէր վէրտի վէ օնտան տէօնիւպ քէնտի քիլիսէսինն
կէլտի. վէ մէմպէրէ չքքըպ սըրասըլլա, քէնտիսին կէօրմէյէ,
վէ սէրէնճամլէրինն վուքուֆ օլմայա կէլէն պինլէրճէ ճօմա-
հաթըլարըն հուգուրինտէ նարլ էթտի վէ տէտի, եւ Մլահը
սէվէն ճօմահաթ, պիր պօշ ալ հապէսի իչին Մլահըն խրզ-
մէթին պըրաքտըմ վէ ափա չքքտըմ, ափայաճաղըմ ալտան
պէն տուլթուլտում: Սէ կէօթիւրիւլտիւմ պիր քարանլըք
եէրէ վէ օրատա աճը ճէհէննէմ իղապը վէ իսկէնճէլէրի
չէքտիմ պիւլթին օ կիւնլէրտէ՝ վէ սաղ քալտըմ. վէ սօնրա
աղիզ Պիքիրին լուլթի իլէ տըշարը չքքարըլտըմ, վէ կէլ-
տիմ էվիմէ: Նիտի սէվկիւլիւ քարտալարըմ, պանա օլան
զազէպ ու ճէզանն զարարլարըլլա էօքրէնին փաք տուլթմայա
եօրթու վէ կիրակի կիւնլէրին. Մլահըն վէ օնուն քիլիսէսինն
թէմպիհլէրին սաքլայըն, վէ քիլիսէյէ կէլին պատարագ
կէօրմէյէ, վէ ժամերգութի էշիթմէյէ կիրակի կիւնլէրինտէ.
հէր մինասիպէթի սէյիլլէրտէն վէ զէվլլէրտէն էվիլէ: Սէ
հէր շէյտէն իւճէ աղիզ պիքիր Սալտէթուլահա իպա-
տէթքեար օլմայա նասիհաթ էտէրիմ սիլէ. քի եալընըշ
օնուն եարտըմըլլա պէն շիմտի սաղըմ. կիւնահլարըմա թէօլ
պէ էթմէ իչին, քի պէն օ կիւնահլարըմ իչին էպէտի
ճէհէննէմ իղապընա լայըք պուլունտում: Սէ պու վազի
նասիհաթը չօք քէրրէ վէրիւտի, վէ չօք մէմֆիյէթըլ մէյվլէր
էտէրաի օնլարըն ճիւմլէսինտէ, օնլար քի պիր քէրրէ օ-
նուն քարտըլն էշիտիւր վէ սիահլանմըշ չէհէսին կէօրիւր-
լէրտի:

Պատմութիւն նասիհաթի արտագրութիւն ինքնագիրէն

երևակայ Գեորգիէն յիշող. պատ. 73: Սէ հայր Գառնի
Բով. Գ. Էօրին. 21:

Մէյվէ:

Պիգտէ նասիհատ ալալում պիգէ, պու փափաղըն եօքարտա
զիբր էյլէ աիյի տէօրթ խայրըլը նասիհատ լալըն, քի օնու ճէ-
զասըլա էօյրէնիպ, քէնտի ճօմահատ լարընատա էօյրէթտի:

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի Օ Է Թ. ՃԻԼ:

Սուլեյման փափաղ Գեորգիէն, Էնճ Էնյի Գեորգի
Էսրաիլէն Կոնստանտնուպոլիս, Գե. Փէնա Կապէպէ Կոնստանտնուպոլիս:

Մաճառիստանտա Օղուսա շէհրինին փիրինէ պէյի Սուլ-
փանգոսուն պիր ճան ըլա վէ Թէնլէ կիւզէլ վէ էյի օղոն
վար ըտը, քի օնու քէնտի իսմինէ Սուլիանգոս
չաղըրտը: Սէ չօճուկ եէտի եաշընա կիրինճէ, պիր ալիմ
վէ Ֆազլի ամէլ փափաղ թալն էյլէտի օնա թալիմ վէ
Թէրպիլէ էթմէ իչին խայրը ամէլէրէ վէ իլմէ, Սէ նէ զէ-
ման չօճուկ աբըլ թամ օղուպ. օն տէօրթ եաշընա կիրտիյսէ,
կէօնտէրտի օնու սրապատը, խըզմէթքեարլարը, վէ ուշաղըն
ուստասընտա պէրապէր Բուդա շէհրինէ փատիշահ սարայ-
ընա, քի օ էսնատէ օրատա օթուրուրտու, շէօյլէ քի
փատիշահ խըզմէթինտէ պուլունմայա քարշըսընտա տիվան
տուրան իչ աղալարը կիպի, սայրը քիշիզատէ չօճուքալա
սարայըն կանուշարըն վէ սերիշտէլէրին էօյրէնսին: Փատի-
շահ քապուլ էտիպ Սուլիանգոս չօճուլու սարայա, սարայ-
ըլարըն սըրասընա քաթտը: Չօճուք օրատա հեր թիւրիւ
էտէպ էրբանլա, վէ Ֆազլի ամէլէրէ եաշարտը. վէ ազիզ
Պիքիլէ զիտէ իպատէթքեար, վէ տալըմ տիւվայէ վէ քի-
թապլար օթունմայա միւշտաբ ըտը, փատիշահըն վէ սարայը
լարըն սէվկիւլիւսիւ օլտու: Իմտի՝ օ սարայտա, պիր սայրը
պէօյի.ք սոյտուն կէնճ եիյիտ վար ըտը՝ աիւնեա հավէսլի վէ ազ-
կըն. օ քօնուշմայա Սուլիանգոսա Ֆիթ վէրիտի օնա. քէն-
տինին էօյրէնտիյի Թէրպիլէլէրտէն կէրի տուրմայա, տէմէյլէ,
քի պէօյլէ Թէրպիլէլէր նէ պէօյի.ք քիմսէլէրէ վէ նէ պէօյ-
իւք քիմսէ էվաթլարընա, իլլէ՝ րահիպէրէ վէ Ֆէսֆէսէի
տիշէհլիլէրէ եաբըլըր, վէ օ քատար չալըլտը, Թաքի սօ-
վուտտու օնու քէնտինին էօյրէտիյի էյի թէրպիլէլէրտէն:

Սէ ֆարապա օնուն ուստասը չալըշըրտը օնու էվէլքի էյի
 թէրպիյէսինէ կէթիրմէյէ . լաքին քատըր օլմատը : Պունտան
 մատտէ օ սարայտա լուկրետիա նամ պիր էտէպսիզ քարը
 վար ըտը՝ պու էվէլինտէն կէօրտիւյսէ պու Ս ղլփանգոս
 եիյիտի օնուն կիւզէլլիյինէ վուրուլտու . լաքին քատըր տէյիլ-
 տի օնա եաքլաշմայէ , օնուն զիատէ էտէպլիլլիյի իչին :
 Պու հաչան կէօրտիւ , քի եիյիտ քէնտի էվլէլքի աղըր
 թապիյէթինտէն տէյիշիլտի , տիւնեալի զէվքէր վէ օյնայ-
 ըպ հօրա թէփմէլէր քի էտէրտի , էվլէլ քեաշըտլարա ,
 վէ սօնրա սէօղիւլէ քէնտի մուհապէթին աշտը օնա լուկ-
 րէտիա . վէ էօյլէ պիր էտէպսիզ մուհապէթ ալէֆլէնտի-
 տի օնուն եիւրէլլինտէ քէնտիսինէ , թաքի եիյիտ օնուն մու-
 հապէթինտէն մէճնուն օլուպ , հիչ պըրլմազտը օնտան :
 իլէ կէճէ կիւնտիւզ օնուն եամընտայտը : Սէ քատըր օլա-
 մատըլար օնուն եիւրէլլինտէն սէօյիւնտիւրմէյէ լուկրետիայա
 օլան մուրտար մուհապէթին՝ նէ ուստասը՝ նէ՝ պապասընըն
 մէքտուպլարը՝ քի եազարտը ուզաք տուրմայա օնտան , վէ նէ
 փատիշահըն հափրզա քօմասը , քի օ էտէպսիզ լուկրետի-
 այը պիր մարապետէր մանաստըրընա հափրզ էթտի , շէօյլէ
 քի եիյիտ օնու պուլմասըն տէյի : Սօնրա կիզիւճէ միւշա-
 վարէ էթմէյլէ եիյիտ լուկրետիայա , օնու մանաստըրտան
 չըքարտը , վէ քաշտը կիթտի օնունլա Վէմցէստանըն Վոդը-
 նիա շէհրինէ . օրատա օնու ասըլ քէնտի էհլի կէօստէրտի ,
 վէ օնունլա քէնտի ֆէնա արզուսին սէրպէստ թէքմիլ է-
 տէրտի . վէ օրատա պու մուրտար ամէլտէ իւչ սէնէ տուր-
 տուլար : Իլլէ շինտի պաքալըմ . քի նէ խայըր քէրեմ
 էթտի ազիզ Պիրիւր , վէ օնուն օղու էֆէնտիմիզ էն ,
 Ս ղլփանգոսա . վէ օ նէ թիւրլիւ նամքեօրլուք էտա էյլէ-
 տի օնլարըն էյլթլէրինէ քարշը : Պիր կիւն կէօրինտիւ օնա
 ազիզ Պիրիւր վէ քէնտի լ'լաշ օղու էն քուճաղընտայտը .
 վէ էն մանուկ պաքըպ օնա հէմ սէրթիլը հէմ թամըլըլ
 ըա տէտի . Հէյ եպէպսիզ վէ նամէօր , նիճէ պըրապըն
 պէնիսն սարապաշըն , վէ նիճէ պէնիսն վէ սէնիս վալիպէնի , օ
 ալմանայա եպէպսիզ լուկրետիա իչին պօշտապըն . կէրէյէ ղէ
 վէյէ կիւնիւրիյնի սանտ , բաթն իլլէ կէրէ՝ պըրա օ եպէպսիզն
 մուհապէթին վէ պէն ալթ եպէյնիսն սէնիս կիւնահալարըն . վէ պու-
 ըրաշըն սէնիւրի . կէրէյն սէնիս վէպէթինէ (անտատի որդի) մատլէ
 վէ պէն ղէֆիլ օլալըմ պարըրըրմայա սէնի վէպէթինէ . Սէ
 պունու սէօյլէյիպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու : Սէ պիւնամուս Ս ղլ-

անդոս տէյիլ քի սալթէ ֆէնտիմիզ Յնուն պէօյլէ մուհապէթին քէլամլարընտան եու մուշարպ Ղուկրէտիանըն մուհապէթին տէն վազ կէչմէտի . իլէ էնկէրէկ երլաւը կիպի քուլաքլարըն քափալըպ , տայլմ' ընունլա օ մուրտարըքտա եաշարտը : Պու սէպէպ իշնէն Րապպինին մերհամէթի տէն ընուն իւզէրինէ ատու լէթ ինթիզամընա տէյիշլտի . վէ պէօյլէ օլտու : Պիր կիւն օ նուն տօստլարընտան պիլի տապէթ էտիպ ընու , շէհրտէն իւչ միլ տէյնի ուզաք պիր էվէ զիաֆէթէ կէօթիւրտիւ : Սէ Ղուկրէտիա շէհրտէ քալտը : () րատա Ս ղլփանգոս վէ քէնտի տօստու աքշամատաք եէյիպ իշիպ շաղըքտա օլտուլար . վէ սօնրա կէճէ օրատա քալըպ . վէ եաթաղա կիլիպ ուլքույա վարտըլար : Սէ իշտէ եարը կէճէ պաշատը էվ թէմէլինտէն սարսըրպ թէվրէնմէյէ , վէ տալկալանըպ վէրան օլմայա եաքլաշար : Քիսի տէն ուլքուտցն օյանըպ , զիատէ քօրքտուլար , վէ պաշատըլար ֆէրեատ էթմէյէ . տօստու ֆէրեատ էտէր' տէրիտի Րապպիմ' րաշմ էյլէ , Րապպիմ' Յն մերհամէթ էյլէ : Նամա Ս ղրփանգոս տէյիլ Սլաշը , իլէ քէնտի կիւնաշ այաքտաշըն շաղըրըրտը տէմէյլէ . Ղուկրէտիա , Ղուկրէտիա նէրէտէսին սէվկիւլլամ Ղուկրէտիա : Պէօյլէ ֆէրեատ էտէրքէն , էօրֆիւլ պօռու վէ տալըլ սէսի էշիթտիլէր . վէ օսաշաթ օտանըն տուվար լարընըն պիրի աշըլտը , վէ օտա մէքրուֆ քօքուլու թիւ թիւնլէ տօլտու , վէ սօնրա կէլտիլէր կիրտիլէր իշէրի էօրֆիւլ ճանալարար եանի ալանլար , այլար . ճէհէննէմի աժ տէրլէր , վէ տիշէրին Ս ղլփանգոսուն իւզէրինէ կըճըրտա տըրլարտը : Պունտան սօնրա կէօրտիլէր , քի իշտէ ընլարըն էնսէսինտէն պիր պէթտապի փէրս չէհրէ քիմնէ էլինտէ պիր թօյաքայլա եօլ աշարտը : Սէ սօնրա տէօրթ քարա չէհրէլի ատէմլէր աթէշտէն թապուտ քալտըրմըշ կէթիւրիլէրտի , քի ընտայտը օ էաէպսիզ Ղուկրէտիա . ընու շէհրտէն տիլի տութուպ վէ թապուտա քօյուպ' օրպայա կէթիւրտիլէր , վէ օ աթէշտէ եանար թութուշուր , վէ ֆէրեատ , քիւֆիւր , պէթտուվա վէ նալէթ օքուրտու քէնտի տօղտուղու կիւնէ : Սէ թապուտու օտանըն օրթասընտա քօյուպ օ քարա չէհրէլի զէպանիլէրտէն պիրիսի շաղըրտը վէ տէտի . Սլաշըն շէյնհալէնըն ֆէրմալը պոս պոս , քի պոս էպէպիպ պանիլէ , վէ ընուն աշըք Ս ղլփանգոս . պոսնար քի Րապպի Սլաշըն պէտալըն պինլէմիլէրնարի ճէհէննէմի իսլէտա օլտալար կէրէս էպէպի : Սէ սօնրա Ս ղլփանգոսու տութուպ քօտուլար ընուտա ոթէշտէն թապուտա , վէ քալտըրտըլար

կէօթիւրտիլէր ճէհէննէմէ կէօմմէյէ: Սէ իբիսիտէ ճան
ըլա վէ թէն իլէ քայլք պլտուլար. վէ ճիւմէ ճէհէննէմ ղէ-
պանիլէրինին կէօրինիւշիւ կէօրինմէզ օլտուլար: Սէ
սէֆիլ Սլլիանդոսուն տօսսու պու ճիւմէ օլան շէյլէրի
կէօրինճէ քօրքուսունտան եէրէ տիւշտիւ օրատա էօլիւ
կիպի. վէ սօնրա քալքք պ շէհիւրէ կիթտի. վէ Սլլիանդո-
սուն, վէ էտէպսիզ Լուկրէտիանըն քօրքուլու հէլք օլմա-
լարըն նաքլ էյլէտի ճիւմէսինէ:

Պուռնոն նալ էպէր Նովմանէն ալոլ, պապ. Քէնպի Քիւսապ. Գ.
13: Սէ հայր Պատուա Բովէ, ճիւլ. Գ. Էօրն. 13:

Սէյվէ:

Պագիգաթ պու հիքեայէթ փէք քօրքուլու տուր լաքին
տահա զիատէ քօրքուլաճար տըր Սլլիանդոսուն սէրթիլի
վէ քօրլուղու, քի եուժուշամատը Լլաշըն օ քատար
միւճիւղէթինտէն, վէ թէքմիլ օլտու Պաւիթին սէօզիւ,
քի սէօյէր. Խաւարէպին ալ ձի, պէ Դի Կէպէն: Եանի,
Քարաւալն օնլարն կէօզէրի, ի կէօրէսինէր: Սէ պու րաստ
կէլտի օնա պունու իշին քի ճանը կէօնիւլտէն սարըւ-
մըշտը թէնինին էսսէսինէ կիթմէյէ, նիճէ րաստ կէլտի պու
Սողոմոն իմաստունա տա: Նոտան քէրէմքեանի հիւտա
քէնտի մերհամէթիլէ խէլաս էյլէյէ ճիւմէ պու քիթապը
օքույանլարը. վէ ճան փաքըղը լութֆուն վէրէ:

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի . Զ Է Թ . Ճ Թ Ի:

Պիլ զէնաթէար իննէ ալիլ Պիլիլին խաւրէլէնէ ին-Փիւր Էլ-
Էսինպէ Գէ Գէնա զալէպէ ուղլապ:

Յուն. 1589. սէնէսինտէ Լինսիստանըն Պերու վիլայ-
էթինտէ պիր զինաքեար հինտի. պիր քրիստիան Լլաշտան
քօրքան, վէ ազիզ պիքիր Սալտէթիւլաշա զիատէ
Խաւատէթքեար հինտի զէվճէնին ալքընա զիատէ ալէֆ-
լէնտի. օ զինաքեար փէշէշէր վէ թիւրիւ թիւրիւ նէս-
նէլէր իքրար էթմէյէ վէ շէյլմանի Փէնթպաղըղ-
ըլա, քարըյը քէնտի մուրտար մերամընըն իճրա-
սը իշին ալմամայէ, վէ փէշէշէր օնու ալվամայա
քատըր օլմատը պաշլատը զօր ուլա վէ եօլ կէշէրինտէ

եօլ կէչէլէրին տէ կիզէնիպ վէ էօլիւմ քօրքուսու վէրմէյէ
 օնուն էստէսինէ տիւշմէյէ, վէ օ քատար էթտի, թաքի
 քարը էօլիւմտէն քօրքուպ՝ օնուն մուրտար մէրամըն իճրա
 էթմէյէ ռազի օլտու: Սօնրա օ պիյնամուս պիր կէճէ
 օ զէվճէնին էվինէ կիրիպ վէ օնուն եաթաղընա
 չքքապ օնունլա մէքրուհ մուրտարըքտա ույուրքէն՝
 կէօյ քարարտը վէ քօրքուլու կիւռիւլթիւլէր վէ շիւմ
 շէկէր պաշլատըար՝ վէ զէվճէ օնլարըն սէսինտէն քօր
 քուպ, պաշլատը ֆէրեստ էտիպ տէմէյէ. ես աղիզ պիքիր
 Սալիտէթուլա՝ կիւնաճ էթտիմ, կիւնաճ էթտիմ, նիազ
 էտէրիմ՝ ռաճա էյլէ. վէ պէնի կիւնաճլարըմա կէօրէ զա
 զէպլէմէ: Սէ օ զինաքեսար աստէմ տէտի օ քարըյա. նէ
 շամաթա էտլյօրսուն, վէ քիմի իմտատա չաղըրըյօրսուն
 ես տիվանէ, չաղըրըյօրսուն Սէրիւմ անայը, վէ տիվա
 նէճէ զանն էտլյօրսուն քի օ սանա եարտըմ էթմէյէ քա
 տըր տըր, սաքըն էօյլէ զանն էթմէ: Սէ օ պիյնամուս քիւ
 ֆիւր սէօզէրին պիթիրի պիթիրմէզ, իշտէ պիր երաըրըմ
 էնիպ եաթաղըն իւզէրինէ, վուրտու օնու, վէ օրատա կէ
 պէրթտի. վէ օնուն լէշին եաթաղտան տէօրտ աըլըն մըք
 տարը տըշարը պիտը: Սէ քարըյա հիւ պիր զարար էթ
 մէտի. լւքին քարը քօրքուսունտան էօլու կիպի օլտու.
 վէ սօնրա պըրըպ եիւքսէք սէսլէ ֆէրեստ էթմէյէ պաշ
 լատը: Սէ քօմիւլար սէսին էշտիպ օրայա սէյլըթտիլէր
 վէ օ զինաքեսարը էօլմիւշ վէ քէօմիւրէ տէօնմիւշ պուլուն
 ճա՝ զիտտէ քօրքուպ թիթրէտիլէր: Իլլէ օլ պիյնամուսուն
 խուսուսա աղիզ Պիքիրին քուտրէթինէ սէպտ էթմէսի իչին
 զազէպլէնմէսի աշիքեսարէ կէօրիւնմէ իչին, իշտէ կէօրտիւ
 լէր քի աղըր աշըղ ըտը, օնտա տիշլէրի, վէ տիլի վէ
 տուսաըլարը եօղուտու. վէ սարը էզպլէրի հէր պիրի քէն
 տի եէրինտէյտի: Սէ օնլարըն թաճուպ քալմասընտա. քի
 նէրէտէ տիր օնուն տիշլէրի, տիլի վէ տուսաըլարը տէյի,
 նաըլ էթտի քարը օնուն քիւֆիւր սէօզէրին. օնտան թա
 նըտըլար ճիւմէսի քի քիւֆիւրլէրի իչին եանմըշ թիւթ
 միւշտիւ օնուն օ էզպլէրի: Սօնրա օնուն մուրտար
 լէշին օնտան քալտըրըպ, կէօթիւրտիւլէր կէօմտիւ
 լէր: Սէ օ զալըմ պիյնամուսուն զօրլամանընտան
 ալտանան սէֆիլ քարը, օ սաճաթ քիլիսէյէ կիթտի. վէ
 ճիլոնիտ թարիքինտէն փափաղարըն այաղընա տիւ

շուկ՝ քենտի կիւնահարըն մուքրիւ օլտու, վէ թեօվաէ
խտիղֆարէ լայըր մշվէ էյլէտի :

Պոստոն նաչը էպէր հայր Ալլա քենտի ինտալլանա : Աէ
հայր Ղաուլա Բովէ. ճիւլ. Դ. Էօրէն. 19 :

Սէյվէ :

Սաքընալմ վէ պիզ թէն խոյունա ըրևսխէթ վերիպ,
քուվէթթէնտիրմէ. մէյ պիզտէ. նիճէ առաքեալ տա սէօյ-
լէր. Սէ լափաւրէսցեն մէյ ի հարմնա յէր, հնապանիւլ ցան-
կաւց նիւլաւի հէօթ էլէմ-սինլէր ինտալլաւ սինն լէննիւլէ. ի-
լէն օլլայտ օնաւն աղլը-լէրէնէ : Օխրա խոյու քենտի իւզէ-
րինտէ քուվէթթէնմէյէ պորաքսն քիմնէ խտէտիյի վաքըթ
պորաքամաղ օնու : Աէ տահա ֆէնասը օտուր քի. քի աղար
աղար կիւնահարա ալըջըպ օ քէմլիյի իշէմսինտէ Տիւ
ֆէսֆէսէ տէ էթմէզ. պունուն իշին սէօյլէր Սոզմոնն Լնիպն
հաւաւ ի իւսս չարէայ արհամարէ. եանի, Տէվանէ
էնլէլլէրին լէնլէրին էլէլլէննէ, խօրաւր : առակ : ԺՊ, 3 :
(Նունն իշին ճանը կէօնիւլտէն զպրէթ էտիպ չալըջմայա
պօրճիւլուզ, քարջ տուրմայա պէթ խոյալըմըզա վէ քէմ
հավէսէրիմիզէ. էօյլէ քի հէլաք էթմսինլէր պիզի :

Մ Ի Ի Ճ Ի Ի . Օ Ի Թ . Ճ Ի Ի :

Պիւ լէ-րի-րի- իւրիւր, Էօրէննէ, աղէզ Պիւրիւն լա-լ-ֆիյ-
լէ րօզու- իւրիւրին ճէննիւլէն ինտի :

Ոսմայ վափընըն հէօթիւ ալթընտա պիր պաշը շէհրէ
եաքըն չօք՝ պիյնամուս քիմնէլէր ճէմ օլուպ՝ մէրհամէթաիլ
թիւրիւտիւլիք էտէրլէրտի, վէ օ սէմթէրտէն կէչէն Էօլ-
ճուլարը սօյալլարտը : Իմտի զուհուր օլտու, քի պիր
կիւն օ սէմթտէն, աղիզ Պիւրիւն իպատէթքեար, վէ ֆու-
քարէ պաքիրա քըզ կէչէրքէն, թիւրիւտիւլէր տութուպ՝
քենտի աղալարը թիւրիւտիւ պաշըյա կէօթիւրտիւլէր. վէ
օ օնուն հիւսնիւնէ վուրուլուպ, օնու կիւնահա զօրլամաք
խտէտի : Աէ քըզ ահ էտիպ աղալարաք պաշլատը նիալ
էթմէյէ օնա վէ տէտի, ճիւլէտէն վաք վէ աղիզ Պիւրիւ
Սէրիէմին աշքընա նիալ էտէրիմ՝ աղա, պէնի զօրլալապ :

պաթիւրալը՝ քաղաք է թափում պանա, քի օնու ահտ բլա
նիւթ է միշտ փէշէշ է թմայէ է փէնտիմ Յնա, վէ օնուն
ազիզ Ալիստէսինէ: Եւ ազիմ միւշիւզէթէ օ թիւրիւտիւ
օնուն կէօզ եաշըյա նիազնտան թէփրէնիւ, տէտի.
քօրքմա քրզ քարտաշըմ, քի իշտէ ազիզ Պիքիւրին իղզէթ.
լի խաթրի իշին՝ տէյիլքի սալթ պէն տօքանմամ սանա՝
լիլէ պէնիմ րաֆիքէրիմէ տէ տօքանսլըմամ: Եւ քին սէն.
տէն պու շէյի խտէրիմ, քի պէն կիւնաճքեարը սէնին սէվ.
կիւլին ազիզ Պիքիւրէ, սլիարըշ էլլէ: Պունու սէօյլէիւպ՝
ալար քրզը վէ կէօթիւրիւ թալիքամ եօլա չըքարտը, վէ
էզաա քօյ վէրտի կիւթմէյէ նէրէյէ քի խտէրսէ: Աէ իշտէ
իքինձի կէճէտէ օ թիւրիւտիւ ոյուրքէն, կէօրինտիւ օնու
աշիքնարէ ազիզ Պիքիւր թաթլը վէ շէօհրէթի կիւզ իւլէ. վէ
տէտի՝ մէմնունէմ սէնտէն, քի պէնիմ խաթրիմին իղզէթի
իշին՝ օ պէնիմ իպատէթքեարըմ պաթիւրա քրզա տօքանմա.
տըն լաքին վաքտընտա սանա պուամլինին իւճրէթին էտա՝
էտէրիմ: Պունու սէօյլէտի օնա ազիզ Պիքիւր՝ վէ կէօրին.
մէզ օլտու: Խմտի օ թիւրիւտիւ ուլքուսունտան օյաւըպ,
թաճուպլաւըրտը զիատէ ազիզ Պիքիւրին քէնաինէ կէօ.
րինմէսի իշին, վէ օնտան մէմնուն օլմաք իշին, լաքին օնուն
սօիւրաք սէօզլէրինին ֆիքիւրին անլամաղտը, վէ քէնտի
թիւրիւտիւ ամլէրինտէն աէ վազ կէլմէտի: Խմտի պիւր աղ
վաքըթման սօիւրա օրանըն Հաքիլէրինտէն տուլթուլուպ՝
տար աղաճընտան տարմայա զաթլիլամ՝ օլտու: Խմտի՝
քրիստիանլարըն էյի ատէթլէրինէ կէօրէ քէնտի կիւ.
նաճարըն փափաղա մուքրիւր օլտու, վէ զընտանտա
պէքլէրտի սապահ ըլա ասլըմայա տարաղաճընտան, իշտէ
օ կէճէ ազիզ Պիքիւր օ թաթլը քրյաֆէթ իլէ օնա թէք.
րար կէօրինիւպ, տէտի. թանլըմըտըն պէտի: Աէ թիւ.
րիւտիւ տէտի, զանն էտէրիմ պիւր քէրրէ կէօրտիւմ Հաղրէ.
թինի. վէ տէտի ազիզ Պիքիւր՝ տօղրու սէօյլէտին, էվէթ.
պէն օ վալիտէթուլահ ազիզ պիքիւր Աէիւէմ իմ, քի
պիւր քէրրէ կէօրինտիւմ սանա. վէ իշտէ կէլտիմ էաա էթ.
մէյէ սանա, քի պէնիմ խաթրի իքրամիմ իշին, օ պանա ի.
պատէթքեար պաթիւրա քրզա տօքանմատըղը՝ ըն իւճիւրէթին,
քի օ զաման սանա վատ էթտիմիտի. վէ պուտուր պէնիմ
սանա վէրէճէք իւճրէթիմ, քի եարըն Հաք շէրիհաթ իւ.
զէրէ՝ տարաղաճընտան ասլըպ էօլէճէքսին, վէ ճանըն թէ.
նինտէն այրըլընձա պէն օնու ալըր կէօյլէրին ճէննէթինի

կէօթիւրիւրիւմ, վէ պունու սէօյլէյիպ կէօրիւնմէզ օլտու :
 Վէ օ թիւրիւտիւ ազիզ Պիքիրին աղզընտան պէօյլէ խայ-
 ըրը միւժտէյի էշիտինճէ ուլքուսունտան այրըլպ, պաշլատը
 պիր թարաֆտան աճը կէօզ եաշըյլա քէնտի կիւնաշլարընա
 աղլամայա, վէ պիր թարաֆտան ճանընըն խէլասը իչին
 պաշլատը սէփիւնիւպ շազ օլմայա . Վէ եիւրէյինին սէփիւն
 ճիւ օ քատար օլտու՝ քի պէքճիլէրի օյանտըրըպ, սիւվալ
 էտէրտի քի սապաճ նէզէման օլաճուք տէյի, դիրա էվէ թլէրտի
 պիր սաճաթ էվվէլ էօլիւպ, էպէտի էօմիւրէ նայիլ օլմայա :
 Վէ սօնրա եալվարտը օնլարա փափաղը օրայա չաղըրմայա .
 զիրա տէրիտի կիւնաշլարըմը թէքրար խտէրիմ մուքրիր
 օլմաք . էօյլէ քի պիւթիւն փաք պուլունայըմ, վէ էօյլէ
 տէրիլէյիմ պունտան : Պէքճիլէր պու սէօզիւն էշիտիպ,
 վէ օնուն աղլամասըն վէ սէփիւնմէսին կէօրիւպ, շաշալար,
 սօնրա սապաճ օլունճա . փափաղը չաղըրտըլար . վէ թիւրիւ-
 տիւ թէքրար քէնտի կիւնաշլարըն՝ աղիմ փիւշմանըզ ըլա
 վէ աճը կէօզ եաշըյլա . մուքրիր օլտուքտան սօնրա, օնա
 սըրասըրյլա եօքարտա զէքը օլան պաքիրա քըզըն իչին նաքլ
 էյլէտի . օնա սօքանմատըղը իչին զօրուլա՝ ազիզ Պի-
 քիր քէնտինէ օ զաման կէօրիւնիւպ մէճնուն օլմասըն .
 վէ օ կէճէտէ թէքրար կէօրիւնիւպ, օնա իրրար էթտիյին,
 քի օնուն ճանը թէնինտէն այրըլընճա՝ կէօյլէրին ճէննէ-
 թինէ կէօթիւրէճէյին, օ իշի իչին : Վէ եիւզիւնտէ էօյլէ
 շաղըք կէօստէրիրտի, վէ էօլմէյէ էվէթլէրտի, թա քի
 փափաղ օ ճիւմլէ էշիթտիքլէրինէ շաշըպ, սէփիւնիւրտիւ
 մութլու թիւրիւտիւնին իւզէրինէ . Վէ սօնրա տէտի փա-
 փաղա եալվարըրըմ սանա պապա, պու ճիւմլէ սանա նաքլ
 էթտիյիմ շէյլէրի, վազ էտէսին ճէօմաճաթմա, ազիզ Պի-
 քիրին իզզէթի վէ իճթիշամը իչին, քի պանա էյլէտի պու
 պէօյլէք էյլիյի () նտան սօնրա թիւրիւտիյիւ զընտանտան չը-
 քարըպ կէօթիւրտիւլէր աստըլար տարաղաճընա օրտա շէ-
 չիրին մէյտանընըն օրթասընտա . օնտա քի չօք քէօմէ
 ճէօմաճաթլար վար ըտը : Վարին օնուն ճանընըն շիւփճէ-
 սիզ խէլասըղը պէյան օլմա իչին . Րապպի պու միւժիւղէ-
 թի տէ կէօստէրտի . քի թիւրիւտիւ տար աղաճընտան տաղ-
 ըպ էօլտիւյսէ, օնուն չէճըէսի վէ պօղաղը վէ թէնինին ըէն-
 կի պաշլապ ասըլմընար կիպի պօղուլմատը, վէ ճօրարմատը-
 ըր . իլլէ կիւլէճ իւզլիւ Ֆէրիշտէ կիպի . վէ պիւթիւն թէնի
 փարըք քար կիպի կէօրիւնիւրտիւ : Վէ պիւթիւն ճէօմա

Հաթըն թաճիւպլանմասընտա պու իշ իշին. փափազ քալ-
քըպ տուրտու պիր երկսէք եւերտէ, վէ պիւթիւն ճօմահա-
թա, օ ճիւմէ եօքարտա եազաղքարըմըզը նաքլ էթտի.
եանի աղիզ Պիքիրին իքի տէֆա քէնտիսինէ կէօրիւնմէսին,
վէ սայրը սէօղէրին: Օնու էշիթտի ճէմի ճէօմահաթ
զիատէ թաճիւպլանտըլար, վէ պիրիպիրէրինէ տէրէրտի.
իշտէ պույուժուշ սէպէպի, քի կէօրիւրտիւք օնուն կէշիպ
տարաշաճընա չըքմասըն կէօղիւնիւն եաշը սէվիւնճ իլէ
քալըշըք. վէ հէթսիշ շիւքիւրէր վէրիւրէրտի Ըլահա
վէ օնուն աղիզ վալիտէսինէ:

Պոռնա նազլ էրէր Հաթիպիտա ղէնաթ ղիւտաղընա: Սէ
հայր Պառաւա Բոլլէ. ճիւր. Է. Էօրին. 24:

Մէյվէ:

Լըյրէնէլիմ պիզ տէ պու թիւրիւտիւտէն՝ պիզիմ կէօնիւլիւ
միւզիւն եօլուզ Հավէսէրին, Ըլահաշըն վէ աղիզ վալիտէ-
սինին իզգէթէրի իշին էօլտիւրմէք. հօյլէ քի պիզտէ օն-
լարտան մերհամէթ պուլալմ: 'Լիճէ սէօղէր էֆէնտիմիզ
Բառաթ յաթիշտիւն պարապուլէն Լիշ. եանի. օնլար քի, զօր
վէրիւրէր քէնտիւրէրինէ թէնին Հավէսէրին, թէքմիշ էթմէմէ
իշին: Իլլէ Բապընալըն տէմէսինէ կէօրէ. 'Է խաշ հոռնէն
պանիւն իւրէանց իարէօր ե պանիւն հոռնէրշ. եանի. իաշա
չըպարըլար ղէնաթ ղիւտաղէրին իսիպալէրին վէ որպուսիշէ,
պիլէ. նիճէ էթտիլէր օնլար ճիւմէսի, քի քէնտիւրէրին
խաշըն քալտըրըպ՝ կիթաիլէր խաշա չըքան Օնուն չըզը-
րընա:

ՄԻԻՃԻԻ.ՕԷԹ. ՃԺԴ:

Ընէ Պիշիլին ղէնաթին իպարէթէտըր ուր բարըր Էօ-
լմաթէն յաւըլմարըր ղէ օնուն երէկէն լիւրէն լիւրէն լարա
ըլա օնուն Էօլտիւրէրին չալըլըրտը:

Յոուն. 1612. սէնէսիտտէ, պէօյիւկ Սպանիանըն պիր
քալէսիտտէ աղիզ Պիքիրին ղիւտաթ իզատէթընար, զահիտ
վէ ետէպլի՝ պիր քարը վար ըտը: Սէ օնուն երէկէն ֆէս-
ֆէսէլի, աարիւրն վէ ղիւտաթ քըսկանճ քիմնէյտի Իմաթ:

զուհուր օլտու. քի պուշարըն քոմշուլարընումնայիւ քարը , պու զահիտ քարըյլա քավա եթաի չօք հալք մապէլինտէ , վէ սալը սիթեմ սէօլէրինին արասընտա պունու զանիէ տախի չաղընը վէ տէտի , պիւթիւն սէնին եվլաթարըն եօք քի սէնին եհլինաէն , իլէ՛ Ֆէնալըղ ըսա քազանըղ սըն : Ա՛ է օ զահիտ տիշէհլի պու սէօղ իշին , հալքըն հու զուրինտէ , զիատէ ութմանտը , լաքին հիչ աղըղըն աշմատը . վէ քըղարըպ քէնտի եվինէ կիրտի . վէ աղիզ Պիւ քիւրէ փիւպպէ տուրուպ , տէրթլի եիւրէլիլէ տէտի , եա աղիզ պիքիւր Ա պիտէթուլլահ սէն պէնիմ տուչուղըղու մու աիթիսին սանա սըփարըղ էտէրիմ , պանա օլան իթիւրայա քարըն սահապ օրանս իշին : Ա՛ օնրա պըշամաթուլումա օ նուն երքէյի ե վէ կէլտի , վէ քոմշուլարընսան օնլարըն ար պէտէսին տուլուպ , Վէ քէնտի զէվճէսինին զանիէ չաղըղ մասըն . վէ օնուն օ Ֆէնա սէօղիւ սէօլէյէնէ ճէփապ վեր մէմէս իշին . եօրքէլէնաի զիատէ . վէ քէնտի Ֆիքրինտէ տէտի , պունումն ճէփապ վէրմէմէսիլէ , Ֆիւմէ եշիտէնէրին Ֆիքրինէ եեր եթտի . քի պու սահիհ զանիէ օլտա կէրէքօ վէ քաաիլ տիւր . քի սահիհ էօյլէտէ օլա . վէ պանա պէօյլէ մուրտար քարըյլ տութմար քապիլսիլ տիրթ էօյլէ իսէ պունումն վիճաւան քալարըմար էյի տիր : Պիւնու Ֆիքրինաէ քավիլէտի . վէ օնա կէօրէ պաշլատը ֆրոսանտ ա բամպա քէնտի զէվճէսին եօրիւրին պ քարըպ էթմէ իշին : Իմտի տահա զիատէ շէյթանտան Ֆիթթէնիպ , նէ քի քէնաի բլիւպպընըն զայրէթինտէն , իքինձի կէճէ էվլաթարըն ույուր քէն զէվճէսինին իքինտէն տութուպ էվիլին պահճէսինէ կէօթիւրտիւ . վէ օլտա պիւրէլճէէտէպիլ վէսիթեմ սէօղէր սէօլէտիքտէն սօրա , պօղպապիլիլի լիտըլպ , պիւր աղաճտան աստը : Ա՛ է օ կիւնահսըղ քուղու կիպի երքէյինէ քարըն աղըն պշմատը , իլէ ասըրըրքէն Ֆէրեատ էթտի վէ տէտի , պանա եարաթմ էյլէ աղիզ Ա պիտէթուլլահ : Ա՛ է իշտէ աղիզ Պիքիւր իմտատա եէթիշտի . զերա օ հա իօյա ասըր ճա , ա քիպիլճէ իփս քէսիլտի . վէ եօլիւմտէն քուրթուլուպէնտի եեր իւղէրինէ քէտէրսիլ տուրտու : (Նուն երքէյի պու նու կէօրիւպ տէյիլ քի սալթ քէմ նիլէթինտէն վաղ կէշմէաի . վէ շէյթանըն իղվասըյլա տահա զիատէ քէօթիլէնիպ պիւր քաշ կիւնաէն սօնրա , պիւր ալիլէ չըքարտը օնու էվպէն վէ կէօթիւրտիւ պիւր երիլսէք քօրքուլու ուչուրում էքիէ աշաղը եուվարլամա իշին օրտան օնու եօրսիւն տէյի :

Հաջան քարը օրայա վարտըյա, երբէյնին քեմ
նկէթին անլատը. վէ պաշլատը թէքրար ֆերեատ էթ-
մյէ աղիզ Պիրիէ. վէ տէտի, քուրթար պէնի
էօլիւմէն, եա աղիզ պիքի Վալիտէթուլաճ, չիւքիւ
պիլիթին պէնիմ կիւնահարզըղըմ: Վէ օ էշէթտի
օնուն տիլէյն, վէ քուրթարտը էօլիւմտէն պու թարղ ըլա,
եանի ֆարազա, օնուն էրբէյի, պիւթիւն քէնտի կիւճիւ
քուվլէթիլէ տէօրթ պէշ քէրրէ էլէրիլէ վէ պարա-
րըյա զօրլատը օնու իլէլի տի րիւպ աշտղը տիւշիւրմէ իշին.
լաքին օ աղիզ Պիքիթին միւճիւղէթիլէ քէնտի եէ-
րինտէ թէվրէնմը աորուրտու. վէ պէշլէ քուր-
թուրտու պու քօրքուրու էօլիւմտէն տէ: լաքին օնուն
էրբէյի պու միւճիւղէթիլէ տէ յէօնմտի նկէթինտէն,
իլէ ճահտ էտէր վէ պիր քապիլլի ֆէնտ իլէ օնու քալըպ
էթմէկ իստէրտի: Պունուն իշին հաջան տէնիւպ էվէ կէ-
տիլէր. վէ կէճէ զէվճէտի քէնտի եաթաղընտա ույուրտու.
օնուն էրբէյի տօլտօրտու տապանճապըն պարուտուլա, վէ
ուֆաճըք քուրշունլալա. վէ օնու զէվճէտիլին կէօքսիւնէ
վէ եիւրէյնէ պօշաթմաք իստէտի: լաքին քէնտի իպա-
տէթընտըրն էօլիւմտէն սաքըլյան աղիզ Պիքիթին միւճիւ-
ղէթիլէ փիշտօփուն չաքմաղընտան աթէշ չըքմայըպ պա-
րուտ ալմատը: Իւշ տէօրթ տէֆա չալըշտ ատէմ պօ-
շաթմայէ օնու զէվճէտիլին իւղէրինէ, լաքին հիշ աթէշ չըք-
մաղտը չաքմաքտան, օնուն իշին տալըլըպ տէտի նալէթ
օլուն պունլարը եափանա: Վէ քօնրա օնու պիր եանա
պըռաբըպ, վէ քէնտի իիւֆէնկին ալա, վէ տօլաուրուպ օ-
նու պարուտ վէ պիր պէշլիւք քուրշունլա, զէվճէտիլին
կէօքսիւնէ պօշաթմաք: Վէ ֆարազա օ քուրշուն սըչըրպ-
ըպ զէվճէտին կէօքսիւնէ տօքանտը լաքին աղիզ Պիքիթին
միւճիւղէթի օնուպտա կէօքիւնտիւ. քի տէլիլ քուրշուն կիպի
իլէ փամպուկ կիպի տօքանըպ եաթաղըն եանընա տիւշտիւ
վէ քարըյա հիշ պիր դարսը վէրմէտի: Պունու կէօքիւպ
էրբէյի օ սահաթ քէնտի քըսքանչըղըրն սէրհօշուղըն-
տան պլըրպ. զէվճէտիլին կիւնահարզըղըն պիլտի. վէ թէօ-
պէ իսպիլթարէ կէլիպ, պիլնամթալուղու իշին աթիլ տիլէ-
տի զէվճէտիւնտէն. օ քատար քէլիւ օնու էօլտիւրմէյէ չա-
լըշաղը իշին: Վէ սօնրա կիթտի, պիր ծիլվիթ թարիքին-
տէն փափաղա ճէմի պու քալալաթը նալը էլլէտի. վէ մայ-
րը կիւնահարըյա պէրապէր պու պիլնամթալուղըն աթ

քին պու աղիզ Պրիբի, նէ քատար սէվկիւիւտիւսէ,
 շէյթանտա օ քատար զըթ հաղ էթմէզտի. նիճէ օտա
 կէօրիւնիւր եաղաճաքարըմտան: Խմտի Լգաթա տահա
 չօճուղ ուքէն, պիր կիւն քէնտի աքրանը քըզլար ըւա շէ-
 հիրտէն տըշարը եէշիւլէք եաղըլարա կիթտիւր սէհրալէնմ
 իշին. օրատա տէօրթ եանա կէգէրքէն, պիր թէշլէքէրի
 վէ ուշուրում եէրէ վարտըլար, օրատա քըզլարտան պիրի-
 սի շաքա իշին Լգաթայը իթիվէրտի. վէ օնուն իթմէսին
 շէյթան իըզանտըրըլա՝ օնու օնտան թէփէսի աշաղը ուշուր-
 տու. վէ մաղալաք հափատան աշաղը էնէրքէն, Ֆերեատ
 էթտի վէ տէտի. եարտըմ էյլէ պանա եա աղիզ Վալիտէ-
 թուլաճ, վէ իշտէ աղիզ Պրիբի ճիւմէսի կէօրէրէք.
 կէօրիւնիւլա՝ տուժտու օնու ապիլ էլէրէլլէ. վէ հիշ պիր
 քէտէրսիլ աշաղը էնտիրիպ քօտու օնու եէրին իւստիւնէ:
 Պու օլտու շէյթանըն իլք թէրճիւպէսի, վէ իքինճիւտէ
 պունուն կիպի, քի պուտուր: Պիր կիւն Լգաթա քէնտի
 կիւճիլէք քըզ քարտաշըյա քօշոյա կիրիպ պիր եէրէ կի-
 տէրքէն, պիր տար վէ էնիշ աշաղը եօլուն կէշիտինն եէթիշ-
 տիլէր. օրատա շէյթանըն իւրրիւ թմէսիլէ քաթըրլար՝ չիվթէ
 աթըպ կէրի տէնտիւլէր, վէ քօշու աշաղը քայփըպ թէրս
 տէվրիւտիւ, վէ գաթըրըլարա պէրապէր տէրէյն աշաղը սիւ-
 րիւքէնիպ կիտէրտի: Օլտէմ Ֆերեատ էթտի Լգաթա վէ տէ-
 տի եարտըմ էյլէ պիղէ եա աղիզ Վալիտէթուլաճ. վէ իշտէ օ
 կէնտէրտի, չօք Ֆերիշթէյէր, օնլար կէլիպ, քօշույու վէ
 քաթըրլար տուժուա՝ տօզու Եօլա չըքարտըլար. վէ քը-
 լափուղարպ, կէօթիւրիւլա՝ էնթիշտիրտիլէր կիտէճէքլէրի
 եէրէ: Պունտան սօնրա շէյթան թէքրար թէճիւպէ էյլէտի
 օճու պիր պաշկա թարզ պէլայա, քի պուտուր: Օլ խիա-
 նէթ պիր Ֆաքիր տիլէնճի քըյաֆէթինն կիրիպ, Լգաթա-
 նըն էվիին քարըսնա կէլտի. վէ օնտան պիր փարչա պու-
 ճուք տիլէրտի: Վէ օ չիւնքիւ փէք ղիատէ մէրհամէթլի իտի
 Ֆուքարէլէրէ, քի քէնտի եէյէճէք փայըն տա օնլարա վէ-
 րիրտի, վէ հիշ եիւղ չէվիւրմէզտի օնլարտան, պու էլինն
 պիր պըչակ ալըպ, վէ մէրտիվէն քօյուտ, չըքտը օնուն իւ-
 զէրինն. սուճուքարընտան պիր փարչա քէսմէյէ, քի եօ-
 քարտա աթըրլար: Օլտէմ օ Ֆուքարէ քըյաֆէթինն կիրէն
 շէյթան, կէլտի մէրտիվէնի տուժմա իշին, քըզ աշաղը
 տիւլմէսին տէյիւ. վէ Լգաթա սուճուղու քէսէրքէն,
 շէյթան աշաղըյա մէրտիվէնի շարփաը, վէ օնուն.

լա Ագաթանգեղոս տոհմէն տիւրիւրտիւ : Այլ տիւրիւրէն սու-
 ճուք քէսէճէք եւրտէ՝ քէնտի էլինին պիր փարմաղընըն
 եարըսըն քէստիրիպ եւրէ տիւրիւրտիւ : Այլ պաշաւար ծնուն
 պարմաղընտան սէլ կիպի քան վէ կէօզէրինին եալը չէճմէ
 կիպի աքարտը պարմաղընըն շէտիտ աղըրսընտան էօմիւրիւ :
 Այլ լաքին օ աքապինճէ իլաճտան վէ մէլճէմտէն էփվէլ՝
 պարմաղընըն եարալարընըն սաղալմար իչին աղըղ Պիքիրին
 եարտըմընա սըղընտըր . վէ իշտէ կէօրիւնտիւ ծնա օրատա
 աղըղ Պիքիր , վէ աղըղ էլըլէ ծնուն քէսիլէն պարմաղըն
 աղըղ եւրտէն , եւրինէ քօյուպ պիւթիշտիրտի . վէ պիւթիւն
 սաղալմար , սօնրա Ագաթանգեղոս թէսէլա էլմտի վէ տէտի .
 քօրքմա քըղմ շէլմանտան . զիրա օ նէ քատար քէմլք
 քէնթիւրի էտէրսէ , Ալմաճ օ քատար սէնի ծնտան քըւրմա-
 ըրը . վէ պունու սէօյլէլիպ կէօրիւնմէլ օլտու : Վուլարտան
 քօնրա Ագաթանգեղոսի եալընա կիպի՝ պաշաւար իսկէնճէ
 վէրմէյէ քէնտի վիճուտինէ փէ Տրիդէրէ վէ խալար կէլինմէլ-
 լէ , վէ քէնտի թէնին տէօյմէլլէ տէմիրիլ քամլըլա , թա-
 քան պըրնճա : Այլ պաղը ծնուն տօստու տիւրիւրէրէ կէօ-
 րիւպ ծնուն էօյլէ զապունլանմարըն , վէ թէնինին եարա-
 լաղըն . աճըտըրար ծնտ , վէ չաղըպ սաքաւարար օ իսկէնճէ
 սիլէթլէրին : Այլ լաքին օ տաճա զիատէ իստէրտի քէնտի
 թէնինէ էղիլէթ վէրմէք Վանուն մուհապէթինէ , պունուն իչին
 պաշալարըն եալըպ ծնարա պէտէլ , կիմտի եալընըլ աւ-
 քին օլտու քէնտի էվէրինին սամանըղընտա , վէ օրատա
 քէնտի քէլքինէ կէօրէ թէնինէ իսկէնճէ վէրիւրտի . Այլ
 Վիքիւրէլման տայմա տուղար քուրարտըր ծնա , պիր կիւն
 քամանըղըն պիր տուվարըն ծնուն իւղէրինէ երքար . վէ
 Ագաթանգեղոսընըն ալմընտա քալըպ՝ պիւթիւն թէնի-
 լէ , վէ սալթ պաղը էղատ , վէ կինէ աղըղ Պիքիրին եար-
 տըմընա սըղընտըր , վէ օ քուրմարտըր ծնու Տիւր պիր քէ-
 տէրսիլք երքընտընըն ալմընտան չըքարմայա : Սօնրա շէ-
 լման քուրտուրուպ , Ալմաճըն պօշ պըրաքմարայա պաշա-
 ւար թէճրիպէ էթմէյէ ծնու քէնտ թէն կիւնաճ տիւրիւր-
 ճէսիլլէ կէճէ վէ կիւնտիւղ : Այլ մութուրու Ագաթան տայ-
 ըմ աղըղ Պիքիրին եարտըմընա սըղընըպ՝ եալմարտըր
 պըրաքմարայա քէնտիսին , շէլմանըն թէճրիպէսիւնտէն
 եէնիլմէլ : Այլմտի ծնուն նիաղըն աղըղ Պիքիր .
 վէ կէօրիւնտիւ ծնա , վէ քէնտի աղըղ էլըրիլլէ պիր
 կիւղէլ վէ շէֆաթըր քուրար պաղաւար ծնուն պէլինէ :

1) Ընտան ասորա եղլէ պր տահա թէն իղվասը չէքմտի,
 վէքէնտի թէնիտէ Հիչ եօտուղ թէփրէնիչ տույմասը ճէմի-
 քէնտի եօմիլնիւն կրնէրիւտէ: 1) Եսայր տահա չգը միւ-
 ճիւղէթ լուճփլաքը Էթտի աղիղ 1) աղիտէթուլլահ պու-
 ճու թուլլու վէ փաք պարիթոյէ ծիւալլըն Հէփտի եազըլմասը
 րիվայէթին մուխթասոր օլմասը իչէն:

Պատմական-հայերէն հայերէն Յանձնաժողովի Երկրորդ Ժողովի 69: Սկզբնական Բաժնի, ճշգրիտ. Ե.
Խորհրդի. 30:

၂၄၂၆ :

[illegible]

ሆኑ ለተ.ዲ.ቤ. ለተ.ዲ.፡

[illegible]

Ա իմեաց նամ պիր քիշիգատե վէ զահիտ քատուն. կենճ
 լիննտե տուլ քալտը. վէ իւշ թանե կիւզէլ վէ զահիտ
 քըզարը վար ըտը: Վո՛ւ վաքթթալալտան սոնրա Վվսիոն
 շէհրինե ետըն պիր կենի ետիլլըշ ազիզ վալիտեթուլ
 լահըն քիլիսեքինե քըզարըյալ պերսպեր զեարեթե կիթ
 տի, քի օրատա ազիզ վալիտեթուլահ պեյի.ք միւճիւզէթ
 լէր էաերտի: Աէ օրատա ազիզ Վոթիպերեգոս՝ Դըաննըն
 նասիհսլթըյա տիւնեատան չէքիլիպ քըզարըյալ պերա

պէր մարապետէր մանաստորընտ կիրտիւէր. վէ օրատա սէ-
մայի ֆէրիշթէլէր կիպի տուրուրարտը ամէլ փաքըղընլա:
Լամտի պիր քաւ սէնէտէն սօնրա զուհուր օլտու, քի մանաս-
տորըն իքտիզալը խրղմէթի իչին, ընու պաշ մարապետ նէմ-
սիստանա կէօնտէրտի. զերա փէք արըլը ճապպար վէ
իշկիւզար վէ նէմնէ տիլնէ վուքուֆ պիր քարըյտը:
Միվէտէ չօք եօլճու այաքտաշլար պուլուպ, վէ կէօթիւրէ-
ճէյի աճճէլէրի, վէ եօլ հազըրըղը կէօրիւնճէ. էփվէլիսի
Վոթիպրեդոս արալա կիթտի, վէ ընուն նասիհաթըն վէ
թէսպիհաթըն ալտը, զիրա ընուզ հիշ պիր շէյ էթմէզտի,
պատէհու եօլա չըքտըլար վէ պիր լոսիզ օրմանտա կիտէր-
քէն, քի օրաար նէմնիստան սընդուլունա եաքըն ըտը. վէ
չօք ուզաք տէյիլտի օ արքանըն մանաստորընտան:
Սէ իշտէ ընլարըն իւզէրինէ չօք թիւքիւտիւ խըսըղլար
իւրիւյիւշ էտիպ՝ վէ ճիւմէսին տուլթուպ սոյտուլար
քիմին նէսի վարըտըյաւ, վէ մէօհքէմ պաղլար ըլա պաղլա-
լպ՝ կէօթիւրտիւէր ընլարը օրմանըն իչէրիսինտէ պիր
պէօյի.ք քուլիպէյէ զընտանտա կիպի հապըզ էթտիւէր:
Ապըթ Սիվէտէյի էգաւ քօյու վէրտիլէր, վէ զընտանա պը-
շաքմատըլար, վէ պու քալիպա պունուն իչին օլտու. կէօրտիւ-
էր ընու քի պիր թէքքի տիւնեա էհտիար քարը: Լամա Սիւ-
վէտէ էիստէ աճըյըպ, պունար կիպի կէօզ եալը տէօթէրէք
այաքտաշլարըն վէ մալարընըն քալըպ օլմաը իչին. տէօն-
տիւ եալընըզ Վոթիպրեդոս արալա կէտի, վէ քէնտիլէրէ
րաստ կէլէն զուլումունաքը էյլէտի. վէ Սիվէտէ ազիզ արքա-
նըն մանաստորընտ կէլմէսինտէ վաքըտ էօյլէն իտի. արքայ
օնու եալընըզ կէօրիւնճէ՝ աղլամա վէ եասիչինտէ, շաշտը,
վէ թէսէլա էյլէտի օնու թիւրլիւ թիւրլիւսէօզէր իլէ՝ վէ
սօնրա կէթիրտի օնա պիրազ մանճա՝ եէմէյէ: Աքին օտէտի,
եօք պապա պիր շէյ եէմէմ, յիշէմ, թաքի պուլմայըն-
ճա քալըպ էթտիլիմի, վէ կիտէլիմ մանաստորըն քիլի-
սէսինէ, վէ օրաա նիաղ էտէլիմ ազիզ Պիքիրին մէզպա.
հընըն էօնիւնտէ, քի մէրհամէթ էթսին պիզէ, վէ քալըպ
էթտիլիմի պուլտուրսուն: Սաքպուլ օլտու ազիզ արքայա
օնուն սէօզիւ, վէ կիրտիւէր իքիսիտէ քիլիսէյէ, վէ տիւվա
էտէրլէլտի ազիզ Պիքիր Սալիտէթուլահա արշամա-
տաք մէրհամէթ էթմէյէ ընլարա: Սէ իշտէ քաֆիլ էշիթ-
տիլէր, քի պիր ազ հալք քիլիսէյէ տօղըն կէլիյօրլարտը
օնլար չօք սէվիւնճ շամաթաար էտէրլէրտի: Օլտէմ արքա:

վէ Սիվետէ քաղքըպ իպատէթտէն վէ քիլիստէն տըշա-
րը չըքտըլար. վէ կէօրտիւլէր՝ քի քէնտի ատէմէրիյտի,
քի սապահլազընտանա քօնտուլարտը օրմանտա, վէ հէթ-
սիզ ուէվիւնձ իւլէ շաղ օլտուլար օնլարը կէօրիւնձէ:
Սէ Սիվետէ սիւվալ էթտի օնլարա վէ տէտի, եալլարըրմ
սիդէ քարտաշլար նաքլ էտին պանա, քի քիմ էզատ էթտի
սիզի ընտանտան, վէ նիճէ կէլտինիզ պուրայա: Ճ'էվապ
վէրտիլէր օնլար վէ տէտիլէր. պիլմէյիզ քի քիմ էզատ էթ-
տի պիզի, իլլէ եալընըզ պունու պիլըրիզ, քի պիւր կէօ-
րիւնմէզ էլ իլէ չէօզիւլտիւք պաղլարըմըզտան, էօյլէնտէն պիւր
սահալթ մըքտարը սօնրա, վէ օլտուղումուզ զընտանըն քափը-
արը, քէնտիլէյիտէն աշըլտըլար: Խմտի սըփարըշ էթմէյլէ
պիզի լլաշա վէ ազիզ Սալիտէսինէ, զընտանտան վէ օրման-
տան չըքտըք. վէ թիւրիւտիւլէր կէօրմէտիլէր պիզի. վէ պիւր
քաշ կիւճիւկ չալլարտան կէչիպ վէ չէթին չամուրուք
եազիլէրտէն, ռահալթ պուրայա եէրիշտիք: Շահան էշիթ-
տիյսէ պունու Սիվետէ, էսահ պիլտի, քի օ միւճիւզէթ-
վէ պէջիւք լուլթ, լլաշտան վէ օնուէն ազիզ Սալիտէ-
սինտէն օլմուշտու օնա: Սէ կիւրտի օ սահալթ օնլարա
թէքրար քիլիսէյէ վէ ազիզ պէքիւր Սալիտէթուլահշն մէզ-
պահընըն էօնիւնէ կիտիպ հէթսիզ շիւքիւրլէր վէրիւ-
լէրտի օնա: Սէ Գլթիփրեդուս կէօթիւրիւպ օնլարը
միւսապիր խանէյէ վէ նէմէքլէնտիրտի օնլարը, զի-
րա աճ ըտըլար էվէլի աքշամտան թա օ վաքըտատաք
վէ սօնրա եալթաք եափտը օնլարա, վէ ռահալթլանտըրտը
օնլարը ազիմ շաղըրդ ըա: Իլլէ իքինձի կիւնիւ սա-
պահլա աքբայ կէօրտիւ քի պիւլթիւն օնլարըն մալա-
րըն ալմըշլարտը թիւրիւտիւլէր, քէնտիսի եալընըզ
ալմա պինիպ կիթտի օրմանա պուլմայա օ թիւրիւտիւ
լէրի, քի օ քափտըկլարը մալտան պէլքի պիւր աղ շէյ քօ-
փարա պիլսին: Սէ հահան օրմանա կիտիպ պիւր աղ
իչէրի կիլինձէ, կէօրտիւ, քի թիւրիւտիւլէր օնտա
տուրմուշար, վէ քափտըքլարը մալլարըն իւզէրինէ շաղ-
լըք էտիյօրլարտը: Սէ աղարլտտը օնլարը սէթ սէօզէր
իլէ. վէ նասիհաթլատը էտա էթմէյէ օ թէքքի տիւնեա վի-
վետէ ազիզ քարընըն մալլըն նէքի քափմըշլարտալսա օն-
տան. եօղուսա տէտի, փէք քէմ ձէզա իլլէ քըրպար սիզի
լլահ: Սէ թիւրիւտիւլէր օնտան ուլմանաճաք. վէ լլա-
շըն քաղէպինտէն քօրքաճաք եէրտէ, լլահատէմիւնիւ

ծնւորա տարրըլայ տերէնմէսի իջին փէք զհատէ տարրըլար
վէ էտէպսիլ ճէվապ վերտիլէր օնա . վէ կիթտիլէր զընտա-
նա էօլտիւլում հչին օնլարը , քի էվէլիսի կին քօմուշ-
լարտը օնա : Լաքին հաշան զընտանա վարտըլար , վէ
աշըք պուլտուլար օնուն քաթըլարըն վէ օնտա հիւ . քիմ
սէ պուլմայընճա , զհատէ շաշտըլար վէ պիլտիլէր Լլաշըն
միւճիւզէթին . վէ տէօնտիւլէր կէլտիլէր արբայա պաշկա
թարլ ըլա վէ սէօղէրլէ . զերա կէօնիւլէրին ալաքլան
տըրըլայ վէ փիւշման օլուպ , էվէլէր ալֆ տիլէտիլէր , վէ սօնրա
նէքի քաթմըշլարտըլա , ճիւմլէսին տէօնտիւլտիլէր թէսլիմ
էթտիլէր օնա . աթլարը , ահճէլէրի , երլէրի վէ սայըլ ճիւմ-
լէսին : Տէօնտիւլ արբայ մանաստըրա օ . քէլէփիլլէ , քի կէ-
թիլտի օ թիւրիւտիլէրտէն վէ վերտի Լ իվտեյա վէ օնուն
այաքտաշլարընա : Լ է օլար սէվիւնիւպ թէքրար կիրտիլէր
քիլիսէյէ . վէ հէթսիլ շիւքիւլլէր վէրտիլէր Լլաշա վէ օնուն
ազիլ Լ ալիտէսինէ : Լ է սօնրա Լ իվտէ արբայա չօք թէվալի
իլէ թէշէքիւր . քիւլպ , թէքրար չօքտը եօլա . քէնտի պաք-
տաշլարըլա . վէ սէլամէթ կէրիշտի նէմիւստանա :

Պոնուս նաւը երէր հայր Վիւրայոս սէննիւլը , «Բ Վալիլէ-
բիւրս պէօյէ» իւրէրլէն մէլէրլէրիւ : Լ է հայր Լ չէստուր .
բիւր . ճիւր . Բ . լապ , 24 :

Մէյվէ .

Լ յորէնէլիմ պիզտէ պու աղիլ քատընտան պիզլիմ տարը-
ղըմիլզտա աղիլ Պիքիլին շիֆայէթճիլլիլին օրընմանը . զիւր
հիւ պիլ մէօհնէթ ինճիթմէյէ քատըր օլամաղ օնա իպա-
տէթքեար օլանը . զիւրա օնտա պուլընուր հէր տէրթէրլին
վէ քասալէթիլլէրին իլաճը : Օիւրա օ նիշէ քի տիւննտառէ
սող իքէն սալթ կէօրմէյլէ սայըլարըն իքտիլալէրին՝ եարտըմ
էթտիլսէ օնլարա օնլարտան հիւ եալվարըլայ ըրճա օլմա-
տան . նիճէ մալիւմ տիլ Վալիլէալըլարըն Լանատա , օ տիւյ
իւնտէ կէօրմէյլէ օնլարըն շարապլարը օլմատըղըն , ըրճա
էյլէտի Վն էֆէնտիմիլզէ օնլարա շարապ վէրմէյէ , վէ Վն
էֆէնտիմիլզ օնուն ըրճաք իշին , սույու շարապալ թէպտիլ
էյլէտի , էօյլէ իսէ շիմտի նէ քատար տաշա զհատէ քայ-
րըր քէնտի իպատէթքեարլարըն իքտիլալէրին տօլ-
տուրմայա . օնլար քի ֆէրեատ էտէրլէր օնա , վէ թէզ
էլտէն քայըրըր քուրթօրմայա օնլարը հէր տէրթէրլին .

սուն ելլեք էթմէք. խայրո պու հաք շերահաթ՝ տէյիլ : Պունու սէջլէյիպ՝ պաշլատը երեսէք սէսըէ հընէկըրարաք ածը կէօղ ետըրլա աղլամայա. էօյլէ քի սայրըրարըն երւ-րէյին տէ ածըմա թէփրէնտիրտի : Վէ սօնրա աղիզ Պէքիրէ քիւսիւշ կիպի՝ քիլիսէտէն տըշարը չըքտը, վէ կիթաի պիր միւսաֆիր սէփիճի քէօյլիւնին էփիստէ քօնաղ օլտու : Վէ իշտէօկէճէ կէօրիւնտիւ ընա օրատա աղիզ Պէքիր, օ քիլիսէտէ-քի չէքիլմիշ միւճիւղէթլի պատկերինտէն տահա զիատէ կիւ-ղէշ. էփլէշ սիթէմէտի ընու թաթը սէօղէլլէ, վէ տէտի՝ նէ իչին սապր էթմէտին քըղըմ, վէ ումուտուն քէսիպ այրըտըն քիլիսէմտէն շէքվալէնէրէք. վէ սօնրա տէտի օ-նա. քալք եօքարը տուր : Վէ պունու սէջլէյիպ՝ տութ-տու ընուն ելլնտէն վէ այաղ իւղէրինէ քալտըրտը, վէ սօնրա աղիզ էլէրիյլէ օղշամայլա ընուն պիւթիւն երւ-ղէրին, վէ եարալարընըն եէրէրին, սաղալթտը ընու պիւ-թիւն. վէ տիւշտիւլէր քապուկ կիպի ընուն իրինլի չըպան լարընըն եարալարը : Վէ չիւն քէնտի միւճիւղէթլի լութիւ ջաքարաքըն էթմէ իչին, տէյիլ քի սալթ ընուն երւգիւ-նիւն եարալարըն սաղալթտը, վէ տալիս ընուն չէհրէսինէ-տէ, պիր միւճիւղէթլի կիւղէլլէք պաղըշլատը, թրպկը քէնտի պատկերինլին կիւղէլլի կիպի, քի օ քիլիսէնին մէղ պահընտա տուրուրտու. վէ սօնրա թէսպիհ էյլէտի ընու վէ կէօրիւնմէղ օլտու, () տիշէհի ույքուսոււնտան այրըպ, հա-չան էլէրիյլէ եօքարտը քէնտի երւղէրին, վէ ընու սա-ղալթըշ կէօրիւնճէ, պաշլատը երեսէք սէտայլա ֆէրեստ էթ-մէյէ, վէ շիւքիւրէր վէրմէյէ Մլահա վէ ընուն աղիզ վա-լիտէսինէ : Վէ օ էփտէ օլանլար ընուն սէսին էշիտիպ՝ սէյ-իրթտիլէր իչերի, ընու սաղալթըշ պուլունճա հէյրան օլտուլար զիատէ, լաքին հաչան կէօրտիւլէրսէ ընուն երւ-ղէրինլին սիմասընըն աշըրը կիւղէլլիլին. տէտիլէր, օնա նէ տէմէյէ պու աղիմ միւճիւղէթլէ՝ պէօյլէ թաճիպլի հիւսն-իլէ երւգէրինէ հէրաքէթ էթմէսինէ : Պատէհու սապահ-լա օ տիշէհի վէ օ էփտէ օլանլար՝ կիթտիլէր պէրապէր աղիզ Պիքիրին քիլիսէսինէ վէ հէթսիզ համուսէնալէր վէր-տիլէր Մլահա վէ ընուն աղիզ Վալիտէսինէ. վէ օ քիլիսէնին մանաստըրընըն մարապետլէրի տէ էօյլէ էթտիլէր : Վէ պու միւճիւղէթլին չու օլմասընտա, իշտէ քէօմէ քէօմէ կէլիւ-լէրտի օրայա կէօրմէյէ Ճամահաթլար հէր երլէրտէն, վէ ճիւմ-լէսի հէյրան օլուպ մէհման քալըրլարտը կէօրիւնճէ օ տիշ-

է Տիրնին մենեմտսից կիւղելէն. վէ տէրէր իտի. քի էյեր աղեղ
Պիքիւր պունա պեղլէ միւճիւղէ թի Տիւն քերեմ է թախսէ.
Եւ նէ քատար Տիւսիւնտար օյա կերէք քենտիսի տէյի. Սէ
օտիշէ Տիւ աղիզ Պիքիւրին էյլիսնէ թէշէքիւր քըմա իշին.
քէնտի վիճուտին փէշկէշ էյլէտի օ քիլիսէտէ իըզմէ թ է թ.
մէ իշին օնա՝ թա քէնտի էօլիւմ կիւնի նէտէք վէ սօնրա
րա հաթլանտը սէլամէ թէ Վճա. վէ օրատա կեօմիւլաւ :

Պոնոն նախ Էպիւր հայր Փիլեպոս լաթիւնի յենդի յիւն
պիւնոն : Սէ հայր Չաւաղ Բոն. ճիւր. Ե. Եօրնի. 31 :

Սէյվէ :

Պո Տիքեօյէ թաւն պունու էյրենսք կերէք. քի նէ
իշման Մլա հասն պիւր շէյ տիլերսէք էվէ թէմիլէիւմ.
իլէ սապը ըլա ումուտլանայլմ օնուն լու թիֆուճա վէ մեր
համէ թիսնէ : Օիրա էյեր Մլա հ քենտիսի սապը ըլա պէք
էրսէ պիզէ մեր համէ թ է թ մէ իշին, նիճէ սէօյլէր Լապի. Ը.
18 : Լա նէ քատար մինասիւլ տիր պիզէ սապը ըլա պէք
մէք օնուն լու թիֆու մեր համէ թիսն ալմա իշին. վէ պու տուր
քի սէօյլէր մարգարէ. սաղմ. իլ. 16 : Համբէր Տիւ. Լանի. Սապը
էյլէ Բապիլէ, վէ մեր օլ չաղլէլէնսն սէննի չապիւն, վէ սապը
էյլէ Բապիլէ : Սէ Լմիակում մարգարէ սէօյլէր : Բապ
Էթէ տապանէսցի, համբէր նա, ղէ որ գալցի է, Էլիւն,
Է ոլ տապանէսցի. Լանի. Լապի էյեր Էճիլիւն, սապը
էյլէ օնա. օ թ Էլէճէրպիլ Էլիւն վէ Էճիլիւն : Լմի. 7. 3 : Սէ
առաքիւլ սէօյլէր. Պիպիլ է յիւ համբէրում, ղէ ղիւնա Ը
ապալէալ, համիլ աւէպիւն : Լանի, Էլաղմ գըր սէլէ չապը
ղէրա Լաւհըն թապիլէն էյլիւլ, Էլիլէսէնիւ Թիւնիլիլ :

Ս Ի Ի Ճ Ի Ի. Օ Ի Թ. Ճ թ Ը :

Պիւր Էնճ Էիլիւլ ալիւ Պիլիլին խաւաթիլիլէ՝ Էլիւնիւլէն
Էլիլիլ գոնապա. լապի սօնրա հալան իրարում Գիլման օլ
պոնյա սիլէլիլիլիլ օ ալիւ Պիլիլիլ :

Պիւր քաշ զբումուշ կենճ Եյիտիլէր պիւր կիւն քիլիսէ
քափըսիլին մէյասնընտա թափ օյնալքէն. պիլիլին վաթ.
B 6

մտղընտա պիր երեզիւք վար ըտը, քի ծնա պիր քըղ՝ մու-
հապէթէ նըշան վէրմիշտի ծնու։ Պու երեզիւցիւն՝ օյունտա
պօղուլուպ ինձինմէմէսի իչին, քիլիսէյէ կիրտի. քի օրատա
պիր էմին եէրէ քօտուն և վէ օյուն պիթտիքտէն սօնրա օ-
րատան ալըն տէյի։ Իմտի հաչան ազիզ պիքիր Վալիտէ-
թուլլահըն մեղպահընըն էօնիւնէ եաքլաշտը, օրատա ծնուն
պիր թաշտան օյմա կիւզէլ պատկերի վար ըտը, ծնա պաքըպ
կէօրիւնձէ մուհապէթինէ վուրուլտու. վէ ծնուն հուզու-
րինէ տիղ շէօրիւպ՝ սէլամիատը ծնու ազիմ՝ իպատէթքեար-
լըլ ըա, վէ տէտի. Լա՛ ճիւմէտէն փաք Պիքիր՝ պու
երեզիւցիւ պանա վէրէն քըղտան, սէն նէ քատար տահա
զիատէ կիւզէլ սին հէր խուսուստա։ Իմտի եա՛
ճիւմէտէն միւպարէք ազիզ վալիտէ Սուլթան, իշտէ
ծնուն մուհապէթինտէն կէրի տուրուրում, վէ սէնի սէվ-
մէք վէ շինտէն սօնրա սանա քուլուք էթմէք իստէրիմ.
լաքին տիլէրիմ, քի սէն տէ պէնի սէվմէյէ րազի օլատըն։
Պունու սէօյլէիպ այաղա քալքաթը, վէ օ երեզիւցիւ ազիզ
Պիքիրին փարմաքլարընըն պիրինէ թաքաթը, ծնու քի սայըլ
փարմաքլարընտան եօքարը տուլթմուշտու։ Վէ իշտէ կէօ-
րիւնտիւ օրատա ազիզ Պիքիրին միւճիւզէթի, զիրա օ-
նուն իքրարընա րազի օլուպ, ծնու քապուլ էթտիլինէ նը-
շան, աքապինձէ տէշիրիպ օ քէնտի փարմաղըն օ պիր
փարմաքլարըլա քափատը։ () ելիտ պու օլան միւճիւզէ-
թէ հէյրան օլտու. վէ չափուկ տըշարը չքըպ քէնտի այաք-
տաշարըն չաղըրաթը օ միւճիւզէթին սէյրինէ, վէ նաքլ էյ-
լէտի ծնլարա նէ էթտիլին ազիզ Պիքիրէ, վէ նէ իքրար
էթմէսին, վէ ազիզ Պիքիր տէ ծնուն իքրարըն նիճէ քապուլ
էթտիլին։ Վէ իշտէ չալ օլտու օ միւճիւզէթ պիւթիւն՝ շէհիրէ
վէ ճիւմէսի օ միւճիւզէթի կէօրիւպ էշիտէնլէր, օ ելիտի տիւ-
նեատան կէրի տուրուպ րահիպ օլմա իչին էօյիւտլէրլէրտի,
էօյլէ քի քէնտի իքրարըն թէքմիլ էթմէյէ քատըր օլտուն։ Վէ
օ ուշաք միւսամմայէ պըրաքըր վէ կիւճլէնիտի ծնու էթմէյէ.
վէ պէօյլէ աղար աղար սօվուտու ազիզ Պիքիրին մուհապէ-
թինտէն. վէ թէքարը նըշան վէրտի օ քըղա. վէ իստէտի
էվէնմէք ծնունլա. վէ տիւլիւն թէտարիքինէ պաշլատը։
Վէ իշտէ օ քըղ ըա նիքեահ օլաճաղը կիւն, կէօրիւնտիւ
օնա ազիզ Պիքիր սալթանաթըլը քըյաֆէթլէ. վէ պաշ-
լատը ծնու նափհաթլամայա, էվվէլ թաթըլ սէօզլէրլէ.
քի թէքմիլ էթմին քէնտի էթտիլի իքրարըն, վէ սօնրա

աղարկատը օնու, փէք շէտիտ քաղէպ վերմէյէ, էյէր քի
կըրարըն թէքմիլ էթմէյսէ : Օհատէ քօլքտու եղիտ
աղիզ Պիքիլին տիրէնմսինտէն, վէ աղլայլպ փիւշման
օլտու, վէ ալֆ տիլէտի, վէ քէնտի ահտըն թէք-
միլ էթմէյէ կըրար էյլէտի, վէ աղիզ Պիքիլ չափու կ կէօ-
րիւնմէզ օլտու : Սօնրա օ ուշաք քըզտան, վէ տիւնեա-
տան կէրի տուրուպ, կիթտի պիւր րահիպլէր մանաստըը-
նա կիւրտի, վէ օրատա րահիպ օլտու թէքմիլ վէ փէք էյի սէ-
շիլմիշ : Սէ օրատա քէնտի էօլիւմ կիւնիւնտէք, իրզմթ
էյլէտի Մլաշա. վէ ծնուն աղիզ վալիտէսի քէնտի սէլ-
կիւլիսիւնէ. հէր թիւրիւ ծան փաքըըըլա :

Պաշտոն շալ էպէր հայր Սեղմանու Խաւաթ. աղիզ Պիքիլին
Դաճիլ. իլիւպ. 37 : Տաթի պաշտոն իլին
Բաքուպաշտ օրիւնալ իլիւպապա :

Մէյլէ :

Երէնէլիմ պիղտէ պու եղիտտէն, Մլաշըն տալէ թինէ միւ-
թիհ օլմայէ թէզճէ եանի Մլաշըն էյիլի տույ էթմսինէ,
ծնունուլա չօք քէրրէ չաղըըըր պիղի խայըրա, եա թէօպէ
խտիղֆարէ, եախօթ պիւր խայըր ամէլէ. վէ նիճէ սէօյլէր
մարգարէ տէ. Չայնի Տն Մշ Դույ հնապանդէպա. վէ Բարէ
լինիլի Դիւ : Լաւնի Լապալի Մլաշընլիլն սեպաարնա Դալին
օլալմ. ի էյիլի օլտու պիլէ. Լըրեմ. Խթ. 6 : Սէ էյէր է-
շիթմէզիլիլ փուրուպ միւթիհ օլմալաք հէր քէմիլըլէր
րաստ կէլիլէր պիղէ. եանի ծանըն վէ թէնիւ
ճէզար. նիճէ առաքեալ սէօյլէր. Մնհապանդալ Էմա-
մալ յաշաարհ, Լաւնի, Դալին օլմալալալ իլիլի էօլիւմ պիւնէպ-
է. կէօյաքի էպէտի հէլաքըք էօլիւմիւ : Լաւնի հէր խայ-
ըըը միւլազա քի պըրաքըրա Մլաշ Ֆիքրիմիղէ, տիւ-
լէյիլիմ. օլմայէ քի պիլինէ հաճէթ էթմէյլէ. օ սէպէպ
օլտուն էպէտի հէլաքըըըմըղա :

Թու կիւնիւյտիւ : Ա՛ է օրատա օնուն մզպահընն է օնիւնտէ
 Թէճկիւնին իչինտէ՝ Երեզիւ իւզէրինն տիւշիւպ, պաշտօտը
 ածը կէօղ եաշոյլա, վէ քէմալի իթիքաթլա սաղըք տիւշ-
 մէյէ՝ քէնտի թէամուլ օլունմաղ հաստալըղընա, վէ տէտի .
 Եւ աղիզ պիքիւր Այիտէթուրահ, եէրին վէ կէօլիւն սուլ-
 թանը, տիւշրիմ սէնաէն քի պէնին իհթիշամը իւզէթին իչին
 պէնիմ թէամուլ օլունմաղ տէրթէրիմէ սաղըք վէրէսին .
 քի օնունլա սալըրարըտա մէյլլէնսինկէր մուհապէթինէ
 վէ սէլին քուլլուղունա . վէ պէն նէ սէզա հալսըղըն տա
 զիատէ քալիլէնէյիմ սէնին մուհապէթինտէ : Իմտի՝ հա-
 չան պու նիաղը էտինճէ, տահա քէլամլարը աղընտալքէն
 սաղալըր թէքմիլ քէնտի հաստալըղընամ, վէ քուվվէթ-
 լէնիպ քէնտի սաղըրընտալի թէնիթին քուվվէթինտէն
 զիատէ, քալքտը թէճկիւրէտէն տըշարը չըքտը, վէ կէզի-
 նէրէք օ քիլիսէտէ՝ կիտէրտի քէնտինին օրատա օլան
 տօստարընա : Պունու ճէօմահաթլար կէօրինճէ ոլտշատա-
 լար եիւյսէք սէսլէ Ֆէրեսաւ էտիպ տէմէյէ, միւճիւզէթ տիր
 միւճիւզէթ տիր : Պու սէսէ մանասըրտա վէ դաստա օլան
 բահիպլէք սէյրթտիլէր վէ Լլահըն միւճիւզէթին կէօրիւպ
 լմաճուպլանտըր, վէ ճիւմլէսի տիզ չէօքիւպ պու բու-
 հանի պէտէյի լմաթը տվաղկէ զբուտուլար . Ա՛էպ Լճ
 գոլթաթանէ, վէ սալըր : Ա՛ է սօնլա իրինճի կիւն Լլահա վէ
 օնուն աղիզ Այիտէսինն թէշէքքիւր քըլմա իչին . քիլիսէտէ
 վէ օնուն էթրափընտա զիննէթլի լմաթորա չըքտըր, վէ
 օնլարլա պիւշ իտի Լատարինն սուլթան տա, վէ ճիւմլէսին-
 տէն զիատէ մէրտլիյէ լմաթորտա կիտէրտի աղիզ Պիքիւ-
 տէն եէնի ալսըղը քուվվէթ իլէ : Ա՛ է տէյիլ սալթ պու
 քատար իլէ օնտան սօնքա տա, ճէմի քէնտի էօմրիւ կիւն-
 լէրինտէ սապահտան սանքի էօյլէյէտէք, հիչ պիր եէրէ
 տալանմասըրտիզ չէօքիւպ օ քիլիսէտէ Լլահա վէ օնուն
 աղիզ Այիտէսինն իպատէթ էտէրտի : Ա՛ է տալի լալըղընա
 կէօրէ Լլահա համա ու սէնա վէրմէ իչին, հէր
 սէնէ օ միւճիւզէթ քէրէմին ալտըղը կիւն ճիւմլէ
 քէնտի էթրափի աքրապալարըլա պէրապէր իշտէն խըզմէթ-
 տէն կէրի տուրուպ՝ զատիկ կիպի Եօրթու սաքալոյլա .
 Լլահա շիւքիւրլէր վէրմէտէ օլուրտու : Ա՛ է չօք հաստա-
 լար վէ տէրթլիլէր պու պէօյիք միւճիւզէթտէն իպրէթ ա-
 լօպ . աղիզ պիքիւրին օ քիլիսէսինն քօշարլարաղ . վէ քէն-
 քիլէրին իթիքաթլան կէօրէ թիւրլիւ թիւրլիւ սաղըքլալ

ընթացում պուլուրարոր. ծնուն ուլա վե օ քիլիսե թա պու.
Վիսնե տեք տինտար քրիստիանյարա զիարեթ եերի օլտու :

Պաշտոն նալ էրէր հայր Եւսեբիոս Գրեանտար. վե Սոնե-
իտիոս ղեկորի ղեկապարտնար : Սէ հայր Գառլուս Բոմե,
ճիւլ. Դ. Եօրեմ. 31 :

Մէյլէ :

Երբեքեմ պիզ տե պու կատարինէ սուլթանտան տայ-
մա թէշէքքիւր քըմայէ Ելաճաճաճան պիր րուճանի , եա
ճիսմանի էյլիք ալըրսսք : Սէ ղիւն ղէր կիւն ծնտան պիր
լուիթ քերէմ ալըրզ , ղըրա եա կիւնճա իշէրիզ ,
կիւնճալըզա կէօրէ էտա էթմէզ պիզէ , վե եալսօթ
պիզիւմ րուճանի վե ճիսմանի իշէրիզէ իճսան-
լըք վերիւր . պունուն իշին ծնա տայլմ թէշէքքիւր քը-
մայէ պօրճլույուզ , ղիճէ սեջլէր Գաւիթ . Օրհնեցեյ
զՏԴ ցմի Ժաւ , իշանի , թիւալիւն էրէյլէ Բապալիւն հէր սահալ-
եալսօթ . Օրհնէա աշին ղիւն ղիւն ղիւն ղիւն ղիւն ղիւն ղիւն
եանի , թիւալիւն էյլէ ղիւն ղիւն ղիւն ղիւն ղիւն ղիւն
օնուն ղիւն ղիւն : Օրհնալըք քիւն սեջլէր Սնեքայ
կէօրտիւյիւն էյլիլին մուքապէլէսին էտա էթմէքսէն քէօ-
թիւ տիւր , ղըրա պիր կիւն օլըր քի , քապիլ տիր էտա
էթմէսի , վե օ քի ունուլմուշ տուր կէօրտիւյիւ էյլիլի ,
պիր թիւրլիւ քատըր տէլիլ տիր մէմուն օլմայէ :

Մ Ի Ի Ն Ի Ի Զ Ի Թ . Ն Ի :

Ընէ Պիւլէր ղիւն ալըր ղիւն ղիւն ղիւն ղիւն . պիւլիւլէ պի-
լըլալիւն ղիւն ղիւն :

Արտ ըլա պիր արգայ քէնտինին ղիւն րաճիպլէրիլէ , վե
ապրը ղիւն տիւնտալիլէր տե , պիր կէմիլէ կիրիպ ինկիլթէ-
րայա կիտէրլէրտի : Սէ ղաճան ինկիլթիւն պէօրիպ տէնիլին
աշըղընա վարտըլարսա , պիր պէօրիպ Ֆըլթընա ղըքալ . վե
կէմի իրի կիւն իրի կէճէ ղալքանըպ կէմի պալթըպ պօղու
մայէ եալըն ըտր : Օլտէմ ղիւն կէմիտէ օլանլարըն էօ-
միւրլէրինտէն ումուլտըր քէօրիլիպ պալապըլար եանըք

հիւրէքտէն ֆէրեստ էտիպ եալվարմայէ Մլաճա քէնտիլէ-
րին էօլիւմտէն խէլաս էթմէ իչին, վէ պազըլարը սը Նիկո-
ղայոսու իմտատա չաղըրըրարտը պազըլարը սը Մնդրէասը,
վէ սայրըլարը քէնտիլէրին կէօղէթճի սթլարըն, ընա քի
քէնտիլէր իպատէթքեար ըտըլար. լաքին ֆըրթմանա վէ
տալկա քէնտիլմէյիպ, իլէ կիթտիկճէ քուվվէթլէնիւրտի:
()լտէմ աբբայ օ իքի կիւնտէ հիշ պիր շէյ իէմէմիշտի
պիր էլմատան քայրը, վէ տէնիդին ալթ իւստ օլմատընտան
ինճինմիշ՝ էօլիւմ թէհլէքէսինտէ տուրուրտու, վէ
քըթ նէֆէս ալըրտը, տէտի կէմիտէ օլանլարըն ճիւմլէսինէ,
կէօրիյօրում քարտաշար, ճիւմլէնիլ իքի կիւն տիր
պիր տիւղլէ իմտատա չաղըրըրարտը Մլաճըն սթլարըն,
վէ Նի էտէրսինիլ. լաքին սիղէրտէն հէշ պիրինիլ կէօղ-
մէտիմ, քի ազիլ պիքիր Սալիտէթուլաճը իմտատա
չաղըրըն, օ քի կէօյիւն վէ եէրին սուլթմանը, վէ տէնի-
զին հէօթիւմտարը տըր, վէ ճիւմլէ սթլարտան զիատէ քուտ-
րէթքեանի տիր. էօյլէ իսէ կէլին սէվիւլիւ քարտաշար,
օնու տա հէփսիմիլ պիր աղըզտան՝ տօլու իթիքաթլա պի-
ղէ իմտատա չաղըրալմ: Սէ օնուն սէօղիննէ ճիւմլէսի րա-
ղէ օլուպ՝ օ սաճաթ տիլ չէօթիւպ պաշլատըլար աճը կէօղ
եաշըլլաազիլ պիքիր Սալիտէթուլաճը իմտատա չաղըրմայէ:
Իմտի աբբայ վէ քէնտի րահիպլէրի աղայարաք էզ-
կիլլէ պու տիւփանըն աճէնկին չաղըրըրէն. քի օ պաշա-
նըր. Սն-թուրուս սան պիքիր Սէրէնէն անիւն պօղա-
վէ ապալէթ կէնէլէ պիլլէ Մլաճընը, շէֆայէթէյլէ սէնին ճէօ-
յահաթըն իչին, վէ սայրը. իշտէ տահա քէլմարը աղըլ-
լարընտայքէն կէօթիւնտիւ կէմինն տիրէյինն ու-
ճուտա պիր պէօյիւք նուր տօղմուշ եանի իրի իրի պարա-
թըլար պիր արատա եանմըշ կիպի, քի օ կէճէնին քարան-
լըղըն տաղըտըպ՝ ճիւմլէսին թապիր օլունմաղ իւրիւ-
շանլըղ ըլա տօղտուրտու. վէ օ սահաթ տէնիդին տալկասը
մայնէ պըրաբտը, վէ ազիլ պիքիր Սալիտէթուլաճըն լութ-
ֆույլա պէօյիւք րահաթլըք օլտու: Սէ սօնրա կիւն սապահ
օլունմա՝ եէթիշտիլէր սէլամէթլէ իլիմանա, նէրէյն քի կի-
տէճէքլէրտի. վէ կէմիտէն քարայա չըքըպ հէթսիլ
շիւքիւրլէր վէրիւրլէրտի Մլաճա, վէ օնուն ազիլ
Սալիտէսինէ:

Պաշտօնը նախը կապը Սիւլէմիլիս քէնտիլին հայլէ պատ-

Բ-Է Կիլիկիոյ իշխան . Ե : Ա՛յ հայր Սողեմնոս խառնարան ,
 իշխան . Գ . Դ-ճ . 32 :

U'tj'lt :

ՊԵՐՈՒ Ֆրոմբընայա տուժութանյար կիպի պիզ տէ տայլըմ տիննեանըն րուհանի ֆրոմբընասընտա տուրուրուզ . Վաւիժին տեմստինէ կտօրէ . Նիդուէ և վէշոս ուշաբեղին դեւ և շաւանեղին ինչ երկուսի հոգու . Լանի Տարբար վէ սարգելէ . վէր յաւալնարապար պեռն , վէ խօլիմ աղբուրը եկելնիշուիլը պառն : Գիլա տայլըմ եզլէմ չէքերիզ եա թէն սէֆալէրինտէն եա չլթանըն տուշաբարընտան վէ եախօթ տիննեանըն ֆէնա իպրէմիլերինտէն օնլար ըւա տայլըմ եաբլաշորըզ պօղուրմայէ ձէհէննէմ տելխտընտա : Իլէ նասըլքի սք Պետրոս տաքեալ հաւան պաթմայէ պաշտտըյա տէնիզտէ , ֆէրեատ էմդի էնա Տք փրէւա դէս գէ իրպէն ահաւաթի . եանի , Բապալ յաւալնար պեռն , պըա իշուէ կէլա օղալօրմա . վէ էն էրին սունուպ՝ բուրթարսը օնու . քեզալիք պիզ տէ օնուն կիպի , վէ պու ֆրոմբընայէ տուժութանյար կիպի նէ զէման տալալանդալ սըբլէթ չէքերսէք լմէնտէն , չէթմանտան վէ տիննետտէն ֆէրեատ էտէլիմ ճանը կէօ նիւլտէն աղիզ պիքիլ Սայիտէթմալլահա ճանը կէնիւլտէն բուրթարմայէ պիզի օնլարըն տալալարընտան . վէ օ շիւպհէսիզ բուրթարը պիզի օնլարըն ֆրոմբընասընտան վէ ձէհէննէմտէն . վէ հէթիշտիրիզ կէօյլէրին ձէննէթիլին իլմանընա ըիսալ էտէր : ()նա լալըք էյէյէ պիզի վէ ճիւմէ պու քիթսալը օրոյանլարը՝ մէրհամթմքեանը Լլահ քէնտիսի , քէնտի աղիզ պիքիլ Սպիտէսինին վիսաթմաթիլէ : Լմին :

157

Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ

Ըղիզ Ալախտէթուլահըն միւճղէթլէրինին :

- Մ Ի Ն Ը Ը :** Մը ածածինին աղիզ , վէ միւ-
պարէք խմինէ օլան իպատէթբեսարլք իզզէթլէնտի
պէշ միւճիւզէթլի կիւլէր իլէ . 1
- Մ Ի Բ :** Պէյան օլտու շէյթանըն քեաղիպլէյր
պիր քարլ Ռշոյն քեզ Սարիամ տէմէսինտէ . 5
- Մ Ի Գ :** Պիր քըզ Ռշոյն քեզ Սարիամ սէյ-
լէմէյլէ՝ քուրթուլտու շէյթանըն էլինտէն , քի օ-
նու հիւք էթմք իստէրտի . 8
- Մ Ի Դ :** Պիր զալմ զապիթ քիմսէ՝ ամենասը
կոյսու Վարդարանընըն սէպէպիլէ՝ տէօնտիւ կիւ-
նահլարընտան , վէ խէլաս պուլտու . 11
- Մ Ի Ե :** Պիր զինաքեսար տիշէհլի ամենասը կոյ-
սու Վարդարանըն սէյլէմէ իլէ , տէօնտիւ քէն-
տինին փէնա եօլարընտան . 14
- Մ Ի Զ :** Պիր զալմ պէյզատէ աղիզ Պիքիրին
Վարդարանըն սէյլէմէ իլէ չօք Լութֆար պուլտու
օնտան , վէ չօք տէրթլէրտէն քուրթուլտու . 18
- Մ Ի Է :** Պիր կէնճեղիտ աղիզ Պիքիրին Վարդարանըն
սէյլէմէյլէ , քէնտի աղիլն վէ քէմ խոէլարընտան
տէօնիւպ՝ տօղրուլթտու ամլլէրին . վէ օնտան
կէյլէրին ճէննէթինէ տէյլշիլտի . 21

- ՍԻ. Բ. : Սօլմատըն պիրի ղամիլլամ օլուպ էօլիմէ՝
բուրթուլտու օնտան աղիզ Պիքիրին վարդարանըն
սէջլէմէ իլէ. 25
- ՍԻ. Թ. : Ըմենասք Կոյսուն վարդարանընըն սէ-
պէպի իլէ պիր կէնձ ելիլտ էօլիմտէն քուր-
թուլտու. 28
- ՍԻ. Ժ. : Ըղիզ վալիտէթուլլաճ քէնտի սք վարդա-
րանընըն շիֆայէթի իլէ պիր պաքիրանըն ելիլէ մէթա-
նէթ վէրաի պիր պաքիրալարըն կարզնա. 32
- ՍԻ. ԺԸ. : Իւչ քըզ քարտաշար չիքմէթլի
կիլիտիրտիլէր աղիզ պիքիր Սարիամը. օ տա
կէյտիրտի օնլարը քէնտիլէրին էօլիմ կի-
նիւնտէ. 36
- ՍԻ. ԺԲ. : Ըսըզատէ պիր հանըմ պէօյի.ք թալիհ-
սիզլէյէ տիւշիւպ՝ ամենանք Կոյստան իմտատ պու-
տու աճայիպ միւճիւզէթ թարիքիլէ. 40
- ՍԻ. ԺԳ. : Բահիպին պիրինին աղընտան կիւլ-
լէր չըքմասը կէօրիւնտիլէր աղիզ Պիքիրին վար-
դարանըն սէջլէմէսինտէ. 44
- ՍԻ. ԺԴ. : Թուլմաս նամ պիր պէյզտուէյի
քուրթարտը աղիզ Պիքիր շէյմանըն ֆէնալէ-
րինտէն. 48
- ՍԻ. ԺԵ. : Շիւմլէտէն աղիզ Պիքիր քէնտինէ
իպատէթքեար պիր ֆուքարէնին չօճուղուն սաք-
լատը եանկըն աթէշինտէն. 52
- ՍԻ. ԺԶ. : Պիր կիւնահքեար քարը թէօպէյէ կէտի
աղիզ Պիքիրին ողջոյն քեզ Սարիամըն հէր կիւն
օէջլէմէ իլէ. 54
- ՍԻ. ԺԷ. : Պիր քահանայ էլինէ ալուպ պազըրսաք-
լարըն վէ իչէրիտինին թաքըմլարըն՝ օնլալը քի ա-
ճըքսըղ տինտիլէր չըքարմըշլարտը. կիթտի թա վա-
լիտէթուլլաճ սք Կոյսուն աղիզ էվինէ. վէ օնտա
էօլտիւ աղիզ էօլիմիլէ. 57
- ՍԻ. ԺԸ. : Պիր ֆուքարէ քիմնէ աղիզ Պիքիրին
միւճիւզէթիլլէ իմտատ պուլտու քէնտինին, վէ
քըզլարընըն ֆուքարէլիլինէ. 62
- ՍԻ. ԺԹ. : Պիր սարլզատէ իքի տէֆա միւճիւզէ-
թիլլէ աղիզ Պիքիրին՝ սաղալտը քէնտի աղըր եա-
րալարընտան, 65

- ՍԻ. Ի. Լոգմոնդոս եպիսկոպոս ազիզ Պիքերին մի-
ձիւզէթիլէ իբի քերրէ քուրթուլտու րէֆազիւէրին
էլէրինանն. 67
- ՍԻ. ԻԸ. Պիր ույուզ քիմնէ ազիզ Պիքերին մի-
ձիւզէթիլէ ույուզլուղունտան փաքլանտը. վէ սօնրա
նամքեօրուզու իշին քազէպլէնտի. 70
- ՍԻ. ԻԹ. Պիր պէյին ասկերլէրինտէն չօքլարը
ազիզ Պիքերտէն քազէպլէնտիլէր, քի օնլար եաղ-
մալամաք իստէրլէրտի օնուն ազիզ էվինին խազ-
նէսին Լօրէտօտա. 73
- ՍԻ. ԻԿ. Պիր զանկէ գարը կիննաչարրնտան
վազ կէչիպ՝ ազիզ Պիքերին էվինէ զնարէթէ կի-
տէլքէն, էճալիպ եարտըմլար պուլտու օնտան. 76
- ՍԻ. ԻԿ. Պեղագիոս Սպանիա փատիշահը ազիզ
Վալիտէթուլլահըն եարտըմլար եէնտի տինտիզ
մալուուպիլէրի. 79
- ՍԻ. ԻԶ. Ըզիզ վալիտէթուլլահըն շէֆայէթիլէ
պաշկա պիր մէնշուր եէնմէսի քրիստիանլարըն՝ տին-
տիզէրի. 82
- ՍԻ. ԻԷ. Ըզիզ վալիտէթուլլահըն միւձիւզէ-
թիլէ, Ռիանարատա սպանիալըլարըն պիր պաշկա
Քէթի. 85
- ՍԻ. ԻԸ. Վրիստիանլարըն թարզի ախէր եէն-
մէլէրի որ Ըճաճինին շէֆայէթիլէ եատ միլէթ-
լէրի. 88
- ՍԻ. ԻԹ. Պիկտավինն շէհրի ձիւմլէտէն ազիզ
Պիքերին միւձիւզէթիլէ սաքլանտը քէնտի տիւշման-
լարընտան. 91
- ՍԻ. ԻԹ. Ըզիզ Պիքեր էմին էյլէտի Լօրէնա սուլ-
թանը Հոէնատէյի օնուն զէվճինին լօթուրանլարը
եէնէճէյի իշին պիր սաղըր վէ տիլտիզ գըզը "էջ-
լէթմէյլէ. 94
- ՍԻ. ԻԸ. Կիլէ էյալէթինտէ Իմպերիալէ շէհրի
ազիզ Վալիտէթուլլահըն միւձիւզէթիլէ քուրթուլ-
տու քէնտի տիւշմանլարընըն գուշաթմասընտան. 97
- ՍԻ. ԻԸ. Ըզիզ պիքեր վալիտէթուլլահըն պտտ-
կերինին էլի իլէ քրիստիան օլտուլար՝ պիր փա-
տիշահ, վէ օնուն վալիտէսի, վէ տէվլէթին րիճալ-
լարը. 100

- ՄԻ. ԼԲ. Ըզիզ Պիքիրէ իպատէթքնար պիր քիմ
սէ նէշէրի պօղաղընտան ասըլպ, քուրթուլտու
էօլիմտէն. 103
- ՄԻ. ԼԳ. Իքի սուչտուղար էօլիմտէն քուր-
թուլտուլար աղիզ Պիքիրին շէֆայէթիյլէ. 106
- ՄԻ. ԼԴ. Պիր աբբայ, քի էօլմիշ զան օլունույօր-
տու աղիզ Պիքիր վալիտէթուլաճըն միւճիւզէ.
Թիլլէ տիրի պուլունտու. 110
- ՄԻ. ԼԵ. Վրիշիզատէ էվատը պիր քըզ քէնտի
պիքիրլիլին սուքլամա իչին էօլտիւ, վէ աղիզ
Պիքիրին շէֆայէթիլլէ էօլիւլէրտէն քալքար. 114
- ՄԻ. ԼԶ. Պիր զէվճէ, վէ օնուն իքի օղուլարը
էօլիւպ, աղիզ Պիքիրին շէֆայէթիլլէ քըյամէ օլ-
տուլար միւրտէլէրտէն. 117
- ՄԻ. ԼԷ. Պիր տիշէճլլէ քէնտի էրքէյի իֆտիրա էտէր,
աղիզ Պիքիր օնու փաքա չըքարըպ, էօլիմտէն
քուրթուրը. 121
- ՄԻ. ԼԸ. Պիր քրիստիան չօճուք պօղաղանտը
չըֆուտլարտան, աղիզ Վալիտէթուլաճըն քարէզի
իչին. սօնրա քըյամէ օլտու միւրտէլէրտէն, վէ
էօլտիւրէնէր աթէշէ Եանսուրար. 125
- ՄԻ. ԼԹ. Ըզիզ Պիքիր քէնտիսինէ պիր իպտ-
տէթքնարըն քըզըն քուրտուն աղզընտան խէլաս
էլլէտի. 128
- ՄԻ. Խ. Պիր քիշիզատէ Տանըմ քէնտի էօլմիշ
էվատըն սազ պուլուր՝ քալմայլա աղիզ վալիտէ-
թուլաճըն քուճաղընտան օնուն չն օլուն. 132
- ՄԻ. ԽԲ. Պիր Տանըմ քէնտի էրքէյինէ քըսիանճ-
ըք իչին քէնտին էօլտիւրտիւ, լաքին աղիզ
Պիքիրին միւճիւզէթիլլէ քըյամէ օլտու միւրտէ-
լէրտէն. 136
- ՄԻ. ԽԳ. Չէճ վիւպէթիլին Տէօքիւմտարը Լուղ-
նատ իքի տէֆա էօմիւր տլտը ճիւմէտէն աղիզ
Պիքիրտէն միւճիւզէթ իլէ, Եանի էվվէլ՝ տօղմա-
սընտա. վէ սօնրա պիր պաշկա քազատա. 140
- ՄԻ. ԽԴ. Պիր չըֆուլթ քի էօլտիւրտիւ քէնտի
վաֆիլիզ օլմիշ էվատըն. քրիստիան օլտու աղիզ
Պիքիրին միւճիւզէթիլլէ. 143
- ՄԻ. ԽԵ. Պիր քարը կիւնաճտա էօլիւպ քըյա-

- ամէ օլուր միւրտէլէրտէն ճիւմէտէն աղիզ
Պիքիրին չէֆայէթի իլէ, վէ կիւնաճարըն իթրաֆ
օլուպ, թէքրար էօլուր. 146
- ՄԻ. ԽԵ: Պիր մահսում էօլիւ տօղտու վէ օն պէշ
կիւնտէն սօնրա քըյամէ օլտու աղիզ Պիքիրին միւ
ճիւղէթիյէ. վէ վաֆտիզ օլուպ թէքրար էօլտիւ. 150
- ՄԻ. ԽԵ: Իհհաստանտա էքինճինին պիրի, աղիզ
Պիքիրին պիր քիւչիւք պատկերին պուլտու, քի
չօք միւճիւղէթ էթտի. 15
- ՄԻ. ԽԵ: Պիր աճայըպ էօքիւղին քըլտիւղըպլա
պուլունտու Տորոս տաղընտա՝ Սինորկ ատասընտա,
աղիզ Պիքիրին պիր միւճիւղէթի պատկերի. 157
- ՄԻ. ԽԵ: Թոլուս չէհրինտէ Կարմէւան րահպ
լէրին մանաստըրըն թէմէլին պրաքըմասընտա
աղիզ Պիքիրին պազը միւճիւղէթի իլին. 161
- ՄԻ. ԽԵ: Վուրթուպէթ չէհրինէ եաքըն պիր
պունարտա աղիզ Պիքիրտէն օլան պազը միւճիւղէթ
իլին, քի տէնիլտի աղիզ Վալտէթուլաճ պունարր. 165
- ՄԻ. Ն: Պազը աղիզ Պիքիրտէն օլան միւճիւ
ղէթ իլին քէնտինէ պիր քիլիսէ եափը
մասընտա. 167
- ՄԻ. ՆԵ: Ղիւմէտէն աղիզ Պիքիր թէրպիլէ
էլլէտի տինտէ պիր քալըն Ֆիքիօլի վէ ահմաք
հինտիլի. վէ սաղալթուր օնու քէօթրիւմիւքտէն. 171
- ՄԻ. ՆԵ: Պիր փուլթիւրէստ պիւյիւճիւ աղիզ
Պիքիրին միւճիւղէթիլէ քրիստիան օլտու, վէ
թէնինին աղըրսարընա սաղըք պուլտու. 173
- ՄԻ. ՆԵ: Պիր չէֆուա քըզը քէօթրիւմ, վէ
տիլտիզ, քի ճինյէրտէն տախի իպթիւա չէքէրտի,
աղիզ Պիքիրտէն տէրտիւրինէ չիֆա պուլտու. 177
- ՄԻ. ՆԵ: Պիր մաղըպի եասըր ճիւմէտէն աղիզ
Պիքիրին չէֆայէթիլէ քրիստիան օլտու. 180
- ՄԻ. ՆԵ: Ըղիզ Պիքիր քէնտի միւճիւղէթի
պատկերինին էլլէլէ քրիստիան տինինէ տէսնտէրտի
պիր հագարտցի սուլթանը. 184
- ՄԻ. ՆԵ: Տիւնեա վէրան օլմա թէհլէքէսիւտէ
իտի քէնտի կիւնաճարը իլին, իլլէ աղիզ Պիքիրին
չէֆայէթիլէ թէհլէքէտէն քուրթուլտու. 188
- ՄԻ. ՆԵ: Ըղիզ Պիքիրէ իպատէ թքիւր մուլթուլու

- տաքլարն՝ օնլար քի սօնրա վերլտիլէր օնա
ազելզ Պիքիրտէն եվ վէլքիտէն մէշուր . 229
- Մ'Ի. Հ. Ըզելզ Պիքիր շէհրլունին պիրինին զէվ-
ճէսին վէ քըզն էօլիւմտէն սաքլատը քի սը-
փարը2 էթմիշտի օնլարը օնա . 233
- Մ'Ի. ՀԸ. Պիր ատէմ ալիզ Պիքիրին միւճիւ-
զէթիլէ քէնտի օղուլլա մաղլիպիլէրին էլէ
րինտէն , վէ եասըրըքտան քուրթուլտու . 235
- Մ'Ի. ՀԻ. Ըզելզ Պիքիր քէնտի իպատէթքեարը
պիր տուլ քարընըն օղուն եասըրըքտան քուր-
թարըպ՝ օնուն քըզնա տա պիր պէջիւք լուծֆ-
էյլէտի . 239.
- Մ'Ի. ՀԳ. Պիր քարըյը քէնտի եւքէյի էօլ-
տիւրէճէյի վաքըթ սը Ըճաճին միւճիւզէթ իլէ
քուրթարտը . 344
- Մ'Ի. ՀԴ. Ըզելզ Պիքիր , քիշիգատէ էվատը
Պենոպիէ հանըմը էօլիւմտէն քուրթարտը , օնա
քի սիճիլ օլտու զինա իֆտիրասըյլա . 246
- Մ'Ի. ՀԵ. Պիր քըզ սը խաջը քուճաքլամայլա
շէյթանըն էլինտէն քուրթուլտու , ազիզ Վալիտէ-
թուլաշըն շիֆայէթի իլէ . 250
- Մ'Ի. ՀԶ. Ըզելզ Պիքիր պիր փափազա տիլինի
փէշէշ էթտի , քի օնու ըէֆազիլէր քէստիլէրտի . 253
- Մ'Ի. ՀԷ. Պիր չըֆուլթ քարըսը զինա իշին շէքլա-
լէնիպ , դաթլինէ իլամ օլտու . լաքին ազիզ Պի-
քիրին միւճիւզէթիլէ էօլիւմտէն քուրթուլտու . 256
- Մ'Ի. ՀԸ. Ըզելզ Պիքիր պիր չըֆուտու տէօնտէր-
տի քրիստիան տինինէ կէօստէրմէյլէ օնա ճիհէն-
նէմին իսկէնճէլէրին , վէ ճէննէթին սալթանաթլարըն . 258
- Մ'Ի. ՀԹ. Պիր կէնճ ելիլտ ազիզ Պիքիրին եար-
տըմըյլա շէյթանըն էլինտէն քուրթուլտու , քի օ-
նու փարալամաք իստէրտի . 262
- Մ'Ի. Հ. Ըզելզ Պիքիր քէնտի իպատէթքեարը-
րըն պիրին սաքլատը քի օնուն այաքտաշըն շէյ-
թան պօղտու . 264
- Մ'Ի. ՀԲ. Պիր ելիլտ ազիզ պիքիր Վալիտէթուլ-
լաշը ինքեար էթմէտիլի իշին՝ շէյթանըն էլինտէն
քուրթուլտուպ՝ օնուն եարտըմըն պուլտու . 268
- Մ'Ի. ՀԳ. Պիր քիշիգատէ ելիլտ ազիզ Պիքիրին շի-

- ֆայեթիյէ քուրժուլտու, վաքըմը, վէ էպետի
էօլումտէն. 272
- ՄԻ. 2Գ: Պիր պէյզատէ աղեղ Պիքիրին իղգէ-
մինէ սաՀապ տուրտու. օ տա ծնու էօլում թէՀ-
լէքէսինտէն քուրժարտը. 276
- ՄԻ. 2Գ: Եղեղ Պիքիր տիլէտի քէնտի օլուն-
տան պիր տամլա քան. քէնտի պիր իպատէթ-
քեարընըն խէլասըղը իչին. 279
- ՄԻ. 2Ի: Եղեղ Պիքիրին պատկերի թաշ ըա վու-
րուլուպ՝ քան տէօրտիւ, վէ թաշ աթման քա-
ղէպլէնտի, լաքին սծնրա տէօնտիւ Ելլահա. 282
- ՄԻ. 2Օ: Պիր չըֆուտ եալան քրիստիկան աղեղ
Պիքիրին պատկերին եարալայըպ՝ փէք ֆէնա էօլում-
լէ էօլտիւ. 285
- ՄԻ. 2Լ: Պիր կէնճ եկիտ կիւնահա թէքրար
տիւշտիւքտէն սծնրա շէլթանլարտան աթէշէ պը-
րաքըտը, վէ աղեղ Պիքիր քուրժարտը ծնու օ
աթէշտէն. 287
- ՄԻ. 2Բ: Եղեղ Պիքիրին շէֆայեթիյէ պիր
եկիտէ Ելլահտան վաքըմ վերիտի փիւշմանըղա.
լաքին օ ֆէրահաթ կէլմէտի կիւնահարընտան,
ծնուն իչին փէք ֆէնա էօլտիւ. 294
- ՄԻ. 2Թ: Պիր զալըմ զօրպա ճիւմէտէն աղեղ
Պիքիրին շիֆայեթիյէ կիւնահարընտան տէօնիւպ
խէլասըղա եթիշտի 260
- ՄԻ. Գ: Սուտիոս նամ Եղեղ Պիքիրէ պիր
իպատէթքեար ծնուն եարտըմըյա տիւշմանլա-
րընըն սուզաքլարընտան քուրժուլտու 298
- ՄԻ. ԳԵ: Եղեղ Պիքիրին միւճիւղէթիյէ Սա-
ղէնտիանէ շէհրի եումուրճաքտան քուրժուլտու 301
- ՄԻ. ԳԸ: Իւչ կիւնահարը չօպան քըղար՝ աղեղ
Պիքիրին միւճիւղէթի իլէ սօքլանարար իւչ սօլ-
թատլարըն զօրամասրնտան 304
- ՄԻ. ԳԿ: Եղեղ Պիքիր եարտըմ էյլէտի քէնտի
իպատէթքեարը չըմանոսա ծնուն զերուրուղունտա 308
- ՄԻ. ԳԶ: Իքի զահիտ քըղար ճիւմէտէն աղեղ
Պիքիրին եարտըմըն պուլտուլար, եվլէլ քէնտի-

- էրին զերուրուքլարնա, վէ սօնրա էյի նամա-
րընըն մամուրլուղունա . 311
- ՍԻ. ՂԼ: Պիր չօպան քաղէպլէնտի Մլաշտան
երւորըմ վուրմայա քէնտի պէթտիւվաճըրըն-
տան էօթիւրիւ . վէ սօնրա աղիզ Պիքիւրին միւ-
ճիւղէթիլէ սաղարը վուրդունունտան . 315
- ՍԻ. ՂՕ: Նէվէտիլէ պիր րահիպ, շէյթանտան
իվզայէնիպ՝ րահիպլէ թարիքինտէն չքմաք իս-
տէրտի, վէ պու շէյ իշին աղիզ Պիքիւրտէն տիլէրտի
սիւքիւտէն իղին, օնտան ղուվէթլէնտի տուրուպ
քալմայա թարիքտէ . 318
- ՍԻ. ՂԶ: Լղիզ Պիքիր քէնտինէ իպատէթքեար
պիր պատկերահանը սաղալթար շէյթանըն չարփմա-
սընտան, քի չարփմըշտը Լփրոդիտէ վութուն
տուրէթին պօղմասը իշին . 321
- ՍԻ. ՂԷ: Լղիզ Պիքիր քէնտինէ իպատէթքեար
պիր պատկերահանը շէյթանտան օնա հաղըրլանտան
էօլիւմ թէշիքէսինտէն քուրթարտը . 323
- ՍԻ. ՂԸ: Լղիզ պիքիր Սալտէթուլաշա իպա-
տէթքեար պիր շէմնաս քէշիշի շէյթան ալտաթ-
տը . լաքին աղիզ Պիքիր օնուն իճթիպարըն,
վէ էօմիւն սաքլատը . 326
- ՍԻ. ՂԹ: Լղիզ Պիքիր իճթիշամատը պիր քէնտի
իպատէթքեարը քիշիզատէ պէյի թիւրլիւ թիւրլիւ
միւճիւղէթլի լութլարլա . 330
- ՍԻ. ՂԺ: Լղիզ Պիքիր քէնտի իպատէթքեարը
պիր քարընըն քըյաֆէթինէ կիրմլլէ էղատ
էյլէտի օնու շէյթանըն էլինտէն, քի հէլաք էթմք
իստէրտի օնու . 332
- ՍԻ. ՂԻ: Պիր փափաղ շէյթանըն իղլսարլտան
պատարագ վաքտընտա կիւլտիւ սթ աւետարան օքու-
նուրքէն, վէ եպստան քաղէպլէնմսինտէ, աղիզ
Պիքիւրին եարտըմըյա փաքա չքտը . 336
- ՍԻ. ՂԼ: Լղիզ Պիքիր պիր էհտլար հաստա
րահիպի սաղալթարքտան սօնրա, օնուն էօմիւն
օթուզ սէնէ տաշա սրթըրտը . 339
- ՍԻ. ՂԼ: Ղիւմէտէն աղիզ Պիքիր քէնտինին
պիր րուհանի ահէնէճիսի փափաղը օնուն էօլիւմ
ճիւլ հաստալընտան սաղալթտը . 341

- ՍԿ. ՆՆ. Ըղեղ Պիքիր քենտի իպատեթքեարարն
շէյթանլարա միւսաֆիր քապուշ էթտիրիպ, օնլա- 344
րա խղզմէթ էթտիրտի.
- ՍԿ. ՆՆ. Պիր ըհիպ էվվէլ խայիր ամէլ վէ
սօնրա քէմ ամէլ, աղիղ Պիքիրին շէֆայէթիլէ 347
թէօպէ իստիղֆարէ կէլտի.
- ՍԿ. ՆՆ. Ըղեղ Պիքիր պիր ելլիտէ ըհմ էյ-
լէտի, օ. քի տինին ինքեար էտիպ, քէնտի նէլսին 351
շէյթանա թէսլմ էթմիշտի.
- ՍԿ. ՆՆ. Ըղեղ Պիքիր պիր էօրֆիլ կէօրիւնիւշէ,
պիր ելլիտի քէմ ամէլէրտէն խայրոա թէպիլ էյ- 355
լէտի.
- ՍԿ. ՆՆ. Ըղեղ պիքիր՝ պէօյիւք էօրթու
կիւլէրին փաք սաքլամայրլ մուրտարլք
էտէնէրէ զաղէպ վէրիպ ճէպլէրին թէրթիպ 358
էլլէտի.
- ՍԿ. ՆՆ. Պիր փափաղ ալճըլք սէպէպիլէ
Ըլլահտան զաղէպլէնտի, լաքին աղիղ Պիքիրին
եարտըմլա քուրթուլտու. 362
- ՍԿ. ՆՆ. Սօլիանգոս փատիշահ զեւրիպէթի,
կէնճէլլիտ աղիղ Պիքիրին եարտըմնանամքեօր պու- 365
լունուպ, փէք ֆէնա զաղէպ ուղրատը.
- ՍԿ. ՆՆ. Պիր զէնաքեար քիմնէ աղիղ Պիքի-
րին քուտրէթինէ քիւֆիւր էթմէսինտէ փէք ֆէնա 368
զաղէպ ուղրատը.
- ՍԿ. ՆՆ. Պիր թիւրիւտիւ խըրըզ, էօրիւնճէ
աղիղ Պիքիրին լութֆիլէ սօղո, կէօյլէրին ճէն- 370
նէթինէ կիթտի.
- ՍԿ. ՆՆ. Ըղեղ Պիքիր քէնտինէ իպա-
տէթքեար պիր քարըլ էօլիւմտէն քուրթարալ քի
օնու էրքէյի թիւրլիւ թիւրլիւ թարզ ըա օնու 373
էօլտիւրմէյէ չալըշըրալ.
- ՍԿ. ՆՆ. Նիւմէտէն աղիղ Պիքիր քէնտի
իպատէթքեար մուրլուլու Ըգաթա քըզա չօք
միւճիւղէթլէր լութֆու էլլէտի. 376
- ՍԿ. ՆՆ. Սիվտէ նամ պիր քատըն քէնտի
այրքտաշարլա պիլէ աղիղ Պիքիրին միւճիւղէ-
թիլէ, թիւրիւտիւլէրին էլլէրիւտէն քուրթոյ- 379
տուլար.

ՍԻ. ՆՃԻ: Պիր տիշէհը աղեղ Պիքերին միւ-
ճիւղէթիլէ սաղալտը աթէշի քապարճըք մալաղը-
տան, վէ պիր հէյրան օլունաճաք կիւղէլիք կէլտի
օնա. 383

ՍԻ. ՆՃԻ: Պիր կէնճ ելիտ աղեղ Պիքերին մու-
հապէթինէ հվէնմէտէն կէրի տուրտու. լաքին
սօնրա հաշան իբրարընա փիւշման օլտույսա սի-
թէնէնտի օ՛ աղեղ Պիքերտէն. 385

ՍԻ. ՆՃԻ: Լղեղ Պիքեր պիր հանըմ Սուլ-
թանը սաղալթաը քէնտի հօլում հաստալը-
ղընտան. 388

ՍԻ. ՆՃԻ: Լղեղ Պիքեր պիր աբբայը քէնտի
րահիպէրիլէ տէնիղտէ պօղուլմատան քուր-
թալտը. 390

Ի՛ն՝ Ն՝ Ե՛ Ս՝

102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

